

ትንቢተ ኤርምያስ

መግቢያ

ጸሐፊው፣ መጽሐፉ የተጻፈበት ጊዜ

ይህ መጽሐፍ ከሌሎች የብሉይ ኪዳን ነቢያት መጻሕፍት ይልቅ የነቢዩ ኤርምያስን የግል ሕይወት መከራና አገልግሎቱ ምን እንደሚመስል የሚገልጽ መጽሐፍ ነው። የሰሙ ትርጉም በግልጽ አይታወቅም፤ ነገር ግን እንዳንድ ሐሳቦች ተሰጥተዋል። “እግዚአብሔር ከኖ ያደርጋል”፤ “እግዚአብሔር ይመሠርታል” የሚሉት ከተሰጡት ትርጉሞች መካከል ጥቂቶቹ ሲሆኑ፤ በይበልጥ ተቀባይነት ያለው ግን፤ “እግዚአብሔር ይወረውራል” የሚለው ነው ወይም በገጠኦቻቸው ምክንያት ከእግዚአብሔር ፍርድ ሥር፤ የአሕዛብን “ወደ ታች መወርወር” ሊያመለክት ይችላል። ኤርምያስ የነቢይነት አገልግሎቱን የጀመረው በ626 ዓ.ቅ.ክ. ሲሆን፤ የፈጸመውም በ586 ዓ.ቅ.ክ በኋላ ነው (የ1፡2-3 ማብ ይመ)።

የሶፎንያስ አገልግሎት ከኤርምያስ አገልግሎት ጥቂት ቀደም የሚል ሲሆን፤ ዕንባቆምና ምናልባትም አብድዩ ያገለግሉ የነበረው ከኤርምያስ ጋር በተመሳሳይ ጊዜ ነበር። ነቢዩ ሕዝቅኤል አገልግሎቱን በ593 ዓ.ቅ.ክ በባቢሎን ቢጀምርም፤ የመጨረሻው የአገልግሎት ዘመኑ በኢየሩሳሌም የነበረው ታላቁ ነቢይ ኤርምያስ ያገለግል ከነበረበት ጊዜ ጋር አንድ ነው። ነቢዩ ኤርምያስ እንዴትና መቼ እንደ ሞተ በትክክል የሚታወቅ ነገር የለም፤ ይሁን እንጂ በግብፅ ተሰዶ ሳለ በድንጋይ ተወግሮ እንደ ሞተ የአይሁድ ትውፊት ይናገራል (ክዕብ 11፡37 ጋር ያነጻጽሩ)።

ኤርምያስ ካህንና የኬልቅያስ ቤተ ሰው ወገን ነበር፤ የትውልድ አገሩ አናቶት ሲሆን (1፡1)፤ በንጉሥ ሰሎሞን ጊዜ ካህን የነበረው የአብያታር ወገን ሳይሆን አይቀርም (1ነገ2፡26)። በይሁዳ ያለው ቀጣይ ትውልድ በእግዚአብሔር መለኮታዊ ፍርድ ተጠራርጎ የሚጠፋበት ጊዜ ሩቅ ስላልነበረ፤ እግዚአብሔር ኤርምያስን ሚስት እንዳያገባና ልጆችን ወልዶ እንዳያሳድግ አዘዘው (16፡1-4)። ኤርምያስ ገና ከመጀመሪያው የሚናገረው የትንቢት ቃል ፍርድንና ጥፋትን ያዘለ ነበር፤ ያፈራቸውም ወዳጆች እጅግ ጥቂት ሲሆኑ፤ ከእነርሱም መካከል አኪቃም (26፡24)፤ የአኪቃም ልጅ ጎዶልያስና (39፡14) ኢትዮጵያው አቢሚሊክ (38፡7-13፤ ከ39፡15-18 ጋር ያነጻጽሩ) ይገኙበታል። የኤርምያስ የቅርብ ጓደኛና ታማኝ ጸሐፊው የነበረው ባሮክ ሲሆን፤ እርሱም ነቢዩ ኤርምያስ በቃሉ የተናገረውን የእግዚአብሔር ቃል በቀጥታ ይጽፍ ነበር(36፡4-32)። ባሮክ ምድራዊን ነገር በማግኘት ያለውን ምኞት ገትቶ፤ እግዚአብሔር ዕድል ፈንታ አድርጎ በሰጠው ነገር ብቻ እንዲረከ ነቢዩ ኤርምያስ መክሮታል (ም 45)። ባሮክ የግዢ ወል የተፈጸመበትን ሠነድ ከኤርምያስ ተቀብሎ በሽክላ ዕቃ ውስጥ በጥንቃቄ እንዲቀመጥ አደረገ (32፡11-16)፤ በኋላም ነቢዩ ተሰዶ ወደ ሂደበት ወደ ግብፅ አብሮት በመሰደድ ረጅም መንገድ ከእርሱ ጋር ተጓዘ (43፡6-7)። ከም 1-51 ከተጠቀሱት ድርጊቶች ውስጥ በ580 ዓ.ቅ.ክ በኋላ የተፈጸመ ነገር ስለ ሌለ፤ የነቢዩ ኤርምያስን መጽሐፍ አጠቃሎ የጻፈውና ያዘጋጀው ያለ ጥርጥር ራሱ ባሮክ ነው (ም 52 በሌላ ሰው እጅ ተጽፎ የገባ ተጨማሪ ታሪክ ነው)።

ኤርምያስ ለምርመራና ለግል ሂስ ራሱን ግልጥ በማድረግ ባሕርይና ማንነቱ ምን እንደ ሚመስል በሚገባ ላይቶክል (10፡24)። በተፈጥሮው ፈሪ ቢሆንም (1፡6)፤ እግዚአብሔር ብርቱና ደፋር እንደ ሚያደርገው አረጋግጦለታል (1፡18፤ 6፡27፤ 15፡20)። በተናገራቸው የንስሐ ቃሎች ውስጥ (11፡18-23፤ 12፡1-4፤ 15፡10-21፤ 17፡12-18፤ 18፡18-23፤ 20፡7-18)ግልጽ በሆነ ሁኔታ ስሜቱን ለእግዚአብሔር በመንገር፤ ጥልቅ የሆነውን ውስጣዊ ትግል ገልጦአል (12፡1፤15፡18)። ለወገኖቹም እጅግ የማለደ ቢሆንም እንዳንድ ጊዜ ደግሞ በግል ጠላቶቹ ላይ በቀልን የሚጋብዝ የርግማንና የውግዘት ቃልን ተጠቅሞአል (12፡1-3፤ 15፡15፤ 17፡18፤ 18፡19-23)። ኤርምያስ አብዛኛውን ጊዜ መንፈሱ በሐዘን የተሰበረ ስለ ነበር (4፡19፤ 9፡1፤ 10፡19-20፤ 23፡9)፤ “አልቃሻው ነቢይ” በመባል ይታወቃል። ይሁን እንጂ ከእግዚአብሔር የተቀበለውን መለኮታዊ ጥሪ በማሰቡና (1፡17) እግዚአብሔርም በተደጋጋሚ ነቢይ አድርጎ እንደ ሳከው ስላረጋገጠለት (3፡12፤ 7፡2፤ 27-28፤ 11፡26፤ 13፡12-13፤ 17፡19-20) በእግዚአብሔር አገልግሎት ውስጥ ፈሪ እንዳይሆን አድርጎታል (ከ15፡20 ጋር ያነጻጽሩ)።

ታሪካዊ ጻፊ

ነቢዩ ኤርምያስ በይሁዳ ትንቢት የተናገረው ከኢዮስያስ ዘመን መንግሥት (ዓ.ቅ.ክ 640-609) አጋማሽ ጀምሮ እስከ ኢዮአክዝ (ዓ.ቅ.ክ 609)፤ ኢዮአቄም (ዓ.ቅ.ክ 609-598)፤ ዮአኪን (ዓ.ቅ.ክ 598-597) እና ሴዴቅያስ (ዓ.ቅ.ክ 597-586) ዘመን መንግሥት ድረስ (ከዚያም በኋላ) ነው። ይህ ጊዜ ይሁዳን ጨምሮ አያሌ መንግሥታትና ሕዝቦች ብዙ መከራ ያዩበት የሥቃይና የጭንቀት ዘመን ነበር። በምዕራብ እስያ የሚገኙ ትናንሽ መንግሥታት፤ ግዛታቸውን ለማስፋፋት በሚታገሉና በሚፎክኩሩ እንደ ግብፅ፤ አሦርና ባቢሎን ባሉ መንግሥታት ይደቁሱና ይረገጡ ነበር። ኤርምያስ ያገለግልበት የነበረበት ዘመን ገጽታ ከዚህ የተለየ አልነበረም። አቡርባራል ከአሦር ታላቁን ነገሥት አንዱና የመጨረሻው ንጉሥ ሲሆን፤ የሞተውም በ627 ዓ.ቅ.ክ ነው። ከተተኪዎቹም መካከል ግዚዙን በ626 ዓ.ቅ.ክ እንደ ጀመረውና አዲሲቷን የባቢሎንን መንግሥት እንደ መሠረተው እንደ ናቡፖላሳር ያለ አልነበረም። ኤርምያስም ለነቢይነት አገልግሎት የተጠራው በዚሁ ግመት ነበር። የአሦር መዲና የነበረችው ነፃዌ በ612 ዓ.ቅ.ክ

በባቢሎናውያንና በሚዶናውያን የተባበረ ሰራዊት ጥቃት ሥር ከወደቀች በኋላ፣ ከባቢሎን ጋር ወዳጅነት ያልነበራት ግብፅ ልትወድቅ የተቃረበችውን አሦርን ለማዳን ወደ ሰሜን ዘመተች። የይሁዳ ንጉሥ ኢዮሲያስ የግብፅን ግሥጋሪ ለመግታት ያደረገው ሙከራ ትልቅ ስህተት ስለ ነበረ፣ በ609 ዓ.ቅ.ክ በፈርዖን ኒካሙ ዳግማዊ በመጊዳ አቅራቢያ አሳዛኝ በሆነ ሁኔታ ያለ ጊዜው ተገደለ (2ዜና35፡20-24)። ነቢዩ ኢርምያስ እንደ እርሱ እግዚአብሔርን ይፈራ የነበረው ኢዮሲያስ መንፈሳዊ ተሃድሶን በአገሪቱ ባደረገ ጊዜ በ11፡1-8፣ 17፡19-27 ላይ የተጠቀሱትን መልእክቶች የተናገረው ራሱ ሊሆን ይችላል፤ ይህ ንጉሥ አሳዛኝ በሆነ ሁኔታ ያለ ጊዜው ሲሞትም የሐዘን ግጥም ገጠመለት (2ዜና35፡25)።

ሰሎም በመባል የሚታወቀው የኢዮሲያስ ልጅ አዮአካን፣ ጥና ስላልነበረው አካሄዱ በኢርምያስ መጽሐፍ ውስጥ አጭር መግለጫ ተስጥቷል (22፡10-12) ፈርዖን ኒካሙ ኢዮአካንን በሰንሰለት በማሰር፣ ኤልያቂም የተባለውን የኢዮሲያስን ልጅ ኢዮአቂም የሚል ስም አውጥቶለት በምትኩ አነገሠው። ኢዮ አካን ለአጭር ጊዜ ማለትም ለሦስት ወር ያህል ገዛ (2ዜና36፡2)፤ የእርሱም የአገዛዝ ዘመን ቤተ መንግሥቱ በኢርምያስ ላይ በነበረው አመለካከት ላይ ትልቅ ለውጥ አምጥቶአል። ቀደም ብሎ ኢርምያስ የንጉሡ ወዳጅና የግል ምስጢረኛ ነበር፤ አሁን ግን ለአጭር ጊዜ በነጻነት ከኖረ በኋላ የእስርና የስደት ኑሮ ተፈራረቀበት (20፡1-2፤ 26፡8-9፤32፡2-3፤ 33፡1፤ 36፡26፤37፡12-21፤ 38፡6-13፡28)።

ኢዮአቂም ለኢርምያስ ባለው ጠላትነት ገፋበት። አንድ ጊዜ የነቢዩ ኢርምያስ የትንቢት ቃል ሲነበብለት (36፡21)፣ ንጉሡ የጽሓፊ ቢላዋ በመያዝ ሦስት ወይም አራት ዐምድ በተነበበለት ቀጥር እየቀደደ በክረምት ቤቱ ውስጥ ባለው የእሳት ምድጃ ላይ ይጥለው ነበር (ቀ፡22-23)። ይሁን እንጂ ኢርምያስ በእግዚአብሔር ትእዛዝ ብዙ ተመላሳይ ቃላትን በመጨመር ለባሮክ ተናግሮ የትንቢቱ ቃል ለሁለተኛ ጊዜ እንዲጻፍ አደረገ (ቀ፡32)።

በኢርምያስ ሕይወት ላይ ከተከሰተው ከዚህ ሁኔታ በፊት፣ የታሪክን ሂደት የለወጠ አንድ ለየት ያለ ነገር ተፈጽሞአል። በ605 ዓ.ቅ.ክ በኤፍራጥስ ወንዝ አጠገብ ከርከሚሽ ላይ ግብዖች አባቱን ናቡፖላሳርን በዚያው ዓመት ተክቶ የባቢሎን ገዥ በሆነውና ልዩ ችሎታ በነበረው ጦር መሪ በናቡከደነፆር ተደመሰሱ (46፡2)። ፈርዖን ኒካሙ ከፍተኛ ሽንፈት ደርሶበት ወደ ግብፅ ተመለሰ፤ ባቢሎንም ለሚቀጥሉት 70 ዓመታት በምዕራባዊ እስያ ያለ ተፎካካሪ የበላይ ሆኖ ቂየች። ስለዚህ ናቡከደነፆር በ605 ዓ.ቅ.ክ ኢዮሩሳሌምን ከበበ፣ ኢዮአቂምን ከዙፋኑ አወረደ (ዳን1፡1-2)፤ ዳንኤልንና ሌሎች ሦስት ጓደኞቹን ወደ ባቢሎን አፈለሰ (ዳን1፡3-6)። ከዚህ በኋላ በ598-597 ዓ.ቅ.ክ ናቡከደነፆር እንደ ገና ኢዮሩሳሌምን ወጋ፣ ከዚህ በኋላ ስለ ዐመፀኛው ኢዮአቂም ምንም ወሬ አልተሰማም። ልጁ የአኪን ለሦስት ወር ብቻ ይሁዳን ገዛ (2ዜና36፡9)። ነቢዩ ኢርምያስ የዮአኪንንና የተከታዮቹን ተማርኮ መሄድ አስቀድሞ የተናገረ ሲሆን (22፡24-30)፣ ይህም ትንቢት ቂይቶ ተፈጽሞአል (24፡1፤ 29፡1-2)።

በ597 ዓ.ቅ.ክ ዓመት የኢዮሲያስ ልጅ የሆነውን የዮአኪንን አጎት ማታንያንን፣ የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር ስሙን ሲዴቅያስ ብሎ በይሁዳ አነገሠው (37፡1፤ 2ነገ24፡17፤ 2ዜና36፡11-14)። ሲዴቅያስ ደካማና ወላዊ ይሆን ነበር። አንዳንድ ጊዜ የነቢዩ ኢርምያስ ወዳጅ በመሆን ምክር ሲጠይቀው፣ በሌላ ጊዜ ደግሞ የነቢዩን ጠላቶች ወሬ በመሰማት ኢርምያስን ያጉላቀሉውና ያስረው ነበር። የሲዴቅያስ ዘመን መንግሥት ሊያበቃ በተቃረበበት ጊዜ፣ ነቢዩ ኢርምያስ የራሱን ሕይወት ለማትረፍ ሲል፣ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ሊገልጽለት ከንጉሡ ጋር ተስማማ (38፡15-27)። ከዚህ ጊዜ በኋላም ቢሆን ኢዮሩሳሌም ሙሉ በሙሉ እስከ ተያዘችበት እስከ በ586 ዓ.ቅ.ክ (38፡28) ድረስ የቀም እስረኛ ሆኖ ቂይቶአል።

ሲዴቅያስ ከከተማይቱ ሸሽቶ ለማምለጥ ሲሞክር፣ ባቢሎናውያን ተከታትለው ያዙት፤ ልጆቹንም በፊቱ ገደሏቸው፤ ከዚህም በኋላ ናቡከደነፆር የሲዴቅያስን ዐይን አወጣ (39፡1-7)። የንጉሡ ዘበኞች አለቃ የነበረው ናቡከረዳን፣ ናቡከደነፆር የይሁዳ ገዥ አድርጎ ከሾመው ከጎዶልያስ ጋር እንዲቀመጥ ኢርምያስን መከረው (40፡1-6)። ጎዶልያስ ይሁዳን ጥቂት ጊዜ እንደ ገዛ በተቃዋሚዎቹ ተገደለ (ም41)። ሌሎቹ አይሁዶች የባቢሎናውያንን የበቀል ጥቃት በመፍራት፣ ኢርምያስንና ባሮክን ይዘው ወደ ግብፅ ሸሹ (43፡4-7)። በዚህ ጊዜ የነቢዩ ኢርምያስ ዕድሜ ከ70 በላይ ሳይሆን አይቀርም። በትንቢቱ የተጻፈው የመጨረሻ ቃል በ44፡24-30 ላይ የሚገኝ ሲሆን፣ በዚህ ክፍል ያለው የመጨረሻ ቃልም የግብፅን በ589-570 ዓ.ቅ.ክ ስለ ገዛው ስለ ፈርዖን ሐፍራ የተጻፈ ብቸኛ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ ነው።

መልእክቱና በውስጡ የተካተቱ ዋና ሐሳቦች

በስሙ በሚታወቀው መጽሐፍ ውስጥ በተደጋጋሚ፣ “ነቢዩ ኢርምያስ” ተብሎ (20፡2፤ 25፡2፤ 28፡5፤10-12፡15፤ 29፡1፤29፤ 32፡2፤ 34፡6፤ 36፡8፡26፤ 37፡2፤3፡6፤ 38፡9-10፡14፤ 42፡2፡4፤ 43፡6፤ 45፡1፤ 46፡1፡13፤ 47፡1፤ 49፡34፤ 50፡1፤) እንዲሁም በሌላ ስፍራ በተመሳሳይ ሁኔታ የሚጠራው (2ዜና36፡12፤ ዳን9፡2፤ 2፤ ማቴ2፡17፤ 27፡9፤ ማቴ16፡14 ይመ) ኢርምያስ ለነቢይነት አገልግሎት በእግዚአብሔር መጠራቱን ምንጊዜም ቢሆን የሚዘነጋው አልነበረም (1፡5፤ 15፡19)። ስለሆነም ኢርምያስ በራሱ በእግዚአብሔር አስቀድሞ የተነገረውን የትንቢት ቃል ብቻ ተናገረ (19፡2)፤ የተናገረውም ሙሉ በሙሉ ተፈጻሚ (28፡9፤ 32፡24)። ኢርምያስ እንደ ሐናንያ (ም፡28) ሸማያ (29፡24፡ጠ32) ያሉ ሐሰተኛ ነቢዮችን አጥብቆ የሚቃወምና ፊት የማይሰጥ ሰው ነበር (14፡13-18፤ 23፡13-40፤ 27፡14-18)። እርሱ የተናገራቸው አብዛኞቹ ትንቢቶች በአጭር ጊዜ የተፈጸሙ ሲሆን (16፡15፤ 20፡4፤ 25፡11-14፤ 27፡19-22፤

29+10፤ 34+4-5፤ 43+10-11፤ 44+30፤ 46+13)፤ ሌሎች ደግሞ በረጅም ጊዜ ውስጥ የተፈጸሙ ወይም ወደ ፊት ሊፈጸሙ ያሉ ነበሩ (23+5-6፤ 30+8-9፤ 31+31-34፤ 33+15-16)።

አስቀድሞ እንደ ተገለጸው የኢርምያስ አገልግሎት ገና ከመጀመሪያው በግጭት የተሞላ ነበር። ልጆቻቸውን ለባዕድ አማልክት እንዲሠው የሚያስገድዳቸውን ጣዖት በማምለክ ሰላማነዝሩ (16+10-13፤ 20፤ 22+9፤ 32+29፤ 44+2-3፤ 8፤ 17-19፤ 25)፤ የአገሩን ሰዎች በሠሩት ኅጢአት ክፉኛ ወቅሶአቸዋል (44+23)። ነገር ግን የይሁዳ ሰዎች ኅጢአት ቢሠሩ እንኳ ኢርምያስ ይወዳቸዋል፤ እግዚአብሔር ባይፈቅድለትም (7+16፤ 11+14፤ 14+11) ስለ እነርሱ ከመጸለይ ወደ ኋላ አላለም (14+7፤ 20)።

ንስሐ እውነተኛ ከሆነ፣ ፈጥሮ ሊፈጸም ያለውን ቅጣት ሊያግድ እንደሚችል ኢርምያስ በጥንቃቄ ቢያመለክትም፣ ፍርድ በሁሉ ስፍራ ግልጽ ሆነው ከሚገኙት የመጽሐፍ ሆኖ ሐሳቦች እንዲ ነው። እስራኤላውያን ለባቢሎናውያን እንዲገዙና ቀደም ብለው ተማርከው የሄዱትም ባለቤት ቦታ ሕይወታቸውን በቀድሞው ሁኔታ እንዲመሩ የሰጠው ምክር ኢርምያስን በብዙዎች ዘንድ እንደ ከጂ አስቈጥሮታል። በሌላ በኩል ደግሞ የአገሩ ሰዎች እንዳያምጹ መምከሩና ራሳቸውን ሲያጠፉ ዝም ብሎ አለመመልከቱ፣ ሕዝቡን የሚወድ እውነተኛ ዐርበኛ አድርጎታል። በባቢሎን ላይ ከማመፅ ይልቅ መገዛት እንዳለባቸው በማስጠንቀቅ፣ ኢርምያስ በማንኛውም ሁኔታ ቢሆን ሊጠበቅ የሚገባውን፣ ለእነርሱ የሆነውን የእግዚአብሔርን ፈቃድ ገልጣቸዋል።

ነቢዩ ኢርምያስ እግዚአብሔር የሁሉ ነገር የበላይ መሆኑን የሚገባ ተረድቶአል። በኢርምያስ የትምህርተ መለኮት አስተምህሮ መሠረት እግዚአብሔር የተፈጠሩ ነገሮች ሁሉ ፈጣሪ (10+12-16፤ 51+15-19)፤ ሁሉን ቻይ (32+27፤ 48+15፤ 51+57)፤ በሁሉ ስፍራ የሚገኝና ሁሉንም የሚያውቅ (23+24) ነው። ኢርምያስ የሚያገለግለውን አምላክ እጅግ ከፍ ከፍ በማድረግ (32+17-25)፤ የይሁዳ ብቻ ሳይሆን፤ የአሕዛብን የመንግሥቶቻቸው ጌታና ገዥ እንደ ሆነ ገልጿል (5+15፤ 18+7-10፤ 25+17-28፤ ምዕራፍ 46-51)።

በተጨማሪም ኢርምያስ፣ እግዚአብሔር ስለ ግለሰቦችና በእርሱም ዘንድ ሰላላቸው ኅላፊነትና ተጠያቂነት ግድ የሚለውና የሚጠነቀቅ ሰው ነው። ነቢዩ ኢርምያስ በዚህ ነገር ላይ ያደረገው ትኩረት (31+29-30)፤ ነቢዩ ሕዝቅኤል ካደረገው ጋር እጅግ ተመሳሳይ ነው (ሕዝ18+2-4)፤ ስለዚህም ሁለቱ ነቢያት፣ “ስለ ሰዎች የሚጨነቁ ነቢያት” በሚል ይታወቁ ነበር። የሚወዳት ይሁዳ ወደ ሞት እየተነዳች ሲመለከት፣ ኅጢአትንና የወጤቱን አይቀራነት ተገንዝቦ ከእግዚአብሔር የተሰጠውን ኅላፊነት ለመወጣት ነቢዩ ኢርምያስ ኅይለኛ የጽድቅ ሰባኪ ሆነ (5+14፤ 20+9፤ 23+29)፤ ዘመናት ቢያልፉም ኢርምያስ የተናገረው የትንቢት ቃል ግን ኅይሉን አላጣም።

ኢየሱስ ለአጭር ጊዜ ያህል መንፈሳዊ ተሐድሶን በይሁዳ ቢያደርግም፤ በረጅሙና በክፉው የምናሰ ዘመን መንግሥት ምድሪቱ እጅግ በኅጢአት ተበክላ ነበር። ለእንዲህ ዐይነቷ ምድር የእግዚአብሔርን ፍርድ ማወጅ፣ ደስ ለማያሰኝ አገልግሎት መጠራት ነው። ይሁን እንጂ እግዚአብሔር በራሱ ሕዝብ ላይ ፍርድ እንደሚያመጣ መናገር፤ እንዲሁም የዘመኑ ፍጻሜ መቃረንን ማወጅ ነበረበት። ከረጅም ጊዜ በኋላ እግዚአብሔር የመጨረሻውን የቃል ኪዳንን ርግማን (ዘለ26+31-33፤ ዘዳ28+49-68) በቀረው ሕዝቡ ላይ ማምጣት ነበረበት። ከግብፅ ካወጣቸው ቀን ጀምሮ ያደረገላቸውን ነገር ሁሉ ያጠፋል። ይህም እስራኤላውያን እልክኛ በመሆን፣ ልባቸውን ባለመቀደስና በመዝጋት መቃጠላቸው፣ ፅጣፊነታቸውም ምን እንደሆነ የሚገልጽ የመጨረሻው ቀን የተቃረበ የሚመስልበት ጊዜ ነው። በዚህ ጊዜ እግዚአብሔር የመረጠው ሕዝብ መጣሉን፣ የጥንት ተስፋዎችና ቃል ኪዳኖች ሁሉ ከንቱ ሆነው መቅረታቸውን መገንዘብ ይቻላል።

እግዚአብሔር በሕዝቡ ላይና በአሕዛብ መንግሥታት ላይ የሚያመጣው ፍርድ አስፈሪ ቢሆንም፤ ይህ ታዲያ እግዚአብሔር በታሪክ ውስጥ የሚሠራው የመጨረሻው ነገር አልነበረም። ምሕረትና የኪዳን ታማኝነት ቀጣን አሸንፈው ይወጣሉ። ከፍርድ በኋላ እንደ ገና መቋቋምና መታደስ ይመጣል። እስራኤል እንደ ገና ትቋቋማለች፤ ያፈራረሷት መንግሥታት ይፈርሳሉ፤ እግዚአብሔር ከእስራኤል፣ ከዳዊትና ከሌዋውያን ጋር የገባው የጥንቱ ኪዳን ይከበራል። እግዚአብሔር እንደ ገና ከሕዝቡ ጋር አዲስ ኪዳን ያደርጋል፤ ሕጉን በሕዝቡ ላይ ይጽፋል። (31+31-34) ለአገልግሎቱም ይቀድሳቸዋል። የዳዊት ቤት በጽድቅ ይገዛቸዋል፤ ታማኝ ካህናትም ያገለግላሉ። እግዚአብሔር ለእስራኤል የሚገባው የቢዛነት ተስፋ፣ በፍጥረት ውስጥ እንዳለው ሕግ የጸና ነው (ም.33)።

የኢርምያስ መልእክት የሩቁንም ሆነ የቅርቡን እይታ ግልጽ አድርጎታል። ለእስራኤል አምላክ ታማኝ ላልሆነችው እስራኤል ላይ በማስመሰል፣ ሐሰተኛ ነቢያት ለዐመፀኛው ሕዝብ ሰላም እንደሚመጣ ያውጃል። ነገር ግን ኅጢአትን እንዲያወግዝና ፍርድን እንዳያውጅ ኢርምያስን የስገደደው እግዚአብሔር፣ መለኮታዊ ፍርዱ ለ70 ዓመት ያህል እንደ ሚጸና ይናገር ዘንድ ሥልጣን የሰጠው እርሱ ነው። ከዚህ በኋላ ይቅርታና መንጻት ይመጣል፤ በእግዚአብሔር የጥንት ሥራ፣ ተስፋና ቃል ኪዳን የተጠቀሱ፣ ባለፈው የሚናፈቁ ነገሮች ሁሉ ጥንት እግዚአብሔር ከፈጸማቸው የምሕረት ሥራዎች ሁሉ በላይ በሆነ ሁኔታ የሚፈጸሙበት አዲስ ዘመን ነው።

ሥነ ጽሑፋዊ ይዘት

ትንቢተ ኢርምያስ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ካሉት መጻሕፍት ይልቅ አያሌ ቃላትን የያዘ ዳጉስ ያለ መጽሐፍ ነው። በተጨማሪነት የገባውን ታሪካዊ ጽሑፍ (ም52) አካትቶ ብዙ ምዕራፎች በስድ ንባብ

ቢጻፉም (ም7፡ 11፡ 16፡ 19፡ 21፡ 24-29፡ 32-45)፤ ብዙዎቹ የጽሑፉ ክፍሎች ግጥማዊ ይዘት ያላቸው ናቸው። የኢርምያስ ቅኔ የከበረ ሐሳብ ያለበት፤ ለስለስ ላለ ሙዚቃ የሚመቹ አጫጭር ግጥሞችን በመያዝ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከታወቁት ክፍሎች አንዱ ነው። ኢርምያስ ከተናገራቸው ውብ የሆኑ ሐረጎች በተጨማሪ በቀላሉ ሊታወሱ የሚችሉ አያሌ ምንበባችም በመጽሐፉ ውስጥ ተካተዋል (2፡13፡26-28፡ 7፡4፡11፡34፡ 8፡20፡22፡ 9፡23-24፡ 10፡6-7፡10፡12-13፡ 13፡23፡ 15፡20፡ 17፡5-9፡ 20፡13፡ 29፡13፡ 30፡7፡22፡ 31፡3፡15፡29-30፡31-34፡ 33፡3፡ 51፡10)።

በዚህ መጽሐፍ ውስጥ በልዩ ጥበብ የቀረበ የቅኔ ድግሞሽ ይታያል (4፡23-26፡ 51፡20-23)። ዋና ሐሳብ ያዘለ ሐረጎችን ደግሞ ማቅረብ አስፈላጊ እንደ ሆነና ውጤት እንዳለው ኢርምያስ በሚገባ ተረድቶአል። ለምሳሌ፡- “ሰይፍ፤ ራብና ቸነፈር” የሚሉ ቃሎች በተለያዩ ጥቅሶች ውስጥ 15 ጊዜ ተጽፈዋል (14፡12፡ 12፡7-9፡ 24፡10፡ 27፡8፡13፡ 29፡17-18፡ 32፡24፡36፡ 34፡17፡ 38፡2፡ 42፡17፡22፡ 44፡13)። እጅግ አስፈላጊና ተገቢ በሆኑ ቦታዎች ላይ ደግሞ ምስጢራዊ ስሞችን ይጠቀማል (የ25፡26፡ 51፡1-4፡ ማብ ይመ)። የድምፅ ድግሞሽና የድምፅ ከፍና ዝቅ ማለት በግጥሞቹ ምት ላይ የሚታይ ሌላው የኢርምያስ መጽሐፍ ሥነ ጽሑፋዊ ይዘት ነው (48፡43፡ 51፡2፡ የኢሳ24፡17 ማብ ይመ)።

ሕዝቅኤል እንዳደረገው ሁሉ፤ ኢርምያስም ብዙ ጊዜ መልእክቱን በግልጽ ማስረዳት እንዲችል ምሳሌ ማቅረብ እንዳለበት ትእዛዝ ይሰጠው ነበር። ለምሳሌ የተበላሸችና ጥቅም የሌላት መታጠቂያን መታጠቅ (13፡1-11)፤ ሽክላን መስበር (19፡1-12)፤ ቀንበርን በአንገት ላይ ማድረግና (ም27) ትልልቅ ድንጋዮችን መማቢያ ላይ ባለው ወለል ሥር መሸሸግ (43፡8-13)። ኢርምያስ ሚስት እንዳያገባና ልጆች እንዳይወልድ (16፡1-4)፤ የሐዘን መብል ወደሚበላበት ወይም ወደ ግብዣ ቤት እንዳይገባ (16፡5-9)፤ በትውልድ አገሩ በዓናቶት የዕርሻ መሬት እንዳይገዛ (32፡6-15) እግዚአብሔር የሰጠው ትእዛዝ ምሳሌ ያዊ ይዘት ያለው ነው። እግዚአብሔር መልእክቱን ለኢርምያስ ለመግለጽ የሚታዩ የመረጃ መሣሪያዎችን በመጠቀም ነግሮታል፤ ለምሳሌ የሽክላ ሠራው ሽክላ (18፡1-10)፤ ሁለት ቅርጫት በለስ (24)።

አስተዋፅኦ

በኢርምያስ መጽሐፍ ውስጥ ያለው የትንቢት ቃል አጻጻፍ በሕዝቅኤል መጽሐፍ እንደሚታየው አጻጻፍ ቅደም ተከተልን የያዘ አይደለም። ቅደም ተከተሉን የጠበቀ ቢሆን ኖሮ፤ በመጽሐፉ ውስጥ ያሉት ክፍሎች አቀማመጥ ቀጥሎ ባለው ሁኔታ ሊቀርብ ይችላል ነበር (1፡1-7፡15፡ ም26፡ 7፡16-20፡18፡ ም25፡ ም46-51፡ 36፡1-8፡ ም45፡ 36፡9-32፡ ም35፡ ም21-24፡ ም27-31፡ 34፡1-7፡ 37፡1-10፡ 34፡8-22፡ 37፡11-38፡13፡ 39፡15-18፡ ም32-33፡ 38፡14-39፡14፡ 52፡1-30፡ ም40-44፡ 52፡31-34። ከዚህ በታች የሚገኘው አስተዋፅኦ የኢርምያስን መጽሐፍ አሁን ባለበት ሁኔታ የሚተነትን ነው።

1. የነቢዩ ጥሪ (ም1)
 2. ለይሁዳ የተነገረ ምክርና ማስጠንቀቂያ (ም2-35)
 - ሀ. የይሁዳ ምንዝርና (ም2-6)
 - ለ. ቤተ መቅደስን በሚመለከት የተነገረ መልእክት (ም7-10)
 - ሐ. ቃል ኪዳንን መተላለፍና ሢራ (ም11-13)
 - መ. ድርቁን በተመለከተ የተነገሩ መልእክቶች (ም14-15)
 - ሠ. የደረሰው ጥፋትና የማጽናናት ቃል (16፡1-17፡18)
 - ረ. ሰንበትን ስለ መቀደስ የተሰጠ ትእዛዝ (17፡19-27)
 - ሰ. ከሽክላ ሠራው የሚገኝ ትምህርት (ም18-20)
 - ሸ. በነገሥታት፣ በነቢያትና በሕዝቡ ላይ የተነገረ ፍርድ (ም21-24)
 - ቀ. ወደ ባቢሎን ተማርኮ ስለ መወሰድ አስቀድሞ መነገሩ (ም25-29)
 - በ. እስራኤል እንደ ገና ስለ መቋቋሟ የተገባው ተስፋ (ም 30-33)
 - ተ. ተጨማሪ የታሪክ ጽሑፍ (ም34-35)
3. የነቢዩ ሥቃይና ስደት (ም36-38)
 - ሀ. የኢርምያስ ጥቅልል መጽሐፍ ስለ መቃጠሉ (ም36)
 - ለ. የኢርምያስ መታሰር (ም37-38)
4. የኢየሩሳሌም አወዳደቅና ያስከተለው ውጤት (ም39-45)
 - ሀ. የኢየሩሳሌም አወዳደቅ (ም 39)
 - ለ. የጎደልያስ አነሣሥና መገደል (40፡1-41፡15)
 - ሐ. ወደ ግብፅ መሸሸ (41፡16-43፡13)
 - መ. በግብፅ ባሉት ላይ የተነገረ ትንቢት (ም44)
 - ሠ. ተጨማሪ የታሪክ ጽሑፍ፤ ለባርክ የተሰጠው ተስፋ (ም45)
5. በእሕዛብ መንግሥታት ላይ የተነገረ ፍርድ (ም46-51)
 - ሀ. በግብፅ ላይ (ም46)
 - ለ. በፍልስጥኤም ላይ (ም 47)
 - ሐ. በሞዓብ ላይ (ም48)

መ. በአሞን ላይ (49፥1-6)

ሠ. በኢዶም ላይ (49፥7-22)

ረ. በደማስቆ ላይ (49፥23-27)

ሰ. በቄዳርና በሐዋር (በዓረብ) ላይ (49፥28-33)

ሸ. በኢላም ላይ (49፥34-39)

ቀ. በባቢሎን ላይ (መ 50-51)

6. ተጨማሪ ታሪክ (ም52)

1 የክልቅያስ ልጅ፣ ኢርምያስ የተናገረው ቃል ይህ ነው፡ አባቱ በብንዎም አገር በዓናቱት ከሚገኙት ክህናት አንዱ ነበረ።
2 የእግዚአብሔር ቃል የይሁዳ ንጉሥ፣ የአሞን ልጅ ኢዮሲያስ በነገሠ በዐሥራ ሦስተኛው ዓመት ወደ ኢርምያስ መጣ።
3 ደግሞም በይሁዳ ንጉሥ፣ በኢዮሲያስ ልጅ በኢዮአቄም ንግሠ ዘመን፣ እንዲሁም በይሁዳ ንጉሥ፣ በኢዮሲያስ ልጅ በሴዴ ቅያስ ንግሠ ዘመን፣ እስከ ዐሥራ አንድ ኛው ዓመት መጨረሻ ድረስ የኢዮሩሳሌም ሕዝብ ተማርኮ እስከ ሄደበት እስከ አምስተኛው ወር ድረስ ወደ እርሱ ይመጣ ነበር።

የኢርምያስ መጠራት

4 የእግዚአብሔር ቃል ወደ እኔ መጣ፤

1፡1 ሉሐ21፡18
 1፡2 2፡1221፡1፡አሁ
 1፡3 1፡31፡1፡አሁ
 1፡4 1፡3 2፡1223፡341
 24፡17፡1፡አሁ
 52፡15
 1፡5 ፋ፡10፡1፡አሁ
 139፡13፡1፡አሁ
 49፡11፡አሁ
 25፡15-26
 1፡አሁ
 10፡36

1፡6 1፡6
 1፡116፡1፡አሁ
 1፡17፡3፡7
 1፡8 ፋ፡19፡1፡አሁ
 15፡1፡126፡3፡አሁ
 1፡15
 1፡18፡1፡አሁ
 20፡21
 26፡24፡3፡6፡24፡24
 11፡20፡1፡1
 1፡19 1፡19
 1፡12፡አሁ
 6፡7

እንዲሁም አለኝ፡

5 “በማሕፀን ሳልሠራህ ዐወቅሁህ፤ ከመወለድህ በፊት ለየሁህ፤ ለሕዝቦችም ነቢይ እንድትሆን ሾምሁህ።”
 ሌኔም፣ “ኔታ እግዚአብሔር ሆይ፤ እንዲሁም እንደምናገር አላውቅም፤ ገና ሕፃን ልጅ ነኝና” አለሁ።

7 እግዚአብሔር ግን እንዲሁ አለኝ፡ “ገና ሕፃን ልጅ ነኝ፣ አትበል፤ ወደምልክህ ሁሉ ሄደህ፣ ያዘዝህን ሁሉ ትናገራለህ፤ ሌኔ አድጓህ ዘንድ ከአንተ ጋር ነኝና አትፍራኸው” ይላል እግዚአብሔር።

9 እግዚአብሔርም እጁን ዘርግቶ አፈን ዳሰሰና እንዲሁ አለኝ፡ “እነሆ፤ ቃሉን በአፍህ

፡5 ወይም መርጥህህ

1፡1-3፤ የኢርምያስ መጠራት ታሪካዊ ዳራና መጽሐፍ አጠር ብሎ የቀረበ ቢሆንም አስፈላጊ ነጥቦች የያዘ ነው።

1፡1 ዮ... ቃል፤ 36፡10 ይመጣ፤ ከዚህም በተጨማሪ ከሀ፤1፤ መካከል፤ የአሞን፤ ይመጣ፤ ከዘጸ፤1፤ ጋር ያገኛል።
 ይመጣ፤ በኢዮሲያስ ስለ ስሙ ትርጉም ደግሞ የመጽሐፉን መግቢያ ይመጣ፤ ከነቢዩ ሌላ ዘጠኝ የብሉይ ኪዳን ሰዎች በዚህ ስም ተጠርተውበታል (1ዚና5፡24፤ 12፡4፡10፤ 1፡አሁ፤ 2፡12፡1፡34 ይመጣ፤ ከእነዚህም መካከል ሁለቱ ሰዎች ከነቢዩ ኢርምያስ ጋር በአንድ ዘመን የኖሩ ናቸው (ኢር35፡3፤ 52፡1)። ክልቅያስ፤ የስሙ ትርጉም፤ “እግዚአብሔር ዕድል ፈንታቱ ነው” ማለት ነው። መሬቱም ከተማው ዓናቱት በመሆኑ የክህነ የአብያታር ወንን ሊሆን ይችላል የሚል ግምት አለ (1፡17፡2፡26፤ አብያታር በንጉሥ ሰሎሞን ዘመን የነበረ ክህነ ነው። ክልቅያስ በመባል በብሉይ ኪዳን ዘመን በታወቀው ስም፣ የሚጠሩ ሌሎች ሁለት ሰዎች በኢርምያስ ዘመን ነበሩ (29፡3፤ 4፡17፡1፤ እና ማብ ይመጣ። ክህናቱ፤ እንደ ሕዝቅኤልና (ሕዝ1፡3) እንደ ዘካርያስ ሁሉ፤ ኢርምያስም ነቢይና ክህነ ነበረ። በዓናቱት፤ 11፡21-23፤ 32፡6-9 ይመጣ። በብሉይጸሐፍ ቅዱስ ስሙ የክነዓንያት የጦርነት አምላክ የሆነችውን የዓናትን የብዙ ቀጥተር ቅርጽ የያዘ ቃል ነው። ዓናቱት፤ ከጥንት የኢዮሱ ዘመን (ኢሱ 21፡18) እንዲሁም ከሌሎች ዘመን (1፡17 ፡2፡26) ጀምሮ ከክህነት ተግባር ጋር የተያያዘ ታሪክ ያላት ከተማ ነበረች፤ በኢርምያስ ዘመንም ከእረ ግውያን ጋር የተያያዘው አመሠራረጽ ሳይረሳ አይቀርም። በአሁኑ ዘመን ከኢዮሩሳሌም በስተ ሰሜን ምሥራቅ 5ኪ.ሜ ያህል ርታ የምትገኘው ዓናቱት ይሆን ጥንታዊ ስም ይዛለች፤ ሆኖም የጥንቷ ዓናቱት ከዚችኛዋ ከተማ 800 ሜትር ያህል ወደ ደቡብ ምዕራብ ራቅ ብላ ትገኝ ነበር። በብንዎም፤ ዓናቱት ከእራቱ የአቀውያን ከተሞች እንዲ ስትሆን፤ በብንዎም ነገድ ርስት ውስጥ ትገኝ ነበር (ኢያ21፡17-18)፤ ከምርኮ ከተመለሱ በኋላ ሳም ብንዎምያን እንደ ገና በዚችው ከተማ ውስጥ ሰፈሩ (ህ 11፡31-32)።

1፡2 የእግዚአብሔር ቃል ... መጣ፤ በአንድ የትዝቢት መጽሐፍ መግቢያ ላይ ከእግዚአብሔር ዘንድ ስለ መጣ መልእክት ለመግለጽ እጅግ የተለመደ አባባል ነው (ሕዝ1፡31 ዮና 1፡1፤ ሐኔ 1፡1፤ ዘካ 1፡1 ይመጣ፤ ከሆሊ 1፡1፤ ክሊል 1፡1፤ ከሚካ 1፡1፤ ከወር 1፡1 ጋር ያገኛል)። ወደ ኢርምያስ ከተፋ ጀምሮ ኢርምያስ ስለ ራሱ በአንደኛ መደብ ይናገራል(ለምሳሌ ፋ፡11፡13፤ 2፡1 ይመጣ። በዐሥራ ሦስተኛው ዓመት፤ 626፡9፡ክ ማለት ነው (25፡3 ይመጣ። ኢዮሲያስ 3፡6፤ 36፡2 ይመጣ። ደግና እግዚአብሔርን የሚፈራ የይሁዳ አገር የመጨረሻው ንጉሥ ነበር። መንደሩን እንቅስቃሴን ቀጥሎ እንዲመጣ ያደርገው የነበረውን ጥረት ኢርምያስ በደስታ ከመመልከቱም በላይ፤ ይደገፈው ነበር (22፡15-16 ይመጣ። እንቅስቃሴው የተጀመረውም በቁራጥ መንፈስ በ621 ዓ.ክ. ነበር (2፡122፡3-23፡25፤ 2ዚና 34፡8-35፡19 ይመጣ፤ ከ2ዚና 34፡3-7 ይመጣ።

1፡3 ኢዮአቄም እያንዳንዳቸው ሦስት ሦስት ወር ብቻ ስለ ገቡ፤ ከእርሱ በፊት የነበረው (ኢዮሱ) እንዲሁም ከእርሱ በኋላ የተነሣው (ኢዮአቄም) በማለት አልተጠቀሰም። ከእነሱ ከኢዮሲያስ አንጻር ሲታይ ኢዮአቄም ጨካኝ ገዥ ነበረ (2፡17 23፡36-37፤ 2ዚና36፡5 ይመጣ። ኢርምያስም ይህንኑ ወዲያው

ተረድቶአል (22፡13-15፡17-19፤ 26፡20-23 ይመጣ። ከዐሥራ አንደኛው ዓመት ... አምስተኛው ወር፤ “አቢብ” በተባለው የአይሁድ ወር (ሐምሌ/ኑሐሴ) በ586ዓ.ክ ማለት ነው (52፡1 ይመጣ። ሴዴቅያስ፤ የይሁዳ አገር የመጨረሻው ንጉሥ ነበር በተግባር ረገድም ከተሩ ከኢዮሲያስም አያንስም ነበር (52፡1-2) 2ዚና36፡11-14 ይመጣ። እንዲሁም ኢር24፡8፤ 37፡1-2 ይመጣ። ተማርኮ፤ የይሁዳ ሕዝብ በገፍ መማረክና የኢዮሩሳሌምና የንጉሥ ሰሎሞን ቤተ መቅደስ መፈራረስ በአንድ ጊዜ የተፈጸመ ሲሆን ያፈረሰው ንጉሥ ናቡከደነፍር፤ በ586 ዓ.ክ. ነበር (2፡125፡8-11 ይመጣ።

1፡4-19፤ የኢርምያስን ጥሪ የሚገልጠው ትረካ ሁለት የትንቢት ራእዮችን ያዘለ ነው (ፋ፡10-16)፤ የምክርና የማበረታቻ ቃላትም አላባረጠ (ፋ፡17 ይመጣ።

1፡4፤ የፋ፡2 ማብ ያለ።

1፡5፤ መሳ13፡5፤ ገላ1፡15 ይመጣ። ሳልሠራህ እላ49፡5 ይመጣ። ኢርምያስን ወደ አገራቸው ለማስገባት፤ የእግዚአብሔር የመፍጠር ሥልጣን (ዘና2፡7፤ መዝ119፡73) የሉዓሊዊ ሥልጣኑ መሠረት ነው (18፡4-6፤ ኢሳ43፡21 ይመጣ። በወቅቱሁህ ይህ የገደ መልክተው እግዚአብሔር ኢርምያስን በጣ ፈቃዱ እንደ ያመረጠው ነው። እነዚህ ሳይ የሚመጥ የዕብራይስጡ ግስ በዘና 18፡19፤ በኢዮ3፡2 ላይ “መምረጥ” በሚለው ትርጉሙ ተፋ ምልክል። ሾምህሆን ለዚህ ቃል የገባው የዕብራይስጡ አቻ ቃል ፋ፡10 ሳይ ካለው ጋር አንድ አይደለም፤ ይሁን እንጂ ሁለቱም የነበሩት ለአገራቸውት መለዋትና መሰየም ያመለክታሉ። ነቢይ ቃል በቃል ትርጉሙ፤ የእግዚአብሔርን ሐሳብ ለሰው ለመገዢ “የተጠራ ሰው” ማለት ነው (ዘ፡7፡1-2፤ 1፡አሁ፡9፤ እና ማብ ይመጣ። ሕዝቦች፤ የይሁዳ አገራቸው አገሮችን በቅድሚያ የሚያዝ ለክት ቢመስልም (25፡8-38፤ 3፡46-51)፤ ይሁዳን አይጨምርም ማለት አይቻልም።

1፡6 እንደ ትንደምናገር አላውቅም፤ ልክ እንደ መሳ (ዘ፡4፡10)፤ ኢርምያስም ለነቢይነት ብቃት እንዳልነበረው ይገላል፤ ይሁን እንጂ እግዚአብሔር ለእርሱ እንዳናገርለት አድርጎ አቀዋል፤ (15፡19)። ገና ትንሽ ልጅ፤ 1፡17፡3፤ ይመጣ። ኢርምያስ ያላየውን ፍርሀት ረታ ወዲያው ሽርታል (ፋ፡7)።

1፡7፤ እግዚአብሔር የጠራ ከሆነ፤ ልጅነትና አለማወቅ ምክንያት ሆነው ሐሳቡን ሊያስቀይሩ አይችሉም (1፡1፡ሞ4፡4፡2 ይመጣ። እርሱ የጠራቸውን ያጽናል፤ ያስታጥቃልም።

1፡8 አታፍራቸው፤ 10፡5፤ 30፡10፤ 40፡9፤ 42፡11፤ 46፡27-28፤ 51፡46 ይመጣ። እንዲሁም እሳ35፡4 እና ማብ 4፡10 ይመጣ። እኔ ... ከአንተ ጋር ትኛና፤ ፋ፡19፤ 15፡20 ይመጣ። የማይታዘዝን ነቢይ ፍርሀት፤ እግዚአብሔር የሚሰጠው ተስፋና የማይቻር ጥበቃው ማስወገድ አለበት (ዘ፡3፡12 ይመጣ። እንዲሁም የዘና26፡3 ማብ ይመጣ።)። ለድጋህ ዘንድ፤ ፋ፡19፤ 15፡20፤ 39፡17 ይመጣ። ኢርምያስ እንደማይሰደድ ወይም አንድማይታሰር እግዚአብሔር ቃል አልገባም፤ ነገር ግን የከፋ አካላዊ ጉዳት እንደ ማይደርሰበት ገልጸለታል።

1፡9 ለፈን ጸሐፊና፤ ይህ የሆነው በራሱ (የፋ፡11 ማብ ይመጣ) ወይም የአንጋገር ዘይቤ ሊሆን ይችላል፤ በሁለቱም መንገድ ሊሆን ይችላል (ከኢሳ6፡7 ጋር ያገኛል)። ቃሉን በአፍህ ለኔል አለሁ፤ ቀደም ሲል በዚሁ ቀጥተር ሳይ የተጀመረው የአንጋገር

አኑሬአለሁ፤ ¹⁰እንግዲህ እንድትነቅልና እንድትፈርስ፤ እንድትጠፋና እንድትገለብጥ፤ እንድትገድና እንድትተክል በአሕዛብና በመንግሥታት ላይ ዛሬ ሾምህ።

¹¹የእግዚአብሔር ቃል፣ “ኢርምያስ ሆይ፤ ምን ታያለህ” ሲል ወደ እኔ መጣ።

እኔም፣ “የለውዝ በትር አያለሁ” አልሁ።

¹²እግዚአብሔርም፣ “ትክክል አይተሃል፤ ቃሉን እፈጽመው ዘንድ እተጋለሁና” አለኝ።

¹³እግዚአብሔር ቃል፣ “ምን ታያለህ?” ሲል ወደ እኔ መጣ።

እኔም፣ “አንድ የሚፈላ ማሰር አያለሁ፤ አፉም ከሰሜን ወደዚህ ያዘነበለ ነው” አልሁ።

¹⁴እግዚአብሔርም እንዲህ አለኝ፣ “ከሰሜን በምድሪቱ በሚኖሩ ሁሉ ላይ ድንገት መጣት ይወርድባቸዋል።” ሁሉንም፣ የሰሜን መንግሥታትን፣ ሕዝቦችን፣ ሁሉ እጠራለሁ” ይላል እግዚአብሔር፤

“ንጥቻቸው ይመጣሉ፤

ዙፋናቸውን በኢየሩሳሌም መግቢያ በርች፤

በቅጥርቹ ዙሪያ ሁሉ፤

በይሁዳም ከተሞች ሁሉ ይዘረጋሉ።

1+10 ኢር 25+171
46+11 12+171
18+7-10+24+61
31+4+28
1+11 ኢር24+31
አሞ7+8
1+12 ኢየ29+21
ኢር44+27
1+13 ኢር24+31ዛዛ
4+215+2
1+14 ኢር41+31
1+15 ኢር6+161
9+11+10+22
1+16 ዘየ6+5ዘ8
20+31ዛዛ+25+31መዛ
115+4-8+135+151
12+21+13+4+12+7+91
17+131+9+4+14+4+35
1+17 ቀ+7ዘ83+16
612+71+15ኢር7+12
126+21+514+24
1+18 ኢር50+7
1+19 ቀ+8ዘየ26+31መዛ
129+21መዛ
22+1ኢር43+21ኢር
20+11ኢር26+17
2+1 ኢር38+41ሕዝ
1+31መዛ1+1
2+2 ዘ813+21ዘ8
1+191መዛ71+171
ኢር54+41ኢር3+4
1ሕዝ6+18-14+601
ሆሪ2+1511+11ኢር
2+41

¹⁵እኔን በመተውከፋት ስለ ሠሩ፤ ለሌሎች አማልክት ፅግን ሰጣጡ፤ እጆቻቸው የሠሯቸውን ሰላመሰሉ፤ በሕዝቡ ላይ ፍርድን ዐውጁአለሁ።

¹⁷“አንተ ግን ወገብህን ታጠቅ፤ ተነሥ ተህም ያዘዝህን ሁሉ ንገራቸው፤ አትፍራቸውም፤ አለዚያ በፊታቸው አስፈራሃለሁ።

¹⁸እነሆ፤ ዛሬ በመላዩቱ ምድር ላይ አስነሣለሁ ይኸውም የይሁዳን ነገሥታት፤ አለቆቻችን ካህናታችን የምድሪቱን ሕዝብ ሁሉ መቋቋም እንድትችሉ የተመሸገ ከተማ፤ የብረት ምሰሶና የናስ ቅጥር አድርጌሃለሁ።” ¹⁹ይዋገሃል፤ ጻፉ ግን አድንህ ዘንድ እኔ ከአነተ ጋር ነኝና አያሸንፉህም” ይላል እግዚአብሔር።

የእስራኤል ሕዝብ አምላኩን መተው

2 የእግዚአብሔር ቃል እንዲህ ሲል ወደ እኔ መጣ።

²⁰“እኔ ጮኸህ ይህን ለኢየሩሳሌም ጆር አሰማ፤

“እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤

“በወጣትነትሽ ጊዜ የነበረሽን ታማኝነትን

²¹2 እተጋለሁ ለሚለው የዕብራይስጡ አነባብ የለውዝ በትር ከሚለው ጋር ይመሳሰላል።

ዘይቤ እየተጠለ ሲሆን በጌታና በነበሩ መካከል ያለውን ገንኘት በተለመደና በማይባር አባባል ይገልጻል (5+14+10 4+151፤ ዘተ22+381+23+51+2+16፤ ዘ418+181 ኢር51+16 ይመ፤ ከ2ኢተ1+21 ጋር ያገጽጽና)።

1+10 ሾምህ፤ የቀሩ ማብ ይመ፤ እንድትነቅልና እንድትፈርስ፤ እንድትጠፋና እንድትገለብጥ፤ እንድትገድና እንድትተክል፤ 12+14-15+171 18+7-10+ 24+61 31+281 42+10፤ 45+4 ይመ፤ የመጀመሪያዎቹ ሁለት ጥንድ ግሃች አርፍያስ ስለ ጨለማ ዘመን የሚተነብይ ነበረ እንደ ሆነ በአጽንዖት የሚያመለክቱ ሲሆኑ፤ የመጨረሻው እንደ ጥንድ ደግሞ የመመለስና እንደ ገና የምታረክ ነበረ እንደ ሆነ ያመለክታል። መመለስና መጠገን ቢኖርም ይህ በሁለተኛ ደረጃ የሚሆን ነበር። የመጀመሪያው ግሃ “መንቀልና” የመጨረሻው ግሃ “መትከል” ተቃራኒዎች ናቸው፤ ሌሎች (“ማፍረስ”፤ “ማጥፋት”፤ “መገልበጥ”) ደግሞ የ“ማንድ” ተቃራኒዎች ናቸው።

1+11 ምን ታያለህ ትንቢት ለማመልከትና የሚታወቅን ራሷ ለማግኘት እግዚአብሔር ወይም አገልጋዮቹ ብዙ ጊዜ የሚያበሙት አባባል ነው (ቀ+131 አሞ7+818+21 ዘካ4+215+2 ይመ።)

1+12 እተጋለሁና ለዚህ የገባው የዕብራይስጥ ቃል “የለውዝ በትር” ከሚለው አባባል ጋር ተመሳሳይ ድምፅ አለው። የለውዝ ተክል (ቀ+11) በዓመቱ መጀመሪያ እንደሚያብብ (ለአዚህ ቀድሞ “እንደሚነሣ”፤ “መትጋት” ለተባለው የገባውም የዕብራይስጥ “ጋቱ” ማለት ነው)፤ እግዚአብሔርም ቃሉን ከፍጻሜው ለማድረስ ወይም ከፍጻሜ ሲደርስ ለማጥት ምን ጊዜም ነትቶ ይጠብቃል።

1+131 ግሳር፤ ይህ ቃል ኢየ41+31 ላይ “ምንቅት” ተብሎ በትርጉሞቹል፤ ይህም መጠኑ ትልቅ መሆኑን የሚያመለክት ነው (አዝ24+3-5 ይመ።)

1+141 ከሰሜን ... መጣት፤ የኢር41+25 ማብ ይመ። ይወርድባቸዋል፤ ለዚህ የገባው የዕብራይስጡ ቃል በቀ+13 ላይ “የሚፈላ” ከሚለው ቃል ጋር ተመሳሳይ ድምፅ አለው። ይህ ገሰብዘውን ጊዜ “መከፈት” ማለት ቢሆንም፤ ከኢር41+417 ላይ “መለደድ” ተብሎ ተተርጉሞአል፤ ይህ ትርጉም በዚህ ቀጥሮ ላይ ካለው ጋር ተቀራራቢ ፍቺ አለው። ምድሪቱን በይሁዳ ያድር ማለት ነው (ቀ+15 ይመ።)

1+15 የሰሜን መንግሥታትን፤ አሸርባሂንል በ627 ዓ.ቅ. ከ ከሞተ በኋላ፤ የአሦር መንግሥት ለእስራኤል አሁን ነቱ እምነቱም ስለ ነበር፤ “የሰሜን መንግሥታት” ሲባል ባቢሎንና ተባብሮቻቸውን የሚያመለክት ነው። ዙፋናቸውን በኢየሩሳሌም መግቢያ በርች ... ይዘረጋሉ፤ ይህ ትንቢት ስለ መፈጸሙ፤

39+3 ይመ። የከተማ መግቢያ በር አስተዳዳሪዎች ተሰብስበው ብቃና የሚሰጡበት ስፍራ በመሆኑ (የዘየ19+11 የፍትሓ፤ ማብ ይመ፤) ባቢሎናውያን የይሁዳን የዘውድ አገዛዝ ባለሥልጣናት በራሳቸው ሹሞች ተካቷቸው (ከ43+101 49+38 ጋር ያገጽጽና)።

1+16 በሕዝቧ ላይ ፍርድን በሕዝቡ ላይ ሥልጣን ያለው አምላክ ስለ ንጠላታቸው በገዛ ሕዝቡ ላይ ይፈርዳል፤ ፍርዱን በተግባር ላይ ለማምረም ባቢሎናውያንን እንደ መሳሪያ ይጠቀማል። ለሌሎች የግልጽነት ፅግን ሰጣጡ፤ በእርሻውያን ዘንድ የተለመደ ባዕድ አምላክ ነው (ለምሳሌ 7+91 11+12-13+171 18+151 19+131 32+291 44+171)። እጆቻቸው የሠሯቸውን የተቀረጹ የጥበቃት ምስሎች ነው (16+19-201 25+61 27+1 22+171 2ዘየ33+221 ኢር46+6 ይመ።)

1+17 አንተ ግን ወገብህን ታጠቅ፤ ተዘጋጅ ለማለት ነው። ተመሳሳይ አባባላትን በዘ81+211፤ በ1718+461፤ በ271 4+291 9+11 በኢየ38+31 40+7 ላይ ይመ።

1+18 የተመሸገ ከተማ፤ የአለመደረርና የአለመነካት ምልክት ነው (5+171፤ ምሳሌ11+19 ይመ።) የብረት ምሰሶና በብሉይ ኪዳን ውስጥ እዚህ ላይ ብቻ የተጠቀሰ አባባል ሲሆን፤ አባባሉም የክብርና የብርታት መግለጫ ነው። የናስ ቅጥር፤ 15+20 ይመ። ለርምያስ እግዚአብሔር በሰጠው አገልግሎት ላይ ስድብና ስደት ሊደርስበት ይችላል፤ ጠላቶቹ ራሳቸው “ናስና ብረት” ሆነው በመጠበቅም (6+28) የመቋቋም ችሎታ አለው። ነገሥታትን ለለቆቻቸው ካህናታችን ... ሕዝቡ ነበሩና አምላክን ሕዝቡ በሙሉ ይቃወማሉ (ለምሳሌ 2+261 23+81 32+32 ይመ።)

1+191 የቀሩ ማብ ይመ፤ በተጨማሪ 15+20 ይመ።

2+1-6+301 እነዚህ ምዕራፎች በኢየሱያስ ዘመን መንግሥት (3+6) ኢርምያስ ገና በመጀመሪያው የአገልግሎቱ ጊዜ የተናገሩባቸው እንደ ሆኑ ይታመናል። የከፍሱ መሠረታዊና ማእከላዊ ሐሳብ፤ የይሁዳ ሕዝብ በጠቅላላ በእግዚአብሔር ላይ የነበረውን እምነት ትቶ ወደ ኋላ መመለሱን የሚጠቀም ነው (ም2-5)። ይህም የማይቀረውን የእግዚአብሔርን የበቀል ቅጣት አስከትሎአል፤ ቀጣዩ የተገለጸውም ባዕዳን ነገሥታትን በሕዝቡ ላይ በማምጣትና በማስወረር ነበር (ም6)።

2+1-3+51 የእግዚአብሔር ሕዝብ ዐመፅና ወደ ኋላ ማልግ ግልጽ በተለያዩ የአንጋገር ዘይቤዎችና ምሳሌዎች ተገቢ በሆነ የሥነ ጽሑፍ ስልት በሚገባ ተብራርቶአል።

2+11 የ1+2 ማብ ይመ።

2+2 ታማኝነት፤ ለዚህ የገባው የዕብራይስጥ ቃል በሁለት

39+3 ይመ። የከተማ መግቢያ በር አስተዳዳሪዎች ተሰብስበው ብቃና የሚሰጡበት ስፍራ በመሆኑ (የዘየ19+11 የፍትሓ፤ ማብ ይመ፤) ባቢሎናውያን የይሁዳን የዘውድ አገዛዝ ባለሥልጣናት በራሳቸው ሹሞች ተካቷቸው (ከ43+101 49+38 ጋር ያገጽጽና)።

1+16 በሕዝቧ ላይ ፍርድን በሕዝቡ ላይ ሥልጣን ያለው አምላክ ስለ ንጠላታቸው በገዛ ሕዝቡ ላይ ይፈርዳል፤ ፍርዱን በተግባር ላይ ለማምረም ባቢሎናውያንን እንደ መሳሪያ ይጠቀማል። ለሌሎች የግልጽነት ፅግን ሰጣጡ፤ በእርሻውያን ዘንድ የተለመደ ባዕድ አምላክ ነው (ለምሳሌ 7+91 11+12-13+171 18+151 19+131 32+291 44+171)። እጆቻቸው የሠሯቸውን የተቀረጹ የጥበቃት ምስሎች ነው (16+19-201 25+61 27+1 22+171 2ዘየ33+221 ኢር46+6 ይመ።)

1+17 አንተ ግን ወገብህን ታጠቅ፤ ተዘጋጅ ለማለት ነው። ተመሳሳይ አባባላትን በዘ81+211፤ በ1718+461፤ በ271 4+291 9+11 በኢየ38+31 40+7 ላይ ይመ።

1+18 የተመሸገ ከተማ፤ የአለመደረርና የአለመነካት ምልክት ነው (5+171፤ ምሳሌ11+19 ይመ።) የብረት ምሰሶና በብሉይ ኪዳን ውስጥ እዚህ ላይ ብቻ የተጠቀሰ አባባል ሲሆን፤ አባባሉም የክብርና የብርታት መግለጫ ነው። የናስ ቅጥር፤ 15+20 ይመ። ለርምያስ እግዚአብሔር በሰጠው አገልግሎት ላይ ስድብና ስደት ሊደርስበት ይችላል፤ ጠላቶቹ ራሳቸው “ናስና ብረት” ሆነው በመጠበቅም (6+28) የመቋቋም ችሎታ አለው። ነገሥታትን ለለቆቻቸው ካህናታችን ... ሕዝቡ ነበሩና አምላክን ሕዝቡ በሙሉ ይቃወማሉ (ለምሳሌ 2+261 23+81 32+32 ይመ።)

1+191 የቀሩ ማብ ይመ፤ በተጨማሪ 15+20 ይመ።

2+1-6+301 እነዚህ ምዕራፎች በኢየሱያስ ዘመን መንግሥት (3+6) ኢርምያስ ገና በመጀመሪያው የአገልግሎቱ ጊዜ የተናገሩባቸው እንደ ሆኑ ይታመናል። የከፍሱ መሠረታዊና ማእከላዊ ሐሳብ፤ የይሁዳ ሕዝብ በጠቅላላ በእግዚአብሔር ላይ የነበረውን እምነት ትቶ ወደ ኋላ መመለሱን የሚጠቀም ነው (ም2-5)። ይህም የማይቀረውን የእግዚአብሔርን የበቀል ቅጣት አስከትሎአል፤ ቀጣዩ የተገለጸውም ባዕዳን ነገሥታትን በሕዝቡ ላይ በማምጣትና በማስወረር ነበር (ም6)።

2+1-3+51 የእግዚአብሔር ሕዝብ ዐመፅና ወደ ኋላ ማልግ ግልጽ በተለያዩ የአንጋገር ዘይቤዎችና ምሳሌዎች ተገቢ በሆነ የሥነ ጽሑፍ ስልት በሚገባ ተብራርቶአል።

2+11 የ1+2 ማብ ይመ።

2+2 ታማኝነት፤ ለዚህ የገባው የዕብራይስጥ ቃል በሁለት

በሙሽርነትሽም ወራት እንዴት እንደ
ወደድሽኝ፤
በምድር በዳ ዘር በማይዘራበት ምድር፤
እንዴት እንደተከተልሽኝ አስታውሳለሁ።
እስራኤል ለእግዚአብሔር ቅዱስ ነበረች፤
የመከራም በኩር ነበረች፤
የዋጧት ሁሉ በደለኛች ሆነ፤
መፃትም ደረሰላቸው”

ይላል እግዚአብሔር።

“የያዕቆብ ቤት ሆይ፤
የእስራኤል ቤት ወገን ሁላችሁ፤ የእግዚ
አብሔርን ቃል ስሙ።

“እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤
“አባቶቻችሁ ከእኔ የራቁት፤
ከንቱ ነገርን የተከተሉት፤
ራሳቸውም ከንቱ የሆኑት፤
ምን ጥፋት አማኝተውብኝ ነው?
“እነርሱም፤ ‘ከግብፅ ምድር ያወጣኝ፤
በወና ምድር በዳ፤
በጉድጓዳና በበረራ መሬት፤
በደረሰኝ በጨለማ’ ቦታ፤
ስሙ በማያልፍበትና በማይኖርበት ስፍራ፤
የመራን እግዚአብሔር ወዴት ነው?’

2:3 ዘ019:6 ዘ18
23:9-14 ዘ17:6 ዘ18
94:11 ዘ13:10 ዘ12:25
130:16 ዘ50:7 ዘ61+
18:6 ዘ14:41
2:5 ዘ4 32:21
14:00-12+21:12
17:151 መዘ3:16
2:6 ዘ6:6 ዘ18
1:19:32+10 ዘ13
51:43 ዘ13:4
2:7 ዘ1:13+27
ዘ88:7-9 ዘ11:10-12
መዘ106:34-39 ዘ13
3:9+7:30 ዘ16:181
ሕዝ11+21:136+17
2:18 ተ+25:11
2:12:11 ዘ7:18+22
አ040+19:56+101
አር3+15:14+22:5+1
9:9+14:16:19:22+9
123+1125:34:50+61
2:9 አር25:31
ሆላ4:11 መዘ 6:2
2:10 ዘ6:10+41
25:13

ብለው አልጠየቁም።
እኔ፤ ፍሬዎንና በረከቷን እንድትበሉ፤
ለም ወደ ሆነ መሬት አመጣኋችሁ፤
እናንተ ግን መጥታችሁ ምድሪን
አረከሳችሁ፤
ርስቴንም ጸያፍ አደረጋችሁ።
“እግዚአብሔር ወዴት ነው?” ብለው፤
ካህናቱ አልጠየቁም፤
ከሕጉ ጋር የሚውሉት አላወቁኝም፤
መሪዎቹ ዐመፁብኝ፤
ነቢያቱም በበሌል ስም ተነበዩ፤
ከንቱ ነገርችን ተከተሉ።
“ስለዚህ እንደገና ከእናንተ ጋር እፋረጃለሁ።
“ከልጅ ልጆቻችሁም ጋር እስራከራለሁ።
ይላል እግዚአብሔር።
“ወደ ኪቲም ጠረፍ ተሻገሩና እዩ፤
ወደ ቴዳርም ልካችሁ በጥንቃቄ
መርምሩ፤
እንዲህ ዐይነት ነገር ተደርጎ ያውቅ
እንደሆነ ተመልከቱ።
“6 ወይም በጥፋት ጥፋ
“10 ኪቲም ቀረጽና የምዕራባዊ የባህር ጸርቻ ግለት ነው
“10 ቀረጽ በሰርያዊ ዐረቢያ ምድር በዳ የሚገኙ የባይን
ነገዶች መኖሪያ

በምት መካከል ወይም በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ሊኖር
የሚችሉትን ፍጹም ግንኙነት ፍቅርንና ቅንነትን የሚያመለክት
ነው። በወጣትሽኝ ምን። በሙሽርነትሽም ... እስራኤል በጥንት
ታሪክ ከእግዚአብሔር ጋር የጠበቀና የሚያስቀና ኅብረት ነበረ
ራት፤ አምላክ በዘይቤዋ አገላለጽ እንደ ባሏ ይቆጠር ነበር
(3:141 31+321 አ054+5 ሆላ2+16)። እንደ ወደድሽኝ በኋላ
ግን በሚያስገኝ ሁኔታ የቀድሞ ፍቅራቸውን በመተው (ከራእ2:4
ጋር ያነጻጽሩ)፤ “ባዕዳን አማልክትን” ወደው አምላካቸውን ተዉ።
ተከተልሽኝ እኔ ግን “ከንቱ ጣየታችን” (ተ+5:8)፤ “በእኔ
ምን” (ተ+23) ተከተሉ። ምድር በዳ የሲና በረራ ግለት ነው
(ተ+6 ይመ)።

2:3 እግዚአብሔር ቅዱስ፤ ለእርሱ እንዲሁም
ለእገልግሎቱ የተለየ ግለት ነው (የዘ03:151 የዘላ11:441 የዘ87:6
ግለት ይመ)። በኩር፤ ልክ የእስራኤል “የመከራ በኩራት ምርጥ”
ለእግዚአብሔር ደሰኑ እንደ ነበረው ሁሉ ግለት ነው (ዘ023:191
ዘ1:18+121 2ዘ53:151 ሕዝ44:30 ይመ)። ሕዝቡም ለእግዚ
አብሔር እንደዚህ የመጀመሪያና ምርጥ ገንዘብ ነው (ከያ01:181
ከራእ14:4 ዐር ያነጻጽሩ)። መፃትም ደረሰላቸው፤ ለምሳሌ ዘ0
17+8-16 ይመ።

2:4 ስሙ፤ በትንቢት እነ ጽሑፎች ሁሉ የተለመደ
መለኮታዊ ትእዛዝ ሲሆን፤ የእግዚአብሔርን ሕዝብ እንዲያም
አሕብዝን ዊምር ሕጋዊ ገዴታ እንዳለባቸው ለማስገንዘብ
እስልላጊ ከሆነም በእነርሱ ላይ ፍርድን ለማስተላለፍ የሚቀርብ
ጥሪ ነው (ለምሳሌ 7+21 17+201 19+31 21+111 22+2:291
31+101 42+151 44+24:261 ሕዝ41:101 ሕዝ 13+21 ሆላ 4+11
አዋ7:16 ይመ)።

2:5 እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ የእግዚአብሔር ቃል
በነቢዩ በኩል የሚገለጥ መሆኑን ለማመልከት፤ በመንቢያ ላይ
የሚገኝ አባላል ነው። አባላቱ በአጋማሚው ሁሉ በጣላት መጠቀ
ሱ የታወቀ ቢሆንም፤ በሕላብ አገላለጻቸው ላይ ተጠቅመውበታል
ተብለው በስም የሚጠቀሱ ግን። ኢርምያስ፤ ሊሳይያስ (ለም
ሳሌ7:7)፤ ሕዝቅኤል (ለምሳሌ2:4)፤ አዋጽ (ለምሳሌ13)፤ አብ
ድዩ (1)፤ ሚካያስ (3+5)፤ ናሆም(1+12)፤ ሐኒ (ለምሳሌ1+2)፤
ዘዘርያስ (ለምሳሌ1+3) እንዲሁም ማልክያስ (1+4) ናቸው። የራቁት፤
4+11 23+13:321 31+191 50+61፤ ሊሳ53+61፤ ዘላ34+4-6:161
1ጲጥ2+25 ይመ። ከንቱ ነገርን የተከተሉት፤ ተ+8:23 ይመ።
በተዉማሪ የተ+2 ግለት ይመ። “ከንቱ” በሚል አባላል ጣየታችን
መሆኑንና መገዳጽ በኢርምያስ ከንድ የተለመደ ነው (8+191
10+8:151 14+221 16+191 51+18)። ራሳቸውም ከንቱ
የሆኑት፤ 2ነገ7+15 ይመ። ጣየትን የሚያመለክት ስምች ከነዚያ

ከጣየታት የሚሻሉ አይደሉም (መዘ115:8 ይመ)።

2:6 ከግብፅ ምድር ያወጣኝ ... እግዚአብሔር፤ የእስራ
ኤል ታዲያ የሆነው የእግዚአብሔር (የዘ52:41 የዘ03:15 ግለ
ይመ)፤ እርሱን ብቻ ያገለገሉት ከንድ ሕዝቡን ከግብፅ ባርነት
ነጻ አውጥቶአል (ዘ020+2:6)። የመራን እርሻ መንጋውን እንደ
ሚመራ ግለት ነው (ተ+171 ዘ88+151 መዘ23:2+3 ይመ)።
ምድር በዳ ... በጨለማ ቦታ፤ በረራ ብዙውን ጊዜ ከጨለማና
ከእርሱም ጋር ተያይዘው ከሚገኙ ነገሮች ጋር ከመተላለፍም
በላይ፤ እነዚህ ለመላላት ነገሮች በትእምርትነት ለማስተየት የቆመ
ምሳሌያዊ አባላል ነው (ተ+311 9+101 12+121 17+61 23+101
መዘ44+19)።

2:7 ለም፤ ለዚህ ቃል የሚገባው የዕብራይስጡ አቻ ቃል
“ከርሚል” የሚል ሲሆን፤ በ48:33 ላይ “የአትክልት ቦታ”
ተብሎ ተተርጉሞአል፤ በሌላ ቦታ ደግሞ የሰፍራ ስም ሆኖ
ገብቶአል (ኢሳ33+9 እና ግለት ይመ)። በ46+2 ላይም “ፍሬያዊ
ምድር” ተብሎ ሲገለጽ፤ የምድር በዳ ተቃራኒ ሆኖ ገብቶአል።
ምድሪን አረከሳችሁ፤ ከእምነታቸው ሥርዐት አካል ሲታይ
አጥፊውታል (3+1-2:91 16+181 የዘላ4+12 ግለት ይመ)።
ርስቴንም፤ እግዚአብሔር እስራኤል ሕዝብ ያወረሳቸውን ከራ
ሳቸው ጋር የተቁረጸው የተስፋ ምድር ነው (በተለይ 12+7
9:14-15 ተመ)። ጸያፍ፤ የዘላ7+21 ግለት ይመ።

2:8 የትኛውም ወገን እግዚአብሔርን ለመጠየቅ ልቃደኛ
አልነበረም (ተ+6 ይመ)። ካህናቱ። መሪዎች። ከዚያቸውም
የ1+18 ግለት ይመ። ከሕጉ ጋር የሚውሉት፤ ካህናት ናቸው
(ዘ43:1+11 እና ግለት ይመ)። መሪዎች፤ የዕብራይስጡ ቃል በቁመ
ሲታይ “እርሻች” የሚል ትርጓሜ ይኖርላቸዋል፤ ይገኛው በሌላ
ሰፍራ ገገሮችን የሚያስከታል (23+1-41 49+191 50+441 በተ
ለይ ሕዝ 34+1-10:23-24 ይመ)። በበሌል፤ በበሌል ስም ለግ
ለት ነው (ከ11+211 14+151 23+251 26+9 ዐር ያነጻጽሩ)።
ከንቱ፤ የዕብራይስጡ ቃል በቁመ ሲታይ “ፋይዳ ቢስ” የሚል
ትርጓሜ አለው (ተ+11 ይመ)። ለዚህ የገባው የዕብራይስጡ ቃል
ተ+5 ላይ ካለው ቃል ጋር አንድ ባይሆንም፤ ትርጉሙ ተመ
ሳላዊ ነው።

2:9 እፋረጃለሁ፤ የተ+4 ግለት ይመ። በተጨማሪም

25+311 ሆላ4+11 12+21 ሚዘ6:2 ይመ።
2:10 ኪቲም፤ ከይሁዳ ምድር በስተ ምዕራብ የነበሩትን
አገሮችና ቦታዎች የሚያመለክት ነው። ቀረጽ፤ ከይሁዳ በስተ
ምሥራቅ የነበሩትን አገሮችና ቦታዎች ያመለክታል። ይህ አካባቢ
የበደዊ ነገድ መኖሪያ ሲሆን፤ በሃርያዊ ዐረብ ምድር በዳ ውስጥ
ይገኛል (49+281 ኢሳ21+16 እና ግለት ይመ)።

¹¹የእውነት አማልክት ባይሆኑም እንኳን አማልክቱን የለውጠ ሕዝብ አለን? ሕዝቧ ግን ክብራቸውም የሆነውን፤ በስንቱ ነገር ለውጡ።

¹²ሰማያት ሆይ፤ በዚህ ተገረሙ፤ በታላቅ ድንጋጤም ተንቀጥቱ።”

ይላል እግዚአብሔር።

¹³“ሕዝቧ ሁለት ገጠኢት ፈጽመዋል፤ ሕያው የውሃ ምንጭ የሆኑትን፤ እኔን ትተዋል፤

ውሃ መያዝ የማይችሉትን ቀዳዳ የውሃ ማጠራቀሚያ ጉድጓዶች፤ ለራሳቸው ፍፍረዋል።

¹⁴እስራኤል ባይሆን ነውን? ወይስ የቤት ውልድ ባይሆን?

ታዲያ፤ ስለምን ለብዝሃነት ተዳረገ?

¹⁵አንበሳች በእርሱ ላይ አገሡ፤ በጉይልኛ ድምፅም ጮኹበት። ምድሩን ባደረገውበት፤ ከተሞች ተቃጥለዋል፤ ወናም ሆነዋል።

¹⁶ደግሞም የሚምፎስሩ የጣፍናስ ሰዎች፤ መኻል አናትሽን ሳጩ።”

¹⁷በመንገድ የሚመራሽን፤ እግዚአብሔር ስምዳክሽን በመተውሽ፤ ይህን በራሱሽ ላይ አላመጣሽምን?

2+11 ሊሳ37+19፤ ሊር16+20፤1ላ43+21፤ር፡፳1+23፤፲4 4+8

2+13 ዘላ31+16፤ ሊሳ12+3፤165+11፤ ፑሐ4+14

2+14 ዘላ4+22፤ኢር 31+9

2+15 ዘላ26+43፤ ሊሳ17፤2፤2፤25፤9፤ ሊር4+7፤50+17

2+16 ሊሳ19+13፤ ሊር43+7-9

2+17 ሊሳ1+28፤ ሊር4+18፤17፤13፤ 19+4

2+18 ሊሳ13+3፤ 2፤፲፭16፤7፤ኢሳ47+20፤ 30+2፤ዘላ5+13፤፲7 11+8+9

2+19 ሊሳ20+14፤ መዝ36፤1፤ኢሳ3፤9፤ 59፤12፤ኢር3፤1፤1፤22፤ 7+24፤11፤10፤14፤7፤ 19፤4፤ዘላ5፤5፤14፤4፤ ለም 8+10፤

2+20 ዘላ26+13፤ ዘላ21+2፤ኢሳ፤፫1፤14፤ መዝ24፤3፤ኢሳ፤1፤21፤ 57፤7፤ኢር3+23፤5፤5፤ 17፤2፤ኢዝ1፤6፤1፤

2+21 ዘላ15+17፤ መዝ80፤8፤ኢሳ5፤4፤

¹⁸ከሺሶርክ ወንዝ ውሃ ለመጠጣት፤ አሁንስ ለምን ወደ ጥብፅ ወረድሽ? ከኢሮሳሳስ ወንዝስ ውሃ ለመጠጣት፤ ወደ አሦር መውረድ ለምን አስፈለገሽ?

¹⁹ከፋትሽ ቅጣት ያስከትልብኻል፤ ከሀደትሽም ተግሣጽ ያመጣብኻል፤ እግዚአብሔር ስምዳክሽን ሰትተዩ፤ እኔንም መፍራት ችላ ስትይ፤ ምን ያህል ክፉና መራራ እንደሚሆንብሽ፤ አስቢ፤ እስር፤ አስተውዩ።”

ይላል የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር።

²⁰“ከጥንት ጀምሮ ቀንበርሽን ሰበርሁ፤ እስራትሽን በጣጠስሁ፤ አንቺም፤ ‘አላገለገልህም!’ አልሽ፤ ከፍ ባለውም ኩረብታ ሁሉ ሥር፤ በያንዳንዱም ለምለም ዛፍ ሥር፤ ለማመንዘር ተጋደምሽ።

²¹እኔ፤ እንደ ምርጥ የወይን ተክል፤ ጤናማና አስተማማኝ ዘር አድርጌ ተክቼሽ ነበር፤

ታዲያ ብልሽ ዩዱር ወይን ተክል ሆነሽ፤

²¹ “የብራሬዎን የጥንት ጸሐፍት ትውፊት የሆነው የግለራቴ ኢሱፍ ከብሬን ይላል

²⁶ “የፍርስ በብራሬላው ፍፍ ይላል ወይም ተንታት።”

ፊጠራው /ክጠተ/

²⁸ የባቢሮ ወንዝ እንደ ተጣይ ጅረት ነው

2+11 ለማልክት ... ለላፓ አሉታዊ መልስ ለማግኘት የቀረበ ጥያቄ ሲሆን፤ ይሁዳ ላካኳን እግዚአብሔርን ትታ ባፅ ጸን እማልክት መስተዳ ምን ያህል አስብራሚ መሆኑን ለማሳየት የተሰነዘረ ጥያቄ ነው። ክብራቸው የሆነውን፤ እግዚአብሔርን ነው (መዝ106+20፤ ሆሴ4፤7፤ 14፤መ15፤29 ይመጡ። ከንቱ፤ የተሳደ ግብ ይመጡ።

2+12 ለማያት ሆይ ... ተገረሙ፤ የኢሳ1፤2 ግብ ይመጡ፤ በተጨማሪም ማዘፍ1-2 እና ግብ ይመጡ።

2+13፤ 1+16 ይመጡ። ሕያው የውሃ ምንጭ የሆኑትን፤ እኔን፤ 17+13 ይመጡ። ለሕይወት የሚሆን ብርታትን ለሕዝቡ የሚሰጥ እግዚአብሔር ራሱ ነው (መዝ36፤9 ይመጡ። በተጨማሪ የዮሐ4፤10 ግብ፤ ኢሳ55፤1 እና ግብ፤ ራላ21+6 ይመጡ። ቀዳዳ የውሃ ማጠራቀሚያ ጉድጓዶችን የውሃ ማጠራቀሚያ ጉድጓዶች ውሃ ይወጣ እንዲቆይ ውስጣቸው ውሃ በማያራርግ (በማያ ስተላልፍ) ጥላስተር ይለበድ ነበር። ጣየታት፤ ልክ እንደ ተሰላሳ የውሃ ማጠራቀሚያ ጉድጓድ፤ ለሚያመልካቸው አስተማማኝነት የላቸውም፤ እግዚአብሔር ግን ዘወትር ሕይወትን አትረፍርፍ ይለዋል፤ ታማኝነቱም ለዘላለም ነው።

2+14 ለስራኤል ... ባሬያ፤ ይህም አሉታዊ መልስ ለመስጠት የሚጋብዝ ጥያቄ ነው (የተሳ1፤ ግብ ይመጡ።) ጥያቄው አሉታዊ መልስ የሚገባው እግዚአብሔር በዘፀአት ላይ በተገለጸው ታሪክ ውስጥ ከፈለገው የመቢገጥና ነጻ የማውጣት ሥራ አንጻር ሲታይ ነው (ዘፀ6፤6፤ 20+2 ይመጡ።) ለብዝሃነት ስለሦርና ለገብፅ ምርኮኛ መሆናቸውን ለማመልከት ነው (ተሳ15-16 ይመጡ።)

2+15 አንበሳች ምናልባት በቁመ አንበሳችን ግለቱ ይሆናል (2፤፲፭17+25-26 ይመጡ።) እዚህ ላይ ግን አሦርን ለማ መልክት የገባ መደሰልል (ተሳ18፤ 50፤17፤ የኢሳ15፤ 9 ግብ ይመጡ።) አገሡ ... በጉይልኛ ድምፅ ጮኹበት፤ እሞ3+4 ይመጡ። ምድሩን ባደረገውበት፤ 4፤7፤ 18፤16፤ 50+3 ይመጡ። ከተሞች ተቃጥለዋል፤ ወናም ሆነዋል፤ ወሃ ሕረግ በሰላ ራይሰጠ አባባል ሲታይ ከ4፤7 ጋር በጣም ይመሳሰላል፤ በ4፤7 ያለው፤ “ከተሞችሽ ፈራርሰው፤ ወድድታሉ፤ ያለ ነዋሪም ይቀራሉ” ይላል (ዘ22፤6 ጋር ያገጽጻል።)

2+16 የፕሚድክ 44፤11 46፤14፤19 ይመጡ። በተጨማሪም የኢሳ19፤13 ግብ ይመጡ። የማፍናሽ ምናልባት በአሁኑ ዘመን ‘ሐል ዩፍኑህ’ በመባል የሚታወቀው ‘መንዛሌህ’ ከተባለው ልዩት በሰተና ደብብ፤ በምሥራቅ የባቢሮ ወንዝ ባሕር መገቢያ የሚገኘው ገሪኮች ጳላ ‘ዳፍናይ’ ብለው የጠሩት የገብፅ ከተማ

ሳይሆን አይቀርም (43፤7-9፤ 44፤11 46፤14፤ ሕዝ30፤18 ይመጡ። መኻል ዐናትሽን ባጨሽ፤ ውርደትንና ጉዳት ማድረስን ለመግ ለጽ የገባ የአገጋገር ዘይቤ ነው (47፤5፤ 48፤37፤ በተጨማሪም የኢሳ3፤17፤ 7፤20 ግብ ይመጡ።)

2+17 የሚመራሽን የተሳ6 ግብ ይመጡ። በመንገድ፤ ዘፀ 18፤8፤ 23፤20፤ ዘላ1፤33 ይመጡ።

2+18፤ ቀ+36 ይመጡ። እስራኤል ወይም ይሁዳ እንደ ጊዜ ከገባሉ፤ ሌላ ጊዜ ደግሞ ከአሦር ድጋፍ መሻታቸው፤ በኦር ምያስ ዘመን ብቻ የታየ ዝንባሌ አልነበረም (ለምሳሌ ሆሴ7፤11፤ 12፤2 ይመጡ።) ውሃ ለመጠጣት፤ ውሃው ምንም ይሁን ምን ከእግዚአብሔር ይልቅ ከጠላቱ ዘንድ የሚቸራት ዝር (ተሳ13፤ ኢሳ8፤6-8 እና ግብ ይመጡ።)

2+19 ከሀደትሽም፤ 3፤22፤ 5፤6፤ 14፤7 ይመጡ። ቃሉ፤ በተደጋጋሚ ወደ ከሀደት መንሸራተትን የሚያመለክት ነው። ከፋትሽ ቅጣት ያስከትልብኻል፤ ገጠኢት ወይም በደል ካለ፤ ተመጣጣኝ ቅጣት መስተሉ የማይቀር ነው፤ ሰው በስልተት ጉዳና መጓዝ ሲጀምር፤ ያን ጊዜ የእግዚአብሔር ጥበቃ ሊለዩው ይጀምራል፤ በረከቱ ይሸከዋል፤ ለጠላትም የተጋለጠ ይሆናል።

2+20-3፤5፤ ይህዳ በእግዚአብሔር ላይ ያደረገችውን ዐመፅ ኢርምያስ አያለ የንግግር ዘይቤያችን በመጠቀም ውብ በሆነ ቋንቋ ይገልጻል።

2+21፤ ይሁዳ እንደ እልክቶ ተጠግኜ ከብት (ሆሴ4፤16 ይመጡ) የእግዚአብሔርን ትእዛዛት ላለመጠበቅ እምቢተኛ ሆና ለች። ቀንበርሽን ሰበርሁ፤ እስራትሽን በጣጠስሁ፤ 5፤5 ይመጡ። በተጨማሪም 31፤18 ይመጡ። ዘመዝ2፤3 ጋር ያገጽጻል። ይሁዳ የእግዚአብሔርን ሕግ ጥላለች፤ ከጸጉም አላከበረችም። ከፍ ባለውም ኩረብታ ሁሉ ሥር፤ በኢያንዳንዱም ለምለም ዛፍ ሥር፤ የአረጋውያንን የአያሌስ ስታዎች መመልከት ነው (1፤፲፭14፤23፤ 2፤፲፭17፤10፤፲፭16፤13 ይመጡ።) ለማመንዘር ለባዕድ አምልኮ ሲባል የዘመኑት ሥርዐት መፈጸም እጅግ አስጸደፈ ተግባር ዝር (ለም ሳሌ ሆሴ4፤10-14 ይመጡ።)

2+21፤ ኢሳ5፤1-7 ይመጡ። በተጨማሪም መዝ80፤8-16፤እዝ 17፤1-10፤ ሆሴ10፤1+2 ይመጡ። ከዞዋላ15፤1-8 ጋር ያገጽጻል። ምርጥ የወይን ተክል፤ ኢሳ5፤2 ይመጡ። እዚህ የገባው የብራሬ ይስጠ ቃል እጅግ ልዩ የሆነውንና ጥራት ያለውን የወይን ዘር ያመለክታል። የዱር፤ ቃል በቃል “ብዕድ” የሚል ትርጉም አለው። የእስራኤልን ሕዝብ፤ በተምሳሌት የሚያመለክተው የወ ይን ተክል፤ የእስራኤልን ጠላቶች ከሚያመለክተው የወይን ተክል ጋር ተመሳሳይ መሆን አይገባውም (ዘ432፤32 ይመጡ።)

እንዴት ተለወጥሽብኝ?
22 በልዩ ቅጠል ብትታጠቢ
ብዙ ሳመና ብትጠቀሚም፤
የበደልሽ ዕድፍ አሁንም በፊቴ ነው፤”
ይላል ጌታ አግዚአብሔር።
23 “አልረከስሁም፤
በአለምን አልተከተልሁም” እንዴት
ትያለሽ?
በሸለቆ ውስጥ ምን እንዳደረግሽ እስቲ
አስቢ፤
ምንስ እንደ ፈጸምሽ ተገንዘቢ፤
እንደምትፋንን ፈጣን ግመል ሆነሻል፤
24 በምድረ በጻ እንደ ለመደች፤
በፍትወቷ ነፋሱን እንደምታነፈገፍ፤
የሜዳ አሀያ ነሽ፤
ከመሳምጀቷ ማን ሊገታት ይችላል?
ለሚፈልጓት ሁሉ ያለ ምንም ድክም፤
በፍትወቷ ወራት በቀላሉ ትገኝላቸዋለች።
25 እግርሽ እስኪነቃ አትፋጩ፤
ገርሮሽም በውሃ ጥም እስኪደርቅ
አትቅበዝበዝ።
አንቺ ግን፤ ‘በሽንቱ አትድክም፤
ባዕዳን አማልክትን ወድጃለሁ፤
እነርሱን እከተላለሁ’ አልሽ።
26 “ለባ በተያዘ ጊዜ እንደሚያፍር፤
የእስራኤልም ባሉት አፍርአል፤
እነርሱ፤ ገንዞቻቸውና ሽሞቻቸው፤
ካህናታቸውና ነቢያታቸው እንዲሁ
ያፍራሉ።
27 ዛፋን፤ ‘አንተ አባቴ ነህ’
ድንጋዩንም፤ ‘አንተ ወለድሽኝ’ አሉ፤

2:22 እያ9:301
መዝ51:21ኢር17:11
ሰቆ14:8:17
2:23 ቀ 25:331
ሞ430:11212፡234
101ኢር7:3119:141
19:2123+27131+22:
40
2:24 ዘፍ16:121
ኢየ39+61ኢር14+6
2:25 ቀ8:23ዘፄ
32+161ኢላ57:101
ኢር3+131410
2:26 ኢር32+321
4417:21148+271
ሰቆ1+71ኦዝ16:541
22:261364

2:27 መ410+101
15714+912ዘፍ29+61
መዝ14:31ኢላ26+16
137+201ኢር3+91104
818+171321331ኦዝ
7+2218+161ሆሊ
5:15
2:28 ዘፄ32+371
25717+291ኢላ
40+19145+201
2:29 ኢር5+11
6+131ኦፖ9+111ሚክ
3+1117+2
2:30 ዘላ26+231
ካህ9+261ኢር11+21
ሐሥ7+521+142+15
2:31 ኢየ21+141
ኢላ 45+19
2:32 ዘፄ32+181
ኢላ 57+11

ፊታቸውን ሳይሆን፤
ጀርባቸውን ሰጥተውኛልና፤
በመከራቸው ጊዜ ግን፤
‘መጥተህ አድን!’ ይላሉ።
28 ታዲያ፤ ልታመልካቸው ያበጀሃቸው
አማልክት ወዴት ናቸው?
በመከራ ጊዜ ሊያድኑህ የሚችሉ
ከሆኑ፤
ይሁዳ ሆይ፤ እስቲ ይምጡና ያድኑህ፤
የከተሞችህን ቀጥጦ ያህል፤
የአማልክትህም ብዛት እንዲሁ ነውና።
29 “ለምን በእኔ ታማርራላችሁ?
ያመግባችሁብኝ እናንተ ሁላችሁ ናችሁ፤”
ይላል አግዚአብሔር።
30 “ልጆቻችሁን በሽንቱ ቀጣኝቸው፤
እነርሱም አልታረሙም።
በይፋችሁ እንደ ተራብ አንበሳ፤
ነቢያታችሁን በልቶአል።
31 “የዚህ ትውልድ ሰዎች ሆይ፤ የእግዚ
አብሔርን ቃል አስተውሉ፤
“እኔ ለእስራኤል ሕዝብ ምድረ በጻ፤
ወይስ ድቅድቅ ጨለማ ያለበት ምድር
ሆንሁበትን?
ሕዝቤ፤ ‘እንደ ልባችን ልንሆን
እንፈልጋለን፤
ተመልሰንም ወደ አንተ እንመጣም’
ለምን ይላል?
32 ለመሆኑ ቆንጆ ጌጣጌሣን፤
ሙሽራ የሰርግ ልብሷን ትረላለችን?
ሕዝቤ ግን፤
እጅግ ብዙ ቀን ረስቶኛል።

2:22 በልዩ ቅጠል ... ሳመና ‘ልዩ ቅጠል’ የተባለው
ከዕዋት የተሠራ ነበር። ገጠኦችና በደል ይነጻል፤ ይቅር ይባላል
(መዝ51:2:71 ኢላ1+18 ይህም፤ ይህ እውነት ሊሆን የሚችለው
ግን ገጠኦችቸው ንስሐ ሲገባና ሲገባዝ ብቻ ነው (ም428+13
ይመ፤ ከ1የሐ17+9 ጋር ያነጻጽሩ)።
2:23 አልረከስሁም፤ ‘ረከስ’ ሲባል ካለው የሃይማኖት
ሥርዐት እንጻር ጉድጅ መገኘት ማለት ነው (19+13 ይመ፤
የዘላ4+12 ማብ በተጨማሪ ይመ።)። አልተከተልሁም፤ ‘መከ
ተል’ ስለሚለው የቀጋ ማብ ይመ፤ በተጨማሪ ቀጋ25 ይመ።
በላይም፤ 9+14 ይመ፤ ማብ42+11 ማብ በተጨማሪ ይመ።
በሸለቆ፤ ምናልባት የሄኖም ሸለቆ ይሆናል (የኢየ15+5 ማብ
ይመ፤) የሄኖም ልጅ ሸለቆ በመባልም ይታወቃል (7+31-32፤
19+2:6፤ 32+35)። እንደምትፋንን የይሁዳ ሕዝብ በዚህ ፈንታ፤
“ወደ ቀኝ ግራም ሳይሉ” (ዘፄ28+14) ለእግዚአብሔር መታዘዝ
ነበረባቸው።
2:24 የሜዳ አሀያ የማይለምድና (ዘፍ16+12 ይመ) የማ
ይገራ (ኢየ39+5-8 ይመ) እንስሳ ነው። ምድረ በጻ እንደ
ለሚፈጽሙ 14+61 ኢየ24+5 ይመ። እንደምታነፈገፍ፤ አባባሉ
የሚገልጸው ተራረግቶ መጠበቅን ሳይሆን ተራራው መፈለግን
ነው (ሆሊ2:7:13 ይመ)።
2:25 እግርሽ እስኪነቃ፤ መጫሚያዎን እስከ ምትጨርስ
ድረስ ነው። በሽንቱ አትድክም፤ 18+12 ይመ፤ በተጨማሪም
የኢላ57+10 ማብ ይመ። ባዕዳን አማልክትን ወድጃለሁ፤ በመካ
ከላቸው አሁኑ ዘፄን እንጻር፤ አይሁድ ፍቅር ማለት የነበረባ
ቸው የአምላካቸው ለእግዚአብሔር ብቻ ነበር፤ አሁን ግን በተቃ
ራኒው በመሄድ ላይ ይገኛሉ (ለምሳሌ ዘፄ 6+617:17-131 ሆሊ2+14-
31 ይመ።) እንደሆነ እከተላለሁ፤ ቀጋ23 ይመ፤ በተጨማሪም
የቀጋ2 ማብ ይመ።
2:26 በተያዘ ጊዜ እንደሚያፍር፤ ለምሳሌ፡- ዘፀ2+3-4
ይመ። “እንደሚያፍር” የሚለው ቃል በዕብራይስጡ “ውርድትን”

የሚያመለክት ሲሆን፤ ለከነዓናውያን ዋነኛ ጣዖት፤ ለበዳላ አልፎ
አልፎ የሚሰጥ መጠሪያ ነበር (11+13 እና ማብ፤ ሆሊ 9+10
ይመ፤ እንዲሁም የመጠሪያ+32 ማብ ይመ።)። ገንዞቻቸውና ሽሞቻቸው
ካህናታቸውና ነቢያታቸው፤ የ1+18 ማብ ይመ።
2:271 ኢላ44+13-17 ይመ፤ ከዘፄ32+6:181 ከኢላ64+81
ከሚላ2+10 ጋር ያነጻጽቡ። መጥተህ አድን! ቀጋ28 ይመ።
2:28 የከተሞችህን ቀጥጦ ያህል፤ የአማልክትህም
ብዛት፤ 11+13 ይመ፤ ከ1ቆር8+5 ጋር ያነጻጽሩ። በመካከለኛው
ምሥራቅ የነበሩ የታወቁ ከተሞች ሁሉ የየራሳቸው ‘ጣባፎ’
የሆኑ፤ ባዕዳን አማልክት ነበሯቸው (ከሐሥ19+28: 34-35 ጋር
ያነጻጽሩ)። ብዙዎቹም ከተሞች በባዕዳን አማልክት ስሞች/ይጠሩ
ነበር (ለምሳሌ፡- የ1+1 ማብ ይመ።)
2:29 ታማርራላችሁ፤ ከተሳ ጋር ያነጻጽሩ፤ 12+1፤ ኢየ
33+13 ይመ።
2:30 ልጆቻችሁን ... ቀጣኝቸው፤ ከዕብ12+6 ጋር ያነጻ
ጽ። አልታረሙም፤ 5+3 ይመ። በይፋችሁ ... ነቢያታችሁን
በልቶአል፤ ለምሳሌ 26+20-231 27፡21+161 244 ይመ፤ እንዲ
ሁም ካህ9+26 ይመ።
2:31 ትውልድ፤ የዚህ ቃል አገባብ ብዙውን ጊዜ በ፤
ሁኔታን አያመለክትም (ለምሳሌ፡- ዘፄ32+5 ይመ።)። እኔ ...
ምድረ በጻ ... ድቅድቅ ጨለማ ያለበት ምድር ሆንሁበትን?
ከዚህ በተቃራኒ እግዚአብሔር ሕዝቡን በምድረ በጻና በጨለ
ማው መካከል እየመራ አሳልፎአል (ቀጋ6)። “ድቅድቅ ጨለማ”
የተባለው “የእግዚአብሔር ጨለማ” ከሚለው ከዕብራይስጡ ሐረግ
የተተራረመ ነው፤ ይህም፤ “ከእግዚአብሔር ዘንድ የተላከ ጨለ
ማ” ለማለት፤ (ከ11ሳም+26+12 ጋር ያነጻጽሩ)። በግሕ 8+6
ላይ፤ “በርቱ ነበልባል” ተብሎ የተተራረመውም በዕብራይስጡ፤
“የእግዚአብሔር ነበልባል” የሚል ነው።
2:321 ኢላ49+15:18 እና ማብ ይመ። ሙሽራ፤ ከተሳ2
ጋር ያነጻጽሩ። ሕዝቤ ... ረስቶኛል፤ 18+15 ይመ፤ እንዲሁም

የፍች ወረቀቷን ሰጥቼ አባረርኋት። ከሐዲዋ እንቷ ይሁዳም ይህን አይታ እንዳልፈራች አየሁ፤ ወጥታም አመነዘረች።⁹ በቅሌቷም ምድሪቱን አረከበች፤ ከድንጋይና ከገንድ ጋር አመነዘረች።¹⁰ ይህም ሁሉ ሆኖ ከሐዲዋ እንቷ ይሁዳ ወደ እኔ የተመለሰችው በማ ስመሰል እንጂ በሙሉ ልቧ አልነበረም።
ይላል እግዚአብሔር።

¹¹ እግዚአብሔር እንዲህ አለኝ፡ “ከከሐዲዋ ይሁዳ ይልቅ ከዳተኞቹ እስራኤል ጽድቅ ሆኖ ተገኘች።¹² ሂድና ይህን መልእክት ወደ ሰሜን እንዲህ ብለህ ተናገር፤

“ከዳተኞቹ እስራኤል ሆይ ተመለሽ”

ይላል እግዚአብሔር፤

‘እኔ መሐሪ ስለ ሆንሁ’

ከእንግዲህ በኋላ ዐይን አላይሽም’

ይላል እግዚአብሔር።

‘ለዘላለም አልቂጣም።

¹³ በእምሳክሽ በእግዚአብሔር ላይ በማመፅሽ፤

ክብርሽንም ለእንግዶች አማልክት፤ በየለምለሙ ዛፍ ሥር አላልፈሽ በመስጠት፤

ለእኔ ባለመታዘዝሽ፤

በደለሽ መሆንሽን ይህን አንድ ነገር ብቻ አመኘኝ”

ይላል እግዚአብሔር።

¹⁴ “ከዳተኞች ልጆች ሆይ፤ እኔ ባለቤታችሁ ነኝና ተመለሱ” ይላል እግዚአብሔር፤ “ከአንድ ከተማ አንድ፤ ከአንድ ነገድ ሁለት

3፡8 ዘፋ4፡27፡ሐር
11፡10፡24፡1፡ሐንዝ
16፡47፡23፡11
3፡9 ሓ2፡ዘለ፡17፡7
1፡ሐ፡11፡21፡157፡16፡1
ሐር2፡27
3፡10 2፡ዘ፡17፡19፡1
ሐ፡13፡16፡ሐር፡12፡2
1፡ሐንዝ3፡31፡1፡ሐዋ4፡9
1፡ሐ፡2፡17
3፡11 ሓ7፡፡ሐር
2፡19፡ሐንዝ16፡52፡1
23፡11
3፡12 ሓ6፡1፡14
ዘፋ4፡30፡1፡ዘ፡23፡26፡1
2፡ዘ፡17፡3፡61፡መዝ፡6፡2
1፡103፡9፡ሐ፡45፡4፡9፡1
ሐር3፡(21፡22፡ሐንዝ
14፡6፡33፡11፡ዘሆ፡ሐ
14፡1
3፡13 ሓ25፡1
ዘፋ12፡2፡30፡4፡1፡3፡1
ሐር2፡25፡114፡20፡1
22፡21፡1፡ዘ፡ሐ፡1፡9
3፡14 ሓ12፡ሐ፡የ
22፡23፡ሐ፡45፡4፡5፡1
ሐር 4፡1
3፡15 ሐ፡43፡1፡4፡1
ሐሥ13፡22
3፡16 ዘ፡፡ሐ3፡3፡1፡1
1ዘ፡5 15፡25፡ሐ፡ሐ
65፡17
3፡17 መዝ22፡23፡1
47፡8፡1 81፡12፡ሐ፡ሐ
2፡3፡ሐር፡7፡24፡9፡1፡4፡1
11፡8፡13፡1፡10፡11፡1፡6፡1
12፡1፡7፡1፡21፡18፡1፡12፡1
33፡9፡1፡6፡ሐንዝ፡1፡26፡1
43፡7፡148፡1፡35፡መዝ
4፡1
3፡18 ዘፋ31፡7፡ሐ፡ሐ
11፡13፡1፡4፡1፡ሐ፡ሐር
16፡15፡30፡3፡31፡1፡8፡1

መርጫችሁ ወደ ጽዮን አመጣችኋለሁ።¹⁵ እንደ ልቤም የሆኑ፤ በዕውቀትና በማስተዋል የሚመሯችሁን እረኞች እስጣችኋለሁ።¹⁶ ሓጥራችሁ በምድሪቱ እጅግ በሚበዛበት ጊዜም ይላል እግዚአብሔር፤ “በዚያን ዘመን፤ ‘እግዚአብሔር የኪዳን ታቦት’ ብለው ከእንግዲህ አይጠፉም፤ ትዝ እይላቸውም፤ እያስታውሱትምም፤ አይጠፉም፤ ሌላም አይሠራም።¹⁷ በዚያ ጊዜ ኢየሩሳሌምን፤ ‘የእግዚአብሔር ዙፋን’ ብለው ይጠሯታል፤ መንግሥታትም ሁሉ የእግዚአብሔርን ስም ለማክበር በኢየሩሳሌም ይሰበሰባሉ፤ የክፉ ልባትናውንም አልሸኝነት ከእንግዲህ አይከተሉም።¹⁸ በዚያ ዘመን የይሁዳ ቤትና የእስራኤል ቤት በአንድነት ሆነው ከሰሜን ምድር ለአባቶቻቸው ርስት አድርጌ ወደ ሰጠኋቸው ምድር ይመጣሉ።

¹⁹ “እኔም፤

“የተመረጠችውን ምድር፤

የተሻውም ሕዝብ የላገኘውን የተዋበች ርስት ለሰጥሽ፤

እንደ ወንዶች ልጆቼ ምንኛ በደስታ ልቀጥጠሽ” አልሁ፤

‘አባቴ’ ብለሽ የምትጠራኝ፤

እኔንም ከመሐረል ዘወር የማትይ

መስላች ነበር።

²⁰ የእስራኤል ቤት ሆይ፤ ለባሏ ታማኝ እንዳልሆነች ሚስት፤ ስታታልሉኝ ኖራችኋል፤”

ይላል እግዚአብሔር።

3፡8 የፍች ወረቀቷን ሓ1 እና ማብ ይመ። እግዲሁም ዘፋ24፡1-14፡ ሐ፡45፡0፡1 እና ማብ ይመ። አባረርኋት በ72፡9፡፡ክ ወደ ምርኮኝነት ማለት ነው። ይሁዳም ... እንዳልፈራች የእስራኤልን አሳዛኝ መከራ አይታ ለመማር አልቻለችም፤ ለመማርም አልፈለገችም።

3፡9 ከድንጋይና ከገንድ ጋር አመነዘረች፤ የአረግውያንን ባዕዳን አማልክት አመለከች (2፡27 ይመ።)
3፡10 በማስመለስ፤ ንጉሡ ኢየሱስን ሳከናወነው የተሐድሶ ተግባር (የ1፡2 ማብ ይመ) ይሁዳ የላየችው ሁኔታ ከአንገት በላይና የግብዓትነት ነበር።

3፡11 ዘ ... ይሁዳ ይልቅ ... እስራኤል ጽድቅ ሆኖ ተገኘች፤ የሓ8 ማብ ይመ፤ በተወሰነም ሕዝብ6፡51-52፡1 23፡11 ይመ።

3፡12 ሂድና ... ተናገር፤ 2፡2 ይመ። ሰሜን ብዙ እስራኤላውያን በምርኮ የተወሰዱበት፤ ሰሜንዊው የአሦር መንግሥት ሐኪል ማለት ነው። ተመለሽ፤ ንስሐ ገቢ ማለት ነው (ሓ13)። መላላት በሌላ ቦታ የእግዚአብሔርን ባሕርይ ለመግለጽ (መዝ145፡13፡17፡) ይህ ቃል በዕብራይስጥ “አፍቃሪ” የሚለውን ትርጉሙ ይዞአል። ለዘላለም አልቂጣም፤ የሓ5 ማብ ይመ።

3፡13 ክብርሽንም ... አላልፈሽ በመስጠት፤ ሕዝብ6፡15፡33-34 ይመ። ለእንግዶች አማልክት፤ የ2፡25 ማብ ይመ። በየለምለሙ ዛፍ ሥር፤ የ2፡20 ማብ ይመ።

3፡14 ባለቤታችሁ፤ 31፡32፡1 ሆረ2፡16-17 ይመ። በዚህ የገባው የዕብራይስጡ ቃል ‘ባል’ ተብሎ ሲተረጎም ይችላል፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ የቃል ኪዳን ባላቸውን እግዚአብሔርን ትተው “በሌሊም” ተከተሉ (2፡23፡1 የመፋ2፡11 ማብ ይመ)። ስለንድ ... ሁለት፤ ከሕዝቡ ጭራ ወደ አገሩ የሚመለስ ደኖ ራል (የሐ፡41፡0፡20-22 ማብ ይመ)። ጽዮን፤ ኢየሩሳሌምን ነው።

3፡15፤ 23፡4 ይመ። እረኞች፤ አስተዳዳሪዎችን ይመለከታል (የ2፡8 ማብ ይመ)። እንደ ልቤም የሆኑ፤ እንደ ጻዊት ያሉ ናቸው (1፡ሐ፡13፡14 ይመ። በተወሰነም ሕዝብ34፡23፡1

ሆረ3፡5 ይመ።

3፡16 በዚያ ዘመን፤ መሲሐ በምድር ላይ በሚገለጥበት ዘመን ነው (ሓ18፡1 31፡29 ይመ)። ሓጥራችሁ ... በሚበዛበት ጊዜም፤ 23፡31 ሕዝብ36፡11 ይመ። የዚህን ሐረግ ሰፋ ያለውን የዕብራይስጥ ትርጉሙ ለመረዳት የዘፋ1፡28 ማብ ይመ። ሌላም አይሠራም፤ የእግዚአብሔርን ግርማይ ሕልውና በሰዎች መካከል መገኘት የሚያመለክተው (በ1፡ሐ፡4፡3 ይመ) የኪዳን ታቦት፤ መሲሐ በሚመጣበት ዘመን እስላሂኒቱ ያከትማል።

3፡17 ዙፋን፤ እግዚአብሔር “በኪራቤል መካከል” በኪዳን ታቦት ላይ ይቀመጥ ነበር (1፡ሐ፡4፡4 እና ማብ ይመ)፤ ሆኖም ኢየሩሳሌም ራሷ አንድ ቀን መቀመጫ ዙፋኑ ትሆንዋለች። መንግሥታትም ሁሉ ... ይሰበሰባሉ፤ ዘፋ2፡11 ይመ፤ እንዲሁም የሐ፡4፡2፡4 ማብ ይመ። የክፉ ልባቸውንም አልከኝነት ... አይሰተሱም፤ የእስራኤልን አለመታዘዝና ብዙውን ጊዜ ወደ ጣየት እምልክ ማዘገብ ለማመልከት የግብ የተለደደ ተደጋጋሚ ሐረግ ነው (9፡14፡11፡8፡1 13፡1፡10፡1፡6፡1፡21 18፡1፡21 23፡1፡7 ይመ)።

3፡18 የይሁዳ ቤትና የእስራኤል ቤት በአንድነት ሆነው፤ የተከፋፈለው የእግዚአብሔር ሕዝብ በመሰራት ዘመን እንደ ገና ተመልሶ አንድ ይሆናል (ለማሳለ፡ሐ፡41፡1፡12፡1 ሕዝብ37፡15-23፡1 ሆረ1፡1፡1 ይመ)። ከሰሜን ምድር፤ በምርኮ የቆዩበት እገር ማለት ነው (የሓ12 ማብ ይመ። በተወሰነም 31፡8 ይመ)። ርስት ለድርጅ ወደ ሰጠኋቸው ምድር፤ የ2፡7 ማብ ይመ።

3፡19 ልጆች፤ እስራኤል የእግዚአብሔር የበኩር ልጅ ነበረች (ዘፋ4፡22 ይመ። ከሆረ1፡1፡1 ጋር ያነጻጽሩ)። የተመረጠችውን ምድር፤ ይህ በዕብራይስጥ በመዝ106፡24 እና በዘፋ7፡14 “የተወደደች ምድር” ተብሎ ተተርጉሟል። የተዋበች ርስት፤ ይሁዳና ኢየሩሳሌም፤ ሕዝቡም ራሳቸው በእግዚአብሔር ፊት እንደ ውብ ነገር ይመጠፍ ነበር (6፡2፡1 11፡6፡1 ተመ።)። አባቴ፤ የሓ4 ማብ ይመ።

3፡20፤ በሆረ ም1-3 ላይ የተረበው ትረካ፤ በዚህ ቀጥሮ ላይ አጥር ምጥን ብሎ ቀርቧል።

21 እግዚአብሔር ለምሳካቸውን በመርሳትና መንገዳቸውን አጣመዋልና፤ የአስራ-ኤል ሕዝብ ልጆች፤ አሳዛኝ ልቅሶ ባድማ ከሆኑት ኩረብታዎች ተሰማ።

22 “እናንተ ከዳተኞች ልጆች ተመለሱ፤ ከዳተኝነታችሁን እፈውሳለሁ።”

“እንተ እግዚአብሔር ለምሳካችን ነህና፤ አዎን፤ ወደ አንተ እንመጣለን።”

23 በእርግጥ በኩረብቶች ላይ፤ እንዲሁም በተራሮች ላይ፤ ሆነ ብለን መውጣታችን መታለል ነው፤ በእርግጥ የአስራ-ኤል መዳን፤ በሕምሳካችን በእግዚአብሔር ነው።

24 ከሰጠ ዕድሜአችን ጀምሮ፤ የአባቶቻችንን የድካም ፍሬዎች፤ በንቻቸውንና ከብቶቻቸውን፤ ወንዶችና ሴቶች ልጆቻቸውን፤ ነውረኛ ጣዖቶች በሏቸው።

25 እንግዲህ ዕፍረታችንን ተከናገጠን እንተተኛ፤ ውርደታችንም ይሸናገን፤ እኛም አባቶቻችንም፤ እግዚአብሔር ለምሳካችን በድለናልና፤ ከልጅነታችን ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ፤ ለምሳካችን እግዚአብሔርን አልታዘዝንም።”

4 “እስራኤል ሆይ፤ ብትመለስ፤ ወደ እኔ ብትመለስ፤ ይላል እግዚአብሔር፤ “አስጸያፊ ነገሮችህን ከፈቴ ብታስወግድ፤ ባትናወጥ ብትቆምም፤ በእውነት፤ በቅንነት፤ በጽድቅ፤

50:41; 2ኤሳ11:17; 37:19; 22:14; 2ኤሳ15:3+19 ተፋ18:84; 22:14; 2ኤሳ15:3+19; 71:14; 2ኤሳ106:24; 2ኤሳ 20:6

3+20 ኢሳ 24:16

3+21 ተፋ21:14

57:11; 1ኤሳ31:18

3+22 ተፋ12:14

22:23; 1ኤሳ30:26; 57:18; 1ኤሳ21:19

33:6; ሆላ 6:1

3+23 መዝ3:18; 1ኤሳ 21:20; 17:14

3+24 ኤሳ11:13; ሆላ9:10

3+25 ተፋ13; መዝ10:10; 13:7

8:47; 1ኤሳ9:16; መዝ 25:7; 1ኤሳ14:20; 22:21; 13:11; 19:14; 21:31

4+1 ዘፋ4:30; 2ኤሳ 17:13; 12:14; 1ኤሳ 16:18; 35:15; 2ኤሳ 8:5 ሆላ 12:6

4+2 ዘፍ12:2; 2ኤሳ 14:21; 2ኤሳ10:20; 1ኤሳ19:18; 65:16; 1ኤሳ5:29; 24:12; 16:14; 26:14; 41:5

1ኤሳ3:8

4+3 ሆላ10:12; 7ኤሳ4:18

4+4 ዘፍ 32:22; 1ኤሳ26:41; 1ኤሳ4:1; 21:14; 11:31; 1ኤሳ 5:16; 1ኤሳ11:18; 2:2

4+5 ተፋ21:14; 1ኤሳ 2:7; 1ኤሳ10:20; 20:14; 39:24; 1ኤሳ5:20; 11:2; 6

4+6 ተፋ21:14; 74:4; 1ኤሳ11:10; 14:31; 13:19; 1ኤሳ

‘ሕያው እግዚአብሔርን’ ብለህ ብትምል፤ አሕዛብ በእርሱ ይባረካሉ፤ በእርሱሉ።”

3 እግዚአብሔር ለይሁዳና ለአዋራሊም ሰዎች እንዲህ ያላል፤

“ዕዳራውን መሬት ዕረቡ፤ በእሾህም መካከል አትዝና።”

“እናንተ የይሁዳ ሰዎች፤ የአዋራሊምም ነዋሪዎች፤

ለእግዚአብሔር ተገረቡ፤ የልባችሁንም ሽለፈት አስወግዱ፤ አለዚያ ስለ ሠራችሁት ክፋት፤ ተጣዬ እንደ እሳት ይንበለበላል፤ ሊገታውም የሚችል የለም።

ጥፋት ከሰሜን መምጣቱ

5 “በምድሪቱ ሁሉ መለከትን ንፋ፤ ብላችሁ፤ በይሁዳ ተናገሩ፤ በአዋራሊም ዐውጁ፤ ጩኸ፤ እንዲህም በሉ፤ ‘በአንድነት ተሰብስቡ፤ ወደ ተመሽጉት ከተዋች እንሸሽ’

6 ወደ ጽዮን ለመግባት ሰንደቅ ዐላማ አንሠ፤ ቶሎ ሽሽታችሁ አምልጡ፤ ከሰሜን መቅሠፍትን፤ ታላቅ ጥፋትን አመጣለሁና።”

7 አንበሳ ከደኑ ወጥቶአል፤ ሕዝብንም የሚያጠፋ ተሰማርቶአል፤ ምድርሽን ባዶ ሊያደርግ፤ ከሰፍራው ወጥቶአል።

3+21 ባድማ ከሆኑት ኩረብታዎች የተፈጸመ ማብ ይመ። ለሳዛኝ ልቅሶ የንስሐ ልጆች ሲሆን፤ በተፈጸሙ 22ለ-25 ላይ በቃላት ተገልጿል። በመርሳት የ23:32 ማብ ይመ።

3+22 ተፋ14 ይመ። ከዳተኞች ... ተመለሱ ከዳተኝነታችሁን እነዚህ ሦስት ቃላት በዕብራይስጡ ከአንድ ሥርዐታ ቃል የተገኙ ናቸው፤ በመሆኑም በዚያ ቋንቋ ሲነበቡ ተመሳሳይ ድምፅ አላቸው። ለፈውሳለሁ 30:17፤ 33:6; ሆላ6:11፤ 14:14 ይመ። አዎን፤ ሕዝቡ ንስሐ መግባት መጀመሩን ያመለክታል።

3+23 ሆ ብለን መውጣታችን ለምሳሌ። 1ኤሳ18:25-29 ይመ። መዳን ... በእግዚአብሔር ነው፤ ዘፍ49:18፤ መዝ3:8፤ ዮና29 እና ማብ ይመ።

3+24 ከሰጠ ዕድሜአችን ከእስራኤል ሕዝብ አንጻር ሲታይ በመሳካትን የሚያመለክት ነው። ነውረኛ ጣዖቶች የ2:26፤ 11:13 ማብ ይመ። ፍሬዎች ... በሏቸው ባሳይ አምልኮ ገንዘብ ከመገኘትም ሆኖ ከመገፈሳዊ አንጻር ሲታይ እርሳና የለሽ ነው። ወንዶችና ሴቶች ልጆቻቸውን ብዙውን ጊዜ ለሕረግም ግን ዕዳጽ አማልክት መጥቀስን ሆነው ይቀርቡ ነበር (የ7:31 ማብ ይመ።)

3+25 ዕፍረታችንን ለዚህ የሚውለው የዕብራይስጡ ተመሳሳይ ቃል በተፈጸመ ላይ “ነውረኛ ጣዖቶች” ተብሎ ተተርጉሞአል።

4+1 ባትናወጥ፤ ለዚህ ቃል የገጣው የዕብራይስጡ አቻ ትርጉም፤ መለከትን ያመለክታል፤ ይሸውም በዘፍ 41:12; 14 እንደ ተጠቀመው ዐይነት ማብ ነው (የዘፍ4:16 ማብ ይመ።)

4+2 በእውነት፤ በቅንነት፤ በጽድቅ፤ አንላማሽ ቃላት በተከታታይ መደራደራቸው፤ ከአንገት በላይ ያልሆነ ነገር ግን ከልብ የመነሳሳ ንስሐ እንደሚያስፈልግ አስከር ለመገለጽ ነው። ሕያው እግዚአብሔርን የዘፍ42:15 ማብ ይመ። አሕዛብ በእርሱ ይባረካሉ፤ እግዚአብሔር ለአብራም ከገባቸው ዐበይት አል ከፍች ውስጥ ለሳተኛውን የተሰፋ ቃል የሚያንጸባርቅ እባል

ነው (ዘፍ12:2-3 እና ማብ ይመ።) ለሕዝቦች መባረክ፤ ለእስራኤል ንስሐ መግባት ተፈላጊ እርምጃ ነው።

4+3 ዕዳራውን መሬት ዕረቡ፤ ምናልባት ከሆሴ 10:12 የተጠቀሰ ሊሆን ይችላል። በለሾህም መካከል አትዝና፤ ማቱ 13:7; 22 ይመ። ለእግዚአብሔር ሙሉ በሙሉ መገዛት አስፈላጊ እንደ ሆነ ሁሉ (ሕዝብ8:31 ይመ።) እግዚአብሔር ለሚያቀርብልን ጥሪም ልብን ከፍት እድርን መቅረብ ያስፈልጋል።

4+4 የልባችሁንም ሽለፈት አስወግዱ፤ ልባችሁን ተደቡ (6+10; 9+26; ዘፍ17:10 እና ማብ፤ ዘፍ10:16; 30:6 ይመ።) ስለ ሠራችሁት ክፋት ምናልባት ከዘጸ28:20 የተጠቀሰ ሊሆን ይችላል። ተጣዬ ... ይንበለበላል፤ ሊገታውም የሚችል የለም። 21:12፤ 1ኤሳ41:31፤ ለምና፤ 6 ይመ።

4+5-31፤ ንስሐ ለመግባት ፈቃደኛ ባልሆኑት የእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ ወራሪ ይመ። ከሰሜን መጥቶ የእግዚአብሔርን ፍርድ ያደርስባቸዋል (ምፈ ይመ።)

4+5 መለከትን ንፋ፤ ለመጣ ካለው ከዘፈ መከራ ለማስጠንቀቅ ነው (6+1 ይመ። የኢሳ21፤ ማብ በተጨማሪ ይመ።) ወደ ተመሽጉት ከተዋች እንሸሽ፤ ጥፋ ይመ። በግርጭ የሚገኙ ሰዎች ወራሪ ስራዊት በምርኮ ይዞአቸው እንዳይሄድ፤ በአቅራቢ ያቸው ወደሚገኙ ቅርጽ ወዳለው ከተማ በመሸሸና በመጠልል ይተርፋሉ (5+17; 8:14; 34:7; 48:18 ይመ።)

4+6፤ 6+1 ይመ። ሰንደቅ ዐላማ አንሠ፤ የኢሳ 5:26 ማብ ይመ። ከሰሜን መቅሠፍትን፤ ባቢሉናውያንን ያመለክታል (1+14 ይመ።) በተጨማሪም የኢሳ 41:25 ማብ ይመ። ታላቅ ጥፋት፤ 6+1 ይመ። ከ48:31 50:22፤ 51:54 ጋር ያነጻጽሩ።

4+7 አንበሳ፤ የባቢሉን ምልክት ነው (የ2:15 ማብ ይመ።) የሚያጠፋ ብዙውን ጊዜ ባቢሉን የሚያመለክት ነው (6+26፤ 15:8፤ 48+ 8:32)፤ ይሁን እንጂ በ51:15; 56 ላይ ፋርስ ንፍ ግብረ አበርጁን ያመለክታል (51+48:53 ይመ።) ከተዋ

ከተሞችሽ ፈራርሰው ይወድቃሉ፤

ያለ ነዋሪም ይቀራሉ።

፡፱ለዚህ ማቅ ልበሱ፤

እዘኩ፤ ዋይ በሉ፤

የእግዚአብሔር አስፈሪ ቀጣዩ

ከእኛ አልተመለሰምና።

፡፱“በዚያ ቀን” ይላል እግዚአብሔር፤

“ንጉሡና ሹማምንቱ ወኔ ይከዳቸዋል፤

ካህናቱና ድንጋጤ ይወጣቸዋል፤

ነቢያቱም ብርክ ይይዛቸዋል።”

፡፲፬እኔም፤ “ኋታ እግዚአብሔር ሆይ፤ ሰይፍ አንገታቸው ላይ ተቃጥቶ ሳለ፤ ‘ሰላም ይሆንላችኋል’ ብለህ ይህን ሕዝብና ኢየሩሳሌምን ለምን እጅግ አታለልህ?” አልሁ።

፡፲፱በዚያ ጊዜ፤ ለዚህ ሕዝብና ለኢየሩሳሌም እንዲህ ተብሎ ይነገራል፤ “ለማበጠር ወይም ለማጥራት ሳይሆን፤ ከዚያ የበረታ የሚመብስ ደረቅ ነፋስ በምድር በዳ ካሉት ባደማ ኩረብቶች ወደ ወገኔ ሲት ልጅ ፡፲፱በእኔ ትእዛዝ ይነፍሳል፤ እንግዲህ ፍርዴን በእነርሱ ላይ እናገራለሁ።”

፡፲፮እነሆ፤ እንደ ደመና ይንበራፋል፤ ሠረገሎቹ እንደ ዐውሎ ነፋስ ይመጣሉ፤ ፈረሶቹም ከንስር ይፈጥራሉ፤ መጥፋታችን ነውና ወድልን!

፡፲፭ኢየሩሳሌም ሆይ፤ እንድትድኚ ከልብሽ ከፋት ታጠቢ፤ እስከ መቼ ክፉ ሐሳብ በውስጥሽ ይኖራል?

፡፲፮ድምስ ከዳን ይሰማና፤ ከኢፍሬም ተራሮችም ጥፋትን ያውጃል።

፡፲፭“ይህን ለሕዝቦች አሳውቁ፤

11፡11118፡111
50፡23
4፡7 ቀ፡291
ዘሊ26፡3112፡724፡1
1ኢሳ1፡716፡11122፡
7፡48፡8151፡1፡531
ኢር2፡11516፡261
15፡8125፡38፡1፡ሕ፡
12፡201፡431125፡7
ሆሌ5፡14113፡71፡9
2፡121
4፡8 1፡721፡27፡1
ኢሳ3፡24110፡4፡ኢር
6፡26፡7፡2919፡201
30፡241፡ሕ፡7፡181
ኢሊ1፡81 ለ፡5፡1
4፡9 1፡ሰ፡17፡32፡1
ኢሳ 29፡9
4፡10 ዘ85፡23፡ኢሳ
30፡10፡ኢር6፡1፡4፡8፡
111፡4፡13፡23፡1፡71
ሕ፡13፡41፡10፡2፡3፡5፡
1፡7፡45፡3፡2፡4፡2፡11
4፡11 ዘፍ4፡1፡6፡ዘሊ
26፡33፡ኢሊ፡1፡1፡19
4፡12 ኢሳ 64፡6፡1
ኢር 1፡1፡6
4፡13 ቀ፡ 20፡27፡1
ዘ828፡49፡12፡ሰ፡22፡
10፡12፡72፡1፡ኢሳ
6፡11፡119፡1፡124፡3፡1
66፡15፡ኢር7፡3፡4፡1
9፡11፡19፡1፡2፡11፡
25፡11፡44፡6፡1፡ሕ፡
26፡10፡1፡2፡72፡4፡1፡
2፡4፡1፡6፡7፡1፡8፡3፡8
4፡14 ሩት3፡3፡3፡1፡
51፡2፡1 6፡3፡1 ኢሳ
45፡22፡1፡ፆ 4፡8
4፡15 ዘፍ 30፡6፡1
ኢር3፡1፡6
4፡16 ቀ፡19፡ዘፍ28፡
49፡ ኢር1፡15፡ ሕ፡
21፡22
4፡17 1፡4፡ሰ፡12፡15፡1
2፡72፡5፡1፡4፡ኢር5፡23
4፡18 መዝ107፡1፡71

ለኢየሩሳሌም እንዲህ ብላችሁ በይፋ ንገሩ፤
‘ከዘመ የሚያስጨንቁ ከሩቅ አገር ይመጣሉ፤
በይሁዳ ከተሞችም ላይ ይደንፋሉ፤
፡፲፱ብል እንደሚጠብቁ ሰዎች ይከባታል፤
በእኔ ላይ ዐማላሾችና።”
ይላል እግዚአብሔር።
፡፲፱“የዝ መንገድሽና ተግባርሽ፤ ይህን አምጥተብሽል፤ ይህም ቅጣትሽ ነው፤ ምንኛ ይመራል፤ እንዴትስ ልብ ይሰብራል!”
፡፲፱ወይ አበሰሰ! ወይ አበሳዩ! ሥቃይ በሥቃይ ላይ ሆነብኝ፤ አወይ፤ የልቤ ጭንቀት! ልቤ ክፉኛ ይመታል፤ ዝም ማለት አልቻልም፤ የመለከትን ድምፅ፤ የጦርነትንም ውክታ ሰምቻለሁና።
፡፲፱ጥፋት በጥፋት ላይ ይመጣል፤ ምድሪቱም በሞላ ባድማ ትሆናለች፤ ድንኳኔ በድንገት፤ መጠለያዬም በቅጽበት ጠፋ።
፡፲፱እስከ መቼ የጦርነት ዐርማ እመለከታለሁ? እስከ መቼስ የመለከት ድምፅ እሰማለሁ?
ኢሳ1፡28፡ኢር5፡25፡2፡17፡19 4፡19 ቀ፡16፡21፡ዘ፡1፡10፡2፡9፡ኢሳ 4፡2፡6፡10፡1፡4፡2፡37፡1፡139፡24፡ኢሳ22፡4፡ኢር6፡1፡24፡9፡10፡1
10፡19፡20፡9፡123፡9፡49፡2፡1፡6፡1፡20፡1፡፳፡1፡16፡1 4፡20 ቀ፡13፡ዘ፡
24፡5፡ዘ፡3፡1፡17፡ኢር10፡20፡፳፡2፡4 4፡21 ቀ፡5፡6፡19፡ዘ፡7፡2፡2፡1
ኢሳ6፡20፡ኢሳ1፡8፡3፡ኢር6፡1፡1፡ሆሌ5፡8፡1፡ሆሌ3፡6፡1፡፳፡1፡16
፡፲፱ ወይም በእኔ ትእዛዝ የሚመጡ

ችሽ ... ያለ ነዋሪም ይቀራሉ፤ የ2፡15 ማብ ይመ፤ በተጨማሪም ቀ፡25፤ 46፡19 ይመ።

4፡8 ማቅ፤ የዘፍ37፡34 ማብ ይመ። ቀጣ፡ ... አልተመለሰምና ከ2፡35 ጋር ያገናኘሁ።

4፡9 በዚያ ቀን፤ የኢሳ2፡11፡17፡20 ማብ ይመ። ንጉሡና ሹማምንቱ ... ካህናቱ ... ነቢያቱም የ1፡18 ማብ ይመ።

4፡10 አታለልህ በቀጥታ ሳይሆን በሐሰት ነቢያት አማካይነት (ለምሳሌ፡- 1፡722፡20-23 እና የ1፡722፡23 ማብ ይመ።) ሰላም የእግዚአብሔር ቃል ላይ ሆን፤ ሐሰተኛ ነቢያት ከላቸው አፍልቀው የተናገሩት ነው (14፡13፤ 23፡17፤ 6፡13-14፤ 8፡10-11 ይመ።)። አንገታቸውን ለዚህ የገዛው የዕብራይስጥ ቃል “ናፍስ” ወይም “ሕይወት” ተብሎ ሊተረጎም ይችላል፤ ነገር ንገ ያቃሉ ትርጉም፤ “ጉርሮ” ወይም “አንገት” ማለት ነው (ለምሳሌ፡- መዝ69፡1 ይመ።)።

4፡11 የሚመብስ ደረቅ ነፋስ እሸሞና እገራ አገሱን የሚጓዝ ሞቃትና የሰላት ነፋስ ሲሆን፤ ሲርኮ ወይም ካምሲን በመባል ይታወቃል (መዝ 11፡6፤ ኢሳ 11፡15፤ ዮና 4፡8)።

፡፲፱በዚህ የሰላት 1፡22 ማብ ይመ።

4፡12 በእኔ ትእዛዝ ይነፍሳል፤ የእግዚአብሔር ፍርድ በ፡፱ ውንና ከፍውን አንድ ላይ ጠራርን ይወስዳል፤ አማራጭ ትርጉሙን ይመ።
4፡13 እንደ ደመና ይንበራፋል፤ ከሕዝ38፡16 ጋር ያነጻ ጽፉ። ሠረገሎቹ እንደ ዐውሎ ነፋስ 2፡72፡11፤ 6፡17፤ መዝ68፡17፤ ኢሳ66፡15 ይመ። ፈረሶቹም ከንስር ይፈጥራሉ፤ ባቢሎናውያን (ዕን1፡6) “ከነብር ይልቅ ፈጣኞች” የሆኑት “እንደ ንስር የሚበሩ” ፈረሶች እንደ ነበሯቸው ዕን1፡8 ይመ (በ4፡13 ላይ “ለአሞራ” የዘገው የዕብራይስጥ ቃል “ንስር” ተብሎ ተተርጉሞአል፤ ዘፍ28፡49 ይመ።)። መጥፋታችን ቀ፡20፤ 9፡19፤ 48፡1 ይመ።

4፡14 ታጠቢ፤ 2፡22 እና ማብ ይመ። ክፉ ሐሳብ በሌሎች ሰዎች ላይ ማለት ነው (ምሳ 6፡18፤ ኢሳ 59፡7 ይመ።)።
4፡15 ከዳን እጅግ ራቅ ብሎ የሚገኝ ሲሆን፤ ከሰሜን የእስራኤል ጠረፍ አጠገብ የሚገኝ አካባቢ ነው (8፡16 ይመ።)። ከኢፍሬም በሰሜን ኢየሩሳሌም ጥቂት ራቅ ብሎ የሚገኝ ቦታ ነው። በዚህ ቦይን ንሊና ሲታይ ጠላት በአሳፋሪ ሁኔታ ወደ ትድስቲቱ ከተማ በፍጥነት እየተቃረበ ነው።
4፡16 ከዘመ የሚያስጨንቁ ኢሳ1፡8 ይመ። ሩቅ አገር ባቢሎን ነው። ይደንፋሉ፤ ይህን አካባቢ የሚገልጽ የዕብራይስጥ ተመሳሳይ ቃል በ2፡15 ላይ “አግሡ” ተብሎ ተተርጎሞአል።
4፡17 ይከባታል፤ 1፡15 ይመ።
4፡19-26፤ በቀ፡22 ላይ እግዚአብሔር የተሰማውን ቅሬታ ገልጾአል፤ ኢርምያስ ሙሉ በሙሉ የራሱን ስሜት የገለጠበት ከፍል ነው። በዚህ ከፍል ኢርምያስም እየተቃረበ የመጣውን የውድ አገናኝና የሕዝቡን ጥፋት በማሰብ፤ እና አውጥቶ የልቤን ጭንቀት ሲተናገስ ይታያል።
4፡19፤ 10፡19 ይመ። አበሳዩ፤ እዚህ ላይ እንደ ተገሰ ጸው፤ ብዙ ጊዜ ከምጥ ጣር ጋር የተያያዘ ነው (6፡24፤ 49፡24፤ 50፡43 ይመ።)። ልቤ ከፍላኝ ይመታል፤ ኢየ37፡11 መዝ 38፡10፤ ዕን 3፡16 ይመ። የመለከትን ድምፅ፤ የቀ፡5 ማብ ይመ።
4፡20 ባድማ ትሆናለች፤ ቀ፡13፤ 9፡19፤ 48፡1 ይመ። መጠለያዬም ዕብራይስጥ ቃል በቃል ሲተረጎም፤ “የድንኳን መጋሪጃ” ማለት ይሆናል (ኢሳ54፡2 ላይ እንደ ተጠቀሰው ማለት ነው)። ይህም የሚሠራው ከፍል ጠጉር በመሆኑ (ዘ8 26፡7 ይመ።) ከብርድና ከዝናብ ሊያድን ይችላል (10፡20 ይመ።)።
4፡21 የጦርነት አርማ ... የመለከት ድምፅ፤ የቀ፡5-6 ማብ ይመ።

22<sup>ሕዝቤ ተላላች ናቸው፤
እኔን አያውቁኝም።
ማስተዋል የጉደላቸው፤
መረዳትም የማይችሉ ልጆች ናቸው።
ከፋትን ለማድረግ ጥበበኞች፤
መልካም መሥራት ግን የማያውቁ።”</sup>

23<sup>ምድርን ተመለከትሁ፤
እነሆ ቅርጽ የለሽና ባዶ ነበረች፤
ሰማያትንም አየሁ፤
ብርሃናቸው ጠፍቶአል።</sup>

24<sup>ተራሮችን ተመለከትሁ፤
እነሆ ይንቀጠቀጡ ነበር፤
ኩረብቶችም ሁሉ ተናጡ።</sup>

25<sup>አየሁ፤ ሰው አልነበረም፤
የሰማይ ወፎች ሁሉ በረው ጠፍተዋል።</sup>

26<sup>ተመለከትሁ፤ እነሆም፤ ፍሬያማው ምድር
በረሐ ሆነ፤
ከተሞቹ ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት፤
ከብርቱ ቀጣው የተነሣ ፈራረሱ።</sup>

27<sup>እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤
“ምድር ሁሉ ባድማ ትሆናለች፤
ነገር ግን ፈጽሞ አሳጠቅትም።</sup>

28<sup>ሰለዚህ ምድር ታላቅላለች፤
ሰማያትም በላይ ይጨልማሉ፤
ተናግራለሁ፤ ሐሳቤን አልለውጥም፤
ወሰኛለሁ፤ ወደ ጓላም አልልም።</sup>

29<sup>ከፈረሰኞችና ከቀስተኞች ጩኸት
የተነሣ፤
ከተማ ሁሉ ይሸሻል፤
አንዳንዶች ደን ወስጥ ይገባሉ፤
ሌሎችም ቋጥኝ ላይ ይወጣሉ፤</sup>

4:22፤ በዚህ ቦታ የሚናገረው እግዚአብሔር ነው።
ተላላቶች ለዚህ የገባው የዕብራይስጡ ቃል ገብረ ገብረት
የጉደለውን ሰው የሚያመለክት ነው። አያውቁኝም 2:8 ይመጣ።
መሪዎቹም ሆኑ ሕዝቡ እኛን ከፋ ገጠኢት ፈጽመዋል (ኢሳ
1:31 ሆሴ4:1 ይመጣ።) ግስተዋል የጉደላቸው፤ 5:21፤ 10:8፤
14:21፤ 51:17 ይመጣ። ከፋትን ለማድረግ ጥበበኞች፤ ሚክ7:3
ይመጣ።

4:23-26፤ በእያንዳንዱ ቀጥር መጀመሪያ ላይ “ተመለከትሁ” የሚለው ቃል በሚያስገርም ሁኔታ መደጋገሙ፤ የግጥ ምን ሐሳብ ከማቋረጥ በላይ፤ ባቢሎኖችም መጥተው ውድ እየገኙ ከወደሟት በኋላ፤ ነቢይ ሁኔታውን የተመለከተበትን የራሱ ወገን ለብሔር ያሳያል። ነቢይዊውም ባለም፤ የተሰጠውን ጽኑና ማግስ ተገድ ይታያል።

4:23 ቅርጽ የለሽና ባዶ፤ ይህ አባባል በዘፍ1:2 ላይ ብቻ ይገኛል (የዚያን ማግባ ይመጣ።) በሥነ ፍጥረት መጀመሪያ ላይ ይታይ የበሰሰው ቅጥ አልባትን በኢርምያስ ራሱ ላይ ተመልሶ ታይቶአል። ብርሃናቸው ጠፍቶአል፤ ከዘፍ1:3 ጋር ያገናኘበ።

4:24፤ ሆኖ ሆኖ ይመጣ።

4:25 ሰው አልነበረም፤ ይህ ሐረግ በዕብራይስጡ የሚገኝ ግስ በዘፍ2:5 ላይ ብቻ ነው፤ በዚያም ክፍል “ሰው አልነበረም” ተብሎ ተተርጉሞአል። እዚህም ላይ የፍጥረት ሕልውና ወደ አለማዳር ሲለወጥ ይታያል።

4:26 ፍሬያማው ምድር፤ የ2:7 ማግባ ይመጣ። ብርቱ ቀጣው፤ ቀጥ፤ አሳ13:3፤ ናሆ1:6 ይመጣ።

4:27 ፈጽሞ አሳጠቅትም፤ 5:10:18፤ 30:11፤ 46:28 ይመጣ። ኢርምያስ በ4:23-26 ላይ የጠቀሰውን የእግዚአብሔር ፍፍር፤ በዚህ ቀጥር ላይ የእግዚአብሔር ምስረት ሲያለከበው ይታያል።

4:28 ሐሳቤን አልለውጥም፤ ሕዝቡ ንስሐ ካልገባ ማለት ነው (18:7-8 ይመጣ።)

4:29፤ ከቀስተኞች፤ ባቢሎን በይሁዳ ላይ በክፋት

4:22 መዝ14:4፤
36:3፤53:2፤10:8፤
ኢሳ1:3፤27:11፤ኢር
2:8፤51:21፤64:6፤
8:7፤ 13:23፤ሆሴ
5:4፤ 1ቀር 14:20
4:23 ቀጥ፤28፤
1:2፤ኢየ9:7፤30፤26፤
ኢሳ5:30፤59፤9፤ሐፍ
3:2
4:24 ዘፍ19፤18፤
ኢየ9፤6
4:25 ኢር7፤20፤
9፤10፤12፤4፤ሆሴ4፤3፤
ሰፍ1፤3
4:26 ዘፍ13፤10፤
ኢሳ6፤11፤ኢር12፤4፤
13፤23፤10፤25፤38
4:27 ቀጥ፤ኢዘላ26
፤44፤ኢር5፤10፤18፤12
፤123፤10፤11፤46፤28፤
ሕዘ20፤17፤ኢዘ 9፤8
4:28 ቀጥ፤23፤ዘዮ፤
23፤19፤ኢር12፤4፤11፤
14፤21፤23፤20፤30፤24
ሆሴ4፤3
4:29 ቀጥ፤13፤ዘፍ
33፤22፤14፤ሞ፤26፤20፤
2፤የ25፤4፤ኢሳ6፤12፤
ኢር6፤23፤18፤16
4:30 2፤ዘዮ፤30፤ኢ
የ19፤1፤ሞ፤23፤5፤4፤
ኢሳ1፤10፤3፤4፤ሐፍ1፤2
1፤ሕዝ6፤11፤23፤9፤
22፤23፤40
4:31 ዘፍ3፤16፤
ዘፍ32፤25፤ሞ፤9፤14፤
ኢሳ42፤14፤1፤15፤
ኢር6፤24፤13፤21፤22
፤23፤30፤6፤ሐፍ1፤17፤
2፤21፤ዘዮ፤4፤10
5፤1 ቀጥ፤3፤ዘፍ
18፤24፤32፤2፤ዘፍ5፤16፤9
1፤ሞ፤45፤1፤ኢር2፤
29፤14፤14፤ሕዘ

ከተሞች ሁሉ ባዶ ቀርተዋል፤
የሚኖርባቸውም የለም።

30<sup>አንቺ ለጥፋት የተዳረግሽ ሆይ፤ ምን
መሆንሽ ነው?
ቀይ ቀመስ የለበሽሽው ለምንድነው?
ለምን በወርቅ አጌጥሽ?
ዐይኖችሽንስ ለምን ተካልሽ?
እንዲያው በከንቱ ተሽሞንሙነሻል፤
የተወዳጀሻቸው ንቀውሻልና፤
ነፍስሽን ሊያጠቁ ይፈልጋሉ።</sup>

31<sup>የበኩር ልጄን ለመውለድ እንደምታምጥ፤
በወሊድ እንደምትጨነቅ ሲት ድምፅ
ሰማሁ፤
የጽዮን ሴት ልጅ ትንፋሽ አጥርአት
ስትጮኸ፤
እጄን ዘርግታ፤
“ወዮላኝ፤ ተገለፈለፍሁ፤
በነፍስ ገዳዮች እጅ ወደቅሁ!” ስትል
ሰማሁ።</sup>

ቅን ሰው አለመገኘቱ

5<sup>“በኢየሩሳሌም መንገዶች እስቲ ውጡ፤
ወደ ላይ ወደታችም ውረዱ፤
ዙሪያውን ተመልከቱ ቃች፤
በአደባባይዎም ፊልጉ፤
እውነትን የሚሻግ በቅንነት የሚሄድ፤
አንድ ሰው እንኳ ብታገኙ፤
እኔ ይህቺን ከተማ እምራታለሁ።
2<sup>ሕያው እግዚአብሔርን፤ ቢሉም፤
የሚምሉት በሐሰት ነው።”</sup></sup>

13:6፤22፤30 5:2 ዘላ19፤12፤ኢር4፤2

በመነሣት ቀስተኞችን ብታሰልፍባትም፤ በሌላ ጊዜ ደግሞ ከፋቷ በረሃ ላይ ይመላለሳል (50:29 ይመጣ።) አንዳንዶች ...ይገባሉ፤ መሳ6፤21 1፤ሞ፤13፤6፤ ኢሳ2፤19፤2፤ ይመጣ። በተቀጠረ ከተማ ውስጥ የሚኖሩ ሰዎች እንኳ ከሥጋት አያመልጡም። ባዶ ቀርተዋል፤ ከኢሳ62:4 ጋር ያገናኘበ።

4:30 ተካልገሽ፤ ከፍ፤ “አንቲሞሪ” ከሚባለው ንጥረ ነገር የሚሠራ ሲሆን፤ ዐይን ጉላ ጉላ ብሎ እንዲታይና ወበት እንዲኖረው የሚያደርግ ጥፋር ዱቄት ነው (2፤ዘዮ፤30፤ ሕዘ23፤40 ይመጣ።) የተወዳጀሻቸው ለዚህ የገባው አቻ የዕብራይስጥ ቃል ከዚህ የሚገኘው በሕዘ23፤5፤7፤9፤12፤16፤20 ላይ ብቻ ሲሆን፤ የሁለት አመንገራት እንትማግኝቶችን የሰማርያንና የኢየሩሳሌምን (የ2፤20፤ 3፤7 ማግባ ይመጣ።) ከባዕድ አገሮችና ከአማልክታቸው ጋር “በገዛው” መዳረቱ ለማመልከት ነው። ነፍስሽን ሊያጠቁ ይፈልጋሉ፤ ሐሳባቸው ሁሉ የተነሣው አንቺን ለመግደል ብቻ ነው (ቀጥ፤3) ይመጣ።

4፤31 የጽዮን ሴት ልጅ፤ ኢየሩሳሌምና ነዋሪዎቿ ለሰውኛ ዘይቤ ቀርበዋል (6፤2፤23 ይመጣ።) እጄን ዘርግታ፤ ርዳታ ለማግኘት ስትጽልይ ለማለት ነው (ኢየ11፤13 ይመጣ።)

5፤1-31፤ ኢርምያስ፤ የይሁዳንና የኢየሩሳሌምን ሕዝብ ከፋት ቀልቀው እድርገ መግለጽ፤ እንደ ገና በዚህ ክፍል ይጀምራል።

5፤1፤ ሰፍ1፤12 ይመጣ። እግዚአብሔር፤ በእስራኤል ውስጥ “እስቲ አንድ ጻፎት ሰው ካገኘሁ ፈልጉ” በማለት እያንዳንዱን ሰው ይጠይቃል፤ ጥያቄውም ከተማ በሞላ በምግባረ ብልሹነት የተጠለቀቁት መሆን ገልጦ ለማሳየት ነው (መዝ14፤1-3፤ ኢሳ 64፤6-7፤ ሆሴ4፤1-2፤ ሚክ7፤2 ይመጣ።) ብታገኙ ... እምራታላ ሁ፤ ዘፍ18፤26-32 ይመጣ።

5፤2 ሕያው እግዚአብሔርን፤ 4፤2 ይመጣ። በተጨማሪም ዘፍ42፤15 እና ማግባ ይመጣ። የሚምሉት በሐሰት ነው፤ ዘላ19፤12 ላይ ያለውን በመጣስ (የዘፍ20፤7 ማግባ ይመጣ።) የዕብራይስጡ ሐረ

3 እግዚአብሔር ሆይ፤ ዐይኖችህ እውነትን አይመለከቱምን?

አንተ መታሃቸው፤ እነርሱ ግን

አልተሰማቸውም፤

አደቀቅሃቸው፤ እነርሱ ግን አልታረሙም፤

ፈታቸውን ከድንጋይ ይልቅ አጠነክሩ

በንስሐ ለመመለስም አልፈለጉም፤

እኔም በልብ እንዲህ አልሁ፤ “እነዚህ

ድኾች ናቸው፤

ሞቾች ናቸው፤

የእግዚአብሔርን መንገድ፤

የአምላካቸውን ሕግ አላወቁምና።

5 ስለዚህ ወደ ታላቆቹ እሄዳለሁ፤

ለእነርሱም እናገራለሁ፤

በእርግጥ እነርሱ የእግዚአብሔርን

መንገድ፤

የአምላካቸውንም ሕግ ያውቃሉና።”

ነገር ግን እነርሱም ቢሆኑ ያው እንደዚያው

ቀንበሩን ሰብረዋል፤

እስራቴንም በተሰዋል።

6 ስለዚህ አንበሳ ከዱር ወጥቶ

ይሰባብራቸዋል፤

የበረሐ ተኩላም ይበጭቃቸዋል፤

ብቅ የሚለውን ሰው ሁሉ ለመገነጣጠል፤

ነብር በከተማቸው ዙሪያ ያደባል፤

ዐመፃቸው ታላቅ፤

ከሕደታቸው ብዙ ነውና።

7 “ታዲያ፤ እንዴት ይቅር ልልሽ እችላለሁ?

ልጆቼን ትተውኛል፤

እውነተኛውን አምላክ ትተው አማልክት

ባለሆኑት ምለዋል፤

እስኪጠግቡ ድረስ መገባባደጃቸው፤

እነርሱ ግን አመነዘሩ፤

ወደ ጋለሞቶቻቸው ቤት ተጓጉ።

8 እንደ ተቀለበ ብርቱ ድንጉላ ፈረስ ሆኑ፤

5+3 HA.26+231
2H.528+22116+91
AA.1159+131AC.7+
26119+151AH.24-
513+8-9136+261AC
4+161H.7+11-12
5+4 ቀ+2119+10+
211AA.1131AC
4+22
5+5 AC.2+201
ሚክ3+191
5+6 HA.26+221
መዝ7+121AC.14+7
130+141H.13+7
5+7 H.7+25+11H.8
32+211AA.23+71
AC.2+11131+271
16+2019A 4+8
5+8 AC.29+231
ሕዝ22+11133+26

5+9 ቀ+291AA
57+61 AC.9+9
5+10 AC 4+271
አጥ 9+8
5+11 15719+101
መዝ73+271AA
24+16
5+12 AA.28+151
AC.14+13123+171
27+8
5+13 2H.536+161
AA.6+261AC.14+15
5+14 መዝ39+31
AA.11+31AC.23+29
107A.6+5
5+15 H.81+71H.8
28+49+127124+21
AA.28+11

እያንዳንዱም የሌላውን ሚስት ተከትሎ አሸካካ።

9 ስለ እነዚህ ነገሮች አልቀጣቸውምን?”

ይላል እግዚአብሔር።

“እኔ ራሴ እንደዚህ ዐይነቱን ሕዝብ፤

አልበቀልምን?”

10 “ወደ ወይን አትክልቷ ስፍራ ገብታችሁ

አልሸኑት፤

ነገር ግን ፈጽሞችሁ አታጥፋት፤

ቅርንጫፎቿን ገነጣጥሉ፤

የእግዚአብሔር አይደለምና፤

11 የእስራኤል ቤትና የይሁዳ ቤት፤

ፈጽመው ከድተውኛል።”

ይላል እግዚአብሔር።

12 በእግዚአብሔር ላይ ሐሰትን ተናገሩ፤

እንዲህም አሉ፡ “እሱ ምንም

አያደርግም!

ክፉ ነገር አይደርስብንም፤

ስይፍም ራብም አናደም፤

13 ነቢያቱ ነፋስ እንጂ ሌላ ነገር አይደለም፤

ቃሉም በውስጣቸው የለም፤

ያሉት ሁሉ በእነርሱ ላይ ይመለሱ።”

14 ስለዚህ የሐይዋት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤

“ሕዝቡ ይህን ቃል ስለ ተናገረ፤

ቃሉን በአፍህ ውስጥ የሚፋጅ እሳት፤

ይህንም ሕዝብ ማገዶ አደርጋለሁ፤

እሳቱም ይበላቸዋል።

15 የእስራኤል ቤት ሆይ፤” ይላል

እግዚአብሔር፤

“ከሩቅ ሕዝብን አመጣባችኋለሁ፤

ጥንታዊና ብርቱ፤

ቋንቋውን የማታውቁት፤ ንግግሩንም

የማትረዱት ሕዝብ ነው።

7 በ7+9 ላይም “በሐሰት ትምላላችሁ” ተብሎ ተተርጉሞአል።

5+3 አልታረሙም 2+30 ይመ። ፈታቸውን ከድንጋይ ይልቅ አጠነክሩ፤ ስሜትን በሚነካ ሁኔታ ዐመፅን ለመግለጽ የገባ አባባል ነው (ሕዝ3+7-9 ይመ።)።

5+4 ድኾች፤ ሐሳባቸው ያረፈው በመሠረታዊውና ሥጋዊ በሆነው ጉዳይ ላይ በመሆኑ (ከ39+101 40+7 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ስለ እግዚአብሔር ቃልና ስለ መንገዱም አላወቁም፤ አልተነገሩቸውም። ሞቾች፤ 4+22 ይመ። በተጨማሪም ዘጉ12+11 ይመ። የዕብራይስጡ ቃል፤ “ሞቾች” ለሚለው “ግብረ ገብነት የጉዳ ላቸው” የሚል ትርጉም ያዘለ ነው። የአምላካቸውን ሕግ አላወቁምና፤ ከሰማይ ወፎች እንኳ ያነሰ ዕውቀት ያላቸው ናቸው (8+7 ይመ።)።

5+5 ታላቆቹ፤ ቃል በቃል፤ “ትልልቆቹ” ተብሎ ሊተረጎም ይችላል። ሁሉንም ነገር የማድረግና የማግኘት ዕድል ያላቸው ሰዎች ቢሆኑም እንኳ በሕዝቡ መካከል ከሚገኙት ከመጨረሻቸው ድኾች የተሻለ የጽድቅ ሕይወት አልነበራቸውም። ተንባጋጂ ... እስራቴንም፤ የ2+20 ማብ ይመ።።

5+6 አንበሳ ... ተኩላም ... ነብር፤ HA.26+221 ሕዝ 14+15 ይመ። ከ271 17+25-26 ጋር ያነጻጽሩ። ያደባል፤ ለዚህ የገባው የዕብራይስጡ ቃል በ1+12 ላይ “እትጋለሁ” ተብሎ ተተርጉሞአል። ከሕደታቸው፤ 2+19፤ 3+221 14+7 ይመ። ቃሉ ተደጋጋሚ ከሐዲነትን ያመለክታል።

5+7 እንዴት ይቅር ልልሽ እችላለሁ? ቀ+1 ይመ። እውነተኛውን አምላክ ትተው አማልክት፤ በጣዖታት ማለት ነው (2+11 ይመ።)። ማብንታቸው፤ እነርሱ ግን፤ H.832+15-16፤ ሆለ2+8 ይመ። አመነዘሩ፤ የ2+20 ማብ ይመ።። 5+8፤ የአምልኮት ምንዘርና (ቀ+7፤ አጥ2+7 ይመ።) ወደ

ተለመደው የማመንዘር ተግባር ይመራል፤ ይህም የእግዚአብሔርን ትእዛዝ መግስ ነው (H.820+14+17 ይመ።)። እንደ ተቀለበ ... ድንጉላ ፈረስ 13+271፤ 50+111 ሕዝ23+20 ይመ።።

5+10 ገብታችሁ፤ የተነገረው ለእስራኤል ጠላቶች ነው (ቀ+15 ይመ።)። የወይን አትክልቷ ስፍራ፤ የወይን ተክልና የወይን ተክል በታ ብዙውን ጊዜ እስራኤልን የሚያመለክቱ ናቸው (የ2+211 የኢሳይ+1 ማብ ይመ።)። ፈጽሞችሁ አታጥፋት፤ ቀ+18 ይመ። በተጨማሪም የ4+27 ማብ ይመ።። ቅርንጫፎቿን ገነጣጥሉ፤ ኢሳ18+51 የሐ15+26 ይመ።። የእግዚአብሔር አይደለምና፤ ሆለ 1+9 ይመ።።

5+11፤ የ3+7 ማብ ይመ።። 5+12 ምንም አያደርግም፤ ክፉም ሆነ በጎ ነገር ማለት ነው (ለር1+12 ይመ።)። ሰይፍም ራብም፤ ኢርምያስ በአንድነት ከሚጠቅሳቸው ሦስት ነገሮች “ሰይፍ፤ ራብና መቅወፍት” (የ14+13 ማብ ይመ።) ውስጥ፤ ሁለቱን እዚህ ላይ እስክፍ ያስተዋውቃል።

5+13 ነቢያቱ ነፋስ እንጂ ሌላ ነገር አይደለም፤ እንደ ጣዖታቱ ምስል ማለት ነው (ኢሳ41+29 ይመ።)። ያሉት ሁሉ በእነርሱ ላይ ይመለሱ፤ የ4+29 ማብ ይመ።። በተጨማሪም መዝ 7+16፤ 54+5 ይመ።።

5+14 ቃሉን በአፍህ ውስጥ የሚፋጅ እሳት፤ በሐሰተኛ ነቢያት ላይ አንዳች የእግዚአብሔር ቃል ካለመኖሩ ጋር የሚገናዘብ ነው (ቀ+13)። ማገዶ፤ የኢሳ41+31 ማብ ይመ።።

5+15 ከሩቅ ሕዝብን፤ የ4+16 ማብ ይመ።። ጥንታዊና ብርቱ፤ ሕዝቡን ሁለት ሺህ ዓመታትና ከዚያም በላይ ታሪክ ያላትን ብሔርን ለማለት ነው። ቋንቋውን የማታውቁት፤ ዘ.8 28+49 እና ማብ ይመ።።

16የፍላጻቸው ሰገባ እንደ ተከፈተ መቃብር ነው፤
 ሁሉም ብርቱ ተዋጊዎች ናቸው።
 17ሰብሊህንና ምግብንና ጠራርገው ይበሉብሃል፤
 ወንዶችና ሴቶች ልጆችህን ይውጣሉ፤
 በጎችህንና ከብቶችህን ይፈጃሉ፤
 የወይን ተክሎችህንና የበለስ ዛፎችህን ያወድማሉ፤
 የታመንህባቸውንም የተመሸጉ ከተሞች፤
 በሰይፍ ያጠፋቸዋል።
 18“ይሁን እንጂ፤ በዚያን ዘመን እንኳ” ይላል እግዚአብሔር፤ “ፈጽሜ አላጠፋችሁም። 19ሕዝቡ፤ ‘እግዚአብሔር ስሞላቸውን ይህን ሁሉ ነገር ለምን አደረገብን?’ ብለው ቢጠይቁ ‘እኔን፤ እንደ ተዋቅሁኝና በራሳችሁ ምርድ ባዕዳን አማልኩትን እንዳገ ለገነቡት እንደዚህ የእናንተ ባልሆነ ምድር ባዕዳንን ታገለግላችሁ’ ትላቸዋለሁ።
 20“በያዕቆብ ቤት ይህን አሰሙ፤ በይሁዳም እንዲህ ብላችሁ ዐውጁ፤
 21እናንተ ዐይን እያላችሁ የማታዩ፤ ጆሮ እያላችሁ የማትሰሙ፤ ሞቾችና የማታስተውሉ ሰዎች ይህን ስሙ።
 22‘ልትፈሩኝ አይገባችሁምን?’ ይላል እግዚአብሔር፤
 “በእኔ ፊት ልትንቀጠቀጡስ አይገባምን? ለዘላለም ዐልፎት መሄድ እንዳይችል፤ አሸዋን ለባሕር ድንበር አደረግሁ፤ ማዕበሉ እየጋለበ ቢመጣ ከዚያ አያልፍም፤ ሞገዱ ቢጮኸም ሊያቋርጠው አይችልም።
 23ይህ ሕዝብ ግን የሸፈተና እልከኛ ልብ አለው፤ መንገድ ለቆ ሄዶአል፤

5፡16 ሊዩ 39፡23
 5፡17 ዘላ26፡16፤25
 ዘላ፡16፤14፤ዘላ28፡31፤32፡33፤ሊሉ10፡20፤ሊላ1፡7፤ሊር8፡13፤16፡30፤16፡50፤17፡17፤ሆሊ2፡12
 5፡18 ሊር 4፡27
 5፡19 ዘላ 4፡28፤28፡48፤17፡9፤9፤ሊር2፡8፤11፤5፤14፤16፤13፤17፡4
 5፡20 ሊር 4፡5
 5፡21 ቱፋ፤ዘላ29፡4፤32፡6፤ሊላ6፡10፤42፡20፤ሊር4፡22፤ሕዝ12፡2፤ዕፈ7፡2፤18፤ግቴ13፡15፤ግር8፡18
 5፡22 ዘላ፡1፤9፤ ዘላ28፡58፤ሊዩ4፡14፤መዝ46፡3፤ሊላ64፡2
 5፡23 ዘላ 21፡18፤መዝ14፡3
 5፡24 ዘላ8፡22፤ዘላ26፡4፤ዘላ8 6፡24፤2፡9፤መዝ1፡21፤ሊላ14፡17፤ያዕ5፡7
 5፡25 መዝ 84፡11
 5፡26 መዝ 10፡8፤መዝ9፡12፤ሊር9፡8፤ሆሊ5፡1፤መዝ7፡2፤ግቴ7፡15
 5፡27 ሊር 8፡5፤9፡6፤12፤1
 5፡28 ዘላ22፡21-24፤ዘላ32፡15፤መዝ82፡3፤ሊላ፡1፤23፤ሊር7፡16፤ሕዝ6፡49፤ላዎ5፡12 ሐዘ 7፡10፤5፡29 ሊላ57፡16
 5፡30 ቱፋ30-31፤ሊር18፡13፤23፡14፤ሆሊ6፡10
 5፡31 ቱፋ1፤ሰቆ4፤13፤ሆሊ9፡5፤መዝ2፡11
 6፡1 ዘላ1፡10፤7፤2፤ሊላ፡1፤6፤2፤ሕዝ3፡14፤ሊር4፡6፤2፤ሕዝ፡1፤1

24በልባቸውም፤
 ‘የፈተኛውንና የኋለኛውን ዝናብ በጊዜው የሚያዘንበውን፤ መከርን በወቅቱ የሚያመጣልንን፤ ስምሳቸውን እግዚአብሔርን እንፍራ’ አላሉም።
 25በደላችሁ እነዚህን አስቀርቶባችኋል። ‘ነጠላታችሁ መልካሙን ነገር ከልክሉላችኋል።
 26“በሕዝቢ መካከል ክፉ ሰዎች አሉና፤ ወጥመድ ዘርግተው ሰው እንደሚይዙ ሰዎችም ያደባሉ።
 27ወፎች እንደሞሉት ጌጆች፤ ቤታቸው በማጭበርበር የተሞላ ነው፤ ባለጠቅሙ ነዋሳን ሆነዋል፤
 28ወፍረዋል፤ ሰብተዋልም። ክፉታቸው ገደብ የለውም፤ ወላጆች የሌላቸው ፍትሕ እንዲያገኙ አልቆሙላቸውም፤ ለድሮችም መብት አልተከራከሩም።
 29ስለ እነዚህ ነገሮች ልቀጣቸው አይገባችምን?” ይላል እግዚአብሔር።
 እንዲህ ዐይነቶቹን ሕዝብ፤ እኔ ራሴ ለበቀላቸው አይገባችምን?
 30“የሚያስፈራና የሚያስደነግጥ ነገር፤ በምድሪቱ ላይ ሆኖአል፤
 31ነቢያት በሐሰት ትንቢት ይናገራሉ፤ ካህናት በነቢያቱ ምክር ያስተዳድራሉ፤ ሕዝቢም እንዲህ ያለውን ይወዳሉ፤ ፍጻሜው ሲደርስ ግን ምን ታደርጉ ይሆን?
 የኢየሩሳሌም መከበብ
 6 “እናንተ የብንያም ልጆች፤ ክፉ ነገር፤ ታላቅም ጥፋት ከሰሜን ድንገት

5፡16 እንደ ተከፈተ መቃብር አለመርካት፤ ጥፋትንና ሞትን የሚያመለክት አባባል ነው (መዝ5፡9፤ ምላ30፡15-16 ይመ)።
 5፡17 ወንዶችና ሴቶች ልጆችህን ይውጣሉ፤ ለጣባታት መሠዋታቸውን ወይም በጦርነት ማለቃቸውን (10፡25 ይመ) ለመግለጽ ነው። የታመንህባቸውንም የተመሸጉ ከተሞች፤ የ4፡5 ግብ ይመ፤ በተጨማሪም ዘላ28፡52 ይመ።
 5፡18፤ ቱፋ10 ይመ፤ እንዲሁም የ4፡27 ግብ ይመ።
 5፡21 ይህን ስሙ፤ የ2፡4 ግብ ይመ። ሞቾችና የማታስተውሉ፤ 4፡22 ይመ፤ የዕብራይስጡ ቃል “ሞቾች” ለሚለው፤ “ግብ 7፡10፤ የትደለው” የሚል ትርጉም አሕሉአል። ዐይን አያቸሁ ... የማታሰሙ፤ የኢላ፡10 ግብ ይመ፤ በተጨማሪም ዘላ29፡4፤ መዝ115፡4-8፤ 135፡15-18 ይመ።
 5፡22 ልትፈሩኝ የዘፍ20፡11 ግብ ይመ። ለባሕር ድንበር እየ38፡8-11፤ መዝ104፡6-9 ይመ።
 5፡23፤ ባሕር እንኳ እግዚአብሔር የወሰነለትን ድንበር ጥሶ አያልፍም፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ ግን ከተፈቀደላቸው ገደብ በላይ ሄደዋል።
 5፡24 የሚያዘንበውን ... እግዚአብሔርን ቱፋ እና ግብ ይመ፤ የፈተኛውንና የኋለኛውን ዝናብ 3፡3 ይመ፤ በተጨማሪም የዘላ11፡14 ግብ ይመ። መከርን በወቅቱ ምናልባት በሌላ በዓልና በበዓል ገምሳ መካከል ያሉት ሰባት ሳምንታት ሊሆኑ ይችላሉ (ዘላ123፡15-16 ይመ)።
 5፡26 ወጥመድ፤ የዕብራይስጡ ቃል በቆሙ ሲተረጉም፤

“እጥፈ” (ለምሳሌ፡- ዘላ12፡23 ይመ) ወይም “ጥፋት” (ለምሳሌ፡- ሕዝ21፡31 ይመ) ማለት ይመ። ሰው፤ ንጹሐን ሰው (ኢላ29፡21 ይመ)፤ ትዳላንንና እን ሰዎችን ማለት ነው (መዝ7፡21 ይመ)።
 5፡27 ጌጆች ከሸምበቆ ትንቢት የተሠራ ማጥመጃ ማለት ነው፤ ይህ የዕብራይስጥ ቃል በኢዮ8፡1-2 ላይ “ዕንቅብ” ተብሎ ተተርጉሞአል። በማጭበርበር በማወናበድና በማታለል የተገኘ ሀብት ማለት ነው (ዕፈ2፡6 ይመ)።
 5፡28 ወፍረዋል፤ ሰብተዋልም በሀብት መደራጀትን ለማመልከት የገባ አባባል ነው (ዘላ32፡15 ይመ)። ክፉታቸው ገደብ የለውም፤ መዝ73፡47 ይመ። ፍትሕ እንዲያገኙ አልቆሙላቸውም፤ ክፉ ሰዎች ለማድረግ ያልፈለጉትን፤ እግዚአብሔር ያደርጋል (ዘላ10፡18 ይመ)፤ ክፉዎች የተፈቱትን በጎ ነገርም፤ እግዚአብሔርን በእውነት የሚያውቁትና የሚያገለግሉት ያደርጋሉ (22፡16፤ ያዕ1፡27 ይመ)።
 5፡29፤ የቱዳ ሐሳብ እዚህ ላይ ተደግሞአል።
 5፡31፤ 1፡18 እና ግብ ይመ። በሐሰት ትንቢት ይናገራሉ፤ 20፡6 ይመ (በዘውን ጊዜ በድፍረት በእግዚአብሔር ስም ይናገራሉ፤ 23፡25፤ 27፡15፤ 29፡9 ይመ)። ሕዝቢም እንዲህ ያለውን ይወዳሉ፤ የኢዮ4፡5 ግብ ይመ።
 6፡1-30፤ ባዚሉን በኢየሩሳሌም ላይ የምታደርሱው ጥቃት ለእነዚያ ከወዳሪ ይታወቃል።
 6፡1፤ በቱፋ1-3 ላይ የሚናገረው ጌታ ነው። ቱፋ1 ላይ የተነገረው ሐሳብ 4፡6ን ያስታውሳል (የ4፡6 ግብ ይመ)። በ4፡6

ይመጣልና፤
ከኢየሩሳሌም ሸሽታችሁ አምልጡ፤
በቴቁሌ መለከትን ንፉ፤
በቤትሐኪም ላይ ምልክት ከፍ
አድርጋችሁ አሳይ፤
ፊውብና ሽሙንምን የሆነችዋን፤
የጽዮንን ሴት ልጅ አጠፋታለሁ።
እረኞች መንገዶቻቸውን ይዘው
ይመጡባታል፤
ድንኳናቸውን በዙሪያዋ ይተክላሉ፤
እያንዳንዳቸውም በየአቅጣጫቸው
መንጋቸውን ያስማራሉ።”
“በእርሷ ላይ ጦርነት ዐውጃ፤
ተነሡ! በቀትር አደጋ እንጣልባት፤
ወይ ጉድ! ቀኑ እኮ መሸብን፤
ጥላው ረዘመ።
እንግዲህ ተነሡ በሌሊት እናጥቃት፤
ምሽገጃንም እንደምሰስ!”
“የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ
ይላል፤
“ዛሬኸን ቀረጠ፤
በኢየሩሳሌም ዙሪያ የዐፈር ድልድል
ሥሩ።
ይህኛ ከተማ ቅጣት ይገባታል፤
ግፍን ተሞልታለችና።
የውሃ ጉድንድ ውሃ እንደሚያመነጭ፤
እርሷም እንዲህ ከፋችን ታፈልቃለች።

6+2 መዝሙር 141
ሰቀ45
6+3 22፻25+41ኢር
12+101ሉቃ1943
6+4 ኢር15+81
22+7
6+6 ዘፋ20+19-201
28+33124ሙ20+151
ኢር25+38132+241
52+41ከ26+81ሰፍ
3+1

6+7 መዝሙር 159+ኢላ
58+41ኢር20+8
6+8 ሕዝ23+18
6+9 ዘፍ45+7
6+10 ኢላ 42+201
ኢር44+17+13+241
15+1015120+81
35+151ሐሥ7+51
6+11 2ኢየ36+171
ኢየ32+201ኢላ404
301ኢር7+201151+17
120+91 ኢር2+21

ዐመፅና ጥፋት በውስጥ ይሰተጋል፤
ሕመሟና ቀስሷ ዘወትር ይታየዋል።
ኢየሩሳሌም ሆይ፤ ተጠንቀቂ፤
አበበዚያ ከአንኛ ዘመር አላለሁ፤
ማንም ሊኖርባት እስከማይችል ድረስ፤
ምድርሽን ባዶ አደርጋለሁ።”
“የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ
ይላል፤
“የወይን ፍሬ ተማሪ እንደሚቃረም፤
ከእስራኤል የተረፉትን እንዲሁ
ይቃርሟቸው።
ወይን ለቃሚ እንደሚለቅም፤
እጅህን ወደ ቅርንጫፎቹ ደጋግመህ
ዘርጋ።”
“ለማን ልናገር? ማንን ሳስጠንቅቅ?
ማንን ይሰማኛል?
እነሆ፤ ጆሮዎቻቸው አልተገረዙምና፤
መስማት አይችሉም።
በእግዚአብሔር ቃል ይሣለቃሉ፤
ደስም አይሰኙበትም።
“በእነርሱ ላይ በእግዚአብሔር ቀላጣ
ተሞልቻለሁ፤
በውስጡም ልይዘው አልቻልሁም።
“መንገድ ላይ በሚገኙ ሕፃናት፤
በተሰበሰቡ ወጣቶችም ላይ አፍሰስው፤
ባልም እርስትም፤
“ዐ10 ወይደ ጆሮዎቻቸው ተደናገዋል

ላይ የተሰጠው ትእዛዝ ወደ ኢየሩሳሌም ገብተው እንዲጠለሱ
ሲሆን እዚህ ላይ ግን ሕዝቡ ከኢየሩሳሌም ሸሽተው እንዲወጡ
ነው፤ ይኸውም የተቀደሰቸው ከተማም ሆነች ሌላ ማንኛውም
ሰፍራ ከወራሪዎቹ ሊያመልጥ ወይም ሊሰጠር ስለማይችል ነው።
የሰንጠረዥ ከኢየሩሳሌም በስተ ሰሜን ለዚሁ ነገድ የተከለለ
የይሁዳ አዋሳኝ ሰፍራ ነበር። ኢርምያስ ራሱ ከዚሁ ከሰንጠረዥ
ክልል የመጣ ነበር (1+1 ይመ። በቴቁሌ ... ንፉ፤ በሰብራይስጡ
“ንፉ” ለሚለው የገባው ቃል “ቴቁሌ” ስለ ሆነ፤ በከተማይቱ
ሰምና መለከት በመንገዱት መካከል የቃላት ጨዋታ እንዳለ
ያሳያል። ቴቁሌ፣ የቢዩየ የአጥፊ ትውልድ ሰፍራ ነበረች፤
የምትገኘውም ከኢየሩሳሌም በስተ ደቡብ ሃያ ኪሎ ሜትር ላይ
ነበር። ምልክት ከፍ አድርጋችሁ አሳይ፤ በዚህ ሐረግ ውስጥ፤
በሰብራይስጡ አገባብ፤ በከተማ፤ በሰንጠረዥ ሰምና “ምልክት በማንነት”
መካከል የቃላት ጨዋታ አለ። (“ምልክት ማንነት” ማለት
እሳት እንደደ ጢስ ማሳየት ነበር፤ መላ20+38+40 ይመ።) በ4+6
ላይ ጥቅም ላይ የዋለው ቃል ግን በሰብራይስጡ ከዚህ የተለየ
ነው። በቤትሐኪም፤ ይህኛ ከተማ ከዚህ ሌላ ተጠቅሳ የምት
ገኘው በዝን3+14 ላይ ብቻ ነው (የዚያን ማብ ይመ።) ጥፋት
ከሰንጠረዥ 1+14 እና ማብ ይመ።
6+2 አጠፋታለሁ፤ ይህ ቃል በሰብራይስጡ ተመሳሳይ
ትርጉም በመያዝ በሆሰ4+5 ላይም ገብቶ ይገኛል። የጽዮን
ሴት ልጅ ላፋ23 ይመ። በተመሳሳይ የ43+31 ማብ ይመ።
ሽሙንም፤ በኢላ47+1 ላይ የቢሊን ከተማ ለመግለጽ ገብቶ
አለ።
6+31 1+15 ይመ። እረኞች መንገዶቻቸውን ይዘው፤ ገዢዎች
(የ2+8 ማብ ይመ።) ከሰራዊቶቻቸው ጋር ማለት ነው። እያንዳን
ዳቸውም በየአቅጣጫቸው ይህ ሐረግ በተመሳሳይ አገባብ
በዘጠኙ2+17 ላይ ይገኛል። ያለማራሉ፤ ሣር ያለግባሉ፤ ወይም
መሬቱን ግጥጥ ብሎ እስኪታይ ድረስ አስበልተው ያበላሹታል።
6+41 በቀ4+5 የሚገነጋገሩት ወራሪዎቹ ናቸው። ዐውጃ፤
ቃል በቃል ሲታይ፤ “ተለዩ”፤ “ተቀደሱ” የሚል ትርጉም አለው
(በኢላ3+9፤ በኒክ3+5 ላይም እንደዚሁ)። የጥንት ጦርነቶች ሃይ
ማናታይ እንደምታ ባለ ነበራቸው ወታደሮች በመንፈስና
በወታደራዊ ብቃት ራሳቸውን ማስታጠቅ ነበረባቸው (ዘፋ20+2-
4፤ 1ሳመ25+28 ይመ።)። በቀትር፤ በዚያን ጊዜ የተለመደው ጠላ
ትን የማጥቀያ ጊዜ ማለፍ ላይ ነበር፤ እዚህ ላይ ቀትር

የተመረጠበት ምክንያት፤ ሳይታሰብ ደርሶ አደጋ ለመጣል ነው።
6+5 በሌሊት፤ ሲያጠቁ የዋሉት ወታደሮች ሌሊት ተነሱ
ተው ዐድረው በማግለቱ በጠላት ከተማዋን መከሰብ ነበረባቸውም
ሌሊትም ጭምር ለግጥታት መፈለጋቸው፤ ወኔ እንዳላቸው
ያሳያል።
6+61 እግዚአብሔር ስለ ባቢሎኑውያን ሰራዊት መምጣት
ይናገራል። የዐፈር ድልድል፤ የኢየሩሳሌምን ቅጥር ለማፈ
ራረስ እንዲያሳቸውና መወጣጫ መስለል ዘርግተው ወደ ከተማ
መግባት እንዲችሉ ነው (33+4 ይመ።)። ጥፍን በራሷ ሕዝብ ላይ
የሚፈጸም ነው (የኢላ30+12 ማብ ይመ።)
6+7 ሕመሟና ቀስሷ፤ ኢየሩሳሌም መንፈሳዊ መሸቅና
የጤና መታወክ ይደርስባታል (ቀ14 ይመ።)፤ ይሁን እንጂ አታ
ውቀውም።
6+8 ተጠንቀቂ፤ ላት ያለውን የጥበብ ክፍል ያሳያል (ቀ
10+10ዘ2+10 ይመ።)። ዘመር አላለሁ፤ በኢየሩሳሌም በማዘንና
ተሰፋ በመቀረጥ። ማንም ሊኖርባት እስከማይችል ድረስ ...
ባዶ፤ 22+6 ይመ።
6+9 ይቃርሟቸው፤ የራት 2+21 የኢላ17+5 ማብ ይመ።
የተረፉትን 11+231 23+31 31+71 40+11+151 42+2+15+191
43+51 44+7+12+14+281 50+20 ይመ። በተጨማሪም የኢላ
10+20-22 ማብ ይመ። ተገጠ፤ ወርሱ ከማጥፋት መለስ ያለ
ርምጃ ነው (4+271 5+10+181 30+111 46+28 ይመ።)። ወይን
እስራኤልን ያመለክታል (2+21 እና ማብ 5+10 ይመ።)
6+101 እዚህ ላይ የሚናገረው ኢርምያስ ራሱ ነው። ሳስጠ
ንቅቅ፤ የተፈጸ ማብ ይመ። ጆሮዎቻቸው አልተገረዙምና፤ ጆሮ
አቸው ተደናገዋል ማለት ነው፤ 4+4 እና ማብ ይመ። “የጆሮ
መገረጥ” የሚለው ዘይቤ ከዚህ ሌላ የሚገኘው፤ በሐሥ 7+51
ላይ ብቻ ነው።
6+111 እዚህ ላይ ነቢዩ ከተናገረ በኋላ፤ እግዚአብሔር
ቀደም ሲል የጀመረውን ቃል መስማቱን ይቀጥላል (እስከ ቀ
23)። በ... ቀጣ ተሞልቻለሁ፤ 25+15 ይመ። ሕየናት ...
ወጣቶች ... ባልም፤ ማስታጠቅ ... ያረጁና፤ ከትንሽ እስከ ትልቅ
ከፍርድ አያመልጡም (ቀ13 ይመ።)። መንገድ ላይ፤ የልጆች
መጫወቻ ሰፍራ ማለት ነው (9+211 ዘፋ8+5 ይመ።)።
6+12-151 በ8+10-12 ላይ ያለው ሐሳብ ከሞላ ገደል ቃል
በቃል ተደግሞአል።

26 የሕዝብ ልጅ ሆይ፤ ማቅ ልበሺ፤
በወመድም ላይ ተንከባለዬ፤
አንድያ ልጁን እንዳጣ ሰው፤
ምርር ብለሽ አልቅሺ፤
አጥፊው በድንገት፤
በላያችን ይመጣልና።

27 “ብረት እንደሚፈተን፤ የሕዝቧን
መንገድ፤
አካሄዳቸውንም እንድትፈትን፤
አንተን ፈታኝ አድርጌሃለሁ።

28 ሁሉም ለማማት የሚዞሩ፤
ድድር ዐመፀኞች፤
ናስና ብረት የሆኑ፤
ምግባር ብልሹዎች ናቸው።

29 ርሳሱን ለማቅለጥ፤
ወናፉ በብርቱ አናፋ፤
ግን ምን ይሆናል፤ ከንቱ ልፋት ነው፤
ከፋዎች ጠርገው አልወጡምና።

30 እግዚአብሔር ንቅናቄዋልና፤
የተናቀ ብር ተብለው ይጠራሉ።

ዋጋ ቢስ አምልኮ

7 ከእግዚአብሔር ወደ ኢርምያስ የመጣው ቃል ይህ ነው፤ 26 “እግዚአብሔር

6+26 ዘፍ 21+161
ዘ012+23አዮ 2181
አር4+7:819+1184
221 0+16125+334:
361ሕዝ27+301 የና
3+6
6+27 ኦር 9+71
ዘካ 13+9
6+28 ዘሌ19+161
አር5+23ሕዝ22+18
6+29 ጌላ 3+3
6+30 መዝ 53+51
119+119ሆላ17+31
አር7+29ሰቆ5+221
ሕዝ22+18ሆላ9+17
7+2 ኦር 17+19
7+3 ቀ+71አር18+
1126+13135+15
7+4 ቀ+81አዮ15+
311አር28+15፤ሚክ
3+11
7+5 ቀ+31 ዘ0
22+22ዘሌ25+171
ላ91+171አር18+11
126+13135+15
7+6 ዘ0 20+31 ዘ8
8+1912721+161
አር 2+3415+281
19+41 22+31 ሕዝ
22+7
7+7 ዘ44+401 ሌሌ
1+6

ቤት በር ቁም፤ በዚያም ይህን መልእክት ዐውጅ፤

“እግዚአብሔርን ለማምለክ፤ በእነዚህ በርች የምትገቡ የይሁዳ ሕዝብ ሁላችሁ፤ የእግዚአብሔርን ቃል ስሙ። ‘የእስራኤል ሲሞላከ፤ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ “መንገዳችሁንና ሥራችሁን አስተካከሉ፤ እኔም በዚህ ስፍራ እንድትናፍ አደርጋችኋለሁ። ‘ይህ ‘የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ፤ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ፤ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ’ ነው። እያላችሁ በሐሰት ቃል አትታመኑ። ፊት ገዳችሁንና ሥራችሁን በእርግጥ ብታላምሩ፤ በመካከላችሁ ቅንነት ቢኖር፤ ሙጫ ተኛውንና ድካ አደጉን፤ መበለቱቱንም ባትጨፉኑ፤ በዚህም ስፍራ ንጹሕ ደም ባታፈሱ፤ የሚጉዱችሁን ሌሎች አማልክት ባትከተሉ፤ ‘ለአባቶቻችሁ ለዘላለም ርስት አድርጌ በሰጠችኛው ምድር፤ በዚህ ስፍራ አኖራችኋለሁ። ‘እናንተ ግን፤ ከንቱ በሆኑ የሐሰት ቃላት ታምናችኋል።”

9 “ትሰርቃላችሁ፤ ሰው ትገድላላችሁ፤ ታመኑከራላችሁ፤ በሐሰት ትምላላችሁ፤”

6+26 ግቅ ልበሺ 4+8 ይመ፤ በተጨማሪም የዘፍ37+34 ግብ ይመ፤ በወመድም ላይ ተንከባለዬ፤ ... አልቅሺ፤ ሕዝ27+30-31 ይመ፤ ከሚክ1+10 ጋር ያነጻጽሩ። አንድያ ልጁን ለአባት እጅግ ብርቅዬ የሆነውን ግለት ወ (ዘፍ 22+12:161 አም8+101 ዘካ12+101 ርሜ8+32 ይመ፤)። አጥፊውን ባቢሎን ለማለት ነው (የ4+7 ግብ ይመ፤)።

6+27-30፤ እግዚአብሔር ለኢርምያስ እየተናገረ ነው፤ ብረት እንዲቀጥ ብረትን እንደሚፈተን፤ ኢርምያስም የይሁዳን ሕዝብ ደፈትን ዘንድ ጌታ ይሾመዋል (9+71አላ1+25፤ ሚል3+2-3 ይመ፤)።

6+27 ብረት እንደሚፈተን፤ አዮ23+10 ይመ።

6+28 ለማማት የሚዞሩ፤ በዘሌ19+16 የተሰጠውን ትእዛዝ በመጣስ ይመ፤ ናስና ብረት፤ ከወርቅና ከብር ጋር ሲነጻጽሩ ተራ ብረታ ብረት ናቸው። ምግባር ብልሹዎች ናቸው፤ ዘ831+29፤ አላ1+4 ይመ።

6+29፤ በጥንት ዘመን፤ ባልነጠረ ብር ላይ እርሳስ ተጨምሮ በጥንጥና ሂደት ይካሄድ ነበር። ብሩንና እርሳስን የያዘው ከወር አሳት ላይ በተጣደ ጊዜ፤ ከብሩ ጋር የተቀላቀሉትን ለማሰወጥና እርሳሱ ከጎረቤቶች ጋር ይዋረድና እንደሚያጣብቅ ንጥረ ነገሮች ያገለግል ነበር። እዚህ ላይ ግን የማንጠሩ ሂደት አልተሳካም፤ ምክንያቱ፤ ያልነጠረው ብረታ ብረት ጥራት በቂ አልነበረም (ከሕዝ 24+11-13 ጋር ያነጻጽሩ)።

6+30 የተናቀ፤ “የማይመለሱ ዐመፀኞች” (ቀ28)፤ “ክፉዎች” (ቀ29) የእግዚአብሔርን ፈተና ማለፍ አልቻሉም፤ ከእነርሱ ዘንድ የሚበጅ አንጻት ነገር ይገኛል ተብሎ አይታሰብም።

7+1-10+25፤ በዚህ ክፍል የሚገኘው መልእክት ኢርምያስ በተለያየ ጊዜ በቤተ መቅደስ ተገኝቶ ያስተላለፈው ነው፤ ይህም ለብዙ ዓመታት ለሕዝቡ የቀረበ መልእክት ነው። 26+2-6:12-15 ላይ ያለው በይዘቱ ከም 7 ጋር ተመሳሳይ ስለ ሆነ፤ ም7-10 (ወይም ቢያንስ ም7) በኢየሱሳውም ዘመን የተላለፉ መልእክቶች ሳይሆኑ አይቀርም (26+1 ይመ፤)። በሌላው በኩል፤ ብዙውን ፍሬ ሐሳብ ኢርምያስ በረከውም የእገላገሎት ጊዜው መላላስ በመደጋገም አስተላልፎት ሊሆን ይችላል፤ ም ሆነ ይህ፤ በም 7-10 ካዘው ፍሬ ሐሳብ ወጥቶ ከንጉሥ አዮሲቦስ ዘመን ጋር የማይስማም አንድም ጉዳይ የለም።

7+1-8+31 በዚህ ክፍል ውስጥ ያለው መልእክት የይሁዳ ሕዝብ ከሞት አምልኮ እስካሁን ድረስ፤ በአዲስ ሲል በሌሉ በነበረው ቤተ መቅደስ ላይ የደረሰውን የአዲሱላለም በሚገኘው የንጉሥ ሰሎሞን ቤተ መቅደስም ላይ እንደሚደርስ ይገልጻል።

7+1 የመጣው ቃል፤ 1+2 እና ግብ 1+4:11:1312+1 ይመ።

7+2 በር፤ በውስጠኛውና በውጭው የቤተ-መቅደሱ ቅጥርን መካከል የሚገኘው አደባባይ ሲሆን፤ ምናልባትም “አጼ ሱ በር” ተብሎ የሚጠራው ሲሆን ይችላል (26+101 36+101)። ለሙጫ የ2+4 ግብ ይመ፤ ለማምለክ ... የምትገቡ ... ሕዝቦች ሁላችሁ ምናልባት ሰዎች ከየስፍራው መጥተው ከሚሰበሰቡ ባቸው ከምስቱ ዓመት በዓሉች በአንዱ ዕለት ይሆናል (ዘ816+16 እና ግብ ይመ፤)። በርች፤ ወደ ውጭው አደባባይ የሚወስዱት ማለት ነው።

7+3 በዚህ ስፍራ፤ እግዚአብሔር በሰዓቸው ምድር ግለት ነው (ቀ71 14+13:151 24+5-6 ይመ፤)። መንገዳችሁንና ... አስተካክሉ፤ እግዚአብሔር ሕዝቡ ከከፋ መንገዱ እንዲመለስ ፊደል በመስጠት ሌላ ጥሪ ያቀርብላቸዋል፤ ሕዝቡን ግን በቤተ መቅደሱ በመኖርና በውስጡ በሚካሄደው ሥርዐት በመተማመን እንዳች ይጉዳላቸው ስላልመላቸው፤ ንስሐ መግባት አስፈላጊ ሆኖ አልታዩቸውም (ቀ4 ይመ፤)።

7+4 በሐሰት ቃል፤ በሐሰተኛ ነቢያት የሚነገረው ነው። የእግዚአብሔር ማደሪያ የሆነው ቤተ መቅደስ በአዮሱላለም ስላለ ብቻ፤ ከተማዋ አትጠፋም ብሎ መገመት ራሱን ማሞኘት ነበር፤ ይህን ለጉል መዘናጋት በልባቸው ሊያጉላ የያዘውም በሕዝቡም ዘመን መንግሥት ከተማዋ እንዳች ችግር አደርሰበት በታደረገው በከፊልም ቢሆን አስተዋደሰ ስለደረገ ነው (27+19:32-36 ይመ፤ ከ24ው ም7+11-13፤ ከመዝ132+13-14 ጋር ያነጻጽሩ)። ይሁዳ በእግዚአብሔር ላይ የአደረገች ካላችው ክፉ ዐመጻ አንጻር፤ የዚህ ዐይነት አስተሳሰብ “ከንቱ” ነው (ቀ81 ሚክ8+11 ይመ፤)። ይህ ... ይህን ቃል በቃል ሲተረጎም “እነዚህ ናቸው” የሚል ሲሆን፤ አጠቃላይን የቤተ መቅደሱንና የተሠራባቸውን የሕንፃ ክፍሎች የሚያመለክት ነው። ቤተ መቅደሱ ... ቤተ መቅደሱ ... ቤተ መቅደሱ እንዲሁም በከንቱ ግንብነብ መደጋገም ማለት ነው (ከም86+7 ጋር ያነጻጽሩ)። ብዙውን ጊዜ አንድ ቃል የሰጠ ጊዜ ሲደገም ለንጉሡ የተሰጠውን አድንገት የሚያመለክት ነው (22+29 ይመ፤ የአር16+43 ግብ በተጨማሪ ይመ፤)።

7+6፤ ገዢዎችም ሆኑ ሕዝቡ እነዚህን የትንቢት ቃላት ለም ተው በተግባር ሊኖሩባቸው ይገባል (22+2-3 ይመ፤)። መዳተኛውንና ... ድካ አደጉ ... መበለቱቱንም፤ ዘ8 16+11:141 24+19-21፤ 26+12-13፤ 27+19 ይመ፤። ንጹሕ ደም 19+41 22+17፤ 26+15 ይመ፤ እንዲሁም በአሠቃቂ ድርጅት የሚጠቀሰውን የንጉሥ ምናልባት ታሪክ ይመ፤ (27+12+16)።

7+7 ለዘላለም ... ምድር፤ ዘፍ17+8 እና ግብ ይመ።

7+8 የሐሰት ቃላት፤ የቀ4 ግብ ይመ።

7+9፤ በዚህ በአንዱ ጥቅስ ብቻ፤ የዐመርቱ ቃላት ግማሽ

ለበላል ታተናላችሁ፤ የማታውቋቸውንም ሌሎች አማልክት ትከተላላችሁ፤ ስሜ ወደ ሚጠራበት ወደዚህ ቤት መጥታችሁ በፊቴ ትቆሙና “ደሀና ነፃ”። እያላችሁ እነዚህን አሳዳጊ ነገሮች ታደርጋላችሁ። ስሜ የሚጠራበት ይህ ቤት በእናንተ ዘንድ የወንበ ደምች ዋሻ ሆኖአልን? እነሆ፤ የምታደርጉትን ነገር አይቻለህ፤ ይላል እግዚአብሔር።

12 “እንግዲህ ቀድሞ የሰሜ ማደራደር አድርጌው ወደ ነበረው ስፍራ ወደ ሴሎ ሂዱ፤ ከሕዝቧ ከእስራኤል ክፋት የተነሣ ያደረግሁበትንም እዩ። 13 እነዚህን ሁሉ ስታደርጉ፤ ይላል እግዚአብሔር፤ ደጋግሜ ተናገርኋችሁ፤ እናንተ ግን አላደረግታችሁችም። ጠራኋችሁ፤ እናንተ ግን አልመለሳችሁም። 14 ስለዚህ በሴሎ እንዳደረግሁ አሁንም ስሜ በተጠራበት ቦታ፤ በታችኛው ቤት መቅደስ፤ ለአባቶቻችሁና ለእናንተ በሰጠ ሁኔታ በዚህ ስፍራ እንዲሁ አደርጋለሁ። 15 ወንድምቻችሁ የሆኑትን የኤፍሬምን ሁሉ ሕዝብ እንዳስወገድሁ፤ እናንተንም ከፊቴ እጥላችኋለሁ።”

16 “እንግዲህ ስለማልሰማህ፤ ለዚህ ሕዝብ አትጽል፤ ልመና አታቅርብ፤ አትማጠን፤ አትማልደላቸውም። 17 እነርሱ በይሁዳ ከተማችና በኢየሱሳልም መንገዶች ላይ የሚያደርጉትን አታይምን? 18 ለሰማይዋ ንግሥት ቂጣ ሊጋግሩ፤ ልጆች እንጨት ይለቅማሉ፤

7:18 ተሳካሪ 15:31
7:19 ስወ204:36።
13:14 15:11 ሁለ19:12
ሁለ25:11 ሁለ11:131
ሁለ11:13 17:324
29: ሁለ21:13 ሁለ
8:17 ሁለ30:5
7:10 ሓ 30:129
21:4-5 ሁለ48:11
ሐር23:11 13:234
ሕዝ 23:38-39
33:25
7:11 ዘፍ 31:501
መሳ11:10 ሁለ456:7
ሁር29:23 142:51
ግሑ 21:13 ግር
11:17 ለጽ 19:46
7:12 ዘወ 40:21
ሁለ18:1 10:1 ሳጠ
23:214 10:11 12:21
መዝ78:60-64 ሳን
9:18
7:13 ሓ26:2 ዘፍ
36:15 መዝ71:17
ሁለ1:24 ሁለ48:8
17:65 12:1 ሁር
32:33 35:17
7:14 ሓ4:1 መሳ
18:31 ሁለ20:232
19:79 ሁለ24:21
7:15 ዘፍ 41:14
ዘፍ31:15 29:17 7:20
መዝ78:67 ሁር
23:39
7:16 ዘፍ32:101
ዘፍ23:19 ሁለ29:14
ሁር15:11
7:18 ዘፍ31:171

አባቶች እሳት ያቀጣጥላሉ፤ ሴቶችም ሊጥ ያበባሉ፤ ሊያስቁጡትም ሊሉሉት አማልክት የመጣጥ ቀድሞን ያቀርባሉ። 19 ለመሆኑ ይህን የሚያደርጉት እኔን ለማስወጣት ነውን? ይላል እግዚአብሔር፤ “ይልቁን ይህን በማድረጋቸው በሚደርስላቸው ስፍራት የሚጉሉት ራሳቸውን አይደሉምን?”

20 “ስለዚህ ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ “አባቶቹ መታፈኑ በዚህ ስፍራ በሰውና በእንስሳ ላይ፤ በዱር ዘፍና በምድር ፍሬ ላይ ይፈላል፤ ይነጻል፤ አይጠፋምም።”

21 “የእስራኤል ስምዓክ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ “የሚቃጠል መሥዋዕታችሁን በሌሎች መሥዋዕታችሁ ላይ ጨምሮ ሥጋውንም ራሳችሁ ብሉ። 22 የቀድሞ አባቶቻችሁን ከግብፅ ጣወጣችሁት ጊዜ፤ ስለ መሥዋዕቶችና ስለሚቃጠል መሥዋዕት አልተናገርኋቸውም፤ ትእዛዝም አልሰጠኋቸውም። 23 ነገር ግን ድምጹን ስሙ፤ እኔም ስምዓክ እሆናችኋለሁ፤ እናንተም ሕዝብ ትሆናላችሁ፤ መልክም እንዲሆንላችሁ።”

19714914576614C44+17-19 7:19 ዘፍ32:21 ሁለ7:201
ሐር9:19 20:11 122:22 144:3 7:20 ሁለ40:11 ሁለ41:31
30:15 ሁለC6:11-12 11:16 16:13 14:15 16:14 17:14 27:14 28:181
144:11 12:3-5 ሁለ20:47 48 7:21 14። 21:2-17 ሁለC6:201
ሁለ8:13 33:5 ሁለ21:22 7:22 14። 15:22 ሁለ44:3 23:1 7:23
1። 4:3 16:1 ሁለ19:5 ሁለ26+12 ሁለ54:33 11:7 18:36 ሁለ19:13
ሁለ 51:161

ተመልቅታል (ከሆሊ4:2 ጋር ያነጻጽሩ)። ለበላል ታተናላችሁ፤ የማታውቋቸውንም ሌሎች አማልክት ትከተላላችሁ፤ 19:4 ይመጣ። ሁኔታቸውን አፍረጋቸውም የሚያሳዝን ሲሆንም ይህ ግጥሙ ወደግጥሙቀት እገር ለመሰደዳቸው ምክንያት ነው (9:14:161 16:11:13 ይመጣ)።

7:10 ስሜ ወደሚጠራበት ... ቤት ሓ11:14:301
25:291 32:34134:151 19:78+431 2ዘፍ56:33120:91 ሳን9:18
ይመጣ። እንደዚህ ባሉ ክፍሎች፤ የእግዚአብሔር “ስም” ሲሳል እግዚአብሔር ከቸርነቱ የተነሣ ከሕሙዝ ክብሩ በዚያ መገኘቱን ያመለክታል (ሓ12:15 ይመጣ። ደሀና ነፃ፤ 12:12 ይመጣ። አስ ለፆፈ፤ 2:7 ይመጣ። በተጨማሪም የዘሊ7:2 ግብ ይመጣ።

7:11 ጌታችን ይህን ጥቅስ ከሁለ456:7 የሚጨረሻ አጋ ግሽ ጋር በከፊል ጠቅሶታል (ማቴ21:131 ግር11:171 ሉቃ 19:46)። የወንበደምች ዋሻ ለቦች ዋሻ ውስጥ ገብተው ሲደበቁ ከሥታት የሚያመልጡ እንደሚመስላቸው የይሁዳው ሕዝብ የከፋ ግጥሙን መረባቸው ላላ፤ በቤተ መቅደሱ በከነቱ ይታወቃል።

7:121 በ7:1-8:13 ባለው ክፍል ላይ የተሰጠውን ግብ ይመጣ። ... ስፍራ ... ሴሎ ... ያደረግሁበትንም እጽ፤ ሓ14:1 26:691 መዝ78:60-61 ይመጣ። ከነሆን ድል ከሆነች በኋላ የማደራደሪያ ድንኳን በሴሎ ተከተሎ ነበር (ኢያ18:1)፤ እስከ ዘመነ መላርኮች ግብቂቱ ድረስም እዚያው ነበር (14።መ:19 ይመጣ)። በአሁኑ ጊዜ ሴሎን በመባል የምትታወቀውና ከኢየሱሳ ሳም ኩማሃ ሃያ ዘመኝ ከሌላ ሜትር ያህል በስተ ሰሜን ርቆ በማገኘቱ የበብር ሐዲዲ አጠባብ የምትገኘው የጥንቱን ቦታ ይዞ ትገኛለች። የሥነ ቅርስ ፋፋር ውጤት እንደሚጠቀሙ ይህች ኩማሃ በ1050 ዓ.ክ. እነዚህ በፍልጣሉ ስሜያን እጅ ጠፍታለች። የማደራደሪያ ድንኳን ግን በዚህ ጊዜ አብሮ እንዳልወደመ ይታወቃል፤ ምክንያቱም በዳዊት ዘመነ መንግሥት በግብዣ ይገኝ እንደ ነበረ ተጠቅሞአል (1ዘፍ21:29)። ሕዝቡ በዚያ ከሚፈጽሙ የአምላክ ሥርዐት ጋር በተያያዙ ሁኔታ ላይ እንደ ወይም ከዚያ በላይ የሚሆኑ ቤቶች በሴሎ በነበረው የማደራደሪያ ድንኳን አጠባብ ተሠርተው እንደ ነበር ይገመታል (በ14።መ:3+15 “የእግዚአብሔር ቤት ብርቅ” ከሚለው ጋር ያነጻጽሩ)። እነዚህ አንጻራት ምናልባት በ14።መ:4 ላይ በተመለከተው ውድመት፤ ከከተማዋ ጋር አብረው ሳይወድሙ አልቀረም።

7:13 ሊጋግሙ ይህን ቃል ለመግለጽ የገባው የዕብራይ

ይሰጡ ቃል በትንቢተኛ ኢርምያስ ውስጥ በብዙ ቦታ ተጠቅሶ ይገኛል (ሓ25:11 7:25 3-4 126:51 29:19 132:33 35:14 15:1 44:4)፤ ይህን እንጂ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ሌላ ስፍራ አይገኝም።

7:15 ከፊቴ እጥላችኋለሁ፤ በምርኮችን እንዲደርድሩ ነው (ዘፍ29:28 ይመጣ)። ወንድምቻችሁ የሆኑትን ... ሁሉ እንዳስወገድሁ፤ እግዚአብሔር የሰሜንን ክፍል መንግሥት እስራኤልን በ721 ዓ.ክ. በምርኮ እንዲገቡ አድርጎአቸዋል (277 17:20 ይመጣ። ለድፍም ለእስራኤል የተሰጠ ሌላ ስም ነው (ለምሳሌ- 31:9 ይመጣ)፤ በሌላ አነጋገርን ሴሎ የሚገኝበትን የነገሩ አልል በምቅጥ መልክ ለማመልከት የተነሳረ አባባል ነው።

7:161 በም26 ላይ የሚገኘው ሁኔታ ምናልባት ተገቢ የቅደም ተከተል ቦታው በሓ15 ላይ በሓ16 መካከል ሊሆን ይችላል። ለዚህ ሕዝብ አትጽል፤ እውነተኛ ነበረ ማድረግ እንደሚገባው ማለት ነው (27:181 ዘፍ32:31-32፤ 14።መ:12+23 ይመጣ)። 11:141 14:11 ይመጣ። ለሕዝቡ የተረላት ተስፋ ያለ አይመስላም። ይሁን እንጂ ኢርምያስ በብሉይ ጊዜ ለወገናች አልተላል (ለምሳሌ- 18:20 ይመጣ)።

7:18 ልጆች ... አባቶች ... ሴቶችም ቤተ ሰቡ ሁሉ በጣዋት እምልክ ሥርዐት ተካፋይ ነበር ማለት ነው። ቂጣ 44:19 ይመጣ። ለሰማይዋ ንግሥትን አስታይን ተሰባላቸው ጣዋት ባቢላውያን የሰጣት መጠሪያ ነበር፤ እርሷም በሁሉ ዝቅየባለችን ቤተ ጣዋታት ውስጥ ትልቅ ስፍራ ነበራት። ለሌሎች አማልክት የመጣጥ ቀድሞን አንጻንድ ጊዜ ሳራሷ ለሰማይዋ ንግሥትም ያቀርባል (44:19 25 ይመጣ። ሊያስቁጡትም፤ ዘፍ31:29 ይመጣ።

7:19 በሚደርስላቸው ስፍራት 3+25 ይመጣ።

7:201 እግዚአብሔር በትህትና ላይ ሓጣውን በሚያወርድበት ጊዜ፤ ፍጥረታት ሁሉ በአንድ ላይ መጠፈ ይደርስግ ቸዋል (5:171 ሮሜ8+20-22 ይመጣ። ይነጻል፤ አይጠፋምም። 4:4፤ 21:12 ይመጣ። እንዲሁም ሁለ13:1 ሳጠ 5:16 ይመጣ።

7:211 ከክፉ ተግባራት የተነሣ፤ የምታቀርቡት መሥዋዕት ሁሉ ተቀባይነት ስለሌለው እናንተው ባለት ማለት ነው። 7:22 23:1 ይመጣ። ተቀባይነትን የሚደረግ ከልሳ የሆነ ንስሐና ትንንሽ የተሞላበት መጥቢዝ አብሮ ሲገኝ ነው (6:120 ሁለ11:15 ሁለ3 ግብ ይመጣ።)

7:23 እኔም ... እሆናችኋለሁ ... ሕዝቧ ትሆናላችሁ፤

ደሰጡ ቃል በትንቢተኛ ኢርምያስ ውስጥ በብዙ ቦታ ተጠቅሶ ይገኛል (ሓ25:11 7:25 3-4 126:51 29:19 132:33 35:14 15:1 44:4)፤ ይህን እንጂ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ሌላ ስፍራ አይገኝም።

7:15 ከፊቴ እጥላችኋለሁ፤ በምርኮችን እንዲደርድሩ ነው (ዘፍ29:28 ይመጣ)። ወንድምቻችሁ የሆኑትን ... ሁሉ እንዳስወገድሁ፤ እግዚአብሔር የሰሜንን ክፍል መንግሥት እስራኤልን በ721 ዓ.ክ. በምርኮ እንዲገቡ አድርጎአቸዋል (277 17:20 ይመጣ። ለድፍም ለእስራኤል የተሰጠ ሌላ ስም ነው (ለምሳሌ- 31:9 ይመጣ)፤ በሌላ አነጋገርን ሴሎ የሚገኝበትን የነገሩ አልል በምቅጥ መልክ ለማመልከት የተነሳረ አባባል ነው።

7:161 በም26 ላይ የሚገኘው ሁኔታ ምናልባት ተገቢ የቅደም ተከተል ቦታው በሓ15 ላይ በሓ16 መካከል ሊሆን ይችላል። ለዚህ ሕዝብ አትጽል፤ እውነተኛ ነበረ ማድረግ እንደሚገባው ማለት ነው (27:181 ዘፍ32:31-32፤ 14።መ:12+23 ይመጣ)። 11:141 14:11 ይመጣ። ለሕዝቡ የተረላት ተስፋ ያለ አይመስላም። ይሁን እንጂ ኢርምያስ በብሉይ ጊዜ ለወገናች አልተላል (ለምሳሌ- 18:20 ይመጣ)።

7:18 ልጆች ... አባቶች ... ሴቶችም ቤተ ሰቡ ሁሉ በጣዋት እምልክ ሥርዐት ተካፋይ ነበር ማለት ነው። ቂጣ 44:19 ይመጣ። ለሰማይዋ ንግሥትን አስታይን ተሰባላቸው ጣዋት ባቢላውያን የሰጣት መጠሪያ ነበር፤ እርሷም በሁሉ ዝቅየባለችን ቤተ ጣዋታት ውስጥ ትልቅ ስፍራ ነበራት። ለሌሎች አማልክት የመጣጥ ቀድሞን አንጻንድ ጊዜ ሳራሷ ለሰማይዋ ንግሥትም ያቀርባል (44:19 25 ይመጣ። ሊያስቁጡትም፤ ዘፍ31:29 ይመጣ።

7:19 በሚደርስላቸው ስፍራት 3+25 ይመጣ።

7:201 እግዚአብሔር በትህትና ላይ ሓጣውን በሚያወርድበት ጊዜ፤ ፍጥረታት ሁሉ በአንድ ላይ መጠፈ ይደርስግ ቸዋል (5:171 ሮሜ8+20-22 ይመጣ። ይነጻል፤ አይጠፋምም። 4:4፤ 21:12 ይመጣ። እንዲሁም ሁለ13:1 ሳጠ 5:16 ይመጣ።

7:211 ከክፉ ተግባራት የተነሣ፤ የምታቀርቡት መሥዋዕት ሁሉ ተቀባይነት ስለሌለው እናንተው ባለት ማለት ነው። 7:22 23:1 ይመጣ። ተቀባይነትን የሚደረግ ከልሳ የሆነ ንስሐና ትንንሽ የተሞላበት መጥቢዝ አብሮ ሲገኝ ነው (6:120 ሁለ11:15 ሁለ3 ግብ ይመጣ።)

7:23 እኔም ... እሆናችኋለሁ ... ሕዝቧ ትሆናላችሁ፤

ባዘዝኻችሁ መንገድ ሁሉ ሂዱ ብዬ አዘዝ
 ጎቻው። ሂዳርሱ ግን አልሰሙም፤ ልብ
 ብለው ለማድመጥም አልፈለጉም፤ ይልቁን
 የክፉ ልባቸውን ሐሳብ በእልኸኝነት ተከ
 ተሉ፤ ወደ ፊት በመሄድ ፈንታም ወደ
 ጓዳቸው ተመለሱ።²⁵ አባቶቻችሁ ከግብፅ
 ምድር ከወጡበት ጊዜ ጀምሮ እስካሁን
 ድረስ፤ በየቀኑ ሳሳልስ አገልጋዮቼን ነቢ
 ያትን ሳከቡባቸው።²⁶ ሕዝቡ ግን አልሰማ
 ኝም፤ ልብ ብሎ ለማድመጥም አልፈለጉም፤ ዐን
 ገታቸውን አደነደኑ አባቶቻቸው ከሠሩት የባ
 ሰም ክፉ አደረጉ።፡፡

²⁷ “ይህን ሁሉ ትነግራቸዋለህ፤ እነርሱ ግን
 አይሰሙህም፤ ትጠራቸውማለህ፤ አይመልሱ
 ልህም።²⁸ ስለዚህ እንዲህ በላቸው፤ ‘ይህ
 ሕዝብ ስምዛኸን እግዚአብሔርን ያልታዘዘ፤
 ምክሩን ያልተቀበለ ወገን ነው፤ እውነት ጠፍ
 ቶአል፤ ከእንደባታቸውም ሽሽቶአል።’²⁹ እግዚ
 አብሔር ቶጣው የወረደበትን ይህን ትው
 ልድ ስለ ናቀውና ስለ ተወው፤ ጠጉርሽን
 ቄርጠሽ ጣይ፤ በባድሞቼ ኩረብቶች ላይ
 ሆነሽም ሙሾ አውጪ።

የዕርድ ሽለቆ

³⁰ “የይሁዳ ሕዝብ በፊቴ ክፉ ነገር አድ

7:24 ኢር6:101
 11:8117:23134:14
 13:1712:191ሕዝ
 37:23
 7:25 ዙ፡11:1291
 2ክ:536:151ሕ:20
 31ኢር25:435:15
 7:26 ቀ: 13:24፡
 ዘ832:912ክ:536:161
 መዝ81:11:ኢር13፡
 11:16:1122:21፡1
 25:3135:151ሕዝ
 20:8:21፡ሚል34:71
 ሉቃ11:471ሕሥ
 71:51
 7:27 ቀ: 131ኢላ
 65:121ሕዝ27:1
 3:71ዘካ7:13
 7:28 ዘላ 26:231
 መዝ51:21ላ:59፡
 151ላር3:7
 7:29 ዘላ 21:51
 ሉዎ11:201ኢር4:81
 6:30112:71ሕዝ9፡
 11ሆሉ11:81ሚ5:13
 7:30 ቀ:101፡ ዘላ
 18:21120:31ኢር
 21:74113:234:ሕዝ
 7:20-22፡1
 7:31 ዘላ18:21፡1
 ኢሉ15:812፡2123:10
 12ክ:533:61ኢር19:5
 32:351ሕዝ16:201
 20:31፡ሚከ6:7

ርዕሳ፤ ይላል እግዚአብሔር፤ አስጸያፊ ነገራ
 ቸውን ስሜ በተጠራበት ቤት በማስቀ
 መጥ አርክሰውታል።³¹ እኔ ያሳዘዝኳቸውን፤
 ከቶም ያሳሰብሁትን ወንዶችና ሴቶች ልጃ
 ቻቸውን በእሳት አቃጥለው ለመሠዋት
 በሄናም ልጅ ሽለቆ የቶፊትን መስገጃ ኩረ
 ብቶች ሠሩ።³² ስለዚህ እስተውሉ፤ ይላል
 እግዚአብሔር፤ ስፍራ እስከማይገኝ ድረስ
 ሙታንን በቶፊት ስለሚቀብሩ፤ የዕርድ
 ሽለቆ እንጂ ከእንግዲህ ቶፊት ወይም የሄ
 ኖም ልጅ ሽለቆ ተብሎ የማይጠራበት ጊዜ
 ይመጣል።

³³ የዚህም ሕዝብ ራሳ ለሰማይ ወድችና
 ለምድር አራዊት ሲሳይ ይሆናል፤ የሚያባር
 ራቸውም አይኖርም።³⁴ የደስታና የተድላን
 ድምፅ፤ የሙሽራና የሙሽራዩትን ድምፅ
 ከይሁዳ ከተቀማችና ከኢየሱሳሌም መንገዶች
 አጠፋለሁ፤ ምድሪቴ ባድማ ትሆናለችና።

8 “በዚያን ጊዜ፤ ይላል እግዚአብሔር፤
 የይሁዳን ነገሥታትና መኳንንት ዐፅም፤
 የካህናትና የነቢያት ዐፅም፤ የኢየሱሳሌም

7:32 ኢር19:6:11 7:33 ዘዙ5:111ክላ28:261ኢር6:111
 14:161ሕዝ29:5 7:34 ዘላ26:341ኢላ24:7-12:81ኢር33:101
 ዘካ7:141ሜ23:381ኢላ18:23 8:1 መዝ53:51ኢላ14:19

በሲና ተራራ ላይ በተደረገው ኪዳን፤ እውን የሆነውን የእግዚ
 አብሔርንና የእስራኤልን ገንኝነት በአዋቅ የሚገልጽ መሠረታዊ
 አባባል ነው (ዘ86:37 ዘላ26:12 እና ማብዛ ዘ826:17-18 ይመጣ)።
 7:24 የክፉ ልባቸውን ... ተከተሉ፤ የ3:17 ማብ ይመጣ፤
 እንዲሁም ዘ86:45 እና ማብ ይመጣ።

7:25 በየቀኑ ሳሳልስ፤ የ4:13 ማብ ይመጣ። አገልጋዮቼን
 ክሊያትን፤ 25:41 26:51 29:191 35:151 44:4 ይመጣ፤ እንዲ
 ሁም ዘ11:6 እና ማብ ይመጣ። በጌታ ስም ከሚገኝና በታ
 ግንኝነት ከሚያገለግሉት ብዙ ነገሮች መካከል ሙሉ የመጀ
 መሪያው እንደሚሆን እግዚአብሔር ቃል ገብቶለታል (ዘ818:15-
 22 እና ማብ ይመጣ)።

7:26 አገንታቸውን አደነደኑ፤ 17:231 19:15 ይመጣ፤
 እንዲሁም የዘ832:91 ያህ3:5 ማብ ይመጣ።

7:28 ምክሩን ያልተቀበለ፤ 2:301 5:3 ይመጣ።
 እውነት ... ከእንደባታቸውም ሽሽቶአል፤ እውነትን የሚፈልግ
 አንድም ሰው የለም (5:1 እና ማብ ይመጣ)።

7:29፤ ለኢየሱሳሌም ለራሳ የተነገረ ነው። ጠጉርሽን
 ቶርጠሽ፤ የሕዝቡን ምልክት ነው (ኢዎ11:201 ሚከ1:16 ይመጣ)።
 “ጠጉር” ለሚለው የገባው የኮብራይድ ስም ቃል “ናዝራዊ” ከሚ
 ለው ቃል ጋር ይዛመዳል (ዘተ6:12 ይመጣ)፤ ከአመጣጡ የሚያመ
 ለከተውም ሊቀ ካህናት ራሱ ላይ የሚደፋውን እክሌላ ነበር (ዘ8
 29:6 ይመጣ)። የናዝራዊ ጠጉር የመለቶና የመቀደሱ ምልክት
 ነበር (ዘ፡፡6፡7)። የናዝራዊው የታዘዘውን ሥርዐት መጠበቅ ተስ
 ኖት ቢፈልክ ጠጉርና እንዲቄረጥ እንደታዘዘ ሁሉ (ዘተ6:19)
 ኢየሱሳሌም በጣጢኦቷ ምክንያት ጠጉርን መላጫት ይገ
 ባታል። በባድሞቹ ኩረብቶች ላይ ሆነሽም ሙሾ አውጪ፤
 3:21 ይመጣ፤ እንዲሁም የ3:2 ማብ ይመጣ።

7:30 እስጸያፊ ነገራቸውን ... ቤት በግንባታው ምናሲ
 በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ውስጥ የተቀረጸውን የእሺራ ምስል
 አስቀመጠ ነበር (2፡፡72:17)። በኢርምያስ ዘመን የነበረው ደን
 ገጉሥ ኢዩስያስ ገን የጣዖት ምስሎችንና ሌሎችን የጣዖት
 ግምለኪያ ፅዕዎች አስወገደ ነበር (2፡፡72:34-37)። ነገር ግን ኢዩ
 ስያስ ከሞተ በኋላ ሃያ ዓመት ባልሞጥ ጊዜ ውስጥ፤ አያሉ
 የጣዖት ምስሎች በቤተ መቅደሱ አደባባይ ውስጥ እንደ ነበሩ ሕዝ
 ቅዱል አመልክቶአል (ሕዝ8:35:6:10:12 ይመጣ)። ለርከሰውታል፤
 የ2:7 ማብ ይመጣ።

7:31 በግንጃ ኩረብቶች፤ የኢርምያስ ያንን የአያሉስ ማእ
 ከል የሚያመለክቱ ናቸው፤ ብዙውን ጊዜ (እዚህ ላይ ገን
 አይደለም) በተፈጥሮ ጉብ ብለው በሚገኙ ቦታዎች ላይ ይሠሩ
 ነበር (1ኣመ9:13-141 10:51 1፡፡1711:7 ይመጣ)። ቶፊት፤ 4:321

19:6:11-14 ይመጣ፤ እንዲሁም የኢላ30:33 ማብ ይመጣ። ቃሉ
 “ከሚግደክ (ወብራይድ) ሳይመጣ አይሮም፤ ትርጉሙም፤
 “ምድጃ” ማለት ነው፤ ይሁን እንጂ እስካሁንልላ ባህል ውጭ
 በሆነው ዓለም ዘንድ የወል ስም በመሆን “የሕፃናት መሠረዳ
 ቦታ” የሚል ትርጉም ተሰጥቶታል። ቃሉ ባለው የእግዚአብሔር
 ሆን ተብሎ ከዕብራይስጡ “በሽት” ጋር እንዲቀራረብ የተደረገ
 ይመስላል። “በሽት” “አሳፋሪ ነገር” ማለት ነው (የመላ6:32
 ማብ ይመጣ)፤ ይህ አባባል በእግዚአብሔር ውስጥ ውሉ የሚገኝ
 በአብዛኛው ከባድ አምልኮ ቀረጥ ተያይዞ ነው (የ21:261 31:25
 ማብ ይመጣ)። የብሉይ ኪዳን ቀረጥ እሳት ማገደጃ ጉድጓድ
 ነበረው (ኢላ30:33 ይመጣ)፤ ያልታደሉ ምስክሮች ሕፃናትም ወደ
 ዚያ ይጣሉ ነበር። በሄናም ልጅ ሽለቆ፤ 4:321 19:2:61 32:33
 ይመጣ። በተጨማሪም የኢሱ 15:5 ማብ ይመጣ፤ ይህ ሽለቆ
 የአካባቢው ቄሻን መጣጥ ከመሆኑም በላይ ሕፃናት ለባዕድ አግ
 ላልት የሚሠጠባት ቦታ ነበር። “የሄናም ሽለቆ” ከሚለው
 (ዘህ11:30 ይመጣ) የዕብራይስጡ አጭር ጠብራር (ጉሄኖም) በአዲስ
 ኪዳን ውስጥ በክርስቶስ ያላመኑ ሰዎች ለዘላለም በእሳት
 የሚታጠለቡትን የፍርድ መፈጻሚያ ስፍራ የሚያመለክቱ
 “ገሃኖም” የሚለው ቃል ተገኝቶአል (ለምሳሌ፡ ማቴ18:91 ግር
 19:47 48 ይመጣ)። ወንዶችና ሴቶች ልጆቻቸውን በእሳት አያ
 ገላው፤ በአሠቃቂ ተግባር የተሞላ የሃይማኖት ሥርዐት ሲሆን፤
 በሙሴ ሕግ የተከለከለ ነበር (ዘላ18:21 እና ማብ፤ ዘ818:10
 ይመጣ)፤ ይሁን እንጂ አካባቢ (2፡፡16:2-3 ይመጣ) እንዲሁም ምናሲ
 (2፡፡72:1:6) ይህንኑ ግንጃ ፈጽመዋል።

7:32 ስለዚህ እስተውሉ ... የዕርድ ሽለቆ፤ ይህ አባባል
 በ19:6 ላይ ከብዙ በተቀቱ አንጻል ተደግጦአል። ወርደቶቹ ባለ
 ሉናውን የሚያመለክት ጊዜ የይሁዳን ሕዝብ ስለሚ ያርጃቸው፤
 መሠረዳ ቦታ አድርገውት የነበረው ይህ ሽለቆ መቀበሪያቸው
 ይሆናል።

7:33፤ እዚህ ላይ የተገለጸው ቅጣት ኪዳንን ግፍረስ
 ከሚያስከትለው እርግጥን እንዲ ነው (ዘ828:26 ይመጣ)። ለላግዜ
 ወድቻ ... ሲሳይ፤ 16:41 19:7 ይመጣ፤ በተጨማሪም የእግዚ
 አብሔርን ኪዳን ባለመጠበቅ ተመሳሳይ ፍርድ የተጠቀሰበትን
 (34:18-19) 34:20 ይመጣ። ራሳ ሳይቀበር መንገድ ላይ ተረ
 ግለት በጥንት ዘመን እጅግ አስቀድሞ ጉዳይ ነበር።
 7:34፤ 16:91 25:10 ይመጣ፤ ዘ33:10-11 ጋር ያገናኝ።
 ምድሪቱ ባድሞ ትሆናለች፤ የእግዚአብሔርን ኪዳን ካለመጠበቅ
 የተነሳ የሚያመለክት ሌላኛው እርግጥን ነው (ዘላ26:31:33)።
 8:1 ዐፅም ... ከምድብራ ይወጣል፤ ትልቅ ወርደትና
 ቅለት ነበር (2፡፡72:31:6:181 አም2:1 እና ማብ ይመጣ)። ነገሥ

ሕዝብ ዐዕም ከየመቃብራቸው ይወጣል።
 ቅወደጃቸውና በአገላገላቸው እንዲሁም በተ
 ከተሏቸው፤ በማከሯቸውና በመለኪያቸው በዐ
 አይ፣ በጨረቃና በሰማያት ከዋክብት ሁሉ
 ፊት ይሰጣል፤ አይሰሰብም ወይም አይቀበ
 ሮም፤ ነገር ግን እንደ ተጣለ ጉድፍ በም
 ድር ላይ ይበተናል። ፤ከዚህ ክፉ ሕዝብ
 የተረፉት ሁሉ፤ ባሳደድኋቸው ስፍራ ሁሉ
 ከአይቀበት ይልቅ ዋትን ይመርጣሉ፤ ይላል
 የሰራዊት ሌታ አግዚአብሔር።

ገጢአትና ያስከተለው ቅጣት
 “እንዲህ በላቸው፤ ‘አግዚአብሔር እንዲህ
 ይላል፤

“ሰዎች ቢውድቁ፤ እንደገና ከወደቁበት
 አይነሡምን?
 ሰው ተሳስቶ ወደኋላ ቢሄድ፤ ከስሕተቱ
 አይመለስምን?
 ፤ታዲያ፤ ይህ ሕዝብ ለምን ፊቱን አዙሮ
 ወደ ኋላ ይሄዳል?
 ለምንስ አያሳሳልም ዘወትር ወደ ኋላ
 ትመለሳለች?
 ተንኩልን የሙጥኝ ብለው ይዘዋል፤
 ሊመለሱም ፈቃደኛ አይደሉም።
 ላኔ በጥንቃቄ አደመጥኋቸው፤
 ትከክለኛ የሆነውን ግን አይናገሩም።
 ግንም ስለ ክፉቱ ንስሳ የገባ የለም፤
 “ምን አድርጊአለሁ?” ይላል።
 ለጦርነት እንደ ተዘጋጀ ፈረሰ፤
 እያንጻጸቱ በራሱ መንገድ ይሄዳል።
 ፤ከመላ አንኳ በሰማይ፤
 የተወሰነ ጊዜዋን ታውቃለች፤
 ዋናሽ፤ ጨረባና ዋርዳም፤

8+2 2ኛ 9+37፤
 23+51ኦፍ31+27፤
 ኢር14+16+19+13፤
 31+40+36+30+አክ
 29+5137+14ፍ31+51
 ሥጋ+142
 8+3 29+28፤
 ኦፍ3+22+6፤ 9+6
 8+4 መዝ119+67፤
 ም፡24+16+ኢር31+
 19፤መዝ7+8
 8+5 ኢር5+27ዘክ
 7+11
 8+6 መዝ 14+1-3፤
 ሚል3+16+ኢ9+20
 8+7 ዘፋ 32+28፤
 ኢር4+22

8+8 8ኛ 2+17
 8+9 2ኛ 19+26፤
 ኦፍ5+13፤ም፡41+7፤
 ኢ፡29+14+ኢር6+19
 1+ፍር+20
 8+10 ኢ፡4 56+11፤
 ኢር6+12+14+14፤
 ኢር23+11-15፤ ሰፍ
 2+14
 8+11 ቱ 15፤ ኢር
 4+10+አክ7+25
 8+12 መዝ52+5-7፤
 ኢ፡3+9፤ኢር 3+3፤
 6+15
 8+13 ኢር 5+17፤
 ሆሴ2+12፤ኢል1+7፤
 ማቴ21+19፤ሐቃ
 13+6

የሚሰደዱበትን ጊዜ ያውቃሉ፤
 ሕዝቤ ግን፤
 የአግዚአብሔርን ሥርዐት አላወቀም።
 “የጸሓፊዎቻችሁ ሐሰተኛ ብርዕ ሐሰት
 እያስተናገደ እንዴት፤ “ዐዋቂዎች ነን፤
 የአግዚአብሔር ሕግ አለን” ትላላችሁ?
 ፤ጥበበኛች ያፍራሉ፤
 ይዋረዳሉ፤ በወጥመድም ይያዛሉ።
 የአግዚአብሔርን ቃል ተቃውመው፤
 ምን ዐይነት ጥበብ ይኖራቸዋል?
 ፤ስለዚህ ሚስቶቻቸውንም ለሌሎች
 ወንዶች እሰጣለሁ፤
 ዕርሻዎቻቸውንም ለባዕዳን እሰጣለሁ፤
 ከታናሹ እስከ ታላቁ ድረስ፤
 ሁሉም ተገቢ ላልሆነ ጥቅም ይስጠገባሉ፤
 ነቢያትና ካህናትም እንዲሁ፤
 ሁሉም የጭብረብራሉ።
 ፤የሕዝቤን ቀስል ብርቱ እንዳይደለ
 በመቀጠር፤
 የተሟላ ፊውስ ሳይኖር እንዲሁ
 ያክማሉ፤
 ሰላም ሳይኖር፤
 “ሰላም፤ ሰላም” ይላሉ።
 ፤ርኩሶት ሲፈጽሙ ዐፍረው ነበርን?
 የለም! በጭራሽ አላፈሩም፤
 ፤ጥፍረት ምን እንደሆነም አያውቁም።
 ስለዚህ ከወደቁት ጋር ይወድቃሉ፤
 በምቀጣቸው ጊዜ ይዋረዳሉ።
 ይላል አግዚአብሔር።
 “የመረቱትን ሁሉ እወስድባቸዋለሁ፤
 ይላል አግዚአብሔር፤
 በወይን ተክል ላይ የወይን ፍሬ አይኖርም፤

ታችና መገንኘት፤ ካህናትና ነቢያት፤ 2+26 ይመ፤ እንዲሁም
 የ1+18 ማብ ይመ።
 8+2 በዐአይ፤ በጨረቃና በሰማያት ከዋክብት ...
 ይሰጣል፤ የአካላትን መፈራረስ ለማፋጠንና ምናልባትም፤ ከብዙ
 ተቀጥቶ ለመጥቀስ፤ እንደገና የይሁዳ ነገሥታት ያመለክታቸው ሰማ
 ያውያን አካላት (2ኛ121+3፡51 23+11 ይመ) ምንም ሊረጃቸው
 እንዳልቻሉ ለማሳየት ይሆናል። በወደጃቸውና ባገለገሏቸው፤
 በተከተሏቸውና በማከሯቸው ... ባመለክታቸው፤ ይህ ሁሉ ገብ
 ብሎ ማድር ለአግዚአብሔር ብቻ የሚገባ ነበር። አይሰሰብም፤
 አይቀበለም፤ ከ2ኛመ-21+13-14 ጋር ያገናዝቡ። ጉድፍ፤ የዐብራ-
 ይስጡ ቃል በቃል ቢተረጎም “ፍግ” ማለት ነው (9+22፤ 16+4፤
 25+33 ይመ)።
 8+3 የተረፉት፤ የ6+9 ማብ ይመ።
 8+49+26፤ በ7፤1-8+3 ከሚገኘው ክፍል ጋር ሲነጻጸር፤
 ይህ ክፍል ባብላኛው በገጥም መልክ የቀረበ ነው። ኢርምያስ
 በገጢአተኞች ላይ የሚመጣው፤ መለኮታዊ ፍርድ የማይቀር
 መሆኑን በማሳየት ገለጸውን ይቀጥላል።
 8+4 ... በላቸው፤ ይህን ክፍል ከቀድሞው ክፍል (7+28
 ይመ) ጋር የሚያገናኝ ነው። ተሳስቶ ወደ ኋላ ቢሄድ፤ ...
 አይመለስም፤ በዕብራይስጡ “መሳት” ለሚለውና “መመለስ”
 ለሚለው የባባው ቃል ተመሳሳይ በመሆኑ በሥነ ጽሑፍ ውስጥ
 የቃላት ጨዋታ እንዳለ ያመለክታል።
 8+51 በቀፋ 4ይ የተጠቀሰውን አጠቃላይ እውነታ እዚህ
 ላይ የኢየሱያስም ሕዝብ ዘወትር ሆነ ብለው ሲጥሱት ይታያሉ።
 ፊት አዙሮ ... ወደ ኋላ ትመለሳለች ... ሊመለሱም እንዲህ
 ሃስቱ ቃላት ልክ ቀፋ 4ይ እንዳለው ተመሳሳይነት ስላላቸው
 በዕብራይስጡ የቃላት ጨዋታ ይታይባቸዋል።
 8+6 ለኔ፤ አግዚአብሔር ማለት ነው። ይሄዳል፤ ለዚህ
 የባባው ዕብራይስጡ በቀፋ4-5 ያለውን የቃላት ጨዋታ የሚቀ

ጥል ነው። በራሱ መንገድ፤ ይህም ወደ ክፉት የሚያመራ ነው
 (23+10 ይመ)።
 8+7፤ ኢላ1+3 ይመ። ከስፍራ ስፍራ የሚጓዙ ወርቅ እገዚ
 አብሔር በውስጣቸው ያስቀመጠውን ተፈጥሮአዊ ዕውቀት በመጠ-
 ቀም እንደ ሁኔታው በመታዘዝ ይኖራሉ፤ ዐመፀኞች፤ የአገዚ
 አብሔር ሕዝብ ግን የአግዚአብሔርን ሕግ አይታዘዙም። ጨረ-
 ባና ዋርዳም፤ እነዚህ ሁለቱ በኢሳ38+14 ላይም በአገዳ ላይ
 ቀርበው ይኖራሉ። የአግዚአብሔርን ሥርዐት አላወቀም፤ የ5+4
 ማብ ይመ።
 8+8-9 የአግዚአብሔር ሕግ ... የአግዚአብሔርን ቃል፤
 የመጀመሪያውን (የተጻፈውን የሙሴ ሕግ) በትክክል ሳያብራሩ
 ወደ ተፈላገው መንገድ ማመቻቸት፤ ሁለተኛውን (በአገልጋሮቹ
 በነቢያት የተነገረውና በሕጉ ውስጥ የሚገኘውን የአግዚአብሔርን
 እውነት) ወደ መናፃፅ መተው ያደርጋል።
 8+8 ሐሰተኛ ... ብርዕ ተጽፎ የሚገኘውን ሕግ
 እንዳመቻቸው መተርጎማቸውንና መተግበራቸውን የሚያመለክት
 ተምሳሌት ነው። የጸሓፊዎቻችሁ፤ ይህ ቡድን ታዋቂ እንደ ዘፋ
 የሚያሳይ እጅግ ጥንታዊ ፍንጭ ነው። እነዚህ ጸሐፊዎች (ወይም
 ጸሓፊዎች የተባሉት) በቤተ ክርስቲያን ላይ በተመሠረተ ግንኙነት
 የተደራጁ ይመስላሉ (1ኛ52+55፤ 2ኛ534+13 ይመ)። እንዲሁም
 ከ2ኛዊ2+15 ጋር ያገናዝቡ።
 8+9 ተቃውመው ... ጥበብ ከዘፋ4+5-6 ጋር ያገናዝቡ።
 8+10-12፤ 6+12-15 እና ማብ ይመ።
 8+13-9፤24፤ ይህ ክፍል በየምጣው “አቢብ” በተባለው
 ወር በዘጠነኛው ቀን ሁልጊዜ ድምፅን በማጥፋት በምክረ-ብ
 ይነበባል፤ ይህ ዕለት በኢየሱያስም የክበረው ቤተ መቅደስ
 በ586 ዓ.ቅ.ዘ በባቢሎናውያን፤ በ70 ዓ.ም ደግሞ በሮማውያን
 እጅ የወደመጣት ቀን ነው።
 8+13 በወይን ተክል፤ እስራኤልን የሚያመለክት ነው

በበለስ ዛፍ ላይ የበለስ ፍሬ አይገኝም፤
ትጠሎቻቸውም ይረገፋሉ።
የሰጠኋቸው በሙሉ፤
ከእነርሱ ይወሰድባቸዋል።”

14“ለምን እዚህ እንቀመጣለን?
በአንድነት ተሰብስቡ!
ወደ ተመሸኩት ከተሞች እንሸሽ፤
በዚያም እንጥፋ!
በእርሱ ላይ ንጢአትን ስላደረግን፤
እግዚአብሔር ስምዓካችን እንድንጠፋ
አድርገናል፤
የተመረዘ ውሃ እንድንጠጣ ሰጥቶናል።

15“ሰላምን ተስፋ አደረግን፤
መልካም ነገር ግን አልመጣም፤
የፊውስ ጊዜን ተመኘን፤
ነገር ግን ሽብር ብቻ ሆነብን።
16የጠላት ፈረሶች ፋርፋርታቸው
ከዳን ይሰማል፤
በድንጉላ ፈረሶቻቸው ማሸካከት፤
መላዋ ምድር ተንቀጠቀጠች።
ምድሪቱንና በውስጧ ያለውን ሁሉ፤
ከተማዬቱንና በውስጧ የሚኖሩትን
ሁሉ፤
ሊውጡ መጡ።”

17“እነሆ፤ በመካከላችሁ መርዘኛ እጣቦችን፤
የአስማተኛ ብልጎት የማይገታቸው
እፋኝቶችን እስጻላሁ።
እነርሱም ይንድፉአችኋል።”

ይላል እግዚአብሔር።

18በሐዘኔ የምታጽናኛን ሆይ፤
ልቤ በውስጤ ገሳለች።

8:14 ዘጸ 29:181
ኢሉ10:20፤ኢር9፡
15:14፤7:20፤23:15፤
35:11፤47:9፤5
8:15 ተ+11፤ኢዮ
19:8፤ኢር14:19
8:16 ዘፍ30:6፤ኢር
4:29፤15:17፤15:129
8:17 ዘጥ21:61
ዘጸ32:24፤መዝ58፤51
ኢሳ33
8:18 ሐዘ 5:17

8:19 ዘጸ 28:64፤
32:21፤ኢላ41:24፤
ኢር9፤16፤44:3፤መዝ
4:9
8:21 መዝ94፤451
78:40፤ኢላ43፤24፤
ኢር4፤19፤10፤191
14፤17፤30፤14፤10፤
2፤13፤ኢዘ6፤9
8:22 ዘፍ37፤25፤
ኢዮ13፤4፤ኢላ1፤6፤
ኢር30፤12
9፤1 መዝ119፤136፤
ኢላ22፤4፤ኢር13፤17
11፤4፤17፤10፤2፤11፤
18፤3፤48
9፤2 ዘጥ 25፤11
17፤19፤10፤መዝ55፤17
ኢላ24፤4፤16፤ኢር23፤
10፤ዘዮ4፤4፤27፤14

19እንዲሁ የሚለውን የሕዝቤን ጩኸት፤
ከሩት ምድር ሰማ።
እግዚአብሔር በጽዮን የለምን?
ንጉሥዋስ በዚያ አይኖርምን?”
“በተቀረጹ ምስሎቻቸው፤
እንዲሁም ከንቱ በሆኑ ባዕዳን ለምን
አስቈጡኝ?”

20“መከሩ ዐለፈ፤
በጋው አበቃ፤
እኛም አልዳንም።”

21ሕዝቤ ሲቁሰል፤
እኔም ቁሰልሁ፤
አለቀስሁ፤ ድንጋጤ ያዘኝ።
22በገለፃድ የሚቀባ መድኅኒት የለምን?
ወይስ በዚያ ሐዘም አልነበረምን?
ለሕዝቤ ቀስል፤
ለምን ፈውስ አልተገኘም?

9በለታረዱት ወገኖቼ፤
ቀንድ ሌሊት አለቅስ ዘንድ፤
ምነው፤ ራሴ የውሃ ምንጭ በሆነ፤
ምነው ዐይኖቼ የእንባ መጥረፊያ
በሆኑልኝ፤
2ሕዝቤን ትቼ፤ ርቄ እንድሄድ፤
በምድረ በዳ የእንግዶች ማደሪያ ማን
በሰጠኝ፤
ሁሉም አመንገርች፤
የአታባዮች መንጋ ሆነዋለ፤

*13 በሀብረ-ይስሐ የዚህ ለንጌ/ ወ/ነገር ትርጉም በገለጽ ለይ ታወቀ
*18 የምታጽናኛን በሀብረ-ይስሐ የዚህ ቃል ትርጉም በገለጽ ለይ ታወቀ

(2፡21 እና ማብ ይመ)። ፍሬ (የወይን) ... አይኖርም (በበለስ)፤
የወይኑ ፍሬና የበለሱ ፍሬ እያንዳንዱ ሕዝብ የሚያመስክት
ነው፤ ይኸውም በሚነገን፤ ተጠቅሶአል፤ ምድ ይመ። ትጠሎቻ
ቸውም ይረገፋሉ፤ ከ17፤8፤ ከመዝ1፤3 ጋር ያገናኘቡ።
8፡14፤16፤ ነዚዩ የባቢሎኖቹን ወረራ ከወዲሁ በማቸና
በገሊና በሙታት ሕዝቡን ወክሎ የተናገረበት ክፍል ነው።

8፡14 በአንድነት ተሰብስቡ፤ 4፡5 ይመ። ለዚህ የገባው
የዕብራይስጡ ሐረግ በቀ13 ላይ “... አልባ አደርጋቸዋለሁ”
ከሚለው “ምርት” ከሚለው ጋር ከእንደ ሥርወ ቃል የወጡ
በመሆናቸው የቃላት ዉዋታ (ከሥነ ጽሑፍ ረገድ) ይታይ
ባቸዋል። ወደ ተመሸኩት ከተሞች እንሸሽ፤ የ4፡5 ማብ ይመ።
የተመረዘ ውሃና ዚያ ቃል በዚህ ስርወ-ኃይል ያለው ተቃም
ላይ የዋለ ነው (9፡15፤ 23፡15 ይመ። ከ25፡15 ጋር ያገናኛል)።

8፡15፤ በ14፡19 ከዘቡ በተቂቱ እንዳለ ተደግሞአል።
ለሳምን ከሁኔታው ጋር ሲስተይይ ባይ ተሰፋ ነበር (የ4፡10፤
6፡14 ማብ ይመ)። የፊውስ፤ የ6፡7 ማብ ይመ።

8፡16 የጠላት ፈረሶች፤ የ4፡13 ማብ ይመ። ከዳን ወደ
ሰሜናዊ እስራኤል የሚገኝ ሩቅ ስፍራ ነው። የጠላት ፈረሶች
ይህ ሐረግ ቃል በቃል ሲተረጎም “ንያላኝ” የሚል ፍቺ
ያስተከትላል፤ የዕብራይስጡ ቃል በ50፡11 “ድንጉላ ፈረስ”፤
በ47፡3፤ “የፈረስ ኩቱ” ተብሎ ተተርጎሞአል።

8፡17 የለሰማተኛ ብልጎት የማይገታቸው እፋኝቶችን
ከፋጆችም ዘወትር እንደዚህ መሆናቸውን ለመግለጽ የገባ አገላ
ለጽ ነው (ከመዝ58፡4-5 ይመ)።

8፡18፤ እዚህ ላይ የሚናገረው ነዚዩ ነው። ልቤ በውስጤ
ገሳለች፤ ሲኢር1፤22፤ 5፡17 ይመ።

8፡19፤ በዚህ ቀጥሮ የመጀመሪያ ክፍል ላይ የሚናገረው
ነዚዩ ሲሆን፤ በቀሪው ክፍል ላይ የሚናገረው ገን እግዚአብሔር
ነው። የጥሕዘት ... ከሩት ምድር፤ የይሁዳ ሕዝብ በምርኮ በባሊ
ሌን ምድር እንደሚገኝ (የመዝ137፡1-4 ይመ።) ኢርምያስ
አስቀድሞ በወይን ነገረው የቃኘው የወደፊት ሁኔታ ነው። እግዚ

አብሔር በጽዮን የለምን? ከሚከ3፡11 ጋር ያገናኛል። ሕዝቡ
እግዚአብሔር ለምን ምድርንና ቤተ መቅደሱን ለጥፋት እንደ
ሳረገ አሁንም ግራ በመግባት ላይ ነው (የ7፡4 ማብ ይመ)።
ንጉሥዋስ፤ እግዚአብሔርን ለማለት ነው (ኢሳ33፡22 ይመ)።
አስቈጡኝ፤ 7፡18፤ ዘጸ3፡29 ይመ። ከንቱ በሆኑ ባዕዳን የ2፡5
ማብ ይመ።

8፡20፤ ሕዝቡ ተስፋ አስቈረቁ በሆነው ምርኮ ውስጥ
ሆነው የሚናገሩት ነው። እኛም አልላንም፤ በምርኮ ጠላት እጅ
ገብተናል ማለታቸው ነው።

8፡21፤ ኢርምያስ በምርኮ ከተወሰዱት ወገኖች ጋር እንደ
ተወሰደ አድርጎ ራሱን የቀጥረው ለሚታቸውንም ይናገራል።
ያዘኝ፤ 6፡24 ይመ።

8፡22 በገለፃድ የሚቀባ መድኅኒት፤ 46፡11፤ 51፡8
ይመ። ገለፃድ ለሙማ ትመምና ለመድኅኒት የሚሆኑ ሰዎች
የሚገኙበት ምድር ነበር (የዘፍ37፡25 ማብ ይመ)። ቀስል ለምን
ፈውስ አልተገኘም፤ ከ30፡17 ጋር ያገናኘብኝ።

9፡1-2፤ እዚህ ላይ ነዚዩ ስለ ወገኖቹ እያዘነ (ቀ1) ደገ
ሞም ከፋ ተግባራቸው እያስቂጣው (ቀ2) ሲሰላጭ ይታያል።

9፡1፤ ኢርምያስ ብዙውን ጊዜ የሚታወቀው፤ “አልቃኸው
ነበረ” በመሆኑ ነው፤ ይህ መጠሪያ የሚገባው ነዚዩ ነው (ቀ10፤
ሰፊቃው ኢርምያስ ይመ። ከ24፡መ፡18፤33፤ ከማዬ23፡37፤ ከርሚ
9፡2-4፤ 10፡1 ጋር ያገናኛል)።

9፡2፤ ነዚዩ በተቻለው መጠን ከከፋጆች ወገኖቹ እጅግ
ለመራቅ ይፈልጋል (ከመዝ55፡6-8 ጋር ያገናኛል)። አመንገርች፤
የ2፡2 ማብ ይመ። የአታባዮች መንጋ በጽዮን የሚነሄድን የእ
ምንት ገላቤ ለመግለጽ ይህ ቃል በዕብራይስጡ ትርጉም በሰ
ሉይ ኪዳን ላይ በሌላ መን ቃል ውሎ ይገኛል (ለምሳ ዘጸ1፤68 ይመ)፤
ይሆንኑ ድርጊትን ምእመናን እንዳንድ ጊዜ አጣጣሉት በመገኘታቸው
ታወቀ ለፈጽሞት ተፋት የመለከት ፍርድ ደርሰዋቸዋል (ኢላ
1፡13፤ አሞ5፡21 ይመ)። የአታባዮችን እግዚአብሔርን ለመበደል
ያደረገ ጉትን ሁኔታ ለመግለጽ ነው (የ3፡7 ማብ ይመ)።

“ሐሰትን ለመናገር፤
ምላሳቸውን እንደ ቀስት ገተሩ፤
በእውነት ሳይሆን፤
በሐሰት በምድሪቱ ገነኑ፤
ከከፋት ወደ ከፋት ሄዱ፤
እኔንም አላወቁኝም፤”

ይላል እግዚአብሔር።
“እያንዳንዱ ወንድም አታሳይ፤
ባልንጀራም ሁሉ ሐሜተኛ ስለ ሆነ፤
ወንድም ከወንድሙ፤ ይጠንቀቅ፤
ባልንጀራም በንደኛው አይታመን።
ባልንጀራ ባልንጀራውን ያታልላል፤
እውነትን የሚናገር የለም፤
ሐሰትን ይናገር ዘንድ ምላሳቸውን
አሠልጥዋል፤
ጎጠኦትንም በማድረግ ራሳቸውን
አድክመዋል።
‘መኖሪያህ’ በሽንገላ መካከል ነው፤
ከሽንገላቸውም የተነሣ ሊያውቁኝ
አልፈቀዱም፤”

ይላል እግዚአብሔር።
‘ስለዚህ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር
እንዲህ ይላል፤
“እነሆ፤ እንደ ብረት አነጥራቸዋለሁ፤
እፈትናቸዋለሁም፤
ስለ ሕዝቧ ጎጠኦት፤
ከዚህ የተለየ ምን ማድረግ እችላለሁ?
ምላሳቸውን የሚገድል ቀስት ነው፤
በሽንገላ ያገኛሉ፤
ሁሉም ከባልንጀራው ጋር በፍቅር
ይናገራል፤
በልቡ ግን ያደባበታል።
‘ታዲያ ስለ እነዚህ ነገሮች ልቀጣቸው
አይገባኝም?’”

ይላል እግዚአብሔር፤
“እንደዚህ ዐይነቱን ሕዝብ፤

9:3 ሉ 8:1 ዘ8
20:16 ሙዝ 64:31
ኢላ1:3144:20ኢር
18:18 ሚክ6+12
9:4 ዘ9: 27:35፤
ዘ20:16 ዘሌ19+16፤
2ላሙ-15:12 ሚክ
7:5-6
9:5 ዘላ 6+21
ሙዝ5+2152:3ኢላ
59+15
9:6 ኤር 5+27
9:7 ኢዮ 28:11
ኢላ1:25ኢር6+27
9:8 ሉ 3:4 ሙዝ
35+20ኢላ3:5ኢር
5+26
9:9 ዘ9 32+43፤
ኢላ 10+3

9+10 ኤር 23+10፤
ኢላ1:19ኢር4+25፤
12:41 ሆሊ4:3ኢላ
1+18
9+11 ዘላ 26+31፤
ኢዮ30:29ኢላ25፤
2134+13ኢር1+15፤
4:1312649:18133፤
101504:313151+62፤
ሐ1+14
9+12 ሙዝ
107:43
9+13 2ዜና 7+19፤
ሙዝ89:30-32
9+14 ኤር 248:23፤
3+1717:24ኢዮ24
9+15 ኤር 8+141
ሐ3+15
9+16 ዘላ26+33፤
ዘ94+32ኢር8+19፤
14+1224+10144፤
27:1ሕዝ5:2+12

አልበቀልምን?
“ስለ ተራሮች አለቅላለሁ፤ ዋይ ዋይ
እላለሁ፤
በምድር በዳ ሰላሉትም መስማሪያዎች
አክናለሁ፤
ሰው የማያልፍባቸው ባድማ ሆነዋል፤
የከብቶች ጨዝት አይሰማም፤
የሰማይ ወፎች ሽሽተዋል፤
የዱር አራዊትም ጠፍተዋል።
“ኢዮሳላምን የፍርስራሽ ክምር፤
የቀበሮም ጉሬ አደርጋታለሁ፤
የይሁዳንም ከተሞች፤
ሰው የማይኖርባቸው ባድማ
አደርጋቸዋለሁ።”

12ይህን መረዳት የሚችል ጥበበኛ ሰው
ማን ነው? እግዚአብሔር ገልጸለት ይህንስ
ማስረዳት የሚችል ማን ነው? ምድሪቱስ
ሰው እንደማያልፍበት በረሀ ለምን ጠፋች?
ለምን ወና ሆነች?

13እግዚአብሔርም እንዲህ አለ፤ “ይህ
የሆነው የሰጠኝቸውን ሕጌን ትተው ሰላል
ታዘዙኝና ሥርዐቴን ሰላልተከተሉ ነው።
14በዚህ ፊንታ፤ በልባቸው እልኸኝንት በመ
ሄድ አባቶቻቸው የስተማሯቸውን በእሊ
ምን ተከተሉ።” 15ስለዚህ የእስራኤል ሕምሳከ
የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር፤ እንዲህ
ይላል፤ “እነሆ፤ ይህን ሕዝብ መራራ ምግብ
አበላዋለሁ፤ የተመረዘንም ውሃ አጠጣዋ
ለሁ። 16እነርሱም ሆነ አባቶቻቸውን በማ
ያውቋቸው ሕዝቦች መካከል እበትናቸዋ
ለሁ፤ እስከጠፋቸውም ድረስ በሰይፍ አሳድ
ዳቸዋለሁ።”

14 ወይም አታሳይ ያሳቀብ
16 ኢርምያስን ያመለክታል (በሰላራይሰው በሙላ ሓጥር
ተጽፏል)

9:3-9፤ በዚህ ክፍል የሚናገረው እግዚአብሔር ነው።
9:3 ምላሳቸውን እንደ ቀስት፤ ሉ5:8 ይመስል እንዲሁም
ሙዝ64:3-4፤ ያዕ3:5-12 ይመስላል። እኔንም አላወቁኝም፤ ሉ6:1
ሙላ21+10፤ 1ላሙ2+12፤ ኢዮ18+21፤ ሆሊ4:1፤ ሮሜ1:28 ይመስላል።
ከሆሊ6+3 ጋር ያገናኘሰ።

9:4 አታሳይ፤ በሰላራይሰው ይህ ቃል ከያዕቆብ ስም ጋር
የተገናኘ ነው፤ ያዕቆብ ማለት “አታሳይ” ማለት ነውና፤ ዘፍ
25:26 እና ማብህ ሆሊ12+2-3 ይመስላል።

9:6 ሊያውቁኝ አልፈቀዱም፤ ሁኔታቸው እየተባባሰ የሄደ
ይመስላል (ሃፋ3 ላይ እኔን ‘አላወቁኝም’ ብቻ ነው የሚለው)
9:7 አነሳራቸዋለሁ፤ እፈትናቸዋለሁም፤ 6:27-30 እና
ማብ ይመስላል። እግዚአብሔር ሕዝቡን “በመከራ እቶን” ይፈትና
ቸዋል (ኢላ48+10 እና ማብ ይመስላል)።

9:8 ምላሳቸው ... በሽንገላ፤ ሃፋ3 እና ማብ ይመስላል። ይናገ
ልል፤ በልቡ ግን መዝ55+21 ይመስላል። በፍቅር፤ ለዚህ የገባው የዕ
ብራይስጥ ቃል በ6+14 ላይ “ሰላም” ተብሎ ተተርጉሞአል (የዚ
9:9 ማብ ይመስላል)።

9:9፤ ዘ5:19+29 የተደገመ ነው።

9:10፤ እዚህ ላይ የሚናገረው ነቢዩ ነው። የ4+23-26
ማብ ይመስላል። አለቅላለሁ ዋይ ዋይ አላለሁ፤ ሉ18 ይመስላል።
በተጨማሪም የሉ1 ማብ ይመስላል። በምድር በዳ ሰላሉትም መስ
ገራያቸውን ሞራሹን መስማሪያ ከማጣት የተሻለ ማለት ነው
(1ላሙ17+28 ይመስላል። ከዘ83+1 ጋር ያገለጽናል)። ሰው የማያልፍ
ባቸው፤ ሉ12፤ ሕዝ33+28 ይመስላል። ባድማ፤ ይህን ቃል የሚተ

ካው የሰላራይሰው ቃል በሐሙ ሲተረጎም “የተቃጠለ” ማለት
ነው (በ2+15 ላይ እንዳለው ማለት ነው)፤ እዚህ ላይ ግን በአን
ገብጋቢው የፀሐይ ትኩሳት የነደደ ማለት ነው።

9:11 እዚህ ላይ የሚናገረው እግዚአብሔር ነው። የቀ
በርም ጉሬ፤ 10:22+149+33451+37፤ መዝ44+19፤ ኢላ13+21-22፤
ሐፍ5+18፤ ሕዝ13:4፤ ሚላ1:3 ይመስላል። ከኢላ35:7 ጋር ያገናኘሰ።
ሰው የማይኖርባቸው፤ 2:1514:7 እና ማብ ይመስላል።

9:12፤ ነቢዩ ጥያቄዎችን በተከታታይ ያቀርባል፤ ጥበበኛ

ሰው ግን ነው፤ ሆሊ14+9 ይመስላል።

9:13፤ እግዚአብሔር ለነቢዩ መልስ ከሰጠ በኋላ በሉ19

እስከ ሰፈረው ድረስ መናገሩ ይቀጥላል። የሰጠኝቸውን ሕጌን፤

በሙሴ ከመን ማለት ነው (ዘ94+8 ይመስላል)።

9:14 አልሕንኝት፤ የ3+17 ማብ ይመስላል። በሌሊት፤ 2+23

ይመስላል። በተጨማሪም የሙላ2+11 ማብ ይመስላል።

9:15 መራራ ምግብ አበላዋለሁ፤ የተመረዘንም ውሃ አጠ

ጣዋለሁ፤ በ23+15 ላይ ተደግሞአል፤ የ8:14 ማብ ይመስላል። ከመ

ቶዎች ዓመታት በፊት ሙሴ እስራኤላውያን የዚህ ዐይነት ዕጣ

ፊንታ እንዳይገጥማቸው አስጠንቅቆአቸው ነበር (ዘ9 29+18

ይመስላል)።

9+16 እበትናቸዋለሁ፤ 13+24፤ 18+17፤ 30+11፤ 46+28

ይመስላል። ይህ ማስጠንቀቂያ ከዲን ሲጣስ እንደሚደርስ እርግጥን

ሆኖ በዘ928+6፤ ላይ ተሰጥቶአል። በሰይፍ አሳድሻቸዋለሁ፤

42+11 ይመስላል። እስከጠፋቸውም ድረስ ሆኖም አንድም ሰው እንኳ

እስከማይተርፍ ድረስ አይደለም (የ4+27 ማብ ይመስላል። በተለይ

44+27-28 ይመስላል)።

17የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤
 “እንግዲህ አስቡበት፤ አልቃሽ ሴቶች ጥሩ፤
 ሥልጡን ሙሾ አውራጆች አስመጡ፤
 18እነርሱ ፈጥነው ይምጡ፤
 ዐይኖቻችን እንባ እስኪያጥሩት
 ሽፋሽፍቶቻችንም ውሃ እስኪያመነጩት
 ስለ እኛ ሙሾ ያውርዱልን።
 19እነሆ የዋይታ ድምፅ ከጸዮን ተሰምቶአል፤
 እንዲሁም ይላል፤
 “ምንኛ ወደቅን፤
 ውርደታችንስ እንዴት ታላቅ ነው፤
 ቤቶቻችን ፈራርሰዋልና፤
 አገራችንን ጥለን እንሂድ።”

20እናንተ ሴቶች ሆይ፤ የእግዚአብሔርን
 ቃል ስሙ፤
 ጆሮቻችሁን ከእንደበቱ ለሚወጡት
 ቃላት ከፈቱ፤
 ሴቶች ልጆቻችሁን ዋይታ፤
 እንዳችሁም ሌላውን ሙሾ አስተምሩ።

21ሞት በመስኮቶቻችን ገብቶአል፤
 ወደ ምሽጎቻችንም ዘልቆአል፤
 ሕፃናትን ከምርንገጹ፤
 ወጣቶችን ከየአደባባዩ ጠራርጎ ወስዶአል።

22እንዲህ በሉ፤ “እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤
 “የሰዎች ሬሳ፤
 በሜዳ እንደተባለ ጉድፍ፤
 ማንም እንደማይሰበሰበው፤
 ከዐጫጅ ጳላ እንደተተወ ቃርሚያ
 ይወድቃል።”

23እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤

9:17 መዝ 124:5
 9:18 መዝ 119:136
 9:19 ኤር 4:13
 9:20 ኢሳ32:9-13:16
 9:21 2ኤና36:17
 ኢሳ40:30
 16:6
 2ኤና 2:9
 9:22 2ኤና 9:37
 9:23 1ኤና 20:11
 ኢሳ41:12
 101:11
 መዝ9:11
 ኢሳ48:7
 49:41
 ሕዝ 28:4-5

“ጥበቦኛ በጥበብ አይታይ፤
 ንገሉም በንገሉ አይመስል፤
 ሀብታምም በሀብቱ አይከፋፈል፤
 24የሞት ግን፤
 እኔ እግዚአብሔር እንደ ሆኑህ
 በማወቁና፤
 በምድር ላይ ምሕረትን፤ ፍትሕንና
 ጽድቅን የማደርግበት መሆኔን
 በመረዳቱ፤
 በዚህ ይመስል፤ እኔ በእነዚህ ነገሮች፤
 እደሰታለሁና።”

ይላል እግዚአብሔር።

25እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ “ሥጋች
 ውን ብቻ የተገረዙትን ሁሉ የምቀጣበት ጊዜ
 ይመጣል።”
 26እነርሱም ግብፅ፤ ይሁዳ፤ አዲም፤
 አዋግ፤ ሞግብና ጠጉብና ውሃው ዘራያውን
 የሚከረከም የበረሐኑ ነዋሪዎች ሁሉ ናቸው፤
 እነዚህ ሕዝቦች ሁሉ በእርግጥ የተገረዙ
 አይደሉምና፤ የእስራኤልም ቤት ሁሉ ልባ
 ቸው አልተገረዘም።

ባዕድ አምልኮና እውነተኛው አምልኮ

10:12-16 ተገ 9:11-15

10የእስራኤል ቤት ሆይ፤ እግዚአ
 ብሔር የሚላችሁን ስሙ። እግዚ
 አብሔር እንዲህ ይላል፤

“የአሕዛብን መንገድ አትከተሉ፤
 እነርሱ በሰማይ ምልክቶች ይታወቃሉ፤
 እናንተ ግን በእነዚህ አትረበሹ።

26 ወይም በበረሃ በተራራ ስፍራዎች የሚኖሩ

9:17 አልቃሽ ሴቶች ሲሆኑ ወይም በሌላ አሳሳኝ
 ሁኔታ በጥንዘብ ተቀጥረው ሌላውን የሚያስለቅቁ ነበሩ (2ኤና
 35:25) መዝ124:5 አጥ5:16 ይመዝ።

9:18 አልቃሽች በጥንዘብ የሚቀጠሩት ዘመድ የሞተ
 ባቸውን ለማስቀሰብና ለማስተካከል ነበር። ሙሾ ያውርዱልን፤
 ፋ10 ይመዝ። ዐይኖቻችን እንባ እስኪያጥሩት ፋ1 ይመዝ።

9:19 ምንኛ ወደቅን፤ 4:13:20፤ 48:1 ይመዝ።

9:20-21፤ በዚህ ክፍል የሚናገረው ነቢዩ ነው።

9:20/1 ብዙ አልቃሽ ስለሚያስፈልግ በሕዝቡ ላይ ያሉት
 ሴቶች እንዴት እንደሚለቁ ሴቶች ልጆቻቸውን ማስተማር አለ
 ባቸው።

9:21 ሞት፤ እዚህ ላይ ሞት በሰው ተመስሎአል (በዕ
 32:5 ላይ እንደሰው ማለት ነው)። በከነዓን አገር ስሙ “ሞት”
 የሚባል ጣንት ነበር። የመካከለኛው የሞታችን ባልም አምላክ
 ተብሎ ይታመን ነበር። ይህ ስም በዕብራይስጥ “መሞትን”
 ያመለክታል። በመስኮቶቻችን ገብቶአል፤ በኢል 2:9 ላይ ይህ
 አባባል የጣንት ወታደሮችን ድርጊት ለመግለጽ ውሎአል። ሕፃ
 ኖችን ... ወጣቶችን 6:11 ይመዝ።

9:22 የለዎች ሬሳ፤ 7:33 እና ማለ ይመዝ። እንደ ...
 ጉድፍ 8:2 ማለ ይመዝ። ከዐጫጅ ሞት፤ “ወደኛ ዐጫጅ
 ነው” የሚለው ሐሳብ በአብዛኛው ከዚህ ጥቅስ የመጣ ነው።

9:23 ጥበቦኛ ... ሀብታምም በሀብቱ አይከፋፈል፤ ይህ
 አባባል ከኢርምያስ ስሙን በመለካት ምናልባት ገደማ በኋላ በተጻፉ የዕ
 ብራይስጥ ጽሑፍ ስህተት በጥቂት እንዳለ ተደግሞ ይገኛል።

9:24 1ኛር13:1 “የሚወክል በእግዚአብሔር ይመስል” በማ
 ለት በአጭሩ አስቀምጦታል። በእነዚህ የኋላ ጳላ ዋጋ
 የሚኖረው እግዚአብሔርን ማወቃችንና እርሱን መውደዳችን
 ነው። በማወቁና ... ሞረዳቱ 3:15 ይመዝ። እንዲሁም የ4:22
 ማለ ይመዝ። እኔ እግዚአብሔር እንደ ሆኑህ፤ የድነት ወይም
 የመዋጀት ትምህርት የሚገኝበት ዋነኛ ክፍል የሆነው በ86:2-8
 የሚጀምረውም የሚደመድመውም በዚሁ እግዚአብሔር ራሱን

በገለጸበት አባባል ነው። ምሕረትን፤ ለዚህ የገጣው የዕብራይስጥ
 ቃል በ2:2 ላይ፤ “ታማኝ” ተብሎ ተተርጉሞአል (የ2:2 ማለ
 ይመዝ።) በእነዚህ ... እደሰታለሁና፤ መዝ11:7፤ 33:5፤ 99:41
 103:6፤ ሚካ6:8፤ 7:18 ይመዝ።

9:25-26፤ ሮሜ24:25-29 ይመዝ። እንዲሁም የዘፍ17:10
 ማለ ይመዝ።

9:26 ጠጉብና ውሃው ዘራያውን የሚከረከም የበረሃ
 ነዋሪዎች፤ የዓረብ ወገኖች ሲሆኑ (25:23፤ 49:32 ይመዝ።) ጳላ
 በናቡከደነጆር የተመሩት ባቢሎኖችም ወገተዋቸዋል (49:28-33
 ይመዝ።) ከዚህ19:27 ጋር ያገኛል። ልባቸው አልተገረዘም፤ 4:4
 እና ማለ ይመዝ።

10:1-25፤ ኢርምያስ በቤተ መቅደስ አካባቢ ያስተላለ
 ፈውን ተከታታይ መልእክት በጥጥም መልክ እዚህ ላይ ይደመድ
 ማል፤ ይህም ክፍል በሚገኝበትና በእግዚአብሔር መካከል ባለው
 እጅግ ታላቅ ልዩነት ላይ ያተኮረ ነው (ፋ2-16)። ጣንታችን
 እነርሱን የሚያመልኩ ሰዎች ተወግዘዋል (ፋ2-5። 8:9-11:14-15)
 በእንጻፉ አንዱ አምላክ እግዚአብሔር በአማራጭ የጽሑፍ
 ክፍሉች ተመስግኖአል፤ ተወድሶአልም (ፋ6-7:10:12-13:16)።
 ኢሳ40:18-20፤ 41:7፤ 44:9-20፤ 46:5-7 ይመዝ።

10:1 ስሙ፤ የ2:4 ማለ ይመዝ።

10:2 የአሕዛብን ... አትረበሹ፤ 1:17 ይመዝ። መንገድ፤
 ይህ ቃል የሚያመለክተው የአሕዛብን የሃይማኖት ሥርዐት አፈጻ
 እም ነው። የመጀመሪያዎቹ ስርዐቶችና ልዩ እምነታቸውን
 “መንገዱ” ብለው ይጠሩት ነበር (ሐሥ9:21፤ 19:9:23፤ 22:4፤
 24:14:22 ይመዝ።) በሰማይ ምልክቶች በሰማይ ያሉት በዐይን የማ
 ይታዩ ግዕዝና ፍጥረታትን እግዚአብሔር አስጅቶ ያስቀመጣቸው
 ለሌላ ዐላማ እንጂ እንዲመለከቱ አልነበረም (ዘፍ1:14-18 እና
 ማለ ይመዝ።) አነርሱ ... ይታወቃሉ፤ በራሳቸው በሰማይ
 ከዋከቡት ብቻ ሳይሆኑ እንዳንጅ ጊዜ በሚከሙት ባሕ
 ሪቶቻቸው ጭምር ማለት ነው (ይኸውም እንደ ጅራታም ከየ
 ከብት፤ እንደ ተወርዋሪ ከከብ እንደ ፀሐይና ጨረቃ ግርዶሽ

የአሕዛብ ልማድ ከንቱ ነውና፤
ዛና ከጫካ ይቋርጣሉ፤
እናጸሁ በመሳሪያው ቅርጽ ያበጅለታል፤
‘በብርና በወርቅ ይለብጡታል፤
እንዳይወድቅም፤
በመዶሻ መትተው በምስማር
ያጣብቁታል።
‘ጣዖቶቻቸው በዱባ ዕርሻ መካከል እንደ
ቆመ ማስፈራራቾች ናቸው፤
የመናገር ችሎታ የላቸውም፤
መራመድም ስለማይችሉ፤
ተሸካሚ ያስፈልጋቸዋል፤
ጉዳት ማድረግም ሆነ፤
መልካምን ነገር ማድረግ ስለማይችሉ፤
አትፍሯቸው።”
‘እንደአብሐር ሆይ፤ እንዳንተ ያለ ማንም
የለም፤
አንተ ታላቅ ነህ፤
የስምህም ሥልጣን ታላቅ ነው።
የሕዝቦች ሁሉ ንጉሥ ሆይ፤
አንተን የማይፈራ ማነው?
ከብር ይገባሃልና።
ከምድር ጠባቢን ሁሉ፤
ከመንግሥቶቻቸውም ሁሉ መካከል፤
እንዳንተ ያለ የለም።
‘ከከንቱ የዕንጨት ጣዖት ትምህርት
የሚቀስሙ ሁሉ፤
ጅሎችና ሞቶች ናቸው።
‘የተጠፈጠፈ ብር ከተርሲስ፤
ወርቅም ከአፈዝ ይመጣል።

10፡3 ዘግ፡211197
8፡36፤አ.ላ 40፡19፤
አ.44፤8፡አዝ፡720
10፡4 14፡- 5፡33
መዝ135፤ 15፤አ.ላ
41፤7፤ሆሊ13፤2፡67
2፡19
10፡5 19፤ 18፤26፤
አ.44፤5፡20፤ 41፤23፤
24፤44፤9-20፤ 46፤7
1፤ሐሥ፤19፤26፤ 14፤C
12፤2
10፡6 ዘ፡ 8፤10፤
2፤ሐሥ፤7፤22፤መዝ
48፤1
10፡7 መዝ 22፤28፤
አ.ላ12፤4፤አ.5፤22፤
ፊላ15፤4
10፡8 ዘ፡ 32፤21፤
አ.44፤4፤18፤40፤19፤
አ.6 4፤22
10፡9 ዘ፡ 10፤4፤
መዝ15፤41፤ አ.ላ
40፤19
10፡10 ዘ፡62፤1፤33፤
አ.ላ3፤10፤ መላ5፤4፤
አ.የ9፤6፤መዝ18፤7፤
29፤8፤76፤7፤አ.6
21፤12፤4፤7 6፤26፤
ናሆ፤16፤ግ፤16፤16፤
10፤11 አ.ላ 2፤18
10፤12 ፋ፤16፤ ዘ፡
1፤1፤83፤1፤1፤ሐሥ፤2፤8
10፤13 ዘ፡ 28፤12፤
አ.የ36፤29፤30፤መዝ
104፤13፤135፤7
10፤14 መዝ97፤7፤7፤
አ.ላ1፤29፤144፤20
10፤15 አ.ላ41፤24፤
አ.6፤14፤22

ባለሙያውና አንጥረኛው የሠራቸው፤
ብላጎተኞችም ያበጁቸው ሁሉ፤
‘ሰማዊና ሐምራዊ ልብስ ተጉናጽፈዋል።
10 እንደአብሐር ግን እውነተኛ ስምሳክ ነው፤
እርሱ ሕያው ስምሳክ፤ ዘላለማዊም ንጉሥ
ነው፤
በሚቋጣበት ጊዜ ምድር ትንቀጠቀጣለች፤
መንግሥታትም ቀጣውን ሊቋቋሙ
አይችሉም።
11“እናንተም፤ ‘እነዚህ ሰማያትንና ምድ
ርን ያልፈጠሩ አማልክት ከምድር ላይ፤ ከስ
ማያትም በታች ይጠፋሉ’ ትሏቸዋላችሁ።”
12እንደአብሐር ግን ምድርን በገይሉ ፈጠረ፤
ዓለምን በጥበብ መሠረተ፤
ሰማያትንም በማስተዋሉ ዘረጋ።
13ድምፁን ሲያንጉደጉድ፤ በሰማያት ያሉ
ውሆች ይናወጣሉ፤
ጉሙን ከምድር ዳር ወደ ላይ እንዲወጣ
ያደርገዋል፤
መብረቅን ከዝናብ ጋር ይልካል፤
ነፋስንም ከምጃ ቤቱ ያወጣል።
14እንደአንዳቸው ጅሎች ዕውቀት የለሹች
ናቸው።
ወርቅ አንጥረኛውም ሁሉ በሠራው
ጣዖት አፍርአል፤
የቀረጸቸው ምስሎች የሐሰት ናቸው፤
እስትንፋሰም የላቸውም።
15እነርሱ ከንቱ የፈዝ ዕቃዎች ናቸው፤
11 ይህ ጥሰት የተጻፈው በአራማይክ ቋንቋ ነው

የሉ ግለት ነው።
10፡3 ከንቱ፤ እርምያስ ጣዖታትን ለመግለጽ ብዙ ጊዜ
የሚጠቀሙበት ቃል ነው (ፋ8፡15 ይመጣ፤ እንዲሁም የ2፡5 ማብ
ረቻ። ዛና ... ይቋርጣሉ፤ አ.ላ44፤14፡15 ይመጣ፤ እናአጽም፤
ቃሉ ጣዖታትን ከእንጨት የሚያበጁትን ሰዎች የሚያመለክት
ነው፤ እነዚህ ሰዎች ሁለጊዜም ባይሆን (አ.ላ40፤19 ይመጣ፤
እንጨት መርበው ጣዖታትን የሚያበጁ ናቸው (አ.ላ41፤7 ይመጣ።
መሳሪያ ከአ.ላ44፤13 ጋር ያገኛል።
10፡4 በብርና በወርቅ ከእንጨት የተሠሩ የጣዖታት
ምስሎች በወድ ብረታ ብረት ተለብጠው ውበታቸው እንዲ
ጨምር ይደረግ ዝበር (አ.ላ30፤22፤ 40፤19 ይመጣ። እንዳይ
ወድቅም ... ያጣብቁታል፤ አ.ላ40፤20፤ 41፤7 ይመጣ፤ ከ46፤7 ጋር
ያገኛል። ከ1፡10፤3፤2-4 ጋር ያገናኝበት።
10፡5፤ ጣዖታት እንዳች ነገር ማድረግ ስለ አለመቻላቸው
በመዝ15፤4-7፤ 135፤15-18 ላይ ጊዜ በማይሸረው አገላለጽ ተብ
ረቅቷል። ‘ማስፈራራቾች ዕረ ብላል የሆኑ አራዊት ማላ ወስጥ
ዝብተው እህል እንዳይበሉ ወይም እንዳያበላሹ በሰው ቅር
ጽ የሚተክል ማስደንገጫ ምስል ነው። በዱባ እርሻ አ.ላ1፤18 እና
ማብ ይመጣ። ተሸካሚ ያስፈልጋቸዋል፤ ብዙውን ጊዜ በከብት
ይጫናሉ፤ አ.ላ46፤1 ይመጣ። ጉዳት ... መልካምን ጣዖታት
እንዳች ነገር ሊሠሩ አይችሉም (አ.ላ41፤23 ይመጣ።
10፡6 ግንም፤ ከአማልክት መካከል እንደርሱ ያለ የለም
ግለት ነው (መዝ86፤8 ይመጣ። የስምህም ሥልጣን ታላቅ ነው፤
16፤21 ይመጣ።
10፡7 የሕዝቦች ሁሉ ንጉሥ፤ መዝ47፤8-9፤ 96፤10
ይመጣ። እስፈሪታቸው በቀበሌያቸው እንደሚወሰነው፤ እንደ
ነደደ፤ አማልክት ሳይሆን፤ እንደአብሐር የሁሉ ንጉሥ ነው።
ከምድር ጠባቢን ሁሉ ... እንዳንተ ያለ የለም፤ አ.ላ19፤12፤
29፤14፤ 14፤C1፤20 ይመጣ።
10፡8 ከንቱ፤ የፋ3 ማብ ይመጣ። ከ ... ጣዖታት
ትምህርት የሚቀስሙ፤ ከእንደአብሐር በመማር ፈንታ (ዘ፡
11፤2፤ አ.የ5፤17፤ ምላ3፤11 ይመጣ። ጅሎችና ሞቶች፤ ፋ14፤
21፤ 5፤21 ይመጣ።

10፡9 ... ብር ከተርሲስ፤ አዝ27፤12 ይመጣ፤ የአ.ላ23፤6፤
የዩና፤3 ማብ ይመጣ። ስለረዝ ይህ ስም ተጠቅሶ የሚገኝ ዚህ
ብቻ ነው፤ የት እንደሆነ በታወቀ አይታወቅም። ባለሙያውና
አንጥረኛው፤ አ.ላ40፤19፤ 41፤7 ይመጣ። ሰማዊና ሐምራዊ
ልብስ ተጉናጽፈዋል፤ ግርማ ያለው ንጉሥ እንዲመስል ግለት
ነው። ሁሉ፤ ጣዖታትን ለማለት ነው።
10፡10፤ ጣዖታት ሊሆኑ የማይችሉትን ሁሉ ጌታ እንደ
አብሐር ግን መሆን ይቻላል። እውነተኛ፤ 1፤ተሰ፤9 ይመጣ።
ሕያው፤ ዘ፡5፤26 ይመጣ። ዘላለማዊም፤ ዘ፡5፤18፤ መዝ10፤16፤
29፤10 ይመጣ። በሚቋጣበት ጊዜ ... አይችሉም። መዝ97፤15፤
ናሆ፤15 ይመጣ።
10፡11፤ ይህ ፋ፡፣፣፣ በአራማይክ ቋንቋ የተጻፈ ዝበር።
በብሉይ ኪዳን ውስጥ በአራማይክ ተጽፈው የሚገኙ ሌሎች
ክፍሎች። ዕዝ4፤8-6፤18፤ 7፤12-16፤ ጸን24፤7፤28 ናቸው። ይኸ
ኛው ፋ፡፣፣፣ በሰድ ግብ፤ የተጻፈ ነው። ትጂቶዋላችሁ፤ በዚህ
ግሥ ውስጥ ያለው የብዙ ፋ፡፣፣፣ ሃሰተኛ መደብ (ለእነርሱ)
ጣዖት አምላኪ የሆኑ አሕዛብን የሚያመለክት ነው፤ ከዕብራይስጥ
ይልቅ በጊዜው የብዙ እገሮች የጋራ ቋንቋ የነበረውን አራማይክ
የሚያውቀው ሳይሆን አልቀሩም።
10፡12-16፤ በ5፤1፤5-19 ላይ እንዳለ ተደግፈዋል።
10፡12 እንደአብሐር ግን፤ በፋ11 ላይ ካሉት ከሐሰተኛ
አማልክት እንደር ግለት ነው። ሰማያትንም ... ዘረጋ፤ እንደ
ድንኳን ወይም እንደ መጋረጃ (መዝ104፤2፤ አ.ላ40፤22 እና
ማብ ይመጣ።
10፡13 ጉሙን ... ከምጃ ቤቱ ያወጣል፤ በመዝ135፤7
ላይ ተደግፈዋል፤ በዚያ እውነተኛው አምላክ ከሐሰት አማልክት
ጋር በንጽጽር መልክ ቀርቦአል (መዝ135፤5፤15-17 ይመጣ፤ ከሊዮ
38፤22 ጋር ያገኛል።)
10፡14 ጅሎች፤ ፋ8፤21 ይመጣ፤ እንዲሁም የ4፤22 ማብ
ይመጣ። ምስሎች፤ ከብረታ ብረት የተበጁ ቅርጾች ናቸው፤
እነዚህ የገባው የዕብራይስጡ ቃል በአ.ላ48፤15 ላይ “የብረታ
ብረት ቅርጾች” ተብሎአል። እስትንፋሰም የላቸውም። መዝ
135፤17 ይመጣ።
10፡15 ከንቱ፤ የፋ3 ማብ ይመጣ።

ፍርድ ሲመጣቸው ይጠፋሉ።
16 የያዕቆብ ዕድል ፈንታ የሆነው ግን
እንደነዚህ አይደለም፤
እርሱ የሁሉ ነገር ፈጣሪ ነውና፤
እስራኤልም የርስቱ ነገድ ነው።
ሰሙ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር
ነው።

ሊመጣ ያለው ግዞት

17 አንቺ የተከበብኸ፤
ከያለበት ንብረትሽን ሰብስቢ፤
18 እግዚአብሔር እንዲህ ይላልና፤
“በዚህች ምድር የሚኖሩትን፤
አሁን ወደ ውጪ እውጭፋቸዋለሁ፤
ጉዳቱ እንዲሰማቸው፤
መከራ አመጣቸዋለሁ።”

19 ስለ ሰብራቴ ወዮልኝ፤
ቀሳለም የማይድን ነው፤
ግን ለራሴ እንዲህ አልሁት፤
“ይህ የኔው ሕመም ነው
ልሽከመውም ይገባኛል።”

20 ድንኳኔ ፈርሶአል፤
ገመዶቼም ሁሉ ተበጣጥሰዋል፤
ልጆቼ ጥለውኝ ሄደዋል፤ ከእንግዲህም
አይመለሱም፤
ድንኳኔን ለመትከል፤
መጋረጃዬንም ለመዘርጋት ግንም የቀረ
የለም።

21 እርኞቼ አእምር የላቸውም፤
እግዚአብሔርን አይጠይቁም፤
ስለዚህ አልተከናወነላቸውም፤
መንገታቸውም ሁሉ ተበታትነዋል።
22 መርዶ ስሙ! እነሆ፤ ከስሜን ምድር፤
ታላቅ ሽብር እየመጣ ነው፤

10:16 ቀ+12188
34+918432+91800H
74+21119+5714AC
31+35132+17:181
33+2
10:17 ሕዝ12+3-12
10:18 H 28+521
14-25+29+14
22+171
10:19 ሊዩ34+61
AC14+1715+181
30+12:151042+131
ሚክ1+917+9195V
3+19
10:20 ሊር4+201
31+151041+5
10:21 ቀ+81A,4
56+1014AC22+22
30+123+1:2125+341
50+6140134+6
10:22 ሊሳ34+131
AC6122+27+61491
28:3014012+19

10:23 ሊዩ33+291
ም43+5-6120+24
10:24 መወ6+11
38+11A,67+201184
23146+28130+11
10:25 መወ11+441
69+24179+6-71A,8
2+31042+213+8
11+2 H 5+2
11:3 H 11+126-28
127+26128+15-681
743+10
11:4 ቀ+718024+8
11978+51+1A,67+23
131+3314012+1420
11:5 H 3+1816+8
113+51847+12127
+26101H105+8-11

የይሁዳን ከተሞች ባድማ፤
የቀበሮቻችን መናሽሪያ ያደርጋል።
የኢርምያስ ጸሎት
23 እግዚአብሔር ሆይ፤ የሰው ሕይወት
በራሱ እጅ እንዳልሆነች፤
አካሄዱንም በራሱ አቃንቶ ሊመራ
እንደማይችል ዐውቃለሁ።
24 እግዚአብሔር ሆይ፤ ቅጣኝ፤ ብቻ በመጠኑ
ይሁኑልኝ፤
ፈጽሞ እንዳልጠፋ፤
በቀጣህ አትምጣብኝ።
25 የያዕቆብን አሟጠው ስለበሉት፤
ፈጽመው ስለዋጡት፤
መናሽሪያውንም የው ሰላደረጉ፤
በማያውቁህ ሕዝቦች፤
ስምህንም በማይጠሩ ወገኖች ላይ፤
ቀጣህን አናስስ።

ያልተከበረው ኪዳን

11 ከእግዚአብሔር ዘንድ ወደ ኢርም
ያስ የመጣው ቃል ይህ ነው፤ 24 የዚህ
ሆነ ኪዳን ቃል ስማ፤ ለይሁዳ ሕዝብና በእ
የሩሳሊም ለሚኖሩ ሰዎች ንገራቸው፤ የእስ
ራኤል ስሞባቱ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል
በላቸው፤ ‘ለዚህ ኪዳን ቃል የማይታዘዝ ሰው
የተረገመ ይሁን፤ ይህም ትእዛዝ የቀድሞ
አባቶቻችሁን ከግብፅ ምድር፤ ከብረት ማት
ለሟው ምድጅ ባመጣችኋል ጊዜ ድምጻን
ቢሰሙ፤ ትእዛዜንም ሁሉ ቢጠብቁ፤ እነ
ርሱ ሕዝቡ፤ እኔም ስሞባካቸው እንድሆን
የሰጠችኋል ቃል ነው፤ ካሪም እንደ ሆነው
ሁሉ ወተትና ማር የምታፈሰውን ምድር
ለአባቶቻችሁ ለመስጠት የገባሁትን መሐል

10:16 የያዕቆብ ዕድል ፈንታ፤ የእግዚአብሔር መጠሪያ
ሲሆን፤ ሌላ ቦታ ተቅም ላይ ውሎ የሚገኘው በ51:19 ላይ ብቻ
ነው (መዝ73+261 119+571 142+51 ሰቆ3+24 ይመ)። የርስቱ
ነገድ፤ ሊሳ63+17 ይመ። ሰሙ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር
ነው፤ ሊሳ54+51 አዋ4+13 ይመ።
10:17-22፤ መጥፋትና መማረክ እጅግ ተቃርበዋል፤ ላይ
ቀሬም ነው።
10:18 እውጭፋቸዋለሁ ለክ ድንጋይ ከውጭፋ ፈት
ለክ ብሎ እንደሚወጣ ማለት ነው። አእምር የላቸውም፤
10:19-20፤ ክቢዩ ስለ ወገኖቼና ስለ ራሱም ዕጣ ፈንታ
በሕዝቡ ተውጦአል(4+19-21 ይመ)።
10:20 ልጆቼ የይሁዳና የኢየሱሳምን ሕዝብ የሚመ
ለክት ነው። ኢርምያስ ከቶ አላገባም፤ ልጆችም አልነበሩትም
(16+2 ይመ)። መጋረጃዬንም የ4+20 ማብ ይመ።
10:21 እርኞቼ ... መንገታቸውም ገዢቹና ሕዝቡን ለማ
ለት ነው (የ2+8 ማብ ይመ)። አእምር የላቸውም፤ ቀ8:14
ይመ። እንዲሁም የ4+22 ማብ ይመ። እግዚአብሔርን አይጠ
ይቁም፤ በዚህ ፈንታ የሰማይን ሰራዊት (ከዋክብትንና ጨረቃን)
ይጠይቃሉ (8+2 ይመ)። ተበታትነዋል፤ የ9:16 ማብ ይመ።
10:22 ከስሜን ምድር፤ የባቢሎን ምድር ነው (4+61
6+22 ይመ)፤ እንዲሁም የኢሳ41+25 ማብ ይመ። ታላቅ ሽብር
የወራሪያዎቹ ድምፅ ነው (6+231 8+16 ይመ)። የቀበሮቻችን
መናሽሪያ፤ 9+11 እና ማብ ይመ።
10:23-25፤ ኢርምያስ ሕዝቡን በመወከል፤ የእግዚአብሔር
ትን ፍርድ እንዲመጣ ይጸልያል።
10:231 የሰውን/አካሄድ ሊመራና ሊቈጣጠር የሚችል
እግዚአብሔር ብቻ ነው (መዝ37+231 ምሳ16+9 ይመ)።
10:25፤ ይህ አባባል መዝ79+6:7 ላይ እንዳል ተደግ

ሞአል፤ ወውዱ (መዝ79+1-5) እንደሚያሳየው፤ መዝሙሩ ዋና
በቀል ላይሆን፤ የእግዚአብሔር ትን ፍርድ እንዲገኝ የቀሬ
ለመና ነው፤ አይሁድ ይህን ተቅስ በየዓመቱ በፋሲካ ሥርዐት
ላይ ይደገማቸዋል።
11:1-13+27፤ ይሁዳ የገባቸውን ኪዳን በመጠስ ስላመጡ
ች፤ ሕዝቡ ወደ ባቢሎን ምርኮ ይወስዳል። ይህ ክፍል በኢየሱስ
ዘመን ስለ ነበረው ሁኔታ የሚናገር ሳይሆን ለይቀርም (ይሁን
እንጂ የ13+18 ማብ ይመ)።
11:1-17፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ ከአምላካቸው ጋር የነ
ቡትን ኪዳን እንዳልጠቀ የሚያሳይ ክፍል ነው።
11+2 የዚህን ኪዳን ቀ3:6:8:101 H 29+19 ይመ። እዚህ
ላይ የሚያመለክተው እግዚአብሔር ከእስራኤል ሕዝብ ጋር በሲና
ተራራ የመሠረተውንና ያደናወጠ ኪዳን ነው (ቀ4:41 H 91-24
ይመ)። ቃል፤ የኪዳንን ወል ለግለት ነው (ቀ3:4:61 34+18
ይመ፤ የዘ20+11 ማብ በተጨማሪ ይመ)። ሰማ፤ የ214 ማብ ይመ።
ንገራቸውን የኪዳንን ቃል በየጊዜውና በየወቅቱ ለሕዝቡ ማንበብ
የተለመደና አስፈላጊም ነበር (ዘ831+10-131A,8+34-35 ይመ)።
11+3 ... የማይታዘዝ ሰው የተረገመ ይሁን፤ በዘ827+15-
26 ይህ ሐረግ በእያንዳንዱ ቀጥር መጀመሪያ ላይ ይገኛል
("አሜን" የሚለው ቃል በመጨረሻው ላይ ይገኛል፤ የቀ5 ማብ
ይመ)። ለኪዳን መታዘዝ በረከትን ያስከትላል (ዘ828+1-14
ይመ)፤ እርግጥን የሚመጣው ለኪዳኑ ባለመታዘዝ ነበር (ዘ8
28+15-68 ይመ፤ በተጨማሪም ዘ831+126-28129+20-21 ይመ)።
11-14 ከግብፅ ምድር፤ ከሐረት ማትላሜው ምድጅ ... ፤
የዘ84+20 ማብ ይመ። ትእዛዜንም ... ቢጠብቁ፤ ቀ7:1 7+231
ዘ819+5 ይመ። እነርሱ ሕዝቡ፤ እኔም እምላካቸውን የ7+23
ማብ ይመ።
11+5 ወተትና ማር የምታፈሰውን ምድር፤ 32+22 ይመ፤

እፈጽማለሁ፡፡”

እኔም፣ “እግዚአብሔር ሆይ፣ አሜን”

ብዬ መለስሁ፡፡

“እግዚአብሔርም እንዲህ አለኝ፡ “ይህን ቃል ሁሉ በይሁዳ ከተሞችና በኢየሩሳሌም አደባባዮች ተናገር፤ እንዲህም በል፡ ‘የዚህን ኪዳን ቃል ስሙ፤ አድርጉትም፤ ጥቀድሞ አባቶቻችሁን ከግብፅ ምድር ካወጣሁበት ጊዜ ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ፤ ‘ታዘዙኝ’ በማለት ደጋግሞ አስጠነቀቅኋቸው፡፡”

እነርሱ ግን የክፉ ልባቸውን እልክኝነት ተከተሉ እንጂ አልታዘዙኝም፤ ጆሮአቸውንም ወደ እኔ አሳክበሁም፤ ስለዚህ እንዲከተሉት አዘገጽአቸው፤ ያዳደረጉትን የዚህን ኪዳን ርግማን ሁሉ አመጣሁባቸው፡፡”

“እግዚአብሔርም እንዲህ አለኝ፡ “በይሁዳ ሕዝብና በኢየሩሳሌም ነዋሪዎች ዘንድ አድማ ተገኝቶአል፡፡”

10 ቃሌን መስማት ወዳ ልፈለጉት ወደ ቀድሞ አባቶቻቸው ገቢ አት ተመለሱ፤ ሊያገለግሏቸውም ሌሎችን አማልክት ተከተሉ፡፡ የእስራኤልና የይሁዳ ቤት ከቀድሞ አባቶቻቸው ጋር የገባሁትን ኪዳን አፈረሱ፡፡”

11 ስለዚህ እግዚአብሔር እንዲህ ይልል፡ ‘ሊያመልጡት የማይችሉትን ጥፋት አመጣባቸዋለሁ፤ ወደ እኔ ቢጮኑ አልሰማቸውም፡፡”

12 የይሁዳ ከተሞችና የኢየሩሳሌም ሕዝቦች ወደሚያጥኑላቸው አማልክት ሄደው ደሙካሉ፤ እነርሱ ግን በመከፋቸው ጊዜ ከቶ ሊረዱቸው አይችሉም፡፡”

13 የይሁዳ ሆይ፤ የአማልክትህ ፉተር የከተሞችህ ብዛት ያህል ነው፤ አሳፋሪ ለሆነው ጣባት፤ ለበአል ማጠኛ የሠራችሁት መሠዊያዎቻችሁ ብዛት የኢየሩሳሌምን መንገዶች ያህል ነው፡፡”

11+6 ዘፀ 15+26፤ ዘላ15+51ኢር 4+51 ያዕ1+22

11+7 2ዜና 36+15

11+8 ዘላ26+14-43 ዘላ28+15-68ኢሳ 23+15፤ 2ዜና74+19፤ መዝ78+101መዝ93+1 ኢር3+1717+26126+4132+23144+10

11+9 ሕዝ 22+25

11+10 ዘላ 9+7፤ መላ2+12-13110+13

12ዜና3047ኢሳ24+5 ኢር16+1134+181 ሕዝ20+81ሆላ 6+7፤ 8+11 ዘካ 7+11

11+11 ቀ+14፤ 2ፃ7 22+161ኢዮ 11+20፤ 27+9፤መዝ66+181 ምላ1+281ኢሳ1+15 159+21ኢር 14+12፤ 4+610ቀ22+22ሕዝ 8+18፤ ዘካ7+13፤ ሚል2+13

11+12 ዘላ 32+37፤ 381መላ10+14፤ ኢር 44+17

11+13 ዘፀ 20+3፤ 2ፃ717+29፤ኢር3+24 17+19፤9+4፤ 44+21

11+14 ቀ+11፤ ዘፀ 32+10

11+15 ኢር7+9-10 ኤገረ2+12

11+16 መዝ1+3፤ 42+17፤11ኢር7+20 12+14፤ሆላ 14+6፤ ሮሜ11+17-24

11+17 ቀ+11፤ዘፀ 15+17ኢሳ5+2145+4 ኢር7+1817+9112+2

11+19 ቀ+21ኢዮ 28+13፤መዝ44+16 22+2543+17፤110፤ 83+41፤16+9120+10፤ ኢሳ53+8፤ኢር 18+18

14 “በተጨማሪ ጊዜ ወደ እኔ ሲጮኹ አልሰማቸውምና አንተም ስለዚህ ሕዝብ አትጸልይ፤ ልመና አታቅርብ፤ አትማጠን፡፡

15 “ወዳጄ፤ ከብዙዎች ጋር ተንኩሳን አሸርበኛች፤ በቤቴ ውስጥ ምን ጉዳይ አላት? ስለላት ወይም የመሥዋዕት ሥጋ ቅጣትሽን ሊያስቀርልሽ ይችላልን? እነዚህንስ በመፈጸም፤ ደስተኛ መሆን ትችላለሽን?”

16 እግዚአብሔር፤ ‘የተዋበ ፍሬ ያላት፤ የለመለመች የወይራ ዛፍ’ ብሎሽ ነበር፤ አሁን ግን በታላቅ ዐውሎ ነፋስ ድምፅ፤ አላት ያንድባታል፤ ቅርንጫፎቿ ይሰባበራሉ፡፡

17 የእስራኤልና የያዕቆብ ቤት ለበአል በማጠን ባደረጉት ክፉት ስላሰቁጡኝ፤ አንቺን የተከለሽ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር ክፉ ነገር ዐውጆብኛል፡፡

በኢርምያስ ላይ የተደረገ ሂራ

18 እግዚአብሔር ስውር ዕቅዳቸውን ገለጠልኝ፤ እኔም ዐወቅሁ፤ በዚያን ጊዜ ሥራቸውን አሳይቶኝ ነበርና፡፡”

19 እኔም ለመታረድ እንደሚነዳ ጠቦት ነበርሁ፤ እነርሱም፡

“ዛፋን ከፍሬው ጋር እንቀረጥ፤ ከሕያዋን ምድር እናጥፋው፤ ከእንግዲህም ወዲያ ስሙ አይታሰብ፡፡”

ብለው እንዳደሙብኝ ዐላወቅሁም ነበር፡፡

20 ልብንና ኩላሊትን የምትመረምር፤ በጽድቅም የምትፈርድ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር ሆይ፤

21 “ወይን ስለላት ወይም የመሥዋዕት ሥጋ ትጣትሽን ያለሽ ርኅፍ ይገልጽ ይሆን? የዚያን ጊዜ ትደላለሽ”

እንዲሁም የዘፀ3+8 ማብ ደመ፡፡ አሜን፤ በዘላ27+15-26 በኢየሳይያስ 4 ቀጥር መጨረሻ ላይ ይገኛል (‘... ሰው የተረገመ ይህን’ የሚል ደግሞ በመጀመሪያ ላይ ይገኛል፤ የቀፋን ማብ ደመ፡፡ የገባሁትን መሐላ እፈጽማለሁ፤ ዘላ15+17-18 እና ማብ ዘላ7+8 ደመ፡፡

11+6 ተናገር፤ 2+2፤ 3+12 ደመ፡፡

11+7 ደጋግማ፤ የ7+13 ማብ ደመ፡፡

11+8፤ 7+24 ደመ፡፡ የክፉ ልባቸውን እልክኝነት የ3+17 ማብ ደመ፡፡ የ ... ኪዳን እርግግን የቀፋን ማብ ደመ፡፡ ስለዚህ ... አመጣሁባቸው 2ፃ7117+18-23 ደመ፡፡

11+9 ኢዮን፤ ኢየሱስን ቀደደውን በጎ መንፈሳዊ ለውጥ ለመቃወም ነው (የ1+2 ማብ ደመ፡፡)

11+10. ወዳልፈለጉት፤ ገጠአታቸው ገልጽ እንቢተኝነት ዘር (የ9+6 ማብ ደመ፡፡) ኪዳን የዕብራይስጡ ቃል በቀመ፡ ሲት ራኑም “ኪዳኔ” ይላል፤ ይህም የሚያሳየው የኪዳኑ ምንጭ እግዚአብሔር ራሱ መሆኑን ነው፡፡

11+11 አመጣባቸዋለሁ፤ እስራኤል ቀደም ሲል የተቀጣቸውን ያህል፤ ይሁዳም ትቀጣለች (ቀፋ10 ደመ፡፡ እንዲሁም 2ፃ7117+18-23 ደመ፡፡)

11+12 ወደሚያጥኑላቸው ቀፋ13+17 ደመ፡፡ እንዲሁም የ1+16 ማብ ደመ፡፡

11+13 የአማልክትህ ፉተር የከተሞችህን ብዛት ያህል ... የ2+28 ማብ ደመ፡፡ አመዊያዎቻችሁ ብዛት የ... መንገዶች ያህል ... 1 2ዜና 28+24 ደመ፡፡ አሳፋሪ ለሆነው ጣባት ለበአል፤ የዕብራይስጡ አዛዛል ቃል በቃል ሲተረጉም፤ “ለውረሽ ነገር ... ለበአል” የሚል ነው፤ 3+24 ደመ፡፡ እንዲሁም የ2+26፤ የመላ46+32 ማብ ደመ፡፡

11+14 ስለዚህ ሕዝብ አትጸልይ፤ የ7+16 ማብ ደመ፡፡ ከ1ዮሐ5+16 ጋር ያገጽጽ፡፡

11+15፤ 7+10-11-21-24 ደመ፡፡ ወዳጄ፤ ይሁዳን ለማለት ነው (12+17 ደመ፡፡ ብንያም፤ “በእግዚአብሔር የተወደደ” ከተባለበት ከ33+12 ጋር ያገጽጽ፡፡)

11+16 ‘... የወይራ ዛፍ’ ብሎሽ ነበር፤ መዝ52+8፤ 128+3 ደመ፡፡ ዐውሎ ነፋስ ለዚህ የገባው የዕብራይስጡ ቃል ከዚህ ሌላ የሚገኘው የብዙ ሰራዊትን ድምፅ ለማመልከት በአዝ1+24 ላይ ብቻ ነው፤ (ኢሳ13+4 ደመ፡፡) ቅርንጫፎቿ ይሰባበራሉ፤ ሕዝ31+12 ደመ፡፡

11+17 በዚህ ጥቅስ ላይ የተነገረው የተፈጸመው ይሁዳ በ586 ዓ.ቅ.ክ ስትወድም ነበር (44+2-3 ደመ፡፡) ስላሰቁጡኝ፤ 8+19፤ ዘላ31+29 ደመ፡፡

11+18-23፤ ኢርምያስ ስለ ራሱ በገልጽ ከተናገረባቸው ክፍሎች ይህ የመጀመሪያው ነው፡፡

11+18 ዕቅዳቸውን ... ሥራቸውን፤ የኢርምያስ የገልጸውኞች የሆኑትን የወገኖቹን “የዓናቶት ሰዎች” ድርጊት የሚመለከት ነው (ቀፋ21-23)፡፡

11+19 ለመታረድ እንደሚነዳ ጠቦት፤ 51+40 ደመ፡፡ እንዲሁም ኢሳ53+7 እና ማብ ደመ፡፡ ዛፋን ከፍሬው ጋር እንቀረጥ፤ ከ12+2 ጋር ያገኘነበት፡፡ ከሕያዋን ምድር እናጥፋው፤ ኢሳ53+8 ደመ፡፡ ከመዝ27+13 ጋር ያገኘነበት፡፡ ሰሙ፤ ኢርምያስ ልጅ በላልነበረው (16+2)፤ ሰሙ አብሮት ይሞታል፡፡ ከእንግዲህም ወዲያ ... አይታሰብ፤ ልክ እንደ ክፉ ሰው (ኢዮ24+20፤ ሕዝ 21+32 ደመ፡፡)

11+20፤ ከ20+12 ጋር በብዙ ረገድ እንድ ዐይነት አባባል ነው ማለት ይቻላል፤ በተጨማሪም 17+10 ደመ፡፡ በጽድቅም

11+14 ስለዚህ ሕዝብ አትጸልይ፤ የ7+16 ማብ ደመ፡፡ ከ1ዮሐ5+16 ጋር ያገጽጽ፡፡

11+15፤ 7+10-11-21-24 ደመ፡፡ ወዳጄ፤ ይሁዳን ለማለት ነው (12+17 ደመ፡፡ ብንያም፤ “በእግዚአብሔር የተወደደ” ከተባለበት ከ33+12 ጋር ያገጽጽ፡፡)

11+16 ‘... የወይራ ዛፍ’ ብሎሽ ነበር፤ መዝ52+8፤ 128+3 ደመ፡፡ ዐውሎ ነፋስ ለዚህ የገባው የዕብራይስጡ ቃል ከዚህ ሌላ የሚገኘው የብዙ ሰራዊትን ድምፅ ለማመልከት በአዝ1+24 ላይ ብቻ ነው፤ (ኢሳ13+4 ደመ፡፡) ቅርንጫፎቿ ይሰባበራሉ፤ ሕዝ31+12 ደመ፡፡

11+17 በዚህ ጥቅስ ላይ የተነገረው የተፈጸመው ይሁዳ በ586 ዓ.ቅ.ክ ስትወድም ነበር (44+2-3 ደመ፡፡) ስላሰቁጡኝ፤ 8+19፤ ዘላ31+29 ደመ፡፡

11+18-23፤ ኢርምያስ ስለ ራሱ በገልጽ ከተናገረባቸው ክፍሎች ይህ የመጀመሪያው ነው፡፡

11+18 ዕቅዳቸውን ... ሥራቸውን፤ የኢርምያስ የገልጸውኞች የሆኑትን የወገኖቹን “የዓናቶት ሰዎች” ድርጊት የሚመለከት ነው (ቀፋ21-23)፡፡

11+19 ለመታረድ እንደሚነዳ ጠቦት፤ 51+40 ደመ፡፡ እንዲሁም ኢሳ53+7 እና ማብ ደመ፡፡ ዛፋን ከፍሬው ጋር እንቀረጥ፤ ከ12+2 ጋር ያገኘነበት፡፡ ከሕያዋን ምድር እናጥፋው፤ ኢሳ53+8 ደመ፡፡ ከመዝ27+13 ጋር ያገኘነበት፡፡ ሰሙ፤ ኢርምያስ ልጅ በላልነበረው (16+2)፤ ሰሙ አብሮት ይሞታል፡፡ ከእንግዲህም ወዲያ ... አይታሰብ፤ ልክ እንደ ክፉ ሰው (ኢዮ24+20፤ ሕዝ 21+32 ደመ፡፡)

11+20፤ ከ20+12 ጋር በብዙ ረገድ እንድ ዐይነት አባባል ነው ማለት ይቻላል፤ በተጨማሪም 17+10 ደመ፡፡ በጽድቅም

ጉዳዩን ላንተ ትቻለህና።
በእነርሱ ላይ የምትፈጽመውን
በቀል ልይ።

21 “እንግዲህ ሕይወትህን ለማጥፋት ለሚሹኛና ‘በእግዚአብሔር ስም ትንቢት አትናገር፤ አለዚያ በእጃችን ትሞታለህ’ ለሚሉህ ለዓናቶት ሰዎች እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ 22 ለሰዚያ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ‘እነሆ እኔ አቀጣቸዋለሁ፤ ጉልማሶቻቸው በሰይፍ፣ ወንዶችና ሴቶች ልጆቻቸውም በራብ ይሞታሉ። 23 በሚቀጡበት ዓመት በዓናቶት ሰዎች ላይ መዓት ስለማመጣ፤ ከእነርሱ የሚተርፍ አንድም አይኖርም።”

የኢርምያስ ማጥራምረም

12 እግዚአብሔር ሆይ፤ ጉዳዩን በፊትህ ሳቀርብ፤

አንተ ጻድቅ መሆንህን እያወቅሁ ነው።

የክፉዎች መንገድ ለምን ይሰምራል?

የከዳተኞችህ ኑሮ ለምን ይሳካል?

አንተ ተከለሃቸዋል፤ ሥርም ሰደዋል፤

እድገዋል፤ ፍሬም አፍርተዋል።

ሁሉንም እንተ በአፋቸው ላይ አለህ፤

ከልባቸው ግን ሩቅ ነህ።

ነገር ግን እግዚአብሔር ሆይ፤ አንተ እኔን

ታውቀኛለህ፤ ታየኛለህ፤

ስለ አንተም ያለኝን ሐሳብ

ትመረምራለህ።

እንደሚታረሱ በሳች ገዳቸው፤

ለዕርድም ቀን ለይተህ አቂዎቻቸው፤

‘ምድራቱ በዝናብ እጦት የምትጉዳው፤’

11:20 14መ+2:31
1ዜና29+171መዝ
7+1126+2158+101
ለቀ3+60
11+21 ቀ+191አሉ
21+181አ430+101
ኢር2+30112+61
18+2312+712618፤
11+34+20138+4
11+22 ኢ49+171
ኢር18+21
11+23 ኢር6+91
23+12
12+1 ዕፃ9+151አዶ
5+818+31 21+7+131
መዝ37+71ኢር5+27-
281አዝ18+251አፃ
9+14
12+2 ኢዶ5+31አሉ
29+131ኢር3+101፤
11+171አዝ22+271
ጥፋ፣181ማር7161
ጥፋ 1+16
12+3 መዝ17+91
11+5144+111139+1-
41 ኢር16+181
17+181 20+11

12+4 ቀ+111 ዘፃ
28+15-181ኢር4+25፤
26+28152+101አሉ
1+10-121አዝ1+2
12+5 ኢር49+191
50+44
12+6 መዝ12+21
ፖፓ26+24-251ኢር
9+4
12+7 21ፃ21+141
ኢ45+11ኢር71291
17+4
12+8 መዝ17+121
5፤51ሆሴ9+151አዶ
6+8

የሚዳውም ሣር ሁሉ በድርቅ
የሚመታው እስከ መቼ ነው?
ከነዋሪዎቹ ክፋት የተነሣ፤
እንስሳትና አዕዳፍ ጠፍተዋል፤
ደግሞም ሕዝቡ፤
“በእኛ ላይ የሚሆነውን አያይም”
ብለዋል።

የእግዚአብሔር ምላሽ

54 “እግረኞች ጋር ሮጠህ፤

እነርሱ ካደከሙህ፤

ከፈረሰኞች ጋር እንዴት ልትወዳደር
ትችላለህ?

በሰላም አገር ከተሰናከልህ፤

በዮርዳኖስ ደን ውስጥ እንዴት ልትሆን
ነው?

ፊንድሞችህና የገዛ ቤተ ሰብህ፤

እነርሱ እንኳ አሳረሙብሃል፤

በአንተም ላይ ይጮኻሉ፤

በመልካም ቢናገሩህም እንኳ
አትመናናቸው።

74 “ቤቴን አተዋለሁ፤

ርስቴን እጥላለሁ፤

የምወዳትን እርሷን፤

አሳልፌ በጠላቶቿ እጅ እሰጣታለሁ።

8ርስቴ፤ በዱር እንዳለ አንበሳ

ተነሥታብኛለች

በእኔም ላይ ጮኻብኛለች፤

ስለዚህ ጠላጌት።

*4 ወይም ምድራቱ የምትገኘው
*5 ወይም በሰላም ምድር ከታመነህ

የምትፈርድ፤ የዘና18+25 ማብ ይመ።

11+21 ሕይወትህን ለማጥፋት ለሚሹኛና ... ለዓናቶት
ሰዎች፤ 12+6 ይመ። “የሰው ጠላቶቹ የቤቴ ሰዎች ናቸው” (ሚክ
7+6 ጌታ በማቴ10+36 ላይ ጥቀሰው)።

11+22 በሰይፍ ... በራብ፤ የ5+12 ማብ ይመ።

11+23 የሚተርፍ፤ 6+9፤ ኢሳ10+20-22 እና ማብ ይመ።፤
ከእነርሱ፤ ነዋሪዎቹ፤ በሙሉ ሳይሆኑ፤ በዓናቶት የዘነሩትን
እድሜዎች ለማስታት ነው፤ ምክንያቱም ከምርኮው በኋላ፤ 128 የዓ
ናቶት ሰዎች ወደ አገራቸው ማለትም ወደ ትውልድ ከተ
ማቸው ተመልሰዋል (ዕፃዝ23 ይመ።)።

12+1-61 ኢርምያስ ስለ ራሱ በግልጽ ከተናገረባቸው
ክፍሉች ይህ ሁለተኛው ቢሆን፤ የመጀመሪያው (11+18-23)
ትዋዩ ነው። ቀ+1-4 ላይ የሚናገረው የኢርምያስ ቢሆን፤ በቀ+5-6
ላይ እግዚአብሔር መልስ ይሰጣል።

12+1 አንተ ጻድቅ መሆንህን እያወቅሁ፤ የዘና18+25
ማብ ይመ። እንዲሁም 11+20፤ መዝ51+41 ሮጤ3+4 ይመ።፤ እግ
ዚአብሔር ጻድቅ እንደ መሆኑ መጠን፤ ለመክብብት የሚገባ የፍ
ትሕ እምላክ ነው። ይሁን እንጂ፤ እንደዚያም ቢሆን፤ ጥያቄአት
ንፃና ብሰታችንን ሲሰጥ ዝግጁ ነው። የክፉዎች መንገድ ለምን
ይሞራል? ይህ ጥያቄ የኢርምያስ ብቻ አይደለም (ለምሳሌ፡- እዮ
21+7-151 ሚፓ3+15 ይመ።)። እግዚአብሔር በይሁዳ የነበሩ ክፉ
ዎች የኋላ ኋላ እንደሚጠፉ (ቀ+7-13)፤ እነርሱንም የሚያጠፉ ክፉ
ወራሪዎችን እንደሚጠፉ ይናገራል (ቀ+14-17)።

12+2 አንተ ተከለሃቸዋል፤ ይሁን እንጂ፤ ለዕል እግዚ
አብሔር እንደአስፈላጊነቱ ሕጻን በመቀየር የልቡን ሐሳብ መፈ
እም ይችላል (18+9-10 ይመ።)። ፍሬም አፍርተዋል፤ የኢርምያስ
ወገኖች የገዛ “ፍሬውን” ሊያጠፉበት እያደሙ ያሉ፤ (11+19
ይመ።)፤ ከፉዎች እየለመሰሙ ነበር። በአፋቸው ... ከልባቸው
ግን ሩቅ ነህ በከፊልም ቢሆን ጌታ በማቴ15+8-9 ላይ ጠቅሶታል።

12+3 ያለኝን ሐሳብ ትመረምራለህ፤ 11+20 ይመ።

እንደሚታረሱ በሳች፤ ኢርምያስ በ11+19 ላይ ለእርሱ የታሰበው
ጽዋ በክፉዎቹ የአገሩ ሰዎች ላይ እንዲደርስ ይለምናል። ልም
ወቅ ከበቀል የተነሣ ሳይሆን፤ የእግዚአብሔር ፍትሐዊ ትድገና
እንዳመጣበት ከመፈለግ የመነሳል ነው።

12+4 የምትጉዳው ... በድርቅ የሚመታው፤ 23+10
ይመ። እንዲሁም 3+31 14+1 ይመ።፤ በኢርምያስ የአገሉ ግሉት
ከመን በይሁዳ ምድር ተከታታይ ድርቅ የነበረ ይመስላል። ለዮ
ይም፤ የነበሩ ጠላቶች ኢርምያስ የተናገረው ትንቢት እንደሚፈ
እሙ አሳመኑን ነበር።

12+51 እግዚአብሔር በኢርምያስ ላይ የሚደርሰው መከራ
ከጊዜ ወደ ጊዜ እየከፋ፤ እንደሚሄድ በመንገር ስለ ወደ ፊት
እኔ ኃይል የስጠኝትዋል (ለምሳ 38+4-6 ይመ።)። ከተሰናከልህ
ላዚህ የባባው የዕብራይስጡ ቃል ብዙ ጊዜ “መታመን” የሚታ
ትርጉም ያለው ቢሆን፤ በአንዳንድ ስፍራ ባለው አገባቡ አሉት
ቀጠሉትም የመስክታል (ለምሳሌ፡ ምሳ14+16 ይመ።)። ደን፤ የእግዚ
ሶች መሸጊያና መጠለያ ነው (49+91 50+441 11+3 ይመ።)።

12+6 ቤተ ሰብህ የዕብራይስጡ ቃል በቃል ቢተረጎም
“ቤት” ማለት ነው፤ በዚህም መልክ ከተከታታይ ክፍል (ቀ+7) ጋር
በድምፅ የተያያዘ ያደርገዋል። የኢርምያስ ቤተ ሰብ ራሱ፤ “የዓ
ናቶት ሰዎች” (11+21-23) ከተባሉትና ሊገድሉት ከሚፈልጉት
ወገኖች ጋር የተደመረ ይመስላል።

12+7-171 እግዚአብሔር በይሁዳም ሆነ (ቀ+7-13) በእግዚ
ቢያቸው በሚገኙት ክፉ ሕዝቦች ላይ (ቀ+14-17) ይፈርዳል።

12+7 ቤቴን ይሁዳን ማለት፤ (ለምሳሌ፡- 11+17
ይመ።)፤ ርስቴን፤ የእግዚአብሔርን ምድርና ሕዝብ ያመለክታል
(ቀ+8-9-14-15 ይመ።) በተጨማሪም ዘዕ15+17 እና ማብ ዘፃ
4+201 ኢሳ19+251 47+6 ይመ።፤ የምወዳትን እርሷን የ11+15
ማብ ይመ።።

12+8 ጠላጌትን “ለጠላቶቼ እጅ አሳልፌ በመስጠት” (ቀ+71
ሚፈ1+3 ይመ።) የፍሬህን እነሣታለሁ ማለት ነው።

፡ርስቱ ሌሎች አምሮች፤
ሊበሏት እንደ ከበሏት፤
እንደ ዝንጉርጉር አምራ አልሆነችም?
ሂዱ፤ የዱር አራዊትን ሁሉ ሰብሰቡ፤
እንዲቀራመሙትም አምሳቸው።
10 ብዙ እርኞች የወይን ቦታዬን ያጠፋሉ፤
ይዙታዬንም ይረማሳሉ፤
ደስ የምሰኝበትንም ማላ፤
ጭር ያለ በረሃ ያደርጉታል።
11 በፊቱ ባደማ፤
ደረቅና ወና ይሆናል፤
መላዩቱም ምድር ጠፍ ትሆናለች፤
ስለ እርሷ የሚገደው የለምና።
12 በምድር በዳ ባሉት ወና ኩረብቶች ሳይ፣
አጠፈዎች ይሰማራሉ፤
የእግዚአብሔር ሰይፍ ከምድር ጫፍ እስከ
ምድር ጫፍ፤
እንዳች ሳያስቀር ይበላል፤
የሚተርፍም የለም።
13 ሰንደን ያዘራሉ፤ እሾሽን ያጭዳሉ፤
ይደዳማሉ፤ የሚያገኙት ግን የለም፤
ከእግዚአብሔርም ጽኑ ቀጣ የተነሣ፤
በመሽራችሁ ውጤት ታፍራላችሁ።”

14 እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ “ለሕዝቤ
ለእስራኤል የሰጠሁትን ርስት የሚይዙትን
ከፋ ጎረቤቶቹን ሁሉ፤ ከምድራቸው እነቅላ
ቸዋለሁ፤ የይሁዳንም ቤት ከመካከላቸው
እነቅላለሁ። 15 ከነቀልጻችው በኋላ ግን መልሼ
እምራቸዋለሁ፤ እያንዳንዳቸውንም ወደ ገዛ
አገራቸውና ወደ ገዛ ርስታቸው መልሼ

12፡9 ዘ፡28+26፤
ሊ፡456+9፤ሊር1543
1፡20ዘ፡23+25፤ 39+17-
20
12፡10 ሊ፡45+1-7፤
ሊር9+10፤23+1፤25+
11፤34፤ሕ፡24+2-10
12፡11 ቀ፡4፤ሊ፡4
5፡6124+4፤ሕር9+12፤
14፤423፤10
12፡12 ዘ፡32፤4፤1፤
42፤ሊ፡43፤18፤ ሊር
3፡217፤10፤46፤10፤
47፤6፤ሕ፡4፤17፤
21፤3፡4፤28፤33፤2
12፡13 ዘ፡15፤7፤1
ዘ፡26፤20፤ዘ፡28፤
38፤ሕር4፤26
12፡14 ዘ፡29፤28፤
28፤63፤2፤ዘ፡57፤20፤
ጣ፡9፤6፤ዘ፡4፤ 2፤7-9
12፡15 ዘ፡30፤3፤
መ፡16፤2፤ላ፡ጥ፡9፤14-
15

12፡16 ሊ፡23+7፤
ሊ፡426፤18፤49፤6፤ሕ
ር3፤17፤4፤21፤18፤
12፡17 ዘ፡27፤29
13፡3 ሊር 33፤1
13፡4 ዘ፡214
13፡5 ዘ፡40፤16

አመጣቸዋለሁ፤ 16 የሕዝቧን መንገድ በትጋት
ቢማሩና ሕዝቧን በበአል እንዲያል እንዳስ
ተማሩት ሁሉ፤ ‘ሕያው እግዚአብሔር’
በሰው በሰሜ ቢሆሉ፤ በዚያን ጊዜ በሕዝቤ
መሠረታል፤ 17 የማይሰማኝን ሕዝብ
ግን ፈጽሜ እንቅለዋለሁ፤ አጠፋዋለሁም”
ይላል እግዚአብሔር።

ከተልባ እግር የተሠራ መቀነት
13 እግዚአብሔር፤ “ሂደህ ከተልባ እግ
የተሠራ መቀነት ግዛ፤ ወገብ
ህንም ታጠቅበት፤ ነገር ግን ውሃ አታስ
ነካው” አለኝ። ፤ስለዚህ እግዚአብሔር እን
ዳዘዘኝ መቀነቱን ገዛሁ፤ ወገቤንም ታጠቅ
ሰሰሁት።

1 ላሁለተኛም ጊዜ የእግዚአብሔር ቃል
ወደ እኔ እንዲህ ሲል መጣ፤ “ግዝተህ
የታጠቅህበትን መቀነት ይዘህ፤ ወደ ኤፍራ
ጥስ” ሂድ፤ በዚያም በበለት ንቃታት ውስጥ
ሸሽገው።” ፤ስለዚህ እግዚአብሔር በነገረኝ
መሠረት ወደ ኤፍራጥስ ሂጀ ሸሽግሁት።

ከብዙ ቀን በኋላም እግዚአብሔር፤
“ተነሥተህ ወደ ኤፍራጥስ ሂድ፤ በዚያ እን
ድትሸሽገው የነገርሁህ መቀነት አምጣ”
አለኝ። “እኔም ወደ ኤፍራጥስ ሂጀ፤ መታጠ
ቂያውን ከሸሽግሁበት ቦታ ቄፍሬ አወ
ባሁ፤ መታጠቂያውም ተበላሽቶ፤ ከጥቅም
ውጭም ሆኖ ነበር።

የእግዚአብሔርም ቃል ወደ እኔ እንዲህ

4 ወይም ፈሬጥ

12፡9 ሌሎች አምሮች ... የዱር አራዊትን የይሁዳን ጠላ
ቶች የሚገልጥ ነው (ሊ፡456፡9 እና ማብ ይመጣ።)
12፡10 ሊሮዎችን ገዢዎችን ያመለክታል (የ2፡8 ማብ ይመጣ።)
የወይን ቦታዬን የይሁዳን ለማለት ነው (2፡21 እና ማብ ይመጣ።)
ደስ የምሰኝበትንም ግዛ፤ 3፡19 እና ማብ ይመጣ።
12፡11 ደረቅ፤ ቀ፡4 እና ማብ ይመጣ። በዚህ ቀጥሮ ሳይ
ብቻ ሰባት የሰን” ድምዳሜ ሰባት የመ” ድምዳሜ ያላቸው ቃላት
በሰብራይሰው ትርጉም ይገኛሉ፤ ይህም የሚያሳየው ኢርምያስ
ንጉህ ያህል ተጠንቅቆ እንደ ጸፈና የሥነ ጽሑፍ ተሰጥሶ እንደ
ነበረው ነው።
12፡12 ወና ኩረብቶች፤ የባዶነት አምልኮ የሚካሄድባቸው
ሰፍራዎች ነበሩ (3፡2፤ ዘ፡23፡4 ይመጣ።)። አጥፊዎችን ባቢ
ሎውያንን ይመጣ። (የ4፡7 ማብ ይመጣ።)። የእግዚአብሔር ሰይፍ፤
እግዚአብሔር የመቅዳ መሣሪያ አድርጎ የሚጠቀምበትን
ማንኛውም ነገር የሚያመለክት ነው (25፡29፤ 47፡6 ይመጣ።)
ከ ... ጫፍ እስከ ... ጫፍ፤ 25፡33 ይመጣ። የሚተርፍም
የለም፤ ሰብራይሰው ቃል በቃል ሲተረጎም፤ “ለሰም የሚኖረው
እንድም እይገኝም” ይላል (6፡14 እና ማብ ይመጣ።)
12፡13፤ 14፡2-4 ይመጣ።

12፡14 የሚይዙትን ሰብራይሰው ቃል በቁመ ባሕረቴም
“የሚነኩትን” ይላል፤ በዘካርያ 4፡6 ማጥቃትንና መዘረኝን በሚ
ያመለክት መልኩ ሰፍሮ ይገኛል። ከፋ ጎረቤቶች፤ ለምሳሌ፡-
2፡124፤2 ይመጣ። እንቅላቸዋለሁ፤ በምርኮ ተገዝው የሚሄዱ መሆ
ናቸውን ያመለክታል (ለምሳሌ፡- 1፡714፤15 ይመጣ።)
12፡15፤ ከይሁዳ ምድር በምርኮ የተጋዙትና በአጎራባች
አገሮች ይገዛሉ (የፋ16፤32፤37፤44፤33፤26፤48፤47፤149፤6 ይመጣ።)
12፡16፤ ሊ፡456፡6-7 ይመጣ። እዚህ ቀጥሮ ሳይ መሣሪሁ
በምድር ሳይ የሚገለጥበት ዘመን ከበለት ሻርባው ይታያል (ሊ፡4
2፡24 ይመጣ።)። መንገድ፤ የ10፡2 ማብ ይመጣ። ይመሠረታሉ፤
ሊ፡43፤15 ሳይ ይህ ቃል “እንተዋል” ተብሎ ተተርጉሞአል።
13፡1-27፤ በዚህ ምዕራፍ ውስጥ አምስት ተከታታይ ማስጠ
ንቀቂያዎች ተሰጥተዋል፤ የመጀመሪያዎቹ ሁለቱ በስድ ንባብ

የተጻፉ ሲሆኑ (የፋ1-11፡12-14)፤ የመጨረሻዎቹ ያስቱ ደግሞ
በግጥም መልኩ የቀረቡ ናቸው (የፋ15-17፡18-19፡20-27)።
13፡1-11፤ የተበላሸውና ከጥቅም ውጭ የሆነውን መቀነት
የሚገልጽው ትረካ፤ ኢርምያስ መልእክቱን ለመገለጽ በተግባር
እንዲገልጥ እግዚአብሔር ካዘዛቸው ምልክቶች የመጀመሪያውና
ትልቁ ነው።

13፡1፡2-4፡7 ሂደህ ... ገዛ፤ ... ገዛሁ፤ ... መቀነት
ይዘህ ... ሸሽገው።”፤ ተነሥተህ ወደ ኤፍራጥስ ሂድ፤ ... መቀነት
አምጣ ...፤ እኔም ወደ ኤፍራጥስ ሂጀ ... መታጠቂያውን ...
ቄፍሬ አወጣሁ፤ ኢርምያስ እንደ መንፈሳዊ አባቱ እንደ አብ
ርሃም ፊጥኖ የመታዘዝ ባሕርይ ነበረው (ስለ አብርሃም መታዘዝ
የዘፍ፤12፡4 ማብ ይመጣ።)

13፡1 ከተልባ እግር የካህናቱም አልባላት ከዚህ ዐይነት
የተሠሩ ነበሩ (ሕ፡144፤17-18 ይመጣ።)። “የመንግሥት ካህናት”
የሆኑት የእስራኤል ሕዝብ ቅድስና ምልክት ነው (ዘ፡19፡6 እና
ማብ ይመጣ።)። የተልባ እግሩ መቀነት ቀደም ሲል በእግዚአ
ብሔርና በይሁዳ መካከል የነበረው የጠበቀ ግንኙነት ምልክት
ነው (የፋ11 ይመጣ።)። ውሃ አታስነካው፤ አትጠበቅ ማለት ሲሆን፤
የይሁዳን በገጠላት የተሞላ ትዕቢት ያመለክታል (የፋ9 ይመጣ።)
13፡4 ኤፍራጥስ፤ ምናልባት ኢሉ 18፡23 ሳይ፤ “ፋራ”
ካለው ጋር አንድ ሊሆን ይችላል፤ ይህም የሚገኘው በአሁኑ
ዘመን፤ “ዋዲ ፋራ” ተብሎ ከሚጠራው ከተማ አጠገብ ሲሆን፤
ከእናቱት ሰሜን ምሥራቅ አምስት ኪ.ሜ. ያህል ላይ ነው።
ይሁዳ ከአዝክ ዘመን አንገሥት በአሃራውያንና በባቢሎናውያን
ምግባር ብልሹነት መጠክል እንደ ጀመረች ለማሳየት የሚረዳ
አንድ ምልክት ነው (2፡716 ይመጣ።)።

13፡6 ከብዙ ቀን በኋላም የምናልባት በባቢሎን የነበረውን
የምርኮ ዘመን የሚያሳይ ሳይሆን አይቀርም።

13፡7 ቄፍሬ አወጣሁ፤ ምናልባት ነቢይ መቀነቱን ቀብ
ሮት ይሆናል፤ ወይም የበለቀው ውሃ ደለል አልብሶት ይሆናል።
ተበላሽቶ ... ነበር። በዘ፡26፡39 አብቀድሞ እንደ ተገለጸው፤
የእግዚአብሔር ሕዝብ ከገጠላታቸውና ከአባቶቻቸውም ገጠላት
የተነሣ የተበላሹ ሆነዋል።

ሲል መጣ፤ ⁹“እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ የይሁዳን ትዕቢትና የኢየሩሳሌምን አብራት እንደዚሁ እጠፋለሁ።” ¹⁰ቃሉን መስማት እምቢ ብለው በልባቸው አልኸኝነት በመሄድ ሊያመልክታቸውና ሊሰግዱላቸው ሌሎችን ጣያቶች የሚከተሉ እነዚህ ክፉ ሕዝቦች ከጥቅም ውጭ እንደ ሆነው እንደዚህ መቀነት ይበላሻሉ። ¹¹መቀነት በሰው ወንብሳይ እንደሚታሰር፤ መላው የእስራኤልና የይሁዳ ቤት ከእኔ ጋር ተጣብቆ ለሰሜምስጋናና ክብር፤ የኔ ሕዝብ እንዲሆንልኝ አድርጌው ነበር፤ ሕዝቤ ግን አልሰማም” ይላል እግዚአብሔር።

የወይን ጠጅ ግድጋግ

¹²“እንዲህ በላቸው፤ ‘የእስራኤል ስሞላክ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ “ማድጋ ሁሉ በወይን ጠጅ ይሞላል” ይላል። እነርሱም፤ “ማድጋ ሁሉ በወይን ጠጅ እንደሚሞላ እኛ አናውቅምን?” ቢሉህ፤ ¹³እንዲህ በላቸው፤ “እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ‘በዳዊት ዙፋን ላይ የሚቀመጡትን ነገሥታት፤ ክህናትን፤ ነቢያትን እንዲሁም በኢየሩሳሌም የሚኖሩትን ሁሉ ጨምሮ በዚህች ምድር የሚኖሩትን ሁሉ በሰህር እሞላቸዋለሁ።” ¹⁴እንዲህ ሰው ከሌላው ጋር፤ አባትንና ወንድ ልጅን እርስ በእርስ አጋጫለሁ፤ ይላል እግዚአብሔር፤ ያለ ሐዘኔታ፤ ያለ ምሕረትና ያለ ርኅራኄ አጠፋቸዋለሁ።”

የትዕቢት ውጤት

¹³፡9 ትዕቢትና ... አብራት ከ9፡23-24 ጋር ያገናኘበ። ጉራ የተሞላው የይሁዳ ትዕቢት የመውደቂያዋና የመማሪካ ምክንያት ሆኖአል (ፋ15፡17 ይመ)፤ ይህም በዘሊ26፡19 አስቀደሞ ተጠቅሟል።

¹³፡10 መስማት እንቢ ብለው፤ የ9፡6 ማብ ይመ። በላባቸው አልኸኝነት፤ የ3፡17 ማብ ይመ። ከጥቅም ውጭ፤ 24፡8 ይመ።

¹³፡11 አልሰማም፤ ባለመስማታቸውም በዘፈ26፡19 ላይ የተሰጠው የተስፋ ቃል በእነርሱ ሕይወት ተፈጻሚነት አይኖረውም።

¹³፡12-14፤ እግዚአብሔር የይሁዳን መሪዎችና የሕዝቡንም የኋላ ኋላ መጥፋት ለመግለጽ በወይን ጠጅ የተሞሉ ግድጋግ ዎችን እየሰለፈ አድርጎ ይጠቀማል።

¹³፡13 በሰህር፤ በቀመ፤ በመጠጥ ይሰክራሉ ለማለት ነው (ለምሳሌ። ኢላ28፡7 ማብ። በተጨማሪም የእግዚአብሔርን የቀላባ ወይን ጠጅ ውጤት የሚያመለክት ነው (25፡15-29፤ መዝ60፡3፤ ኢላ51፡17-20፤ ሕዝ23፡32-34 ይመ)። ነገሥታትን፤ ክህናትን፤ ነቢያትን ... በኢየሩሳሌም የሚኖሩትን ሁሉ፤ 26፡16፤ የ1፡18 ማብ ይመ።

¹³፡14 እንዲህ ሰው ከሌላው ጋር ... አጋጫለሁ በይሁዳ የሚገኙ የተለያዩ ወገኖች ቂርጦ በመጣባቸው የውጭ ጠላት ላይ የሚያደርጉት ነገር ቢኖር ገራ መጋባትና መታወክ ብቻ ነው። ያለ ሐዘኔታ፤ ያለ ምሕረትና ያለ ርኅራኄ፤ 21፡7 ይመ፤ በተጨማሪ ሕዝ5፡11 ይመ።

¹³፡15-17፤ ነቢያ ገጢኦችን የተሞላ ትዕቢት ጥፋትን እርግዝ እንደሚወልድ ይናገራል።

¹³፡15 ሰሙ፤ የ2፡4 ማብ ይመ። ትዕቢቱን አትሁኑ፤ ፋ17 ይመ፤ በተጨማሪም የፋ9 ማብ ይመ።

¹³፡16 በእግዚአብሔር ክብርን ሰጡ፤ ገጢኦቻቸውን ተናዘዙ ማለት ነው (ኢላ7፡19፤ የሐ9፡24 ይመ)። ብርሃንን

13፡9 ዘሊ26፡19፤ ጥፋ23፡12፤ሐ፡፩ 1፡51

13፡10 መላ10፡13፤ ዘፈ8፡19፤መዝ9፡33፤ ኢር3፡17፤9፡14፤ 22፡21፤ሐዝ 5፡3

13፡11 ዘዐ19፡5-6፤ ኢላ43፡21፤63፡12፤ 65፡12፤ኢር3፡17፤ 7፡26፤32፡20

13፡13 መዝ60፡3፤ 75፡8፤ኢላ 9፡9፤ ኢር25፡18፤51፤57

13፡14 ዘፈ29፡20፤ ኢላ9፡19-21፤ኢር 7፡20፤16፤5፤49፡32፤ 36፡4፤2፤21፤ሐዝ5፡

10፤7፤418፤18፡9፤5፤ 10፤24፤14፤ዘብ1፤16

13፡15 ዘዐ 23፡21፤ መዝ9፡5፤7-8

13፡16 ዘሊ26፡37፤ ኢላ7፡19፤ኢር3፡15፤ 23፤ ሳሙ2፡9፤መዝ 82፡5፤ኢላ51፤17፤ ኢር23፡12

13፡17 መዝ80፡11፤ ኢር9፡113፤11፤14፤ 129፡1፤ሚል 2፡2

13፡18 ሳሙ12፡30፤ 11፤72፤19፤27፤24፤81፤ ኢላ22፡17፤ኢር2፡4፤

11፤22፤1፤10፤ፋ5፤16፤ ሕዝ6፡12፤21፤26

13፡19 ዳር20፡4፤ 52፡3፤ሐሰፋ1፤13

13፡20 ኢር6፡22፤ 23፡2፤ዕ፡1፤6

13፡21 መዝ41፡9፤ ኢር4፡30፤31፤20፤10፤ 138፡22፤ሐብ1፤7

¹⁵ እግዚአብሔር ተናግሮአልና፤ ሰሙ፤ ልብ በሉ፤ ትዕቢተኛም አትሁኑ።

¹⁶ ጨለማን ሳያመጣ፤ በሚጨልቅሙትም ተራሮች ላይ፤ እግሮቻችሁ ሳይሰናከሉ፤

በስምላክዬ በእግዚአብሔር ክብርን ሰጡ። ብርሃንን ተስፋ ታደርጋላችሁ፤

እርሱ ወደ ጨለማ ይለውጣል፤ ድቅድቅ ጨለማም ያደርገዋል።

¹⁷ ባትሰሙ ግን፤ ነፍሴ ስለ ትዕቢታችሁ፤ በሰውር ታለቅሳላች፤

የእግዚአብሔር መንጋ ተማርኮአልና፤ ዐይኔ አምርሮ ያለቅሳል፤

እንባዩም እንደ ጉርፍ ይወርዳል።

¹⁸ ለንጉሡና ለእናቱ ለእቴጌዪቱ፤ የክብር ዘውዳችሁ፤ ከራሳችሁ ይወድቃልና፤

ከዘፋናችሁ ውረዱ” በላቸው።

¹⁹ በኔጌቭ ያሉ ከተሞች ይዘጋሉ፤ የሚከፍታቸውም አይኖርም፤ ይሁዳ ሁሉ ተማርኮ ይሄዳል፤

ሙሉ በሙሉም ይዘጋል።

²⁰ ዐይኖቻችሁን ከፍታችሁ፤ ከሰሜን የማመጡትን እዩ። ለእንቺ የተሰጠው መንጋ፤

የተመክሽባቸው በሳች የት አሉ? ²¹ ልዩ ወዳጆች እንዲሆኑሽ ያስተማርላቸው፤

ባለ ሥልጣን ሲሆኑበት ምን ትያለሽ? እንደምትወልድ ሲት፤

ተስፋ ታደርጋላችሁ፤ በኢየ5፡18-20፤ 8፡9 ላይ ከተገለጸው ከጌታ ቀን ጋር ያጻጽፉ።

13፡17 ንፍሴ ... ታለቅሳላች፤ የ9፡1 ማብ ይመ። ትዕቢታችሁ፤ ፋ15፤ የፋ9 ማብ ይመ። መንጋ፤ ሕዝቡን ለማለት ነው (ፋ20፤ ዘዘ10፡3 ይመ። በተጨማሪም የ2፡8፤ የ10፡21 ማብ ይመ።)። ተማርኮአልና፤ በምርኮ ተገዝአል ማለት ነው (ፋ19 ይመ።)።

13፡18-19፤ በዚህ ክፍል የሚናገረው ነቢያ ሲሆን፤ በምርኮ የመወሰኛው ሰዓት እጅግ መቃረቡንና አይቀራ መሆኑን ይገልጻል።

13፡18 ለንጉሡና ለእናቱ ለእቴጌዪቱ፤ ምናልባት የእኔ ንጉና ኔስታን ለመጥቀስ ይሆናል (21፡724፡8)። ይህ ከሆነም፤ ከንጉሱ አባታቸው በሥራ ሁለት ዐመት በኋላ በ597 ዓ.ክ. ነው ማለት ነው (በ11፡1-13፡27 ላይ የተጻፈውን ማብ ይመ።)። ዘውዳችሁ ... ይወድቃልና፤ 22፡24-26፤ 29፡21፤ 21፡724፡15 ይመ።

13፡19 በኔጌቭ፤ በራሳችሁ የይሁዳ ምድር ክፍል ነው (ዘፍ12፡9 ማብ ይመ።)። ይዘጋሉ፤ ከቤት ፍርስራሽ ከምችት የተነሣ መተላለፍ ይጠፋል እንደ ማለት ነው (ኢላ24፡10 ይመ።)። ሙሉ በሙሉ ይዘጋል፤ አጥ1፡6፡9 ይመ።

13፡20-27፤ በመጀመሪያ ነቢያ (ፋ20-23)፤ ከዚያም እግዚአብሔር ይናገራል (ፋ24-27)። ይሁዳ ሆን ብላ በማመልከት በምርኮ መወሰኛ የማይቀር ሆኖአል።

13፡20 ከሰሜን፤ ከባቢሎን ምድር ለማለት ነው (4፡6 ይመ። በተጨማሪም የኢላ41፡25 ማብ ይመ።)። ለእንቺ፤ እየፋላምን በሴት አስመስሉ፤ በሰውኛ አነጋገር ሲያመልክት ነው (ፋ21-22፡26፡27 ይመ።)። መልእክቱ የሚተላለፈውም ለኢየሩሳሌም ነው። መንጋ ... በሳች፤ የፋ17 ማብ ይመ።

13፡21 ልዩ ወዳጆች፤ ምናልባት ይሁዳን ተራ በተራ ይዘዋት የነበሩ ገብሳና ባቢሎን ይሆናሉ። እንደምትወልድ ሲት፤

ምጥ አይዝሽምን?
22“ይህ ለምን ደረሰብኝ?” ብለሽ
ራስሽን ብትጠይቁ፤
ለብሰሽን ተገልበሽ የተገራተርሽው፤
በሰውም እጅ የተገነሳታሽው፤
ከነጢአትሽ ብዛት የተነሣ ነው።
23ኢትዮጵያዊ መልኩን፤
ነብርስ ዝንጉርጉርነቱን መለወጥ
ይችላል?
እናንተ ክፉ ማድረግ የለመዳችሁትም፤
መልካም ማድረግ አትችሉም።
24“የበረሐ ነፋስ ብትንትኑን
እንደሚያወጣው ገለባ፤
እንዲሁ እበታትናችኋለሁ።
25እኔን ረስተሽ፤
በከንቱ እማልክት ስለታመንሽ፤
የወጅሁልሽ ድርሻሽ፤
ዕጣ ፈንታሽ ይህ ነው!”
ይላል እግዚአብሔር፤
26“ነፍረትሽ እንዲገለጥ፤
ለብሰሽን ፊትሽ ድረስ እገልባለሁ፤
27በኩረብቶችና በሚጸዎች ላይ፤
አስጸያፊ፤ ተግባርሽን፤
ምንዝርናሽንና ማሽካካትሽን፤
ነፍረተቢስ ግልሙትናሽን አይቻለሁ።
አየሩሳሌም ሆይ፤ ወዮልሽ፤
ከርኩሶትሽ የማትጸጂው እስከ መቼ
ነው?”
ድርቅ፤ ራብ፤ ሰይፍ
14 ስለ ድርቅ ወደ ኢርምያስ የመጣው
የእግዚአብሔር ቃል ይህ ነው፤
21ይሁዳ ታለቅሳለች፤
ከተሞቿም ይማቅቃሉ፤
በምድር ላይ ተቀምጠው ይቈዝማሉ፤

13፡22 1ነፃ፡9፤
ኢ፡420፡11ኢር፡9፡2-6፤
16፡10-12፡40፡18
1ኢዝ16፡37፡123፡26፤
5ሆ3፡5-6
13፡23 2ኤ፡6፡36
13፡24 ዘሌ26፡33፤
ኢዮ1፡19፡127፡21፤
መዝ1፡4
13፡25 ዘዳ31፡20፤
ኢዮ20፡29፡10፡4፡2
1106፡19-21፡1ኢ፡4
17፡10፡1ጥ፡24፡51
13፡26 ሱቆ1፡8፤
ሕዝብ6፡37፡15ሆ3፡5
13፡27 ኢ፡457፡7
1ኢዝ6፡13፡23፡29፤
ሆል8፡5
14፡1 ዘዳ28፡22፤
ኢ፡45፡6
14፡2 ኢ፡43፡26
14፡3 ዘዳ28፡48፤
2፡7 18፡31፤ ሐ
6፡12ኢዮ6፡19-20
14፡4 ኢር3፡31
12፡11፡አሆ 4፡8፤
ዘዝ14፡7
14፡5 ኢ፡415፡6
14፡6 ዘፍ47፡4ኢዮ
39፡5-6፡መዝ104፡11
1 ኢር2፡24
14፡7 1፡4፡መ፡12፡22
1መዝ79፡9፡ኢ፡43፡9
1ኢር2፡19፡15፡6፤
8፡14ሆል5፡5
14፡8 መዝ9፡18፤
18፡46፡146፡1ኢ፡4
25፡9፤ ኢር 17፡13፤
50፡7
14፡9 ዘፍ17፡7፤
መዝ27፡9፡ኢ፡450፡2
163፡19፡ኢር8፡19፤
15፡16

ጨኸትም ከአየሩሳሌም ወጥቶ
ይሰማል።
3መሳፍንት አገልጋዮቻቸውን ውሃ ፍለጋ
ይሰዳሉ፤
እነርሱ ወደ ውሃ ጉድጓዶች ይወርዳሉ፤
ነገር ግን ውሃ አያገኙም፤
ዐፍረውና ተስፋ ቈርጠው፤
ራሳቸውን ተከናንበው፤
ባዶ እንስራ ይዘው ይመለሳሉ።
4በምድሪቱ ዝናብ ስለ ሌለ፤
መሬቱ ተሰነጣጥቆአል፤
ገበሬዎችም ዐፍረው፤
ራሳቸውን ተከናንበዋል።
5አንዳች ነር ባለመኖሩ፤
የሚዳ አጋዘን እንኳ፤
እንደ ወለደች ግልገሏን ጥላ ትሄዳለች።
6የሚዳ አህዮች ባድማ ኩረብቶች ላይ
ቆሙ፤
እንደ ቀበርም አየር ፍለጋ አለክለኩ፤
ግላሽ ባለመገኘቱ፤
ዐይኖቻቸው ፈዘዙ።”
7እግዚአብሔር ሆይ፤ ከአንተ መኩብለል
አብዝተናል፤
በአንተም ላይ ዐምፀናል፤
ነጢአታችን ቢመሰክርብንም እንኳ፤
ስለ ስምህ ብለህ አንድ ነገር
አድርገን።
8አንተ የእስራኤል ተስፋ፤
በጭንቀት ጊዜ አጸኝ፤
ለምን በምድሪቱ እንደ ባዕድ፤
እንደ ሌት አዳሪ መንገደኛ ትሆናለህ?
9ግራ እንደ ተጋባ ሰው፤
ለመታደግም ኅይል እንዳጣ ተዋጊ
ትሆናለህ?
*23 ዕብራይስጡ ከጥቂ ይላል (የፍልባት በላይኛው ዐባይ
አካባቢ ይሚኖር ሰው ሊሆን ይችላል)።

6፡24፤ 49፡241 50፡43 ይመጥ።
13፡22 ለብሰሽን ተገልበሽ የተገራተርሽው፤ እንደ
ዝሙት አዳሬ በሕዝብ ፊት የተዋረደች ግለት ነው (ቀ፡26-27፤
ኢ፡47፡3፤ ሆል2፡3፡10 ይመጥ)።
13፡23፤ ጥያቄው መልስ የሚጠብቅ አይደለም፤ ምላሹ
አታታቂ መሆኑ የታወቀ ነውና (17፡9 ይመጥ)።
13፡24 ነፋስ ብትንትኑን እንደሚያወጣው ገለባ፤
የከተማች መጨረሻ ይሆን ነው (ለምሳሌ፡- መዝ1፡4 ይመጥ)። የበ
ረሐ ነፋስ፤ የ4፡11 ግብ ይመጥ።
13፡25 እኔን ረስተሽ፤ የ2፡32 ግብ ይመጥ።
13፡26፤ ቀ፡22 እና ግብ ይመጥ።
13፡27 ምንዝርናሽንና ማሽካካትሽን፤ የ5፡8 ግብ ይመጥ።
ነፍረተ ቢስ ግልሙትናሽን፤ ሕዝብ6፡27 ይመጥ። አለክ መቼ ... ?
የእግዚአብሔርን ቀጣዩ የማሳለፍ ዕድል እጅግ የመንመን ሲሆን
ዝግጥም ተስፋ አለ (ለምሳሌ፡- ከ12፡14-16 ጋር ያነጻጽር)።
14፡1-15፡21፤ ኢርምያስ በዚህ ክፍል የሚገኘውን መል
እኩት ያስተላለፈው በከባድ የድርቅ ወራት እንደ ነበር ይታ
ወቃል፤ ሆኖም ድርቁ የተከሠተበት ወቅት ወይም ዘመን
አይታወቅም።
14፡1-15፡9፤ ኢርምያስ ስለ ድርቁ ሁኔታ በመጀመሪያ
የጽሑፉ ከገለጸ በኋላ (14፡2-6)፤ ጣልቃ እያስገባ ይጸልያል
(14፡7-9፡13፡19-22)፤ እግዚአብሔርም ምላሽ ይሰጣል (14፡10-
12፡14-18፡11 15፡1-9)።
14፡1 ድርቅ፤ 17፡8 ይመጥ። 3፡31 12፡4 እንደ ተገለጸው
ሳይሆን፤ እዚህ ላይ ጠላት አገሪቱን ስለ ወረረ መስራው እያየለ
ይላል (ቀ፡18 ይመጥ)።ድርቅ እርግጥን ያስከትላሉ ተብለው

ከሚፈሩት አንዱ ነበር (23፡10 ይመጥ)፤ ይህም የሚደርሰው
ከእግዚአብሔር ጋር ያደረጉትን ቃል ዘዳን አፍርሰው ሲገኙ
ነበር (ዘሌ26፡19-20፤ ዘዳ28፡22-24 ይመጥ)።
14፡2 ከተሞቿም፤ ዕብራይስጡ ቃል በቃል ሲተረጎም፤
“ደጆቿ” ይላል (የዘፍ22፡17 ይመጥ)፤ 15፡17 ይመጥ።
14፡3 መሳፍንት፤ ድርቅ እገላ ከሕዝቡ ሀብታም ከደካ
ሳይል፤ ሁሉንም በአንድነት ይመታል። ራሳቸውን ተከናንበው፤
የሕዝቡ ምልክት ነው (ቀ፡41 2፡4፡መ፡15፡30 ይመጥ። ከ2፡4፡መ፡19፡4
ጋር ያነጻጽር)።
14፡4 ዝናብ ስለ ሌለ፤ 1ነፃ17፡7 ይመጥ። በታላቁ ዐባይ
ወንዝ ምድር እንደሚርስለት እንደ ግብላ ዳይሆን፤ የመካከለኛ
ምሥራቅ አገሮች ውሃ የሚያገኙት በአብዛኛው ከዝናብ ብቻ
ነው።
14፡6 አለክለኩ፤ በዚህ የገባው የዕብራይስጡ ቃል በ2፡24
ላይ፤ “ማናኖና” ተብሎ ተተርጉሞአል። በዚያኛው አገባቡ
ሴቲቱ አሁን (አየሩሳሌም) ወንዱን በእጅጉ የፈለገችበትን ወቅት
የሚገልጽ ሊሆን፤ እዚያው ላይ ግን ወንዱ የሚዳ አሁን በይሁዳ
ነጢአት በመጣው ድርቅ የተነሣ ውሃ ጠምቶት እያለክለክ መሆኑ
ኑን የሚገልጥ ነው።
14፡7-9፤ ዝቢዩ ስለ ሕዝቡ ይጸልያል (ቀ፡11 ይመጥ)።
14፡7 ስለ ስምህ ብለህ ቀ፡21፤ ኢኦ፡7፡9፤ ኢ፡448፡9-11
ይመጥ። መኩብለል አብዝተናል፤ 2፡19፤ 3፡22፤ 5፡6 ይመጥ። ቃሉ
ከሀደትን ጭር የሚያመለክት ነው።
14፡8 አንተ የእስራኤል ተስፋ፤ ቀ፡22፤ 17፡13፡50፡7፡አሁ
28፡20 ይመጥ።
14፡9 በስምህም ተጠርተናል፤ ምን ጊዜም ታዳጊያችን

እግዚአብሔር ሆይ፤ አንተ በመካከላችን
አለህ፤
በሰምህም ተጠርተናል፤
እባክህ አትተወን።

¹⁰ እግዚአብሔር ስለዚህ ሕዝብ እንዲህ ይላል፤

“መቅበዝበዝ እጅግ ይወዳሉ፤
እግሮቻቸው አይገቱም፤
ስለዚህ እግዚአብሔር በእነርሱ ደስ
አይለውም፤
አሁን በደላቸውን ያስባል፤
በገጠኦቻቸውም ይቀጣቸዋል።”

¹¹ እግዚአብሔርም እንዲህ አለኝ፤ “ለዚህ
ሕዝብ በነገሩ አትጽልይ፤ ¹²በጾሙም ጨኽ
ታቸውን አልሰማም፤ የሚቃጠል መሥዋዕ
ትና የእህል ቀርባንን ቢያቀርቡም አልቀበ
ላቸውም፤ ነገር ግን በሰይፍ፣ በራብና በቸኑ
ፊር አጠፋቸዋልሁ።”

¹³ እኔም፤ “ኂታ እግዚአብሔር ሆይ፤ ወዋ፤
ነቢያቱ ሰይፍ አታዩም፤ ራብም አያገኝ
ቸሁም፤ ነገር ግን በዚህ ስፍራ ዘለቁታ
ያለው ሰላም እስጣችኋለሁ፤ ይላል ይሏቸ
ዋል” አልሁ።

¹⁴ እግዚአብሔርም እንዲህ አለኝ፤ “ነቢ
ያቱ በሰሜን የሐሰት ትንቢት ይናገራሉ፤
እኔ አልሰማቸውም፤ አልዘገኝቸውም፤ አል
ተናገርኋቸውምም። የሐሰት ራይ፤ ግርት፤
ከንቱ ነገርንና የልባቸውን ሽንገላ ይተነ
ብዩላችኋል። ¹⁵ስለዚህ በሰሜን የሐሰት
ትንቢት ስለሚናገሩ ነቢያት እግዚአብሔር
እንዲህ ይላል፤ እኔ ሳልልካቸው፤ ሰይፍና
ራብ በዚች ምድር ላይ አይመጣም፤ የሚሉ
እነዚህ ነቢያት በሰይፍና በራብ ይጠፋሉ።
¹⁶ትንቢቱ የተነገረለትም ሕዝብ ከሰይፍና
ከራብ የተነሣ በእየሩሳሌም አደባባዮች
ይወድቃል፤ እነርሱንም ሆነ ሚስቶቻቸውን
ወይም ወንዶችና ሴቶች ልጆቻቸውን የሚ

14+10 መዝ119፥
101፤ኢር2፥2516፥20
144፥21-23፤ሆል7፥2
18፥13፥9፥9አዎ3፥2፥1
5፥22፤18፥7
14፥11 ዘፀ32፥10፥1
14፥20-2፥25
14፥12 ዘሌ1፥1-17፥3
2፥1-16፤ዘሌ1፥45፥1
14፥20፥8፥18፥ኢላ 51፥1
19፥ኢር7፥21፥19፥16፥1
11፥11፥15፥21፥16፥4፥1
21፥6፥27፥8፥13፥1
32፥24፥34፥17፥አዝ
14፥21፥ኢዎ5፥22
14፥13 ዘፀ 18፥18፥22፥1
ኢላ30፥10፥ኢር4፥10
15፥12፥27፥14፥1
37፥19
14፥14 ኢር5፥1፥1
23፥16፥21፥25፥32፥1
27፥14፥29፥31፥አቆ
2፥19፥አዝ12፥24፥1
13፥2፥6
14፥15 ኢር5፥12-
13፥16፥4፥20፥6፥10፥ቆ
1፥19፥አዝ14፥9
14፥16 መዝ79፥3፥3
ዎላ1፥31፥ኢር7፥33፥1
17፥10
14፥17 2፥7፥19፥21
መዝ119፥136፥ኢላ
23፥12፥ኢር8፥21
14፥18 2ኢሮ53፥6፥10
ኢር 13፥17፥1 አዝ
7፥15
14፥19 ኢየ19፥8፥1
ኢላ1፥6፥ኢር7፥29፥1
8፥15፥30፥12-13
14፥20 ዘሌ 26፥40
መዝ10፥10፥1፥7፥8፥1
47፥10፥9፥6፥1፥ኢር3፥13
8፥9፥7-8
14፥21 ቀ፥7፥ዘፀ
2፥24፥ኢላ7፥9፥ኢላ
62፥7፥ኢር3፥17
14፥22 1፥7፥18፥36፥1
መዝ135፥7፥ኢላ4፥1
24፥43፥10፥14፥4፥10፥1
ኢር10፥15፥16፥1፥19፥1
6፥2፥18

ቀብራቸው አይገኝም። ለበደላቸው የሚገባ
ውንም ቅጣት በላያቸው አወርዳለሁ።

¹⁷ ይህን ቃል እንዲህ ብለህ ንገራቸው፤

“ ድንግሊቱ ልጀ፤ ሕዝቧ፤

በታላቅ ስብራት፤

በብርቱ ቀብል ተመትታለችና
ዐይኖቿ ቀንና ሌሊት፤ ሳያቋርጡ
እንባ ያፈሰሳሉ።

¹⁸ ወደ ገጠር ብወጣ፤

በሰይፍ የተገደሉትን አያለሁ፤

ወደ ከተማ ብገባ፤ በራብ የወደቁትን
አያለሁ።
ነቢያም ካህኑም፤
ወደማያቸውት አገር ሸሽተዋል።”

¹⁹ ይሁዳን ፈጽመህ ጥለሽዋልን?

ነፍሱስ እዮንን ተጽየደቻችን?

ፊውስ እስከማይገኝልን ድረስ፤

ለምን ከፋኛ መታሽን?

ሰላምን ተሰፋ አደረግን?

ሆኖም በጎ ነገር አላገኘንም፤

የፈውስን ጊዜ ተጠባብቅን፤

ነገር ግን ሽብር ብቻ ሆነ።

²⁰ እግዚአብሔር ሆይ፤ ከፋታችንን

ዐውቀናልና፤

የአባቶቻችንን በደል ተረድተናልና፤

በእርምጃም በአንተ ላይ ንጠኦት

ሠርተናል።

²¹ ስለ ስምህ ብለህ አትናቀን፤

የክብርንም ዘፋን አታዋርድ።

ከእኛ ጋር የገባሽውን ኪዳን አስብ፤

አታናቅርሱም።

²² ከእኩስክስ ከንቱ ጣዖቶች መካከል ዘናብ

ሊያዘንብ የሚችል አለን?

ስማያትስ በራሳቸው ማካፋት ይችላሉን?

አይ! አይችሉም፤ እግዚአብሔር ስህዋሳካችን

ሆይ፤

²⁴ ወይም ራይ፤ (ከንቱ) ፖርት

ነህ፤ የአንተ ንዝብ ነን ማለት ነው (የ7፥10 ማብ ይመ)።

14፥10-12፤ እዚህ ላይ መልስ የሚሰጠው እግዚአብሔር

ነው።
14፥10-11 ስለዚህ ሕዝብ እዚህ ላይ እግዚአብሔር እንደ
ራሱ ሕዝብ እድርጎ አይቀበላቸውም (ኢላ6፥9-10፤ 8፥6፥11-12
ይመ)።

14፥10 መቅበዝበዝ ሐሰተኛ አማልክትን በመከተል
(2፥23፥31 ይመ)። እግዚአብሔር። ይቀጣቸዋል፤ ለእነዚህ ሦስት
መስመሮች (ሰንኞች) የገባው የዕብራይስጡ አባል፤ ቃል በቃል
ከሆሴ13፥13 የተወሰደ ነው (ከሆሴ9፥9 ጋር ያነጻጽሩ)።

14፥11 አትጽልይ፤ የ7፥16 ማብ ይመ። ከ1፥ሰው7፥8፤

12፥9 ጋር ያነጻጽሩ።

14፥12 አልቀበላቸውም፤ ቀ፥10 ይመ። ንስሐ ሳይገቡ
መሥዋዕት ማቅረብ ከንቱ ልፋት ነው (የ6፥20 ማብ ይመ)።
በሰይፍ፤ በራብና በቸኑ፤ የእግዚአብሔርን ኪዳን ከማፍረስ
የተነሣ የሚደርሱ የርግማኖች ናቸው (ዘሌ26፥25-26 ይመ)።
እነዚህ በጥምረት እርግጠኞች ሦስት ቃላት በትንቢት ኢርምያስ
ወስጦ ዐሥራ አምስት ጊዜ በአንድነት የተጠቀሱ ሲሆን እዚህ
ላይ ለመጀመሪያ ጊዜ መጠላባቸው ነው።

14፥13 ሐሰተኛ ነቢያት የሚናገሩትን ኢርምያስ ለእግዚ
አብሔር ይገልጻል። ሰይፍ አታዩም፤ ራብም አያገኝቸዋልም
5፥12 ይመ። ዘለቁታ ያለው ሰላም ሐሰተኛ ነቢያት “ሰላም፤
ሰላም” ያሉትን (6፥14፤ 8፥11 ይመ) ኢርምያስ በዚህ መልክ
አቅርቦታል።

14፥14-18፤ እግዚአብሔር እየተናገረ ነው።

14፥14 የሐሰት፤ 5፥12 ይመ። በሰሜን ዘፀ 18፥20-22

ይመ። የልባቸውን ሽንገላ፤ 23፥26 ይመ።

14፥15 እነዚህ ነቢያት ... ይጠፋሉ፤ 28፥15-17፤ ዘፀ

18፥20 ይመ።

14፥16 የሚቀብራቸው አይገኝም፤ የ7፥33 ማብ ይመ።

ሚስቶቻቸውን ... ወንዶችና ሴቶች ልጆቻቸውን፤ ሁሉም
ለጣዖታት ስንዳያልፍ ሁሉም ይጠፋሉ (የ7፥18 ማብ ይመ)።

14፥17 ድንግሊቱ ልጀ፤ በኢላ37፥22 ላይ ስለ አዮሩ
ሳለም በተመሳሳይ አባል ተጠቅሶአል (የተጠቀሰውን ቀ፥ታሪ
ማብ ይመ። በተጨማሪም ኢላ23፥12 እና ማብ ይመ)። 18፥13

ይመ። ዐይኖቿ ... ሳያቋርጡ እንባ ያፈሰሳሉ፤ 9፥18፤ 13፥17
ይመ።

14፥19-22፤ ነቢያ እዚህ ላይ ስለ ሕዝቡ ይጽልያል።

14፥20 የአባቶቻችንን በደል፤ 2፥5-6፤ 7፥25-26 ይመ።
ንጠኦት ሠርተናል፤ ንስሐ መገባት ከቅጣት ያድናል፤ ወደ ነቢያ
በት በጎ ሁኔታ ለመመለስም ይረዳል (ዘፀ30፥2-3 ይመ)።

14፥21 የክብርንም ዘፋን፤ በእየሩሳሌም የነበረውን ቤተ
መቅደስ የሚመለከት ነው (17፥12፤ 2፥7፥19፥14-15፤ መዝ99፥1-2
ይመ)። የግዝሽውን ኪዳን አለብ፤ ... አታናቅርሱም፤ ኢርምያስ
ወደ እግዚአብሔር ልመና የሚያቀርበው እግዚአብሔር በዘሌ26፥44

45 ላይ የገባውን ቃል ኪዳን መሠረት በማድረግ ነው።
14፥22፤ ሆሴ2፥8-21-22 ይመ። ከንቱ ጣዖቶች፤ የ2፥5
ማብ ይመ። አንተ ብቻ ነህ፤ ምድሪቱ ከደረሰላት ድርቅ (ቀ፥1

ይህን ሁሉ የምታደርግ እንተ ነህ፤
በዚህም ተስፋችን በእንተ ላይ ነው።

15 እግዚአብሔርም እንዲህ አለኝ፤
“መሰናፍት ሳሙኤል እንኳ በፊት ቢቆሙ፤
ልቤ ለዚህ ሕዝብ አይራራምና፤ ከፊቱ
አሰወጣቸው፤ ይሄዱ።” እነርሱም፤ “ወዴት
እንሄድ?” ቢለህ፤ እንዲህ ብለህ ንገራቸው፤
“እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤

“ለሞት የተመደበ ወደ ሞት፤
ለሰይፍ የተመደበ ወደ ሰይፍ፤
ለራብ የተመደበ ወደ ራብ፤
ለምርኮ የተመደበ ወደ ምርኮ ይሄዳል።”

3 “እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ‘አራት ዐይ-
ነት አጥፊዎችን እስድባቸዋለሁ፤ እነዚህም፡-
ለመግደል ሰይፍ፣ ለመጉተት ውሾች፣
እንዲሁም ጦራርን ለመብላትና ለማጥፋት
የሰማይ ወፎችና የምድር አራዊት ናቸው።
‘የይሁዳ ንጉሥ የሕዝቅያስ ልጅ ምናሲ
በኢየሩሳሌም ካደረገው በደል የተነሣ፤ ለም
ድር ነገሥታት ሁሉ መሰቀዊያ አደርጋቸ
ዋለሁ።

5 “ኢየሩሳሌም ሆይ፤ የሚራራልሽ ማን
ነው?
ማንስ ያለቅስልሻል?
ደንኝነትንኝስ ማን ነራ ብሎ
ይጠይቃል?
‘እኔን ጥለሽኛል’ ይላል እግዚአብሔር፤

15:1 H032+111
H7+1413-2011A
14207+81A
242527174201
ሊር7+1616+13
15:2 H828+261
ሊር14+1214+221
43+11444+13104
4491ሕ12+116ሕ
13+10
15:3 H626+22፤
25H7+33+4H828+
26+1Y721+191237
9+361ሕ14+211
33+27
15:4 H8 28+251
27271+2123+26-271
ሊP17+61ሊር24+91
29+1834+17
15:5 ሊA27+111
51+191ሊር13+141
16+1321+715V
3+7
15:6 H832+151ሊ
931+31ሊር6+19171
201ሊም7+81ሊር14
15:7 2H528+221
ሊ441+1613+261
ሊር18+21
15:8 ሊP18+111
ሊ447+91ሊር4+71
6+4
15:9 14ም+2151
2725+71ሊP8+131
ሊር7+191+1947+21
7125+31
15:10 H625+361
Y05+1-121ሊP3+11
10+18-191ሊር1+191
6+10

“ወደ ጓላም እያፈገፈገኝ ነው፤
በዚህ እጅን በእንቺ ላይ አነሣለሁ፤
አጠፋሽለሁም፤
እንንግዲህም አልራራልሽም።
በእንግራቱ የከተማ ደጃች፤
በመንሽ እበትናቸዋለሁ፤
ከመንገዳቸው አልተመለሱምና፤
ሕዝቤን በሐዘን አመታለሁ፤
ጥፋትም አመጣቸዋለሁ፤
የመበለቶቻቸውን ቶጥር፤
ከባሕር አሸዋ ይልቅ አበዛለሁ፤
ይጉበዛዝት እናቶች በሆኑትም ላይ፤
አጠፈውን በቀትር አመጣባቸዋለሁ።
ሽብርንና ድንጋጤን፤
አድንገት አድርገዋለሁ።
የሰባቶቹ እናት ትዝረፈላላች፤
ትንፋሿም ይጠፋል፤
ገና ቀን ሳለ ፀሐይዋ ትጠልቃለች፤
እርሷም ታፍራለች፤ ትዋረዳለችም፤
የተራትትንም በጠላቶቻቸው ፊት፤
ለሰይፍ እዳርጋቸዋለሁ።”
ይላል እግዚአብሔር።

10 ወይኔ እናቴ! ለምድር ሁሉ፤
የሞቱትና የክርክር ሰው የሆኑትን
ምው ወለድሽኝ፤
ለማንም አሳበደርሁም፤ ከማንም
አልተበደርሁም፤
ነገር ግን ሰው ሁሉ ይረግመኛል።

ይመ) ነጻ ትሆን ዘንድ ዝናብ ማዝነብ የሚችለው እግዚአብሔር
ብቻ ነው። ተስፋችን በእንተ ላይ ነው፤ የፋ8 ማብ ይመ።
15:1-9 በዚህ ክፍል የሚገኘው ሐሳብ የእግዚአብሔር
አጠቃላይ ምላሽ ነው (የ14+1-1519 ማብ ይመ።)

15:1 መሰናፍት ሳሙኤል፤ ሁለቱ ስለ በደለኛዋ እስራኤል
በመማለያ የታወቀ ነቢያት ነበሩ (H032+11-14:30-341
መ99+6-8 ይመ።)። በፊቱ ቢቆሙ፤ የእግዚአብሔር አገልጋዮች
ቢልዱ በእግዚአብሔር ፊት ያላቸውን የአጽዳም ሁኔታ ያሳያል
(H618+22 ይመ።)። ከፊቱ አሰወጣቸው፤ ሕዝቡ እጅግ በመፀቅቸ
በመሆናቸው፤ ስለ እነርሱ ወይም በእነርሱ የሚቀርበውን እሴት
እግዚአብሔር ሊሰጥ ፈቃደኛ አልነበረም። የእግዚአብሔርን ምሕ-
ራት ማግኘት ከማይችሉበት ደረጃ ላይ ደርሰዋል (የ7+161
የ14+11-12 ማብ ይመ።)።

15:2 ሕዝብ4+211 33+27 ይመ። ሞትን በመቅሠምት አማ
ካይነት የሚጠላውን በእንተ ይችላል፤ 14+12 (እና ማብ ይመ።)
በዚህ ክፍል የእግዚአብሔር ሕዝቡን የሚቀጣባቸው ሦስቱ ነገሮች
“ሰይፍ፣ ራብና ንጉረኛል” አብረው ተጠቅሰዋል።

15:3-4፤ በH828+25-26 ላይ አስቀምጦ የተገለጸ ሐሳብ
አለው።

15:3 አራት ዐይነት፤ ፋ2 ላይ የተጠቀሱትን አራት
ነፃሮችን ሳይሆን፤ በሰይፍ የተገደሉትን ሰዎችን ራሳቸው ከሚያ
ጋጥሞ የወደፊት አስከፊ ዕጣ ፈንታዎች ውስጥ የሦስቱን ማብ
ራሪያ የሚያሳይ ነው። ውሾች 1Y721+23 ይመ። የምድር አራ-
ዊት ራራል+8 ይመ።።

15:4 መሰቀዊያ ለዚህ የገባው የዕብራይስጡ ቃል
በH828+25 ላይ “ማስደንገጥ ነገር” ተብሎ ተተርጉሞአል።
ምናሲ በኢየሩሳሌም ካደረገው ቅን የነበረው የንጉሥ የኢየሱያስ
ለሦት ምናሲ በይሁዳ ሕዝብ ረገም፤ ታሪክ ውስጥ እጅግ ከፋ
ነጉሥ ነበር (2Y721+1-11:16 ይመ።)። ይሁዳን የኋላ ጓላ እን
ድትጠፋ ያደረገው የእርሱ ንጢአት ነበር (2Y721+12-151
23+26-271 2413-4 ይመ።)።

15:5-9 በ586 ዓ.ቅ.ክ በኢየሩሳሌም ላይ ስለሚደርሰው
ጥፋት የተጻፈ ግጥም ነው (በቆ1+1:12-21፤ 2+13:20 ይመ።)።
15:51 ከማቴ23+37 ጋር ያገለጽና።
15:6 ወደ ጓላም እያፈገፈገኝ ነው፤ ቃል በቃል ሲተ

ረጉም፤ “ወደ ጓላ እየሄድሽ ነው” የሚል ትርጉም አለው
(H7+24 ጋር ያገለጽና፤ የ2+19 ማብ ይመ።)።

15:7 በማንሽ እበትናቸዋለሁ፤ የፋት+122 ማብ ይመ።።
በመንሽ እሁን፤ ከገለባ ማጥራት የፍርድ ማስፈጸሚያ ምላሪ ሆኖ
በተጨማሪ በ51+21 በም420+8:261 በሊ441+16 ተቅም ላይ
ውሎ ይገኛል። በእገራቱ የከተማ ደጃች፤ በቀላት፤ “የእንግራቱ
ደጃች” ማለትም ይቻላል (ይሽውም በ5U3+13 እንደ ተገለጸው
ማለት ነው)። ወደ እንግራቱ መግቢያ ደጃች ማለትም ይሆናል። ሕዝ-
ቤን በሐዘን እመታለሁ፤ ጉልግሳ በጦርነት ስለሚያልቅ፤ የይሁዳ
ምድርና የኢየሩሳሌም ከተማ ልጆች እንዳቸው በሕይወት
አይገኙም (ሕዝ5+17 ይመ።)። አልተመለሱምና፤ ቃል በቃል ሲተ-
ረጉም “ንስሐ አልገቡም” ማለት ሲሆን፤ በአጥ4+6:8-11 ላይ
“ወደ እኔ አልተመለሳችሁም” ተብሎ የተጻፈውን ያስታውሳል፤
እዚያም ላይ ያለው የዕብራይስጡ ቃል ተመሳሳይ ነው (የ3+1
ማብ ይመ።)።

15:8 የመበለቶቻቸውን ቶጥር ከባሕር አሸዋ ይልቅ
አበዛለሁ፤ ዘርህን አበዛለሁ ተብሎ የተሰጠው የዚያን ተስፋ
(H622+17 እና ማብ ይመ።) አላሻ፤ የሆነ የተገባቢዎች ሁኔታ
ነው። በቀትር ... በድንገትን በሞቃት እገር፤ ወታደራዊ ጥቃት
ቀትር ላይ ቢሰነዘር የሚይታሳብ ነውና አስደንጋጭ ይሆናል
(የ614 ማብ ይመ።)። አጥፈውን በቢላንን ማለት፤ የፋ7
ማብ ይመ።)። ሽብርንና የ4+19 ማብ ይመ።።

15:9 የሰባቶቹ ... 1 ሙሉና በቂ ተብሎ የሚታመን
የወደፊት ልጆች ጥፋት (ፋት4+15 እና ማብ ይመ።) እነርሱ
ወዲያም የሚጠፉ ነበሩ። ገና ቀን ሳለ ፀሐይዋ ትጠልቃለች፤
አም8+9 ይመ። ከማቴ27+45 ጋር ያገለጽና። የተራትትንም፤
“የፋትትን” ማለት ነው (የ6+9 ማብ ይመ።)። እነርሱም ቢሆኑ
ከሰይፍ እያወልጡም፤ ይገደሉ (ሚከ6+14 ይመ።)።

15:10-21፤ ከኢርምያስ “ነዚያዎች” ይሸቅፍ ክፍል
ሦስተኛው ነው፤ እዚህ ላይ እግዚአብሔር ለሁለት ንዚያዎች
የሰጠው መልስ ይገኝበታል (ዋ11-14:19-21)።
15:10 20+14-151 ሊP3+3-10 ይመ።። እናቴ፤ ፋ8
ይመ።። በብሉይ ኪዳን ላይ፤ ሁለት ተከታታይ የሆኑ አንቀጾች
በበደረት ቃላት ይተሳሰራሉ። አሳበደርሁም ... አልተበደርሁም፤
ሰውን ከሰው ጋር ከሚያጋው ወይም ልብን ከሚከፋፍል ሰውን

11 እግዚአብሔር እንዲህ አለ፡
 “በእርግጥ ለበጎ ዐላማ እታደግሃለሁ፤
 በመከራና በድኅንነት ጊዜም፤
 ጠላቶችህ ደጅ እንዲጠኑህ በእውነት
 አደርጋለሁ።”

12 “ሰው ብረትን፣ ከሰሜን የመጣን ብረት፣
 ነሐስንስ መስበር ይችላልን?
13 በመላ አገርህ፣
 ስላለው ንጢአትህ ሁሉ፣
 ሀብትና ንብረትህ፤
 ያለ ዋጋ አሳልፈ ለምርኮ እስጣለሁ።”

14 ሐዋርያ በላያችሁ፣
 የሚነድ እሳት ትጭራለችና፣
 በማታውቀው አገር፣
 ለጠላቶችህ ሳይሆን አደርግሃለሁ።”

15 እግዚአብሔር ሆይ፣ አንተ ታውቃለህ፤
 እንግዲህ አስበሻ፤ ጉብኝትም፤
 አሳዳጆችን ተበቀልላች።
 ታጋሽ እንደ መሆን እታጥፋች፤
 ባንተ ምክንያት የሚደርስብኝን ነቀፋ
 አስበረ።

16 ቃልህ በተገኘ ጊዜ በላሁት፤
 የሠራዊት ስምዳክ እግዚአብሔር ሆይ፤
 በስምህ ተጠርቻለሁና፣
 ቃልህ ሐሄትና የልብ ደስታ ሆኗልች።

17 ፈንጠዝያ ከሚያደርግት ጋር
 አልተቀመጥሁም፤
 ከእነርሱ ጋር አልፈነጨሁም፤
 እጅህ በሳይ ስለ ነበር፣ በቀጣህ ስለ

15:11 ሓ21:1ኢር
21:1-2137:3140:41
42:1-3
15:12 ዘ428:48፤
ኢር28:14፤ሰፊ1:14፤
ሆሌ10:11
15:13 2ነገ25:15፤
24:13መዝ44:12፤
ኢር17:31ሕዝ
38:12-13
15:14 ዘ428:36፤
መዝ21:9፤ኢር51:9
15:15 ዘ804:46፤
መላ16:28፤መዝ
44:22፤69:7-9፤
119:84፤ኢር6:10
15:16 ኢየ15:11፤
መዝ119:72፤103:1
ኢላ43:7፤ኢር14:9
ኤሰ28:8፤13:1፤ራሌ
10:10
15:17 ሩት3:3፤
2ነገ3:15፤መዝ11:1
26:4-5፤ኢር16:8

15:18 ኢየ6:4፤15
መዝ99:10፤ኢር10:4
19:30፤12፤መዝ1:9
15:19 ዘ804:16፤
ዘ83:7
15:20 መዝ129:2
ኢላ50:7፤ኢር1:8፤
20:11፤42:11፤ሕዝ
3:8
15:21 ዘ848:16፤
መዝ97:10፤ኢር1:8
15:20:34
16:2 ማቴ19:12፤
1፫፫7:26-27

ጥላሸኝ፤
ለብቻዬ ተቀመጥሁ።
18 ሕመሜ ለምን ጸናብኝ?
 ሐሰሌስ ለምን በረታብኝ? ለምንስ
 የማይፈፀስ ሆነ?
 እንደሚያታልል ወንዝ፣
 እንደሚገልጽት ምንጭ ትሆንብኛለህን?
19 ስለዚህ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡
 “ብትመለስ፤ መልሼ አቆምሃለሁ፤
 ታገለግለኛለህም፤
 የከበረውን ከማይረባው ለይተህ ብትናገር፣
 አፍ ትሆንኛለህ፤
 እነርሱ ወደ አንተ ይመለሳሉ እንጂ፣
 አንተ ወደ እነርሱ አትመለስም፤
20 ለዚህ ሕዝብ የናስ ትጥር፣ የተመሸገ የናስ
 ቅጥር አደርግሃለሁ፤
 ልታደግህና፣ ላድንህም፣
 እኔ ከአንተ ጋር ነኝና፤
 ቢዋጉህም እንኳ፤
 ሊያሸንፉህ አይችሉም፤”

ይላል እግዚአብሔር፤
21 “ከከፋዎች እጅ እቢኹሃለሁ፤
 ከጨካኞችም ጭምደዳ እታደግሃለሁ።”

የጥፋት ቀን

16 የእግዚአብሔር ቃል ወደ እኔ እን
 ዲህ ሲል መጣ፤ ²“በዚህ ስፍራ

ከሚለያይ ጉዳይ ውስጥ ገብቼ አላውቅም ማለት ነው።
 15:11-14፤ በመጀመሪያ እግዚአብሔር ለኢርምያስ ይናገራል (ሐ11)፤ ከዚያም በኋላ ለይሁዳ ሕዝብ (ሐ12-14)።
 15:11፤ እግዚአብሔር ኢርምያስን የበረታታዋል። ጠላቶችህ ደጅ እንዲጠኑህ በእውነት አደርጋለሁ ለምሳሌ። በ21:1-2፤ ደጅ እንደተፈረሰ 14:26፤ 42:1-3 ላይ ተፈጽሞአል።
 15:12፤ አሉታዊ መልስ የማይሻ ጥያቄ ነው። ብረት፤ የጥንካሬ ምልክት ነው (28:13 ይመ.)። ከሰሜን ከባሌሱን ምድር ማለት ነው (የኢሳ41:25 ማለ ይመ.)።
 15:13-14፤ በ17:3-4 ላይ በአብዛኛው ተደግሞ ይገኛል።
 15:15፤ በ52:17-23 ላይ ተፈጽሞአል። ያለ ዋጋ፤ በኢሳ55:1 ጋር ያነጻጽሩ። ሰውም ሆነ የምርኮ ንብረት በቀላሉ በነጻ የሚወሰዱ ይሆናሉ (የኢሳ52:3 ማለ ይመ.)።
 15:14 ሐዋርያ ... ላሳት ትጭራለችና፤ ከዘ432:22 ቃል በቃል የተወሰደ ሐሳብ ነው።
 15:15 አንተ ታውቃለህ፤ ኢርምያስ የለፈበትን መከራ እግዚአብሔር ያውቃል (ሐ10 ይመ.)። አስበሻ፤ የእኔ ነገር እንደሚገደረግ ግለጽ ማለት ነው(የዘፍ8:1 ማለ ይመ.)።
 15:16 ቃልህ ... በላሁት፤ ቃልህን አሳለሰላለሁ፤ ከራሴ ጋር ለዋሐድሁት፤ አካሉም አደረግሁት ማለት ነው (ሕዝ28:33፤ ራሌ10:9-10 ይመ.)። በተገኘ ጊዜ፤ “በመጣ ጊዜ” ማለትም ይቻላል፤ የሚያመለክተውም የሕት መጽሐፍ በኢየሱስዘ ዘመን መገንባት በ621 ዓ.ት.ዘ በሕት መጽሐፍ ውስጥ መገኘቱን ሳይሆን አይቀርም (2ነገ22:13፤ 23:2 ይመ.) በተጨማሪም የ1:2 ማለ ይመ.)። በስምህ ተጠርቻለሁና፤ 14:9 ይመ.) የአንተው ነኝ ማለት ነው (የ7:10 ማለ ይመ.)። ... ሐሄትና፤ የልብ ደስታ ሆኗልች፤ መዝ1:2 ይመ.)።
 15:17 ለብቻዬ ተቀመጥሁ፤ ኢርምያስ ሚስት አግብቶና በትዳር ተጠምዶ አያውቅም (16:1 ይመ.) የቅርብ ዓዳጅቼም እጅግ ጥቂት ነበሩ። እጅህ የእግዚአብሔርን ተግባር የሚያመለክት ነው (2ነገ33:15፤ ኢሳ8:11 እና ማጣህ ሕዝ1:3፤ 3:14፤ 22፤ 37:11 40:1 ይመ.)። በሐዋርያ እርምጃ በቀጣዩ የተቀላው ከይሁዳ በደል የተነሣ ነበር (6:11 ይመ.)።

15:18፤ ኢርምያስ በውስጡ ይሰማው የነበረውን ስለ ተልእኮቻና ስለ እግዚአብሔር ታማኝነት ማመንታቱትን መልስ በማይሾ በሁለት ጥያቄዎች ይገልጻል። ሕመሜ ... ጸናብኝ? ሐሰሌስ ... በረታብኝ? አየሩሳሌም በ30:12-15 በዚህ መልክ ተገልጿል፤ ከዚህም ጋር የእግዚአብሔር ፈዋሽን ተያይዞ ተጠ ቅስሃል (30:17)። ትሆንብኛለህ? መዝ22:1፤ ማቴ27:46 ይመ.)። እንደሚያታልል ወንዝ “ማታለል” የሚለው ቃል በኢየ6:15-20 ላይ ዐልፎ ዐልፎ ውሃ የሚገኝበትን ድረቶች ይገልጻል (በሚክ1:14 ይመ.)። እዚህ ላይ ኢርምያስ እግዚአብሔር ቀደም ሲል፤ “እኔ የሕያው ውሃ ምንጭ ነኝ” ብሎት ስለ ነበር (2:13 እና ማለ ይመ.) ካለበት ሁኔታ ጋር በማመዛዘን ለእግዚአብሔር ቅሬታውን ያሰግጣል።
 15:19-21፤ እግዚአብሔር በዚህ ክፍል ላይ ኢርምያስ ንስሐ እንዲገባ ይዘዋል፤ ከዚያም እያበረታታው የተልእኮውን ጥሪ ያድስለታል።
 15:19 ብትመለስ መልሼ አቆምሃለሁ ... ይመለሳሉ እንጂ ... አትመለስም ለእነዚህ አራት ቃላቶች ሐረጎች የገዛው የዕብራይስጥ አቶ ቃል፤ ለአራቱም ከእንድ ሥርወ ቃል የመጣ ነው (የ3:1 ማጣህ ኢሳ1:25-26 ይመ.)። ታገለግለኛለህም፤ የዕብራይስጡ ቃል በቀመ ሲተረጎም፣ “በፊቱ ትቆማለህ” የሚል ነው፤ ይህም የታላቁ አገልጋይ ተገቢ አቀራረብ የመለከታል (ዘጥ16:9፤ ዘ40:8 ይመ.)። አፍ ትሆንኛለህ “ስለ እኔ ሆነህ ትናገርኛለህ” ማለት ነው (1:9 እና ማጣህ ዘ84:15-16 ይመ.) በተጨማሪም የዘ87:1-2 ማለ ይመ.)።
 15:20፤ 1:8፤18-19 እና ማለ ይመ.)።
 15:21 ከከፋዎች ... እቢኹሃለሁ፤ ለምሳሌ። 36:26፤ 38:6-13 ይመ.)።
 16:1-17፤18፤ በዚህ ክፍል ውስጥ የመከራና የማጽናናት ቃል ይገኛለታል፤ ሆኖም ስለ መከራ የተነገረው ይበሃል (16:1-13፤16-18፤ 16:21-17:6፤ 17:9-13፤18)። የሚጀመሪያው ማማሽ ክፍል በስድ ገባብ የቀረበ ሲሆን (16:1-18)፤ የቀረው ማማሽ ክፍል ደግሞ በጥጥም መልክ የቀረበ ነው (16:19-17:18)።
 16:21፤ ኢርምያስ የቤተ ሰብ ማበረታቻና ድጋፍ ሳያገኝ፤

ሚሰት አታግባ፤ ወንዶችና ሴቶች ልጆችም አይኑሩህ።¹ በዚህች ምድር ስለሚወለዱ ወንዶችና ሴቶች ልጆች፤ እንዲሁም ስለ እናቶቻቸው ስለ አባቶቻቸው እንዲሁም ይላል።² “በአደገኛ በሽታ ይሞታሉ፤ አይለቀስላቸውም፤ አይቀበሩም፤ በምድርም ላይ እንደ ጉድፍ ይሣላሉ። በሰይፍና በራብ ይጠፋሉ፤ ራሳቸውም ለሰማይ ወድችና ለምድር አራዊት መብል ይሆናል።”

³ እንዲሁም እንዲህ ይላል። “በረከቱን፤ ፍቅሬትን ምሕረቱን ከዚህ ሕዝብ አርቂ አለሁና፤ ልቅሶ ወዳለበት ቤት አትግባ፤ ታለቅስና ታዝንም ዘንድ አትሂድ” ይላል እንዲሁም።⁴ “ታላላቅና ታናናሾች በዚህች ምድር ይሞታሉ፤ አይቀበሩም፤ አይለቀስላቸውም፤ ሰውነቱን የሚባጥጥላቸው፤ ጠጉሩንም የሚላጩላቸው እንደሆነ፤ ሕዝቡን ተኞችን ለማጽናናት የአዝን እንጀራ የሚያመጣ አይኖርም፤ አባትም ሆነ እናት የሞተባቸውም ለማጽናናት መጠጥ የሚያቀርብ አይገኝም።

⁵ “ከእነርሱ ጋር ተቀምጦህ ለመብላትና ለመጠጣት ድግስ ወዳለበት ቤት አትግባ፤⁶ የእስራኤል ስምዳክ የሰራዊት ጌታ እንዲሁም ይላል። “እነሆ፤ በዐይናችሁ ፊት፤ በዘመናችሁም የደስታና የሐሄት ድምፅ፤ የመሽራውንና የመሽራዬቱን ድምፅ ከዚህ ስፍራ አስወግዳለሁ።”

¹⁰ “ይህን ሁሉ ለዚህ ሕዝብ በምትነገርበት ጊዜ ሰዎቹ፤ ‘እንዲሁም ይላል።

16:3 ኢር6+21
16:4 4+6H428+
26:10H79+1-3A+C
9:12214+12:151
19:1725+33
16:45 ኢር15+5
16:6 4+4H4
19:28121+51A+
14:201A+C9+21A+H
9:5-6
16:7 2A+C3+351
ኢር2211016+19:
113A+H24+1710A
9+4
16:8 H832+610H
7+2A+C15+17
16:9 9+7H8+63
ኢር22+12-14:12+8
151+3A+H 26+131
A+ 64-7A+C
18+23
16:10 H429+241
ኢር5+19
16:11 H429+25-
26:11Y9+9+1A+P31:
27:10H106+35-43
16:12 H832+81
መዝ9+3A+C3+171
7+26:1A+H20+301
A+24+1
16:13 H44+281
28+36:11Y9+9+2H5
7+20A+C5+19:
15+5
16:14 H415+151
ኢር29+10130+3131
+27:38
16:15 H430+31
መዝ53+61A+11+11
+1214+1A+C3+181
23+8130+3152+441
ሕን38+14A+A3+1

ሁሉ ታላቅ ጥፋት በእኛ ላይ ለምን ዐወጀ? በደላችንን ምንድን ነው? በእምነታችን በእንዲሁም ይላል። “እነሆ፤ በዐይናችሁ ፊት፤ በዘመናችሁም የደስታና የሐሄት ድምፅ፤ የመሽራውንና የመሽራዬቱን ድምፅ ከዚህ ስፍራ አስወግዳለሁ።”¹³ ስለዚህ ከዚህች ምድር አውጥቼ፤ እናንተም ሆነ አባቶቻችሁ ወደ ሚታውቁት ምድር እጥላችኋለሁ፤ ምሕረትንም አላደርግላችሁምና በዚያ ሌሎችን አማልክት ቀንና ሌሊት ታገላግላችሁ።”

¹⁴ “ስለዚህ ሰዎች፡- ‘እስራኤል-ውያንን ከግብፅ ምድር ያወጣ ሕያው እንዲሁም ይላል። “እነሆ፤ በዐይናችሁ ፊት፤ በዘመናችሁም የደስታና የሐሄት ድምፅ፤ የመሽራውንና የመሽራዬቱን ድምፅ ከዚህ ስፍራ አስወግዳለሁ።”

¹⁶ “እሁን ግን ብዙ ዓሣ አጥማጆችን እልክሁ” ይላል እንዲሁም። “እነርሱን የጠምዷቸዋል። ከዚያም በኋላ ብዙ አዳኞችን እስዳለሁ፤ እነርሱም ከየተራራው፤ ከየኩረብታው ሁሉ ከየዐለቱም ሰንጣቂ አድ

እንዲሁም ይላል። “እነሆ፤ በዐይናችሁ ፊት፤ በዘመናችሁም የደስታና የሐሄት ድምፅ፤ የመሽራውንና የመሽራዬቱን ድምፅ ከዚህ ስፍራ አስወግዳለሁ።”

¹⁶ “እሁን ግን ብዙ ዓሣ አጥማጆችን እልክሁ” ይላል። “እነሆ፤ በዐይናችሁ ፊት፤ በዘመናችሁም የደስታና የሐሄት ድምፅ፤ የመሽራውንና የመሽራዬቱን ድምፅ ከዚህ ስፍራ አስወግዳለሁ።”

¹⁶ “እሁን ግን ብዙ ዓሣ አጥማጆችን እልክሁ” ይላል። “እነሆ፤ በዐይናችሁ ፊት፤ በዘመናችሁም የደስታና የሐሄት ድምፅ፤ የመሽራውንና የመሽራዬቱን ድምፅ ከዚህ ስፍራ አስወግዳለሁ።”

¹⁶ “እሁን ግን ብዙ ዓሣ አጥማጆችን እልክሁ” ይላል። “እነሆ፤ በዐይናችሁ ፊት፤ በዘመናችሁም የደስታና የሐሄት ድምፅ፤ የመሽራውንና የመሽራዬቱን ድምፅ ከዚህ ስፍራ አስወግዳለሁ።”

ነት ነው፤ ሆኖም በዚህኛው ክፍል የተሰጠው መልስ ሰፊ ያለ ነው (9+12-16፤ 22+8-9፤ H429+24-28፤ 1379+8-9 ይመጣ።

16:10፤ በሚል 1+6-7፤ 2+17፤ 3+7-8-13 ላይ ከተረቡት ተመሳሳይ ጥያቄዎች ጋር ያነጻጽቱ።

16:11፤ በዚህ ክፍል የተጠቀሱት ሰዎች የሠሩትን ንግሥት አቶ መሬዳም ከእንዲሁም ይላል። “እነሆ፤ በዐይናችሁ ፊት፤ በዘመናችሁም የደስታና የሐሄት ድምፅ፤ የመሽራውንና የመሽራዬቱን ድምፅ ከዚህ ስፍራ አስወግዳለሁ።”

16:12 ከአባቶቻችሁ የባሰ ክፍ ነገር አድርጋችኋል፤ ነገን4+9 ይመጣ። ለመግባቸው ያለው ፍርድና ትግት ከእነርሱ በፊት ከነበሩት ትውልዶች ንግሥት የተነሣ ነው ብሎ ማሰብና ምክንያት መስጠት አይቻልም (31+29-30፤ ሕዝ18+24 ይመጣ።) የልባችሁን ክፍት ... በእዚያችን እንደምትከተሉ፤ የ3+17 ግብ ይመጣ። በተጨማሪም 7+24 ይመጣ።

16:13፤ H428+36:64 ይመጣ። አውጥቼ ... አጥላችኋለሁ፤ ወደ ሦርኮ ግላት ነው (7+15፤ 22+26፤ H429+28 ይመጣ።) እናንተም ሆነ አባቶቻችሁ ወደሚታውቁት ምድር የባሉትን ምድር ነው (9+16 ይመጣ።)

16:14-15፤ ቃሉ በአብዛኛው በ23+7-8 ላይ ካለው ጋር እንደ ዐይነት ነው። ክፍለ-የእስራኤልን ሕዝብ የአንድ ቢህ ዓመት ታሪክ ቢጋር ማለትም ከግብፅ ባርነት ነጻ የወጡበትን (1446 ዓ.ቅ.ክ) ጊዜም፤ የምርከውን ዘመን (586 ዓ.ቅ.ክ)፤ ከምርኮ የተመለሱበትን ጊዜ (538 ዓ.ቅ.ክ) ይገልጻል። ኢ443+16-21፤ 48+20-21፤ 51+9-11 ይመጣ። ሕያው እንዲሁ ብሔርን የዘፍ4+15 ግብ ይመጣ።

16:15 ከሰሜን ምድርና የባሉሉንን ምድር የሚያመለክት ነው (የኢ441+25 ግብ ይመጣ።)።

16:16 ዓሣ አጥማጆችን ... አዳኞችን ድል አድራጊ ወገኖችን የመለከታል (ሕዝ12+13፤ 29+4፤ አጥ4+2 እና ግብ ይመጣ።) ከየተራራው ከየኩረብታው፤ ሕዝቡ ከጠላቱ አምልሮ ላያመልጥ የሚሸሸባቸው ነገራት (4+29 እና ግብ ይመጣ።) ከሆሉትም ለጥገራ፤ ይህ አባል ከኢርምያስ መጽሐፍ ውጭ ተጠቅሶ የሚገኘው በኢ47+19 ላይ ብቻ ነው። እንዲሁም ይላል።

16:9+17+34፤ 25+10 ይመጣ። ከ33+10-11 ጋር ያገናኝበት።
16:10-13፤ በ5+19 ላይ ከተነሣው ጥያቄ ጋር እንደ ዐይ

መልካም ነገር ሲመጣ አያይም፤
 ሰው በሌለበት በጨው ምድር፤
 በምድር በዳ በደረቅ ስፍራ ይቀመጣል።
 ግንር ግን በእግዚአብሔር የሚታመን፤
 መታመኛውም እግዚአብሔር የሆነ ሰው
 ቡናክ ነው።
 ሰውሃ ዳር እንደ ተተክለ፤
 ሥሩንም ወደ ወንዝ እንደሰደደ
 ዛፍ ነው፤
 መቀት ሲመጣ አይፈራም፤
 ቅጠሉም ዘወትር እንደለመለመ ነው፤
 በድርቅ ዘመን አይሠጋም፤
 ፍሬ ማፍራቱንም አያቋርጥም።”
 ሰው ልብ ከሁሉ ይልቅ ተንኮለኛ ነው፤
 ፊውስም የለውም፤
 ማንስ ሊረዳው ይችላል?
 “እኔ እግዚአብሔር ለሰው ሁሉ እንደ
 መንገዱ፤
 እንደ ሥራው ፍሬ ለመስጠት፤
 ልብን አመረምራለሁ፤
 የአእምሮንም ሐሳብ እፈትናለሁ።”
 ሀብትን በግፍ የሚያከማች ሰው፤
 ያልፈለገውን ጫጩት
 እንደምትታቀፍ ቆቅ ነው፤
 በዕድሜው አጋማሽ ትቶት ይሄዳል፤
 በመጨረሻም ሞኝነቱ ይረጋገጣል።

17:7 መዝ146:51
 26:1134:8140:419
 416:2014:39+18
 17:8 ሊዮ14:9፤
 መዝ13192:12-143
 ሊር14:1-61ሕዝ
 19:10147:12
 17:9 መዝ9:31
 ግሪ13:151ግር
 7:21-22
 17:10 ዘሌ26+28፤
 ሊሱ22:2212ጼፍ
 6:301መዝ17:31
 62:121139:231ሊር
 11:20121:13114:1
 6120:12121:141
 32:191ሕዝ11:51
 38:101ግሪ16:271
 ራሕ21:23
 17:11 ሉቃ12:20
 17:12 ሊር 3+17
 17:13 መዝ69:28
 17:15187:61ሊሳ
 12:31ሊር21:171
 14:81ሕዝ31:91ሳፃ
 12:111ዮሐ4:10
 17:14 ዘወ15:21
 ሊሳ30:26፤መዝ
 109:11 119:941
 ሊር15:18
 17:15 ሊሳ5:191
 2ሕጥ3:4
 17:16 መዝ139:4
 17:17 መዝ18:18
 146:1188:15-167
 ሊር16:191ፍሆ1:7
 17:18 መዝ35:1-8
 ሊሳ40:21ሊር12:3

12የመቅደሳችን ስፍራ፤
 ከጥንት ጀምሮ ከፍ ያለ የክብር ዙፋን
 ነው።
 13የእስራኤል ተስፋ ተግዚአብሔር ሆይ፤
 ጥለውህ የሚሄዱ ሁሉ ያፍራሉ፤
 ፊታቸውን ከእንተ የሚመልሱ በዕፈር ላይ
 ይደፋሉ፤
 የሕይወትን ውሃ ምንጭ፤
 እግዚአብሔርን ትተዋልና።
 14እግዚአብሔር ሆይ፤ ፊውስኝ፤ እፈወሳለሁ፤
 አድኝኝ እኔም እድናለሁ፤
 አንተ ምስጋናዬ ነህና።
 15እነርሱ ደጋግመው፤
 “የእግዚአብሔር ቃል የት አለ?
 እስቲ አሁን ይፈጸም!” ይሉኛል።
 16እርሻ ሆኖ አንተን ከማገልገል ወደ
 ኋላ አልሁም፤
 ክፉ ቀን እንዳልተመነሁ ታውቃለህ፤
 ከአንደበቴ የሚወጣውም በፊትህ
 ግልጽ ነው።
 17አስደንጋጭ አትሁንብኝ፤
 መስከራ ቀን መሸሸጊያዬ አንተ ነህ።
 18አሳዳጆቼ ይፈሩ፤
 እኔን ግን ከዕፍረት ጠብቀኝ፤
 እነርሱ ይደንግጡ፤
 እኔን ግን ከድንጋጤ ሰውረኝ፤
 ክፉ ቀን አምባገባቸው፤
 በዕጥፍ ድርብ ጥፋት አጥፋቸው።

102:17 ላይ ብቻ ነው፤ በዚያም “የተራቂት” የሚል ይሳሳል።
 17:7 የሚታመን መታመኛውም ልክ እንደ አግርኛው
 የእነዚህ ሁለት ቃላት ሥርወ ቃል ተመሳሳይ ነው።
 17:8 ተተክለ “ከሌላ በታ መጥቶ የተተከለ” ማለት
 ይቻላል። ውሃ የጻድቅ ሰው የብርታት ምንጭ ተብሎ የተጠ
 ቀሰውን ተመሳሳይ የዕብራይስጥ ሥርወ ቃል በሊሳ44:4 ይመጣ።
 በድርቅ የ14:1 ማብ ይመጣ። ፍሬ ማፍራቱንም ... ፤ ኢርምያስ
 በ12:1-2 ላይ ላቀረበው አቤቱታ እግዚአብሔር የሰጠው መልስ
 ነው (የዚያው ግብ ይመጣ)።
 17:9፤ ነቢዩ በመጀመሪያ ሁኔታውን በማስተዋል
 ይመለከታል፤ ከዚያም በኋላ መልስ የማይሻ ጥያቄ ይጠይቃል።
 ይህም ሰው በተፈጥሮ ምን ያህል ክፉ እንደ ሆነ የሚያመለክት
 ነው። ልብ፤ “የሕይወት መመንጫ” የሆነው የሰው ልብ ክፋት
 በውስጡ ባይበቅል መልካም ነበር (ም44:23)። ተንኮለኛ፤ ለዚህ
 የገባው የዕብራይስጥ ሥርወ ቃል “ያዕቆብ” ለሚለውም ስም መሠ
 ረት ነው (ያዕቆብ ማለት “ተረከዘ ጉታት” ማለት ሲሆን፤
 የዚያውም አባባል ትርጉም፤ “አታባይ” ማለት ነው)።
 17:10፤ እዚህ ላይ እግዚአብሔር ለኢርምያስ ጥያቄ
 መልስ የሰጠ ነው። 17:8 መንገዱ፤ ይህ ሐረግ ከዕብራይስጡ
 ቃል በቃል ሲተረጎም፤ “የሥራውን ፍሬ” የሚል ይሆናል
 (ከ6:19 ጋር ያነጻጽሩ)። አመረምራለሁ ... እፈትናለሁ፤ 11:20፤
 12:3 ይመጣ። የእእምሮንም ሐሳብ የዕብራይስጡ ቃል በቃል ሲተ
 ረጎም “ኩላሊት” ይላል (11:20 ይመጣ)። የዕብራይስጡ ቃል
 በ12:2 ላይ “ልብ” ተብሎ ተተርጎሞአል።
 17:11፤ ነቢዩ የእስጠወን ነጥብ ለመግለጽ በምሳሌያዊ
 አነጋገር ተጠቅሞአል (በቀ፡9 እንዳደረገው ማለት ነው)። በተለይ
 ያላ23:5 ይመጣ። ቆቅ ይህች የአዕቆቅ ዘር በብሉይ ኪዳን ከዚህ
 ሌላ ተጠቅሳ የምትገኘው በ14:19 ለፊት ላይ ብቻ ነው። ያለፈል
 ፈለችውን ይህን አባባል ወክሎ የገባው የዕብራይስጡ ሐረግ
 በሌላ ቀን የሚገኘው በሊሳ34:15 ላይ ብቻ ነው። ይሁን እንጂ
 ተቀራራሪ አባባል በሊሳ39:14 ላይ ይገኛል። በዕድሜው አጋ
 ግሽ፤ በዕብራይስጡ አባባል በቆሙ ሲተረጎም፤ “በቀፍኛ አጋ
 ግሽ ላይ” የሚል ነው (በመዝ102:24 ላይ እንዳለው ነው)።
 የግንብ፤ በሥነ ምግባርም ሆነ በምንፈፋዊ ነገር ያልታረመ
 ማለት ነው (ም41:7 ማብ ይመጣ)።

17:12-18፤ ኢርምያስ በግሉ “ከተናከዛቸው” ከፍሉች ይህ
 አራተኛው ነው።
 17:12 የክብር ዙፋን የ14:21 ማብ ይመጣ። በተጨማሪም
 ሊሳ6:1 ይመጣ። ብዙውን ጊዜ እግዚአብሔር በቤተ መቅደሱ
 ውስጥ በነበረው የዚጸኑ ታቦት ላይ በሁለቱ ኪሩብ መካከል
 ዙፋን ላይ የሚተመጥ መሆኑ ተገልጿል (ለምሳሌ፡መዝ80:11
 99:1 ይመጣ። ከፍ ያለ የጽዮን ተራራ፤ “ከፍ ያለው የእስራኤል
 ተራራ” በመባል ይታወቃል (ሕዝ20:40)። ከጥንት ጀምሮ ገና
 ዘመን ሳይቋቋም እግዚአብሔር የቤተ መቅደሱ መትከያ ስፍራ
 እንድትሆን ጽዮን መርመሳታል ማለት ነው (ዘወ15:17 ይመጣ)።
 17:13 የእስራኤል ተነሱ የ14:8 ማብ ይመጣ። ዕፈር፤
 የዕብራይስጡ ቃል በቆሙ ሲተረጎም፤ “መሬት” ማለት ነው።
 ይህም አንዳንድ ጊዜ የመታገን ዓለም የሚያመለክት ነው
 (የመዝ61:2 ማብ ይመጣ። በተጨማሪም የሊዮ7:21 ማብ ይመጣ)።
 አገላለጽ በሕይወት “መጽሐፍ ውስጥ ተጻፈ” የሚለው ሐረግ
 ተቃራኒ ነው (ዘፀ32:32፤ ዳን12:1 ይመጣ። በተጨማሪም
 መዝ69:28 እና ማብ ሉቃ10:20፤ ራሕ20:12፤ 21:27 ይመጣ)።
 የሕይወትን ውሃ ምንጭ ... ትተዋልና፤ ከ15:18 ጋር ያገናኘቡ፤
 17:13 ማብ ይመጣ።
 17:14 ፊውስኝ፤ 15:18፤ መዝ6:2 ይመጣ። አንተ ምስጋ
 ናዬ ነህ “እኔ የማመጣኝው አንተን ነው” ማለትም ይቻላል
 (ዘጸ10:21 ይመጣ)።
 17:15፤ 20:8 ይመጣ። የኢርምያስ ባላንባዎች እርሱ የሐ
 ሰት ነቢይ እንደ ሆነ አድርገው ያስወፍብታል (በዘጸ18:21-22
 ይመጣ)። በዚህ ዐይነት መንገድ ስሙን ማጥደፍ የጀመሩት
 የይሁዳ ምድር (በ605 ዓ.ቅ.ዘ. ከክርስቲያን ጦርነት በኋላ)፤ በባቢ
 ሎናውያንም ለመጀመሪያ ጊዜ ከመወረሩ በፊት መሆን አለበት
 (46:2 ይመጣ)።
 17:16 እርሻ፤ መሪነትን የሚያመለክት አባባል ነው
 (የ2:8 ማብ ይመጣ)፤ በመሆኑም ኢርምያስ የነቢያትን ሚና
 ያሳያል።
 17:17 በመስራ ተገኝ ቀ፡18፤ 15:11 ይመጣ። መሸሸጊ
 ያዬ፤ የ16:19 ማብ ይመጣ።
 17:18 አሳዳጆቼ፤ 15:15 ይመጣ። በአጥፍ ድርብ
 16:18፤ ሊሳ40:2 እና ማብ ይመጣ።

ሰንበትን ግንክር

19 እግዚአብሔር እንዲህ አለኝ፡ “ሄደህ የይሁዳ ነገሥት በሚገቡበትና በሚወጡበት በሕዝቡ በር በሌሎችም የኢየሩሳሌም በሮች ሁሉ ቁም፤ 20 እንዲህም በላቸው፤ ‘በእነዚህ በሮች የምትገቡ የይሁዳ ነገሥታት ሆይ፤ የይሁዳ ሕዝብና በኢየሩሳሌም የምትኖሩ ሁሉ፤ የእግዚአብሔርን ቃል ስሙ። 21 እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ “በሰንበት ቀን ሽክም ተሽካማችሁ በኢየሩሳሌም በሮች እንደ ታሰገቡ ለራሳችሁ ተጠንቀቁ። 22 አባቶቻችሁን እንዳዘዘኝቸው ሰንበትን አክብሩ እንጂ በሰንበት ቀን ከየቤታችሁ ሽክም ይዛችሁ አትውጡ፤ ምንም ሥራ አትሥሩ።”

23 እነርሱ ግን አልሰሙም፤ ልብም አላሉም፤ እንዳይሰሙና እንዳይገሡም ዐንገታቸውን አደነደኑ። 24 ነገር ግን በጥንቃቄ ብትታዘዙ ዘኝ ይላል እግዚአብሔር፤ በሰንበትም ቀን በዚህች ከተማ በሮች ሽክም ይዛችሁ ባትገቡ፣ የሰንበትንም ቀን ምንም ሳትሠሩ ብትቀድሱት፤ 25 በዳዊት ዙፋን ላይ የሚቀመጡ ነገሥታትና መኪንንታቸው በዚህች ከተማ በሮች ይገባሉ፤ በፈረሶችና በሠረገሎች ተቀምጠው በይሁዳ ሰዎችና በኢየሩ

17:19 ኤር7:21 26:2
17:20 ኤር19:31 22:2
17:21 ዙ15:32-36 ዘዳ5:14 ዘሀ10:34 15-21 ዮሐ5:10
17:22 ዘዳ2:31 ዘወ20:8 ዘላ45:6-26
17:23 2ኤር28:22 ዘኤር7:26-28 ዘሀ15:10 ዘዘ7:11
17:24 ቀ. 22
17:25 2ሳጦ7:13 ዘላግ9:7 ዘኤር22:24 130:10 ዘ33:16 ዘሕገ 28:26 ሉቃ1:32

17:26 ኤር32:44 33:13 ዘዘ7:7
17:27 ዘግፃ:161 2ኃገ25:9 ዘሀ10:31 ኤር7:20 12:25 ዘሀ8:14 ዘሐገ2:5

ሳሌም ነዋሪዎች ታጅቡው ይመጣሉ፤ ይህችም ከተማ ለዘላለም የሰው መኖሪያ ትሆናለች። 26 ሰዎች ከይሁዳ ከተሞች፣ ከኢየሩሳሌም ዙሪያ፣ ከብንያምም አገር፣ ከቄላውና ከደጋው አገር እንዲሁም ከኒኒቫ የሚቃጠል መሥዋዕትና ሌላ መሥዋዕት፣ የአህል ቀርባን፣ ዕጣንና የምስጋና መሥዋዕት ይዘው ወደ እግዚአብሔር ቤት ይመጣሉ። 27 ነገር ግን የሰንበትን ቀን ሳትቀድሱ፣ በሰንበት ቀን ሽክም ተሽካማችሁ በኢየሩሳሌም በሮች በመግባት ትእዛዝን ብትጥሱ፣ በኢየሩሳሌም በሮች ላይ ምስጋናን የሚበላ፣ የማይጠፋ አሳት እጭራሁ።”

በሽክላ ሠራው ቤት

18 እግዚአብሔር ወደ ኢርምያስ እንዲህ የሚል ቃል መጣ፡- 24 “ትነሥተህ ወደ ሽክላ ሠራው ቤት ውረድ፤ በዚያ መልእክቴን አስጥሃለሁ።” 25 እኔም ወደ ሽክላ ሠራው ቤት ወረድሁ፤ ሽክላውንም በመንኲራኩር ላይ ይሠራ ነበር። “ከጭቃ ይሠራው የነበረውም ሽክላ በእጅ ላይ ተበላሽ፤ ሽክላ ሠራውም በሚፈለገው ሌላ ቅርጽ መልሶ አበጀው።

5 የእግዚአብሔርም ቃል ወደ እኔ እንዲህ

17:19-27፤ ክፍለ የሚያተኩረው ሰባተኛውን ቀን (ሰንበትን) ስለ ግንክር በተሰጠው ትእዛዝ ላይ ነው፤ ይህ ትእዛዝ እግዚአብሔር ከእስራኤል ጋር የገጣውን ዜጎችና በመከላከላቸው ያለውን ግንኙን የሚያመለክት ነበር (ዘወ31:13-17፤ ሕዝ20:12 ይመ.)፤ ምናልባትም በዘዳ5:12-15 ላይ ያለውን በተለይ ይመለከታል (የቀ22 ግብ ልብ ይበላ)።

17:19 በሕዝቡ፤ ለዚህ የገጣው የዕብራይስጡ አባባል ቃል በቃል ሲተረጎም፣ “በሕዝቡ ልጆች” የሚል ሲሆን፤ በ26:23፤ በ27:123+6 ላይ እንዲሁም በ2ኤር35:5-7 ላይ፤ “ተራው ሕዝብ” ተብሎ ተተርጉሞአል። እዚህ ላይ ያለው አገላለጽ አጠቃላይ ሕዝቡን የሚያመለክት እንደ መሆኑ ሕዝብ በብዛት የሚሰበሰብበት የቤተ መጻህፍት ምሥራቅ በር መሆኑን አለበት፤ ነገሥታትም በዚሁ በር መውጣት መግባት ይከረዛቸዋል።

17:20 የይሁዳ ነገሥታት፤ በዚህ ጊዜ ሥልጣን ላይ የነበረውንና ቀጥለው የተነሡትን ከዳዊት ሥርወ መንግሥት የነገሡትን የሚያመለክት ነው (ለምሳሌ፡- ቀ25:1 1:181 2:261 13:131 19:43 ይመ.)።

17:21 ተጠንቀቁ፤ እሱ 23:11 ይመ። ለዚህ የገጣው የዕብራይስጡ ሐረግ በዘዳ4:151 “እጅግ ተጠንቀቁ” ተብሎ ተተርጉሞአል፤ በሚል2:15 ላይ ደግሞ፣ “መንፈሳችሁን ጠብቁ” ተብሎአል፤ ይህም የእግዚአብሔር ትእዛዝ ብርቅና ክብር መሆኑን አዳንፖት ለመሰጠት ነው።

17:22 አትውጡ፤ የ16:2 ግብ ይመ። በአለታዊ መልክ የተሰጠው ይህ ትእዛዝ የዕብራይስጡ አገላበ፣ በቀ21 ላይ ከተሰጠው ጠንከር ያለ ነው። ሰንበትን አክብሩ እንጂ ... ምንም ሥራ አትሥሩ፤ በዘወ20:8-10፤ በዘዳ5:12-14 ላይ የተሰጠውን ሰንበትን የማክበር ትእዛዝ በቀጥታ የሚጠቅሰው ነው። እንደዚህ ቻቸው፤ በአቻነት የገጣው የዕብራይስጡ ሐረግ በአረብ አገጃግ ዐሠርቱ ትእዛዛት ላይ ብቻ ስናር የሚገኘው ነው (ዘዳ5:12:15-16 ይመ፤ የቀ19-27 ግብ ይመ.)።

17:23 አለሙም ... አንገታችንን አደነደን፤ ከ7:26 እንዳለ የተጠቀሰ ነው (የዘዳ5 ቀጥር ግብ ይመ፤ በተዘላግሪም 11:10 ይመ።)፤ እንዳይገሡና እንዳይገሡ፤ 2:301 5:3 ይመ።

17:25፤ እዚህ አጥር ላይ የሚገኘው ሐሳብ በዘሐል በ22:4 ላይ ተደግሞአል። የንጉሥ ዳዊት ሥርወ መንግሥት ለዘላለም እግረኛ የሚኖር ነው (23:45-61 30:9፤ 33:151 24ጦ7:12-17 ይመ.)፤ ኢየሩሳሌምም ምን ጊዜም መኖሪያ ሆና ከትውልድ ትውልድ ትዘልቃለች (ዘካ2:12-121 8:31 14:11)፤ ይህም የሚሆነው የይሁዳ ሕዝብ ለእግዚአብሔር ታዛዥ ሆነው ሲገኙ ነው (ቀ27 ይመ.)፤ በ31:33-34 መሠረትም ሕዝቡ ታዛዥ

ይሆናል።

17:26 ከብንያምም አገር፤ የኢርምያስ የትውልድ ስፍራም ዚያ ነበር (1:1 ይመ።)፤ ከቄላውና ከደጋው አገር፤ ቄላ የተባለው “ምዕራባዊው የኩረብቶች ግርጌ” ደጋው የተባለው ደግሞ “ኩረብታው አገር” ተብሎ ሊጠራ ይችላል፤ የዘዳ1:7 ግብ ይመ። ከኒኒቫ፤ የዘዳ5:12:19 ግብ ይመ። የግሪክ መሥዋዕት፤ ለዚህ የገጣው የዕብራይስጡ ሐረግ ቃል በቃል ሲተረጎም፣ “የምስጋና መሥዋዕት በማግኘት” ይላል፤ “ይዘው” ከሚለው ቃል በተወሰነ ሚና ማግኘት፤ አብሮ ገብቶ ይታያል። ይህም የሚያሳየው የምስጋና መሥዋዕት ከተከረዘሩት ሌሎች መሥዋዕቶች በተለየ መንገድ ትኩረት እንደ ተሰጠውና ሌሎችም መሥዋዕቶች ከምስጋና ጋር የተያያዙ መሆናቸውን ነው (በ33:11 እንደተመለከተው ማለት ነው)።

17:27፤ አለመንቀጠን የእግዚአብሔርን ቀጣጣ ከማስከትሉም በላይ፤ በቀ24-26 ላይ የተሰጠውን የተስፋ ቃላት (ሊገዛውም ቢሆን) ሊያስቀር ይችላል። በኢየሩሳሌም በሮች፤ ሰንበትን አለ ግንክር ለትጥሯ መውደም መንገዱ ይሆናል፤ ሰንበትን የማክበርን ትእዛዝ ተሰው በበጅ ባውጦ ቢገቡ፤ መውሳጥ መግቢያቸው ይፈርስባቸዋል። ምስጋናን የሚበላ ... እሳት እጭራሁ፤ በ0 መፀፅ፤ ከተሞች ላይ የሚደርሰውን የእግዚአብሔር ቀጣ ለመግለጽ የተለመደ የዚያቢያ፤ አባባል ነው (49:271 50:321 እሞ 14:7:10:12:14:22:51 ይመ።)፤ ከኤር21:14 ጋር ያነጻጽራል።

18:1-20:181 እነዚህ ሃሳቦች ምዕራፍት የእግዚአብሔር ኢርምያስን በሽክላ ሠራው ቤት ስከተማሪው ትምህርቶች ላይ ያተኮሩሉ፤ ይህም የሆነው ከ605 ዓ.ቅ.ዘ በፊት ይመስላል (የ17:15 ግብ ይመ.)።

18:1-17፤ ሽክላ ሠራው የሽክላውን ጭቃ እንደ ፈለገው ማድረግ እንደሚችል፤ እግዚአብሔርም በይሁዳ ሕዝብ ላይ መሉ ባለሥልጣን ነው።

18:2 ውረድ፤ የሽክላ ሠራው ቤት ምናልባት በሄኖም ልጅ ሸለቆ መውረጃ ላይ በ”ገልበር” አጠገብ ሳይሆን አይቀርም (19:2 እና ግብ ይመ.)።

18:3 መንኲራኩር፤ የዕብራይስጡ ቃል በቀሙ ሲተረጎም “ሁለት ድንጋጌ” የሚል ነው። ሁለት መንኲራኩርቶች ቀጥታ ዘንግ ላይ ይሰሉና ሽክላ ሠራው የታችኛውን መንኲራኩር በአግሩ እያዘረ የሚያበጀውን ሽክላ በላይኛው መንኲራኩር ላይ ያስተካክላል (ዘንጉ መሬት ውስጥ የተተከለ ነው)።

18:4 ተዘጋጅ፤ በ13:7 ላይ የተጠቀሰው የበፍታ መቀነትም ከትም ውጭ ሲሆን በዚሁ ቃል ተገልጿል (የዚያኑ ክፍል ግብ ይመ.)። በሚፈለገው ጉድለት ያለው ባለሙያው ሽክላ

ሲል መጣ፤ “የእስራኤል ቤት ሆይ፤ ሽክላ ሠራው እንደሚሠራው፤ እኔ በእናንተ ላይ መሥራት አይቻለኝምን?” ይላል እግዚአብሔር። “የእስራኤል ቤት ሆይ፤ ጭቃው በሽክላ ሠራው እጅ እንዳለ፤ እናንተም እንዲሁ በእጄ ውስጥ ናችሁ። ጎረቤት ሕዝብ ወይም መንግሥት እንዲነቀፍ፤ እንዲፈር ስና እንዲጠፋ በተናገርሁ ጊዜ፤ ያስጠነቀቅሁት ሕዝብ ከክፉ ቢመለስ፤ እኔ ላይ ርስበት ያስብሁትን ክፉ ነገር እተዋሁ።”

ይላለም ጊዜ አንድን ሕዝብ ወይም መንግሥት አንጸውና እተክለው ዘንድ ተናግሮ፤ ፲፱፡፪ ክፉ ነገር ቢያደርግና ባይታዘዙ፤ አደርግለታለሁ ብዬ ያስብሁትን መልካም ነገር አስቀርብሁለሁ።

፲፱፡፮ “አሁንም እንግዲህ ለይሁዳ ሕዝብና በኢየሩሳሌም ለሚኖሩ እንዲህ በላቸው፤ ‘እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ “እነሆ፤ ጥፋትን እያዘጋጀሁችሁ ነው፤ ክፉትንም እየጠነሰሁላችሁ ነው። ስለዚህ ሁላችሁ ከከፋ መንገዳችሁ ተመለሱ፤ መንገዳችሁን ተባራችሁ፤ አትኑ።”’”

፲፱፡፲፱ “እነሆ፤ ጥፋትን እያዘጋጀሁችሁ ነው፤ ክፉትንም እየጠነሰሁላችሁ ነው። ስለዚህ ሁላችሁ ከከፋ መንገዳችሁ ተመለሱ፤ መንገዳችሁን ተባራችሁ፤ አትኑ።”

፲፱፡፳፱ “እነሆ፤ ጥፋትን እያዘጋጀሁችሁ ነው፤ ክፉትንም እየጠነሰሁላችሁ ነው። ስለዚህ ሁላችሁ ከከፋ መንገዳችሁ ተመለሱ፤ መንገዳችሁን ተባራችሁ፤ አትኑ።”

፲፱፡፳፱ “እነሆ፤ ጥፋትን እያዘጋጀሁችሁ ነው፤ ክፉትንም እየጠነሰሁላችሁ ነው። ስለዚህ ሁላችሁ ከከፋ መንገዳችሁ ተመለሱ፤ መንገዳችሁን ተባራችሁ፤ አትኑ።”

፲፱፡፳፱ “እነሆ፤ ጥፋትን እያዘጋጀሁችሁ ነው፤ ክፉትንም እየጠነሰሁላችሁ ነው። ስለዚህ ሁላችሁ ከከፋ መንገዳችሁ ተመለሱ፤ መንገዳችሁን ተባራችሁ፤ አትኑ።”

18+6 ዘፍ2+7፤ አላ 29+16145+9፤፱፻፶፯ 9+20-21፤

18+7 ሊር1+10

18+8 ዘፍ32+14፤ መዝ25+11፤ሊር 26+13131+28፤ 36+342+10፤ላ፯ 9+141፤ሆ11+8+9፤ ሊል2+13፤ሞ53+8-10 14+2

18+9 ሊር1+10፤ 31+28

18+10 14፡፱+2+29 -30፤13+13፤ሊ+10 14፡ዘ፯3+18

18+11 ቀ+18፤ዘ44 4630፤2፯717+13፤22 +16፤ሊ፣16፤17፤ሊ፤ 14፤16-19፤ሊር4፤61 7+3

18+12 ሊላ57+10፤ ሊር3+17

18+13 2፯719+21 ፤ሊላ66+8፤ሊር5+30 18+15 ሊላ1+131 17+10፤57+14፤62፤ 10፤ሊር6+16፤10፤15 144፤15፤19፤51፤181 ፤ዘ44፤12፤ሆ11፤12 1፤ሚ2+8

18+16 ዘል26+32፤ ዘለ28+37፤2፯719+21 ፤ዘ፯፤16፤4፤መዝ22፤7 ፤ሊር19+8፤25፤9፤1 42፤18፤ዘ፯፤1፤12፤ሕዝ 33+28-29

18+17 2ዘ፻529+6፤ ሊ፣7፤10፤ሊር2+27፤ 13+24

ተሰምቶ ያውቃል? ብላችሁ ጠይቁ።

ድንግሊቱ እስራኤል፤

እጅግ ክፉ ነገር አድርጋለች።

፲፱፡፲፱ ባሕር ወይም ተራራ ድንጋያማ ተረተር፤ በረራ ተለይቶት ያውቃልን? ከጋራው የሚወርደውን ቀዝቃዛ ውሃ፤ መፍሰሱን ያቋርጣልን?”

፲፱፡፳፱ ግን ረስቶኛል፤ ለማይረቡ ነገሮች ዐጥኖአል፤በራሱ መንገድ፤

በቀደምት ጉዳና ተሰናክሎአል፤ በሻሻራው መሄጃ፤ ባልቀናውም ጥርጊያ መንገድ ሄደአል።

፲፱፡፳፱ ድራራው ባድማ፤ ለዘላለም መሣለቂያ ይሆናል፤ በዚያ የሚያልፍ ሁሉ ይደነቃል፤ በመገረምም ራሱን ይነቀንቃል።

፲፱፡፳፱ ምሥራቅ እንደሚወጣ ነፋስ፤ በጠላቶቻቸው ፊት እበትናቸዋለሁ፤ በመጥፈያቸው ቀን፤ ጀርባዬን እንጂ ፊቴን አላሳያቸውም።”

፲፱፡፳፱ እነርሱም፤ “ሕግ ከካህናት፤ ምክር ከጠባባችን ቃልም ከነቢያት ስለማይታጣ ኑና በኤርምያስ ላይ እንማከር፤ ኑ፤ በአንደበታችን እናጥቃው፤ እርሱ የሚናገረውንም ሁሉ አንስማ” አሉ።

፲፱፡፳፱ እግዚአብሔር ሆይ፤ ስማን፤ ባላንጣዎቼ የሚሉትን አድምጥ።

፳፱፡፲፱ በሰብራደሰው የዚህ ዐሃር ትርጉም በግልጽ አይታወቅም

ሠራዘንድ ሳይሆን በራሱ በሽክላው ውስጥ ነበር።

18፡6 ጭቃው ... እንዳለ፤ እናንተም እንዲሁ ... ናችሁ መጽሐፍ ቅዱስ ብዙውን ጊዜ፤ ሰውን ሽክላ ሠራ እንደ ሠራው ሽክላ አድርጎ ይገልጠዋል (ሊዩ፡፫፡፲፱ እና ማ፡፲ ይመጣ)። ሽክላ ሠራው፤ ለተሰማሪው ሐረግ የገባው የሰብራደሰው አቻ ቃል በ10፡16 ላይ እግዚአብሔርን ለማመልከት «ፈጣሪ» በሚል ቃል ተተርጉሞአል።

18፡7-10፤ እግዚአብሔር ከሁሉ በላይ ሥልጣን ቢኖረውም፤ ሰው ከታዘዘውና ከነጠሉት ከተመለሰ ይቅር ሊለው ሊባርርው፤ እምብ ካለና ካልታዘዘ ደግሞ ፍርድንና ጥፋትን ሊያስከትልበት በሰው ነጻ ምርጫ ላይ የመደገፍ እማራጭ እንዳለው ይገልጻል። ቢ(፡፳፱) ... ቢያደርግና ... ፤ የእግዚአብሔር የሰላም ቃልና ግስጦትቀያው የሰውን ተግባር ይመረከታል። የማይለወጠው እግዚአብሔር (ዘሌ23+19፤ ሚል3+6፤ ያሰ1+17 ይመጣ) እንደ ሰው አቀባልሁ ሁኔታ በሰው ላይ ይፈጸም ማን ይሰቀደም ተነግረውን (የፋ228 ማ፡፲ ይመጣ። በተጨማሪም ኢል 2፡13፤ ዮና3+9 እና ማ፡፲ ዮና3+8-4+21 4+11 ይመጣ)።

18፡7 እንዲነቀፍ፤ እንዲፈርስና እንዲጠፋ፤ 1፡10 እና ማ፡፲ ይመጣ።

18፡8፤ 26+3 ይመጣ። ከክፉት ... ክፉ ነገር በሰብራደሰው የሁለቱ ሥርወ ቃል አመጣጥ አንድ ነው (በፋ፡11 ላይም)።

18፡9 እንጸውና እተክለው፤ 1፡10 እና ማ፡፲ ይመጣ።

18፡11 እየጠነሰሁላችሁ፤ አ፯8+31 9+25፤ ሕዝ38+10 ይመጣ። ሕ... ተመለሱ፤ ለዚህ የገባው የሰብራደሰው አቻ ቃል በፋ8 ላይም “ቢመለስ” ተብሎ ተተርጉሞአል።

18፡12 በሽክላ አትድክም፤ 2፡25 ይመጣ። በተጨማሪም የሊላ57+10 ማ፡፲ ይመጣ። ለያንዳንዳችንም የክፉ ለባችንን ለላሽንንን ለትክተላንን የ3፡17 ማ፡፲ ይመጣ።

18፡13-17፤ 1፡10-13 ይመጣ።

18፡13 ድንግሊቱ እስራኤል፤ 14፡17 እና ማ፡፲ ይመጣ። ክፉ ነገር፤ 5+30፤ 23+14፤ ሆሊ6+10 ይመጣ።

18፡14-15፤ ተፈጥሮ አስተማማኝ ብትሰማም (ፋ፡14)፤ ይሁዳ ለተዋዋቂና ከላይ ናት (ፋ፡15)።

18፡13 2፯719+21 ፤ሊላ66+8፤ሊር5+30 18፡15 ሊላ1+131 17፡10፤57+14፤62፤ 10፤ሊር6+16፤10፤15 144፤15፤19፤51፤181 ፤ዘ44፤12፤ሆ11፤12 1፤ሚ2+8

18፡16 ዘል26+32፤ ዘለ28+37፤2፯719+21 ፤ዘ፯፤16፤4፤መዝ22፤7 ፤ሊር19+8፤25፤9፤1 42፤18፤ዘ፯፤1፤12፤ሕዝ 33+28-29

18፡17 2ዘ፻529+6፤ ሊ፣7፤10፤ሊር2+27፤ 13+24

18፡14 የሊባሽኩ ከፍታው ከ10,000 ሜግ በላይ የሆነ በሰሜኑ በኩል ከሚገኙት ትልልቅ ተራሮች አንዱ ነው (22፡16 ይመጣ)።

18፡15 ሕዝቧ ... ረስቶኛል፤ 2፡32 ላይ ያለው ተድጋ ግጥአ (ያን፡፮ ማ፡፲ ይመጣ)። ዐጥኖአል፤ የ1፡16 ማ፡፲ ይመጣ። ለግይረቡ ነገሮች የሰብራደሰው ቃል በቀው ሲተረጎም፤ “ከጎረቤት” የሚል ትርጉም አለው (መዝ31+6 ይመጣ)። ለዚህ የገባው የሰብራደሰው ቃል በ2፡5 ወይም በ2፡8 ላይ ከሚገኘው የተለየ ነው (የ2፡8 ማ፡፲ ይመጣ)። ተሰናክሎአል፤ 2ዘ፻5 28+23 ይመጣ። በቀድሞው ጉዳና የ6፡16 ማ፡፲ ይመጣ። ባልቀናውም ጥርጊያ መንገድ፤ የኢላ35+8 ማ፡፲ ይመጣ።

18፡16 ባድማ ... ይደነቃል፤ በሰብራደሰው ለእነዚህ የገቡት ቃላት ከተመሳሳይ ሥርወ ቃል የወጡ ናቸው። መሣለቂያ፤ 19፡8፤ 25፡9፤181 29፡181 51፡37 ይመጣ። ይህ ቃል ድንጋጤን ማሸነፍን ወይም ግቃለንን ለመግለጽ ጥናዋዊነትን ያመለክታል። ሁሉ ይደነቃል፤ 19፡8፤ 1፡17፡9፡8 ይመጣ። ራሱን ይነቀንቃል፤ 48፡27፤ ሊ፣7፤16፡4 እና ማ፡፲ በተጨማሪም መዝ44፤14፤ 109፡25 ይመጣ።

18፡17 ከምሥራቅ እንደሚወጣ ነፋስ፤ የ4፡11 ማ፡፲ ይመጣ። በተጨማሪም መዝ48፡7 ይመጣ። ጀርባዬን እንጂ ፊቴን አላሳያቸውም ሕዝቡ ራሱ በእግዚአብሔር ላይ እንዳይረገው ግለት ነው (2፡27 ይመጣ)። ፊቱ የበረከትና የምግስ ትእምርት ነው (ዘጥ፡፭፡24-26 ይመጣ)።

18፡18-23፤ ከኤርምያስ “የኑሣዜ” ክፍሎች ይህ አምስተኛው ነው።

18፡18 እነርሱም፤ የኤርምያስ ባላንጣዎች ናቸው (የ17፡15 ማ፡፲ ይመጣ)። በኤርምያስ ላይ እንማከር፤ ፋ፡12፤ 11፡18-23፤ 12፡6፤ 15፡10-11፤ 15፡21 ይመጣ። ሕግ ከካህናት፤ ሕጉን ግስጦትና የሰውን ተግባር ዘፈር (የዘ፯31፡11 ማ፡፲ ይመጣ)። ከካህናት ... ከጠባባችን ... ከነቢያት፤ 8፡8-10 ይመጣ። በተጨማሪም ሕዝቡን 26 ይመጣ (በአብዛኛው ጥቅስ ላይ “ጠባባች” በሚለው ምትክ “ሕግ” ተብሎአል)። በአንደበታችን እናጥቃው፤ የ9፡3 ማ፡፲ ይመጣ።

ጉዳት የተነሣ ወይ ጉድ! ይላሉ ያሾፋሉም።
 ሃወንዶችና የሴቶች ልጆቻቸውን ሥጋ እን
 ዲበሉ አደርጋለሁ፤ ሕይወታቸውን ለማጥ
 ፋት የሚገቡ ጠባቶቻቸው ከበው ሲያሰጩ
 ንቋቸው፤ አንዱ የሌላውን ሥጋ ይበላል።”

10“ገምቦውንም ከአንተ ጋር በሄዱ ሰዎች
 ፊት ትሰብራለህ፤ 11እንዲሁም ትላቸዋለህ፡
 ‘የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ
 ይላል፡ “የሸከላ ሠራው ገንቦ እንደ ተሰበረና
 ሊጠገን እንደማይቻል፤ ይህን ሕዝብና ይህ
 ቺን ከተማ እንዲሁ እስብራህ፤ የቀብር
 ቦታ ከመታጣቱ የተነሣ ሙታናቸውን በቶ
 ፊት ይቀብራሉ።” 12በዚህ ስፍራና በውስጡም
 በሚኖሩት ላይ ይህን አደርጋለሁ፤ ይላል
 እግዚአብሔር። ይህቺን ከተማ እንደ ቶፊት
 አደርጋታለሁ።” 13በጣራዎቻቸው ላይ ለሰ
 ማይ ሰራዊት ዕጣን የታጠነባቸውና ለባዕ
 ዳን አማልክት የመጠጥ ቀርባን የቀረበባ
 ቸው፤ የኢየሩሳሌም ቤቶችና የይሁዳ ሃሥሥ
 ታት ቤቶች እንደ ቶፊት የረከቡ ይሆናሉ።”

14ኢርምያስም እግዚአብሔር ትንበትን እን
 ዲናገር ልኮት ከነበረበት ከቶፊት ተመ
 ልሶ፤ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አደባ
 ባደ በመቆም፤ ለሕዝቡ ሁሉ እንዲህ አለ፡
 15“የእስራኤል ሕዝባክ የሰራዊት ጌታ እግዚ

26፡17114428፡25፡26
 1፡00433፡10-1114፡C
 16፡4134፡20
 19፡8 114፡26፡32፡
 18፡28፡37፡29፡22፡
 ኢር18፡16፡25፡910፡
 2፡15-16
 19፡9 ቀ፡7114፡
 26፡ 29114፡28፡149-
 5714፡C21፡17፡134፡20
 40፡4፡10
 19፡10 ቀ፡11፡መ፡
 2፡19፡14፡C13፡14
 19፡11 መ፡2፡9፡
 ኢ430፡14፡14፡C7፡32
 2፡13 114፡19፡
 2፡17፡17፡16፡123፡12፡
 ኢ፡P38፡32፡መ፡
 74፡714፡A57፡6፡
 ኢC8፡2132፡29፡
 52፡13፡ሕ፡116፡14፡
 20፡28፡ሕ፡7፡142
 19፡14 21፡5፡20፡5፡
 ኢC7፡2126፡2
 19፡15 ቀ፡3፡ህ፡
 9፡16፡ኢC11፡1፡11
 22፡21፡ሕ፡7፡45፡
 2፡1 2፡17፡25፡18፡
 11፡524፡14፡ሐ፡
 22፡52
 20፡2 114፡25፡2-3፡
 ኢ፡P29፡7፡13፡27፡
 ኢC፡1፡19፡15፡15፡
 9፡26፡137፡13፡15፡
 38፡7፡114፡14፡10፡

አብሔር እንዲህ ይላል፡ ‘እነሆ ዐገንታቸ
 ውን በማደንደን ቃሉን ስላልሰሙ በዚህች
 ከተማና በዙሪያዋ ባሉ መንደሮች ሁሉ ላይ
 ላደርስ ያሰቡሁትን ጥፋት ሁሉ አመጣ
 ለሁ።”’

ኢርምያስና ጳስኮር

20 በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ውስጥ
 አለቃ የነበረው፤ የኢሚር ልጅ
 ካሁኑ ጳስኮር እነዚህን ነገሮች ኢርምያስ
 እንደ ተነበየ በሰማ ጊዜ፤ ሕቢዩ ኢርም
 ያስን መታው፤ በእግዚአብሔር ቤተ
 መቅደስ በላይኛው የብንያም በር በእግር
 ግንድ ጠረቀው። 3በማሸነፍም ጳስኮር ኢር
 ምያስን ከተጠረቀበት ግንድ አወጣው፤
 ኢርምያስም እንዲህ አለው፡ “እግዚአብሔር
 ከእንግዲህ ማጎርሚሳቢብ፤ ብሎ ይጠራሃል
 እንጂ ጳስኮር አይልህም፤ “እግዚአብሔር
 እንዲህ ይላልና፡ ‘አንተንና ባላገጀሮችህን
 ሁሉ ለሽብር እዳርጋለሁ፤ የገዛ ዐይንህ እያየ
 በጠላቶቻቸው ሰይፍ ይወድቃሉ። ይሁዳን
 ሁሉ ለባቢሎን ገጉሥ አሳልፈ እሰጣለሁ፤

ሐሥ16፡24፡24፡C11፡24፡16፡11፡36 20፡3 ቀ፡10፡መ፡13፡1፡13፡
 114፡14 20፡4 ኢር13፡19፡21፡10፡125፡9፡29፡21፡139፡9፡52፡27
 ኢC፡1፡19፡15፡15፡
 9፡26፡137፡13፡15፡
 38፡7፡114፡14፡10፡

እ3 ግንርሚሳቢብ ግላት ዙሪያቸው ሽብር ግላት ነው

ሥርወ ቃል የተገኙ ናቸው። ወይ ጉድ! ይላሉ፤ ሁለቱም በሰብ
 ራይበጡ ከአንድ ሥርወ ቃል የተገኙ ናቸው።

19፡9፤ ኪዳን ካለመጠበቅ የተነሣ ሊመጡ ከሚችሉት
 የኢርምያስ ዐይነቶች አንዱ ነው (ዘሌ 26፡29፤ ዘጸ 28፡53-57 ይመጣ።
 የወንዶችና የሴቶች ልጆቻቸውን ሥጋ እንዲበሉ ... አንዱ የሌ
 ላውን ሥጋ ይበላል፤ እየሩሳሌም በባቢሎናውያን በ586 ዓ.ቅ.ዘ
 ተከታ፤ በጥብብ ከከተማዱ ጨርሶ በጠፋ ጊዜ፤ ሰው ሰውን በልቶ
 አለ (መ፡2፡20፤ 4፡10፤ ሕ፡ዘ5፡10 ይመጣ)። ይዞ ዘፃናን ድርጊት
 በእስራኤል አገር ያልተለመደ ነው ግላት አይቻልም (2፡17፡6፡28-
 29 ይመጣ)፤ እንደ ገናም ደግሞ በ70 ዓ.ም ሮማውያን እየሩሳሌምን
 በጠበቁ ጊዜ ይሸው ድርጊት ተፈጽሟል (ዘ፡11፡19 እና ማ፡1 ይመጣ)።

19፡11 የሸከላ ሠራው ገምቦ እንደ ተሰበረና ... ይህን ሕዝ
 ብና ... እስብራህ፤ ተሠርቶ ያበቃልት ሽክላ ከደረሰ በኋላ ሲበ
 ቅር መልሶ መጣት ይከብዳል፤ ይህም የሚያሳየው በእየዱ
 ሳሌምና በይሁዳ ላይ የተላለፈው ፍርድ ምን ያህል የከፋ እንደ
 ሆነ ነው፤ ሆኖም እግዚአብሔር በሽክራቱ የተነሣ የእስራ
 ኤልን አገባብ፤ ዛሬም ቢሆን ያለ ትናና አልተወቀም (ደ፡1፡19
 ይመጣ)። ሊጠገን እንደማይቻል፤ የቀ፡1-15 ማ፡1 ይመጣ።

19፡13 ለጌድ ቀፊት የረከቡ ይሆናሉ፤ ንጉሥ ኢዮስያስ
 ተደም ብሉም ለጌድን ‘ርከቡ አድርጓል’ (2፡17፡23፡10)። በጣራ
 ዎቻቸው ላይ፤ 32፡29 ይመጣ፤ በተጨማሪም የኢሳ፡15፡3 ማ፡1
 ይመጣ። ዕጣን የታጠነባቸው፤ የ፡1፡16 ማ፡1 ይመጣ። የይሁዳ
 ካሁኑታት በኢየሩሳሌም በነበሩ አብቶ ማግባታቸውን ጣራ
 ላይ፤ የኢረማውያንን መሠዊያዎች አሠርተው ነበር (2፡17፡23፡12
 ይመጣ)። ለሰማይ ሰራዊት፤ ዐላይን፤ ጨረቃን፤ ከዋክብትን ማም
 ለክ በይሁዳ ዘንድ እንደ እገዛ ሲገዛ ወደ ጓላ ከተነሳት ነገሥታታ
 ቸው ታሪክ መንገዝብ ይቻላል (ለምሳሌ፡- 2፡17፡17፡16፤ 21፡3፡5፤
 23፡4-5፤ ሶ፡1፡5 ይመጣ)። ለባዕዳን አማልክት የመጠጥ ቀርባን
 የ፡18 ማ፡1 ይመጣ።

19፡14 ለሕዝቡ ሁሉ፤ በቀ፡1 ላይ ከተጠቀሱት የካህናት
 ታላላቆች ፋጥር ላይ ያለውን ብዙ ሕዝብ የሚያመለክት ነው።

19፡15 በሰራዊቱም ባሉ መንደሮች፤ በአስተዳደርና በእኩ
 የሚ በኢየሩሳሌም ላይ ተደፈረ የሆኑ የይሁዳ ከተሞችን የመለክ
 ታል (1፡15፤ 9፡11 ይመጣ)። ዐገንታቸውን በማደንደን ቃሉን ስላ
 ለሰሙ፤ በ7፡26 ላይ ካለው አባባል ጋር ተመሳሳይ ነው (የዚያ
 ማ፡1 ይመጣ፤ በተጨማሪም 11፡10 ይመጣ)።

20፡1-6፤ ኢርምያስ እግዚአብሔር ያዘዘውን የሽክላ
 ሠራውን ምላሌ ባላየ ጊዜ፤ ጳስኮር ድርጊትን የለጸገው ምላሽ
 በቀ፡1-2 ላይ ሲጠቀስ፤ ኢርምያስ ለዚህ የሰጠው ምላሽ ደግሞ

በቀ፡3-6 ላይ ሰፍሮ ይገኛል።

20፡1 ለሕዝቡ በ21፡1፤ 38፡1 ላይ አንድ ወይም ከዚያ
 በላይ የሆኑ ሰዎች በዚህ ስም ተጠርተዋል። ሊሟር፤ ምናልባት
 በኢየሩሳሌም ቤተ መቅደስ የ16ኛው የካህናት ተራ (ምድብ)
 ግላፊ (አለቃ) የነበረው ሰው (ዘ፡5፡24፡14 ይመጣ) ከዚያ ሊሆን
 ይችላል። ለአለቃ ነበነረው አሠራር፤ ችግር ፈጣሪ የሆኑ ሰዎችን
 በቤተ መቅደሱ አደባባይ የመቅባት ሥልጣን የነበረው ከሆነ ነው።
 የችግር ፈጣሪዎች ሁኔታ በጣራም ይጣራል። ይዞ መቅባት
 መብቱ ነበር (ቀ፡2፡1 29፡26 ይመጣ)። በሥልጣን ተዋረድ ከእርሱ
 በላይ ያለው ሽም የካህናት አለቃው ብቻ ነበር (29፡25-26 እና
 52፡24ን ያነጻጽሩ)። በቤተ መቅደሱ ወስጥ አግኝ ሥርወ ሠጥ
 በሩን የሚቋጣጠረውም እርሱ ነው (ከሐ፡2 22፡52፤ ከሐሥ፡4፡1፤
 5፡24 ጋር ያነጻጽሩ)።

20፡2፤ በኢርምያስ አካል ላይ ከደረሱትና ከተመዘገቡት
 ብዙ የሥቃይ ዐይነቶች ይህ የመጀመሪያው ነው። ከዚያ
 ኢርምያስ በመጽሐፉ ውስጥ በዚህ ማዕረግ ሲጠራ የመጀመሪያ
 ምን ያህል ያለው ላይ የገባበት ዐላማም የጳስኮርን መዳፈር ለመ
 ግለጽ ነው። መታው፤ ምናልባት ይህን ያደረገው የሙሴን ሕግ መሠ
 ረት አድርጎ ይሆናል (ዘ፡25፡2-3፤ ዘ፡25፡3 ማ፡1 ይመጣ)። በእ
 ግር ችግሩን ለዚህ የገጣው የዕብራይስጡ አቻ፤ ቃል በቃል ሲተረ
 ጉም፤ “ማዕቀብ፤ ገዝት” ማለት ነው (በ2ዘ፡5፡16፡10 ላይ ደግሞ
 “ገዝት” ተብሎ ተተርጉሞአል)። በላይኛው የብንያም በር፤ ምና
 ላለት፤ “በሰሜን በኩል ያለው የመስጠኛው አደባባይ በር” ከሚ
 ለው ጋር አንድ ዐይነት ሊሆን ይችላል (ሕ፡ዘ8፡3፤ 2፡17፡15፡35 ይመጣ።
 በተጨማሪም ሕ፡ዘ9፡2 ይመጣ)። በእግዚአብሔርም ቤተ መቅደስ፤
 ይህ ግላፊ ሐረግ ከከተማዋ የቅጥር በር፤ አንዱ “የብንያም በር”
 በመባል ስለሚታወቅ (37፡13፤ 38፡7)፤ ወደ ቤተ መቅደሱ
 አደባባይ መግቢያ የሆነውን ይህኛውን በር “የብንያም በር” በማ
 ለት ከዚያኛው ለመለቀቅ ነው። ሁለቱም በር፤ በከተማዋ ሰሜ
 ኖሮ ከፍል የሚገኙና ከብንያም ምድር ትይዩ የሆኑ ነበሩ።

20፡3 ግንርሚሳቢብ የሰጠው ርርጉም፤ “በደብር ከየአቅጣ
 ጫው” ማለት ነው፤ በተጨማሪም የ6፡25 ማ፡1 ይመጣ። “ዙሪያ
 ገባው ሽብር” የሚለው ሐረግ (ቀ፡10 ይመጣ) በሰቆ2፡22 ላይ በብዙ
 ፋጥር ተገልጿል።

20፡4፤ አካሉ፤ የጳስኮር ስም በመጣው የይሁዳ ምድር ሽብር
 እንደሚመጣ የሚያመለክት ነው፤ ሕዝቡ ይማርከና ተዛግ ወደ
 ባቢሎን ምድር ይወሰዳሉ፤ አዚያም በገዛ ምድሩ ይገደላል። ባል
 ገጀሮችህን ቃል የተገባበው ግብረ አበሮችን ያመለክታል (ቀ፡6
 ይመጣ)። ለባቢሎን ንጉሥ፤ በ605 ዓ.ቅ.ዘ. የገነሠው ናቡከ ደንፍር

እርሱም ወደ ባቢሎን ያፈልሳቸዋል፤ በሰይፍም ይገድላቸዋል። ነዋሪያችንን ከተማ ሀብት ሁሉ፤ ጥራጊያን የይሁዳን ነገሥታት ውድ ዕቃና ንብረት ሁሉ ለጠላቶቻቸው አሳልፈው እስጣለሁ፤ እነርሱም ዘርፈው ወደ ባቢሎን ይዘውት ይሄዳሉ። “እስከር ሆይ፤ አንተና በቤትህ የሚኖሩት ሁሉ ወደ ባቢሎን ትጋዛላችሁ፤ አንተና በሐሰት ትንቢት የተነበይህ ላቸው ባልንጆሮችህ በዚያ ትሞታላችሁ፤ በዚያም ትቀበራላችሁ።”

የኢርምያስ ማጥረፊያ

¹ እግዚአብሔር ሆይ፤ አታለልሽኝ፤ እኔም ተታለልሁ፤

አንተ ከእኔ እጅግ በረታህ፤ አሸነፍህም፤ ቀኑን ሙሉ ማገገሙ ሆኑህ፤

ሁሉም ተዘባበቱብኝ፤

⁵ በተናገርሁ ቀጥሮ እመክላለሁ፤

“ሁከትና ጥፋት!” ብዬ ዐውጀለሁ፤

ስለዚህ የእግዚአብሔር ቃል፤

ቀኑን ሙሉ በድብና ነቀፋ

አስከተለብኝ፤

⁹ ነገር ግን፤ “ከእንግዲህ የእርሱን ስም

አሳነሃም፤

በስሙም አልናገርም” ብል፤

ቃሉ በልቤ እንደ እሳት፤

በዐጥንቴም ውስጥ እንደ ረመጥ ሆነብኝ፤ ዐፍኔ መያዝ አቃትኝ፤

20፥5 2ኃ120፥171
25፥15፤ኢር17፥3
20፥6 ኢር14፥151
ሉቃ2፥14
20፥7 ዘፍ5፥231
22፥16፤ኢቶ12፥41
17፥21መዝ19፥21
ኢሳ8፥11፤አም3፥81
1፥፪ 9፥16
20፥8 2ኢፍ36፥16
ኢር6፥7፤10፤128
20፥9 ኢቶ4፥21
መዝ39፥3፤ኢር4፥19
16፥11፤144፤16፤አም
3፥81፤ሉቃ4፥20

20፥10 1፥መ-18፥
25፤1፤ገን19፥2፤፡፱፥6፥
13፤አቶ19፥14፤መዝ
57፥4፤ኢሳ29፥21፤
ኢር6፥25፤11፤19፤
13፤21፤18፤22፤ሉቃ
11፥53-54
20፥11 መዝ129፥2
፤ኢር1፥8፤7፤19፤15፥4
15፤17፤18፤23፥40፤
ሮሜ8፥31
20፥12 ዘላ32፥35፤
መዝ7፥19፤16፤2፤8፤ኢር
11፥20፤17፤10፤ሮሜ
12፥19
20፥13 መዝ34፥6፤
35፤10፤97፥10፤ኢሳ
12፥6
20፥14 ኢቶ3፥8፤16
፤ኢር15፥10

ጨርሶ መቋቋም አልቻልሁም።
¹⁰ “በየቦታው ሽብር አለ፤
አውግዙት፤ እናውግዘው፤”
ብለው ብዙ ሲያንሸገሩ ሰማሁ፤
መውደቄን በመጠበቅ፤
ባልንጆሮቼ የነበሩ ሁሉ፤
“ይታሉይ ይሆናል፤
ከዚያም እናሸንፈዋለን፤
እንበቀለዋለንም” ይላሉ።
¹¹ ነገር ግን እግዚአብሔር እንደ ኀያል
ተዋረ ከእኔ ጋር ነው፤
ስለዚህ አሳዳጆቼ ይሰናከላሉ እንጂ
አያሸንፉም፤
ከፋቸው ይዋረዳሉ እንጂ አይሳካላቸውም፤
ውርድታቸውም ከቶ አይረሳም።
¹² ጸድቁን የምትፈትን ልብንና አእምሮን
የምትመረምር፤
የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር ሆይ፤
ጉዳዬን ለአንተ አሳልፈሁ ሰጥቻለሁ፤
ስትበቀላችኋል ለማየት አብቃኝ።
¹³ ለእግዚአብሔር ዘምሩ፤
ለእግዚአብሔር ምስጋናን አቅርቡ፤
የችግረኛውን ነፍስ፤
ከከፋዎች እጅ ታድኅአልና።
¹⁴ የተወለድሁባት ዕለት የተረገመች ትሁን፤
እናቴ እኔን የወለደችባት ቀን
¹⁷ ወይም ሐሳንን አለወጥኸኝ

ነው (የ17፥15፤ 18፥1-20፥18 ማብ ይመ)።

20፥5 በዚህ ቀጥሮ ላይ የተነገረው ቃል የተፈጸመው በ597 ዓ.ቅ.ልክ (2ኃ1724፥13 ይመ)፤ እንዲሁም በ586፡9.ቅ.ክ. (52፥17-23፤ 2ኃ1725፥13-17 ይመ) ነበር።

20፥6 **እስከር ሆይ፤ አታተና ... ትጋዛላችሁ** ምናልባት ይህ የሆነው በ597 ዓ.ቅ.ክ. ላይሆነ አይቀርም፤ ምክንያቱም ከዚያ ዓመት በኋላ ወዲያው (29፥2 ይመ) ሁለት ሰዎች በተከታታይ እስከርን በመተካት የቤተ መቅደስ አለቆች ሆነዋል (29፥25-26 ይመ)። **ሐሰት ትንቢት** የተነበይሁላቸው ካህኑ እስከር በማስመሰል ካዚይ ለመሆን ሞክሮ ነበር።

20፥7-18፤ ይህ ክፍል የመጨረሻውና ረዥሙ የኢርምያስ “ነዝ” የማንበት ነው። በአንጻሩ ነጥቦች ከሌሎቹ ይበልጥ ድፍረትና መራርነት የሞላበት ነው።

20፥7፤ ከ15፥18 ጋር ያነጻጽሩ። **አታለልሽኝ** የሰብራረ ስጦ አቻ ቃል በቁመ ሲተረጎም፤ “በማበል ማሳሳት” (ዘፀ 22፥16) ወይም “በማስገምጃት ማሳሳት” (1ኃ1722፥20-22) ማለት ይሆናል። ፋፀ 10 ይመ። ኢርምያስ እግዚአብሔር መጀመሪያው ነቢይ እድርን ሲያቆመበት በመገፋፋትና በማባበል እንደ ጠራው ይታወቃል (1፥7-8፤17-19 ይመ፤ ከአዝ14፥9 ጋር ያነጻጽሩ)።

20፥8፤ ኢርምያስ መከራ የተቀበለው ስለ እግዚአብሔር ሲል ብቻ እንደ ሆነና እግዚአብሔር በሕይወቱ ለመጠቀም ስለ ፈለገ እንደ ነበር ይናገራል። **ሁከትና ጥፋት**፤ የነቢይ መልእክት የሚያንጸባርቀው የእግዚአብሔርን ቃል ነው (6፥7 ይመ)። **ነቀፋ** መዝ14፥13፤ 79፥4 ይመ።

20፥9፤ የእንድ ነቢይ ማንገራገር በመለኮታዊ ግፊት ድል ሲነሣና አለመታዘዙ ሲረታ የሚያሳይ ጊዜ የማይሸረው አገላለጽ ነው (1፥6-8፤ አም3፥8 ይመ፤ ከሐሥ4፥20፤ ከ1፥፪9፥16 ጋር ያነጻጽሩ)። **ቃሉ ... እንደ እሳት**፤ 5፥14፤ 23፥29 ይመ። ይህን ዐይነት አገላለጽ የተጠቀመበት ነቢይ ኢርምያስ ብቻ ነው (በተጨማሪም ሉቃ፥13 ይመ)።

20፥10፤ በሰብራይስጥ በዚህ ቀጥሮ ላይ ያለው ገጥም የመጀመሪያዎቹ ሁለት መስመሮች ከመዝ31፥13 የመጀመሪያዎቹ ሁለት ቀጥሮች ጋር እንድ ዐይነት ናቸው። በየቦታው ሽብር፤ የ6፥25 ማብ ይመ። ይህ አባባል እዚህ ላይ የሚያገለግለው ለኢርምያስ የቅጽል ስም በመሆን ነው፤ ይኸውም የእርሱ መልእክት የሚያስደነግጥና የሚያሳዝን በመሆኑ ነው። መውደ

ቁን በመጠበቅ፤ መዝ35፥15፤38፥16 ይመ። ባልንጆሮቼ፤ ለዚህ ቃል የገባው የሰብራይስጥ አቻ ቃል በቁመ ሲተረጎም፤ “የሰጠ የበጎነቴ ሰዎች” የሚል ነው፤ የተመሳሳይ የሰብራይስጥ ቃል መዝ41፥9 ላይ ይገኛል። **ይታሉይ ...** ፋፀ 7 እና ማብ ይመ። **እናሸንፈዋለን**፤ እንዳሉት ይሆናል ማለት ሳይሆን፤ ጠላቶቹ እንደ እያንበረታብሁን ብለው ያሰባሉ (ፋፀ 11 ይመ)። **እንበቀለዋለንም**፤ የፈለገውን ያህል ቢሆን፤ ጠላቶቹ እንዲህ በቀላሉ የሚተውት አልነበሩም (11፥19፤ 12፥6፤ 26፥11 ይመ፤ ከመዝ56፥5-6፤ 71፥10 ጋር ያነጻጽሩ)።

20፥11 **እግዚአብሔር ... ከእኔ ጋር ነው**፤ 1፥8 እና ማብ ይመ። **ጉያል**፤ ለዚህ የገባው የሰብራይስጥ አቻ ቃል በ15፥21 “ጨካኝ” ተብሎ ተተርጉሞአል፤ እዚያ ላይ የተበቀለውም የእርምያስ ጠላቶች ለመግለጽ ነው። እዚህ ላይ የሰፈረው ግን በዐውዱ መሠረት ለየት ያለ ትርጉም ጌዛ ነው፤ አገባቡም “ጭካኔን” ሁሉ ድል ለማድረግ ሥልጣንና ደክና ያለው እግዚአብሔር መሆኑን ለማሳየት ነው። **ተዋጊ**፤ የዘፀ14፥14፤ 15፥3 ማብ ይመ።

20፥12፤ 11፥20 ላይ ያለው ሐሳብና ተደግሞአል።

20፥13 **ዘምሩ ... ምስጋናን አቅርቡ**፤ 3፥7 ይመ። በተጨማሪም ለመዝ9 የተጻፈውን መግቢያ ይመ። ከከፋዎች እጅ ታድኅአልና፤ 15፥21፤ 21፥12 ይመ። **የችግረኛውን**፤ 22፥16 ይመ። በኢርምያስ ዘመን፤ “ድኅነት ችግረኛ” የተባሉት ቃላት በብዙ ረገድ “ጽድቅ” የሚለውን ትርጉም እንዲያዝሉ ሆነዋል (አም2፥6 ይመ፤ በተጨማሪም የመዝ9፥18፤ 34፥6 ማብ ይመ)።

20፥14-18፤ ኢቶ3፥19 ይመ። ኢርምያስ በደስታ ከፍካለበት ከፍታ (ፋፀ 13) አሁን ፋጥፋጥ ተስፋ ወደ መቀረጥ አዘቅት ሲወርድ እናያለን። የማይታጠፈው መለኮት ጥሪ (ፋፀ9) የባለንጆሮቹ ከአደገ። (ፋፀ10)፤ ጠላቶቹ ያለ ርገራ ማሳደዳቸው (ፋፀ7፥1) እንዲሁም የመልእክቱ አሉታዊና ኩኛ መሆን (ፋፀ8) ይህ ሁሉ በእንደነት ተመልክ አስገራሚ የትክክና ተስፋ የመቀረጥ ቃላት ከእንደነት እንዲወጡ አስገድድታል። በተጨማሪም ይህ ክፍል ወደሚቀረጠው ታላቅ የመጽሐፉ ክፍል መሸጋገሪያ ነው። የይሁዳና የኢየሱያሱም መጥፋት አይቀል መሆኑን ኢርምያስ ቀጥሎ ያቀርባል (21፥1-10 ይመ)።

20፥14 **የተወለድሁባት ዕለት የተረገመች ትሁን** የኢየሱያስ ማብ ይመ። ነቢይ በመጀመሪያ የተቀበለው መለኮታዊ ጥሪ

አትባረክ።
 15“ወንድ ልጅ ተወለድልሃል” ብሎት
 ለአባቱ የምሥራች የነገረ፤
 ደስ የሰንኘም ሰው የተረገመ ይሁን።
 16የ ሰው አገዚአብሔር ሳይራራ፤
 እንደ ገለበጣቸው ከተሞች ይሁን፤
 በማለዳ ዋይታን፤
 በቀትርም የጦርነትን ውክታ ይስማ፤
 17እናቱ መቃብር ትሆንኝ ዘንድ፤
 ማሕንግም ሰፊ የዘላለም ማረሪያ እንዲ
 ሆን፤
 ከማሕንግም ሳልወጣ አልገደለኝምና።
 18ችግርና ሐዘንን ለማየት፤
 ዘመኔን ከምርደት ለመፈጸም፤
 ለምን ከማሕንግ ወጣሁ?

ለንጉሥ ሲዴቅያስ የተሰጠ ምላሽ
 21የይሁዳ ንጉሥ ሲዴቅያስ፤ የመል
 ከያን ልጅ ጸሐፊን እንዲሁም የመፅ
 ሄያን ልጅ ካህንን ሰፎንያስን ወደ እርሱ
 በላከ ጊዜ፤ ቃል ከእግዚአብሔር ወደ ኤር
 ምያስ መጣ፤ የተላኩትም እንዲህ ብለውት
 አር። “የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነሰር ለው
 ንን ስለሆነ፤ እባክህን ፈጥነህ፤ እግዚአ
 ብሔርን ጠይቅልን፤ ምናልባት ንጉሡ
 ከእኛ ይመለስ ዘንድ እግዚአብሔር እንደ

ቀድሞው ታምራት ያደርግልን ይሆናል”
 ብለው ነበር።
 “ኢርምያስ ግን እንዲህ አላቸው። “ለሲ
 ዴቅያስ እንዲህ ብላችሁ ንገሩት። “የእስራ
 ኤል ለምክህ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤
 ከቅጥሩ ውጭ የከበሱአችሁን የባቢሎንን
 ንጉሥና ባቢሎናውያንን ለመውጋት በእጃ
 ችሁ የያዛችሁትን የጦር መሣሪያ በእናን
 ተው ሳይ አዞራለሁ፤ ወደዚህችም ከተማ
 ሰበሰቡ እስገባቸዋለሁ። ‘እኔ ራሴ ለችወት
 በተዘረጋ እጅና በብርቱ ከንድ፤ በቀጣና
 በመዓት፤ በታላቅም መቅሠፍት እወጋችኋ
 ለሁ። ‘በዚህች ከተማ የሚኖሩትን፤ ሰዎች
 ንም ሆኑ እንሰሳትን እመታለሁ፤ እነርሱም
 በታላቅ መቅሠፍት ይሞታሉ። ገዜያ በኋላ፤
 ይላል እግዚአብሔር፤ የይሁዳን ንጉሥ ሲዴ
 ቅያስንና መኳንንቱን፤ ከመቅሠፍት፤ ከሰይ
 ፍና ከራብ የተረፈውንም ሕዝብ ለባቢሎን
 ንጉሥ ለናቡከደነሰርና ሕይወታቸውን ለማ
 ጥፋት ለሚሹ ጠላቶቻቸው አሳልፈ እሰጣ
 ለሁ፤ እርሱም በሰይፍ ይመታቸዋል፤ አያዝ
 ንላቸውም፤ አይራራላቸውም፤ አይምራቸው
 ምም።”
 22 ናቡከደነሰር እኛ የሆነው የሰብራይስጡ ናቡከደነሰር በዚህ
 ክፍል ውስጥ ጊዜ በኢርምያስ ሕዝቅሊል መጽሐፍ ይገኛል
 44 ወይም ከሐዘን ምላሽ ቀን 4ይ ይመ።

መሠረት አጠያያቂ ሆኖበታል (1+5 ይመ።
 20+15፤ በጥንት ዘመን “ወንድ ልጅ ተወለደልህ” መባል
 ትልቅ በረከት ነበር (ለምሳሌ፡- ዘፍ29፡31-35 ይመ።)፤ ኢርምያስ
 ግን የራሱን ልደት እንደ ርግግን ይቁጥራል። ...ሰው የተረገመ
 ይሁን፤ ሰዎቹ እነጋገር እንጂ ይህ አባባል በቀጥታ አንድን ሰው
 ለመርገም የተሰነዘረ አይደለም።
 20+16 እግዚአብሔር ... እንደ ገለበጣቸው ከተሞች
 ሰዶምና ገሞራን የሚያመለክት ነው (ዘፍ19፡24-25+29 ይመ።)፤
 በኢርምያስ ዘመን የሰዶምና የገሞራ ክፉት መተረፍ ከመሆን
 ወደፊት ደርሶ ነበር (23+141 ዘፍ29+23 ይመ።)፤ በተጨማሪም የኢሳ
 1+9-10 ማብ ይመ።፤ የጦርነትን ውክታ፤ 4+19 ይመ።፤ በቀትር
 የፍፋ ማብ ይመ።
 20+17 ሰፊ፤ የሰብራይስጡ ቃል፤ ቃል በቃል ሲተረጎም፤
 “እርዝ” የሚል ይሆናል። ኢርምያስ በመከራ ውስጥ በመሆኑ፤
 የተሸመውና እንደወለደ ምክንያት የሆነው የእናቱ ማሕንግ
 ለዘላለም መቀበሪያው ይሆን ዘንድ ሲጠራ ይታያል።
 21+1-24፤10፤ ነቢዩ በዚህ ክፍል የይሁዳን ገዢ (21+1-
 23+7)፤ ሐሰተኛ ነቢያትንና (23+8-40) በገጠኤት ራሳቸውን
 አሳልፈው የሰበሰቡትን ሰዎች (24+24) ለግልጽ ይናገሩባቸዋል፤
 ይውሰታቸዋል። ከም፡-20 ያለው የመጽሐፉ ክፍል በአብዛኛው የጊ
 ዜን ቅደም ተከተለ ጠባቂ የቀረበ ሲሆን፤ ም21-52 ግን የጊዜ
 ቅደም ተከተለን ሳይሆን የተረከበውን ርእሰ ጉዳዮች በመከተል
 የቀረበ ነው (24+1፤ 25+1፤ 26+1፤ 27+1፤ 29+2፤ 32+1፤ 35+1፤
 36+1፤ 37+1፤ 45+1፤ 49+34፤ 51+59፤ 52+4 ይመ።)።
 21+1-23+7፤ ለእግር ለካሳና ለካሳና ማግበራዊ ችግሮች፤
 እንዲሁም ለመንፈሳዊ ጉድለቶች ተቀናጭ ገላፊነት ያለባቸው
 የይሁዳ ገዢ፤ ለመጀመሪያ ጊዜ የተወቀሱት በኢርምያስ ነው።
 21+1 ቃል ... መጣ፤ ይህ ሐረግ እንደ ገና የሚገኘው
 በ25+1 ላይ ብቻ ነው፤ ሰዎች የሚያሳየው በም21-24 ላይ
 የሚገኘው ክፍል በኢርምያስ መጽሐፍ ውስጥ ራሱን የቻለ አንድ
 ወጥ መሆኑን ነው። ሲዴቅያስ፤ የሰው ትርጉም፤ “እግዚአብሔር
 ጸድቀ ነው” ማለት ነው። የመልክያን ልጅ ጸሐፊ፤ በ20+1-6
 ላይ ካሳው ጸሐፊ ጋር አንድ አይደለም (38+1 ይመ።)፤ የመፅ
 ሄያ ልጅ ካህኑ ሰፎንያስ ከነቢዩ ከሰፎንያስ ጋር አንድ አይደ
 ለም (29+25+29፤ 37+3፤ 52+24 ይመ።)፤ በተጨማሪም ሰፎ1+1
 ይመ።።
 21+2 ናቡከደነሰር፤ የሰው ትርጉም፤ “ናቡ (የጣቦት ስም)
 ሆይ፤ ልጅን ከልልጋርድ” ማለት ነው። እግዚአብሔርን ጠይ

ቃልን፤ ሰዎቹ ለማግኘት የፈለጉት ፅወቀት ወይም መረጃ
 ይመሰላል (ዘፍ25+22፤ 27+22+13 ይመ።)፤ ጥያቄው እርዳታ
 ጥያቄ ወይ ማለት አይቻልም። በአዲሲቱ ባቢሎን ግዛት (612-
 539 ዓ.ክ.) ከታወቁት ገዢዎች በላይ ዝነኛ ገዢ ነበር (605-
 562 ዓ.ክ.)። ለወጋጅ በ588 ዓ.ክ. አካባቢ ሳይሆን
 አይቀርም፤ ምክንያቱም እብረተኛው ሲዴቅያስ በባቢሎን
 መንግሥት እገዛ፤ ላይ ሆኖ ነበር (523 ዓ.ክ.)። ለወጋጅ እየሩ
 ሳሊምን ለወጋ ማለት ነው። ለንደ ቀድሞው ታምራት
 ያደርግልን ይሆናል፤ ለምሳሌ፡- ያህል በሕዝቡን ዘመን እንዳይ
 ረገው ማለት ነው (ኢሳ37+36 ይመ።)። ይመለስ ዘንድ፤ ኢሳ
 37+37 ይመ።።
 21+4 የጦር መሣሪያ በእናንተው ላይ አዞራለሁ እየሩ
 ሳሊምን የምትከሰቱበት መከላከያ ይወድቃል ማለት ነው። ባረ
 ሎናውያንን ከሰላውያን በመፈረም ይታወቃሉ፤ በተጨማሪም
 የኢሳ1+17 ማብ ይመ።፤ ወደዚህችም ከተማ ሰበሰቡ እስገባቸ
 ዋለሁ፤ ማለት ትርጉም ለኖረው ይችላል። (1)መሣሪያው ሁሉ
 ማለትም የይሁዳ ሰራዊት፤ የከተማዋን አቅራቢያ ወይም ዙሪያ
 ገባው፤ መከላከል ዕቅድ አይኖረውም ማለት ነው። (2)የኢየሩሳ
 ሳሊምን ለመታገብ መያዝ በቅርቡ የሚፈጸምና አይቀራ እንደ
 መሆኑ፤ ባቢሎናውያንን ሰበሰቡ አመጣጣችኋለሁ ማለት ሊሆን
 ይችላል።
 21+5 እኔ ራሴ ... እወጋችኋለሁ፤ ከዚህ ቀደም የሕዝቡ
 ተሟጋቾች ተሳታፊዬ የሆነው እግዚአብሔር፤ ለሁን የጠፋችኋል፤
 ከቶ እንደማይተርፉም ይሆናል። በተዘረጋ እጅና በብርቱ
 ክንድ፤ 27+5፤ 32+17 ይመ።፤ እስራኤላውያን ከጉብፅ በወጡ
 ጊዜም የእግዚአብሔርን የግዳን ገደል ለመግለጽ ይኸው
 ተመሳሳይ ሐረግ ሰፎና ይገኛል (32+21፤ ዘፍ4+34፤ 5+15፤
 7+19፤ 26+8 ይመ።)፤ እዚህ ላይ ግን እግዚአብሔር ቀጣወን
 በገዛ ሕዝቡ ላይ ሲያወርድ ይታያል። በቀጣዩ በመዓት፤ በታ
 ላቅም መቅሠፍት፤ ለምናልባት ከዘ429+28 የተጠፋሰ ሳይሆን
 አይቀርም።
 21+7 ሲዴቅያስንና መኳንንቱን ... የተረፈውንም ሕዝብ ...
 አሳልፈ አስጣለሁ፤ ይህ ትንቢት በ52+8-11+24-27 ላይ ተፈ
 ጽዋል (ሕዝ2+13-14 ይመ።)፤ መቅሠፍት፤ ከሰይፍና ከራብ
 ቀን ይመ።፤ ስለዚህ ሦስት ማምራ ቃላት የ14+12 ማብ ይመ።
 ለአያንሳቸውም፤ አይራራላቸውም፤ አይምራቸውም፤ ስለዚህ
 ሦስት ማምራ ቃላት 13+14 ይመ።፤ በተጨማሪም ሕዝ5+11
 ይመ።፤ የሦስቱ ማምራ ቃላት ሦስት ጊዜ በዚህ ክፍል መግባት፤
 የክፍሉን የሥነ ጽሑፍ ደረጃ ከፍ ያደርገዋል።

፲፱፻፳፱ ዓ.ም. ለዚህ ሕዝብ እንዲ
በል፡ ‘እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ እነሆ
የሕይወትን መንገድና የሞትን መንገድ በ
ታችሁ አድርጌለሁ፡ ፻በዚህች ከተማ በመ
ቂይ ሁሉ በሰይፍ፣ በራብና በመታወቅ
ይሞታል፡ ወጥሶ ለከበረችሁ ባቢሉና
ያን እጁን የሚሰጥ ግን ነፍሱን ያተርፋል
በሕይወትም ይኖራል፡፡’ ፻በዚህች ከተማ ላ
በጎ ሳይሆን ክፉ ለማድረግ ወሰኛለህ
ይላል እግዚአብሔር፤ ለባቢሱን ንጉሥ ት
ባላች፡ እርሱም በላሳት ያጠፋታል፡፡’

11“ለይሁዳ ንጉሥ ቤትም እንዲህ በል
'የእግዚአብሔርን ቃል ስሙ፤ 12የዳዊት
ቤት ሆይ፤ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤

“ካደረጋችሁት ክፋት የተነሣ፣
ቀጣዩ እንዳይቀጣጠል፣
ማንም ሊያጠፋው እስከማይችል
እንዳይነድ፣

በምላሳው ፍትሕን አድርጉ፤
የተበዛበዘውን ሰው፤

ከጨቋኙ እጅ አድኑት።
¹³ከሸለቆው በላይ፤

በድንጋዎማው ዐምባ ላይ የምትኖሪ
ሆይ!

እኔ በአንቺ ላይ ወጥቻለሁ፤
ይላል እግዚአብሔር።

“ማን በእኛ ላይ ይወጣል?”

21+8 Λ H 304+5
 21+9 Λ C14+12+1
 21+11+12384+2171
 3918140+945+51
 A_H 5+12
 21+10 23+25+9+1
 185356+191A+C20+
 14321+2838+2+13
 44+11+271A_H9+14
 21+11 Λ C13+14
 21+12 H022+221
 H₂25+1710+H271
 11A, A1+3114+21+3
 Λ C10+1023+2
 21+13 24+20+516-
 710 Λ H+25+21A, C
 23+2049+4150+31
 51+2510A+4127A_H+
 5481313+1021+31
 29+1031A+3141A
 1+3-4157+2133+5
 21+14 23+19+21
 2H536+1919 Λ C13
 11A, A3+10-11+3
 17110 Λ H+231A_H
 20+47
 22+1 Λ C13+181
 34+2
 22+2 Λ C17+20:
 251A Λ 7+161A_H3
 1432
 22+3 H022+221
 H₂25+1710+H2714
 1A, A1+1756+1A+3
 51+2874+6421+121
 A_H33+1454+591
 22+12161A_H5+241
 22+6131h07+9
 Λ C17+725

ማንስ ወደ መኖሪያችን ደፍሮ
ይገባል?" የምትሉ ሆይ፤
"እንደ ሥራችሁ መጠን እቀጣችኋለሁ፤
ይላል እግዚአብሔር፤
በዱሯም እሳት እለኩላለሁ፤
በዙሪያዋ ያለውንም ሁሉ ይበላል።

በክፍሎች ነገሥታት ላይ የተሰጠ ፍርድ

ጋጋ እግዚአብሔር እንደሆነ ይባላል፡ “

ፈቃድ ያገኙ ቤተ መንግሥት

ውረድ፤ ይህንም መልእክት በዚያ እን

በሌህ ተናገር፤ ሂደቱ ዘፋን የተሰራ

ጥህ፣ የይሁዳ ንጉሥ ሆይ፤ አንተና መ

የጥቅም ጊዜ ለመጠቀም ይገባል፡፡

እንደዚህ ይላል፡ “ፍትሕንና ጽድቅን

ርጉ፤ የተባዛባዛውን ከጭቋኙ እጅ አድን

መጻተኛውን፣ ወላጅ የሌለውንና መባለቲ

አትበድሉ፤ አትግፏቸውም፤ በዚህም ስ

ንጹሕ ደም አታፍስሱ። ‘እነዚህ’ ት

ለይ የማቀመጥ ነገራት፣ ከመከንከል

ውና ከሕዝባቸው ጋር በሠረገሎችና በፈረ

ተቀምጠው በዚህ ቤተ መንግሥት በ

ይገባሉ፤ ይወጣሉም፡፡ ነገር ግን እነዚህ

ተእዛዙ ባተጠብቁ፤ ይህ ቤተ መንግስት

[illegible]

11764

21+8-10: 27+12-13 ይመ:: በ38+2-3:17-18 ላይ
ተመሳሳይ ማስጠንቀቂያ ያለበት ምክር ተሰጥቶልል (ዘፋ30:15-
20 ይመ)::

21:8 እነሆ፤ ... በፈታችሁ ለድርጊትላላሁ፤ ዘጸ11:26
ይመ። ሕዝቡ ምርጫ ተሰጥተዎል፤ ይሁን እንጂ ተከክለኛውን
ውሳኔ የወሰነ አለ ለማለት አይቻልም። የሕይወትን መንገድና
የሞትን መንገድ ዘጸ30:15-19 ይመ። በተጨማሪም ምሳ 6:23
ይመ።

21፡9፡1 በ38፡2 ላይ እንዳለ ተደገጥኦል ማለት ይቻላል። በብዙምቱ አመለካከት አርምያዋሳ ሕዝቡን እጅ እንዲጠፋ ማምከሩ ከከህዳታን ያስቀርባል ይላል (37፡13 ይም)፤ ነገርም ግን እርሱ አያሩላሌም ከተያዘች በኋላ እንኳ ከይሁዳ ለመውጣት ያልፈለገ ለውጥነቱ አርበኛ ነበር (37፡14)፤ 40፡61 42፡17-22፡22፡22 ይም። ለ ... *በባሉናውያን እጅን የሚጠፉ ... ነፍሱን የሚጠፉ ያጥሩል፤* በ39፡9፤ 52፡15 ላይ ተፈጥሯል። በሕይወትም ይኖርም ራሱን ለዚህ ሐረግ የገጣው የተባራይበት አቻ ያል በቁመ ሲተረጎም "ናፍሱን (ብቻ) በምርኮ ያገኛል" የሚል ነው። በጦርነትም ድል የተቀዳጁ ምርኮን ለመካፈል ያባባሉ፤ ድል የተመቱት

773 ሕይወታቸው ስለ ተረፈች ዕድለኞች ናቸው።
21፡10 ወልደኅሊ፤ የዕብራይስጡ ቃል በሐሙ ሲተረጎም፤
“ፊቴን በ... ላይ አድርጎአለሁ” የሚል ነው (44፡11 ይመ)። በላቲን
ሳይሆን ከተ፤ አም፡4 ይመ፤ ከ24፡6 ጋር ያገናኘበ። ለ ...
ተሳሳታለች... በላቲን ይጠቅሳል፤ 34፡2 ይመ።

21+12 ፍትሕን አድርጉና 5+28; 22+16; 1973+28; ሰፍ
3+59 ይመ:: ግዜህ ይህን አንጃያደርግ ግድታው ነው! ይጠ
በቅብሉልሁ! ውጤ ሊት የሚመጣው መሲሕን እንጂህ ፍትሕን
ያሰፍናል (23+5; 33+15 ይመ):: በየግለሰብ የሰው አለምር
ብሄህ በህንጻውና ጊዜውም ቀዝቀዝ ባለበት ሁኔታ ግለት ነው
(ትሎት) የሚገነዘደው በውጭ ከከተማው መግቢያ ላይ ነበር።
የዘፍ19+11 የፋት4+1 ግብ ይመ:: የተበዘበዘውን ... አድጉት።
በ22+3 ተደግጦ ይገኛል። ቀጣይ ... ገንዞ ሲያጠፋው አስከ
ግድግዳ! ከ4+4 እንጸል ቃል በቃል ተደግጥሱል (አዎ5+6 ይመ)::
ቀጣይ እንጃይግጠል! ሳናፋፋ 17+4+27 ይመ::

21:13 **ሸሸለቆው፡** በሦስት እትጣጫ በሸሸለቆ የተከበበችው
ኢየሩሳሌም (የኢሳይ22:7 ማብ ይመ) በኢሳ22:1-5 ላይ “የራእይ
ሸሸለቆ” ተብላ ተጠርታለች። በድንጋጋማው ዐምብ የጽዮን ተራራ

ማለት ነው። የምትሉ ሀይሲ የጥቅሱ ሁለተኛ አጋማሽ በብዙ ቀጥር የቀረበ ሲሆን (የኢየሱሳስምን ነዋሪዎች በማመልከት) የመጀመሪያው አጋማሽ ግን በነጠላ ቀጥር የቀረበ ነው (እየኢየሱሳስ ራሷ በሰውነት ዘይቤ ተገልጣለች)። ግን በእኛ ላይ ይው ልማ? ልማንም ወገን ሲሆን፤ ገሰሰ በሙሉ ተሳታፊነት እነርሱን የማሳካቸው አልመሰላቸውም (የ7፡4፤ የ8፡19 ማገባ ይመጣ)።

21:14 ለገደ ሥራችሁ መጠንና የ17:10 ማብ ይመዝገብ። ለአቶ ለሰባሳሌ ... ይበላታል። የ17:27 ማብ ይመዝገብ። በፋጅ። በሊዮራሳሌም የነበረውን ቤተ መንግሥት በዘጸቢአዊ እንጋገር የሚገልጽ ባይሆን አይቀርም። ይኸውም በሊዮራሳሌም የነበረው ቤተ መንግሥት። ('ሊዮሳስ ዱር ቤተ መንግሥት' ተብሎ ይጠራ ስለ ነበር ነው (የገገገገ 10:17-21፤ ኢሳ22:8 ይመዝገብ) ይህም የሆነበት ቤተ መንግሥት በሚሠራበት ጊዜ ከዚያ አገር የመጣ። ግብፃውያን ተቅም ላይ ስለ ዋለ ነው (22:17-14:15:23 ይመዝገብ)። ቤተ መንግሥት (22:1) በ22:6 ላይ "ከሊዮሳስ ተራራ ሜሩ" ጋር ተነጻጽርዋል (22:23 ይመዝገብ) በዚሁ ፉጥር 'ሊዮሳስ' ተብላልው በሊዮራሳሌም የነበረው ቤተ መንግሥት መሆኑን ያስተውሉ)።

22:1 ወደዚህ ቤተ መንግሥት ከቤተ መቅደሱ ዝቅ ያለ ለፍራ ላይ እንደ ነበር ያመለክታል (26+10፤ 36+10-12 ይመ)።

22/2 የዴሞክራሲ ጉዞች ማህበረሰብ ሲያቋቁም (21/3/35) ይመነጻል። ቀን 11/21/12 ጋር የጸንጸውን አዘርጎ ቀን ያደምና ብለው የነበሩት ነገሥታት ቅደም ተከተላቸውን ጠብቀው ሲህን ምዕራፍ ውጤት ተጠቅሰዋል (ሊያሰሩበት ቀን 10-15-16፤ ኢየሱያስ/ሰ ሰላም ቀን 10-12፤ ደላያላው ቀን 13-15፤ 17-19፤ ዶላላኪን/ ኢትዮጵያ ቀን 24-30)። በዳዊት ዙፋን ከዳዊት ሥርወ መንግሥት የተነሡት ሁለተኛ ደረጃው ደብዛ ጉድለት ነበረባቸው፤ የሆኖም ድል ሊያረፍ ይገባል። ይህ ሙሉ አንድ ቀን የዳዊት ሥርወ መንግሥት ቀን 36ው ያደርገዋል (23/35) 33/15፤ ሕዝ 34/23-24፤ ማጉባተ፤ ይመነጻል። በእነዚህም በርጅ የማግኘት 17/35 ጋር ማል ይመነጻል።

22:3፤ ኢሳ11+3-5 ከሕዝ22+6-7 ጋር ያገናኝቡ።

22:5/ 17:27 እና ማብ ይመጡ። በራሱ ምያላሁ፤ የዘና

22+16: የኢገላ45+23 ማብ ይመጡ በተጨማሪም 49+13: 51+14

ይህ፡ በ44+26 ጋር ያገለጽና፡ ለገዢውም በ52+13 ተፈጽሞ

“ስለዚህ እግዚአብሔር ስለ ይሁዳ ንጉሥ ቤተ መንግሥት እንዲህ ይላል፡

“እንተ ለእኔ እንደ ገለፅኛ፤
እንደ ሊባኖስ ተራራ ጫፍ ውብ ብትሆንም፤

በእርግጥ እንደ ምድረ በዳ፤
ሰው እንደማይኖርባቸው ከተሞች አደርግሃለሁ።

ግንኛሰ ወከፍ መሣሪያ የሚይዙትን፤
አጥፊዎችን በአንተ ላይ አዘጋጃለሁ።

ምርጥ የዝግባ ዛፎችን ይቈርጣሉ፤
ወደ እሳትም ይጥሏቸዋል።

“ከተለያዩ አገር የመጡ ሕዝቦች በዚህች ከተማ በኩል ሲያልፉ፤ ‘እግዚአብሔር በዚህች ታላቅ ከተማ ላይ ለምን እንዲህ አደረገ?’ እያሉ እርሱ በርስ ይነጋገራሉ፤ ‘ኸዚያም፤ ‘የሕምሳካቸውን የእግዚአብሔርን ኪዳን ትተው ሌሎችን አማልክት ሰላመለኩና ስላገለገሉ ነው’ ይላሉ።”

“ከእንግዲህ ስለማይመለስ፤
የተወለደባትንም ምድር ዳግመኛ ስለማያይ፤
ለተማረከው ንጉሥ አምርራችሁ አልቅሱ እንጂ፤
ቀድሞ ለሞተው አታልቅሱ፤ አትዘኑም።

“በአባቱ ምትክ በይሁዳ ላይ ስለ ነገው፤ ኸዚህ ስፍራ በምርኮ ስለ ተወሰደው፤ ስለ ኢዮሲዮስ ልጅ ስለ ሰሎ፤ እግዚአብሔር

22:5 ዘፍ22:161
ሐር17:2710:4613
22:6 ዘፍ31:211
1ነገ7:21መ44:11
ኢላ33:91ሚክ3:12
22:7 2ዜና36:191
መወ74:5ኢላ10:34
ኦሐር4:716:41ዘዞ
11:1
22:8 ዘፈ29:25-26
1ነገ79:8-91ኦር
16:10-11
22:9 1ነገ79:91ኦር
16:11ኦሐዝ39:23
22:10 ሓ18:271
መክ4:21ኦር24:91
29:1814:218ኦሐዝ
24:16
22:11 2ነገ23:31

22:12 2ነገ23:34
22:13 ዘሌ19:131
ኢላ5:81ሚክ3:101
10ገ2:91ዮ5:4
22:14 2ላመ
7:21ኢላ5:8-91ኦሐዝ
23:14
22:15 2ነገ23:251
መዝ128:21ኢላ3:10
22:16 መዝ36:10
1ገ2:14:12-131
82:31ም424:23
22:17 ዘፈ28:331
2ነገ24:4ኢላ56:11
ኦሐዝ18:121ሚ22:2

እንዲህ ይላልና፤ “ከእንግዲህ አይመለስም፤
12ተማርኮ በሄደበት አገር ይሞታል እንጂ ይህችን ምድር ዳግመኛ አያይም።”

13“ቤተ መንግሥቱን በግፍ ለሚሠራ፤
በጎነቱንም ፍትሕ በማዛባት ለሚገነባ፤
ወገኑን በነጻ ለሚያሠራ፤
የድካሙንም ዋጋ ለማይከፍለው፤

14“ባለ ትልልቅ ሰገንት፤
ሰፊ ቤተ መንግሥት ለራሴ እሠራለሁ’
ለሚል ወዮለት፤
ስፋሬ መስኮቶችን ያበጅለታል፤
በዝግባ እንጨት ያስጌጠዋል፤
ቀይ ቀለምም ይቀበዋል።

15“በዝግባ ዕንጨት ብዛት፤
የነገሥህ ይመስልሃልን?
አባትህስ ፍትሕንና ጽድቅን በማድረጉ፤
የሚበላውና የሚጠጣው ጉድድሉት ነበርን?
እነሆ፤ ሁሉም መልካም ሆነለት።

16የድክሾችንና የችግረኞችን ፍትሕ አላገኛለም፤
ስለዚህም ሁሉ መልካም ሆነለት።
እኔን ግወቅ ማለት ይህ አይደለምን?”

ይላል እግዚአብሔር።
የእርሱን ዕድገና ልብ ያረፉት ግን፤
አጭብሮቹ ጥቅምን በማግኘት፤
የንጹሐን ደም በማፍሰስ፤
ጭቂናንና ግፍን በመሥራት ላይ ብቻ ነው።

17“አባቱን ተብሎም ይጠራል

አል (27:17 ይመ)።

22:6 ገለፅ ... ሊኖሩለን እነዚህ ተራሮች በሸፈናቸው ጫካ የታወቁ ነበሩ፤ በተለይ ከሊባኖስ ጫካ ለቤተ መንግሥት መሥሪያ የሚሆን ዝግባ ይገኝ ነበር (የ21:14 ግብ ይመ፤ በተጨማሪም 1ነገ75:6-8-10፤ 7:2-3፤ 10:27 ይመ)።

22:7 አዘጋጃለሁ፤ ለዚህ የዝግባ የዕብራይስጡ ቃል በቀመረበት ሁኔታ፤ “አቀድላለሁ” የሚል ይሆናል (የ6:4 ግብ ይመ)። አጥፊዎችን ባቢሉናውያንን ማለት ነው (የ4:7 ግብ ይመ፤ በተጨማሪም 12:12 ይመ)። በነፍስ ወከፍ መሣሪያ የሚይዙትን ሕዝቦች ይመ። የዝግባ ዛፎችን ይቈርጣሉ፤ ከኢላ 10:33-34 ጋር ያገጽጽ፤ በተለይ የባቢሉናውያን ሰራዊት የኢዮሲዮስን ቤተ መቅደስ ደጃች በመጥረዱያ በመደቅ ስለ መሰበረቸው ጥልሕ አድርጎ የሚገልጽውን ክፍል ከዚህ ጋር ያገጽ ጽፍ (መዝ74:3-6)።

22:8-9፤ የዚህ ክፍል ሐሳብ በ1ነገ 9:8-9 ላይ ተንጸባርቆ አል፤ ዘፈ29:24-26 ይመ።

22:9 ኪዳን ትተው ሌሎችን አማልክት ... ስላገለገሉ፤ በሙሴ ሕግ ውስጥ የተጠቀሱትን እንደኛውንና ሁለተኛውን ትእዛዛት ፈጽሞ መግባት ነው (ዘ80:24-3-5 እና ግብ ይመ)።

22:10 ለምትወጡ ለታልቅትሉ ለኢዮሲዮስ ላይ ኢዮሲዮስ የተለቀሰለት ከሞተ ከከቡ ጊዜ በኋላ ነበር (2ዜና 35:24-25 ይመ)። ለተማረከው፤ ኢዮሲዮስ ስሎም ነው። በ609 ዓ.ክ. ፊር ሆነ ኒክው “ወደ ግብፁ ይዘት ሄደ፤ በዚያም ሞተ” (2ነገ23:34)።

22:11 ሰሎ፤ የኢዮሲዮስ አራተኛ ወንድ ልጅ ነበር (1ዜና3:15 ይመ)። “ሰሎም” የቀድሞ መጠሪያ ስሙ ሲሆን፤ “ኢዮሲዮስ” የሚለው ግን የንግሥ ስሙ ነበር (የንግሥ ስሙ ትርጉም “እግዚአብሔር ይይዛል” ማለት ነው)።

22:12 ተማርኮ በሄደበት አገር፤ ግብፁን ያመለክታል (የሐ10 ግብ ይመ)።

22:13-19፤ በንጉሥ ኢዮሲዮስ ላይ የተሰነረጸ ጽኑ ዘለፋ ነው፤ አገላለጡም እንደ ሦስተኛ ሰው (ሐ13-14)፤ ከዚያም በኋላ በሸሙጥ እንደ ሁለተኛ መደብ (ሐ15:17)፤ በመጨረሻም ስሙ

ተጠቅሶአል (ሐ18)፤ የሰሙም ትርጉም፤ “እግዚአብሔር እን ሥተ ያቆማል” ማለት ነው። ደጉ ንጉሥ ኢዮሲዮስ በሐ15-16 ላይ በንጽጽ መልክ ቀርቦ ተጠቅሶአል።

22:13 ... ለሚሠራ (ወዮለት)፤ ፀን29:12 ይመ። በግፍ ... ፍትሕ በማዛባት፤ ከሐ13፤ 21:12 ጋር ያገናኘሰ። በጎነቱንም፤ የመጓጓዣ ግብ ይመ። ወገኑን በነጻ ለሚያሠራ፤ ሕጉ ከሚያዘው ውጭ ማለት ነው (ዘሌ25:39፤ዘፈ24:14-15 ይመ)። ለዮሐ ቄም ያልከፈላቸው በዐቅም ማኅበ ሊሆን ይችላል፤ ምክንያቱም በፈርሱ ሕግና መንግሥት መጀመሪያ ላይ ግብፁ በይሁዳ ላይ ከባድ የግብር ሕግና ጥላባት ነበር (2ነገ23:35 ይመ)።

22:14 ሰፊ መስኮቶችን እነዚህ መስኮቶች ምናልባት እ.ኤ.አ በ1960 ዓ.ም የሥነ ቅርስ ተመራማሪዎች በቤተሐኪሪም በሐፋሪ ካገኟቸው መስኮቶች ጋር ተመሳሳይ ሳይሆኑ አይቀሩም (6:11 የነገ39:14 ግብ ይመ)። ያሰጌጠዋል፤ የበርቶችንና የመስኮቶችን ጦርነት ማሳሰብ ከአንገዳን ሕይወታቸው አይቆ ሲታይ የትን ጦት ነገር በመሆኑ ነቢዩ ሕጌ ነቅሮታል (ሐ21:4)።

22:15 ለግባትሁኔ ኢዮሲዮስ ነው። የሚበላውና የሚጠጣው ... ነበር። ተድላ ደብታ ነበረው ማለት ነው (መዝ2:24-25፤ 3:12-13 ይመ)። ፍትሕንና ጽድቅን በማድረግ እንደ አባቱ እንደ ጻዊት ማለት ነው (2ሐመ8:15 ይመ)፤ ከሐ13 ጋር ያገናኘሰ። (የዚሁ ሐ ግብ ይመ)።

22:16፤ ሐዋርያው ያዕቆብም ከእግዚአብሔር ጋር ሲኖረን የሚገባው ትክክለኛው ግንኙነት ምን እንደ ሆነ፤ በተመሳሳይ መልክ ይገልጻል (የዕ1:27 ይመ)፤ ከ5:28 ጋር ያገናኘሰ (የዚያኑ ሐ ግብ ይመ)። የድክሾችና የችግረኞችን፤ የ20:13 ግብ ይመ።

እኔን ምንም እግዚአብሔርን በሙሉ ልብ በመደድ ማለት ነው፤ ይህም በተለቀ መንፈሳዊ ሕይወት ለመመደና የተቸገሩትን ለመርዳት ያነሣል (ዘፈ10:12-13፤ ሆሊ6:16፤ ሚክ 6:8 ይመ)።

22:17 የሐንተ፤ የኢዮሲዮስ ማለት ነው (ሐ18 ይመ)። ለጭብርብ ጥቅምን በማግኘት፤ 6:13:8+10 ይመ። የንጹሐን ደም በማፍሰስ፤ የ19:4 ግብ ይመ፤ በዚህ ረገድ የኢዮሲዮስ ጭካኔ ምን ያህል እንደ ነበር በ26:20-23 ላይ ይመ። ጭቆና ገና፤ ሐ13፤ 6:61፤ 21:12 ይመ።

¹⁸ሰለዚህ እግዚአብሔር ስለ ይሁዳ ንጉሥ ስለ ኢዮሴያስ ልጅ ስለ ኢዮአቄም እንዲህ ይላል፡

“ዋይ ወንድሜ! ዋይ፣ እጉቴን!” ብለው አያለቅሱለትም።

“ዋይ፣ ጌታዬን! ዋይ፣ ለግርማዊነቴ!” ብለውም አያለቅሱለትም።

¹⁹እህያ እንደሚቀበር ይቀበራል፤ ከኢዮሩሳሌም በሮቻ ውጪ፤ ተጉትቶ ይጣላል።

²⁰“ሊባዮስ ላይ ወተተሽ ጨኼ፤ ድምፅሽን በባላን አስማ፤ በባባሪም ሆነሽ ጨኼ፤

ወዳጆችሽ ሁሉ ወድመዋልና።

²¹ተመቻቶሽ በነበረ ጊዜ አስጠነቀቅሁሽ፤ አንቺ ግን፣ ‘አልሰማም’ አልሽ፤

ከትንሽነትሽ ጀምሮ መንገድሽ ይሽውኑበር፤

ቃሊንም አልሰማሽም።

²²አረኞችሽ ሁሉ በነፋስ ይወሰዳሉ፤

ወዳጆችሽም ተማርከው ይሄዳሉ፤

ከክፋትሽም ሁሉ የተነሣ፤

ታፍሪያለሽ፤ ትዋረጁያለሽም።

²³አንቺ፣ ‘በሊባዮስ’ ውስጥ የምትኖር፤

መኖሪያሽን በዝግባ ዛፍ የሠራሽ ሆይ፤

ምጥ እንደ ያዛት ሲት፤

መከራ በላይሽ ሲመጣ ጨኽትሽ

22:18 24፡1-26

22:19 27:24+61

ሊር8+2136+30

22:20 ተ+22:18ጉ

27:121፡መ68+151

ሊር57+131፡ሊር30+

144፡ሞ11፡191፡ሕገ

16+33-341፡ሀ8+9

22:21 ገጠ9:71

ጠጠ25+71፡ሊር54+41

ሊር31+13:25፡17+23-

28+31+19+32+301

ሐር3+2፡ዘፍ 7+7

22:22 ተ+20:18ጸ

28+64፡ሊር27+211

ሊር7+19፡11፡21

22:23 1፡17 7+21

ሊር4+31፡ሕገ17+3

22:24 ዘፍ38+181

27:24+6+8

22:25 27:24+161

2፡ዘፍ36+10

22:26 1፡መ+25፤

291 1፡172፡191

27:24+8፡2፡ዘፍ5

36+10፡ሊር22+17፤

ፊጠ1፡9+9-14

22:27 ተ+ 10

22:28 27:24+61

ጠጠ31+12፡ሊር15፡11

1፡174፡1፡191፡101

25+34፡48+38

22:29 ሊር6+19

22:30 1፡ዘፍ3+18፤

ሊር18፡1፡191፡መገ

94፡20፡ሊር10፡21

38+23፡152፡1፡101፡ግፋ

1+12

እንዴት ይሆን!

²⁴“በሕያውነቴ እምላለሁ”፤ ይላል እግዚአብሔር “የይሁዳ ንጉሥ የኢዮአቄም ልጅ ኢኮንያንን የቀኝ እጇ የቀለበት ማጎተም ብትሆን እንኳ ኖሮ፤ አውልቄ እጥልሃለሁ”፤

²⁵“ሕይወትህን ለሚሻት፤ ለምትፈራቸው ለበሉናውያንና^ሐ ለባቢሎን ንጉሥ ለናበ-ከደ ናርድ አሳልፈ እስጥሃለሁ።” ²⁶አንተንና የወለደችህን እናትህን ወዳልተወለዳችሁበት ወደ ሌላ አገር ወርውራ እጥላችኋለሁ፤ በዚያም ትሞታላችሁ። ²⁷ልትመለሱበት ወደምትኖሩ ቦታ ምድር ከቶ አትመለሱም።”

²⁸ይህ ኢኮንያን የተባለ ሰው፤ የተናቀና የተሰበረ ገምጦ፤

ማንም የማይፈልገው ዕቃ ነውን? እርሱና ልጆቹ ለምን ወደ ውጪ ተጣሉ?

ወደማያውቁትስ ምድር ለምን ተወረወሩ?

²⁹ምድር ሆይ፤ አንቺ ምድር፤ አንቺ ምድር፤

የእግዚአብሔርን ቃል ስሚ!

³⁰እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤

“አንድ እንኳ የረባ ዘር የማይወጣለት፤

³²ሊባዮስ የተባለው በኢዮሩሳሌም ያለው በተመንግሥት ነው (1፡17፡23 ይመ)፤

³⁴በዕብራይስጥ ኮንያ ሲሆን የኢዮአኬን አባ ስም ቃል ነው፤ ተ+28 ይመ።

³⁵ወይም ከሌላውም

22:181 ከ2፡ዘፍ35+24-25 ጋር ያገናኘሰ። “ዋይ፤ ወንድሜ! ...” ብለው አያለቅሱለትም፤ ከ1፡13+30 ጋር ያገናኘሰ።

22:19 እህያ እንደሚቀበር ይቀበራል፤ ጨርሶ አይቀበርም እንደ ግለት ነው (36+30 ይመ)፤ የተፈጸመው በ27:24+6 ላይ ነው፤ በዚያ ቦታ ላይ ስለ ቀበረ የተነሣ ነገር የለም፤ ነገር ግን ኢዮአቄም “ከላባተቹ ጋር ዐረፈ” ይህ ደግሞ ለዘብ ባለ እግረ ለጽ “ሞተ” ግለት ነው (የዘፍ 25+8፤ የ1፡17 1+21 ግብ ይመ)። ተጉትቶ ይጣላል፤ 15+3 ይመ።

22:20-23፤ እግዚአብሔር በሊት የታ በሰውኛ ዘይቤ ለተገለጠችው (ተ+23 ይመ) በኢዮሩሳሌም በዚህ ክፍል ሲናገራት ይታያል።

22:20 ሊባዮስ ... በባላን ... በባባሪም ተራራ ግብ ቦታ ዋች ናችው (ተ+6፤ ዘገ፡ 27+121 33+47-48፤ ዘጸ 32+49፤ መላ 3+31 መገ68+15 ይመ)፤ የመጀመሪያዎቹ ሁለት በሰሜን፤ ሦስት ሻውም በደቡብ በኩል የሚገኙ ሲሆኑ፤ መልስ አዘል በሆነ አቀራረብ መላ የእስራኤልን ምድር ለማመልከት የሚያስችሉ ከፍታ ዋች ናችው። ወዳጆችሽ፤ የተባበረዎቻችንን ፍቅረኞች የሚያመልክት ነው (4+30 እና ግብ ይመ)፤ ቃሊ እዚህ ላይ በሰማም ነት የግባር የፈጠሩ ወገኖችን ያመለክታል። አንድ ጊዜ የይሁዳ ግብር አበር ከነበሩት ውስጥ ግብላ፤ አሃር (2+36 ይመ)፤ ዓጺም፤ ሞግብ፤ አዋንን፤ ፊንቄ ይገኛሉ (27+3 ይመ)፤ እነዚህም ሁሉ በባቢሎን ድል ተመታትዋል ወይም ድል ሲመቱ ጥቂት ጊዜ ይቀራቸው ነበር (27+6-7፤ 28+14 ይመ)። ወድመዋልና፤ 14+17 ይመ።

22:21 ‘አልሰማም’ አልሽ ... ቃሊንም አልሰማሽም፤ 7+22-261 1፡17-8 ይመ። ከትንሽነትሽ በግብላ አገር በነበሩ በት፤ በጥንቱ የእስራኤል ታሪክ ዘመን (2+2 እና ግብ፤ ሆሊ 2+15 ይመ)።

22:22 አረኞችሽ ... ይወሰዳሉ ... ከክፋትሽም፤ በዕብራይስጡ የመጀመሪያዎቹ ሁለት ቃላት ሥርወ ቃል አንድ ነው፤ የሦስተኛውም በጣም ተቀራራቢ ነው። “አረኞች” ለሚለው 2+8 እና ግብ፤ 10+21፤ 23+14 ይመ። ይህ ጥቅስ በመጀመሪያ ደረጃ ተፈጻሚነት ያገኘው በ597 ዓ.ቅ.ክ ነበር (27:24+12-16 ይመ)። በነፋስ ይወሰዳሉ፤ 13+24፤ ኢዮ27:21፤ ኢላ27:8 ይመ።

22:23 በሊባዮስ ... በዝግባ ‘ሊባዮስ’ የሚለው ቃል ከሊ

ባዮስ በመጣ ዝግባ የተሠራውን፤ በኢዮሩሳሌም የሚገኘውን በተመንግሥት ያመለክታል፤ በተጨማሪም 21+14 እና ግብ፤ ሕገ 17+3-4፤ 12 ይመ። ምጥ እንደ ሚገኝ ሲት ... መከራ፤ 4+3፤ 6+24፤ 13+21 ይመ። በተጨማሪም የ4+19 ግብ ይመ።

22:24-30፤ በንጉሥ ኢኮንያን ላይ የተነገረ ትንቢት ነው (በ24+1፤ 29+2 ላይ ተፈጽሞአል)። የንጉሡ የስም ትርጉሞች “እግዚአብሔር ይመሠርታል” ግለት ሲሆን፤ አንዳንድ ጊዜ “አፋ አኪን” ተብሎ ይጠራል።

22:24 በሕያውነቴ እምላለሁ፤ የዘፍ42+15 ግብ ይመ። የ... እጇ የቀለበት ግጥም ብትሆን እንኳ ኖሮ፤ በኢዮኪን ላይ የተሰነዘነ ፍርድ በሕጌ 21+23 ላይ የታጠፈ ይመሰላል (የዚያ ግብ ይመ)።

22:25 ለምትፈራቸው ... አሳልፈ እስጥሃለሁ፤ ከ39+17 ጋር ያገናኘሰ።

22:261 በዚህ ተጥር ላይ የተነገረው በ597 ዓ.ቅ.ክ ተፈጽሞአል (29+2፤ 27:24+15 ይመ)። አንተንና የወለደችህን እናትህን፤ ኢኮንያንና ኔቦንታን ነው (የ13+7 ግብ ይመ)፤ በተጨማሪም 27:24+8 ይመ። ወደ ሌላ አገር ወርውራ እጥላችኋለሁ፤ በምርኮ ወደ ባቢሎን ምድር እስድላችኋለሁ ግለት ነው (7+15፤ 16+3፤ ዘጸ29+18 ይመ)።

22:281 መልስ አዘል ጥያቄ ነው፤ መልሱም በተ+30 ላይ በገልጽ ተቀምጦአል። የተሰበረ ገምጦ ... ወደ ውጭ ተጣሉ፤ እኮ አኪንና ከእርሱ የተገኘው ዘር፤ ልክ እንደ ይሁዳ (19+10-11 ይመ) በእግዚአብሔር ፍርድ ሥር ናችው። እርሱና ልጆቹ፤ እኮ አኪን በምርኮ በተወሰደ ጊዜ ገና የ18 ዓመት ወጣት ነበር (27:24+8 ይመ)፤ ይሁን እንጂ በዚህ ጊዜ ከአንድ በላይ አግብቶ ነበር (27:24+15 ይመ)፤ ስለዚህ አንድ ወይም ከዚያ በላይ ልጆች ሊኖሩት ይችላሉ።

22:29 ምድር ሆይ፤ አንቺ ምድር፤ አንቺ ምድር፤ የቃላት መደጋገም የገጥሞ ክብደትና የተሰጠውን አጽንዖት ያሳያል (7+4፤ 23+30-32፤ ሕገ 21+27 ይመ። በተጨማሪም የኢላ6+3 ግብ ይመ)።

22:30 መካነን ኢዮአኪን፤ ጨርሶ ልጅ የሚባል አል፤ በረውም ለግለት ሳይሆን (በያንሰን ሰባት ልጆች ነበሩትና፤ 1፡ዘፍ3+17-18 ይመ)፤ በይሁዳ ምድር በዳዊት ዙፋን ላይ

አንድ እንኳ በዳዊት ዙፋን የሚቀመጥ
ወይም በይሁዳ የሚገዛ የማይኖረው
ነውና፤
በሕይወት ዘመኑ የማይከናወንለት፤
መካን ሰው ብላችሁ መዝግቡት።”

ጻድቅ ቅርንጫፍ

23 “በማስማሪያ በታዩ ያሉትን በሳቼን
ለሚያጠፋና ለሚበትኑ እረኞች ወጥ
ላቸው!” ይላል እግዚአብሔር። ስለ
ዚህ የእስራኤል ስምላክ እግዚአብሔር ሕዝቡን
ስለሚጠብቁ እረኞች እንዲህ ይላል፡
“መንጋቦን ስለ በተናችሁ፤ ሰላባራችሁና
ተገቢውን ጥንቃቄ ሰላላራጋችሁላቸው፤
ለከፋታችሁ ተገቢውን ቅጣት አመጣባች
ኋለሁ” ይላል እግዚአብሔር፤ “የመንጋቦ
ንም ቅሬታ ካባረርሁባቸው አገሮች ሁሉ
እኔ ራሴ ሰብስቤ፤ ወደ መስማሪያቸው እመ
ልሳቸዋለሁ፤ በዚያም ፍሬያማ ይሆናሉ፤ ይበ
ሳሉም።” የሚጠብቁትን እረኞች አስነሣ
ላቸዋለሁ፤ ከእንግዲህም አይፈሩም፤ አይደ
ነግጡም ከእነርሱም አንድ እንኳ አይጉድ
ልም” ይላል እግዚአብሔር።

“እነሆ፤ ለዳዊት፤”

ጻድቅ ቅርንጫፍ የማስነሣበት ጊዜ
ይመጣል፤
እርሱም ፍትሕንና ጽድቅን የሚያደርግ፤
በጥበብ የሚገዛ ንጉሥ ይሆናል” ይላል

23:1 መዝ100:31
ኢሳ56:11፤ኢር104
21:12፤101:13፤171
25:36፤ሕዝ34:1-10
31፤ዘ10:211፤15-17
23:2 ኢር10:211
13:20፤21፤12፤ኡዝ
348-101፤ኡ108
23:3 ነገሙልኢ
911:10-12፤ኢር32:37
ኢዝ34:11-16
23:4 ዘፍ48:151
ኢሳ31:4፤ኢር31:10
130:10፤46:27-28
ዮሐ6:39
23:5 ዘፍ18:191
25፤19፤26፤ኢሳ4:21
9:7፤ኡዝ17:22፤ግቴ
1:11፤2

23:6 ዘወ34:211
ዘኢ25:18፤ዘዳ32:81
ወገ፡15፤ኢሳ44:26፤
ኢር33:16፤ዘሌ2:18
ግቴ1:21-23፤ካፒ
3:21-22፤1፤ፋር1:30
23:7 ዘዳ15:151
ኢር30:3
23:8 ኢሳ41:11
43:5-6፤ኢር30:10
1፤ኡዝ20:42፤34፤131
ኢጥ9:14-15
23:9 ኢዮ44:141
ኢር4:19፤20፤8-9
23:10 ዘዳ28:23-
24፤መዝ107:34፤ኢር
4:26፤9:2፤101:12፤11

እግዚአብሔር።
“በእርሱም ዘመን ይሁዳ ይድናል፤
እስራኤልም በሰላም ይኖራል፤
የሚጠራበትም ስም፤
‘እግዚአብሔር ጽድቃችን’ የሚል ነው።

7 “ለሰዚህ ሰዎች ‘እስራኤላውያንን ከግብፅ ምድር ያወጣ ሕያው እግዚአብሔር’ ብለው ከእንግዲህ የማይምሉበት ዘመን ይመጣል” ይላል እግዚአብሔር፤ “ነገር ግን፤ ‘እስራኤልን ከሰሜን ምድርና እነርሱን ከበተነባቸው ከሌሎች አገሮች ያወጣ ሕያው እግዚአብሔር’ ይላሉ፤ ከዚያ በኋላ በገዛ ጽድራራቸው ይኖራሉ።

ሐሰተኛ ነቢያት

9 ለሰ ነቢያት፤
ለሴ በውስጡ ተሰብርክል፤
ዐጥንቶቼም ተብረክርክዋል፤
ከእግዚአብሔር የተነሣ፤
ከቅዱስ ቃሉም የተነሣ፤
የወይን ጠጅ እንዳሸነፈው፤
እንደ ሰሕራም ሰው ሆኛለሁ።
10 ምድሪቱ በአመንዝሮች ተዋልታለች፤
ከርግማን የተነሣ ምድሪቱ ታለቅሳለች፤
በምድር በዳ ያሉት መስማሪያዎች ደርቀዋል።”

“5 ወይዘ ከዳቂት የዘር ገንድ
“10 ወይዘ ከእዚህ ነገር የተነሣ
“10 ወይዘ የደራሕ ደርቃለች

የሚቀመጥ አንድም ልጅ እንደማይኖረው ለመግለጽ ነው። የኢየሱስን (የኢኮንያን) የልጅ ልጅ ዘፍባቤል (ዘዴ3፡17-19) ግቴ1፡12 ይመጣ የይሁዳ ገዥ ሆኗል (ሕጌ1፡1 ይመጣ) ንጉሥ ገን አልሆነም። ሲደቅያስ የኢየሱስን ልጅ ነበር (37፡1 ይመጣ) የኢኮንያን (የኢየሱስን) ልጅ አልነበረም፤ እርሱና ለዚያም የሞቱ ቤት ከኢኮንያን በፊት ነበር (52፡10-11 ይመጣ) ስለዚህ ኢየሱስ ኪን (ኢኮንያን) እስከ ክርስቶስ ድረስ ከነበረው የዳዊት ሥርወ መንግሥት የመጨረሻው የይሁዳ ንጉሥ ነበር።

23:1-8 እግዚአብሔር የይሁዳን ክፉ ገዦችና መሪዎች ለመቅጣት (ፋ1-2)፤ ሕዝቡንም የኋላ ኋላ ከምርኮ ለመመለስ (ፋ3-4፡7-8) እንዲሁም በመጨረሻ ፍጹም የሆነውን ንጉሥ ዘዳ ዊት ቤት ለማስነሳት ማቶዱን የሚያሳይ በአጭሩ የተቀበ ከኖል ነው (የተነገረው በሲደቅያስ ዘመን መንግሥት ይሆናል የፋ6 ግብ ይመጣ።

23:11 10፡21 እና ግብ ይመጣ። በሳቼን የይሁዳን ሕዝብ ነው (ፋ2 ይመጣ)።

23:12 ተገቢውን ጥንቃቄ ... ተገቢውን ቅጣት በሰብራ ይስጡ ሁለቱም ሐረጎች ከአንድ ሥርወ ቃል የመጡ ናቸው (ፋ4 እና ግብ ይመጣ)። የይሁዳ ገዦች ሳይፈጽሙት የቀረ ነገር በሕዝ34:14 ላይ በአጭሩ ሰፍርክል።

23:13 ቅሬታ፤ የ6፡9፤ የኢሳ10፡20-22 ግብ ይመጣ። ክባርሁባቸውን የይሁዳ ገብአትና የመሪዎቻቸው በደል ከአገር “በባርራቸውም” (ፋ2)፤ ሕዝቡ የገባውን ዚዳን ደጋግቶ በማ ፍረስ ያስከትለውን መዘዝ በመጨረሻ ላይ ጌታ ራሱ ከገቡ እድርሳታል። ፍሬያማ ይሆናሉ፤ ይበሳሉም፤ ዘዴ31፡28 ግብ ይመጣ።

23:14 አይፈሩም፤ አይደነግጡም፤ ለመንጋወ የሚያስብ ለረኛ ከሌለ፤ አጥቂ አውራ እንደሚሆንባቸው ያመለክታል (ሕዝ 34፡8 ይመጣ።) ለይጉድልም፤ ዘግ31፡49 ይመጣ። ለዚህ ቃል የዘው የሰብራደስጡ አቻ ቃል “ተገቢውን ጥንቃቄ”፤ “ተገቢውን ቅጣት” ለሚሉት ሐረጎች ከገባው ጋር ከተመሳሳይ ሥርወ ቃል የመጣ ነው (ፋ2 እና ግብ ይመጣ።)

23:15-61 በኢርምያስ መጽሐፍ ውስጥ ስለ መሢሐ ከሚና ገራት ዋና ዋና ክፍሎች አንዱ ነው፤ እንደ ገናም በ33፡15-16 ላይ ተገልጦ ይታያል።

23:15 የግሳንዝት፤ 24፡መ7፡12 ይመጣ። በተጨማሪም 30፡9፤ ሕዝ34፡23-24፤ 37፡24 ይመጣ። ለዳዊት “ከዳዊት ቤት” ተብሎ ሊተረጎም ይችላል፤ በተጨማሪም ግቴ1፡1 ይመጣ። መሲሐ ከዚህ ቀደም ከዳዊት ቤት ተነሥተው ከነገራት ነገሥታት ላይ የተለዩ ፍጹም ንጉሥ ነው፤ ባሕርይ የምርጥ ገዦችን የላቀ በነትን አግሏቶ የሚይዝና ከዚያም በላይ ግንም ለደርሰበት የማይችል ባሕርይ አለው። ቅርንጫፍ፤ ለመሲሐ የተሰጠ መጠሪያ ነው (የኢሳ42 ግብ ይመጣ።) “ታርጉም” የተባለው የጥንቱ የአረማይክ የቅዱሳን መጻሕፍት ፍቺ እዚህ በታላይ “መሲሐ” የሚለውን ቃል አስገብቷል። በጥበብ የሚገዛ፤ የኢሳ52፡13 ግብ ይመጣ። ፍትሕና ጽድቅን የሚያደርግ፤ 22፡13፤ 15 ይመጣ። ለንጉሥ ዳዊትም እንደዚሁ ተነግሮለታል (24፡መ8፡15 ይመጣ።)

23:16 ይሁዳ ... እስራኤልም፤ ላግም የተባበረው የእግዚአብሔር ሕዝብ በምድሩ ላይ ተመልሶ ይተከላል (ሕዝ37፡15-22 ይመጣ።) ይድናል ... በሰላም ይኖራል፤ ትድግናው መንፈሳዊነት አካላዊም ይሆናል (ዘዴ33፡28-29 ይመጣ።) እግዚአብሔር ጽድቃችን፤ ከዚህ በላይ እንደ ተመለከተው ሲደቅያስ እንደ ሰው ትርጉም መኖር ባይቻልም፤ “እግዚአብሔር ጽድቁ ነው” የተባለው መሲሐ እየሰለ በሕዝቡ ላይ የተትረፈረፈ በረከት ያመርጻል (ሕዝ34፡25-31 ይመጣ)። ይህም በረከት የሚመጣው “ፍትሕንና ጽድቅን ከሚያደርግው” (ፋ5) ታላቅ ንጉሥ እጅ ነው።

23:17-8፤ እብዛኛው ከ16፡14-15 ቃል በቃል የተጠቀሰ ነው (የዚያኑ ግብ ይመጣ።)

23:19-40፤ ሐሰተኞች ነቢያት የተወዘዘበት ክፍል ነው (2፡8፤4፡9፤5፡30-31፤6፡13-15፤ 8፡10-12፤11፡4፤13-15፤ 18፡18-23፤ 26፡8፤11፤16፤27-28፤ኢሳ28፡7-13፤ሕዝ31፡3፤ዘዳ3፡5-12 ይመጣ።) 23:19 ስለ፤ ርክሶችን የሚያስተዋውቅ ቃል ሆኖ በ46፡21 48፡11 49፡17፡23፡28 ላይም ጥቅም ላይ ውሎአል። ከቅዱስ ቃሉም የሐሰተኛ ነቢያት ቃል ከዚህ ጋር ያገናኙበት (ፋ1፡16-18 ይመጣ።)

23:10፤ ኢሳ24፡4-6 ይመጣ። በአመንዝሮች፤ 5፡7-8፤ 9፡2 ይመጣ። በተጨማሪም 2፡20 ግብ ይመጣ። ከርግማን፤ የእግዚአብሔርን ዚዳን በማፍረስ የሚደርስ ነው (11፡3 እና ግብ፤ 11፡8 ይመጣ።) ታላቅሳለች ... ደርቀዋል፤ 12፡14 እና ግብ ይመጣ።

ነቢያቱም ጠማማ መንገድ ተከትለዋል፤
ሥልጣናቸውን ያለ አግባብ
ተጠቅመዋል።

11“ነቢዩም፤ ካህኑም በጽድቅ መንገድ
የማይሄዱ ናቸው፤
በቤተ መቅደሴ እንኳ ሳይቀር
ክፋታቸውን አይቻሉ።”

ይላል እግዚአብሔር።
12“ስለዚህ መንገዳቸው ድጥ ይሆናል፤
ወደ ጨለማ ይጣሉ፤
ተናግሮማቸውም ይወድቃሉ፤
በሚቀጠቡትም ዓመት፤
መዓት አመጣባቸዋል።”

ይላል እግዚአብሔር።
13“በሰማርያ ባሉ ነቢያት ላይ፤
ደስ የማያሰኝ ነገር አይቻሉ፤
በበአል ስም ትንቢት ተናገሩ፤
ሕዝቤን እስራኤልን አሳቱ።

14“በኢየሩሳሌም ባሉ ነቢያትም ላይ፤
የሚዘገኝን ነገር አይቻሉ፤
ያመነገራሉ፤ በመዋሸትም ይኖራሉ፤
ማንም ከክፋቱ እንዳይመለስ፤
የክፋዎችን እጅ ያበረታሉ፤
በእኔ ዘንድ ሁሉም እንደ ሰዶም፤
ነዋሪዎቿም እንደ ገሞራ ናቸው።”

15“ስለዚህ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር ስለ
እነዚህ ነቢያት እንዲህ ይላል፤

“ከኢየሩሳሌም ነቢያት፤
በምድሪቱ ሁሉ ርዝቶች ተሠራ
ጭቶአል።

መራራ ምግብ አበላቸዋል፤
የተመረዘም ውሃ አጠጣቸዋል።”

16“የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤
“እነዚህ ነቢያት የሚተነብዩላችሁን

23+11 23ገ21+41
ኢር6+13ገ7+101
8+101ሰር3+4
23+12 ዘጳ32+351
ኦሮ3+23ኢር11+23
113+16
23+13 ተ+3211ገ7
18+22ኢሳ3+121
ሕዝ13+10
23+14 ተ+221
ዘፍ18+20ኢሳ5+181
ኢር5+301 0+161
29+23ሆሌ6+101
ኦሞ4+11ገ7+11+24
23+15 ኢር8+10፤
14ገ9+15

23+16 ኢር9+201
14+1412ገ7+9-10፤14
፡ሕዝ13+31ግቴ7+15
23+17 ተ+3111ገ7
22+8ኢር4+1015+
1213+101ኦሞ9+10
1ግዝ3+11
23+18 1ገ722+19፤
ሮግ11+34
23+19 ኢሳ30+301
ኢር25+32፡30+231
ዘገ7+14
23+20 2ገ723+361
ኢር4+28
23+21 ኢር14+14፤
27+15
23+22 ተ+1418ገ
33+1011ገ5122+191
2ገ717+13ኢር25+5
1ኦሞ3+7ዘገ1+4
23+23 መዝ139+1-
10

አትስሙ፤
በባዶ ተስፋ ይሞላችኋል፤
ከእግዚአብሔር እፍ የወጣ ሳይሆን፤
ከዝግ ልባቸው የሆነውን ራእይ
ይናገራሉ።
17እኔን ለሚንቀጥ፤
‘እግዚአብሔር ሰላም ይሆንላችኋል
ብሏል’ ይላሉ፤
የልባቸውን እልክኝን፤ ለሚከተሉም ሁሉ፤
‘ክፉ ነገር አይነካችሁም’ ይሏቸዋል።
18ቃሉን ለማየትና ለመስማት፤
እነማን የእግዚአብሔር ምክር ባለበት
ቆመዋል?
ቃሉን ያደመጠ፤ የሰማስ ማን ነው?
19እነሆ፤ የእግዚአብሔር ዐውሎ ነፋስ፤
በቀጣ ይነሣል፤
ብርቱም ማበል፤
የክፋዎችን ራስ ይመታል።
20እግዚአብሔር የልቡን ሐሳብ፤
መሎ በሙሉ ሳይፈጽም፤
ቀጣው እንዲሁ አይመለስም፤
በኋለኛው ዘመን፤
ይሆን በግልጽ ትረዳላችሁ።
21እኔ እነዚህን ነቢያት አልሳክታቸውም፤
እነርሱ ግን ለራሳቸው መልእክታቸውን
ይዘው ሮጡ፤
ሳልናገራቸውም፤
ትንቢት ተናገሩ።
22ምክራ ባለበት ቢቆሙ ኖሮ፤
ቃሉን ለሕዝባ ባለሙ ነበር፤
ከክፉ መንገዳቸው፤
ከክፉ ሥራቸውም በመለሳቸው ነበር።
23“እኔ የቅርብ ስምዳክ ብቻ ነኝን?
ይላል እግዚአብሔር፤
“የሩቅስ ስምዳክ አይደለሁምን?

ባዕዳን አግልክትን ግምለክ ምድሪቱ እንዳትለመልም ምክንያት
ነው፤ ምክንያቱም ልምላሚን የሚሰጠው እግዚአብሔር ብቻ ነው
(ሆሊ2+5-8:21-22፤ ኦሞ4+4-9 ይመጣ።)፤ በምድረ በፃ ያሉት መስ
ግራዎችን የ9፡10 ማብ ይመጣ። ጠማማ መንገድ፤ የእግዚአብሔር
ርን ሳይሆን፤ የራሳቸውን መንገድ ስለሚከተሉ አካሄዳቸው ከመስ
መር የወጣ ነው (8+6 ይመጣ።)
23+11 በቤተ መቅደሴ እንኳ ሳይቀር ክፋታቸውን
ለምሳሌ፡- 32+34፤2ገ716+10-14፤21+5ኢሳከ8+5:10፤14:16 ይመጣ።
23+12 መንገዳቸው ድጥ ይሆናል፤ ወደ ጨለማ
ይጣሉ፤ መዝ35+5-6 ይመጣ። በተጨማሪም መዝ73+18 ይመጣ።
23+13 በበአል ስም ትንቢት ተናገሩ፤ 2+8 እና ማብ
ይመጣ። በተጨማሪም 1ገ718+19-40 ይመጣ።
23+14 በመዋሸትም ይኖራሉ፤ 14+13 ይመጣ። እጅ
ያበረታሉ፤ የሶብራይስጡ እቻ ሐረግ በሕዝ3+22 ላይ “አይዞህ
ግለት” በሔል ስሜት “ማበረታታት” ተብሎ ተተርጉሞአል።
ማንም ከክፉ አንዳይመለስ፤ ሕዝ3+22 ይመጣ። እንደ ሰዶ
ም ... እንደ ገሞራ፤ የ20+16 ማብ ይመጣ።
23+15፤ ርዝቶችን ተ+11 ይመጣ። ... የተመረዘም ውሃ
አጠጣቸዋል፤ አብላኛውን በ9፡15 ላይ ካለው ቃል በቃል የተጠ
ቀሰ ነው (የዚያን ቀጥር ማብ ይመጣ።)
23+16 ራእይ፤ “መግለጥ” ወይም “ትንቢት” ግለት ነው
(1ጳመ3+1፤ ምሳ29+18፤ ኢሳ11፤ አብ1 ይመጣ።)፤ ከዝግ ልባቸው
ተ+26፤ 14+14 ይመጣ። ራስተኞች ነቢያት “የተለየ ወንጌል”
እንደሚያስተምሩት ያሉ ናቸው (ገሳ16+9)።
23+17 ሰላም ይሆንላችኋል፤ ሐሳባቸውን ነቢያት ብዙውን
ጊዜ ለሰዎች የሚያቀርቡት መልእክት ነው (6+14 እና ማብ፤

8+11፤ 14+13 እና ማብ ይመጣ። ከ28+8-9 ጋር ያነጻጽሩ)። የልባ
ቸውን እልክኝን፤ የ3+17 ማብ ይመጣ።
23+18 የእግዚአብሔር ምክር የእግዚአብሔር ባለሟሉች
የሚገኙበት በሰማያዊ ስፍራ ያለ ጉባኤ (ተ+22፤ ኢሮ15+7-10
እና ማብ ይመጣ። በተጨማሪም 1ገ722+19-22፤ ኢሮ1+6፤ 2+11
29+4 እና ማብ ይመጣ። በዘፍ3+7 ላይ “ምክር” ለሚ
ለው ቃል የገጣው የሶብራይስጡ እቻ ቃል እግዚአብሔር ለተመ
ረጡ አገልጋዮቹ ለገልጦ ያለውን ዐላማ ለማመልከት “ዕቅድ”
ተብሎ ተተርጉሞአል (ተ+20 ይመጣ።)
23+19-20፤ በ30+23-24 ላይ ከሞላ ጉደል ቃል በቃል
ተደግግዋል።
23+19 ዐውሎ ነፋስ ... ብርቱም ማበል፤ የእግዚአብሔር
ቀጣ ምን እንደሚመስል የሚያሳድሱት ጉልሕ መግለጫ ነው።
23+20 በግልጽ ትረዳላችሁ፤ በ597 ዓ.ቅ.ዘ ወደ ባቢሎን
ምርኮ ከተወሰዱ በኋላ፤ በዚያ ምድር እንኳ የሚሰራቸውን
ማላሳት እንዳላተኩት ሐሳባችን ነቢያት አይደለም (29+20-23
ይመጣ።)
23+21 እኔ ... አልሳክታቸውም፤ ተ+32፤ 29+9 ይመጣ።
ከ1፡7፤ ከኢሳ6+8፤ ከሕዝ3+5 ጋር ያገናኘው። ሳልናገራቸውም፤
29+23 ይመጣ።
23+22 ምክራ፤ የተ+18 ማብ ይመጣ።
23+23 የቅርብ አምላክ ... የሩቅስ አምላክ እግዚአ
ብሔር ሰው ለደርሰው በማይቸል ስፍራ ይገኛል፤ በአንጻሩም ከግ
ዝን ከምንም የበለጠ በወንጌላችን የሚገኝ ነው። በተቀደሰና
በከፍተኛ ቦታ ይኖራል፤ ነገር ግን በመንገዱ ትሎት ከሆነ ሰው
ጋርም ዝቅ ብሎ ይናገራል (ኢሳ57+15 ይመጣ።)

24 እኔ እንዳየው፤ በሰውር ቦታ ሊሸሸጥ የሚችል አለን?"
ይላል እግዚአብሔር።
"ሰማይንና ምድርን በየሞላሁ እኔ አይደለሁም?"
ይላል እግዚአብሔር።

25 "ሕልም አለምሁ! ሕልም አለምሁ! እያሉ በሰሜ የሐሰት ትንቢት የሚናገሩትን የነቢያትን ቃል ሰምቻለሁ፤ 26 ይህ ነገር፤ የገዛ ለባቸውን ሽንገላ በሚተነብዩ በሐሰተኞች ነቢያት ልብ ወስጥ የሚቁዩዎ አስከ መቼ ነው? ማሳታቸው በሌለን በማምለክ ስሜን እንደ ራሱ፤ እነርሱ በሚነጋገሩት ሕልም፤ ሕዝቧ ስሜን እንዲረሳ ያደረገ ይመስለኛል። 27 ሕልመኛ ነቢይ ሕልሙን ያውራ፤ ቃሉ ያለው ግን በታወቀው ይናገር፤ ገለባና አሁል ምን እንደ አድርጎ አቸው!" ይላል እግዚአብሔር። 28 "ቃሉ እንደ እሳት፤ ድንጋይንም እንደሚያደቅ መደሻ አይደለም?" ይላል እግዚአብሔር።

30 "ሰለዚህ ቃሉን እርስ በእርስ በመሰራረቅ በእኔ እንደ ተቀበሉ አድርገው የሚናገሩትን ነቢያት እቃወማለሁ" ይላል እግዚአብሔር። 31 "አፈጮሌ ነታቸውን በመጠቀም፤ 'እግዚአብሔር እንዲህ ይላል' የሚሉትን ነቢያት እቃወማለሁ" ይላል እግዚአብሔር። 32 እነሆ፤ ሐሰተኛ ሕልም ተመርኩዘው ትንቢት የሚናገሩትን ነቢያት እቃወማለሁ" ይላል እግዚአብሔር። እኔ ሳልላ ካቸው ወይም ሳልሸማቸው ደፍረው ሽሽት ይናገራሉ፤ ሕዝቧም ያስታሉ፤ ለዚህም ሕዝብ

እንዳች አይረቡትም" ይላል እግዚአብሔር።
የእግዚአብሔር ሽኩም ምንድነው?
33 "ይህ ሕዝብ ወይም ነቢይ ወይም ካህን፤ 'የእግዚአብሔር ሽኩም ምንድነው?' ብለው ቢጠይቁ፤ 'ሽኩም እናንተ ናችሁ'፤ እውረውራችኋለሁ ይላል እግዚአብሔር ብለህ መልስላቸው። 34 ነቢይ ወይም ካህን ወይም ማንኛውም ሰው፤ 'የእግዚአብሔር ሽኩም' እያለ ቢናገር፤ ያን ሰውና ቤቱን እቀጣለሁ። 35 እያንዳንዱ ለባልንጀራው ወይም ለዘመዱ፤ 'እግዚአብሔር ምን መልስ ሰጠ?' ወይም፤ 'እግዚአብሔር ምን ተናገረ?' ማለት ይገባል። 36 ከእንግዲህ ግን፤ 'የእግዚአብሔር ሽኩም' ብላችሁ መናገር አይገባችሁም፤ ምክንያቱም ለሰው ሁሉ የገዛ ራሱ ቃል ሽኩም ስለሚሆን፤ የአምላካችንን የሰራዊት ጌታ የእግዚአብሔርን፤ የሕያው አምላክን ቃል ታግምማላችሁ። 37 ሰለዚህ ለነቢዩ፤ 'እግዚአብሔር ምን መልስ ሰጠህ' ወይም፤ 'እግዚአብሔር ምን ተናገረህ?' ትለዋለህ። 38 'የእግዚአብሔር ሽኩም' ብትሉ እንኳ፤ እግዚአብሔር ግን እንዲህ ይላል፤ 'እኔ፤ 'የእግዚአብሔር ሽኩም' አትበሉ ብዬ ብነግራችሁ፤ እናንተ፤ 'የእግዚአብሔር ሽኩም' ብላችኋል። 39 ሰለዚህ እናንተን እንዲሁም ለእናንተና ለአባቶቻችሁ የሰጠችን ከተማ ጭምር ፈጽሜ እቀጥታችሁ፤ በፊቴ እጥላችኋለሁ። 40 ለዘላለም የማይረሳ ዕፍረት፤ የዘላለም ውርደት አመጣባችኋለሁ።

23+31 ሩ 17
23+32 ሩ 25:131
ላብ31413ላር781
1414150610ላቆ21
1414151341322428
23+33 23+21141
ግል11
23+34 ሰፋ2141
ዘከ133
23+35 ላር33413
4214
23+36 ላላ31101
ገላ178124ጥ3416
23+39 ላር715
23+40 ላር20411
1414151415

43 ወይም ነገር፡ (ለግር እና ለሽኩም የሚተካው የሰራዊት ቃል እንደ ዐይነት ነው)

23+24 እኔ እንዳየው ... ሊሸሸጥ እር26+61 መዝ139፤12፤ እጥ9፤24 ይመ። ሰማይንና ምድርን በየሞላሁ እላ66፤1 ይመ።

23+25 ሕልም፤ የእግዚአብሔር ሐሳብ ለእውነተኛ ነቢይ የሚገለጠው አብዛኛውን ጊዜ በሕልም አይደለም (27፡9፤ ዘ፩ 131-31 14መ2816 ዘከ10፤2 ይመ። ሆኖም ከዙገ12፤61 ከአላ 2128 ጋር ያነጻጽሩ)፤ የሐሰት፤ 5፤12 ይመ። በሰሜን ዘ፩ 18፡20፤22 ይመ።

23+26 ለባቸውን ... ልብ በሰራዊት እነዚህ ሁለት ቃላት እንደ ዐየን መጠሪያ (ስም) አላቸው። የገዛ ለባቸውን የቀ16 ግብ ይመ።

23+27 ስሜን፤ የእግዚአብሔርን ስም መርሳት ማለት እግዚአብሔርን ራሱን እንደ መርሳት ነው። በሌላን በማምለክ ... እንደ ራሱ፤ የቀድሞዎቹ የይሁዳ አባቶች በሌላን ምላሽና ማገልገል ሲጀምሩ፤ እግዚአብሔርን ይረሱ ነበር፤ በራሱ ቀጥሮም ለሰላም የነበራቸው ታማኝነት እየጠነከረ ይሄደ ነበር (መሳ37፤ 14መ12፤9-10 ይመ።)

23+28-29፤ እውነተኛው የእግዚአብሔር ቃል በሦስት ዐይነት ዘይቤአዊ አነጋገር ተገልጾልኋል (አሁል፤ እሳት፤ መደሻ።)

23+28 ገለባና አሁል፤ ከሁለቱ ለምግብ የሚሆነውና ለውነትን የሚያመልመው አሁል ግብ ነው (የ15፤16 ግብ ይመ።)

23+29 እንደ እሳት፤ የ20፡9 ግብ ይመ። መጨረሻ ላይ፤ 'የእያንዳንዱን ሰው ተግባር ምንነት ለይቶ የሚገልጽው' የእግዚአብሔር ቃል እሳት ነው (1ቀር3፤13 ይመ።)። እንደሚያደቅ መደሻ የእግዚአብሔር ቃል ያለ ርገራሬ እንደ ሰይፍ ወይም እንደ ቀድራ ሆኖ በመጥፋት፤ 'የሰውን የልብ ስሜትና ሐሳብ' በመመርመር በመጨረሻ ላይ ፈራጅ ይሆናል (ዕብላ12 ይመ።)።

23+30-32 እቃወማለሁ፤ ይህ እባባ ለእነዚህ ሦስት ቀጥሮች ተደጋግሞ መጠቀሱ እጽንዖት ለመስጠት ነው (የ22፡

29 ግብ ይመ።)

23+31 ... የሚሉትን ነቢያት፤ ሐሰተኞች ነቢያት፤ የሚናገሩትን የትንቢት ቃል ከእግዚአብሔር እንደ ተቀበሉ አድርገው ያቀርባሉ። "የሚሉት" ለሚለው የባወው የዕብራይስጥ ገሰ ከእግዚአብሔር ውጭ ተቅም ላይ የዋለው እዚህ ላይ ብቻ ነው፤ "ይላል እግዚአብሔር" የሚለው ሐረግ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ብዙ ጊዜ ተጠቅሶ ይገኛል፤ ተደጋግሞ በብዛት የሚገኘው ግን በትንቢተ ሊርምያስ ውስጥ ነው (ከ175 ጊዜ በላይ)።

23+32 ሐላለቸውን ሩ21 ላይ ግብ ይመ።

23+33 ሽኩም፤ በዕብራይስጡም ይህ ቃል "ሽኩም" ማለት ሲሆን፤ ከጌታ የሆነ ከዘድ መልእክትን ያሳያል (ለምሳሌ፡- ኖሆ 1፤1 ይመ።)

23+36፤ በቀጥፋ መጨረሻ ላይ ሦስቱ የእግዚአብሔር መጠሪያ ስሞች መጠቀሳቸው በቀጥፋ ላይ የተላለፈው መልእክት የቱን ያህል ክብር እንደ ሆነ ለመገልጽ ነው። የሕያው አምላክን፤ 10፤101 ዘ፩5፤26 ይመ።

23+39 እቀጥታችሁ፤ ለዚህ ቃል የገባው የዕብራይስጡ ቃል "ሽኩም" በሚል አባቤ ከገባው የዕብራይስጡ ቃል ጋር ተመሳሳይ የሆነ ድምፅ አለው ("ሽኩም" የሚለው ቃል በቀ433-34፡36፤8 ላይ ገብቶ ይገኛል)። ከተማ፤ እየሩሳሌምን ነው።

24፤1፤101 እምቀ1-3 ይመ። ኢርምያስ የይሁዳን መሪዎች በመፅ ገልጽ ከተናገረ በኋላ (21፤1-23፤8)፤ ሐሰተኞች ነቢያትንም ካጋጠመ በኋላ (23፤9-40)፤ አሁን ደግሞ የይሁዳን ሕዝብ ጥፋና መጥፎ በግለት በሁለት ይከፍላቸዋል (24፤1-3)፤ በመቀጠልም እግዚአብሔር መልካሙን ሕዝብ መልስ እንደሚያቀድም (ቀ4፡7) መልካም ያለሁንና መጥፎ ሕዝብ ግን ለማጥፋት (ቀ8-10) እንደ ወሰነ ባጭሩ ያቀርባል። መልካም የተባለ ሕዝብ በሙሉ ለባቸው ወደ እግዚአብሔር የሚመለሱና በሰፊ እምልክን የሚያሰውግዱ ይሆናሉ (ቀ7፡1) እግዚአብሔርም ዓለምን የማንዳን ዓለምን በዚህ ሕዝብ አግዛዥነት ይፈጽማል።

መልካሙና መጥፎው በለስ

24 የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር፣ የኢየሱአቂምን ልጅ የይሁዳን ንጉሥ ኢኮንፖንንና ባለሥልጣናቱን እንዲሁም የይሁዳን አናጺዎችና ብረት ቀጥቃጮች ከኢየሩሳሌም ወደ ባቢሎን ማርኮ ከወሰዱት በኋላ፣ እግዚአብሔር ሁለት ቅርጫት በለስ እንዲሰጥላቸው ቤተ መቅደስ ፊት ለፊት ተቀምጦ አሳየች። እንዲሁም ቅርጫት፣ ቶሎ የደረሰ ፍሬ የሚመስል እጅግ መልካም በለስ ክረቦት፣ በሌላው ቅርጫት ግን ከመሳሰሉት የተነሣ ሊበላ የማይቻል እጅግ መጥፎ በለስ ነበረበት።

እግዚአብሔርም “ኤርምያስ ሆይ፣ የምታየው ምንድን ነው?” አለች።

እኔም “በለስን አያለሁ፤ ጥሩ የሆነው እጅግ መልካም ነው፤ የተበላሸው ግን እጅግ መጥፎ በመሆኑ ሊበላ የማይቻል ነው” አለሁ።

እንደ ገናም የእግዚአብሔር ቃል ወደ እኔ እንዲህ ሲል መጣ፣ “የአስራአል ስምህ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ‘እንደዚህ ባቢሎን መልካሙ በለስ፣ ከዚህ ስፍራ ወደ ሲኦድ-ወ-ዮንጥ ምድር የሰደድሁትን የይሁዳ ምርኮ በመልካም አስበዋለሁ። ዕድሜን ለበሳንት በእነርሱ ላይ አደርጋለሁ፤ ወደዚህ ሆኑም ምድር እመልሳቸዋለሁ፤ እሁራቸዋለሁ እንጂ አሳራርሳቸውም፤ አተከላቸዋለሁ እንጂ አልነቅላቸውም።’” እኔ እግዚአብሔር እንደ ሆንሁ የሚያውቅ ልብ እስጣቸዋለሁ፤ በፍጹም ልባቸውም ወደ እኔ ስለሚመለሱ፣

24፡1 H023+191
H426+212Y724+161
2H536+91H478+1-2
24፡2 መፈ+131
ኢ4514
24፡3 ለር1+111
አፀ8+2
24፡5 ለር29+4፡20
24፡6 H4304፡391
ሊር1+10127+221
29+101303+133+71
42+101401+1171
አፀ9+14-15
24፡7 H4626+124
2H564+371H411+91
51+161ኢር21+40፡
ሕዝ1+191H42+11
10+18+10

24፡8 ለር29+171
32+4-5138+18፡231
39+5፡6፡9144+1፡26፡
30146+14
24፡9 H428+25፡37
11፡9፡9+712፡722+191
ሊር15+4125+121
29+1814፡7 9+7
24፡10 H428+211
ኢ451+191ኢር9+16
115+2127+816+618
25፡1 2፡724+1፡2
25፡2 ሊር18+11
25፡3 H453+141
ኢ465+121ኢር
7+26111+7126+5

እነርሱ ሕዝብ ይሆኑኛል፤ እኔም ስምህክ እሆናቸዋለሁ።

“ነገር ግን ከመሰባሰቡ የተነሣ ሊበላ እንደማይቻል እንደ መጥፎ በለስ’ ይላል እግዚአብሔር፤ ‘የይሁዳን ንጉሥ ሲዲቅያስ ገናና ባለሥልጣናቱን እንዲሁም በኢየሩሳሌም የሰጡትንም ሆነ በግብፅ የሚኖሩትን እንዲሁ አደርግባቸዋለሁ።’” በምድር መንግሥታት ሁሉ ፊት የሚያስጸይፍና የሚሰደቡ ይሆናሉ፤ በምባትናቸውም ስፍራ ሁሉ ለማገጫና ለመተረፍ፣ ለመሣላቂያና ለርግማት አደርጋቸዋለሁ።”¹⁰ እነእነርሱና ለአባቶቻቸው ከሰወጧቸው ምድር እስኪጠፉ ድረስ ሰይፍ፣ ራብና መቅሠፍት እስደባቸዋለሁ።

ስባ የምርኮ ዓመታት

25 የይሁዳ ንጉሥ የኢየሱዳስ ልጅ ኢዮአቂም ማለት በባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር ዘመን መንግሥት በመጀመሪያው ዓመት፣ ስለ ይሁዳ ሕዝብ ሁሉ ለኤርምያስ ቃል መጣለት፣ ስለዚህ ነቢዩ ኤርምያስ ለይሁዳ ሕዝብ ሁሉ፣ በኢየሩሳሌም ለሚኖሩትም ሁሉ እንዲህ ሲል ተናገረ፡- “የይሁዳ ንጉሥ የአሞን ልጅ ኢዮአቂስ ከነገሠበት ከዐሥራ ሦስተኛው ዓመት ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ ሃያ ሦስት ዓመት ሙሉ የእግዚአብሔር ቃል ወደ እኔ መጣ፤ ደጋግሚም ነገርጋችሁ፤ እናንተ ግን አልሰማችሁም።

¹⁰ በሰብራይወ፡ ለኢዮአቂም የኢየሱዳስ ልጅ ስም ነው።
¹⁵ ወይም ከላለውያን

24፡1 ኢዮአቂምንና ባለሥልጣናቱን ... ማርኮ ከወሰዱት በኋላ፤ ይህ የሆነው በ597 ዓ.ቅ.ክ. ነበር። ለኤጺዎችና ብረት ቀጥቃጮች፡ 29፡21 2፡724+14፡16 ይመጣ። በይሁዳ ምድር እንዲቀና የተደረጉት እጅግ ድክነትና ደካማነት ሰዎች ብቻ ነበሩ (2፡724+14 ይመጣ)። እግዚአብሔር ... አሳየች፤ ትንቢት ለመናገር የሚያስችሉ ራሶችን የተላበሱ ነቢያት ያዩትን ለሰዎች የሚገልጹበት የተለመደ አቀራረብ ነው (አፀ7፡1፡4፡7 ይመጣ)። በለስ፤ የ8፡13 ማለ ይመጣ። ተቀምጦ፤ በሰብራይወ፡ የዚህ ቃል አመጣጥ በH029፡42-43 “መገናኘት” በሚል ተተርጉሞ አልፈ፤ እግዚአብሔር ሕዝቡን እስራኤልን በመገናኘው ድክነት ይጃፍ ሊገናኝባቸው እንደ ወደደ፤ የይሁዳን ሕዝብ የሚመለከውን በለስ ስም በኢየሩሳሌም ቤተ መቅደስ መገቢያ ደጅ “መገናኘት” ነበረበት።

24፡2 ቶሎ የደረሰ ... እጅግ መልካም በለስ በእኔ ወር ገደማ የሚደርስ የመጀመሪያው የበለስ ፍሬ ውሃ ያለውና ጣሙ ጣፋጭ ነው (ኢ428+41 ሆሴ9፡10፤ ሚክ7፡1፤ ሆሴ3፡12 ይመጣ)።

24፡3 የምታየው ምንድን ነው? የ1፡11 ማለ ይመጣ።

24፡5-6፤ መልካም የበለስ ፍሬን ባለቤት እንደሚንከከበውና እንደሚጠነቅቅለት፤ በ597 ዓ.ቅ.ክ. በምርኮ ለተጋዙት ምርጥ የይሁዳ ባለሥልጣናትና የሶጅ ጥበብ ላላቸው ባላቸው (2፡724+14-16 ይመጣ) እግዚአብሔር ይጠነቅቃል፤ ጥበቃም ያደርገላቸዋል (29፡4-14 ይመጣ)።

24፡6 ዕድሜን ለበሳንት በእነርሱ ላይ አደርጋለሁ፤ ከአሞን፡4 ወር ያገናኘበው። እመልሳቸዋለሁ፤ ይህ የተፈጸመው በ538 ዓ.ቅ.ክ. ነበር። እሁራቸዋለሁ ... አሳራርሳቸውም ... አተከላቸዋለሁ። ለአንቅላቸውም፤ 1፡10 እና ማለ ይመጣ።

24፡7 እኔ ... እንደ ሆንሁ የሚያውቅ ልብ ተመሳሳይ የተሰፋ ቃል ኖሮበት ሰፋ ባለ መልክ የቀረበውን ትንቢት 31፡31-34 ላይ ይመጣ። ሕዝብ፤ ይሆኑኛል ... አምላክ እሆናቸዋለሁ፤ የተለመደና የማይቀር የኪዳን ንጉሥንት መግለጫ ነው (31፡331 32፡138 ይመጣ በተጨማሪም የH517፡71 የH48፡8 ማለ ይመጣ)። በፍጹም ልባቸውም፤ 29፡13 ይመጣ።

24፡8 በግብፅ የሚኖሩትን ከንጉሡ ከኢዮአክስ ወር በ609 ዓ.ቅ.ክ. ወደዚያ የተወሰዱ ሊሆኑ ይችላሉ (22፡10-12 እና ማለ፤ 2፡723+31-34 ይመጣ)። ወይም ባቢሎን-ወ-ዮንጥ የሚገኙ በ605 ዓ.ቅ.ክ. በከርኮሚክ ድል ካደረጉ በኋላ ወደዚያ የተወሰዱ ሊሆኑ ይችላሉ፤ ወይም በሁለቱም ጊዜያት የተወሰዱ ሊሆኑ ይችላሉ (46፡2 ይመጣ)።

24፡9 በ ... መንግሥታት ሁሉ ፊት የሚያስጸይፍና 34፡17 ይመጣ። ለማሳገጫ፤ ... ለመሣላቂያና፤ H428+37 ይመጣ። ለመተረፍ፤ የ1፡79፡7፤ የኢየ17፡6 ማለ ይመጣ።

24፡10 ሰይፍ፣ ራብና መቅሠፍት፤ የ14፡12 ማለ ይመጣ። ከ ... ምድር ለስኪጠፉ ድረስ፤ ይህ በ586 ዓ.ቅ.ክ. የተፈጸመውን የሚያመለክት ነው (52፡4-27 ይመጣ)።

25፡1-29፡32፤ በም25-29 ውስጥ ጉልቶ የሚታየው ሐሳብ ሊመጣ ያለው የኢየሩሳሌም ከተማ መውደምና የሕዝቡ ወደ ባቢሎን ምድር ለመሄድ መጋዘን ነው፤ ይህም የሚሆነው በ586 ዓ.ቅ.ክ. ሲሆን፤ በ24፡10 ላይ ፍንጭ ይታያል።

25፡1-38፤ የእግዚአብሔር ቀጣጣ የሚነሣውና ፍርዱ የሚመዘገቡ በይሁዳ ላይ ብቻ ሳይሆን፤ “በአካባቢዋ ባሉ ሕዝቦች ሁሉ ላይ” ጭምር ነበር (4፡9)።

25፡1 ሊዮአቂም በነገሠ በአራተኛው ዓመት፤ ... በናቡከደነፆር ... በመጀመሪያው ዓመት፤ የሁለት ነገሥታት ዘመን በተጠቀሰው ዓመት መሠረት ሲገናኝበት ያ ዘመን 605 ዓ.ቅ.ክ. ይሆናል (የዳን1፡1 ማለ ይመጣ)።

25፡3 ሃያ ሦስት ዓመት፤ ዐሥራ ዘጠኙ ዓመት በኢዮሱዳስ የገዛበት ዓመት ሥር ሲሆን፤ አራት ደግሞ በኢዮአቂም ዘመን ነበር (4፡1 ይመጣ)። ሊዮአቂስ ከነገሠበት ከሥራ ሃስተኛው ዓመት ጀምሮ፤ ከ626 ዓ.ቅ.ክ. ጀምሮ ማለት ነው፤ ይህም አንድ ዓመት ቀደም ብሎ በ627 ዓ.ቅ.ክ. ሲሆን ይችላል፤ 1፡2 ይመጣ። ደጋግሚም፤ 4፡4 ይመጣ በተጨማሪም የ7፡13 ማለ ይመጣ። ለልሳን ትቶሁም፤ ኤርምያስ በዚህ ጊዜ የነበረውን አገልግሎት አጋም ስለላ የይሁዳ ሕዝብ እንደሚታወቀውና እምቢትን እንደሚሆንበትም ገና ወደ አገልግሎቱ ሲመጣ ተነግሮታል (1፡17-19

‘አገዚአብሔር አገልጋዮቹን ክሊዮትን ሁሉ ደጋግሞ ወደ እናንተ ላከ፤ ሆኖም አልሰማችሁም፤ ትኩረትም አልሰጣችሁትም።’ እነርሱም እንዲህ አሉ፡ “እንግዲህ ሁላችሁ ከክፉ መንገዳችሁና ከክፉ ሥራችሁ ተመለሱ፤ እገዚአብሔር ለእናንተና ለእባቶቻችሁ በሰባት ምድር ለዘላለም ትቀመጣላችሁ።” ፊጋላ ግሏቸውና ታመልኳቸው ዘንድ ሌሎችን አማልክት አትከተሉ፤ እጃችሁ በሠራው ነገር አታስቁጡኝ፤ እኔም ክፉ አሳደርግባችሁም።”

“ነገር ግን አልሰማችሁኝም” ይላል እገዚአብሔር፤ “እጃችሁ በሠራው ነገር አስቁጣችሁኝ፤ በራሳችሁም ላይ ክፉ ነገር አመጣችሁ።”

“በሰዚህ የሰራዊት ጌታ እገዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ “ቃሌን ሰላሰማችሁ፤ የሰሚንን ሕዝብ ሁሉ፤ አገልጋዪንም የባቢሎንን ንጉሥ ናብረኔዖርን እጠራለሁ” ይላል እገዚአብሔር፤ “በዚህች ምድርና በነፃሪዎቿም ላይ፤ በአካባቢዋም ባሉ ሕዝቦች ሁሉ ላይ አመጣጣቸዋለሁ፤ ፈጽሜም አጠፋቸዋለሁ።” ሰዎች የሚጸዩፋቸውና የሚሳለቁባቸው፤ የዘላለምም ባደማ አደር ጋራዊላቸው፤¹⁰ ሰዎች የሚጸዩፋቸውና የሚሳለቁባቸው፤ የሰዊስታን ድምፅ፤ የሙሽራውንና የሙሽራዪቱን ድምፅ፤ የወፍጮን ድምፅና የሙብራትን ብርሃን አስቀራለሁ።¹¹ አገሪቱ በሞላ ባድማና ጠፍ ትሆናለች፤ እነዚህም ሕዝቦች ለባቢሎን ንጉሥ ሰባ ዓመት ይገዛሉ።

25:4 ኦር64:171
74:25:26129:191
34:14144:5
25:5 ዘፍ124:7118
44:401መግ46:8128:5
71:14330:918:1
23:22
25:6 ዘፍ204:3118
8:19
25:7 ዘፍ324:211
29:117:20121:151
16:330:14323:35
44:5
25:9 ዘፍ21:2121
28:529:8136:618:4
13:5-51:43:1141:2
16:1918:820:41
27:61፡አዘ12:20
25:10 ኦዩ18:51
መዝ12:3-41:4
24:181:17:34133:1
110:4፡51:51፡አዘ26:1
131:618:18:22-23
25:11 ዘፍ26:31
321:28:536:2118:1
44:26-2711:211-121
28:14
25:12 ዘፍ10:101
መዝ37:818:4131
19-22141:22-231
16:2717:29110
25:13 ኦዩ30:8
25:14 ዘፍ32:411
ኦዩ21:1918:4146
16:2717:150:91
51:6:27-28
25:15 ኦዩ51:171
16:21:549:1210:4
44:21፡አዘ23:311
ራ14:10

12“ነገር ግን ሰባው ዓመት ከተፈለመ በኋላ፤ የባቢሎንን ንጉሥና ሕዝቡን፤ የባቢሎናውያንንም ምድር ስለ በደላቸው እቀጣቸዋለሁ” ይላል እገዚአብሔር፤ “ለዘላለም ጊዜም ባድማ አደርጋታለሁ፤¹³ በምድሪቱ ላይ የተናገርሁትን ሁሉ ይሸውም በዚህ መጽሐፍ የተጻፈውንና ኢርምያስ ሕዝቦች ሁሉ ላይ የተናገረውን ትንቢት አመጣጥታለሁ።¹⁴ ሕዝቧም ለብዙ ሕዝቦችና ለታላላቅ ነገሥታት ባሮች ይሆናሉ፤ እንደ አድራሳቸውና እንደ እጃቸውም ሥራ እከፍላቸዋለሁ።”

የቀጣው ጽዋ

¹⁵የእስራኤል ስምሳክ እገዚአብሔር እንዲህ አለኝ፡ “በቀጣዩ የወይን ጠጅ የተሞላውን ይህን ጽዋ ከእጄ ውስጥ፤ እኔ ወደምልክህም ሕዝቦች ሁሉ ሂደህ አጠባቸው።¹⁶ በጠጣም ጊዜ ይንገዳገዳሉ፤ በመካከላቸው ከምሰደው ሰይፍ የተነሣ ያብዳሉ።”

¹⁷በሰዚህ ጽዋውን ከእገዚአብሔር እጅ ተቀብቼ እርሱ ወደ ላከኝ ሕዝቦች ሁሉ ሂድሁ፤ እንዲጠጡትም አደረግሁ።¹⁸ ዛሬ እንደ ሆነው ሁሉ ባድማና ሰዎች የሚጸዩፋቸው መዘባበቻና ርግማን እንዲሆኑ፡- ኢየሱሳልምንና የይሁዳን ከተሞች፤

¹⁹ አጠፋቸዋለሁ ለሚለው የሚተካው የባቢሎንን ቃል የሚያመለክተው ነገሮች ወይም ሰዎች (ደግሞ ላይመለሱ) ለእገዚአብሔር ሙሉ በሙሉ መስጠታቸውን ነው።
²⁰ ወይም ከእጃዎች

ይመጣ።
25:41 በ71:25-26 ላይ ያለውን ሐሳብ የሚያንጸባርቅ ነው፤ በተጨማሪም 35:15 ይመጣ። አገልጋዮቹን ክሊዮትን የ7:25 ማብ ይመጣ።

25:5 እገዚአብሔር ... ለእባቶቻችሁ በሰባት ምድር ለዘላለም ትቀመጣላችሁ የ7:7 ሐሳብ እዚህ ላይ ተገንባርቆ ይገኛል፤ ዘፍ17:8 እና ማብ ይመጣ።

25:6 አገልጋዪዎችን 71:81 ዘፍ31:29 ይመጣ። እጃችሁ በሠራው ነገር የጣቸውን ምስል ማለት ነው (የ 1:16 ማብ ይመጣ።) 25:7 በራሳችሁ ላይ ክፉ ነገር አመጣችሁ 71:6 ይመጣ።

25:9 የሰሚንን ሕዝብ፤ ባቢሎንንና አጋርቺን የሚያጠቃልል ነው (1:15 እና ማብ ይመጣ።) አገልጋዪን ... ናብረኔዖርን 27:61 43:10 ይመጣ። እዚህ ላይ “አገልጋይ” የሚለው ቃል “እገዚአብሔርን አምና ተቀብሎ ማገልገልን” ሳይሆን “ጉዳይ ፈጻሚና ተላላክ አገልጋይ” ወይም “ፍርድ በእርሱ እግዚዔን፤ የሚፈጽምበት አገልጋይ” ለማለት ነው፤ ይህን ወይም አረማቸው ንጉሥ ቂርስ በኢ44:28 የጌታ “እረኛ”፤ በኢ44:51 ደግሞ “የተቀባ” እንደ ተባለው ነው። በሰዊቶም ምድርና የይሁዳን ምድር ማለት ነው። በአካባቢዋም ስራ ሕዝቦች በተፋ 19-26 ስም ዘርዝራቸው ተለይቶ ታውቋል። ፈጽሜም አጠፋቸዋለሁ የባቢሎንንም አባባል በሚያጸዩ ሁኔታ ለእገዚአብሔር ከብር ሲላ፤ ከተሞቹም የተነሣ አንድን ነገር ወይም ሰው ማጥፋትን የሚያመለክት ነው፤ 50:21-26፤ 51:3 ይመጣ። በተጨማሪም የዘፍ23:34 ማብ ይመጣ። ሰዎች የሚጸዩፋቸውና የሚሳለቁባቸውን የ18:16 ማብ ይመጣ። ለዘላለምም ባድማን 49:131 መዝ74:31 ኢላ58:12 እና ማብ ይመጣ።

25:11-12 ሰባ ዓመትን (29:10 ይመጣ።) ይህ ከሞላ ጉዳይ በማጠቃለት የተጠቀሰው አገዛ በመዝ90:101 በኢላ 23:15 እንደ ተጠቀሰው) ምናልባት ከ605 ዓ.ቅ.ክ (የቀ፣1 የጻፃ1:1 ማብ ይመጣ) እስከ 538 ዓ.ቅ.ክ ያለውን ጊዜ የሚያመለክት ላይ ሆነ አይቀርም፤ ይህ ወቅት የይሁዳ ሕዝብ ከሞርኮ መመለስ የጀመረበትን ጊዜ ያሳያል (2ዚያ36:20-23 ይመጣ። እንዲሁም የጻፃ91:2 ማብ ይመጣ።) ከዚህ 12 ላይ ያለው ‘ሰባ ዓመት’ እዚህ ሆኖ በ29:10 ላይ ያለው ‘ሰባ ዓመት’ አንድ ናቸው ማለት

አይቻልም። ከ586 ዓ.ቅ.ክ (ንጉሥ ለሱሞን ያሠራው ቤተ መቅደስ የወደደበት ጊዜ) እስከ 516 ዓ.ቅ.ክ (ዘናባቤል የቤተ መቅደሱን ሥራ የጨረሰበት ጊዜ) ድረስ ያለውን ጊዜ ሳያመለክት አይቀርም፤ የከነ7:5 ማብ ይመጣ።

25:11 ለጌራክ ... እገዚህም ሕዝቦች፤ የይሁዳ ምድርና በተፋ 19-26 ላይ ስማቸው የተጠቀሰው አካላቸው ማለት ነው።

25:12 የ... ንጉሥና ሕዝቡን ... አጠፋቸዋለሁ፤ 50:18 ይመጣ። የባቢሎን ከተማ በ539 ዓ.ቅ.ክ በሚደናውያንና በፋርስ ሰዎች እጅ ወድቃለች (ይሸውም ኢርምያስ የተናገረው ሰባ ዓመት ግብፁን አካባቢ ነበር፤ የተፋ 11-12 ማብ ይመጣ።) ስለ በደላቸው፤ 50:11-31-32፤ 51:6:49:53:56፤ ኢላ13:19 ይመጣ። ለዘላለምም ባድማ አደርጋታለሁ፤ 50:12-13፤ 51:26 ይመጣ። በተጨማሪም የኢላ13:20 ማብ ይመጣ።

25:13 መጽሐፍ፤ ልክ ከዚህ ቃል በኋላ የግሪኩ የብሉይ ኪዳን ትርጉም (የሰባ ሊቃናት ትርጉም) ከም46-51 ያለውን ክፍል አስገብቶ ይገኛል፤ ሆኖም ቅደም ተከተሉ ተደግሞ ከነበረው ይለያል።

25:14 ለብዙ ሕዝቦችን ሚዳን፤ ፋርስና አጋርቺዎችን ማለት ነው። ታላላቅ ንጉሥነት፤ ቂርስንና ግብረ አበርቆችን ነው። እንደ አድራሳቸውና ... እከፍላቸዋለሁ፤ 50:29፤ 51:24 ይመጣ።

25:15 በቀጣዩ የወይን ጠጅ የተሞላውን ይህን ጽዋ በተለይ በከፋዎች አካላብ ላይ የሚደርሰውን የእገዚአብሔርን ፍርድ የሚያመለክት ነው (ኢላ51:17 እና ማብ ይመጣ። በተጨማሪም 51:7፤ ኦር18:6 ይመጣ።) ወደ ምልክህም ሕዝቦች 1:5 እና ማብ ይመጣ።

25:16 ይንገዳገዳሉ ... ያብዳሉ፤ 13:12-14 እና ማብ፤ ራ14:48 ይመጣ። ከ ... ሰይፍ የተነሣ በጠጅ የሰከረ እንደሚንገዳገድና እንደሚወድቅ ሁሉ፤ የወጋቸው ሰይፍ ይጥላቸዋል፤ ከተም አይነሡም (ተፋ27 ይመጣ።)

25:17፤ በአካባቢ ላይ ስለሚመጣው የእገዚአብሔር ፍርድ፤ ኢርምያስ መናገሩን ያመለክታል።

25:18 ኢየሱሳልምንና የይሁዳን ፍርዱ ከሁሉ አስቀድሞ የሚመጣው በራሱ በእገዚአብሔር ሕዝብ ላይ ነው (ተፋ29 ይመጣ።)

ነገሥታቷንና ባለሥልጣናቸን፤¹⁹ የግብፅን
ንጉሥ ፈርዖንን፤ አገልጋዮቹን፤ ባለሥልጣ
ኖቹንና ሕዝቡን ሁሉ፤²⁰ በዚያ የሚኖሩትን
ድብልቅ ሕዝብ ሁሉ፤ የፆታ ምድር ነገሥታ
ትን ሁሉ፤ በአስቀላፍ፤ በጋዛ፤ በአቃሪያ
በአዛጣንም ሕዝብ ቅሬታ ያሉትን የፍልስ
ጥኤም ነገሥታት፤²¹ ኢደምን፤ ሞዓባን፤
አሞንን፤²² የጢርስንና የሲዶናን ነገሥታት
ሁሉ፤ ከባሕሩ ማዶ ያሉ የጠረፍ ምድር
ነገሥታትን፤²³ ድዳንን፤ ቴማንን፤ በ-ዝ
ን፤ ጠጉራቸውን፤ ዙሪያውን የሚከረከሙትን
ሕዝብ ሁሉ፤²⁴ የዐረብ ነገሥታትን
ሁሉ፤ በምድረ በዳ የሚኖሩትን የድረ-
በዳ ሕዝብ ነገሥታት ሁሉ፤²⁵ የዘምራ-
የኢሳውያን የሚዶን ነገሥታትን ሁሉ፤²⁶ በቅ
ርብና በሩቅ ያሉትን የሰሜን ነገሥታትንም
ሁሉ በማስታተል፤ በምድር ላይ ያሉትን መን
ግሥታት ሁሉ አጠባላቅቀው፤ ከእነዚህም
ሁሉ በኋላ የሺኸንን ንጉሥ ደግሞ ይጠባል።
²⁷ “አንተም እንዲህ ብለህ ንገራቸው፡ ‘የእ
ስራኤል ስምግብ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር
እንዲህ ይላል፡- ጠቡ፤ ስከሩ፤ አስታውሱም፤
ዳግመኛም ላትነሡ፤ በመካከላችሁ በምሰደው
ሰይፍ ፊት ወደቁ።’”²⁸ እነር ግን ጽዋውን
ከእጅህ ለመውሰድና ለመጠጣት እንቢ ካሉ፤
እንዲህ በላቸው፡- ‘የሰራዊት ጌታ እግዚ
አብሔር እንዲህ ይላል፤ በግድ ትጠጣላችሁ።
እንህ፤ ስሜ የተጠራበትን ከተማ
ማጥፋት እጀምራለሁ፤ ታዲያ ያለ ቅጣት
ታመልሳላችሁ? ሳትቀጡ አትለቀቁም፤

25:16 ቀ፡26-29፤
መዝሙር 31፤ኢርሚያስ
25:17 ኢርሚያስ 101፤
27:3
25:18 ዘፍ19፤13፤
ኢፍ12፤19፤24፤
29፤8፤ኢርሚያስ 13፤13፤
24፤9፤44፤22
25:19 2ኛነገሱ21፤
ኢሳ19፤1፤20፤3፤ኢር
44፤30፤መዝሙር29፤2
25:20 ዘፍ10፤19፤
23፤ኢሳ13፤3፤2፤ኢር
26፤6፤28፤18፤ኢር
47፤5፤ኢጥ1፤7-8፤
ሰፍ2፤4-7
25:21 ዘፍ25፤30፤
119፤37፤38፤ዘፍ23፤6
ኢር27፤3፤149፤1
25:22 ዘፍ10፤15፤
ኢሳ19፤29፤ኢሳ
11፤11፤48፤20፤66፤
20፤ኢር31፤1፤10፤አዝ
27፤15፤39፤6፤ፋፋ
11፤18
25:23 ዘፍ22፤21፤
25፤3፤15፤ኢር9፤26፤
49፤32
25:24 ቀ፡20፤28፤
9፤14
25:25 ዘፍ10፤22፤
25፤2፤ኢሳ2፤12፤2
25:26 ቀ፡9፤ኢሳ
23፤17፤ኢር50፤3፤9፤
51፤11፤41፤48
25:27 ቀ፡16፤28፤1
ኢሳ29፤9፤49፤26፤1
ኢር12፤12፤15፤17፤
አዝ14፤17፤12፤14፤
23፤32-34፤ኖህ3፤18
1፡2፤2፤16
25:28 ኢሳ51፤23

በምድር በሚኖሩት ሁሉ ላይ ሰይፍን እጠ
ራሁና ሳትቀጡ አታመልጡም፤ ይላል የሰ
ራዊት ጌታ እግዚአብሔር።”
³⁰ “እንግዲህ ይህን ቃል ሁሉ ትንቢት
ተናገርባቸው፤ እንዲህም በላቸው፤
“እግዚአብሔር ከላይ ይጮኻል፤
ከቅዱስ ማደሪያው ነጉድንዳማ ድምፁን
ያሰማል፤
በራሱ ምድር ላይ እጅግ ይጮኻል፤
እንደ ወይን ጨማቂዎች፤
በምድር በሚኖሩት ሁሉ ላይም
ያስገመግማል፤
³¹ እግዚአብሔር ከሕዝቦች ጋር ይፋረዳልና፤
ታላቅ ጨካኝነት እስከ ምድር ዳርቻ
ያስተጋባል፤
በሰው ሁሉ ላይ ፍርድን ያመጣል፤
ክፉዎችንም ለሰይፍ ይዳርጋል።
ይላል እግዚአብሔር።
³² የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤
“እነሆ፤ ጥፋት፤
ከእነር ወደ አገር እየተዛመተ
መጥቶአል፤
ብርቱ በውሎ ነፋሱ፤
25:29 ቀ፡27-30፤31፤ዘፍ28፤1፤2፤10፤መዝሙር5፤7፤ዘፍ11፤13፤1፤ኢሳ
10፤12፤24፤113፤4፤23፤7፤17፤ኢር31፤12፤14፤39፤1 25፤30 ኢሳ
16፤10፤42፤13፤63፤31፤መዝሙር46፤16፤8፤5፤ኢሳ43፤13፤6፤14፤19፤20
25፤31 ቀ፡29፤1፤መዝሙር12፤7፤ኢር2፤9፤35፤15፤9፤23፤19፤አዝ36፤5
25፤32 ዘፍ28፤49፤ኢሳ30፤25፤34፤2፤ኢር23፤19
፡23 ወይን በሩቅ ስፍራዎች ያሉትን
፡26 ሸኸን የባሉን ምስጢራዊ ቃል ነው።

በተጨማሪም ሕዝቡን¹⁶ 1፤ኢጥ4፤17 ይመ። ነገሥታታችንና፤
የ17፤20 ግብ ይመ። ባድግና ሰዎች የሚጸድቁላቸው መዘጋጃና
እርግጥን፤ ቀ፡9፤11፤ 18፤16፤19፤8 ይመ።
25፤19-26፤ በም 46፤51 እንዳለው ሁሉ፤ የመንግሥታቱ
ዘርዘር በጥብብ ጀምሮ በባህሉን ያስቃል፤ ደግሞ ግን (49፤23-
27 ይመ።) ተዘላለ፤ ሌሎች ጥቂቶች ቦታዎች ደግሞ ተጨም
ረዋል።
25፤19 የጥብብን 46፤2-28 ይመ።
25፤20 ድብልቅ ሕዝብ፤ ቀ፡24፤ ነህ13፤3 ይመ። የሥ
የኢፍ1፤1 ግብ ይመ። ፍልስጥላም፤ ያፋ7 ይመ። በተጨማሪም
የዘፍ10፤14 ግብ ይመ። አስቀላፍ፤ ጋዛ፤ አቃሪያን የመሳ፤18
ግብ ይመ። በአዛጣንም ሕዝብ ቅሬታ፤ ግሪካውን ታሪክ ጸሐፊ
ሄሮዶቶስ በዝግብ መሠረት፤ እነዚህን (እሸድድ) የጥብብ ንጉሥ
ረጅም ጦርነት ካካሄደበት በኋላ በጥብብ እጅ ወደቀች፤
እንዳልነበረችም ሆኖ ነበር፤ በእህምን ዘመን ግን ነዋሪዎች እንደ
ገና ሰፈሩባት (የነህ4፤7 ግብ ይመ።)
25፤21-22፤ 27፤3-5 ይመ።
25፤21 ኢደምን፤ 49፤7-22 ይመ። በተጨማሪም የዘፍ
36፤1 ግብ ይመ። ሞዓባን፤ አሞንን፤ 48፤1-49፤6 ይመ። በተጨ
ማሪያ የዘፍ19፤36-38 ግብ ይመ።
25፤22፤ የጢርስንና ሲዶናን 47፤4 ይመ። በተጨማሪም
የኢሳ23፤1-2፤12 ግብ ይመ። ከሰራሩ ግዶ ያሉ የጠረፍ
ምድር፤ ደሴቶችን ባሕር ገጠም የሆኑ አካባቢዎች ነበሩ፤ እንዳን
ደቼም ከጢርስና ሲዶና የወደብ ከተሞች በስተ ምዕራብና በስተ
ሰሜን ምዕራብ ይገኙ የነበሩ የፈንቄያውያን ትች ማሳት የነበሩ
በታዎች ናቸው (የሕዝ27፤15፤ የሕን11፤18 ግብ ይመ።)
25፤23 ድዳንን 49፤8 ይመ። በተጨማሪም የኢሳ21፤13፤
የሕዝ25፤13 ግብ ይመ። ቴማንን፤ የኢሳ21፤14 ግብ ይመ።
በ-ዝን ወደ ሥራሐ አካባቢ የሚገኝ በራሱ ቦታ ነበር። ጠጉ
ራቸውን ዙሪያውን የሚከረከሙትን ሕዝብ ይህን አባባል
አንዳንዶቹ፤ “ከሩቅ ስፍራ ያለ ሕዝብ” ብለው ይተረጎሙታል፤
የ9፤26 ግብ ይመ።
25፤24 ዐረብ 49፤28-33 ይመ። በተጨማሪም 3፤2

ይመ። ድብልቅ ሕዝብ፤ ቀ፡20፤ ነህ13፤3 ይመ። እንዳንዶች
ይህንን “መጽተኞች” ብለው ይተረጉማሉ፤ በዕብራይስጡ ለዚህ
የገባው ቃል “ዐረብ” እንዲሁም “መጽተኞች” ከሚሉት ቃላት ጋር
የጋራ ሥርወ ቃል አላቸው።
25፤25 የዘምራ፤ ይህ ስም ከእስራኤላውያን ንጉሥ ስም ጋር
እንደ አንድ መቁጠር የለም፤ የዘምራ የሚለው ቃል ምናልባት
ከጡራ ለአብርሃም ከወሰደችለት ሰው ስም ጋር አንድ ሳይሆን
አይቀርም (የዘፍ25፤1-2 ይመ።) ከምራ የተባለው የት እንደ ሆነ
በውል ያልታወቀው ሁሉ ስፍራ ስሙን ያገኘው ከዛምራ ሳይሆን
አይቀርም። የኢሳምያን 49፤34-39 ይመ። በተጨማሪም የዘፍ
10፤22 ግብ ይመ። የደዳንን ይህ መንግሥት የኋላ ጓዳ ባቢ
ሉንን ለመውጋት ከፋርስ መንግሥት ጋር እበረ (51፤11፤28
ይመ። በተጨማሪም የኢሳ13፤17 ግብ ይመ።)
25፤26፤ የሸኸን የባሉን ምስጢራዊ መጠሪያ ነው።
ይጠግል፤ እግዚአብሔር ዓላማውን የሚፈጽምና የሆነ
ሰው ወይም መንግሥት ራሱ ካመፀ፤ በጊዜው ከመቀጣት አያመ
ልጥም (51፤48-49 ይመ።)
25፤27 በሃብደው ሰይፍ ፊት ወደቁ፤ የቀ፡16 ግብ
ይመ።
25፤29 እጀምራለሁ፤ የቀ፡18 ግብ ይመ። ስሜ የተጠራ
በትን ከተማ፤ ኢየሱሳምን ማለት ነው (የ7፤10 ግብ ይመ።)
25፤30 እግዚአብሔር ከላይ ይጮኻል ... ነጉድንዳማ
ድምፁን ያሰማል፤ የኢሳ43፤16፤ የአዝ፤1፤2 ሐሳብ እዚህ ላይ ይን
እባረቃል (ያንኑ ግብ ይመ። በተጨማሪም ሆሴ11፤10፤ እሞ3፤8
ይመ።) በራሱ ምድር የይሁዳን አገር ማለት ነው። እንደ ወይን
ጨማቂዎች። የአገመግማል፤ ኢሳ9፤3፤ 16፤9-10፤ 63፤3 እና
ግብ ይመ። በተጨማሪም ኢሳ16፤10 እና ግብ ይመ።
25፤31 ታላቅ ጨካኝነት በጦርነት ጊዜ የሚሰጠውን
የውክታ ድምፅ እግዚአብሔር የገነ ነው (አዎ2፤2 ይመ።) ይፋረ
ዳልና ... ፍርድን ያመጣል፤ የ2፤9 ግብ ይመ። በተጨማሪም
2፤35፤ 12፤1 ይመ።
25፤32 ብርቱ በውሎ ነፋሱ ከምድር ዳርቻ፤ የእግዚአ
ብሔር ቀጣ (23፤19 ይመ።) በባቢሎናውያን ወረራ አማካይነት

ከምድር ዳርቻ ተነሥቶአል።

³³በዚያን ጊዜ በእግዚአብሔር የተገደሉት ከምድር ዳር እስከ ምድር ዳር በሁሉ ስፍራ ተረፍረፈው ይታያሉ፤ እንደ ጉድፍ በምድር ላይ ይጣላሉ እንጂ፤ አይለቀሰላቸውም፤ ሬሳቸውም አይሰበሰቡም፤ አይቀበረምም።

³⁴እናንተ እረኞች፤ አልቅሱ፤ ዋይ በሉ፤ እናንተ የምንጋው ጌቶች፤ በዐመድ ላይ ተገክባለሉ፤ የምትታረዱበት ቀን ደርሶአልና፤ እንደ ውብ የሽክላ ዕቃ ወድቃችሁ ትከሰክላላችሁ።

³⁵እረኞች የሚሸሹበት፤ የምንጋ ጠባቂዎችም የሚያመልጡበት የለም።

³⁶እግዚአብሔር ማስማሪያቸውን አጥፍቶአልና፤ የእረኞችን ጨካኝነት፤ የምንጋ ጠባቂዎችን ዋይታ ስሙ።

³⁷ከእግዚአብሔር ጽኑ ቀጣ የተነሣ፤ ሰላማዊው ምድር ባድማ ይሆናል።

³⁸እንደ አንበሳ ከጉሬው ይወጣል፤ ከአስጨናቂው ሰይፍ፤ ከቀጣውም የተነሣ፤ ምድራቸው ባድማ ትሆናለች።

በኢርምያስ ላይ የግድያ ዛቻ

26በይሁዳ ንጉሥ፤ በኢዮሲስ ልጅ፤ በአዮአቂም ዘመን መገማገሥት መጀመሪያ ላይ ይህ ቃል ከእግዚአብሔር ዘንድ መጣ፤ ²⁴“እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ በእግዚአብሔር ቤት አደባባይ ቆመህ፤ ለማዋላክ ወደ እግዚአብሔር ቤት ከይሁዳ ከተሞች ለሚመጣው ሕዝብ ሁሉ ተናገር፤

25:33 መዝገብ 31
ኢሳይያስ 16:14
ኢሳይያስ 17:20
25:34 መዝገብ 42
ኢሳይያስ 61:2
61:22
28:15
151:40
110:31
114:7
25:35 ኢየሱስ 120
25:36 ኢሳይያስ 261
23:1
110:11
25:38 መዝገብ 51
ኢየሱስ 101:16
ኢሳይያስ 47
26:44
22:46
151:16
50:16
26:41 2ነገር 36
26:42 ተገኝ 118
4:21
ኢሳይያስ 17:17
19:19
14:17
28:20
ኢሳይያስ 20:27

26:3 ዘጸአት 21
2ኢሳይያስ 12-13
ኢሳይያስ 55:7
ኢሳይያስ 18:8
135:4
153:67
26:4 ዘጸአት 1-23
33:18
ኢሳይያስ 26:11
91:6
ኢሳይያስ 18:25
26:5 ያሳቤ 24
ኢሳይያስ 12:13
ኢሳይያስ 25:4
144:5
26:6 ዘጸአት 251
ኢሳይያስ 18:1
10:18
31
12:22
26:8 ዘጸአት 15-16
ኢሳይያስ 26:11
21
26:9 ዘጸአት 32
ኢሳይያስ 11:14
26:10 ተገኝ 118
26:11 ኢሳይያስ 34
191
26:12
26:13 ዘጸአት 201
መዝገብ 11
ኢሳይያስ 11:21
118:23
26:16
61:11

አንዲትም ቃል ሳታስቀር የማገዝህን ሁሉ ንገራቸው። ፡ምናልባትም ስምተው እያንዳንዳቸው ከክፉ መንገዳቸው ይመለሱ ይሆናል፤ እኔም ስለደረጉት ክፉት ላመጣባቸው ያሰብሁትን ቅጣት እተዋለሁ። ‘እንዲህም በላቸው፤ ‘እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ባትሰሙኝና የሰጠችሁን ሕጌን ባትጠብቁ፤ ‘ልትሰሟቸው ይገባ የነበረውን ወደ እናንተ ደጋግሜ የላክኳቸውን የአገልጋዮቼን የነበያትን ቃል ባትሰሙ፤ ‘ይህን ቤት እንደ ሴሎ አደርጋለሁ፤ ይህችንም ከተማ በምድር ሕዝብ ሁሉ ፊት የተረገ መች አደርጋታለሁ።”

⁷ኢርምያስ ይህን ቃል በእግዚአብሔር ቤት ሲናገር፤ ካህናቱና ነቢያቱ፤ ሕዝቡም ሁሉ ሰሙ። ‘ነገር ግን ኢርምያስ እግዚአብሔር ለሕዝቡ ሁሉ እንዲናገር ያዘዘውን ሁሉ ተናግሮ በጨረሰ ዜገ፤ ካህናቱ፤ ነቢያቱና ሕዝቡም ሁሉ ይዘውት እንዲህ አሉ፤ “አንተ መገደል አለብህ! ‘ይህ ቤት እንደ ሴሎ ይሆናል፤ ይህችም ከተማ ባድማና ወና ትሆናለች ብለህ በእግዚአብሔር ስም ለምን ትንቢት ትናገራለህ?” ፡ሕዝቡም ሁሉ በእግዚአብሔር ቤት ውስጥ ተሰብስበው ኢርምያስን ከበቡት።

¹⁰የይሁዳም ባለሥልጣናት ስለ እነዚህ ነገሮች ሰሰሙ ጊዜ፤ ከቤተ መንግሥት ወደ እግዚአብሔር ቤት ወጡ፤ በእግዚአብሔር ቤት፤ ‘አዲሱ በር በተባለው መግቢያ ተቀመጡ። ¹¹ካህናቱና ነቢያቱም ለባለሥልጣናቱና ለሕዝቡ ሁሉ፤ “በጀርአችሁ እንደ ሰማችሁት ይህ ሰው በዚህች

³⁸ ኢሳይያስ የዕብራይስጥና የሰባን ሊቃናት ትርጉሞች (ኢርሳይያስ 16 እና 50:16 ይመ.) ተግባራዊ

ወደ ይሁዳ ምድር መፋጠኑን የሚያመለክት ነው (የኢሳይያስ 25 ማብ ይመ)።

25:33 እንደ ጉድፍ በምድር ላይ ይጣላሉ ... አይለቀሰላቸውም፤ ከ8:2 ተደግገው ሐሳብ ባሉ (ያንኑ ማብ ይመ)። በ16:4 ላይ ይህ ቃል አለ።

25:34-36 እረኞች ... የምንጋው ጌቶች፤ 10:21 22:22 ይመ።

25:34 በዐመድ ላይ ተገክባለሉ፤ “በዐፈር ቀን ተገክባለሉ” የሚሉ ትርጉሞች አሉ (6:26 ይመ)። ቀን ደርሶአልና (የምትታረዱበትን) በኢሳይያስ 4:18 ይመ። እንደ ውብ የሽክላ ዕቃ ... ትከሰክላላችሁ፤ በ22:28 ላይ ስለ ንጉሡ ስለ ኢኮን ያን ከተገኘው ጋር ያነጻጽሩ።

26:1-24፤ ኢርምያስ በምግ ላይ፤ በቤተ መቅደስ አደባባይ ካስተላለፋቸው መልእክቶች ውስጥ (የ7:1 10-25 ማብ ይመ)፤ የአንዱ መልእክት አጭር መግለጫና (ቀፋ-6) ውጤቱ (ቀፋ-7) በዚህ ክፍል ቀርቦአል።

26:1 ሰሙ መንግሥት መጀመሪያ ላይ፤ 27:1 ይመ። ዘመኑ 609-608 ዓ.ቅ.ዘ እንደ ሆነ ይገመታል።

26:2 በእግዚአብሔር ቤት አደባባይ፤ ‘አዲሱ በር’ በተባለው መግቢያ (ቀፋ-10 ይመ። በተጨማሪም የ7:2 ማብ ይመ) አጠገብ ላይሆን አይቀርም። ለማዋላክ ... ለሚመጣው 7:2 እና ማብ ይመ። እንዲትም ቃል ሳታስቀር፤ ዘጸአት 2 እና ማብ ይመ። ኢርምያስ ሰዎቹን ስለ ፊራ እግዚአብሔር ከነገረው አንዳንዱን መሪር ቃል ለማስቀረት ተፈትኖ፤ ሁለት ልብ የመሆን ሁኔታ ሳያጋጥመው አልቀረም።

26:31 7:13-5:7 ይመ። ይመለሱ ይሆናል፤ ቀፋ-13:19 ይመ። በተጨማሪም የ4:28፤ የ18:7-10 ማብ ይመ።

26:4 ባትሰሙኝና፤ ቀፋ-51 7:13 ይመ። ሕጌን 7:6-9 እና ማብ ይመ።

26:33 መዝገብ 31
ኢሳይያስ 16:14
ኢሳይያስ 17:20
25:34 መዝገብ 42
ኢሳይያስ 61:2
61:22
28:15
151:40
110:31
114:7
25:35 ኢየሱስ 120
25:36 ኢሳይያስ 261
23:1
110:11
25:38 መዝገብ 51
ኢየሱስ 101:16
ኢሳይያስ 47
26:44
22:46
151:16
50:16
26:41 2ነገር 36
26:42 ተገኝ 118
4:21
ኢሳይያስ 17:17
19:19
14:17
28:20
ኢሳይያስ 20:27

26:3 ዘጸአት 21
2ኢሳይያስ 12-13
ኢሳይያስ 55:7
ኢሳይያስ 18:8
135:4
153:67
26:4 ዘጸአት 1-23
33:18
ኢሳይያስ 26:11
91:6
ኢሳይያስ 18:25
26:5 ያሳቤ 24
ኢሳይያስ 12:13
ኢሳይያስ 25:4
144:5
26:6 ዘጸአት 251
ኢሳይያስ 18:1
10:18
31
12:22
26:8 ዘጸአት 15-16
ኢሳይያስ 26:11
21
26:9 ዘጸአት 32
ኢሳይያስ 11:14
26:10 ተገኝ 118
26:11 ኢሳይያስ 34
191
26:12
26:13 ዘጸአት 201
መዝገብ 11
ኢሳይያስ 11:21
118:23
26:16
61:11

26:51 7:13-26 ይመ። የአገልጋዮቹን የነቢያትን የ7:25 ማብ ይመ። ደጋግሞ የ7:13 ማብ ይመ።

26:6 ይህን ቤት እንደ ሴሎ አደርጋለሁ፤ ቀፋ-9 ይመ። በተጨማሪም የ7:12 ማብ ይመ። የሚችንም ከተማ እየሩሳሌምን ነው። የተረገመች፤ 24:91 25:18 ይመ። በተጨማሪም የዘክርያስ 13 ማብ ይመ።

26:8 አንተ መገደል አለብህ በዘክርያስ 17 ላይ ተመሳሳይ የዕብራይስጥ ሐረግ፤ “ሞትን ትሞታለህ” ተብሎ ተተርጉሞአል። ወደዚህኛው ሐረግ በጣም የሚቀርበው ተመሳሳይ ሐረግ የመሴን ዘን በተባለው ሰው ላይ የሚደርሰውን የመጨረሻ ቅጣት ይገልጻል (ለምሳሌ፡- ዘጸአት 15:17፤ ዘጸአት 16:17-21፤ ዘጸአት 18:20 ይመ። ከ1ነገ 21:13 ጋር ያነጻጽሩ።)

26:9 ከበረከት፤ ለበጎ ሳይሆን ክፉ ዐላማ በመያዝ ነው (ዘክርያስ 16:3 ይመ)።

26:10 የይሁዳም ባለሥልጣናት፤ በቤተ መቅደስ አካባቢ ለሚነሣ ለማንኛውም ክርክር ሕጋዊ መፍትሔ የመስጠት ጎሳፊነት አለባቸው። ካህናቱና ሐሰተኞቹ ነቢያት እየሩሳሌምንና ቤተ መቅደሷን ከተሞች እንደር በተለየ ዐይን ስለሚመለከቱት፤ ኢርምያስ ስለ ከተማዋና ስለ እግዚአብሔር ቤት መፍትሔ ትንቢት እየተናገረ ስለ ነበር፤ የሞት ፍርድ እንደሚገባው ገለጽ (ቀፋ-8:9-11 ይመ።)፤ ሆኖም ኢርምያስ የመከላከያ መልሱን ባቀረበ ጊዜ ነገሩን ስምተው ካመዘኑ በኋላ (ቀፋ-12-15)፤ እርሱን የሚደግፍ ውሳኔ አስተላለፉ (ቀፋ-16)። ሕዝቡም በወጣዋይ ለጽግታቸው በመጀመሪያ ኢርምያስን ተቃውመው ነበር (ቀፋ-8:9)፤ ደደግፉትም ጀመር (ቀፋ-16)። ‘አዲሱ በር’፤ 36:10 ይመ። ምናልባት፤ ‘የላይኛው የብንገሮች በር’ ከተባለው ጋር (20:2 እና ማብ ይመ) አንድ ሳይሆን አይቀርም።

26:11፤ እዚህ ላይ የኢርምያስ ጠላቶች የመከላከያ መልስ

ከተማ ላይ ትንቢት ስለ ተናገረ ሞት ይገባዋል” አለ።

¹²ኤርምያስም፤ ለባለሥልጣናቸውና ለሕዝቡ ሁሉ እንዲህ አለ፡ “የሰማችሁትን ሁሉ በዚህ ቤትና በዚህች ከተማ ላይ ትንቢት እንድናገር እግዚአብሔር ልከኛል። ¹³አሁንም መንገዳችሁንና ሥራችሁን አስተካክሉ፤ ስምዛባችሁን እግዚአብሔርን ታዘዙ። እግዚአብሔርም በእናንተ ላይ ለማምጣት የተናገረውን ክፉ ነገር ይተዋል። ¹⁴ስለ እኔ ከሆነ ግን እነሆ፤ በእጃችሁ ነኝ፤ መልካምና ተገቢ መስሎ የሚታያችሁን ሁሉ እድርጉ ብኝ። ¹⁵ነገር ግን የሰማችሁትን ይህን ሁሉ ቃል በጆሮአችሁ እንድናገር እግዚአብሔር በእርግጥ ስለ ላከኝ ብትገድሉኝ፤ የንጹሕ ሰው ደም በማፍሰሳችሁ እናንተ ራሳችሁን ይህቺን ከተማ፤ በውስጧም የሚኖረውን በደለኛ እንዳታደርጉ ተጠንቀቁ።”

¹⁶ባለሥልጣናቸውና ሕዝቡም ሁሉ ለካህናትና ለነቢያት፤ “ይህ ሰው በሕምሳካችን በእግዚአብሔር ስም ተናግሮአልና ሊገደል አይገባውም” አለ።

¹⁷ከእገሩ ሽማግሌዎችም አንዳንዶቹ ተነሥተው ለተሰበሰበው ሕዝብ ሁሉ እንዲህ አለ፡ “ሞራታዊው ሚካያስ በይሁዳ ንጉሥ በሕዝቅያስ ዘመን፤ ለይሁዳም ሕዝብ ሁሉ እንዲህ ሲል ትንቢት ተናግሮ ነበር፤ ‘የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ “እጾች እንደ እርሻ ትታረባለች፤

26:12 ሉፋ፡8+151፤ ሉፋ፡8+151፤ ሉፋ፡7+151፤ ሉፋ፡4+18፡20፤29
26:13 ሉፋ፡7+51፤ 11+14+18፤14፤21
26:14 ሉፋ፡9+251፤ ሉፋ፡38፤5
26:15 ሉፋ፡12፤18፤19፤101፤ሉፋ፡17
26:16 ሉፋ፡101፤ሉፋ፡23+9፤29
26:18 2፡27+59፤1፤104፤21፤ሉፋ፡31፤ሉፋ፡91፤111፤74፤1፤11፤14፤1፤1፤1፤8+3

26:19 ዘ፡32+14፤14፡መ፡13+12፤1፤18፤313፤12፤ፋ፡24-26፤ሉፋ፡37+14-20፤ሉፋ፡18+144፤7፤10፤21፤0
26:20 ሉፋ፡9+17
26:21 ሉፋ፡10፤18፤31፤21፤1፤7፤1፤9፤21፤ሉፋ፡301፤ፋ፡10፤23፤23+37
26:22 ሉፋ፡36፤12፤25
26:23 2፡27+23፤6፤1፤0፤11፤37
26:24 2፡27+22፤12፤

እየሩሳሌም የፍርስራሽ ክምር ትሆናለች፤ የቤተ መቅደሱም ተራራ፤ ዳዋ የወረሰው ኩረብታ ይሆናል።”

¹⁹“ታዲያ፤ የይሁዳ ንጉሥ ሕዝቅያስም ሆነ የይሁዳ ሕዝብ ሁሉ ገደሉትን? ሕዝቅያስ እግዚአብሔርን ፈርቶ ምሕረት አልቅሰምን? እግዚአብሔርን በእነርሱ ላይ ለማምጣት ያሰበውን ቅጣት አልተወምን? በራሳችን ላይ እኮ ታላቅ ጥፋት እያመጣን ነው።”

²⁰ደግሞም የቀርያትደግሪም ሰው፤ የሽማግሌ ልጅ አርዮ፤ በእግዚአብሔር ስም ትንቢት የተናገረ ሌላው ወገኑ አርሰም እንደ ኤርምያስ በዚህች ከተማና በዚህ ምድር ላይ ትንቢት ተናግሮ ነበር። ²¹ንጉሥ አዮአቄም፤ የጦር አለቆቹና ባለሥልጣናቹ ሁሉ ይህን በሰው ጊዜ፤ ንጉሡ ሊገድለው ሊለገ፤ አርዮም ይህን ስምቶ በፍርሃት ወደ ግብፅ ሸሸ። ²²ይሁን እንጂ ንጉሥ አዮአቄም የዓክሮንን ልጅ ኤልናታንንና ከእርሱም ጋር ሌሎችን ሰዎች ወደ ግብፅ ላካቸው። ²³እነርሱም አርዮን ከግብፅ አምተተው፤ ወደ ንጉሥ አዮአቄም ወሰዱት፤ እርሱም በሰይፍ ገደለው፤ ራሳውንም ተራ ሰዎች በሚቀበሩበት ስፍራ ጣለው።

²⁴ነገር ግን የሳፋን ልጅ አኪቃም ከእርሱ ጋር ሚካያስ 3+12

ለመስጠት ጊዜ ሳይሰጡት፤ ቶሎ ሲፈርዱበት ይታያል (ዘ፡819+6 ይመ)።

26:12 እግዚአብሔር ልከኛል፤ ዘ23+21 ጋር ያገናኘበ፡፡
26:13 መንገዳችሁንና ሥራችሁን አስተካክሉ፤ የ7+3 አባባል እዚህ ላይ ተደግሞአል (በተጨማሪም 18+11፡ 35+15 ይመ)። ይተዋል፤ ቀ3፡19 ይመ። በተጨማሪም የ4+28፤ የ18+7-10 ማብ ይመ።

26:15 የንጹሕ ሰው ደም፤ 7+6 እና ማብ ይመ፤ በተጨማሪም ማቴ27፡24-25፤ ሐሥ፤28 ይመ።

26:16፤ ከቀ11 ጋር ያገናኘበ፡፡ የቀ10 ማብ ይመ።

26:17 ሽማግሌዎችም፤ 19+1 ይመ፤ በተጨማሪም የዘ፡3+16 ማብ ይመ።

26:18-19፤ ሽማግሌዎቹ ከእንደ ምዕተ ዓመት በፊት የነበረውን ሚካያስን የታሪክ ማስረጃ እድርገው ይጠቅሱታል፤ እርሱና አላዲያስ በዘመናቸው የነበረውን ንጉሥ ሕዝቅያስን ስለ ሕዝቡ ምሕረት እየጠየቀ እንዲጸልይ አግብተውት ነበር። እግዚአብሔርም የንጉሡንና የነቢዩን ጸሎት በመሰማት በገፀ1 ዓ. ቅ.ክ እየሩሳሌምንና ቤተ መቅደሱን ከተፋት እድናአል (ሉሳ 37+33-37 ይመ)።

26:18 ሞራታዊው ሚካያስ፤ የነቢዩ የሚክያስ የትውልድ ከተማ ሞራት ወይም ሞራሽጉጌት በደቡብ-ሰሜን ትገኝ ነበር (ሚክ1፡14 ይመ)። እጾች ... ትታረባለች ... ዳዋ የወረሰው ... ይሆናል፤ ከሚክ3+12 ቃል በቃል የተጠቀሰ ነው፤ በእነዚህ ዜጃዎች ውስጥ አንድ ነቢይ ከሌለው በመተቀሰ ሲጸፍና ከቸት ባንድ ተጠቀሰም በግልጽ ሲያስቀምጥ የታየው በእዚህ ክፍል ነው።

26:19 ምሕረትን አልለመንም? የዕብራይስጡ ሐረግ ቃል በቃል ሲተረጎም “ፊትኝ አልዳሰንምን?” የሚል ነው (ከመዝ119+58 ጋር ያገናኛል)። ወይም “ጉንጨን አልዳሰንምን?” ማለት ይሆናል (ዘ፡32+11፤ 1፡መ፡13+12፤ 2፡27+13+4 ይመ)። አልተወምን? ቀ3፡13 ይመ፤ በተጨማሪም የ4+28፤ የ18+7-10 ማብ ይመ።

26:20-23፤ በዚህ ክፍል ያለው ታሪክ የጣው፤ መልካሙ ንጉሥ ሕዝቅያስን የጌታን ነቢያት እንዲገኙ በበጎነት እንደ ተንከባከባቸውና ከፋው ንጉሥ አዮአቄም ግን ምን ያህል ችግር

እንዳደረሰባቸው በማንጸጸር ለማሳየት ብቻ እንጂ፤ የታሪኩ ሂደት ከኤርምያስ ዘመን ጋር ግንኙነት የኖረት አይደለም።

26:20 ለርዮ፤ ይህ ሰው ከብሉይ ኪዳን ውስጥ በየትኛውም ስፍራ ሰው ተጠቅሶ አይገኝም፤ ይህን እንጂ “የሰቢ መልእክተኛ” በተባለው የጽሑፍ ግኝት ውስጥ እንደ ተጠቀሰ ይገነገራል (የ34+7 ማብ ይመ)።

26:21 የጦር አለቆቹና፤ ዕብራይስጡ፤ ቃል በቃል ሲተረጎም፤ “እያሳን ሰዎች” የሚል ነው (ምናልባት የክብር ዘወቅት ሳይሆን አይቀሩም)። ለርዮም ... ወደ ግብፅ ሸሸ፤ ሸሸት ማረ ራት ትልቅ ስሕተት ነበር፤ ምክንያቱም አገር ጥሎ መሄድ ራሱ ከክእሪትና ዐመፅ፤ ከማንጥጥ፤ የቄጠራል፤ ሊሞት የበቃውም ይህ ስለ ተጨመረበት ሳይሆን አይቀርም።

26:22 የዓክሮን ልጅ ኤልናታንንና፤ ከንጉሥ አዮአቄም ከፍተኛ ባለሥልጣናት እንዲ ነበር (36+12 ይመ)፤ በሌላ ጊዜ ኤርምያስ በሚናገረው ትንቢት ልቡ ተነክቶ ነበር (36+16 ይመ)፤ ንጉሡ የኤርምያስን የብራና መጽሐፍ እንዳያቃጥል ለመሆኑ (36+25)፤ ነቢዩም እንዲደግቅ አስጠነቀቀው (36+19)። ኤልናታን (ምናልባትም ይህንኛ ሊሆን ይችላል) የተባለ ሰው አዮአቄም አማት ነበር (2፡27+24+6፡8 ይመ)። ዓክሮን የተባለው ሰው ደግሞ (የዚሁ የኤልናታን አባት ሊሆን ይችላል) ከንጉሥ አዮሲያስ ባለሥልጣናት እንዲ ነበር (2፡27+22+12፡14 ይመ፤ በተጨማሪም የቀ24 ማብ ይመ)።

26:23 ለርዮ፤ ከግብፅ አምተተው፤ አዮአቄም የጸገ ማዊው ፈርዖን ጌኪዕ አገልጋይ እንዲሆን በተሰጠ ጊዜ 2፡27 23+34-35 ይመ)፤ ግብፅ በይሁዳ ላይ ከጣለችው ግዴታ አንዱ አስረኛ የመለዋወጥ ስምምነት ነበር። አዮአቄም ... በሰይፍ ገደለው፤ ኤርምያስም የእግዚአብሔር ጥበቃ ባይበዛለት ኖሮ፤ ተመሳሳይ ዕድል በገጠመው ነበር (36+26 ይመ)። ተራ ሰዎች በሚቀበሩበት ስፍራ፤ የ17፡19 ማብ ይመ። ተራ ሰዎች ሲሞቱ የሚቀርሱት፤ ከአዮሩሳሌም በስተ ሥራራት በሚገኘው በቂድራን ሸለቆ ውስጥ ነበር (2፡27+23+6 ይመ)።

26:24 የሳፋን ልጅ አኪቃም፤ ከንጉሥ አዮሲያስ ባለሥልጣናት እንዲ ነበር (2፡27+22+12፡14 ይመ)፤ በቀ22 ላይ የኤልናታን አባት ይሆናል ከሚባለው ከዓክሮን ጋር አብረው

ምያስ ጉን ስለ ቆመ፤ ኢርምያስ ይገደል ዘንድ ለሕዝቡ ዐልፎ አልተሰጠም።

የይሁዳ በናቡከደነፆር ሥር መውደቅ

27 በይሁዳ ንጉሥ በኢዮስያስ ልጅ በሲዲቅያስ ዘመን መገገሥት መጀመሪያ ላይ ይህ የአገዚአብሔር ቃል ወደ ኤርምያስ መጣ፤ “አገዚአብሔርም እንዲህ አለኝ፡ “የዕንጨት ቀንበር ሠርተህ በጠፍና ግንቅ አያደዘውና በዐንገትህ አስገባው፤ ወደ ይሁዳ ንጉሥ ወደ ሲዲቅያስ ወደ ኢዮሱሊም በመጡት ሰዎች በኩል ለኢደም፤ ለሞግብ፤ ለአሞን፤ ለጢርስና ለሲዶና ነገ ሥታት መልእክት ላከ። “ለጌቶቻችሁም እንዲያሳውቁ እንዲህ ብለህ ንገራችው፤ ‘የእስራኤል ስምሳክ የሰራዊት ጌታ አገዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ “ለጌቶቻችሁ ይህን ንገሯቸው፤ ታላቁ ገይለና በተዘረጋው ከንዴ ምድርን፤ በላይዋ የሚኖሩትን ሰዎች እንሰባት ፈጥራለሁ፤ ለምወደም እሰጣለሁ።” ስሁንም እነዚህን አገሮች ሁሉ ለአገልጋዩ ለባቢሎን ንጉሥ ለናቡከደነፆር አሳልፈ እሰጣለሁ፤ የዱር አራዊት እንኳ እንዲዝለት አደርጋለሁ።” የእርሱ አገር በተራው ለሌሎች እስከሚገባበት ጊዜ ድረስ፤ ሕዝቦች ሁሉ ለእርሱ፤ ለልጁና ለልጅ ልጁ ይገዛሉ፤ በዚያን ጊዜ ብዙ ሕዝቦችና ታላላቅ ነገሥታት እርሱን

27+1 2ኤና36+11
27+2 1ኤ26+131
17+22+11
27+3 1ኤ10+151
1ኤ25+17+21+22
27+5 1ኤ11+1251
1ኤ49+291መዝ1151
161 474+17
27+6 1ኤ21+171
25+9128+14147
2437-38
27+7 2ኤና36+201
1ኤ25+12+141
51+471475+18+28

27+8 1ኤ5+121
9+161141+121219
27+9 1ኤ30+271
1ኤ71+11ኤ13+11
13+111ኤ44+251
1ኤ6+14123+251
ሕዝ31+23
27+10 2ኤ23+271
1ኤ23+251ማር13+5
27+11 1ኤ6+21ኤር
21+9
27+12 1ኤ17+41
21+9
27+13 1ኤ14+121
ሕዝ18+31

ይገዙታል።
“...ነገር ግን ለባቢሎን ንጉሥ ለናቡከደነፆር የማይገዛ፤ ዐንገቱንም ከቀንበር በታች ዝቅ የማያደርግ ግንኙነትንም ሕዝብ ወይም መንግሥት በእጁ እስከማጠፋው ድረስ በሰይፍና በራብ፤ በመቅሠፍትም እቀጣጥለሁ፤ ይላል አገዚአብሔር፤” ስለዚህ፤ “የባቢሎንን ንጉሥ አታገለግሎም” የሚሏቸውን ነቢያታችሁን፤ ሚርተኞቻችሁን፤ ሕልመኞቻችሁን፤ መናፍሰት ጠሪዎቻችሁንና መተተኞቻችሁን አትሰሙ፤¹⁰ከምድራችሁ እንድትፈናቀሉ፤ እኔም እንዳሳድዳችሁና እንዳጠፋችሁ የሐሰት ትንቢት ይነግሯችኋልና።¹¹ነገር ግን ከባቢሎን ንጉሥ ቀንበር በታች ዐንገቱን ዝቅ የሚያደርገውንና የሚያገለግለውን ግንኙነትም ሕዝብ በገዛ ምድር እንዲቀርና እያረሰም በዚያ እንዲኖር አደርገዋልና፤ ይላል አገዚአብሔር።”

¹²ለይሁዳ ንጉሥ ለሲዲቅያስም ይህንኑ መልእክት እንዲህ ብዬ ነገርሁት፤ “ዐንገታችሁን ከባቢሎን ንጉሥ ቀንበር በታች ዝቅ አድርጉ፤ እርሱንና ሕዝቡን አገልግሉ፤ በሕይወትም ትኖራላችሁ።¹³አንተና ሕዝብህ፤ አገዚአብሔር ለባቢሎን ንጉሥ አልገዛም ያለውን ሕዝብ ባስጠነቀቀሰት በሰ

¹⁴ ተቂት የሰብራይስጥ ጽሑፎችና የሰርሰት ትርጉም (1ኤ 27+12 1ኤ 28+1)፤ አገድ የሰብራይስጥ ጽሑፍት ሊያለቀም ይላሉ (ለብረትም የሰብሳ ሊቃናት ትርጉሞች ይህ ተትህ ቀጥሮ የላቸውም)።

በሊሥልጣን ነበሩ (የቀ፡22 ግብ ይሁዳ)። ለኪቃም ኢዮሱሊም በ586 ዓ.ቅ.ዘ ከወደመች በኋላ፤ የይሁዳ ገዥ የሆነው የሳልላያስ አባት ዝር (40+5 ይሁዳ)፤ ሳልላያስ ለኢርምያስ ጥፋ ወዳጁ ሆኖ (39+14 ይሁዳ)፤ ስኢርምያስ ጉን ስለ ቆመ፤ እኪቃም በኢየሁዳው መንግሥት ውስጥ ታላቅ በረከት ስር፤ የዘረጋው ሰው ሆኑ፤ የነቢዩን ሕይወት በማትረፍ ረገድ ትልቅ ሚና መጫወቱ አያጠራጥርም።

27+1-29+32፤ ኢርምያስ እዚህ ላይ ‘የባቢሎን ውድቀት ተቃርቦአል፤ ስለዚህ በናቡከደነፆር ላይ ግመሪ አስፈላጊ ነው፤ ትዊርም አያሰሰብም’ በማለት የሚያሰተምሩትን ሐሰተኞች ነቢያት እንደ ገና ለመቋቋም ሲሞክር ይታያል።

27+1-22፤ ኢርምያስ ሕዝቡ (ቀ፡3-11 ይሁዳ) ንጉሥ ሲዲቅያስ (ቀ፡12-15 ይሁዳ) እንዲሁም ከህናቱና የይሁዳ ሕዝብ (ቀ፡16-22 ይሁዳ) ምርኮኛ ሆነው በባቢሎን ይገዙ ዘንድ ፈቃድ ሾች እንዲሆኑ ይነግራቸዋል።

27+1 ዘመን መንግሥት መጀመሪያ ላይ፤ የ26+1 ግብ ይሁዳ። በዚህኛው ላይ ግን የሐረጉን ትርጉም ሰፋ በማድረግ አራተኛውን የሲዲቅያስን የንግሥና ዘመን እንዲያካትት ተደርጎአል (593 ዓ.ቅ.ዘ፤ 28+1 ይሁዳ)።

27+2 ቀንበር፤ በፊዎች ለሰራች ሥራ የሚጠመዱበት ምሳሪያ ሲሆን፤ በፖለቲካው አገባብ የመገዛት እጅ የመሰጠት ምልክት ነው (ቀ፡8+11-12፤ 1ኤ26+13 ይሁዳ)። ኢርምያስ በኢርምያ ቀንበር አንገቱ ላይ አስገብቶ ተቂት ጊዜ እንደ ተመላለሰ፤ ከ28+10፤ 12 በግልጽ ግልጽ ይቻላል።

27+3 መልእክት ላከ፤ “ለሕዝባች ነቢይ” በመሆኑና በነበረው ግላፊነት (115)። ለኢደም፤ ለሞግብ፤ ለአሞን፤ ከይሁዳ ምድር በስተ ምሥራቅና በስተ ደቡብ የሚገኙ አገሮች ነበሩ (25+21 እና ግብ ይሁዳ)። ለጢርስና ለሲዶና ከይሁዳ በስተ ሰሜን በፊደራ ምድር የታወቁ ሁለት ከተሞች (25+22 እና ግብ ይሁዳ)። ወደ ሴዲቅያስ ... በመጣት ሰዎችን ለማድረግ በባቢሎን ላይ መደብ ለማድረግ ንግግርና ምክክር ለማድረግ የመጡ ሳይሆኑ አልቀሩም። ከግብፆም ርዳታ እናገኛለን ብለው ሳይቀጥሙ የቀሩ አይመስሉም። ሲዲቅያስ ወደ ባቢሎን በ 593 ዓ.ቅ.ዘ ሄደአል (51+59 ይሁዳ)፤ ምናልባትም በናቡከደነፆር ሊጠይቀው የሚፈልገው ሳይኖር አልቀደም። ሆኖም ቀሪም ሲዲቅ

ያስ ዐምያሰል (52+3 ይሁዳ)።

27+5 በታላቅ ገይለና በተዘረጋው ከንዴ፤ የ21+5 ግብ ይሁዳ።

27+6 ለአገልጋዩ ... ለናቡከደነፆር፤ የ25+9 ግብ ይሁዳ። የዱር ሐራዊት ... እንዲዝለት አደርጋለሁ፤ ለናቡከደነፆር የማይገዛ ይኖርና፤ በሁልጣኑ ውጭ የሚሆን እይነኝም ግለት ነው (28+141 472+38 ይሁዳ)።

27+7 ለኢርሱ ለልጁና ለልጅ ልጁ ተተታ ከአባት ወደ ልጅ እየተለፈ የሚሄድ ብሽ ሳይሆን፤ የሞላት ነገሥታትን ትውልድች የሚያጠልክት ነው (ከ148+2 ጋር ያገዳዳራ)። በብሉይ ኪዳን ውስጥ ብዙውን ጊዜ “ልጅ” እና “አባት” በዘይቤዳ አነጋገር ተቅም ላይ ውሎ ይገኛል (የ475+1 ግብ ይሁዳ)። “ልጅ” ሲባል፤ “ዘር” ግለት ይሆናል፤ “አባት” ሲባል ደግሞ፤ “የነገድ አባት” ወይም “የጉሣ መሥራች” ግለት ይሆናል። የኢርሱ አገር ... እስከሚገባበት ጊዜ ድረስ፤ የባቢሎን ምድርም ጊዜ ሆኖ ጠብቃ ኖሮና ትቀላለች (የ25+26 ግብ ይሁዳ)። ብዙ ሕዝቦችና ታላላቅ ነገሥታት፤ የ25+14 ግብ ይሁዳ።

27+8 ከቀንበር፤ የቀ፡2 ግብ ይሁዳ። በሰይፍ፤ በራብ፤ በመቅሠፍት፤ የ14+12 ግብ ይሁዳ። እስከማጠፋው ድረስ፤ 9+151 24+10 ይሁዳ።

27+9፤ 29+8 ይሁዳ። ከዚያታችሁን ሐሰተኞችን ነቢያት ነው። ሚርተኞቻችሁን ... መናፍሰት ጠሪዎቻችሁንና መተተኞቻችሁን እንደነዚህ ያሉ ነገሮችን በእስራኤል ሕዝብ መካከል እንዳያደርጉ ተከልክለው ዝር (ከ19+261 ዘዳ 15+10-11 ይሁዳ)። ሕልመኞቻችሁን ነቢያት ነገ ባዮችን ሚርተኞችን ሁሉ የሚያጠቃልሉ (23+25-281 29+8 ይሁዳ)።

27+10 የሐሰት ትንቢት ይነግሯችኋልና፤ የ5+31 ግብ ይሁዳ። ከጢጥፋ+3-4 ጋር ያገዳዳራ።

27+11 ቀንበር፤ የቀ፡2 ግብ ይሁዳ። የሚያገለግለውን ... እያረሰም በሰብራይስጥ እነዚህ ሁለቱ ቃላት የተገኙት ከአገድ ሥርወ ቃል ነው (በማገልገልም፤ በማረሰም “ሥራ” የተባለውን ቃል እኩል ይታራታል)።

27+12 እንግታችሁን ... አገልግሉ፤ በሕይወትም ትኖራላችሁ፤ በሰብራይስጥ ብዙ ቀጥሮ ተገልጦአል፤ ኢርምያስ የሚናገረው ለይሁዳ ሕዝብና ለንጉሥ ሲዲቅያስ ነውና (ቀ፡13 ይሁዳ)።

ይፍኑ በራብና በመቅሠፍት ለምን ታልቃላችሁ? ¹⁴ሐሰተኛ ትንቢት ስለሚነግሯችሁ፤ 'የባቢሎንን ንጉሥ አታገለግሉም' የሚሏችሁን ነቢያት አትስሙ፤ ¹⁵'እኔ አልላክኳቸውም' ይላል እግዚአብሔር 'የሐሰት ትንቢት በስሜ ይናገራሉ፤ ስለዚህ እናንተንና ትንቢት የሚናገሩላችሁን ነቢያት አሳዳለሁ፤ እናንተም ትጠሩላችሁ፡፡'

¹⁶እኔም ለካህናቱና ለዚህ ሕዝብ ሁሉ እንዲህ አልሁ፤ "እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ 'የእግዚአብሔር ቤት ዕቃ ከባቢሎን ቱሎ ይመለሳል' የሚሏችሁን ነቢያት አትስማቸው፤ የሚነግሯችሁ የሐሰት ትንቢት ነውና፡፡' ¹⁷ስለዚህ እነርሱን መስማት ትታችሁ ለባቢሎን ንጉሥ ተገዙ፤ በሕይወትም ትኖራላችሁ፤ ባለመታዘዝታህ ለሀዘን ከተማ ለምን ትፈራርስ? ¹⁸እውነተኛች ነቢያት ከሆኑና በእርግጥ የእግዚአብሔር ቃል ካላቸው፤ በእግዚአብሔር ቤትና በይሁዳ ንጉሥ ቤተ መንግሥት በኢየሩሳሌምም የቀሩት ዕቃዎች ወደ ባቢሎን እንዳይወሰዱ ወደ ሰራዊት ጌታ ወደ እግዚአብሔር እስቲ ይማልዱ፤ ¹⁹የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር በዚህች ከተማ ስለ ቀሩት፡- ዐም ዶች፤ ከናስ ስለ ተሠራው ትልቁ ገንዳ፤ ስለ ተንቀሳቃሽ ማስቀመጫዎችና ስለ ሌሎቹም ዕቃዎች እንዲህ ይላልና፤ ²⁰የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነሾር የይሁዳን ንጉሥ የኢዱክላምን ልጅ ኢኮንያንን፤²¹ ከኢየሩሳሌምና ከይሁዳ መኪንንት ጋር ማርኮ ወደ ባቢሎን በወሰደ ጊዜ እነዚህ በከተማዬ ቀሩ የቀሩ ዕቃዎች ስለ ሆኑ፤ ²¹በእግዚአብሔር ቤትና በይሁዳ ንጉሥ ቤተ መንግሥት በኢየሩሳሌምም ስለ ቀሩት ዕቃዎች፤ የእስራኤል ልምዳዊ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር

27:14 ሉር14:13;
14:23;16:7;47:15
27:15 ሉር6:151
23:21;29:9;44:16
17:6;15:12-14
27:16 1ነገ7:48-
50;2ነገ724:13
27:17 ሉር23:161;
42:11
27:18 ዘግ21:71
14ጦ 718
27:19 1ነገ7:23-
26;51:አር52:17-23
27:20 ዘጸ28:361;
2ዘጸ36:10;አር22:24;ነገ7:111

27:22 2ነገ20:171;
25:13;2ዘጸ36:211;
ሉር24:6;ዘጸ7:19
28:1 ሉሰ9:31;
2ዘጸ36:11
28:2 ሉር27:12
28:3 2ነገ24:13
28:4 2ነገ25:301;
ሉር22:24-27;ሆሴ7:3
28:6 ዘካ6:10

የሚለው እንዲህ ነው፡- ²²ወደ ባቢሎን ይወሰዳሉ፤ እኔ እርሱን እስከምታቆሙት ቀን ድረስ በዚያ ይቀመጣሉ' ይላል እግዚአብሔር፤ 'በዚያ ጊዜም እመልሳችኋለሁ፤ ወደዚህም ስፍራ አመጣችኋለሁ፡፡' "

ሐሰተኛው ነቢይ ሐናንያ

28በዚያው ዓመት የይሁዳ ንጉሥ ሴዲቅያስ እንደ ነገሠ በዐራተኛው ዓመት፤ አምስተኛ ወር፤ የገባየሱ ሰው የዓዘር ልጅ ነቢዩ ሐናንያ በእግዚአብሔር ቤት በካህናቱና በሕዝቡ ሁሉ ፊት እንዲህ አለኝ፤ ²"የእስራኤል ልምዳዊ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ 'የባቢሎን ንጉሥ የሚነግሱትን ቀንበር እስብራሉህ፤ ³የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነሾር ከእግዚአብሔር ቤት ወደ ባቢሎን የወሰዳቸውን ዕቃዎች ሁሉ በሁለት ዓመት ጊዜ ውስጥ መልሼ አመጣለሁ፡፡' የይሁዳንም ንጉሥ የኢዱክላምን ልጅ ኢኮንያንን፤ ሌሎች ከይሁዳ ወደ ባቢሎን ተማርከው የተወሰዱትንም ሁሉ ወደዚህ ስፍራ እመልሳለሁ' ይላል እግዚአብሔር፤ የባቢሎን ንጉሥ የሚነግሱትን ቀንበር እስብራሉህና፡፡' "

⁵ነቢዩ ኢርምያስም በካህናቱና በእግዚአብሔር ቤት ቆመው በነበሩት ሕዝብ ሁሉ ፊት፤ ለነቢዩ ሐሐናንያ እንዲህ ብሎ መለሰለት፡- ⁶"እሜን፤ እግዚአብሔር ያደርገው፤ የእግዚአብሔርን ቤት ዕቃ ሁሉ፤ ተማርከው የተወሰዱትንም ምርኮኞች ሁሉ ከባቢሎን በመመለስ፤ እግዚአብሔር የተናገረውን ቃል ይፈጽም፡፡' ነገር ግን ለአንተም ለዚህም ሕዝብ የምናገረውን ቃል ሰማ፤

²⁰ ሊኮንያን የኢዱክላን ሉላው አቶ ስም ነው ²⁴ ላይም ሊዮሳፈን ይላል፡፡

ተንበር፤ የሐጋ ማብ ይመ፡፡
27:13፤ ሐጋ8 ይመ፡፡ በበይፍኑ በራብና በመቅሠፍት፤
የ14:12 ማብ ይመ፡፡
27:14፤ ሐጋ10 ይመ፡፡
27:15፤ 14:14፤ 23:21 እና ማብ ይመ፡፡
27:16 'ቱሎ ...' የሚሏችሁን ነቢያት ነቢዩ ሐናንያ ይል እንደ ነቢይው ማለት ነው (28:1-3 ይመ፡፡) የእግዚአብሔር ቤት ዕቃ፤ አንዳንድ ዕቃ በ605 ዓ.ቅ.ክ በምርኮ ወደ ባቢሎን ተወስደ ነበር (27:1-2 ይመ፡፡) ሉላው በ597 ዓ.ቅ.ክ (27:24:13 ይመ፡፡) የቀረው ደግሞ ወደ ፊት በ586 ዓ.ቅ.ክ (ሐጋ21-22፤ 52:17-23 ይመ፡፡)
27:18 እውነተኛች ነቢያት ከሆኑና ... እስቲ ይማልዱ፤ እውነተኛች ነቢያት ከሆኑና ከእግዚአብሔር ጋር የሠመረ ግንኙነት ካላቸው እስቲ ለይሁዳ ምድር በእማላጅነት ይቀሙ፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር በይሁዳ ሕዝብ ላይ ወደ ፊት የሚያመጣውን ፍርድ አስቀድሞ በኢርምያስ አፍ ተናግሮአል፡፡
27:19 ማምዶች፤ ከናስ ስለ ተሠራው ትልቁ ገንዳ ...
ተንቀሳቃሽ ማስቀመጫዎች፤ 52:17 ይመ፡፡ በተሠማሪያም 1ነገ7:15-37 እና ማብ ይመ፡፡
27:22 ወደ ባቢሎን ይወሰዳሉ፤ ይህም የሚሆነው በ586 ዓ.ቅ.ክ ላይ ነው (52:17-23 ይመ፡፡) ለመልሳችኋለሁ ይህ ደግሞ በ538 ዓ.ቅ.ክ እና ከዚያ በኋላ ባለው አጭር ጊዜ ውስጥ ይፈጸማል (ዕክ17:1-11 ይመ፡፡)
28:1-17፤ እነዚህ ላይ እውነተኛው ነቢይ ኢርምያስ ሐሰተኛውን ነቢይ ሐናንያን ሲላሰው ይታያል፡፡
28:1 ሴዲቅያስ እንደ ነገሠ በሐራተኛው ዓመት፤ ዘመኑ 593 ዓ.ቅ.ክ ላይ ነው፡፡ እንደ ነገሡ የ26:1፤ የ27:1 ማብ

ይመ፡፡ ነቢዩ፤ ይህ ቃል እውነተኛዎቹም (ሐጋ5:10-12:15)፤ ሌላ ሰተኞቹም (ሐጋ1:5:10:12:15:17) ነቢያት የተነገረበት ጊዜ ሲሆን፤ ነቢዩ በዚህ ስም መጠራት ተገቢ ነው ማለት ይቻላል፤ ምክንያቱም (በተሳሳተው መንገድ ሲሆን) እግዚአብሔር የይሁዳን ምርኮና ከቤተ መቅደሱ የተወሰደውን ዕቃ በቸርነቱ መልሶ ያመጣቸዋል ብሎ የሚያምንበደ ነበር (ሐጋ3-4:1 ይመ፡፡) ገቢያ፤ 41:12:16 ይመ፡፡ በተሠማሪያም የኢሰ9:13 ማብ ይመ፡፡
28:2 እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ሐጋ11 ይመ፡፡ ምንም እንኳ ሐናንያ ሐሰተኛ ነቢይ ቢሆንም፤ እንደ ኢርምያስ ለመሆን ቢገነጠራ ይታያል (ሐጋ13:14:16 ይመ፡፡ በተሠማሪያም 23:31 ይመ፡፡) ቀንበር፤ የ27:2 ማብ ይመ፡፡
28:3፤ የሐናንያ የትንቢያ ከኢርምያስ ቃል ጋር ይቃረናል (27:16-22 እና ማብ ይመ፡፡) በሁለት ዓመት፤ ሐጋ11 ይመ፡፡ በኢርምያስ ከተነገረው ሰባ ዓመት ጋር ያነጻጽሩ (25:11-12:29:10)፡፡
28:4 እመልሳለሁ ይህ ኢርምያስ ከተናገረው ትንቢት ጋር ይቃረናል (22:24-27 ይመ፡፡) የኢርምያስ ቃል ግን በትክክል ተፈጽሞአል (52:34 ይመ፡፡) ኢኮንያን ... ወደ ባቢሎን ተማርከው የተወሰዱትንም ይህ የሆነው በ597 ዓ.ቅ.ክ ነው፡፡ ቀንበር፤ የ27:2 ማብ ይመ፡፡
28:6፤ 1ነገ11:36 ይመ፡፡ እሜን፤ 11:5 እና ማብ ይመ፡፡ እግዚአብሔር ያደርገው፤ ለተቃዋሚው በዚህ መልክ መልስ መስጠቱ፤ የነቢዩን የኢርምያስንና የቃሉን እውነተኛነት ያሳያል (ሐጋ9 ይመ፡፡)
28:7 ነገር ግን እንደ ተባለው በሐናንያ የተነገረው ትንቢት ቢፈጸም፤ ኢርምያስ የሚደገፈው ቢሆንም፤ ቀድሞ የነበሩ ነቢያት ደግ ደጉን ብቻ እንዳልተነበዩ ያሳስበዋል (ሐጋ8 ይመ፡፡)

ከአንተና ከእኔ በፊት ጥንት የተነሡ ነበሩት፤ በብዙ አገሮችና በታላላቅ መንግሥታት ላይ ስለ ጦርነት፤ ስለ ጥፋትና ስለ መቅሠፍት ትንቢት ተናግረዋል።⁸ ነገር ግን ስለ ሰላም ትንቢት የተናገረ ነበረ እግዚአብሔር በእውነት እንደ ላከው የሚታወቀው የተናገረው ትንቢት ሲፈጸም ነው።

¹⁰ነበዪም ሐናንያ ቀንበሩን ከነበዪ ኢርምያስ ዐንገት ወስዶ ሰበረው፤¹¹ በሕዝቡም ፊት፤ “እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ ‘በሁለት ዓመት ጊዜ ውስጥ የባቢሎንን ንጉሥ የናቡከደናፍርን ቀንበር ከሕዝቡ ሁሉ ጫንቃ ላይ ልክ እንደዚህ እስብራሲህ’ አለ። በዚህ ጊዜ፤ ነበዪ ኢርምያስ ትቶት መንገዱን ቀጠለ።

¹²ነበዪም ሐናንያ ቀንበሩን ከነበዪ ከኢርምያስ አንገት ወስዶ ከሰበረ ከጥቂት ጊዜ በኋላ፤ የእግዚአብሔር ቃል ወደ ኢርምያስ እንዲህ ሲል መጣ፤¹³ “ሄደህ ለሐናንያ እንዲህ ብለህ ንገረው፤ ‘እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ አንተ የዕንጨት ቀንበር በብረሃል፤ እኔ ግን በምትኩ የብረት ቀን በር እሠራለሁ።’¹⁴ የእስራኤል ስምላክ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ የባቢሎንን ንጉሥ ናቡከደናፍርን እንዲያገለግሉ፤ በእነዚህ ሕዝቦች ላይ የብረት ቀን በር አደርጋለሁ፤ እነርሱም ይገዙለታል፤ በዱር አራዊት ላይ እንኳ ሥልጣን እሰጡ ዋለሁ።”

¹⁵ነበዪ ኢርምያስም ለነበዪ ሐናንያ እንዲህ አለው፡ “ሐናንያ ሆይ፤ ስማ፤ እግዚ

28፡8 ዘፈ26፡14-17፤ ላ5፡5-7፤ ሆ1፡14
28፡9 ዘ418፡22፤ ሕዝ33፡33
28፡10 ዘፈ26፡13፤ 1፡722፡11
28፡11 ኢር14፡14፤ 27፡10
28፡14 ዘፈ28፡48፤ ኢር15፡12፤ 25፡11፤ 26፡139፤ 1፡43፤ 1፡11
5፡18
28፡15 ኢር7፡4፤ 20፡6፤ 29፡21፤ 31፤ ሰቀ2፡14፤ ሕዝ 13፡6

28፡16 ዘዩ74፡1 ዘ413፡5፤ 18፡20፤ ኢር29፡32፤ ዘዩ13፡3
28፡17 2፡71፡17
29፡1 ቀ፡28፤ 2፡28፤ 36፡10፤ ኢር13፡17
29፡2 2፡724፡8፤ 12
29፡4 ኢር24፡5
29፡5 ቀ፡28
29፡6 ኢር30፡19

አብሔር ሳይልክህ ይህ ሕዝብ በሐሰት እንዲታመን አድርገዋል፤ ሕዝቡም እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡- ‘ከምድር ገጽ አስወግድሃ ለሁ፤ በእግዚአብሔርም ላይ ዐመፅ ተናግረሃልና፤ በዚህ ዓመት ትሞታለህ።’

¹⁷ነበዪም ሐናንያ በዚያው ዓመት በሰባ ተኛው ወር ጥተ።

በምርኮ ላሉት የተላኩ ደብዳቤ

29ነበዪ ኢርምያስ በምርኮ ተወስደው በሕይወት ለቀሩት ሽማግሌዎች፤ ለካህናቱ፤ ለነበዪቱና ናቡከደናፍር ከኢየሩሳሌም ወደ ባቢሎን ማርኮ ለወሰዳቸው ሕዝብ ሁሉ የላከው የደብዳቤ ቃል ይህ ነው።²ይሁዬ የሆነው ንጉሥ ኢኮዲቻስ እቴጌዬ እናቱ፤ የቤተ መንግሥቱ ባለሟሎች፤ የይሁዳና የኢየሩሳሌም መሪዎች፤ አናጺ ዎችና ብረት ቀጥቃጦች ተማርከው ከኢየሩሳሌም ከተወሰዱ በኋላ ነበር።³ደብዳቤውንም ከይሁዳ ንጉሥ ከኢዲቻስ ወደ ባቢሎን ንጉሥ ወደ ናቡከደናፍር በተላኩት መልእክተኞች በሳፋን ልጅ በኤልሞሃና በከፈቶስም ልጅ በገማርያ እጅ ላከው፤ ደብዳቤውም እንዲህ የሚል ነበር።

“የእስራኤል ስምላክ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር፤ ከኢየሩሳሌም ወደ ባቢሎን ላከ ማረካቸው ሁሉ እንዲህ ይላል፤ “ቤት ሠርታችሁ ተቀመጡ፤ አትክልት ተከላችሁ ፍሬውን ብሉ፤ ‘አግብታችሁ ወንዶችህ ሴቶች ልጆችን ወለዱ፤ ወንዶች ልጆቻችሁን ሴቶች ልጆቻችሁን አጋቡ፤ እነርሱም

“2 ሊኮንያ የሊዮላክ ለላው እያ ስም ነው

28፡8 ጦርነት ... ጥፋትና ... መቅሠፍት፤ ኢርምያስ በአንድነት የሚገልጻቸው ሦስቱ የተለመዱ ቃላት እዚህ ላይ ተገቢ የሆነ ለውጥ ተደርገዋቸው ቀርበዋል (የ14፡12 ማብ ይመ)።

28፡9 ሰላም፤ በዘውን ጊዜ ይህ ቃል የሐሰተኞቹ ነበሩት መልእክት ወ። (6፡14 እና ማብ ይመ)።

28፡10 ቀንበሩን ከነበዪ ... አንገት፤ የ27፡2 ማብ ይመ። ለበረውን ምናልባት ኢርምያስ ቀደም ሲል የተናገረውን የትንቢት ገይሶ ቃል ለመሰበር እንደ ምልክት መጠቀሙ ይሆናል (25፡11-12፤ 27፡7 ይመ)። የኢርምያስም ቃል የእርሱን የሚቃረን ነበርና።

28፡11 ሁለት ዓመት፤ የቀ፡3 ማብ ይመ።

28፡13 የብረት ቀንበር፤ ከእንጨት የተሠራና እጅ የመስጠት ምልክት የሆነው ቀንበር (የ27፡2 ማብ ይመ) ከብረት ወደ ተሠራውና የባርነት ምልክት ወደ ሆነው ቀንበር ይለወጣል ማለት ወ። (ቀ፡14፤ 38፡17-23 ይመ)።

28፡14 በእነዚህ ሕዝቦች ላይ ... ይገዙለታል፤ 27፡7 ይመ። በዱር አራዊት ላይ እንኳ ሥልጣን 27፡6 እና ማብ ይመ።

28፡15 እግዚአብሔር ሳይልክህ የሐሰተኞች ነበሩት ተግባር እንዲ እግዚአብሔር ሳይልክህ ተልክላል ማለታቸው ነው (23፡21 እና ማብ ይመ)።

28፡16 አስወግድሃለሁ፤ በቀ፡15 ላይ በሰብራይስጡ ‘አልይክ’ የሚለው ደክኞች ሥርወ ቃላቸው አንድ ነው። ትንቢት እንዲናገር እግዚአብሔር ሐናንያን “አልላከውም፤ ስለዚህ በቅርቡ ወደ ሞት “ይላል”። ዐመፅ ተናግረሃልና፤ ሐሰተኞች ነበሩት የሚፈጽሙት ህግ ዐይነት ድርጊት በሞት የሚሰጥባቸው ነበር (ዘ413፡5 ይመ)። በተጨማሪም ዘ418፡20 ይመ። ከሕዝ 11፡131 ከሕዝ፡5፤ 1፡11 ጋር ያደጽናል።

28፡17 ሐናንያ ... በሰባተኛው ወር ሞተ፤ በሐሰት፤ “በሁለት ዓመት ጊዜ ውስጥ” (ቀ፡3፡1)ስሙን ብረት ከምርኮ ይመለሳል ብሎ የነበረው ሐናንያ ራሱ በሁለት ወር ጊዜ ውስጥ

ሞተ (ቀ፡1 ይመ)።

29፡1-32፤ በዚህ ክፍል ኢርምያስ በ597 ዓ.ቅ.ሰ ላይ ተማርከው ለተወሰዱት የይሁዳ ሰዎች ክፍለው ደብዳቤ (ቀ፡4-23) ቀጥሎ እግዚአብሔር በሐሰተኛው ነበዪ በሽማያ ላይ ያስተላልፈው ፍርድ (ቀ፡24-32) በፍራ ይገኛል።

29፡2 አቴጌዬ እናቱ፤ ኔብት ትባላለች (2፡724፡8)። አናጺዎችና ብረት ቀጥቃጦች 24፡1 እና ማብ ይመ።

29፡3 ደብዳቤውንም በ ... እጅ ላከው፤ በዘመናችን አንድ ከሰድ ያለ ጉዳይ የያዘ የመንግሥት ሰነድ በማላክበት ሁናቴ፤ ይህም ደብዳቤ ወደላከበት ቦታ እንዲደርስ አስፈላጊው ጥንቃቄ ተደርጎአል። ሳፋን፤ ይህ ሰው ምናልባት የአኪቃም አባት (26፡24 እና ማብ ይመ)፤ ወይም የገማርያ አባት ሳይሆን አይቀርም (36፡10 ይመ)፤ ሁለቱም ኢርምያስንና በላማውን የሚደግፉ ነበሩ። ስልታቸው ምናልባት በኢየሱስ ዘመን መንግሥት ሊቀካሄድ የነበረው ሰው ሊሆን ይችላል (አንድ ወይም ሁለት ሳፋን የተባሉ ሰዎች ከስልታቸው ጋር የተጠቀሰበትን 2፡71 22፡12 ይመ)። ከኢዲቻስ ... ወደ ናቡከደናፍር በተላኩት ምናልባት (ኢዲቻስ ራሱ ለአዋር ጊዜ ወደ ባቢሎን በሄደበት ጊዜ (5፡15) ይመ)፤ በሰዎቹ የሄዱ ወይም በዚያው ወቅት እነዛቢ (593 ዓ.ቅ.ሰ ላይ) ሄደው ሊሆን ይችላል። የሄዱበት ምክንያት ግን ጉልጽ አይደለም።

29፡4፤ ተማርከው እንዲሄዱ ያደረጋቸው እግዚአብሔር እንደ መሆኑ፤ ሕዝቡ ለማረካቸው መገዛት አላባቸው፤ ሊያምቡ ባቸውም አይገም።

29፡5 ሠርታችሁ ... ተከላችሁ፤ የኢርምያስን መጠራት የሚያስፈልጉ ቃላት ናቸው (1፡10 ይመ)፤ እዚህ ላይ ያለው ግን የቃል በቃል ትርጉም ነው። ተቀመጡ፤ ለሆነ ሳይሆን ነበዪ ሕዝቅ ሌል በባቢሎን ላለ የተቀመጠው በራሱ ቤት ነበር (ሕዝ8፡1 ይመ)።

29፡6 ለግብረችሁ ጋብቻ የተፈቀደው በራሳቸው በምርኮ ሆኖ መካከል እንጂ የባቢሎንን ሴቶች እንዲያገቡ አልነበረም

ወንዶችና ሴቶች ልጆችን ይውለዱ፡፡ ሓጥ ራችሁም በዚያ ምድር ይብዛ እንጂ አይነሱ፡፡ 'ተማርካችሁ ለሂዳችሁባት ከተማ ሰላምና ብልጽግናን እኩ፡፡ ወደ እግዚአብሔርም ጸልዩላት፡፡ ምክንያቱም እርሷ ብትበለጽግ እናንተም ትበለጽጋችሁ፡፡' የእስራኤል ስምዒት የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር በእርግጥ እንዲህ ይላል፡፡ "በመካከላችሁ ያሉት ነቢያትና ጠንቋዮች አያታልሏችሁ፡፡ የሚያልሙላችሁንም ሐልም አትሰሙ፡፡ 'በሰሜ አሰተኛ ትንቢት ይነግሯችኋል እንጂ እኔ አልላክኳቸውም' ይላል እግዚአብሔር፡፡"

¹⁰ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡፡ "ሰጣዊ ምዕት የባቢሎን ቄይታችሁ በተፈጸመ ጊዜ እኩባችኋለሁ፡፡ ወደዚህም ሥፍራ ልመልሳችሁ የገባሁላችሁን መልካሚቱን ቃሌን እፈጽምታችኋለሁ፡፡ ¹¹ ለእናንተ ያለኝን ዕቅድ እኔ ዐውቃለሁ" ይላል እግዚአብሔር፡፡ "ዕቅዱም ፍጻሜው የማረና ተስፋ የሚሰጥ፤ እናንተንም የሚጠቅም እንጂ የሚጉዳ አይደለም፡፡ ¹² እናንተም ትጠሩኛላችሁ፡፡ ቀርባችሁ ወደ እኔ ትጸልያላችሁ፡፡ እኔም እሰማችኋለሁ፡፡ እናንተ ትፈልጉኛላችሁ፤ በፍጹም ልባችሁም ከፈለጋችሁኝ ታገኙኛላችሁ፡፡ 'እኔም እገኛላችኋለሁ' ይላል እግዚአብሔር፡፡ "ከምርኮምም እመልሳችኋለሁ፡፡ እናንተንም ከበተንሁብት አገርና ስፍራ ሁሉ እመልሳችኋለሁ" ይላል እግዚአብሔር፡፡ "በምርኮ ምክንያት ወዳስለቀቅኋችሁም ምድር እመልሳችኋለሁ፡፡"

¹³ እናንተም፤ "እግዚአብሔር በባቢሎን ነቢያት አስነሥቶልናል" ትላላችሁ፡፡ ¹⁴ እግዚአብሔር ግን በዳዊት ዙፋን ላይ ስለሚቀመጠው ንጉሥና ከእናንተ ጋር ተማርኮ

29፡7 ለጳ3፡81
1ጢጥ2፡1-2
29፡8 ዘፋ13፡11
ሉር23፡25፡271
37፡911፡ፋ4፡1
29፡9 ሉር23፡211
27፡15፡ሰፋ2፡14፡ሐጌ
13፡6
29፡10 ሩት1፡6፤
17፡8፤56፤2ዘ፡53፡6
21፡ሐር16፤14፤24፡6
13፡24፤2፡33፤14፡ፋ3
9፡2
29፡11 ሉዩ8፡7፤
ሙዘ40፤51፡ላ55፤12
ዘዘ8፤15
29፡12 1፡፡178፡30፤
ሙዘ45፤19፡ሐ፡4
55፤6፡10፡21፡23፤ሐር
3፡12፤ዘዘ13፡9
29፡13 ዘፋ4፡29፤
2ዘ፡56፤37፡ፋ7፤7
29፡14 ዘፋ30፤3፤
ሉር23፡3-4፡30፤3፤10
14፡6፤27፡ሐጌ37፡211
39፡25፤ሐዩ9፤14፤
ሰር3፡20

29፡17 ሉፋ5፡41
ሉር27፡8
29፡18 ዘ፡5፡271
ዘፋ28፤25፡3፡ሐ፡4
28፤22፤ሐር15፡4፤
18፤16፤22፤10፤
4፤12፤ግዚ 2፤6
29፡19 ሉር6፤19፤
7፤25፤25፤4
29፡20 ሉር24፤5
29፡21 ተዓ፤ሐር
14፤14
29፡22 ጻ፡3፤6
29፡23 ዘፋ3፤148፤
ሉር7፤1123፤14፤ሐ፤
4፤13

ስላልሂደው ወገንህ በዚህ ከተማ ስለቀረው ሕዝብ ሁሉ እንዲህ ይላል፡፡ ¹⁷ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር በእርግጥ እንዲህ ይላል፡፡ "ሰይፍን፤ ራብንና መቅሠፍትን እስድባቸዋለሁ፡፡ ከመበላሸቱ የተነሣም ሊባላ እንደማይቻል እንደ መጥፎ የበለሰ ፍሬ አደርጋቸዋለሁ፡፡ ¹⁸ በሰይፍ፤ በራብና በመቅሠፍት አሳድዳቸዋለሁ፡፡ በምድር መንግሥታት ሁሉ ፊት የሚያስጸይፉ አደርጋቸዋለሁ፡፡ በማሳዳቸውም ሕዝቦች ዘንድ የርግ ግንና የድንጋጤ የመሣቂያ የመዘባበቻ ምልክት ይሆናሉ፡፡ ¹⁹ በአገልጋዮቹ በነቢያት በኩል ደጋግሜ የላክሁላቸውን ቃሌን አልሰሙምና" ይላል እግዚአብሔር፡፡ "እናንተ ምርኮኞችም አልሰማችሁም" ይላል እግዚአብሔር፡፡

²⁰ ስለዚህ ከአየሩሳሌም ወደ ባቢሎን የሰድድኋችሁ ምርኮኞች ሁሉ፤ የእግዚአብሔርን ቃል ሰሙ፡፡ ²¹ የእስራኤል ስምዒት የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር በሰሜ የሐሰት ትንቢት ስለሚነግሯችሁ ስለ ቆላያ ልጅ ስለ አክዓብና ስለ መሪሄያ ልጅ ስለ ሴዴቅያስ እንዲህ ይላል፡፡ 'እነዚህን ለባቢሎን ንጉሥ ለናቡከደናዖር አሳልፌ እሰጣቸዋለሁ፡፡ እርሱም ዐይናችሁ እያየ ይገድላችዋል፡፡ ²² በእነርሱ ላይ ከደረሰው የተነሣ በባቢሎን ያሉ የዚህዳ ምርኮኞች ሁሉ፤ "እግዚአብሔር የባቢሎን ንጉሥ በእሳት እንደ ጠበሳቸው እንደ ሴዴቅያስና እንደ አክዓብ ያድርግብህ" ብለው ይራግጣሉ፡፡ ²³ ከባልንጀሮቻቸው ሚስቶች ጋር በማመንዝርና ያልነገርኋቸውን ቃል በሰሜ በሐሰት በመናገር በእስራኤል ዘንድ በደል ፈጽመዋል፡፡

፡14 ወይም ስድል ፈንታችሁን ለመለየታላሁ

(ከዘፋ7፡3-4፤ ከወዘ9፡1-2 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

29፡7፤ በዚህ ሐጥሮ ላይ ያለው ሐሳብ በጥንታዊው ሳልም አመለካከት ያንጸርቃል ግርክ የወሰደውን በቅንነት ማገልገልና እርሱም ብልጽግና መለምን አልተለመደም፡፡ ሰላምና ብልጽግና ... ብትበለጽግ ... ትበለጽጋችሁ፤ ዕብራይስጡ ሦስትንም ቃላት "ኸሉም፤ ኸሉም፤ ኸሉም" ብሎአቸዋል፡፡ ከተግ፤ ምርኮኞች የተቀመጠውንም በታወቁት ሁሉ የሚመለከት ነው፡፡ ጸልዩላት፤ ማ፡10 እና ግ፡11 ማ፡5፤44 ይሆናል፡፡

29፡8 ክሊያትና ... ሐልም፤ 27፡9 እና ግ፡11 ይሆናል፡፡ በመካከላችሁ ባቢሎን በነበሩት ምርኮኞችም መካከል ሐሰተኞች ነቢያት ነበሩ ግለት ነው (ቀ፡21፡31 ይመጣ፡፡ እነዚህም ሕዝቡ በ597 ዓ.ክ.ላ. ላይ ተማርኮ ሲሄድ አብረው የሄዱ መሆናቸው አያጠራጥርም፡፡

29፡9፤ ቀ፡31 ይመጣ፡፡ በተጨማሪም የ23፡16፡21 ግ፡11 ይመጣ፡፡

29፡10 ሰጣው ምዕት፤ የ25፡11-12 ግ፡11 ይመጣ፡፡ ልመልሳችሁ፤ የ27፡22 ግ፡11 ይመጣ፡፡

29፡11 ዐውቃለሁ፤ ቀ፡23 ይመጣ፡፡ ሁኔታዎቹ የማረና የሠመሩ መሰላው ይባሉም፤ እግዚአብሔር ሕዝቡን አልረሰም፡፡ የሚጠቅም፤ የቀ፡7 ግ፡11 ይመጣ፡፡ የሚጉዳ ለይደለሁ፤ እግዚአብሔር ብልጽግናንም፤ ጥፋትንም ለማምጣት ሁሉ በእጁ ነው (ሉ፡4 45፡7 ይመጣ፡፡

29፡12-13፤ በዘፋ4፡29-30 የሚገኘው ሐሳብ በዚህ ክፍል ትንጹቅናቀል፡፡ እግዚአብሔር ለሕዝቡ ለመሰጠት የሚፈልገው መልካም ሆኖ እውን ሊሆን የሚችለው ሕዝቡ በንቅላለ መመልስ ፈቃደኛ ሲሆን ብቻ ነው፡፡

29፡14፤ የዘፋ 30፡3-5 ሐሳብ እዚህ ላይ በአዋሩ ቀርቦ አልፈ፡፡ ከምርኮም ለመልሳችኋለሁ እንጻንዶቹ "ምርኮአችሁን

እመልሳለሁ" ማለት ነው ሲሉ፤ ይተረጉሙታል፡፡ በተጨማሪ 30፡3፡181 31፡23፤ 32፡441 33፡7፤11፡261 48፡471 49፡6፡39፤ የምዘ126፡4 ግ፡11 ይመጣ፡፡ በዕብራይስጥ "መመለስ" የሚለው ቃል "ምርኮ" ከሚለው ጋር እጅግ ተመሳሳይ ነው፡፡

29፡15 በባቢሎን ክሊያት፤ የቀ፡8 ግ፡11 ይመጣ፡፡

29፡16 በጻፍት ዙፋን ላይ ... ንጉሥና፤ ሴዴቅያስን ማለት ነው፡፡ ስለጻፍተመጠው ... ስላልሂደው፤ በዕብራይስጡ ለሁለቱም የገባው ቃል አንድ ዐይነት ነው፡፡ ንጉሡም ሕዝቡም እነሱ በደለኞች ነበሩ፡፡

29፡17 ሰይፍን፤ ራብንና መቅሠፍት፤ ቀ፡18 ይመጣ፡፡ በተጨማሪም የ14፡12 ግ፡11 ይመጣ፡፡ ከመበላሸቱ የተነሣ ሊባላ እንደማይቻል እንደ መጥፎ የበለሰ ፍሬ፤ 24፡8 ይመጣ፡፡

29፡18፤ 24፡9 እና ግ፡11 ይመጣ፡፡

29፡19 ደጋግሜ፤ የ7፡13 ግ፡11 ይመጣ፡፡ በአገልጋዮቹ በነቢያት፤ የ7፡25 ግ፡11 ይመጣ፡፡ እናንተ ምርኮኞችም ለሰላማችሁም፤ ሕዝ2፡5፡71 3፡7፡11 ይመጣ፡፡

29፡21 አክዓብና ... ሴዴቅያስ፤ የታወቁት ሁለት የእስራኤልና የየሁዳ ነገሥታት ሳይሆኑ ይልቁንም ሐሰተኞች ነቢያት ናቸው (የቀ፡8 ግ፡11 ይመጣ፡፡

29፡22 ጠበሳቸው ... ይራግጣሉ፤ በዕብራይስጡ የሁለቱ ቃላት ድምፅ፤ ከአክዓብ አባት "ከቆላያ" ጋር ይመሳሰላል (በእማርኛ "መቀላት" ከሚለው ቃል ጋር ይመሳሰላል)፡፡ በእሳት በባቢሎን ምድር ወንጀለኛ በዚህ ዘዴ ይቀጣ ነበር (ጻ፡73፡6፡24 ይመጣ፡፡

29፡23 በእስራኤል ዘንድ በደል ፈጽመዋል፤ ዘፋ34፡7 እና ግ፡11 ይመጣ፡፡ በማመንዝርና ... በሐሰት በመናገር፤ የ23፡10 ግ፡11 ይመጣ፡፡ ዐውቃለሁ፤ ቀ፡11 ይመጣ፡፡

ልና። ይህንም እኔ ዐውቃለሁ፤ ምስክር ነኝ ”
ይላል እግዚአብሔር።

ለሽማግሌ የተላከ መልእክት

24“እኔኤሌሳማዊው ለሽማግሌ እንዲህ ብለህ ንገረው፤ 25 ‘የእስራኤል ሕዝብ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ በኢየሩሳሌም ላለው ሕዝብ ሁሉ፤ ለካህናት ለመፅዓሊያ ልጅ ለሰፍንያስና ለሌሎችም ካህናት ሁሉ በገዛ ስምህ ደብዳቤዎችን ልዘነሃል፤ ለሰፍንያስም እንዲህ ብለሃል፤ 26“እግዚአብሔር ቤት ኅላፊ ትሆን ዘንድ እግዚአብሔር በካህኑ በዮሐን ምትክ ካህን አድርጎ ሾሞሃል፤ ነቢይ ነኝ እያለ ትንቢት የሚናገር ማንኛውም የበደ ሰው እግሩን በማንድን ዐንገቱን በሰንሰለት መቀናጸድ ይገባሃል። 27ታዲያ፤ ነቢይ ነኝ ባዩን የዓናቱቱን ኤርምያስን ለምን አልገሠጽሽውም? 28ይህ ሰው፤ ‘ምርኮው ጊዜ ረዥም ስለሆነ፤ ቤት ሠርታችሁ ተቀመጡ፤ አትክልትም ተክላችሁ ፍሬውን ብሉ’ በማለት ወደ ባቢሎን መልእክት ልኩብላል።”

29ካህኑ ሰፍንያስም ደብዳቤውን ለነቢዩ ኤርምያስ አነበበለት። 30የእግዚአብሔርም ቃል ወደ ኤርምያስ እንዲህ ሲል መጣ፤ 31“ይህን መልእክት በምርኮ ላሉት ሁሉ እንዲህ ብለህ ላክ፤ ‘ስለ ኤሌሳማዊው ስለሽማግሌ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ “እኔ ላልልከው ሽማግሌ ትንቢት ተናግሮላችሁ፤ በሐሰት እንድትታሙ አድርጉኦችኋልና፤

29፥25 2ኅገ25+18
29፥26 1ላ፡10+10፥
11፥1ላC20+21ሆሊ
9፥71ሆሊ10+20
29፥28 ቀ+1፥5፥10
29፥29 ለC21፥1
29፥31 ቀ+24፥
ላC14፥14

32እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ “እነሆ፤ ኤሌሳማዊውን ሽማግሌን ዘሩን እቀጣለሁ፤ በእኔ ላይ ዐመፅን ተናግሮአልና፤ በዚህ ሕዝብ መካከል የሚተርፍ ዘር አይኖረውም”፤ ይላል እግዚአብሔር፤ ‘ለሕዝቡ የማድረግውንም መልካም ነገር አያይም።’ ”

የእስራኤል ሕዝብ መመለስ

30ስእግዚአብሔር ዘንድ ወደ ኤርምያስ የመጣው ቃል ይህ ነው፤ 2“የእስራኤል ሕዝብ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ‘የንግሡህን ቃል ሁሉ በመጽሐፍ ጻፈው። 3እነሆ፤ ሕዝቤን እስራኤልንና ይሁዳን’ ይላል እግዚአብሔር፤ ‘ለአባቶቻችው ወደ ሰጠኋት ምድር የምመልሰሰት ጊዜ ተቃርቦአል፤’ እነርሱም ይወርሷታል’ ይላል እግዚአብሔር።”

‘እግዚአብሔር ስለ እስራኤልና ስለ ይሁዳ የተናገረው ቃል ይህ ነው፤ “እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤

“ ‘የፍርሀትና የሽብር ጩኸት ተሰምቶአል፤ ሰላምም የለም።

‘እስረቴ ጠይቁ፤ ተመልክቱም፤ ወንድ መውለድ ምትላል?

ታዲያ ወንድ ሁሉ ምት እንደ ያዛት ሴት፤ እጁን በሆዱ ላይ አድርጎ፤ የሰውስ ሁሉ ፊት ጠቀሮ የማየው ለምንድን ነው?

7የ ቀን ምንኛ አስጨናቂ ይሆናል! እንደዚህም ያለ አይኖርም፤

29፥32 ቀ+10፥
14፡መ2፥30-33፥ላC
28፥16
30፥2 ላA30፥8፥
ላC36፥2
30፥3 ላC16፥14፥
15፥24፥6፥29፥14
30፥5 ላC6፥25
30፥6 ላA29፥22፥
ላC4፥31
30፥7 ቀ+10፥ላA
2፥12፥22፥5፥ላC
23፥31፥ላC1፥15

29፥24 ሽማግሌ ሐሰተኛ ነቢይ ነው (ቀ+31 ይመ)። ኤሌሳማዊው፤ በሐብራይስጡ ይህ ቃል በቀ+8 ላይ “ኤልም” ተብሎ ከተተረጎመው ቃል ጋር አንድ ነው (27፥9 እና ማገ ይመ፤ በአግርኛም ተመሳሳይ እንደ ሆነ ያስተውሉ)።

29፥25 ሰፍንያስ ነቢዩ ሰፍንያስ አይደለም፤ (የ21፥1 ማገ ይመ)።

29፥26 የጻፉ በንጉሡ በኢየሱስ ዘመን ከነበረው ካህን ጋር አንድ አይደለም፤ ስሙ ምስኪ ነው (29፥12፥7 ይመ)። በእግዚአብሔር ቤት ኅላፊ፤ የ20፥1 ማገ ይመ። የበደ ሰው፤ የካህናትን ሳርድር ድንገት ለሚመለከት ሰው አንጻንድ ጊዜ ንዝ መለው ሊታዩ ይችላሉ (29፥9፥1 ይመ)። ፖድሮ፤ የ20፥2 ማገ ይመ።

29፥27 የዓናቱቱን የ1፥1 ማገ ይመ።
29፥28፤ ቀ+5 እና ማገ ይመ። የምርኮው ጊዜ ረዥም እዚህ ላይ ሰላ ዓመት ማለት ነው (25፥11-12 እና ማገ ይመ፤ በተጨማሪም 2ሳ፡መ3፥1 ይመ)።

29፥29 ሰፍንያስም ለኤርምያስ በፋ አመለካከት ያለው ይመሳሳል (21፥1-2፤ 37፥3 ይመ)።

29፥31-32፤ እግዚአብሔር በሽማግሌ ላይ ያደረገው በሐናንያ ላይ ካደረገው ጋር ይመሳሳል (28፥15-16 ይመ)።

29፥31 በሐሰት እንድትታሙ አድርጉኦችኋል፤ 28፥15 ይመ።

29፥32 ዐመፅን ተናግሮአልና፤ 28፥16 እና ማገ ይመ።

30፥1-33፥26፤ ይህ ክፍል በትንቢተ ኤርምያስ መጽሐፍ ውስጥ “የመጽሐፍ መጽሐፍ” ተብሎ ይታወቃል፤ ይሽውም የእስራኤልን (የሰሜን) እና የይሁዳን (የደቡብ) መንግሥት ተመልሰ እንደ ሕዝብ የማጽዳት ትንቢተ ሰላዝኑ፤ ትንቢት ቢላላት መልክ የሚታይ ነው፤ የመጀመሪያው በቅርብ ለሚሆነው የአይሁድ ሕዝብ ከባቢሎን ምርኮ መመለስ የሚገልጽ ሲሆን፤ ሁለተኛው ስለ መሲሐ መመጣት የሚናገር ነው። የእግዚአብሔር ስጦት የወደፊት ተስፋ በተመለከተ በኤርምያስ መጽሐፍ ውስጥ ወጥ ሐሳብ ይዞ በረዥሙ በመቅረብ፤ ይህ ክፍል ወደድ አይገኝለትም (ስለ ‘መመለስ’ በአጭር የተጠቀሰባቸውን ሌሎች

ክፍሎች 3፥14-18፤ 16፥14-15፤ 23፥3-8፤ 24፥4-7 ይመ)። በ32፥1 ላይ የሚገኘው ሐሳብ፤ ይህ ክፍል የተጻፈው በ 587 ዓ. ቅ.ዘ ላይ ለመሆኑ ኖታቱ ይሰጣል፤ ይሽውም ናቡከደነፆር እየሩሳሌምን ከማጥፋቱና ሕዝቧም በምርኮ ወደ ባቢሎን ከመናለሱ አንድ ዓመት በፊት ነው።

30፥1-31፥40፤ በዚህ ክፍል የሚገኙት ሁለት ምዕራፎች በሞላ የተጻፉት በግጥም ነው፤ ነቢዩ፤ እግዚአብሔር ሕዝቡን የሚታደግበትን ወቅት ከፍት እየተመለከተ የጻፈው እንደ መሆኑ፤ ምዕራፍቱ በብጥህ ተስፋ የተሞሉ ናቸው።

30፥1፤ በዚህ ቀጥሮ ላይ ያለው ዐርፍተ ነገር ለም30-31 ርእስ ይሆናል (ምናልባትም ለም32-33 ቁጥር ርእስ ሊሆን ይችላል)።

30፥2 ጸፈው፤ ከምርኮ የመመለስን ትንቢት ለመጨት ውልድ ለማቆየት ማለት ነው። በመጽሐፍ በተቅጥሶ ሳርድር መልክ የተዘጋጀ ማለት ነው (ለምሳሌ፡- 36፥24፤ 45፥1 ይመ፤ በተጨማሪም የዘ017፥14 ማገ ይመ)። የንግሡህን ቃል ሁሉ፤ ወደ ፊት የእግዚአብሔር ሕዝብ የሚያገኘውን የመጨነቅ ተስፋ ማለት ነው። እዚህ ቀጥሮ ላይ ያለው ሐሳብ በ36፥2 በዝርዝር እንደ ቀረበው በግልጽ የተብራራ አይደለም።

30፥3 የምመልሰሰት፤ አንጻንደች፤ “ምርኮአችሁን እመልሳለሁ” በማለት ይህን ሐረግ ይተረጎማል (የ29፥14 ማገ ይመ)። እስራኤልንና ይሁዳን የሰሜንና የደቡብ መንግሥታት ማለት ነው፤ ከእነዚህም የመጀመሪያው በ721 ዓ.ቅ.ዘ ላይ በምርኮ ተወስዶአል፤ ሁለተኛው ደግሞ ተማርኮ ለመሄድ፤ የቀረው የአንድ ዓመት ጊዜ ብቻ ነው (የ30፥1-33፥26 ማገ ይመ)።

30፥5 የፍርሀትና የሽብር ጩኸት፤ የጦርነትና የተፋት ውክታድም ማለት ነው።

30፥6 ምጥ እንደ ያዛት፤ የመጨነቅ የመጠበብ ምልክት ነው (የ4፥19 ማገ ይመ)።

30፥7፤ የጌታን ቀን የሚያመለክት ገለጻ ነው (የሊሳ 2፥11፥17-20፤ የኢሞ5፥18፤ 8፥9 ማገ ይመ)። ኤርምያስ እዚህ ላይ የሚናገረው በቅርቡ በላሚጊጊም ጉዳይ ነው (ቀ+8፥18 ይመ)። ሆኖም በመሰሉ ዘመን የሚሆነውን የፋት ጊዜ ሁኔታም ያመለክታል። ለሰጨናቂ፤ በሐብራይስጡ ቃል በቃል ሲተረጎም፤

ለያዕቆብ የመከራ ጊዜ ነው፤
ነገር ግን ይተርፋል።

“በዚያን ቀን” ይላል የሰራዊት ጌታ
እግዚአብሔር፤
‘በጫንቃቸው ላይ ያለውን ቀንበር
እስብራለሁ፤

እስራታቸውንም እበጥላለሁ፤
ከእንግዲህ ባዕዳን አይገዙቸውም።
ነገር ግን ስለሚሳካቸው ለእግዚአብሔር፤
ለማስነሳቸውም ለንጉሣቸው፤
ለዳዊት ይገዛሉ።

“ለሰዚህ፤ አገልጋዩ ያዕቆብ ሆይ፤
አትፍራ፤
እስራኤል ሆይ፤ አትደንግጥ፤
ይላል እግዚአብሔር፤
‘አንተን ከሩቅ አገር፤
ዘርህንም ከተማረከብት ምድር
እታደጋለሁ፤

ያዕቆብ ተመልሶ በሰላምና በእርጋታ
ይቀመጣል፤
የሚያስፈራውም አይኖርም።

“እኔ ከአንተ ጋር ነኝ፤ አድንሃለሁም፤
ይላል እግዚአብሔር፤
‘በአሕዛብ መካከል በትኚሃለሁ፤
እነዚህን አሕዛብ ሁሉ ፈጽሜ
አጠፋለሁ፤
አንተን ግን ሙሉ በሙሉ አሳጠፋሁም፤
በመጠኑ እቀጣሃለሁ እንጂ፤
ያለ ቅጣት አልተወሀም።

“እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤
“ስብራህ የማይጠገን፤
ፉሶልህም የማይድን ነው።
የሚገጥሙት ሰው የለም፤

30፥8 መዝ107፥14
1ኢ49፥41ኢር25፥141
27፥7ኤገ34፥27
30፥9 ተ21፥11ላመ
13፥141ኢር33፥151
ሕዝ34፥23-24
37፥24ሀላ1፥111
3፥5ግቴ1፥1
30፥10 ተ7፥ላላ
35፥914፥11044፥21
ኤር17፥25123፥41
29፥14፥22154፥44ኤገ
34፥25-28
30፥11 ዘላ26፥44፥
ኢሱ1፥5ኢር5፥18፥
10፥24146፥28፥ሀላ
11፥9፥አግ9፥8
30፥12 ኢዩ6፥4፥
ኤር8፥22110፥19
30፥13 መላ6፥31፥
ኤር8፥22114፥191
46፥11፥5ሀ3፥19

30፥14 ኢዩ13፥241
30፥21ኢር22፥201
25፥7ኤገ1፥2
30፥15 ማሳ1፥31፥
ኤር10፥19፥10፥15
30፥16 ኢሳ1፥421
29፥8133፥1ኢር2፥31
49፥2150፥101ኢላ
314-8
30፥17 መዝ142፥4
1ኢላ1፥516፥12ኢር
33፥24ሀላ6፥1
30፥18 ተ3፥ዘዩ፥
24፥51ዘላ30፥31መዝ
102፥131ኢር31፥4፥
23፥24፥38132፥441
33፥7፥261ሕዝ3፥10፥
33139፥25፥አግ9፥14

ለፉሶልህ መድኃኒት አይኖርም፤
ፈውስም አታገኝም።
“ወዳጆችህ ሁሉ ረስተውሃል፤
ስለ አንተም ግድ የላቸውም።
ጠላት እንደሚመታ መታሁህ፤
እንደ ጩካም ቀጣሁህ፤
በደህ ሁላች፤
ገጠኦቻችሁም ብዙ ነውና።

“ፈውስ ለማይገኝለት ሕመምህ፤
ስለፉሶልህ ለምን ትመኝላህ?
በደህ ሁላች፤ ገጠኦቻችሁም ብዙ ስለሆነ፤
እነዚህን ታላቅ አድርጌብሃለሁና።
“ነገር ግን አግጠው የበሉህ ሁሉ
እንደዚያው ይበላሉ፤
ጠላቶችህ ሁሉ ለምርኮ ዐልፈው
ይባላሉ፤

የሚዘርፉህ ይዘረፋሉ፤
የሚበዘብዙህም ሁሉ ይበዘበላሉ።
“አንተን ግን መልሼ ጤነኛ አደርግሃለሁ፤
ፉሶልህንም እፈውሳለሁ፤
ይላል እግዚአብሔር።

“የተናቀች፤
ማንም የማይፈልጋት ጽዮን”
ብለውሃልና።

“እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤
“እነሆ የያዕቆብን ድንኳን ምርኮ
እመልሳለሁ፤
ለማደራያውም እራራለሁ፤
ከተማዬ ትቆርስራሽ ጉብታ ላይ
ትሠራለች፤
ቤተ መንግሥቱም በቀድሞ ቦታው
ይቆማል።

“ወይም የሕዝቧን የእስራኤልን የደህንን ዕድል ፈንታ
አመልሳለሁ።

“ታላቅ” ማለት ይሆናል (ኢላ2፥11፤ ለር1፥14 እንደተገለጠው
ማለት ነው፤ ከኢላ1፥15 ጋር ያነጻጽሩ)። እንደዚያም ያለ
አይኖርም ዳን12፥11ኢላ2፥21ማቴ24፥21 ይመጣል። የመከራ ጊዜ ሰብ
ራይስጡ ይህን ሐረግ በዳን12፥1 ላይ “የመከራ ዘመን” ይለዋል
(ማቴ24፥21 እና ማጥ1፥ ራእ16፥18 ይመጣል)። ለያዕቆብ ለእስራ
ኤል ሕዝብ ማለት ነው (ፉ10 ይመጣል)።
30፥8 በዚያ ቀን የኢላ2፥11፥17-20 ማጥ ይመጣል። ተንበር
የ27፥2 ማጥ ይመጣል። እስራታቸውንም እበጥላለሁ፤ የርዕሳትን
ሰንሰለት ፈትቶ እግዚአብሔር ሕዝቡን ከአሕዛብ ባርነት ነፃ
እንደሚመጣ ተስፋ ይሰጣቸዋል (ከመዝ2፥3 ጋር ያነጻጽሩ)። ባዕ
ዳን ባቢሎናውያንን ብቻ ሳይሆን ሌሎችንም ሕዝቡን ያመለ
ክታል።

30፥9 ለንጉሣቸው ለዳዊት መሰረሱን ክርስቶስን ለማለት
እንጂ ንጉሥ ዳዊትን የሚረበት ዘመን ከዚህ ቀደም ይላል
(የ23፥5 ማጥ ይመጣል)። ‘ታርጉም’ የተባለው ጥንታዊ የአራማይክ
የብሉይ ኪዳን ትርጉም የሆነው “ለንጉሣቸው ለዳዊት ልጅ ለመ
ሲሱ” ይለዋል። ለማስነሳቸውም የ23፥5 ማጥ ይመጣል።

30፥10-11፤ በ46፥27-28 ላይ ከሞላ ጉደል እንዳለ ተደ
ገሞ እናገኘዋለን።
30፥10 ለገልጋዩ ያዕቆብ ኢላ41፥8-9 እና ማጥ1፥ 44፥1-
2፥21፤ 45፥4፥ 48፥20 ይመጣል። የሚያስፈራውም አይኖርም ከፉ45
ጋር ያገናኘብ፤ ዘላ26፥61፤ ኢዩ11፥19፤ ኢላ17፥21 ሕዝ34፥28፤
39፥26፤ ሚካ4፥4 እና ማጥ1፥ ለር3፥13 ይመጣል።

30፥11 እኔ ከአንተ ጋር ነኝ፤ አድንሃለሁ፤ ይህ ዐርፍተ
ነገር በመከራ ሰብራ ለኤርምያስ ብቻ የተነገረ ሲሆን (1፥
8፥19፤ 15፥20 ይመጣል)፤ እዚህ ላይ የተነገረው ግን ለእግዚአ
ብሔር ሕዝብ በሙሉ ነው። በትኚሃለሁ፤ 9፥16 እና ማጥ1፥ 23፥1-2
ይመጣል። ሙሉ በሙሉ አሳጠፋለሁ፤ 4፥27 እና ማጥ ይመጣል። ያለ

ትግት አልተወሀም፤ 25፥29፤ 49፥12 ይመጣል።
30፥12-13፤ 8፥22፤ ሀላ5፥13፤ 6፥1፤ 7፥11፤ 11፥3 ይመጣል።
30፥12 ሰብራህ ... ፉሶልህም የደህንን ማለት ነው።
ፉሶልህም የማይድን ነው፤ 15፥18 እና ማጥ ይመጣል። ሰብራህ
የማይጠገን፤ 14፥17 ይመጣል።

30፥13 የሚገጥሙት ጠላቶቹን ማለት ነው። ለፉሶልህ
መድኃኒት አይኖርም ሀላ5፥13 ይመጣል።
30፥14 ወዳጆችህ የ22፥20 ማጥ ይመጣል። ለምሳሌ ባቢ
ሎናውያን ይሁዳን እንዳጠቁት ግብፅ ትረዳት ነበር (37፥5-7
ይመጣል)። በደህ ... ብዙ ነውና፤ 5፥6፤ 13፥22 ይመጣል። ይህ ሐረግ
በዕብራይስጡ በፉ15 ላይ እንዳለ ተደግሞ እናገኘዋለን።

30፥16 አግጠው የበሉህ ሁሉ፤ 3፥24፤ 5፥17፤ 8፥16፤
10፥25 ይመጣል። ይባላሉ፤ 3፥26 ማጥ ይመጣል። በተጨማሪም 51፤
48-49 ይመጣል። ይዘረፋሉ፤ ኢሳ17፥14 ይመጣል።
30፥17 መልሼ ጤነኛ አደርግሃለሁ፤ ከ8፥22 ጋር ያገናኛል።
ዝብ፤ 33፥6፤ ኢላ58፥8 ይመጣል።

30፥18 ምርኮ እመልሳለሁ፤ የ29፥14 ማጥ ይመጣል። ከተ
ማቴ ... ቤተ መንግሥቱም ይህን ዕብራይስጡ ባልተወሰነ ነጠላ
ፉተር “ከተማ ቤተ መንግሥት” ይለዋል፤ ይህም ምናልባት
ትንቢቱ በአጠቃላይ ለደህ-ዳ ከተሞች አብያተ መንግሥት መነ
ገሩን የሚያሳይ ሳይሆን አይቀርም (አጥ9፥14 ይመጣል)። ይሁን እን
ገሩ ለዚህ ላይ የተነገረው ስለ ለዮሳፍንና ስለ ቤተ መንግሥቱ
ብቻ ነው ማለት ይቻላል (3፥38 ይመጣል)። በፍርስራሻ ይህን
ቃል ዕብራይስጡ “ቴል” ይለዋል። የሚያመለክተውም እንደ
ከተማ ጠፍቶ በፍርስራሻ ላይ ሌላ ከተማ ሲሠራበት ያም በተ
ራው እንደዚሁ ጠፍቶ በላይ ላይ ሌላ ከተማ ሲሠራበት እንዲህ
እንዲህ እያለም በመጨረሻ ተቈለሞ የሚገኘውን የዚያን ሁሉ
ከተማ ፍርስራሻ ከምር ነው (ለምሳሌ ኢሱ11፥13 ይመጣል)።

ወደ አምላካችን ወደ እግዚአብሔር እንውጣ!

ብለው የሚሉትን ቀን ይመጣል።

⁷እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤

“ስለ ያዕቆብ በደስታ ዘምኑ፤

ስለ ሕዝቦች አለቃ አልል በሉ፤

ምስጋናችሁን አስሙ፤

‘እግዚአብሔር ሆይ፤ የእስራኤልን

ቅሬታ፤

ሕዝብህን አድን’ በሉ።

እነሆ፤ ከሰሜን ምድር አመጣችሁለሁ፤

ከምድርም ዳርቻ እስከሰባችሁለሁ፤

በመካከላቸውም ፅውሮችና አንካሶች፤

ነፍሰ ጡናና በምጥ ላይ ያሉ ሴቶች

ይገኛሉ፤

ታላቅም ሕዝብ ሆነው ይመለሳሉ።

⁹እያለቀሱ ይመጣሉ፤

እያጽናኑሁ አመጣችሁለሁ፤

እኔ ለእስራኤል አባት ነኝና፤

እፍሬም በኩር ልጄ ነውና፤

በውሃ ምንጭ ዳር፤

በማይሰናከልበት ቀና መንገድ

አመራችሁለሁ።

¹⁰“ሕዝቦች ሆይ፤ የእግዚአብሔርን

ቃል ስሙ፤

ፋቶ ባሉ የባሕር ጠረፎችም፤

‘እስራኤልን የበተነ እርሱ ይሰበስባል፤

መንጋውንም እንደ እረኛ ይጠብቃል’

ብላችሁ ዐውጁ።

31:7 ዘፈ28+131
መዝ14+7128+91አ4
12+6137+31161+9
31:8 ዘፍ33+131
ዘፍ30+41መዝ106+
471አ442+161አር
3+181አዝ34+12-14:
161ሚዘ4+6

31:9 ዘወ4+221
ዘጉ20+81073+121
መዝ1+3112615አ4
32+2140+4149+111
63+131አር3+4

31+10 ዘሊ26+331
ዘፍ30+41አ411+121
40+11149+1166+19
1አር25+22150+191
ሕዘ34+12

31+11 ዘወ6+61
መዝ142+61ዘዘ9+16
31+12 ቀ+24ዘጉ7+
18+121መዝ36+8+12
6+51መሐ4+151አ4
30+1916215165+10
1አዝ17+23120+401
40+21ሆሊ2+21-221
አፈ2+1913+181ሚዘ
4+11ቀሊ16+221ራሊ
7+17

31+13 መዝ30+11
1አ440+1151+111
61+3
31+14 ቀ+25ዘዘ8+
7+35-361መዝ36+81
አ430+23

31+15 ዘፍ37+351
አሉ18+251አር10+
201ማቅ2+17-18
31+16 ፋቶ2+121
2ዜ515+71መዝ30+5
1አ425+8130+191
አር30+31ሕዝ11+17

¹¹እግዚአብሔር ያዕቆብን ይዋጀዋልና፤
ከእርሱም ከሚበረቱት እጅ ይታደገዋልና።

¹²መጥተውም በጽዮን ተራራ ላይ በደስታ
ይዘምራሉ፤

በእግዚአብሔርም ልግስና፤

በእህሉ፤ በወይን ጭማቂውና በዘይቱ፤

በፍዋልና በበግ ጠቦት፤ በወይፈንና

በጊደር ደስ ይሰኛሉ፤

ውሃ እንደማይቋረጥባት የአትክልት ስፍራ

ይሆናሉ፤

ከእንግዲህም አያዝኑም።

¹³ከረዶች ይዘፍናሉ፤ ደስም ይላቸዋል፤

ጉረምሶችና ሽማግሌዎችም ይፈነጥዛሉ፤

ልቅሶአቸውን ወደ ደስታ አለውጣለሁ፤

ከሐዘናቸውም አጽናናቸዋለሁ፤ ደስታንም

እሳባችሁለሁ።

¹⁴ከሆናቱን አትረፍርፈራ እባርካለሁ፤

ሕዝቤም በልግስናዬ ይጠግባል።

ይላል እግዚአብሔር።

¹⁵እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤

“ዋይታና መራራ ልቅሶ፤

ከረማ ተሰማ፤

ልጆቼ የሉም፤

ፊርሐ አለቀሰች፤

መጽናናትም እንቢ አለች።”

¹⁶እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤

“ድምፅሽን ከልቅሶ፤

ዐይናችሽንም ከእንባ ከልክይ፤

ድካምሽ ያለ ዋጋ አይቀርምና።”

ታን መልክ (ገጽታ) ተመልክተው ታላላቅ በዓላት የሚውሉባቸውን ዕለታት ለይተው ለመወሰን ይችላሉ ዘንድ (ዘፈ16+16)፤ አመቺ በሆነና ከፍታ ባለው ቦታ ላይ ተመድበው ይጠባበቁ ነበር። በሐፍሬም። ወደ ጽዮን በተዳገሙ ለጥርብዓም ዘመን የሰሜኑ መንገዱት ሕዝብ፤ በሰሜኑ የመስገሻ ስፍራዎች እየተገኙ ሥርዐተ አምልኮን እንዲያደርጉ ገደብ ነበረባቸው (1ነገ 12+26-30)። ወደ ፊት ግን እግዚአብሔርን ብቻ በእየፋሊም ያመለኩታል (ከዮሐ4+20 ጋር ያነጻጽሩ)። እንደዚህ ይህ ገሥ ብዙውን ጊዜ በከራያዋ ካሉት ቦታዎች ተለይታ ጉብ ወጻለችው ወደ ኢየሩሳሌም የሚደርገውን ጉዞ የሚያሳይ ነው (ለምሳሌ፡- ዕዝ1+31 7+7፤ ኢሳ2+3 ይመጥ።)

31+7 ስለ ሕዝቦች አለቃ፤ ዘፈ26+191 አዋ6+1 ይመጥ። እስራኤል ከሌሎች ይልቅ ታላቅ መንገዱት ነበረች፤ ይህንን ታላቅነት የገኘችውም፤ ከራሷ ጥረት፤ ትጋትና ብርታት የተነሣ ሳይሆን፤ በእግዚአብሔር ጸጋና ምርጫ ነው (ዘፈ7+6-81 24መ፡ 7+23-24 ይመጥ።) ለድግ “ሆነውና” ለሚለው ቃል በዕብራይስጥ መሠረቱ ወይም መገኘቱ ይህ ቃል ነው። ቃሉ፤ በወንጌል ተጽፎ እንደምናገኘው፤ ሕዝቡ በሆነውና እሱድ ድምጻቸውን ከፍ አድርገው ማስማታቸውን ያስታውሰናል (ማቅ21+9 ይመጥ። በተጨማሪም ዘመ20+9128+9186+21 በተለይም መዝ118+25 ይመጥ።) ቅሬታ፤ የ6+9 ማግባ ይመጥ።

31+8 ከሰሜን ምድር፤ 3+18 እና ማግባ 4+6 እና ማግባ 6+22116+15 ይመጥ። ከምድርም ለርቃ፤ 6+22125+32 ይመጥ። ፅውርቻ፤ የእስገላ፤ ኢሳ35+5-6 እና ማግባ 42+16 ይመጥ።

31+9 እያለቀሱ፤ ከመዝ126+5-61 ከኢሳ55+12 ጋር ያገናኙም። እመራችሁለሁ፤ ኢሳ40+111 48+21 ይመጥ። ከኢሳ20+4 ጋር ያገናኙም። በውሃ ምንጭ ዳር፤ ኢሳ49+10 ይመጥ። እንዲሁም 41+18 ይመጥ። ፋቶ መንገድ፤ ኢሳ40+3-4 እና ማግባ 43+16+19 ይመጥ። እኔ ለእስራኤል አባት ነኝና፤ 3+4 እና ማግባ ይመጥ። በተጨማሪም ዘፈ32+61 ኢሳ63+161፤ 64+8 ይመጥ። በኩር ልጄ፤ ከቀ+20 ጋር ያነጻጽሩ፤ ዘወ4+22 እና ማግባ ሆሊ11+1-4 ይመጥ።

31+10 ፋቶ ባሉ የባሕር ጠረፎችም፤ ከእስራኤል ምድር በስተ ምዕራብ በኩል የሚገኙ ቦታዎች ናቸው (2+101 25+22

እና ማግባ 47+41 መዝ72+101 ኢሳ41+1፤51 42+10፤121 491 ይመጥ።) እስራኤልን የበተነ ... መንጋውንም እንደ እረኛ ይጠብቃል፤ 23+1-3 እና ማግባ ይመጥ።

31+11 ይታደገዋልና፤ የፋቶ 2+20 ማግባ ይመጥ። እግዚአብሔር ሕዝቡን ከግብፅ ባርነት እንዳወጣ (ዘወ6+61 15+13፤ ዘፈ7+81 9+26 ይመጥ።) አሁንም ደግሞ ዘራቸውን ከባቢሉን ምርኮ ይታደጋል (ኢሳ 41+14 እና ማግባ 43+1 እና ማግባ 52+9 ይመጥ።) ከእርሱም ከሚበረቱት ...፤ መዝ35+10 ይመጥ።

31+12 በጽዮን ተራራ፤ የ17+12 ማግባ ይመጥ። በእግዚአብሔር ልግስና ምድራዊውን በረከት ያመለክታል (ቀ+141 ሆሊ3+5 ይመጥ።) በእህሉ፤ በወይን ጭማቂውና በዘይቱ፤ የዘፈ7+13 ማግባ ይመጥ። በተጨማሪም ሆሊ2+8 ይመጥ። ውሃ እንደማይቋረጥባት የአትክልት ስፍራ፤ ኢሳ58+11 እና ማግባ ይመጥ። ከእንግዲህም ... አያዝኑም፤ የኢሳ25+8 ማግባ ይመጥ።

31+14 አትረፍርፈራ፤ ሆሊ ማግባት (1)የእግዚአብሔር ልግስና ተመላላይ (መዝ36+81፤ 63+51 ኢሳ55+2 ይመጥ። ወይም (2)አካህናት ልዩ ድርጅ ሆነው የሚቀርቡትን የመሥዋዕት እንስሳት የሚያመለክት ሊሆን ይችላል (ዘሊ7+31-36 ይመጥ።)

31+15 ሄርደሽ፤ በሰሉ ልሔምና በከራያዋ “የላርዳቸውን ወንዶች አጻናት” አስመልክቶ ይህ ትንቢት መፈጸሙን (ማቅ21+6-18 ይመጥ።) ማቅዎስ ጠቅሶ በወንጌሉ ጽፎታል። ራማ፤ ከኢየሩሳሌም ከተማ የገሪዎች ተማርከው ወደ ባቢሉን በሄዱ ጊዜ እግረ መንገዳቸውን ካለፉባቸው ከተሞች አንዱ ናት (40+1 ይመጥ።) ከኢሳ410+291፤ ከሆሊ5+8 ጋር ያነጻጽሩ። ፊርሐ፤ የያዕቆብ ተወጻጅ ሚስት ናት (ዘፍ 29+30 ይመጥ።) በሰሜን የእስራኤል ግዛት ገነኛና ገዳላን የሆኑት ነገዶች እፍሬውና ምናሴ ከልጁ ከዮሴፍ የተወለዱ ናቸው (ዘፍ30+22-241 48+1-2 ይመጥ።) ስጊ እዚህ ላይ መጥቶ የሰሜንን ግዛት በሰውና ይደብ ለመግለጽ ነው (የቀ+2 ማግባ ይመጥ።)

31+16 ድካምሽ ያለ ዋጋ አይቀርምና፤ ይህ ሐሳብ በ2ዘና 15+7 ላይ ተንጸባርቅዋል። እዚህ ላይ የተጠቀሰው ድካም ልጆችን መውለድና ማሳደግን የሚያመለክት ነው።

ይላል እግዚአብሔር።
“ከጠላት ምድር ይመለሳሉ፤
17 ስለዚህ ወደ ፊት ተስፋ አለሽ”
ይላል እግዚአብሔር።
“ልጆቼን ወደ ዝ ምድራቸው
ይመለሳሉ።
18 “የኤፍሬምን የሲቃ እንጉርጉር በእርግጥ
ሰምቻለሁ፤
“እንዳልተገራ ወይፈን ቀጣኝነ፤
እኔም ተቀጣሁ።
አንተ እግዚአብሔር ስምላኬ ነህና፤
መልሰኝ፤ እኔም እመለሳለሁ።
19 ከአንተ ከራቅሁ በኋላ፤
ተመልሼ ተጸጸትሁ፤
ባለተዋልሁም ጊዜ፤
ጭኔን መታሁ፤
የወጣትነት ውርድቴን ተሽክሜአለሁና፤
ዐፈርሁ፤ ቀለልሁም።”
20 ኤፍሬም የምወደው፤
ደስም የምሰንበት ልጄ አይደለምን?
ብዙ ጊዜ ተቃውሜው ብናገርም፤
መልሼ ስለ እርሱ አስባለሁ፤
አንጀቴ ይላወሳል፤
በታላቅ ርገራጌም እራራለታለሁ።”
ይላል እግዚአብሔር።
21 “የጌዳና ምልክት አቀሜ፤
መንገድ አመልካች ትክዩ፤
የምትሄጃበትን መንገድ፤
አውራ ጌዳናውን አስተውዩ፤
ድንግሊቱ እስራኤል ሆይ፤ ተመለሼ፤
ወደ ከተማቸችሽ ግቢ።
22 አንቺ ከጻፋች ልጅ ሆይ፤
እስከ መቼ ትቅበዘበግላለሽ?

31:17 ኢዮ8+71፤
ኢር30+201+43+29
31:18 ኢዮ5+171፤
መ780+31ኢር50+11
ሆላ4+16110+11
31:19 ዕጥ9+61፤
መ725+7195+101፤
ኢር8+422+211ኤዝ
36+31121+121ኤዝ
18+13
31:20 173+261፤
መ76+21ኢዮ44+211
55+71013+331ግዚ
7+18
31:21 ተፋ1ኢዮ
358+152+111ኢር3+
12150+51ኤዝ21+19
31:22 ዘጸ32+101፤
ኢዮ43+191ኢር2+23
13+6
31:23 ዘዮ28+31፤
ዘጥ6+241መዝ
48+11ኢዮ1+2612+21
ኢር30+18
31:24 ተፋ12ኢር
30+18ዘጥ8+4+8
31:25 ኢዮ440+291፤
ዮቴ4+14
31:26 ዘጥ4+1
31:27 ኢር16+141፤
ሆላ2+23
31:28 ኢዮ29+21፤
ዘጸ28+63129+281
30+91ኢር1+10118+
81ኤዝ36+10-11፤
ዘጥ9+14
31:29 ዘዮ5+251፤
ዘጸ24+161ሐፃ5+71፤
ኤዝ18+2
31:30 27114+61፤
ኢዮ3+11ጥ4 6+7
31:31 11 ዘጸ29+141፤
ኢዮ42+6154+101፤
ሐፃ+22+201ዕብ
8+8-12110+16-17

እግዚአብሔር በምድር ላይ አዲስ ነገር
ይፈጥራል፤
ሴት በወንድ ላይ ከበባ ታደርጋለች።”
23 የእስራኤል ስምላኬ የሰራዊት ጌታ እግዚ
አብሔር እንዲህ ይላል፤ “ምርኮአቸውን
በመለስሁባቸው ጊዜ፤ እነርሱ በይሁዳ
ምድርና በከተማቸው ‘አንተ የጽድቅ ማደ
ሪያ ቅዱስ ተራራ ሆይ፤ እግዚአብሔር ይባ
ርክህ!’ የሚል አነጋገር እንደ ገና ይጠቀማ
ሉ። 24 ገበሬዎችና ዘላን ከብት እርቢዎች
በይሁዳና በከተማቸው በአንድነት ይኖራሉ።
25 የዘላቸውን ነፍስ ዐድሳለሁ፤ የደከመችው
ንም አበረታለሁ።”
26 በዚህ ጊዜ ከእንቅልፈ ነቅቼ ዙሪያዬን
ተመለከትሁ፤ እንቅልፌም ጣፋጭ ሆኖልኝ
ነበር።
27 “እነሆ፤ የእስራኤልን ቤትና የይሁዳን
ቤት፤ ይላል እግዚአብሔር፤ “በሰውና በእን
ሰሳት ዘር የምጥጥበት ጊዜ ይመጣል፤ 28 ል
ነቅላቸውና ሳፈርሳቸው፤ ልገለብጣቸውና
ሳጠፋቸው፤ መከራም ላመጣባቸው እንደ
ተጋሁ ሁሉ፤ ሳንጻቸውና ልተክላቸው ደግሞ
እተጋለሁ” ይላል እግዚአብሔር።
29 “በዚያ ዘመን ሰዎች ዳግመኛ፤
‘አባቶች በበሉት ጉምዝ የወይን ፍሬ፤
የልጆች ጥርስ ጠረሰ’ የሚለውን ምሳሌ
ይጻፍጉና።
30 ነገር ግን፤ እያንዳንዱ በዝ ጎጢአቱ
ይሞታል፤ ጉምዝ የወይን ፍሬ የሚበላ
ሁሉ የራሱ ጥርስ ይጠርሳል።
31 “እስራኤል ቤትና፤
22 ወይም መላገ ትጀዮራላች ወይም መጠበት ትጀዮራላች
23 ወይም ድልላ ራንታቸውን በመለከታቸው

31:17 ወደ ፊት ተስፋ፤ 29+11 ይመ። ልጆቼን ...
ይመለሳሉ፤ ሆላ 11+10-11 ጋር ያጻጽፋ።
31:18-19 መልሰኝ ... እመለሳለሁ ... ከራቅሁ በዕብራ
ይከው ሦስቱም ቃላት የተገኙት ከአንድ ሥርወ ቃል ነው (8፤
4-5 እና ግብ ይመ።)
31:18 እንዳልተገራ ወይፈን በሆላ4+161 10+11 ላይም
ይህ አባልላ ገብቶ ይገኛል።
31:19 ሁኔታ መታሁ የሐዘን የትኩዜ ምልክት ነው (ሕዝ
21+12 ይመ።) ዐፈርሁ፤ ቀለልሁም፤ ኢዮ45+16 ይመ። የወጣት
ነት፤ የመጀመሪያውን ጊዜ ታሪክ ለማለት ነው (2+21 3+24-251
22+21፤ 32+30፤ ኢዮ54+41፤ ሕዝ16+22 ይመ።)
31:20 ደስም የምሰንበት ልጄ፤ ከኢዮ5+7 ጋር ያጻጽፋ።
ብዙ ጊዜ ... ብናገርም... በታላቅ ርገራጌም እራራለታለሁ፤
ሆላ11+14-8-9 ይመ። አንጀቴ ይላወሳል፤ ኢዮ16+11 ይመ።
31:21 በምርኮ የተጋዙት ሰዎች፤ ወቅቱ ደርሶ ወደ ይሁ
ዳ ምድር በሚመለሰበት ጊዜ፤ መንገድ እንዳይጠፋቸው ከአሁን
የአክት እንዲያቆሙ እየተመከሩ ነው። የጌዳና ምልክት ትኩዜ
ድንጋይ ግለት ነው (27123+171፤ ሕዝ39+15 ይመ።)። ድንግሊቱ
ለሰራኤል፤ ተፋ 4 ይመ። በተጨማሪም 14+17 እና ግብ ይመ።
31:22 አንቺ ከጻፋች ልጅ፤ የይሁዳ ሕዝብ ከፋዲ ነበር
(3+14-22 ይመ።)። አዲስ ነገር ይፈጥራል፤ ኢዮ42+9 እና ግብ
ይመ። ከበባ፤ ቃሉ በርገራጌና በጸት ፍቅር ዐቅፎ መሆኑን የመ
ስክታል (መዝ32+710 ይመ።) በተጨማሪም መዝ26+6 ይመ።)
ይሁዳ አንድ ቀን ተመልሳ እግዚአብሔርን በሙሉ ለጋ ትወዳ
ለች።
31:23 ምርኮአቸውን በመለሰሁቸው ጊዜ፤ የ29+14 ግብ
ይመ። እግዚአብሔር ይሰርክህ መዝ128+51 134+3 ይመ። የጽድቅ
ግደሪያ፤ ኢዮ4-ላይምን ግለት ነው (ከኢዮ 1+21+26 ጋር ያጻጽ

ጽፋ)። ቅዱስ ተራራ፤ ቤተ መቅደሱ የነበረበት ተራራ ነው
(መዝ2461 48+1-21 ኢዮ42+2-31 11+91 27+13166+20 ይመ።)
31:26 ነቅቼ፤ ኢርምያስ ቀደም ሲል የተሰጠውን መለኮ
ታዊ መላጥ ያገኘው (ከ30+3 ጀምሮ ያለውን) ያስገኘው በሕ
ልም እንደ ነበር ግልጽ ነው (ለተመሳሳይ ሁኔታዎች ዳን 10+91 ዘክ
4+1 ይመ።)። እንቅልፌም ጣፋጭ፤ ምሳ3+24 ይመ።።
31:27 ዘር የምጥጥበት ...፤ ከኤዝ36+8-11 ይመ። በዕብራ
ይሰጠው የሁለቱም ቃላት ሥርወ አንድ ነው። የእስራኤልን ...
የይሁዳን ሰሜንና ደቡብ እንደ ገና አንድ ይሆናሉ ግለት ነው
(3+18 እና ግብ ይመ።)
31:28 እንደ ታጋሁ ... እተጋለሁ፤ የ1+12 ግብ ይመ።።
ለነቅላቸውና ሳፈርሳቸው፤ ልገለብጣቸውና ሳጠፋቸው ... ሳንጻ
ቸውና ልተክላቸው፤ የ1+10 ግብ ይመ።።
31:29 ላባቶች ...፤ ጠረሰ፤ ሕዝ18+2 ላይ ድጋሜ ተጽፎ
አል። ይህ አባልላ (ዘጸ20+5 እና በዘጥ4+18 ላይ አንድ ሰው ሆኖ
ራው ገጠኤት፤ በልጆቹና በልጅ ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ ሊያ
መጣ ይችላል ተብሎ የተሰጠውን ትምህርት በውል ካለመረዳት
የተነሣ የተጠቀሰ ምሳሌያዊ አነጋገር ይመሳሰላል። በኢርምያስና
በሕዝቅኤል ዘመን የበሰፍ ሰዎች ከእግዚአብሔር የሚወርድባቸው
የቅጣት በትር በራሳቸው ገጠኤት ላይሆን በቀድሞ ላባቶቻቸው
በደራ ምክንያት የመጣ መሆኑን ያሞኑ ነበር።
31:30 እያንዳንዱ በዝ ገጠኤት ይሞታል፤ ዘጸ24+161ኤዝ
18+3+201 33+7-18 ይመ።። የበድን ወይም የወል ጎሳፈነት
ላይ ጠቃሚ ቢሆንም ሕዝቡ ጎሳፈነትን በቀድሞ ላባቶች ላይ
ቢሳከኑም፤ ኢርምያስና ሕዝቅኤል በኢዮ4+10ም በቅርብ በሚደር
ሰባት ጥፋት የጋራ ጎሳፈነትና ተጠያቂነት እንዳለም አስከረው
አሳንገዘበዋል።
31:31-341 ይህ ክፍል ከኢርምያስ ትንቢቶች ሁሉ ሁኔታ

ከይሁዳ ቤት ጋር” ይላል እግዚአብሔር!
 “አዲስ ቃል ኪዳን የምገባበት፤
 ጊዜ ይመጣል።
³²ከግብፅ አወጣቸው ዘንድ፤
 እጃቸውን ይገሩ በመራጃቸው ጊዜ፤
 ከአባቶቻቸው ጋር እንደገባሁት ኪዳን
 አይደለም፤
 የእነርሱ ባል፤ ሆኜ ሳለሁ፤
 ቃል ኪዳኔን አፍርሰዋልና።”

ይላል እግዚአብሔር።
³³“ነገር ግን ከዚያ ጊዜ በኋላ፤
 ከእስራኤል ቤት ጋር የምገባው ኪዳን
 ይህ ነው” ይላል እግዚአብሔር፤
 “ሕጌን በልቡናቸው አናራለሁ፤
 በልባቸውም እጽፈዋለሁ።
 እኔ ስምዳክ እሆናቸዋለሁ፤
 እነርሱም ሕዝቤ ይሆናሉ።
³⁴ከእንግዲህ ማንም ሰው ባልንጀራውን፤
 ወይም ወንድሙን፤ ‘እግዚአብሔርን
 ዕውቅ’ ብሎ አያስተምርም፤
 ከትንሹ ጀምሮ እስከ ትልቁ፤
 ሁሉም እኔን ያውቁኛልና።”
 ይላል እግዚአብሔር።
 “በደላቸውን ይቅር አላለሁ፤
 ነጠላታቸውንም መልጼ አላሰበም።”

³⁵በቀን እንድታበራ፤
 ፀሐይን የመደበ፤

31:32 ዘ024:81
 ዘ85:31ኢር11:14
 31:33 ዘ04:151
 ዘ46:61ኢር 11:41
 2ቀር3:31ዕብ10:16
 31:34 ኢዮ7:211
 ኢሳ11:9138:171
 መዘ85:21310:41
 ኢር33:8150:201ግጌ
 ዘ71:19ዮሐ6:4510
 ብ10:1711ዮሐ24:27

31:35 ዘ61:161
 ዘ014:211መዝ39:31
 136:7-91ኢር10:16
 31:36 ኢዮ38:331
 መዘ89:36-371ኢር
 33:20-26
 31:37 ኢዮ38:51
 ኢር33:22:24-261
 ሮግ11:1-5
 31:38 2ዘ14:131
 2ኢር52:523ዮሐ31:1
 ኢር30:118
 31:39 1ዮሐ7:23
 31:40 2ሰው:151
 23:22ዘ11:161ኢር
 4:31ኢር22:2317:31
 32:1821ኢር31:171
 ዘ14:211ዮሐ18:1

በሌሊት እንዲያበሩ፤
 ጨረቃንና ከዋክብትን ያዘዛቸው፤
 የምገዱ ድምፅ እንዲተምም፤
 ባሕሩን የሚያናውጥ፤
 ስሙ የሰራዊት ጌታ የሆነ፤
 እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤
³⁶“ይህ ሥርዐት በፊቴ ከተሻረ፤”
 ይላል እግዚአብሔር፤
 “በዚያ ጊዜ የእስራኤልም ዘር በፊቴ፤
 መንግሥት መሆኑ ለዘላለም ይቀራል።”
³⁷እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤
 “በላይ ያሉትን ስማቸውን መለካት፤
 በታችም ያሉትን የምድር መሠረቶች
 መመርመር ከተቻለ፤
 በዚያ ጊዜ የእስራኤልን ዘር ሁሉ፤
 ስላደረጉት ነገር ሁሉ እጥላቸዋለሁ።”
 ይላል እግዚአብሔር።

³⁸“እነሆ ከሐናንኤል ግንብ ጀምሮ እስከ
 ማእዘኑ በር ድረስ” ይላል እግዚአብሔር፤
 “ይህች ከተማ ለእግዚአብሔር የምትሠራ
 በት ጊዜ ይመጣል፤³⁹መለኪያ ገመዱም
 ከዚያ ጀምሮ በቀጥታ ወደ ጋሬብ ኩረቢታ፤ ሰል
 ሮም ወደ ጎን ይዘረጋል።⁴⁰ፊሳና ዐመድ
 የሚጣልበት ሸለቆ በሙሉ፤ በምሥራቅ በኩል
⁴²የዕብራይስጡ የብባን ሊቃናትና የሰርዐት ትርጉሞች
 እኔም ዘመር አላሠራቸው ይላሉ።
⁴³ወይም የእነርሱ ጌታ

ስፍራ የሚሰጠው፤ ዐይነተኛ ትንቢት ነው፤ የአዲስ ኪዳን ጸሐፊ
 ሆኖ ከብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ከጠቀሱት ሁሉ በርዝመቱና
 የክፍሉ ፍሬ ሐሳብ ሳያቋርጥ በተከታታይ በመጠቀሱ አንደኛ
 ነው (የዕብ8:8-12 ማብ ይመጣ፤ በተጨማሪም ዕብ10:16-17
 ይመጣ፤ በቀ:31 ላይ፤ በብሉይ ኪዳን መጻሕፍት እዚህ ላይ ብቻ
 የሚገኘውን “አዲስ ኪዳን” የሚለውን ሐረግ እንመለከታለን፤ ጌታ
 ችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደዚህች ምድር ከመጣ በኋላ የተጻፈው
 ገና “አዲስ ኪዳን” የተሰኘው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ስያሜ የት
 ገኘው ከዚህ ነው።

31:31 ጊዜ ይመጣል፤ ዕብራይስጡ ቃል በቃል ከተተረ
 ጐሙ፤ “ዘመን ይመጣል” የሚል ይሆናል (ቀ:27:38 ላይ
 ተመሳሳይ ሐረግ አለ)፤ ሐረሪ የመሣረኩን ዘመን ያመለክታል።
 የምገባበትን ዕብራይስጡ ቃል በቃል ሲተረጎም “የምቋርጥበት”
 የሚል ትርጉም ይዟል (የ34:181 የዘፍ15:18 ማብ ይመጣ፤) አዲ
 ስ ኪዳን በቀ:31-34 ላይ የተሰጠውን ማብ ይመጣ፤ በተጨማሪም
 1ቀር11:251፤ 2ቀር3:61፤ ዕብ9:151፤ 12:24 ይመጣ፤ ብሉይ ኪዳን
 በሚሠራት እንግሳት ደም ይዘበርና ይጸና እንደ ነበር፤ አዲስ
 ኪዳን በኢየሱስ ክርስቶስ ደም እንተቀላል፤ ከብርአደም፤ ከእስራ
 ኤል ቤትና ከይሁዳ ቤት፤ እንደ ገና የተቀረደው የእግዚአ
 ብሔር ሕዝብ ግለት ነው (3:18 እና ማብ ይመጣ።)

31:32 ከአባቶቻቸው ጋር እንደ ገባሁት ኪዳን፤ 7:231፤
 11:1-81 ዘ819:51፤ 20:22-23:19 እና ማብ ይመጣ፤ በሲና የተሰ
 ሰጠው ኪዳን ጌታ “በሉይ ኪዳን” በመባል ታወቀ (2ቀር 3:14)
 ወይም “የቀድሞው ኪዳን” ተብሎ ተጠራ (ዕብ8:71፤ 9:15:18)
 እጃቸውን ይገሩ በመራጃቸው ጊዜ፤ ሆሴ11:3-4 ይመጣ፤ ኪዳኔን
 ለፍርሰዋልና፤ 11:10 ይመጣ፤ የእግዚአብሔር ኪዳን ለመጣት ምክ
 ጌታት የሆኑት ሕዝቡ ናቸው እንጂ እግዚአብሔር አይደለም (የኢሳ
 24:5 ማብ ይመጣ።) ባል ሆኜ ሳለሁ፤ 31:14 እና ማብ ይመጣ።

31:33 ከእስራኤል ቤት፤ እዚህ ላይ የእስራኤልንና የይ
 ሁዳን አንድነት የሚያመለክት አባባል ነው (ቀ:31 እና የ3:18
 ማብ ይመጣ።) ሕጌን በልቡናቸው አናራለሁ፤ በውስጣቸው
 ለማለት ነው (ዘ86:161፤ 11:181፤ 30:141፤ ሕዝ11:191፤ 18:311፤
 36:26-27 ይመጣ፤) ይኸውም በውጭ ከማስቀመጥ ጋር የሚንጸጸር
 ነው (ዓብ31 ዘ84:81፤ 11:32 ይመጣ።) በልባቸውም እጽፈዋለሁ፤ ሕይ
 ወታቸውን በሚገባ እንዲመራና እንዲገዛ ማለት ነው፤ በድንጋይ
 ላይ ጽፎ ማቅረቡ ውጤታማ አለመሆኑን በንጽጽር መልክ ለማሳ

የት ነው (ዘ024:41፤ 31:181፤ 32:15-161፤ 34:28-291 ዘ84:131
 5:221፤ 9:9:111፤ 10:4 ይመጣ።) እኔ ለምሳሌ ... ሕዝቤ ይህ
 ናለሁ፤ የ7:23 ማብ ይመጣ። “አዲስ” ኪዳን “አርጌውን” ኪዳን
 አይሸረውም፤ ነገር ግን አርጌው እንዲፈጸምና ዐላማው ግቡን እን
 ጃ መታም ይተካዋል።

31:34 ከእንግዲህ ... ባልንጀራውን ... አያስተምርም፤
 እግዚአብሔር አዲሱን ሥርዐት በሚያከናውንበት ጊዜ፤ ስለ
 እርሱም ሆነ ለሰዎች ስላለው ሊቃና የሚያውቁ በሕዝቡ መካከል
 አይገኙም። እውነተኛ የሆነ እግዚአብሔርን የማወቅ መንፈስ
 በሁሉም ዘንድ ይኖራል፤ ወጣትም ሆነ ሽማግሌ፤ ተራውም ሆነ
 ባለሥልጣት እኩል እግዚአብሔርን ይቀራታል (5:4-5) እና ማብ
 ይመጣ፤ በተጨማሪም 32:38-401፤ ኢሳ54:13 እና ማብ ሕዝ11:
 19-201፤ 36:25-271፤ ኢፈ3:121ዕብ 4:161፤ 10:19-22 ይመጣ። ዕውቅ
 በሕይወት ልምድና ማወቅን እንጂ በቃላት ብቻ የሚነገር የእሴ
 ምር ዕውቀትን የሚያመለክት አይደለም (ዘ06:13 እና ማብ
 ይመጣ።) በደላቸውን ይቅር አላለሁ፤ ነጠላታቸውንም ...፤ የአዲ
 ሱን ኪዳን መሠረት የሚያገራው ነው (ዕብ10:14-17 ይመጣ።)

31:35 ፀሐይን የመደበ ... ጨረቃንና ከዋክብትን
 ያዘዛቸው፤ ዘፍ11:6-18 እና ማብ ይመጣ። የሚያናውጥ ስሙ ...
 የሆነ፤ በኢሳ51:15 ላይ ተመሳሳይ ስንጉ ይገኛል (መዝ 46:31፤
 ኢሳ17:12 ይመጣ።)

31:361፤ 33:20-21:25-26 ይመጣ። የእግዚአብሔር የሥነ
 ፍጥረት ሕግና ሥርዐት የጸና መሠረት እንዳለው ሁሉ፤ እስራኤ
 ልም እንዲሁ ሁልጊዜ ዘር ይኖራታል።

31:37 ሁሉ እጥላቸዋለሁ፤ የይሁዳን መንግሥት እስረረ
 ፍፍር፤ ጦራር፤ ሊያጠፋው የተቃረበ ቢሆንም፤ እስራኤል ግን
 እንታት ትኖራለች።

31:38-401፤ ዘ14:10-11 ይመጣ።

31:38 ይህች ከተማ፤ አዋናላም ነው። ከሐናንኤል
 ግንብ ... ግእዝ፤ በር፤ የሰሜን ትቀር ምሥራቃዊና ምዕራባዊ
 ጫፍ ማለት ነው (የዘ14:10 ማብ ይመጣ።)

31:39 መለኪያ ገመዱም፤ በሕዝ40:31፤ ዘ11:161፤ 2:1
 ላይም ከኢየሱስም ተመልሶ መገንባት ጋር ተያይዞ ተጠቅሷል
 ሱ። ጋሬብ ... ጎፃ፤ እዚህ ኩረቢታችን ምናልባት ከኢየሱስም
 በስተ ምዕራብ የሚገኝ ላይኛው አልቀሩም።

31:40 ሸለቆ፤ ምናልባት የፂኖም ሸለቆ ላይም፤ አይቀርም

የቁድርንን ሽለቆ ይዞ እስከ ፈረሰ በር የሚደርሰው ደልዳላ በታ ሁሉ ለእግዚ አብሔር የተቀደሰ ይሆናል፤ ከእንግዲህም ከተማይቱ አትነቀልም፤ አትፈርስም፡፡”

ኢርምያስ የዕርሻ በታ መግዛቱ

32 የይሁዳ ንጉሥ ሴዴቅያስ በነገሠ በዐሥረኛው ዓመት፤ ይኸውም በባ ቢሉን ንጉሥ በናቡከደነፆር ዐሥራ ስምን ተኛ ዘመነ መንግሥት፤ ከእግዚአብሔር ዘንድ ወደ ኢርምያስ የመጣው ቃል ይህ ነው፡፡ “በዚያን ጊዜም የባቢሎን ንጉሥ ሰራዊት ኢየሩሳሌምን ከቦ ነበር፤ ነቢዩ ኢርምያስም በይሁዳ ንጉሥ ቤተ መንግሥት በዘብ ጠባቂዎች አደባባይ ተዘግቶበት ነበር፡፡

“የይሁዳ ንጉሥ ሴዴቅያስም እንዲህ በማለት አሳበርት ነበር፡ “እንዴት እንደዚህ ያለ ትንቢት ትናገራለህ? ‘እግዚአብሔር’ “ይህችን ከተማ ለባቢሎን ንጉሥ አሳልፌ እሰጣታለሁ፤ እርሱም ይይዛታል፡፡ ‘የይሁዳ ንጉሥ ሴዴቅያስም ለባቢሎን ንጉሥ ዐልፎ ይሰጣል፤ ፊት ለፊትም ያነጋገረዋል፤ በዐ ይኖቹም ያየዋል እንጂ ከባቢሎናውያን፤ እኛ አያመልጥም፡፡ ‘ሴዴቅያስም ወደ ባቢሎን ይወስደዋል፤ በፍርድ እስከምጉብን ሎም ድረስ በዚያ ይቋያል፤ ይላል እግዚአብሔር፤ ከባቢሎናውያን ጋር ብትዋት አይሳካችሁም” ይላል’ ትላለህ፡፡”

“ኢርምያስም የእግዚአብሔር ቃል ወደ እኔ እንዲህ ሲል መጣ አለ፡ “የአንትህ የሰሎም ልጅ አናምኤል ወደ አንተ መጥቶ፤ ‘የመብገሮች መብት የአንተ ስለሆነ፤ በዓናቶች ያለውን መሬቱን ግዛኝ’ ይልሃል፡፡”

“እግዚአብሔርም እንደ ተናገረኝ፤ የአንቱ

32+1 2Y125+11
ሊር25+1
32+2 2Y125+11
303+251መዝ 88+8
32+3 ተ+281ሊር
21+4126+891
3412-3
32+4 ተ+241ሊር
21+71341+21138+18
23139+5-7144+301
5219
32+5 2Y125+71
ሊር21+4139+710ቆ
1+14126ዝ12+13
32+7 ዘሊ25+24-
251ቶቶ43-41ሊር
21+181መዝ27+10

32+8 ተ+25
32+9 ዘፍ23+161
ሊር37+12
32+10 ዘፍ23+20
16+41491ሊር8+2
32+12 ተ+161ሊር
364+143+3+61
45+1151+59
32+14 ሊላ8+16
32+15 ተ+43-44+
18+44+261ሊር30+
18+44+261ሊር30+
9+14-15
32+16 ተ+12
32+17 ዘፍ1+11ዘ8
9+2912973+181
19+151መዝ102+25
ሊር1+61101+161
51+151መዝ19+26

ልጅ አናምኤል ወደ ዘብ ጠባቂዎቹ አደባባይ መጥቶ፤ “የመብገሮች ርስት የማድረግ መብት የአንተ ስለ ሆነ፤ በብንም እገራ በዓናቶች ያለውን መሬቱን ለራስህ እንዲሆን ግዛው” አለኝ፡፡ ይህም የእግዚአብሔር ቃል እንደ ሆነ ዐወቅሁ፤ ስለዚህ በዓናቶች ያለውን መሬት ከአንቱ ልጅ ከአናምኤል ገዛሁ፤ ዐሥራ ሰባት ሰቅል፤ ብር መዝኝ ሰጠሁት፡፡ ¹⁰በሙሉም ሰነድ ላይ ፈረምሁ፤ አሸግሁትም፡፡ ብርንም በምክርኛ ፊት በሚዛን መዝገሁለት፡፡ ¹¹የሰም ምንቱ ዝርዝር ያለበትን፤ የታሸገውንና ያልታሸገውን የግጥሮች የውል ሰነድ ወሰድሁ፤ ¹²በአንቱም ልጅ በአናምኤልና በሙሉ ላይ በፈረሙት ምስክሮች ፊት እንዲሁም በዘብ ጠባቂዎች አደባባይ ተቀምጠው በነበሩ አይሁድ ሁሉ ፊት ለመሕላያ ልጅ ለኔርያ ልጅ ለባርክ ሰጠሁት፡፡

¹³በእነርሱ ፊት ለባርክ እንዲህ የሚል ትእዛዝ ሰጠሁት፡ ¹⁴“የእስራኤል ስምዛክ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ‘የታሸገውንና ያልታሸገውን፤ ሁለቱን የግዢ ውል ሰነዶች ለብዙ ጊዜ ይሰጣሹ እንዲቋቋሙ እወደህ በሽክላ ዕቃ ውስጥ አኑራቸው፡፡ ¹⁵የእስራኤል ስምዛክ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላልና፤ ሰዎች በዚህ ምድር ቤት፤ የዕርሻ ቦታና የወይን አትክልት ስፍራ እንደ ገና ይዛሉ፡፡”

¹⁶“ለኔርያ ልጅ ለባርክ የግዢ ውሉን ከሰጠሁ በኋላ፤ ወደ እግዚአብሔር እንዲህ ብዬ ጸለይሁ፤

¹⁷ “ወይም ከላላውያን በተኛ5:24;25;28;29:እና 43 ይመ፡፡
¹⁸ 200 ግራም ያህል ነው፡፡”

(2+23ና ማብ ይመ፡፡ ፈረሰ በር፤ የነሀ3+28 ማብ ይመ፡፡ ለእግዚአብሔር የተቀደሰና ዘከ14+20 እና ማብ ይመ፡፡ አትነቀልም፤ አትፈርስም፤ የ1+10 ማብ ይመ፡፡

32+1-441 የባቢሎን ሰራዊት ኢየሩሳሌምን መከበብ በጀመረበት ወቅት (ተ+2:24 ይመ፡፡ ኢርምያስ ትንሽ ቢያንገራ ገርም (ተ+25 ይመ፡፡ እግዚአብሔር ዓናቶች ላይ ከአንቱ መሬት እንዲገዛ ያዘዘውን (ተ+8-9 ይመ፡፡ ለመልሰሰ ፊትያጀ ሆነ፡፡

32+1 ሴዴቅያስ በነገሠ በዐሥረኛው ዓመት ... በናቡከደነፆር ዐሥራ ስምንተኛ ዘመነ መንግሥት፤ በባቢሎናውያን እየሩሳሌምን ከማጥፋታቸው ከአንድ ዓመት በፊት በ587 ዓ.ቅ.ዘ ላይ ማለት ነው (52+12-13 ይመ፡፡ ከዛባው የተጀመረው በ588 ዓ.ቅ.ዘ ላይ ነበር (39+11 52+4 ይመ፡፡

32+2 በዘብ ጠባቂዎች አደባባይ ተዘግቶበት ነበር፤ ነህ 3+25 እና ማብ ይመ፡፡ ኢርምያስን ያሰረው ንጉሥ ሴዴቅያስ ነበር (37+21 ይመ፡፡ በዘብ ጠባቂዎች አደባባይ እንደ ታሰረም እስከ ኢየሩሳሌም መውደቅ ድረስ ቁዩ (38+13:281 39+14 ይመ፡፡

32+3-51 21+3-71 34+2-51 37+17 ይመ፡፡ ትንቢቱ በ52+7-14 ተፈጽሞአል፡፡

32+5 በፍርድ እስከምጉብን ድረስ፤ ሴዴቅያስ በባቢሎናውያን ከተያዘ በኋላ በምርኮ ወደ ባቢሎን ተወስደአል፤ በመሠረትም እዚያም እንዳለ ሞቶአል (52+11 ይመ፡፡ አይሳካችሁም፤ የ29+4 ማብ ይመ፡፡

32+7 ዓናቶች፤ ኢርምያስ ተወልዶ ያደገበት ከተማ ናት (የ1+1 ማብ ይመ፡፡ የመብገሮች መብት የአንተ ስለ ሆነ፤ በትንቱ የመዋጀት ሕግ ወይም ደንብ መሠረት ማለት ነው (ዘሊ 25+23-25 ይመ፡፡ በተሠራጭም የ6+ት24201 4+3 ማብ ይመ፡፡

32+8 ወደ ዘብ ጠባቂዎች አደባባይ መጥቶ፤ ኢርምያስ በእስር ላይ ቢሆንም እንኳ ጠያቂ አልተከለከለበትም ነበር፡፡ በብ

ንም አገር፤ ከዚህ ቀደም ብሎ፤ ኢርምያስ በብንም አገር ከነበረው ንብረት ላይ ድርሻውን ለመቀበል ሄዶ ነበር (37+12)፤ ነገር ግን እጉናን ከድቶአል ተብሎ በሐሰት በመከሰስ ታሰሮ ነበር (37+13-16) ይመ፡፡

32+9 ስለዚህ ... ገዛሁ፤ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ተቀብሎ ማለት ነው (ተ+7 ይመ፡፡ መዝኝ፤ በዚህ ጊዜ በጥሬ ገንዘብ በመገደብ አይታወቅም፤ ነበር፡፡ ዐሥራ ሰባት ሰቅል ስር፤ ሁለት መቶ ግራም ያህል ይሆናል፡፡ የተገዛው መሬት መጠን ባይታወቅም፤ የጋራው እስከዚህ የሚጠባበቅ አልነበረም (ከዘፍ23+15 ጋር ያገናዝብ፤ የዚያኑ ማብ ይመ፡፡

32+10 አሸግሁትም፤ እንዲህ ያደረገው በፈርማው ለማረጋገጥ ሳይሆን (ለምሳሌ፡፡ በሐ03+12 እንዳለው፤ የዘፍ38+18 ማብ ይመ፡፡) የሰሰችና እንዲኖረውና የተፈጸመ ቃል እንዲፋለስ ነው (ሊላ8+161 29+111 ዳን12+491 ራሊ15+1-5 ይመ፡፡)

32+11 ያልታሸገውን የግጥሮች የውል ሰነድ ያልታሸገው ሙሉ ትጅ እንዲህ በጠፋ ወይም ሆነ ተብሎ እንዲጠፋ ቢረገ፤ ቢበላሽ ወይም ቢለወጥ፤ የታሸገውን ትክክለኛ ትጅ ለማመሳከር ለማረጋገጥ አስተማማኝ የሰሰች አለው፡፡

32+12 ባርክ “የተባረከ (በጌታ)” ማለት ነው፡፡ ለኢርምያስ ታማኝ አገራዊና ወጻጅ ነበር፡፡

32+14 ለብዙ ጊዜ ሳይሰጣሹ እንዲቋቋሙ ... በሽክላ ዕቃ ውስጥ አኑራቸው፤ በግዛብ አገራችን ያሉትን በተባለ ቦታ፤ እንዲሁም ከመቶ ባሕር በሙሉ ምዕራብ በሚገኘው በቀምራን ከሁለት ሺህ በላይ በላይ ዕድሜ ያላቸው ጽሑፎች ሳይበላሹና ምንም ሳይሆኑ እንዲሁ እንዳሉ ተገኝተዋል፡፡

32+151 ያልታሸገውን የዕርሻ መሬት (እንዲሁም ለወራሾቹ) ለመግዛት ውል የፈረመው፤ የዘርኮ በኋላ ሰላምና ዕድሮች በምድሪቱ ላይ ሲሰፍን የገዛውን መሬት መልሶ ለመያዝ እንዲያስችለው ነው፡፡

17^{ሐቢት} ጌታ አግዚአብሔር ሆይ፤ አገኙ ሰማያትንና ምድርን በታላቅ ገይላህና በተዘረጋች ክንድህ ፈጥረሃል፤ የሚሳገህም አንጻች ነገር የለም።¹⁸ ፍቅርና ቸርነትን ለአልፍ አላላፍ ታሳያለህ፤ ይሁን እንጂ የአባቶችን በደል ስነኒርሱ በኋላ በሚነሡ ልጆቻቸው ጉያ ትመልሳለህ፤ ስምህ የሰራዊት ጌታ አግዚአብሔር የሆነ ታላቅና ገንደል ስምሳክ ሆይ፤¹⁹ ፅቅድህ ታላቅ፤ በሥራም ብርቱ ነህ፤ ዐይኖችህ የሰው ልጆችን መንገዶች ሁሉ ያያሉ፤ ለእያንዳንዱም እንደ መንገዱና እንደ ሥራው ትከፍለዋለህ።²⁰ በግብፅ ታምራትንና ድንቆችን አደረገህ፤ እስከ ዛሬም ድረስ በእስራኤልና በሰው ልጆች ሁሉ መካከል እንደዚያው እያደረገህ ዛሬም ስምህ ገናና ነው።²¹ በታምራትና በድንቆች በብርቱ እጅና በተዘረጋች ክንድ፤ እጅግ በሚያስፈራም ግርማ ሕዝብህን እስራኤልን ከግብፅ አወጣህ።²² ለአባቶቻችን ልትሰጣቸው የማልሳሳቸውን ማርና ወተት የምታፈሰውን ይህችን ምድር ሰጠላችሁ።²³ ወደዚያም ገብተው ወረረህ፤ ነገር ግን አልታዘዙም፤ ሕግህንም አልጠበቁም፤ እንዲያደርጉት ያዘዘላቸውን ከቶ አሳደረጉም፤ ስለዚህ ይህን ሁሉ ጥፋት በላያቸው አመጣህ።
²⁴ እነሆ፤ ከተማዬቱን ለመያዝ የዐፈር ድልድል በዙሪያዋ ተወርቶአል፤ ከሰይፍ፤ ከራብና ከቸነፈር የተነሣ ከተማዬቱን ለሚወጋት ለባቢሎናውያን ዐልፋ ልትሰጡ ነው፤ እንደምታየውም የተናገርኸው እየተፈጸመ ነው።²⁵ አንተ ግን ጌታ አግዚአብሔር ሆይ፤ ከተማዬቱ ለባቢሎናውያን ዐልፋ እየተሰጠች፤ ‘መሬቱን በብር ግዛ፤ ግዢ

ወንም በምስክርነት ፊት ፈጽሞ’ ትላለሁ።”
²⁶ ከዚያም በኋላ የአግዚአብሔር ቃል ወደ ኤርምያስ እንዲህ ሲል መጣ፤²⁷ እነሆ፤ እኔ የሰው ልጆች ሁሉ ስምሳክ አግዚአብሔር ነኝ፤ በውኑ የሚያቅተኝ ነገር አለኝ።²⁸ ስለዚህ አግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ እነሆ፤ ይህችን ከተማ ለባቢሎናውያንና ለባቢሎን ጉሥ ለናቡከደናዖር አሳልፈ እሰጣታለሁ፤ እርሱም ይይዛታል።²⁹ ከተማዬቱን የሚወጋት ባቢሎናውያን ወደ ውስጥ ይገባሉ፤ በእሳቱ በሰማ ያቃጥሏታል፤ የሰቂቁችን ዘንድ ሕዝቡ በሰገነኑ ላይ ለሰለል ያጠነባቸውንና ለሌሎችም አማልክት የመጠጥ ቀርባን ያቀረቡባቸውን ቢቶች ጭምር ያንዳሉ።
³⁰ የእስራኤል ሕዝብና የይሁዳ ሕዝብ ከታናኸታቸው ጀምሮ ከከፋ ነገር በቀር በፊቱ አንጻች በሰ ነገር አልሠሩም፤ በእርግጥም የእስራኤል ሕዝብ በእጃቸው ሥራ አስቂቁት፤ ይላል አግዚአብሔር።³¹ ይህች ከተማ፤ ከተመሠረተችበት ጊዜ አንሥላ እስከ ዛሬ ድረስ ከፊቱ እንዳስወግዳት ቀጣዩን መጻፍት እንሥራታለች።³² የእስራኤልና የይሁዳ ሕዝብ፡- እነርሱ፤ ነገሥታታቸው፤ ባለሥልጣናቸው፤ ካህናታቸው፤ ነቢያታቸው፤ የይሁዳ ሰዎችና የኢየሩሳሌም ነገራዎች ባደረጉት ከፋት ሁሉ አስቂቁት።³³ ፊታቸውን ሳይሆን ጀርባቸውን ሰጡ፤ ደጋግሞ ባስተምራቸውም አይሰሙም፤ ተግሣጽም አይቀበሉም።³⁴ ስሜ በተጠራበት ቤት አስጸያፊ ጣዖታቸውን አቆሙ፤ አረከ ለምሉክ ይሠው ዘንድ በሄኖም ሽለቆ ለበአል መስገጃ ኩረብቶችን ሠሩ፤ ነገር ግን

³⁵ ወይም ወንዶች ሲቶ ልጆቻቸውን በላት ያሳልፉ ዘንድ

32፡17፤ 27፡5 ይመ። በታላቅ ገይላና በተዘረጋች ክንድህ ተፋጠነ ይመ። በተወላግሪያ የ21፡5 ማብ ይመ። የሚሳገህም አንጻች ነገር የለም፤ የዘፍ18፡14 ማብ ይመ። እግዚአብሔር ለኤርምያስ የሰጠው መልስም ይህንኑ ያንጸባርቃል (ቱ27 ይመ።)
32፡18 ፍቅርና ቸርነትን ለአልፍ አላላፍ ... ይሁን እንጂ የአባቶችን በደል በ ... በልጆቻቸው ... ትመልሳለህ ዘፍ20፡5-6፤ 34፡7 ይመ። በተወላግሪያ የዘፍ20፡6 ማብ ይመ። በ... ጉያ ትመልሳለህ ብረራት መመለስን የሚያመለክት ማህለያዊ አዘባል ነው (መዝ 79፡12፤ ኢሳ 65፡6-7 ይመ። ኩሉቃ 6፡38 ጋሮ ያንዱ ጽፍ)። ታላቅና ገይላ ለምሳክ ዘፍ10፡17 ይመ። ስምህ የሰራዊት ጌታ አግዚአብሔር፤ 31፡15፤ ኢሳያ4፡5፤ አጥፋ13 ይመ።
32፡19 ፅቅድህ ታላቅ፤ በሥራም ብርቱ፤ መዘፍ6፡5፤ ኢሳ 9፡6፤ 28፡29 ይመ። ለእያንዳንዱም እንደ ... ሥራው ትከፍለዋለህ ከ17፡10 ቃል በቃል የተወሰደ ነው (የዚያኑ ማብ ይመ። በተወላግሪያ 1፡4፤ 3፡18፤ ኢሳፍ6፡8 ይመ።)
32፡20 ታምራትንና ድንቆችን ተፋጠነ ይመ። ዘፍ7፡3 በተወላግሪያ፤ እንዲሁም የዘፍ3፡12፤ 4፡8 ማብ ይመ። እስከ ዛሬም ድረስ 11፡7 ይመ።
32፡21፤ ከዘጸ26፡8 ላይ ከሞላ ጉደል ቃል በቃል የተወሰደ (ዘጸ4፡34 ይመ።)። በብርቱ እጅና በተዘረጋች ክንድ፤ ቱ17 እና የ21፡5 ማብ ይመ። እጅግ በሚያስፈራም ግርማ ዘፍ15፡14-16 ይመ።
32፡22 ግርና ወተት የምታፈሰውን ... ምድር፤ 11፡5 ይመ። በተወላግሪያ የዘፍ3፡8 ማብ ይመ።
32፡24 የዐፈር ድልድል፤ 6፡6፤ 33፡4 ይመ። በተወላግሪያ ኢሳ37፡33 ይመ። ከሰይፍ፤ ከራብና ከቸነፈር፤ የ14፡12 ማብ ይመ።

32፡25፤ ኤርምያስ ነገሩ የአላዋቂ ተግባር መስሎ ስለ ታወገ ገንዘቡን የትም እንደ ጣለ ተሰምቶት፤ ፕሮባሬውን ይገልጻል፤ ይሁን እንጂ ፍጹም ታዛዥነቱ አልተቃደለም (ቱ8-9 ይመ።)
32፡27 የሰው ልጆች ሁሉ ለምሳክ አግዚአብሔር ዘፍ16፡22፤ 27፡16 ላይ ያለውን ያንጸባርቃል፤ ይህም እግዚአብሔር የፍጥረተ ግለሰብ ጌታ መሆኑን በአጽንዖት ያሳያል። በውኑ የሚያቅተኝ ነገር አለኝ። በኤርምያስ ጽሑፍ ውስጥ በግርዘር አቀረብው ሐሳብ የተሰጠ መልስ ነው (ቱ17 እና የዘፍ18፡14 ማብ ይመ።)፤ ይህ በአጽንዖት የሚያሳየውም የአግዚአብሔርን ሁሉን ቻይነት ነው። እግዚአብሔር የገባውን ቃል ለመፈጸም ግን ጊዜም ታዘኝ ስለ ሆነ፤ ለንታዘዘው ይገባል።
32፡29 በላባትም ያቃጥሏል፤ 21፡10፤ 34፡21 37፡8 ይመ። ያስቂቁችን ዘንድ፤ 7፡18፤ ዘጸ31፡29 ይመ። ለሰለል ያጠነባቸውንና 1፡16 እና ማብ ይመ። በሰገነኑ ላይ፤ የ19፡13 ማብ ይመ። ለሌሎችም ለማልክት የመጠጥ ቀርባን ያቀረቡባቸውን 7፡18 እና ማብ 19፡13 ይመ።
32፡30፤ በዘጸ31፡29 ላይ ያለው ሐሳብ በዚህ ውስጥ ይንጸባርቃል። ከታናኸታቸው የ31፡19 ማብ ይመ። በእጃቸው ሥራ፤ ጣዖታቸውን ያመለክታል።
32፡31 ከፊቱ ለንዳስወግዳት፤ 52፡31 23፡124፡3 ይመ።
32፡32 ነገሥታታቸው፤ ባለሥልጣናቸው፤ ካህናታቸው፤ ነቢያታቸው፤ 1፡18 እና ማብ ይመ።
32፡33 ደጋግሞ፤ የ7፡13 ማብ ይመ። ተግሣጽም ለላተቀበሉም፤ 2፡30፤ 5፡3፤ 7፡28፤ 17፡23 ይመ።
32፡34-35፤ ከ7፡30-31 ላይ የተወሰደ ነው (የዚያኑ ማብ ይመ።)
32፡35 ሞሉክ፤ የአዋናውያን ጣዖት ነው (49፡13 ይመ። በተወላግሪያ የዘሌ18፡21 ማብ ይመ።)

ይሁዳን ንጢአት ለማሠራት እንደዚህ ያለ ውን አስጸያፊ ተግባር እንዲፈጽሙ እኔ አላዘዝሁም፤ ከቶም አሳብሁም።

³⁶። “በሰይፍ፣ በራብና በቸንፈር ለባቢሎን ንጉሥ ዐልፋ ትሰጣለች፤ ስላልሃት ስለዚህች ከተማ፣ የእስራኤል ሕምሳክ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ “ንጹህ ቀጣይና በታላቅ መቅሠፍቱ እነርሱን ካሳደሩበት ምድር ሁሉ በእውነት እሰበስባቸዋለሁ፤ ወደዚህም ሰፍራ እመልሳቸዋለሁ፤ በሰላምም እንዲቀመጡ አደርጋቸዋለሁ።” ³⁸እነርሱ ሕዝብ ይሆኑኛል፤ እኔም ሕምሳክ አሆናቸዋለሁ። ³⁹ለእነርሱና ለእነርሱም በኋላ ለልጆቻቸው መልካም እንዲሆንላቸው ዘወትር ይፈሩኝ ዘንድ፣ እንድ ልብ አንድም ሐሳብ አሰጣቸዋለሁ። ⁴⁰መልካምን ነገር ለእነርሱ ከማድረግ እንዳልቄጠብና ከእኔም ፈቀቅ እንዳይሉ መሬራቸውን በውስጣቸው ላኖር ከእነርሱ ጋር የዘላለም ቃል ኪዳን እገባለሁ። ⁴¹ለእነርሱ መልካም በማድረግ ደስ ይለኛል፤ በፍጹም ልቤና በፍጹም ነፍሱ በእውነት በዚህ ምድር እተከላቸዋለሁ።”

⁴²“እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ “በዚህ ሕዝብ ላይ ይህን ሁሉ ታላቅ ጥፋት እንዳመጣሁ እንደዚሁ ቃል የገባሁላቸውን መልካም ነገር ሁሉ እሰጣቸዋለሁ።” ⁴³እናንተም፣ ለባቢሎናውያን ዐልፋ ስለ ተሰጠች፣ ሰውና እንስሳ የማይኖሩባት ባድማ ናት” ባላችኋት በዚህች ምድር እንደ ገና መሬት ይገዛል። ⁴⁴ምርኮአቸውን ስለምመልስላቸው ለብንያም አገር፣ በኢየሩሳሌም ዙሪያ ባሉ

32+34 2Y21+141
Ac7+1017+301
34+1512H 8+3-16
32+35 HA18+211
1Y71+241+Ac19+5
125+7
32+36 +24
32+37 HA25+181
A+11+12121+51
ሕዝ34+28139+26
32+38 Ac124+71
24C6+16
32+39 H86+241
10+16+24+530+121
መዝ86+111Fሐ
17+211ሐ+4+32
32+40 H89+161
H84+101ሐ+42+61
Ac24+7
32+41 HA28+3-12
63+14+62+4+1Ac
24+6131+281መዝ
71+18
32+42 Ac29+101
H83+38
32+43 +15+1Ac
33+12
32+44 +101+5-7
4+9+1079+91መዝ
1471+148+21Ac
17+26
33+1 መዝ88+81
Ac13+3+37+211
38+28
33+12 H83+151መዝ
136+61Ac10+16
33+3 Ac18+2+111
A+55+6
33+4 2Y215+11
Ac32+241+ሕዝ4+21
26+8107+110
33+5 H83+171
A+8+171Ac21+4-7

መንደሮች፣ በይሁዳ ከተሞችና በተራራ ማው አገር ከተሞች፣ በምዕራብ ተራሮች ግርጌና በኔጊብ ባሉ ከተሞች መሬት በጥሬ ብር ይገዛል፤ ውሉም ተፈርሞ፣ በምስክርነት ፊት ይታሸጋል፤ ይላል እግዚአብሔር።”

የመመለስ ተስፋ

33 ኢርምያስ በዘብ ጠባቂዎች አደባባይ በግዞት ላለ የእግዚአብሔር ቃል እንዲህ ሲል ጸግመኛ ወደ እርሱ መጣ፡ “ምድርን የፈጠራት፣ የበጀትና የመሠረታት እግዚአብሔር፣ ስሙ እግዚአብሔር የሆነ፣ እርሱ እንዲህ ይላል፡ “ወደ እኔ ጨኽ፤ እኔም እመልስላለሁ፤ አንተም የማታውቀውን ታላቅና የማይመረመር ነገር እገልጥልሃለሁ፤” የእስራኤል ሕምሳክ እግዚአብሔር ከባቢሎናውያን ጋር ባለው ውጊያ፣ ዐፈር በመደልደልና በሰይፍ የሚደረገውን ጥቃት ለመከላከል ስለ ፈረሱት ስለዚህች ከተማ ቤቶችና ስለ ይሁዳ ሃገሥታት ቤተ ምንግሥት እንዲህ ይላል፡ “እነዚህ በቀጣይና በመግባቱ በምንገዳቸው ሰዎች ራሳቸውን ይሞላሉ፤ ስለ ክፉቷ ሁሉ ከዚህች ከተማ ፊቴን አስውራለሁ።”

⁶⁴ “ይሁን እንጂ፣ ፈውስንና ጤንነትን እንደ ገና እሰጣታለሁ፤ ሕዝቢንም እፈውሳለሁ፤ በብዙ ሰላምና በርጋታ እንዳገኛና አደርጋለሁ።” ገይሁዳን ምርኮና የእስራኤልን ምርኮ እመልሳለሁ፤ ቀድሞ እንደ

⁴⁴ ወይም ከምርኮ ስለምመልስላቸው
⁴⁵ ወይም ከሰላሙያን
⁴⁷ ወይም ይሁዳንና እስራኤልን ከምርኮ እመልሳለሁ

32+36 በሰይፍ፣ በራብና በቸንፈር፣ የ14+12 ማብ ይመ።
32+371 H830+1-5 ይመ፤ በጽኑ ቀጣይና በታላቅ መቅሠፍቱ፣ የ21+5 ማብ ይመ። እመልሳቸዋለሁ ... እንዲቀመጡ ለደርጋቸዋለሁ፤ ሕዝ36+11+33፣ ሆሴ11+11 ይመ። በዕብራይስጥ መጀመሪያው ሐረግ ድምጽ የሁለቱንም ሐረግ ድምጽ ይመ ስል።

32+38፣ 31+33 ይመ፤ በተጨማሪም የ7+23 ማብ ይመ።
32+39 ለንድ ልብ፣ 24+7፣ 31+32 እና ማብ፤ ሕዝ11+19 ይመ፤ ከእነርሱም በኋላ ለልጆቻቸው፤ H84+9-10 ይመ።
32+40 የዘላለም ቃል ኪዳን እኔላኝ፤ አላ55+3 እና ማብ፤ ሕዝ16+60፣ 37+26 ይመ። እንደ ቀድሞው ኪዳን (31+32፣ አላ24+5 ይመ) እኔላኝ ኪዳን ፈጽሞ ለጣክ አደግባለሁ። መሬራቱን በውስጣቸው ላኖር፤ H86+24 ይመ፤ በተጨማሪም የH820+11 ማብ ይመ። ከእኔም ፈቀቅ እንዳይሉ፤ 26+3፣ አላ53+6 ይመ።
32+41 ለእነርሱ መልካም በማድረግ ደስ ይለኛል፤ H830+91 አላ62+51 65+19 ይመ።

32+43-44 መሬት ይገዛል፤ ኢርምያስ የዝግው መሬት (ቀዳ ይመ)፤ ከዚሁን ምርኮ መልስ በኋላ የእነዚህ ሁኔታዎች ሲረጉ (የቀ+15 ማብ ይመ)፤ በይሁዳ የሚጓዙ ብዙ የእርሻ መሬቶች ምላሴ ነው።

32+43 ሳላችኋት (እናንተ)፤ የቀ+36 ማብ ይመ። ሰውና እገሳ የማይኖሩባት ባድማ፤ 4+23-26 እና ማብ ይመ።
32+44 በብንያም አገር፤ 1+1 ይመ። እዚህ ላይ ብንያም በቅድሚያ የተጠቀሰው፤ ኢርምያስ የተወለደባት ሰፍራ የምትገኝ በት እገር ስለ ነህ ነው። (ቀ+7) እና ማብ ይመ። በተፈራግው አገር ... በምዕራብ ተራሮች ግርጌና፤ የH81+7 ማብ ይመ። በኔጊቭ፤ የH81+249 ማብ ይመ። ምርኮአቸውን ስለምመልስ ላቸው፤ የ29+14 ማብ ይመ።

33+1-26፤ የኢርምያስን “በመጽናናት መጽሐፍ” (የ30፣ 1-33+26 ማብ ይመ) የሚደመድመው ይህ ክፍል በሁለት ይከፈላል፤ 1) ቀ+1-13 ቀጣይ ሐሳብ ያለው የምዕራፉ አካል ነው፤ 2)

ከዚህ ቀደም ሲል ባለው ክፍል በሰፋት የተጻፉትንና በሌላ በታየ ማግኘትን የኢርምያስን መልእክተኛ አጠቃሎ የሚያቀርብ ሲሆን፤ በሰብስባ ሊቃውንት (በጥሪ የብሉይ ኪዳን) ትርጉም ገን ይደገፃሉ።

33+1 በግዞት ላለ፤ በ587፣ ቅ.ክ ላይ ግለት ነው (የ32+1 ማብ ይመ።)፤ በዘብ ጠባቂዎች አደባባይ፤ 32+2 እና ማብ ይመ። ጸግመኛ፤ ም32 «መጀመሪያ» የሚለውን ቃል ይደሣል።

33+2፤ 10+12፤ 32+17፤ 51+15 እንዲሁም 31+35 እና ማብ ይመ።

33+3 ጨኽ ... እመልስላለሁ፤ ሰዎች የሚያቀርቡት ጸሎት መልስ እንዲሰጥ እግዚአብሔር የሚጋብዝ ነው፤ የእግዚአብሔር መልስ እንደገናርም ማረጋገጫ ሊሆን ይችላል (መዝ34፣ 4+3፣ 18+6፣ 27+7፤ 28+1፣ 30+8፣ 55+17፤ ማቴ7+7 ይመ። ከ11+14 ጋር ያነጻጽሩ።) ታላቅና የማይመረመር በዕብራይስጥ ለዚህ ሐረግ የተሰጠው ትርጉም ታላላቅና የሆነች ከተሞች የመለከታል፤ እርሱም፤ “ሰማይ ጠቀስ ቅጥር ያላቸው ታላላቅ ከተሞች” ይላቸዋል (H81+28፤ ዘገ+13+28፤ H89+1፤ ኢያ14+12 ይመ።)፤ የማታውቀውን ... የማይመረመር ነገር፤ በዕብራይስጥ እንደ ሆኑ ስትለውጥ ይህ ሐረግ የሚሰጠው ትርጉም፤ “የተሰፋረጉን ያላውቅታቸውንም” (ኢላ48+6) የሚለውን ያስታጋል። እግዚአብሔር በመጀመሪያ በሕዝቡ ላይ ይፈርዳል (ቀ+4-5)፤ ከዚያም በሚያስደገብ ሁኔታ ይታደጋቸዋል (6-26)።

33+4፤ በኢየሩሳሌም ያሉ ሕንጻዎችና የነገሥታት መኖሪያዎች ተደመሰሱ፤ ድንጋታቸውም የአገር መጠገኛ ሆነዋል (ኢላ22+10 እና ማብ ይመ።)፤ ዐፈር በመደልደል፤ ጠላት በኢየሩሳሌም ቅጥር ላይ እንዲወጣ የሚፈር ነው (6+6 ይመ።)፤ ከዚህ ሎውያን ጋር ባለው ውጊያ፤ 32+5 ይመ።

33+5 ራሳ፤ ኢየሩሳሌምን የሚጠብቁትን ሰዎች/ራሳ ነው።

33+6 ፈውስንና ጤንነትን፤ 30+17 ይመ፤ ከ8+22 ጋር ያነጻጽሩ።

33+7 ... ምርኮ እመልሳለሁ፤ ቀ+11+26 እንዲሁም የ29+14 ማብ ይመ። የይሁዳን ... እና ... የእስራኤልን፤ የ3+18

ነበሩት ሁኔታ አድርጌ አበጃቸዋለሁ፤ 'እኔን ከበደለብት ንጠኢት ሁሉ አነጻቸዋለሁ፤ በእኔ ላይ ያመፀብትንም ንጠኢታቸውን ሁሉ ይቅር እላለሁ፤' ይህች ከተማ፣ ለእርሷ ያደረግሁትን በጎ ነገር ሁሉ በሚሰሙት የምድር ሕዝቦች ሁሉ ፊት ለዝና፣ ለደስታ፣ ለምስጋናና ለከብር ትሆናለች፤ ከምስሳትም የተተረፈፈረ ብልጽግናና ሰላም የተነሣ ይፈራራሉ፤ ይንቀጠቀጣሉም፡፡

10። 'እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ይህችን ስፍራ፣ 'ሰውና እንስሳት የማይኖሩበት ባደማች' ትላላችሁ፤ ነገር ግን ሰውም ሆነ እንስሳ ባልነበሩባቸውና ባደማ በሆኑት በይሁዳ ከተሞችና በኢየሩሳሌም መንገዶች፣ እንደ ገና ድምፅ ይሰማል፤ 11። የሐሜትና የደስታ ድምፅ፣ የሙሽራውና የሙሽራዊቱ ድምፅ፣ እንዲሁም፡-

“እግዚአብሔር ቸር ነውና፤
ምሕረቱም ለዘላለም ነውና፤
የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔርን
አመሰግኑ፤”

የሚል የምስጋናን መሥዋዕት ይዘው ወደ እግዚአብሔር ቤት የሚመጡ ሰዎች ድምፅ ይሰማል፤ የምድሪቱን ምርኮ ቀድሞ እንደ ነበረ አመልሳሁና፤ ይላል እግዚአብሔር፡፡

12። “የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ 'ሰውም ሆነ እንስሳት በማይኖሩበት በዚህ ባዶ ስፍራ፣ በከተማዎቹም ሁሉ እርኞች መንገዳቸውን የሚያሳርፉበት እንደ ገና ያገኛሉ፤' 13። በተራራማው አገር፣ በምዕራብ ተራሮች ግርጌና በኔጌብ ስራ ከተሞች በብንደም አገር፣ በይሁዳ ከተሞች እንዲሁም በኢየሩሳሌም ዙሪያ ባሉ መንደሮች መንገዳች እንደ ገና በሚቈጥራቸው

33፡6 ዘፋ32፡391
ሊ፡9፡6፡130፡26
33፡7 ሊ፡1፡261
ሊር24፡6፡130፡31
32፡44፡1፡39፡251
አ፡9፡14
33፡8 ዘሊ፡16፡30፡1
24፡፡24፡14፡አ፡ር
31፡34፡10፡9፡13-14
33፡9 ሊ፡55፡13፡1
60፡18፡64፡21፡አ፡ር
3፡17
33፡10 ዘሊ፡26፡32፡1
ሊር9፡11፡32፡43
33፡11 ዘሊ፡7፡12፡1
18፡5፡16፡34፡2፡አ፡ር
13፡7፡3፡1፡መ፡25፡8፡45
1፡8፡1፡100፡4፡5፡13፡61
1፡አ፡1፡26፡12፡አ፡ር
31፡5፡1፡7፡11፡47
33፡12 ፋ፡10፡አ፡ሊ፡4
65፡1፡10፡አ፡ር32፡43፡1
ሐ፡34፡11፡1-15
33፡13 ዘሊ፡27፡32፡1
ሊር17፡26፡31፡5፡1
ሐ፡1፡20
33፡14 ዘፋ28፡1-14
1፡አ፡1፡23፡15፡አ፡ር
29፡10
33፡15 24፡፡2፡7፡12
1፡መ፡72፡21፡አ፡ሊ፡4፡2
33፡16 ሊ፡4፡45፡1፡71
59፡14፡አ፡ር3፡17፡1
17፡25፡32፡37፡አ፡ሊ፡አ
48፡35፡1፡ሰ፡ር3፡13፡1፡ዘ፡አ
8፡31፡16፡1፡ቆ፡ር1፡30
33፡17 24፡፡2፡7፡13
12፡አ፡17፡18፡1፡መ፡ዘ
89፡29፡37፡1 ሉቃ
1፡33
33፡18 ዘ፡፡25፡11
13፡1፡ዘ፡አ፡18፡1፡10፡713
1፡5፡1፡1፡0፡7፡17-22
33፡20 ዘ፡5፡1፡141
መ፡ዘ89፡36
33፡21 ዘሊ፡18፡11
24፡፡2፡7፡13፡2፡አ፡ር
7፡18፡1፡መ፡ዘ 9፡34
33፡22 ዘ፡5፡1፡2፡21
ሊር30፡19፡ሆሊ፡1፡10

ሰው እጅ ሥር ያልፋሉ' ይላል እግዚአብሔር፡፡

14። “ለእስራኤል ቤትና ለይሁዳ ቤት የገባሁትን የተስፋ ቃል የምፈጽምበት ጊዜ ይመጣል' ይላል እግዚአብሔር፡፡

15። ‘በዚያ ዘመንና በዚያ ጊዜ፣ ከዳዊት ቤት ጽድቅ ቅርንጫፍ አበቅላለሁ፤

በምድሪቱም ፍትሕንና ጽድቅን ያደርጋል፡፡

16። በዚያ ዘመን ይሁዳ ይድናል፤ ኢየሩሳሌም በሰላም ትኖራለች፤ የምትጠራበትን ስም፣

“እግዚአብሔር ጽድቃችን” የሚል ይሆናል፡፡”

17። እግዚአብሔር እንዲህ ይላልና፤ ‘ከዳዊት ዘር በእስራኤል ቤት ዙፋን ላይ የሚቀመጥ ሰው ፈጽሞ አይታገባም፤ 18። ለዋው ያን ከሆኑት ካህናትም የሚቃጠል መሥዋዕት ለማቅረብ፣ የእሁል ቀርባን ለማቃጠልና ሌላውንም መሥዋዕት ለመሠዋት ሁል ጊዜ በፊቴ የሚቆም ሰው አይታገባም፡፡”

19። የእግዚአብሔር ቃል ወደ ኢርምያስ እንዲህ ሲል መጣ፤ 20። “እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ 'ለቀንና ለሌሊት የወሰንሁትን ሥርዐት በማፋለስ ራሼና ሌሊት በተወሰነላቸው ጊዜ እንዳይፈራረቁና ከዳዊት ማፍረስ ብትችሉ፣' 21። በዚያ ጊዜ ከአገልጋዩ ከዳዊት ጋር የገባሁትን ከዳዊት እንዲሁም በፊቴ በከህነት ከሚያገለግሉት ሊቀውያን ጋር የገባሁትን ከዳዊት ማፍረስ ይቻላል፤ ዳዊትም ከእንግዲህ በከፋኑ ላይ የሚነግሥ ዘር አይኖረውም፡፡ 22። የአገልጋዩን የዳዊትን ዘር እንዲሁም በፊቴ የሚቆሙትን ሊቀውያን እንደሚያቋቁሙ እንደ ሰማይ ከዋክብትና

ግብ ይመ፡፡

33፡8 ንጠኢታቸውን ሁሉ ይቅር እላለሁ ይህ የአዲስ ኪዳን ሥርዐት መሠረት ነው (31፡34 እና ግብ1 50፡201 ሕዝ 36፡25-26 ይመ፡፡)

33፡9 የተተረፈፈረ ብልጽግናና ... ይንቀጠቀጣሉም፤ ሆሊ3፡5 ይመ፡፡

33፡10፤ 32፡43 እና ግብ ይመ፡፡

33፡11 የሐሜትና የደስታ ... የሙሽራውና የሙሽራዊቱ፤ በ7፡341 16፡91 25፡10 ላይ የዚህን ተቃራኒ ይመ፡፡ የምስጋናን መሥዋዕት ይዘው ... የሚመጡ፤ የ17፡26 ግብ ይመ፡፡ ምርኮ ... አመልሳሁና፤ የ29፡14 ግብ ይመ፡፡

33፡13 በተራራማው አገር ... በይሁዳ ከተሞች፤ 17፡26 እና ግብ1 32፡44 ይመ፡፡ መንገድ ... በሚቋቋሙት ሰው እጅ ሥር ያልፋሉ፤ ሕዝ20፡37 ይመ፡፡

33፡15-16፤ በ23፡5-6 ላይ ያለው (ግብ ይመ) እዚህ ተደግሞአል፡፡

33፡16 የምትጠራበትን ስም፤ ኢየሩሳሌም ከመሰሉ ጋር ካላት የቀረበ ግንኙነት የተነሣ በ23፡6 ላይ ለእርሱ በተሰጠው ስም ተጠርታለች (በመፋ6፡241 በሕዝ 48፡35 ላይ ሌሎች ምሳሌዎች ይመ፡፡)

33፡17-26፤ ምድሪቷን ባደማ ባደረጋት ፍርድ ፊት እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር የገባው ቃል ኪዳን (ከእስራኤል፤ ከዳዊትና ከራክስ ጋር) ፋይዳ የለለው ይመልል ነበር፡፡ ሆኖም እነዚህ ተቃራኒዎች ነገሮች የቀድሞ ኪዳናት መጣስ እንደሌለባቸው፤ በተለይም የፍጥረትን ሥርዐት በተመለከተ እንደ እግዚአብሔር

ኪዳን ሆነው እንዲጠበቁና ለወደፊት በሚሆኑትም ተሐድሶ ሁሉም እንደሚፈጸሙ ማረጋገጫ ይላባሉ፡፡

33፡171 24፡፡2፡7፡12-161 1፡7፡2፡41 8፡251 9፡51 2ዘ5 6፡161 7፡12 ይመ፡፡ ይህ ክፍል በኢየሱስ ተፈጽሞአል (ሉቃ 1፡32-33 ይመ፡፡)

33፡181 ዘ፡፡25፡13 ይመ፡፡ ለሊቀውያን የተሰጠው የክህነት ቃል ኪዳን ለዳዊት እንደ ተሰጠው ንጉሣዊ ቃል ኪዳን የክህነት ቤተ ሰብና ጌታን ብቻ የሚመለከት የግል ስጦታ አልነበረም፡፡ ይህም እስራኤል በጌታ ፊት ተቀይይቶ የወሰደ የክህነት አገልግሎት እንዳላት ያወቀቅትና እግዚአብሔርም ከሕዝቡ ጋር የሠራበት ዋና ነገር ነው፤ በዚህ ለማካደነትም ሕዝቡ ከጌታ ጋር ግንኙነት ያደርግ ነበር፡፡ አገልግሎቱም ከሁሉ የሚበልጥ የክህነት አገልግሎት በሰጠውና እየሰጠ ባለው በኢየሱስ ተፈጽሟል፤ እየተፈጸመም ነው (ክህ11፡10፡41 ሐ፡5፡1፡6-101 6፡19-201 7፡11-25 ይመ፡፡ ሊቀውያን ከሆኑት ካህናትም፤ ዘ817፡9፡18 ይመ፡፡)

33፡20 ለቀንና ለሌሊት ... ሥርዐት፤ ፋ፡251 31፡35-36 ይመ፡፡ የእግዚአብሔርን ሉዓላዊ የሥነ ፍጥረት ሥርዐት አመሠራረት የሚመለከት ቢሆንም፤ በዘ59፡8-17 ላይ (ዘ፡58፡22) ያለው ቃል ኪዳን ተገልጿል፡፡

33፡21 ከሚያገለግሉት ሊቀውያን ጋር ... ኪዳን፤ ሚል 2፡4 ይመ፡፡

33፡221 ከነገድ አባቶች ጋር (በዘ፡522፡17 ከአብርሃም ጋር፤ በዘ፡526፡4 ከይስሐቅ ጋር በዘ፡532፡12 ከይዕቆብ ጋር) እግዚአብሔር የባባቸው የኪዳን ተሰፋዎች በሚንጸባርቁባቸው ቃላት እነዚህ ሁለት የክህናት ቤተ ሰቦች (የክህናትና የነገሥታት) እንደ

እንደማይሰፈር የባሕር አሸዋ አበዛቸዋለሁ።”

23 የእግዚአብሔር ቃል ወደ ኤርምያስ እንዲህ ሲል መጣ፤ 24 “ይህ ሕዝብ፣ ‘እግዚአብሔር፣ የመረጣቸውን ሁለቱን መንግሥታት’ ጥሎአል” እንደሚሉ አሳስተዋልህ ምን? ሕዝቡን ንቀዳል፤ እንደ ሕዝብም አልቈጠኛቸውም። 25 እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ ‘የቀንና የሌሊት ኪዳኔን፣ የሰማይንና የምድርንም ሥርዐት ያጽናሁ እኔ ካልሆንሁ፣ 26 የያዕቆብንና የአገልጋዬን የዳዊትን ዘር እጥላለሁ፤ ከልጆቹም በአብሃም፣ በይስሐቅና በያዕቆብ ዘር ላይ ገዥ እንዲሆኑ አልመርጥም፤ ይህንም የምለው ምርኮአቸውን ስለምመልሰና ስለምራራላቸው ነው።”

ለሴዴቅያስ የተሰጠ ማስጠንቀቂያ

34 የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደናሮርና ሰራዊቱ ሁሉ፣ በግዛቱም ሥር ያሉ መንግሥታትና ሕዝቦች ሁሉ ኢየሩሳሌምንና በአካባቢዋ የሚገኙትን ከተሞች ይወጉ በነበረ ጊዜ፣ እንዲህ የሚል ቃል ከእግዚአብሔር ዘንድ ወደ ኤርምያስ መጣ፤ 24 የእስራኤል ስምሳክ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ወደ ይሁዳ እንደ ወደ ሴዴቅያስ ሄደህ እንዲህ ብለህ ንገረው፤ ‘እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ይህችን ከተማ ለባቢሎን ንጉሥ አሳልፌ ልሰጣት ነው፤ እርሱም በእሳት ያቃጥላታል፤ 3 እንተም በእርግጥ

33፡24 ነዛ44፡14ኤር
30፡17፤ሕዝ36፡201
37፡22
33፡25 ዘፍ1፡8፤
መዝ74፡16-171
148፡6
33፡26 ቀ+7ዘሌ
26፡44፤መዝ14፡71
ላሳ14፡11፤ኤር30፡18
34፡1 2፡12፡5፤11
ኤር27፡7፤139፡1
34፡2 ቀ+22፡28ኤ
36፡11፤ኤር32፡291
37፡8
34፡3 2፡12፡5፤71
ኤር21፡7

ትያዛለህ ዐልፈህም ለእርሱ ትሰጣለህ እንጂ ከእኛ አታመልጥም።’ የባቢሎንን ንጉሥ በዐይኖችህ ታዋዋለህ፤ ፊት ለፊትም ያነጋግርሃል፤ ወደ ባቢሎንም ትሄዳለህ።

“ነገር ግን፣ የይሁዳ ንጉሥ ሲዴቅያስ ሆይ፤ የእግዚአብሔርን ቃል ስማ፤ እግዚአብሔር ስለ እንተ እንዲህ ይላል፤ በሰይፍ አትሞትም፤ በሰላም ትሞታለህ። ሕዝቡ ከእንተ በፊት ለነበሩት ነገሥታት አባቶችህ ክብር በቀብራቸው ጊዜ እሳት እንዳንደዱ፣ በቀብርህም ጊዜ ስለ ክብርህ እሳት ንዳዳሉ፤ “ዋይ ዋይ ጌታችን።” እያለም ያለ ቅሱልሃል፤ እኔ ራሴ ይህን ቃል ተናግራለሁና፤ ይላል እግዚአብሔር።”

ኅቢዩ ኤርምያስ ይህን ሁሉ ለይሁዳ ንጉሥ ለሴዴቅያስ በኢየሩሳሌም ነገረው፤ ገቢህም ጊዜ የባቢሎን ንጉሥ ሰራዊት አየሩሳሌምንና የቀሩትን የይሁዳ ከተሞች ለኪሶንና ዓዜቃን እየወጋ ነበር፤ ከተመሸጉት የይሁዳ ከተሞችም የቀሩት እነዚሁ ብቻ ነበሩና።

የባሪያዎች ነጻ አለመውጣት

35 ንጉሡ ሲዴቅያስ ባሪያዎችን ነጻ ለማውጣት ከኢየሩሳሌም ሕዝብ ሁሉ ጋር ቃል ኪዳን ካደረገ በኋላ፣ የእግዚአብሔር ቃል ወደ ኤርምያስ መጣ። 35 የእያንዳንዱ ሰው፣ ዕብራዊ የሆነውን ወንድ ባሪያውንና

34፡4 ኤር52፡11
34፡5 2ዘፍ16፡141
ኤር22፡18
34፡7 ኢሰ10፡3፤10
12ዘፍ11፡9
34፡8 ዘዐ21፡2ዘሌ
25፡10፤39-41፤27
11፡17፤ዐ5፤5-8
34፡9 ዘሳ15፡12-18

724 ወይደ ወገን
726 ወይደ ከምርኮ ለመላጥለሁ

ሚያድኑና ይህም አገልግሎት ከሕዝቡ ጋር በመሠረተው መንፈሳዊ ገብረት እየተሰሩና እንደሚሄድ ጌታ አረጋግጥለአል። ይህ በሁለቱ ቤተ ሰባት በኩል ለተለያዩ ትውልዶች የተሰጠው ተስፋ ከክርስቶስ ጋር በሚገኘው ሕዝቦች በኩል ሙሉ በሙሉ ተፈጻሚነት እንደሚያገኝ አያጠራጥርም (ሮሜ5፡17፤18፤1፤1 ቆሮ6፡3፤1 2ኪዮ 2፡12፤ ራሱ3፡21፤ 5፡10፤ 20፡5-6፤ 22፡5 እንዲሁም ማቴ 19፡28፤ ሉቃ22፡30 ይመጣ፤ በክርስቶስ በኩል ካህናት ለመሆን በተጠሩትም እማካይነት ይፈጽማል (1ኢጥ2፡5፡9፤ ራሱ1፡6፤ 5፡10፤ 40፤ እንዲሁም ኢሳ 66፡21፤ ሮሜ 6፡13፤ 12፡1፤ 15፡16፤ ኤፌ 5፡2፤ ፈል4፡18፤ ዕብ13፡15-16 ይመጣ።)

33፡24 ሁለቱን መንግሥታትን እስራኤልንና ይሁዳን ግለት ነው። እነዚህ ላይ የሚተካው የብራይስጥ ቃል ቤተ ሰባት ለማመልከት የሚጠቅም የተለመደ ቃል ሲሆን፤ ይህም የካህናቱ ገና የነገሥታትን ቤተሰብ ወይም የያዕቆብንና የዳዊትን (ቀጥቂ 6) ሳምላለክት አይቀርም፤ የመረጣቸውን እኩም3፡2 እና ማብ ይመጣ።

33፡25-26፤ ቀጥ20 እና ማብ ይመጣ።

33፡26 ምርኮአቸውን ስለምመልሰና ስለምራራላቸው፤ ዘጸ30፡3 ላይ ያለውን ያሳስባል። የ29፡14 ማብ ይመጣ። 34፡1-35፡19፤ እነዚህ ላይ የመጽሐፉ የመጀመሪያው ዋና ክፍል (ም2-35) ሊያልቅ እየተቃረነ ነው። ኤርምያስ ለይሁዳ የሚጠራውን ማስጠንቀቂያና የተፈጥሮበውን ልመና የሚደርሱ መው ታሪካዊ ይዘት ገንጠው ተጨማሪ ሐሳብ ሰጡ (ም34-35)፤ ይህም የመጽሐፉን ሦስተኛ ዋና ክፍል (ም39-45) እንዲሁም (የ45፡1-5 ማብ ይመጣ) በኤርምያስ ሳይሆን፤ በሌላ ሰው የተጻፈውና ከዳር እስከ ጳር ለመጽሐፉ የሚጠማማ ታሪካዊ ይዘት ኖሮት የተጨመረውን ም52ን ለማጠቃለል (ለመደምደም) የሚጠቅም ዘዴ ነው።

34፡1-22፤ ይህ መጽሐፍ በሁለት ይከፈላል (ከቀ፡1-7 እና ከቀ፡8-22)፤ እያንዳንዱ ክፍል የተጻፈው በ588 ዓ.ቅ.ዘ ላይ ነው (የቀ፡7፤21 ይመጣ ይመጣ።)

34፡1-7፤ ኤርምያስ ለንጉሥ ሴዴቅያስ የተናገረው ማስጠንቀቂያ በ21፡1-10 ላይ ከተሰጠው ተግዣሽ ጋር ይመሳሰላል

(የዚያኑ ማብ ይመጣ።)

34፡1 በግዛቱም ሥር ያሉ መንግሥታትና ሕዝቦች፤ የናቡከደናሮር ግዛት እጅግ ሰፊ ነበር (ሕዝ26፡7፤ ዳን3፡2-4፤ 4፡1 ይመጣ፤ በ51፡28 ላይ ስለ ሜዶን ከተሰጠው ተመሳሳይ ገለጻ ጋር ያገለጽናል)። ኢየሩሳሌም ... ይወጥ በነበረ ጊዜ፤ ቅኝ ተገዥዎች የነበሩ አገሮች ገዢዎች ከሆነው መንግሥት ጌታ ተሰልፈው እንዲዋኑ ወታደሮቻቸውን መሳክ ግዴታቸው ነበር (2ኳ፡24፡2 ይመጣ። በአካባቢዋ የሚገኙትን ከተሞች፤ 19፡15 እና ማብ ይመጣ።

34፡2-3፤ 32፡3-5 እና ማብ እንዲሁም 39፡4-7፤ ሕዝ 12፡12፤ 17፡11-20 ይመጣ።

34፡4 በሰይፍ አትሞትም፤ 32፡5፤ 38፡17፤20፤52፤11፤ሕዝ 17፡16 ይመጣ።

34፡5 ... በፊት ለነበሩት ነገሥታት ... ከብር በቀብራቸው ጊዜ እሳት እንዳንደዱ፤ በድኑን ለማቃለል አይደለም (2ዘፍ 16፡14፤ 21፡19 እንዲሁም የአጥ6፡10 ማብ ይመጣ።) ምይ ዋይ ጌታችን፤ ንጉሡ ሲሞት ሕዝቡን ለመግለጽ የሚነገር ቃል ነው (22፡18 ይመጣ፤ ከ17፡13፤30 ጋር ያገለጽናል)።

34፡7 ለኪሶንና ዓዜቃን እነዚህን ከተሞች የሠራቸው የሰሎሞን ልጅ ከሚሞን ነው (2ዘፍ11፡5፡9 ይመጣ፤ በኋላ ግን ለኪሶ በሕዝቅያስ በሚሞን መንግሥት በአሃር ንጉሥ በሰናከራው (2ዘፍ532፡9) ተከበበች (በ701 ዓ.ቅ.ዘ)። ስለ ድል የሚገልጽው በዚያ ጊዜ የተሠራውና የሰናከራውን ድል የሚገልጽው ቅርጽ፤ በዚያ በዘፍ4፡9 ላይ ተቀምጦ ከሕዚሶ የተሰጠውን ምርኮ በመመርመር ጊዜ ማለፉን ያሳያል። በ1935 ዓ.ም እንደ ብራና እንደ ወረቀት ሁሉ ለመጻፍ የሚያገለግሉ ዐሥራ ስምንት የሸክላ ሰባሪዎች በሕዚሶ ተገኝተዋል፤ እነዚህ ሁሉ የወጡት ከሕስ ራሳውያን የበር መገኘት ፍርስራሽ ውስጥ ነው።

34፡8-22፤ በ37፡4-12 ላይ ከተጠቀሰው ድርጊት ጋር በተመሳሳይ ጊዜ ተፈጸመ (የቀ፡21-22 ማብ ይመጣ።)

34፡8 ነጻ ለማውጣት፤ ዘሌ25፡10 እና ማብ ይመጣ። ባሪያዎችን ነጻ ለማውጣት፤ የሚሰሩትን መሙሰሽ ሕገ መሠረት ነው (ዘጸ21፡2-11 እና ማብ ዘሌ25፡39-55፤ዘጸ15፡12-18 ይመጣ።)

34፡9 ዕብራይጥ ዘፀ 21፡2፤ የዘፍ 14፡13 ማብ ይመጣ።

ዕብራዊት የሆነችውን ሴት ባሪያውን ነጻ ማውጣት ነበረበት፤ ማንም ሰው አይሁዳዊ ወንድሙን በባርነት መግዛት አልነበረበትም።¹⁰በዚህ ቃል ኪዳን የተሰማሙት ባለሥልጣናችና ሕዝቡ ሁሉ ወንድ ወይም ሴት ባሪያዎቻቸውን ነጻ ለመልቀቅና ከእን ግዲህ ባሪያ አድርገው ላይገዟቸው ተሰማሙ።¹¹በኋላ ግን ሐሳባቸውን ቀይረው ነጻ የለቀቋቸው ባሪያዎቻቸውን እንዲመለሱ አደረጓቸው፤ እንደገናም ባሪያ አድርገው ገዟቸው።

¹²በዚህ የእግዚአብሔር ቃል ወደ ኢርምያስ እንዲህ ሲል መጣ፤¹³የአስራፊል ስምዛክ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ በባርነት ከተገዛበት ከግብፅ ምድር ባወጣችሁት ጊዜ፤ ከአባቶቻችሁ ጋር እንዲህ ብዬ ቃል ኪዳን አደረግባችሁ።¹⁴ራሱን በባርነት ለእናንተ የሸጠውን ዕብራዊ ወንድማችሁን እያንዳንዳችሁ በየሰባት ዓመቱ ነጻ ትለቃላችሁ፤ ስድስት ዓመት ከተገዛላችሁ በኋላ ነጻ ታወጡታላችሁ።¹⁵አባቶቻችሁን ግን አልሰሙኝም ጆሮአቸውንም ወደ እኔ አላዘነሰሉም።¹⁶እናንተም አሁን ንስሐ በመግባት በፊቱ ትክክለኛ ነገር አደረጋችሁ፤ እያንዳንዳችሁም ለወገኖቻችሁ ነጻነት ዐወጃችሁ፤ ስሜ በሚጠራበት ቤትም በፊቱ ቃል ኪዳን ገባችሁ።¹⁷ነገር ግን ተመልሱ በስሜን አረከላችሁ፤ ወደ ፈለገብት እንዲሄዱ ነጻ የለቀቃችሁቸውንም ወንዶችና ሴቶች ባሪያዎቻችሁን መለሳችሁ፤ እንደ ገናም ባሪያዎቻችሁ አደረጋችሁቸው።

¹⁷በእነዚህ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ለወንድሞቻችሁና ለወገኖቻችሁ ነጻነት አላወጃችሁምና አልታዘዛችሁም። እንግዲህ

34:11 መዝ8+37
34:13 ዘ024+81
ዘ815+15
34:14 ዘ021+21
27171+141+81
7+26
34:15 ተ+81ኢር
32+24
34:16 ዘ819+12
1+ዘ73+20118+24
34:17 ኢር141+121
15+4121+17124+91
29+1817+672179
6+7

34:18 ዘ515+101
ኢር11+10
34:19 ኢር26+101
ሉር 3+3-4
34:20 ዘ828+261
ኢር11+2121+71
ዘ7161+27123+28
34:21 27125+211
2ዘ536+101ኢር
21+7132+41 37+51
39+6152+24-27
34:22 ዘ826+321
ዘ02+171ኢሳ 1+71
ኢር38+18139+11
81+ዘ23+47
35+1 2ዘ536+5
35+2 197 6+51
27110+15

እኔ 'ነጻነት' ዐውጅላችኋለሁ፤ ይላል እግዚአብሔር። ይኸውም በሰይፍ፤ በቸነፊርና በራብ የምትወድቁበት 'ነጻነት' ነው። ለምድር መንግሥታት ሁሉ መሠቀቂያ አደርጋችኋለሁ።¹⁸ኪዳኔን ያፈረሱትንና በፊቱ የገቡትን የኪዳኔን ቃል ያልፈጸሙትን ሰዎች ሥጋውን ሁለት ቦታ ከፍለው በመካከሉ እንዳለፉት፤ እንደ እንቦሳው አደርጋቸዋለሁ።¹⁹የይሁዳንና የኢየሱሳሌምን መሪዎች የቤተ መንግሥቱን ባለሟሎች፤ ካህናቱንና በእንቦሳው ሥጋ መካከል ያለፉትን ሕዝብ ሁሉ፤²⁰ነፍሳቸውን ለሚሹ ጠላቶቻቸው አሳልፌ እሰጣለሁ፤ ራሳቸውም ለሰማይ ወደቸና ለምድር አራዊት መብል ይሆናል።

²¹“የይሁዳን ንጉሥ ሴዴቶደስንና መኳንንቱን፤ ነፍሳቸውን ለሚሹ ጠላቶቻቸው ይኸውም ለጊዜው እናንተን ከመውጋት ለተመለሱ ለባቢሎን ንጉሥ ሰራዊት አሳልፌ እሰጣለሁ።²²እነሆ፤ አዛዥዋለሁ፤ ይላል እግዚአብሔር ወደዚህችም ከተማ እንደ ገና እመልሳችኋለሁ። እነርሱም ይወጋታል፤ ይይዟታል፤ በእሳትም ያቃጥላታል። የይሁዳንም ከተሞች ሰው የማይኖርባቸው፤ ባድማ አደር ጋቸዋለሁ።

የሬካባውያን ታማኝነት

35በይሁዳ ንጉሥ በኢየሱስ ልጅ፤ በኢየሱስ ልጅም ዘመነ መንግሥት፤ በእግዚአብሔር ዘንድ እንዲህ የሚል ቃል ወደ ኢርምያስ መጣ፤²⁶ወደ ሬካባውያን ሄደህ ወደ እግዚአብሔር ቤት አምጣቸው፤ ወደ አንዱም ክፍል አስገብተህ የሚጠጡትን ወይን ጠጅ ስጣቸው።”

*14 ዘ8 15+12

ግንም ... ወንድሙን በባርነት መግዛት አልነበረበትም፤ ዘሌ 25+39:42 ይመጣ።

34:10 ባሪያ አድርገው ላይገዟቸው ይህን ያደረጉት ከእግዚአብሔር በረከት ለመቀበልና ወይም ነጻ የወጡት ባሪያዎች ኢየሱሳሌምን በመጠበቅ ተግባር ውስጥ ለመሳተፍ የበለጠ ፈቃደኞች እንደሚሆኑ ተስፋ በማድረግ ነው።

34:11 በኋላ ግን፤ ከግብፅ ጣልቃ ገብነት የተነሣ (ቀ+21-22:137+51:10) የባቢሎናውያን ከበባ ለጊዜው ሞት ብሎ በነበረበት ጊዜ፤ ነጻ የለቀቋቸው ባሪያዎቻቸውን እንዲመለሱ አደረጓቸው፤ ይህም በዘ815:12 ላይ የተጻፈውን ሐሳብ በመሻር ነው።¹⁷በኋላ አድርገው ገዟቸው፤ ከ2ዘ528:10 ጋር ያነጻጽሩ።

34:13 በባርነት ከተገዛበት ከግብፅ ምድር፤ ቃል በቃል ቢተረጎም “የባርነት ቤት” ማለት ነው (ዘ0133:141 20:21 ዘ85:61 6+121 8+141 13+51 ኢያ24:171 መሳፍ+8 ይመጣ።) እግዚአብሔር ከዚያ በፊት እስራኤላውያንን ከባርነት ነጻ ስላወጣቸው፤ (ዘ815:15) እነርሱም እንዲሁ ባርነታቸውን ነጻ መልቀቅ ነበረባቸው።

34:14 በየሰባት ዓመቱ ነጻ ትለቃላችሁ በዘ815:12 ላይ የተጻፈውን ሐሳብ በከፊል ይዘል።

34:15-16 ንስሐ በመግባት ... ተመልሳችሁ ሁለቱንም ሐረግ የሚገልጽ የዕብራይስጥ ቃል እንድ ዐይነት ሲሆን፤ በውስጡ ምስልቱ የቃላት ጨዋታ ይዟል (የቀ+18 ማብ ይመጣ።)

34:16 ለግንደ ለረከባችሁ የእግዚአብሔርን ኪዳን በማፍረስ ነው። ሴዴቶደስ ቃሉ የማይታዩን ሰው ነበር (ሕዝ71:15:18 ይመጣ።) ወደ ፈለገብት እንዲሄዱ ዘ821+14 ይመጣ።

34:17 በሰይፍ፤ በቸነፊርና በራብ፤ የ144:12 ማብ ይመጣ። ለምድር መንግሥታት ሁሉ መሠቀቂያ፤ 15:4 እና ማብ ይመጣ።

34:18 ሁለት ቦታ ከፍለው፤ የዘ515:17 ማብ ይመጣ።

34:20 ለሰማይ ወድቸና ለምድር ... መብል፤ 7:33 እና

ማብ ይመጣ።
34:21-22፤ ግብፃውያን፤ እስራኤላውያንን ለመርዳት በመምጣታቸው፤ በ588ዓ.ቅ.ዘ ላይ ባቢሎናውያን የኢየሱሳሌምን ከበባ ለጊዜው ተወት አደረጉት (የቀ+11 ማብ ይመጣ።)

34:21 እናንተን ... ለተመለሱ በ21+2 ላይ የተገለጸውን ተስፋ ይመጣ።

34:22 እንደ የተደረገውን ሐሳብ፤ ይመጣ።

35:1-19፤ የኦሮማ አባታቸውን ትዕዛዝ የፈጸሙት የሬካባውያን ቤተሰብ፤ በእግዚአብሔር ላልታዘዘው ለይሁዳ ሕዝብ (ቀ. 16) ምሳሌና የመነፃፊያ ምክንያት ናቸው። በቀ+11 ላይ የባቢሎንና የሶርያ ሰራዊት መጠላቀስ ይህ ምዕራፍ የተጻፈው ከንጉሥ ኢየሱሳሌም ዘመነ መንግሥት ስምንተኛ ዓመት በፊት እንዳልሆነና የምልክታል። የኢየሱሳሌም ዘመነ መንግሥት የጀመረው በ609ዓ.ቅ.ዘ ላይ ሲሆን፤ በነሐስ ከሦስት ወይም ከአራት ዓመት በኋላ በናቡከደነፆር ላይ ዐመዱ፤ ይህ ዐመድ ባቢሎናውያንን፤ ሶርያውያንንና ሌሎችንም ግዛቱን እንዲወድ ስለ እነማንነት፤ አድራሻ ማስተላለፍ የጥጸው ነበር (27124:1-2 ይመጣ፤ በ127:10 ላይ የተጠቀሰው ሐሳብ ወረራውን ያገለግላል)። በ605 ዓ.ቅ.ዘ ላይ ዋና ከተማው ኢየሱሳሌም ተከበበች (831:1 እና ማብ ይመጣ።)

35:1 በኢየሱሳሌም ዘመነ መንግሥት፤ የጥጽ-36 (36ዛ ይመጣ።) ከ609-598 ዓ.ቅ.ዘ የነበረውን ያስታውሳል።

35:2 ሬካባውያን፤ ከቴናውያን ጋር ገምድላቸው ያላቸው (1ዘ52:55) ዘላን ጉሣምቶ ናቸው፤ ከእነዚህም ጥቂቶቹ በአሰራኤል መካከል ወይም እቅራቢያ ከመኖራቸውም በላይ (መላ1+161 4+11:14መ+27:10 ይመጣ።) ከእነርሱ ጋር መልካም ግንኙነት ያላቸው (14መ+ 15+61 30+26:29 ይመጣ።) ወደ እግዚአብሔር ቤት ... ወደ አንዱም ክፍል፤ ለሰዎች ማስቀመጫ ወይም ለመኖሪያ ያገለግል የነበረ ክፍል ነው (1576:51 1ዘ528+121 2ዘ531+111 ነህ 13+4-5 ይመጣ።)

፮ሰሊህ የካባባን ልጅ የኢርምያስን ልጅ ያእዛንያንን ወንድሞቹንና ወንዶች ልጆቹን ሁሉ የፊካባውያንን ወገን በአጠቃላይ ሂጂ ጠራቷቸው፡ 'ወደ እግዚአብሔር ቤት አመጣታቸው፤ ወደ ሐናን ልጆች ክፍልም አስገባታቸው፤ የሐናን አባት ጊዴልያም የእግዚአብሔር ሰው ነበረ፡፡ ክፍሉም በመኳንንቱ ክፍል አጠገብ፣ ከመዕረፍ ክፍል በላይ ነበር፤ መዕረፍም የበር ጠባቂው የሰሎም ልጅ ነበረ፤ ፲፬ኛካባውያንም ሰዎች ፊት በወይን ጠጅ የተሞሉ ማድጋዎችን አቀረቡ፤ የንጫዎችንም ሰጥቻቸው፤ 'በሰሎም ወይን ጠጅ ጠጡ' አልታችው፡፡

፪ኛካባው ግን እንዲህ አለ፡ 'የወይን ጠጅ አንጠጣም፤ አባታችን የፊካባ ልጅ ኢዮናዳብ እንዲህ ብሎ አዘዘናል፡ 'እናንተና ዘራችሁ ከቶ የወይን ጠጅ አትጠጡ፤ 'ቤት አትሥሩ፤ ዘር አትዝሩ፤ ወይን አትትከሉ፤ ሁልጊዜ በድንኳን ኑሩ እንጂ ከእነዚህ ነገሮች አንዱም አይኑራችሁ፤ ይህም ሲሆን እንደ መጻተኛ በሆኖችሁበት ምድር ረዥም ዘመን ትኖራችሁ፡፡' እኛም አባታችን የፊካባ ልጅ ኢዮናዳብ ያዘዘንን ሁሉ ፈጽመናል፤ እኛና ሚስቶቻችን ወንዶችና ሴቶች ልጆቻችንም የወይን ጠጅ ጠጥተን አና ውቅም፤ ፶ምንቀመጥበትን ቤት አልሠራንም፤ የወይን ቦታ፤ የዕርሻ ስፍራ ወይም የአህል ዘር የለንም፡፡ ፲፬ኛካባው ኖረናል፤ አባታችን ኢዮናዳብ ያዘዘንንን ሁሉ ጠብቀናል፡፡ ፲፱ኛካባው የባቢሎን ንጉሥ ኖቡከደናፆር ይህችን ምድር በወረረ ጊዜ፤ ኑ፤ ከባቢሎን ሰራዊትና ከሶርያ ሰራዊት ሸሽ ተን ወደ ኢዮናዳብም እንሂድ፤ ተባባሪን፤ ስለዚህም በኢዮናዳብ ተቀመጥን፡፡' ፲፯ኛካባው እግዚአብሔር ቃል ወደ ኢርምያስ እንዲህ ሲል መጣ፤ ፲፮ኛካባው 'የእስራኤል ስምዓክ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ሂድ፤

35:4 ዘ፳3+11
29፲12+9123+41
1ዘ59+19
35:6 ዘሌ10+91
ዘ፳፭+2-41291
10+15ሉቃ1+15
35:7 ዘወ20+121
ሌፈ፭+2-31፬በ11+9
35:8 ምፋ1+81፫፫
3+20
35:9 1ጢዋ፫+6
35:11 ሌሉ10+201
29፲24+11ሌር8+14
35:13 ሌር፫+101
11+6123+33

ለይሁዳ ሰዎችና ለኢዮናዳብም ሕዝብ እንዲህ ብለህ ተናገር፡ 'ቃሊን ትጠብቁ ዘንድ ከዚህ አትማሩምን?' ይላል እግዚአብሔር፤ ፲፫ኛካባው ልጅ ኢዮናዳብ ልጆቹ የወይን ጠጅ እንዳይጠጡ አዘዛቸው፤ ይህም ትእዛዝ ተጠብቀዋል፤ የአባታቸውን ትእዛዝ ስለ ጠብቀው እስከ ዛሬ ድረስ የወይን ጠጅ አይጠጡም፤ እናንተ ግን እኔ ደጋግሜ ብናገራችሁም፤ አልታዘዛችሁኝም፡፡ ፲፮ኛካባው ነቢያትን ሁሉ ደጋግሜ ወደ እናንተ ላክሁ፤ እነርሱም፤ 'እያንዳንዳችሁ ከከፉ መንገዳችሁ ተመለሱ፤ ምግባራችሁን አስተካክሉ፤ ለእናንተና ለአባቶችህም በሰጠችሁት ምድር ትኖሩ ዘንድ ሌሎችን አማልክት ለማገልገል አትከተሉ' አልታችሁ፡፡ እናንተ ግን ጆሮአችሁን ወደ እኔ አላዘነባችሁም፤ አልሰማችሁኝም፡፡ ፲፱ኛካባው ልጅ የኢዮናዳብ ዘርች አባታቸው የሰጣቸውን ትእዛዝ ጠብቀዋል፤ ይህ ሕዝብ ግን አልታዘዘኝም፡፡'

፲፱ኛካባው የእስራኤል ስምዓክ፤ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ 'እነሆ፤ በይሁዳና በኢዮናዳብም በሚኖሩት ሁሉ ላይ አደርሳለሁ ያልሁትን ጥፋት ሁሉ አመጣባችሁልኝ፤ በተናገርኋቸው ጊዜ፤ አልሰሙኝም፤ በጠራችሁትም ጊዜ አልመለሱልኝም፡፡'

፳ኛካባው የእስራኤል ስምዓክ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ 'የአባታችሁን የኢዮናዳብን ትእዛዝ ስለ ጠብቃችሁ፤ መመሪያውን ስለ ተከተላችሁ፤ ያዘዛችሁኝም ሁሉ ስለ ፈጸማችሁ' ፳፱ኛካባው የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ 'ከፊካባ ልጅ ከኢዮናዳብ ወገን የሚገኝ ለግለኛ ሰው ለዘላለም አይታጣም፡፡'

፳፲ ወይም ከላለም

35:14 ተ፭-10:16
1ሌ፳30+91ሌር7+13
35:15 ዘወ20+31
ዘ፳4+40129፲7+131
ሌ፳1+16-17159+201
ሌር4+13፫+1017+251
26118+11125+51
26+31 4414-51ሐን
14+6118+30
35:16 ዘሌ20+91
፲ሌ1+6
35:17 ሌሉ23+151
19፲13+341ምፋ1+24
ሌር7+13121+41
፳፲10+21
35:18 ዘ፳31+35
35:19 ሌ፳48+191
ሌር15+19133+17

35:13 ያእዛንያ ትርጉሙ፤ 'እግዚአብሔር ይሰማል' ማለት ነው፤ በኢርምያስ ዘመን የተለመደ ስም ነበር (40+8)፤ ሕዝቡ 8+11፤ 11+1 ይመጣ፤ ይህ ስም በማንተም ላይ ከመቀረጹም በላይ በሰሊህ በድንጋይ ላይ ተጽፎው ከተገኙት ጽሑፎች መካከልም በእንዲህ ላይ ተገኝተዋል (የ34+7 ማብ ይመጣ፤ ኢርምያስ ይህ ስም ነቢይ ኢርምያስ አይደለም፡፡

35:14 ልጆቹ ደቀ መዛሙርት ከመሆን አቅጣጫ የተባለ ሊሆን ይችላል (አም፲፫+14 እና ማብ ይመጣ፤ የእግዚአብሔር ስሙ 'ነቢይ' ከሚለው ጋር ተመሳሳይ ሲሆን (15፲12+22 እንዲሁም የ1ላው9+9 ማብ ይመጣ፤ ከጠራው ጋር ያለውን ግንኙነትና ቅርበት ያመለክታል፡፡ መዕረፍም በ21+11 29+251 37+13 ላይ በዚህ ስም የተከፈለው ስሙ ሊሆን ይችላል፡፡ የበር ጠባቂው የመቅደሱን መግቢያ በር ደጠብቶ የነበሩትን ከበኛች (29፲2+9 ይመጣ) የሚቈጣጠሩት ከሦስቱ ሰዎች አንዱ (52+24) መሆን ነው፡፡

35:15 የግድጋጃችንን ብዙ ትናንሽ የንጫዎችን ሊሞሉ የሚችሉ ትልልቅ ዕቃዎች ናቸው፡፡

35:16 የወይን ጠጅ አንጠጣም፤ ፊካባውያን ምን ጊዜም የማይፈርሱት ቃል ከጸን ነው፡፡ ናዝሬውያን ለተወሰነ ጊዜ ሊፈቅሙት ከሚገባ ቃል ከጸን ጋር ያጸዳጽ (ዘ፳፭+2-3:201 መጣ 134+7 ይመጣ፤ የፊካባ ልጅ መልክያ፤ 'የወይን ትክል እርሻ ቤት' የሚል ትርጉም ያለው የቤትሐኪም ግዛት አለቃ ስለ ነበር (ክህ3+14)፤ የፊካባውያንን ቃል ከጸን የማያከበር ጌላ ላይ የመጣ ሊሆን ይችላል፡፡ ኢዮናዳብ ኢርምያስ ከነበረበት ሁለት መቶ አምሳ ዓመት ያህል በፊት የበአድን አምልኮ ከሰሙኑ

መንግሥት ለማጥፋት ንጉሥ ኢዩን ለተወሰነ ጊዜ የረዳ ሰው ነው፡፡

35:17 ሁልጊዜ በድንኳን ኑሩ፤ የአስቅኳይ ጊዜ ሁኔታ ካልተፈጠረ በስተቀር የሚኖሩት እንደዚህ ነው (ተፋ1) ይመጣ፡፡ ... ምድር ረዥም ዘመን ትኖራችሁ፤ አንድ ሰው የወላጆቹን ትእዛዝ ማከበር እንደሚገባው የሚያመለክተውን የዘወ20+12 ሐሳብ የሚያገልግር ነው፡፡

35:18 ... ኢዮናዳብ ያዘዘንን ሁሉ ፈጽመናል፤ ይሁዳ በእግዚአብሔር ፊት ካሳየው አለመታዘዝ ጋር ያጸዳጽ (ተፋ16 ይመጣ፡፡

35:11፤ የተፋ1-19 ማብ ይመጣ፡፡

35:13 አትጥፋምን? ይህን ሐሳብ የሚገልጸው የዕብራይ ስጥ ቃል በ2+3 እና በ7+28 ላይ "ተጥፉን አልተቀበሉም" ተብሎ ተተርጉሞአል (5+3)፤ 17+23 እና ማብ ይመጣ፡፡

35:14-15 ደጋግሜ የ7+13 ማብ ይመጣ፡፡

35:17፤ 11+11 ይመጣ፡፡

35:19 የሚያገለግል ሰው ለዘላለም አይታጣም፤ 33+18 ይመጣ፤ ከባቢሎን ምርኮ መልስ በተከናወነው የኢዮናዳብም ቤተ መቅደስ ግንባታ ወለጥ ፊካባውያን ሊመጡት የሚገባቸው የተለየ ገላፊነት ከዋገት ብሎ የተሰጣቸው መሆኑ በእይታዬ ሚናን ላይ ተገኝቷል፡፡

36:1-38+281 እነዚህ ሦስት ምዕራፎች የኢርምያስን መከራና ስደት በተመለከተ የይዘት ፍሬ ሐሳብ ተመሳሳይ ስለ ሆነ ተቀራራቢ ናቸው፡፡

36:1-321 በዚህ ክፍል ንጉሥ ኢዮሐቴም ኢርምያስ

ኢየሱሳዊም የኢርምያስን ብራና አቃጠለ

36 የይሁዳ ንጉሥ የኢየሱሳዊም ልጅ የነበረው ኢየሱሳዊም በነገሠ በአራ ተኛው ዓመት እንዲህ የሚል ቃል በእግረ አብሐር ዘንድ ወደ ኢርምያስ መጣ፤ ²“የ ብራና ጥቅል ውስጥ፤ ለአንተም መናገር ከጀመርሁበት ከኢየሱሳዊም ዘመን መንግሥት አንገሥት እስካሁን ድረስ ስለ እስራኤል፤ ስለ ይሁዳ፤ ስለ ሌሎች ሕዝቦች ሁሉ የነገርሁን ቃል ሁሉ ጻፍበት፤ ³ምናልባትም የይሁዳ ሕዝብ ላመጣባቸው ያሰብሁትን ጥፋት ሁሉ ሲሰሙ፤ እያንዳንዳቸው ከከፋ መንገዳቸው ይመለሱ ይሆናሉ፤ እኔም ከፋ ታችውንና ጎጧኦታቸውን ይቅር እላለሁ፡፡”

“ኢርምያስም የኤርያን ልጅ ባርከን ጠራው፤ ባርከንም እግረአብሐር የተናገረውን ቃል ሁሉ ከኢርምያስ አፍ ተቀብሎ በብራናው ላይ ጻፈ፡፡ “ኢርምያስም ባርከን እንዲህ አለው፡፡ “እኔ ተከልክያለሁና ወደ እግረ አብሐር ቤተ መቅደስ መግባት አልችልም፤ ስለዚህ ወደ እግረአብሐር ቤት ሄደህ፤ በቃል እየነገርሁ በብራናው ላይ የጻፍኸውን የእግረአብሐርን ቃል በጸም ቀን ለተሰበሰበው ሕዝብ አንብብ፤ ከየከተ ሞቻቸው ለመጡት ለይሁዳ ሕዝብ ሁሉ አንብብ፡፡ ⁷እግረአብሐር በዚህ ሕዝብ ላይ የተናገረው ቀጣና መቅደሱን ታላቅ ስለ ሆነ፤ ምናልባት ለመናገራቸውን በእግረአብሐር ፊት በማቅረብ እያንዳንዳቸው ከከፋ መንገዳቸው ይመለሱ ይሆናሉ፡፡”

“የኤርያ ልጅ ባርከ ነቢዩ ኢርምያስ የነገረውን ሁሉ አደረገ፤ በእግረአብሐርም ቤተ መቅደስ የእግረአብሐርን ቃል ከብራናው አነበበ፡፡ የይሁዳ ንጉሥ የኢየሱሳዊ ልጅ የሆነው ኢየሱሳዊም በነገሠ በአንድስተኛው ዓመት በዘጠነኛው ወር በኢየሩሳሌም የሚኖረው ሕዝብ ሁሉና ከይሁዳ ከተሞች የመጡት ሰዎች በእግረአብሐር ፊት

36:1 2ዜና36:5
36:2 ቀ4:10
17:141መዝ40:71
ኢር1:21253:130:21
ሕዝ2:71072:21
36:3 ቀ7:12
17:131ኢ46:91
44:221ኢር18:81
26:31ሕዝ 21:31
አዋ5:151ማር4:121
ሐሥ3:19
36:4 ቀ2:181ኢር
32:121514591ሕዝ
219:1477:11ዘ5:51
36:6 ቀ9:10
4:1612ዜና20:4
36:7 ኢር26:31
37:20142:21ዘ8
31:17
36:9 ቀ22:2ዜና
20:3

36:10 ቀ12:251
ዘዋ23:101ኢር26:24
129:31521:25
36:12 2ዜና8:17
ኢር26:22138:4
36:14 ቀ4:21
36:16 መዝ36:1
36:17 ኢር30:2
36:18 ቀ4
36:19 19:1713:1
ኢር26:116

ጸም ዐወጁ፡፡ ¹⁰ባርከንም በብራና ላይ የተጻፈውን የኢርምያስን ቃል በእግረአብሐር ቤት በላይኛው አደባባይ፤ “አዲሱ በር” በሚባለው በቤተ መቅደሱ መግቢያ ላይ በሚገኘው በጸሐፊው በላፋን ልጅ በገማርያ ክፍል ውስጥ ሆኖ ለሕዝቡ ሁሉ አነበበው፡፡

¹¹የላፋን ልጅ የገማርያ ልጅ ሚካክስ ከብራናው የተነበበውን የእግረአብሐርን ቃል ሁሉ በሰማ ጊዜ፤ ¹²በቤተ መንግሥቱ ውስጥ ወዳለው ወደ ጸሐፊው ክፍል ወረደ፤ በዚያም መኳንንቱ ሁሉ፡፡ ጸሐፊው ኢሊሳማ፤ የሸማያ ልጅ ደላዩ፤ የዓቅቦር ልጅ አልናታን፤ የላፋን ልጅ የገማርያ፤ የሐናንያ ልጅ ሲዴቅያስ እንዲሁም ሌሎች መኳንንት ሁሉ ተቀምጠው ነበር፡፡ ¹³ባርከ ለሕዝቡ ከብራናው ሲያነብ ሚካክስ የሰማውን ሁሉ ከነገራቸው በኋላ፤ መኳንንቱ ሁሉ የከሲን ልጅ የሲሊምያን ልጅ የናታንያን ልጅ ይሁዲን፤ “ለሕዝቡ ያነበብኸውን ብራና ይዘህ እንድትመጣ” ብለው ወደ ባርከ ላኩ፡፡ የኤርያም ልጅ ባርከ ብራናውን ይዞ ወደ እነርሱ መጣ፤ ¹⁵እነርሱም፤ “እስቲ ተቀምጥ አንብብልን” አሉት፡፡ ባርከም አነበበላቸው፤ ¹⁶እነርሱም ቃሉን ሁሉ በሰማ ጊዜ እርስ በርሳቸው በፍርህት በመተያየት ባርከን፤ ይህን ሁሉ ቃል ለንጉሡ መንገር ይገባናል፡፡” አሉት፤ ¹⁷ደግሞም፤ “ይህን ሁሉ እንዴት ልትጽፍ እንደ ቻልህ ንገረን፤ ኢርምያስ በቃል እየነገረህ ነው?” ብለው ባርከን ጠየቁት፡፡

¹⁸ባርከም፤ “አዎን ይህን ሁሉ በቃሉ ነገረን፤ እኔም በብራናው ላይ በቀለም ጻፍሁ” ብሎ መለሰላቸው፡፡

¹⁹መኳንንቱም ባርከን፤ “እንግዲያውስ አንተና ኢርምያስ ሄዳችሁ ተሸሽጉ፤ የት እንዳላችሁም ማንም አይወቅ” አሉት፡፡

²⁰የብራናውን ጥቅል በጸሐፊው በኢሊሳማ ክፍል ካስቀመጡት በኋላ፤ ንጉሡ

የተናገረውን ትንቢት የያዘውን ጽሑፍ ለማጥፋት የወሰደውን ርምጃ እንመለከታለን፡፡

36:1 ለየሱሳዊም በነገሠ በአራተኛው ዓመት ዘመኑ በ605 ዓ.ክ. ላይ ሆኖ ይህ ዘመን በይሁዳ ታሪክ ውስጥ አሥጊ ጊዜ ነበር (የ25:11 46:2 ማብ ይመጡ፡፡

36:2 የብራና ጥቅል፤ የ30:2፤ የዘፀ17:14 ማብ ይመጡ፡፡ ጻፍበት፤ ኢርምያስ የተናገረው ትንቢት (መልእክት) ለሚመጣው የተወለደ እንዲተላለፍ ነው፡፡ የነገርሁን ቃል ሁሉ፤ ኢርምያስ ትንቢት ትንቢት የያዘው የመጀመሪያው ጽሑፍ ሁሉንም ምዕራፍት ወይም ከ1-261 46-51 ያሉትን አብዛኞቹን ምዕራፍት ያካተተ ሊሆን ይችላል፡፡ ለአንተም መናገር ከጀመርሁ በስተኋላ የሲሊም ዘመን መንግሥት፤ የ1:2 ማብ ይመጡ፡፡

36:3 ምናልባትም ... እኔም፤ ሕዝቡ ንስሐ ቢገባ፤ እግረ አብሐር ይቅር ይለዋል (18:7-10 እኛ ማብ እንዲሁም 26:3 ይመጡ፡፡

36:4 ባርከን፤ የ32:12 ማብ ይመጡ፡፡

36:5 እኔ ተከልክያለሁ፤ እንዲህ ሊሆን የቻለው በቤተ መቅደስ ለሕዝቡ በተላለፈውና ተቀባይነት ባላነበረው ትንቢቱ (7:2-15 26:2-6 ይመጡ)፤ ወይም በ19:1-20:6 ላይ በተጻፉት ነገሮች መካከል፤ ሊሆን ይችላል፡፡

36:6 በጸም ቀን፤ በአካሪ ከመጣ ድንገትና ነገር የተነሣ (ከኢየሱሳ 31:5 ጋር ያነጻጽሩ) በተለይም 605 ዓ.ክ. ባቢሎን ያደረገችውን ወረራ አስመልክቶ የታወጀ የጸም ቀን ሊሆን

ይችላል (ጳጳን1፤ እንዲሁም ማብ ይመጡ፡፡

36:71 ቀ23 እኛ ማብ ይመጡ፡፡

36:81 የመጽሐፍ ታሪክ ቅደም ተከተሉን የጠበቀ ቢሆን ኖሮ፤ ምላጽ የሚገባው ከዚህ ጥቅስ ቀጥሎ ነበር (በመግቢያው ሥር የተነደፈውን አስተዋጽኦ ይመጡ፡፡

36:9 በጸምያስተኛው ዓመት በዘጠነኛው ወር፤ 604 ዓ.ክ. ላይ ሲሆን፤ እየሩሳ ቀጠቀጠ የሚልበት ጊዜ ነበር (ቀ22 ይመጡ፡፡

36:101፤ ከ21223:2 ጋር ያነጻጽሩ፡፡ ክፍል፤ የ35:2 ማብ ይመጡ፡፡ ገማርያ፤ በኢሊሳ ከተገኙት በድንጋይ ላይ ከተቀረጹት ጽሑፍት በአንዱ ላይ (የ34:7 ማብ ይመጡ)፤ ከመቶ ዓመት በኋላ በኢሊሳንጉን ፓፒረስ ላይ ተጽፈው ከተገኙት መካከል ቢያንስ በሁለቱ ላይ የተጻፈ ሲሆን (የ32:11 ማብ ይመጡ)፤ በኢርምያስ ዘመን የተለመደ ስም ነበር (29:3 ይመጡ)፡፡ ላፋን፤ በንጉሥ ኢየሱሳስ ዘመን መንግሥት፤ የመንግሥቱ ዋና ጸሐፊ ነበር (27:22:3 እንዲሁም የ26:241 29:3 ማብ ይመጡ)፡፡ አዲሱ በር ... መግቢያ 26:10 እኛ ማብ ይመጡ፡፡

36:12 የዓቅቦር ልጅ አልናታን፤ የ26:22 ማብ ይመጡ፡፡

36:18 በቀለም፤ በብሉይ ኪዳን ውስጥ የተጠቀመው እዚህ ላይ ብቻ ነው (2ቆር3:31 2ዮሐ ቀ121 3ዮሐ ቀ13 ይመጡ፡፡

36:191፤ መኳንንቱም፤ የኢርምያስንና የባርከንን ደንገን፤ የመጠበቅ ጉዳይ በግም አላስባቸው ነበር (ከ26:20-23 ጋር ያነጻጽሩ፡፡

36:20 ካስቀመጡት ... ጥንቃቄ ለማድረግ ተብሎ

ወዳለበት አደባባይ ሂደው የሆነውን ሁሉ ነገሩት። ²³ንጉሡም ብራናውን ያመጣ ዘንድ ይሁዲን ሳከው፤ ይሁዲም ከጸሐፊው ከኤሊ ሳማ ክፍል ብራናውን አምጥቶ፤ ለንጉሡና በንጉሡ አጠገብ ቆመው ለነበሩት መኳንንት ሁሉ አነበበላቸው። ²⁴ዘጠነኛው ወር እንደ መሆኑ፤ ንጉሡ የክረምትን ወራት በሚያሳልፍበት ቤት ተቀምጦ ነበር፤ በምድጃ የሚነድ እሳትም ፊት ለፊቱ ነበር። ²⁵ይሁዲ ከብራናው ሦስት ወይም አራት ዐምድ ባነበበ ቀጥሮ ንጉሡ ብራናው ሁሉ እስከ ሚያልቅ ድረስ በጸሐፊ ቢላዋ አየቁረጠ እንዲቃጠል ወደ እሳቱ ምድጃ ይጥል ነበር። ²⁶ንጉሡም ሆነ ይህን ሁሉ ቃል የሰሙት መኳንንት ሁሉ አንጻቅ አልፈሩም፤ ልብሳቸውንም አልቀደዱም። ²⁷ኤልና ታንፕ፤ ድላያ፤ ገማርያም ንጉሡ ብራናውን እንጻጽቶ ቃጥል ቢለምኑትም እንኳ አልሰማቸውም፤ ²⁸ይልቁንም ጸሐፊውን ባርክንና ነቢዩን ኤርምያስን ይዘው ያስሩ ዘንድ የንጉሡን ልጅ ደረም አክሌልን፤ የግዝርኤልን ልጅ ወራያንና የክብርኤልን ልጅ ሰሌምን አዘዘ፤ እግዚአብሔር ግን ሰውሮአቸው ነበር።

²⁹ንጉሡ፣ ባርክ ከኤርምያስ አፍ ተቀብሎ የጻፈው ቃል ያለበትን ብራና ካቃጠለ በኋላ፤ የእግዚአብሔር ቃል ወደ ኤርምያስ እንዲህ ሲል መጣ፤ ³⁰“ሌላ ብራና ወስደህ፤ የይሁዳ ንጉሥ ኢዮአቂም ባቃጠለው በመጀመሪያው ብራና ላይ የነበረውን ቃል ሁሉ ጽፍበት፤ ³¹ለይሁዳ ንጉሥ ለኢዮአቂም እንዲህ ብለህ ንገረው፤ ‘እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ‘የባቢሎን ንጉሥ በእርግጥ ይመጣል፤ ይህኛን ምድር፣ በእርሷም ላይ የሚኖሩትን ሰዎችንና እንስሳትን ያጠፋል

36፡21 ተ14፡29፤ 22፡10
36፡22 ለም3፡15
36፡23 ተ21፡17
22፡8
36፡24 ዘ፡37፡29፤ ዘ፡41፡6፤ ዘ፡36፡1
36፡25 ተ10፡12
36፡26 1፡17፡31
መዝ11፡1፤ ኤር1፡8፤ 15፡21፤ ማፍ23፡34
36፡27 ተ4
36፡28 ተ2
36፡29 ለኤ30፡10፤ ለር33፡12

36፡30 2፡124፡6፤ ለኣ14፡19፤ ኤር8፡21
ለር5፡22
36፡31 ዘ፡20፡5፤ ም፡29፡11፤ 124
36፡32 ተ4፡23፤ ዘ፡34፡1፤ ኤር30፡2
37፡1 14፡መ11፤ 12፡124፡8፤ 12፡17፤ ለር22፡24፤ ሌዝ17፡13
37፡2 2፡124፡19
37፡3 ተ17፡10፤ 8፡28፡17፤ 21፡7፤ 14፡መ12፤ 19፡17
13፡6፤ 2፡19፡14፤ 25፡18፤ ለር29፡25፤ 38፡1፤ 14፡42፡2፤ 52፡24
37፡4 ተ15፤ ኤር32፡2
37፡5 ዘ፡15፤ 18፤ ለኣ30፡5፤ 13፤ 1፤ ለር34፡11፤ 21፡ሌዝ17፡15

በማለት የጻፍህበት ለምንድን ነው?” ብለህ ብራናውን አቃጥለሃል። ³⁰ስለዚህ እግዚአብሔር ስለ ይሁዳ ንጉሥ ስለ ኢዮአቂም እንዲህ ይላል፤ በጻዊት ዙፋን ላይ የሚቀመጥ ከዘፍ አይገኝም፤ ራሳውም ወደ ውጭ ተጥሎ ለቀን ሐሩርና ለሌት ሐሩር ይጋባል። ³¹እርሱንና ልጆቹን መኳንንቱንም ስለ ክፋታቸው እቀጣለሁ፤ አልሰሙኝምና አመጣባቸዋለሁ ያልሁትን ጥፋት ሁሉ በእነርሱና በኢዮሳሌም በሚኖሩት፤ በይሁዳም ሕዝብ ላይ አመጣለሁ።”

³²ኤርምያስም ሌላ ብራና ወስዶ ለኤርያልጅ ለጸሐፊው ለባርክ ሰጠው፤ ባርክም የይሁዳ ንጉሥ ኢዮአቂም በእሳት ባቃጠለው ብራና ላይ የነበረውን ቃል ሁሉ ከኤርምያስ አፍ ተቀብሎ ጸፈበት፤ ብዙ ተመሳሳይ ቃልም ተጨመረበት።

የኤርምያስ መታሰር

37 የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር የኢዮስያስን ልጅ ሲዴቅያስን በይሁዳ ላይ አነገሠው፤ እርሱም በኢዮአቂም ልጅ በኢኮንያን ፊንታ ነገሠ። ²ነገር ግን እርሱም ሆነ መኳንንቱ የምድሪቱም ሕዝብ በነቢዩ ኤርምያስ ስማካይነት የተነገረውን የእግዚአብሔርን ቃል አልሰሙም።

³ንጉሡ ሲዴቅያስም፣ “ወደ ስምሳካችን ወደ እግዚአብሔር ስለ እኛ ጸልይ” በማለት የሰሌምን ልጅ ዮካልንና ካህኑን የመፅሔያን ልጅ ሴርንያስን ወደ ነቢዩ ወደ ኤርምያስ ላከ።

“ኤርምያስ ገና እስር ቤት ስላልገባ፣ በሕዝቡ መካከል እንደ ልቡ ይወጣና ይገባ ነበር። ⁵የፈርዖንም ሰራዊት ከግብፅ ወጥቶ ነበርና ኢዮሳሌምን ከበው የነበሩት ባቢ

“1. የባቢሎን ሕዝብ ለኢኮንያን የኢዮአቂም አፍ ስም ነው።

ነው።

36፡22 ዘጠነኛው ወር የተዓም ማብ ይመ። የክረምትን ወራት በሚያሳልፍበት ቤት ቃል በቃል ሲተረጎሙ፤ “የክረምት ቤት” ማለት ነው (በአም3፡15 ላይ እንደ ተጠቀሰው) እዚህ ላይ ግን በንጉሡ ቤት መንግሥት ውስጥ የሚገኝ አንድ ሰፊ ክፍል ሊሆን ይችላል። በምድጃ የሚነድ እሳትም፤ ክፍሉን ለማምቅ በከፍሎ ውስጥ መካከለኛ ቦታ ላይ የተቀመጠ የከሰል እሳት ይነድበት የበረ መንገደኝ ነው።

36፡23 ንጉሥ ኢዮስያስ የእግዚአብሔርን ቃል ለማወቅና ለመታዘዝ የነበረውን ምኞት ከዚህ ጋር ያነጻጽሩ (2፡122፡11-23፡3፤ 23፡21-24 ይመ።)። ዐምድ፣ የዐምዶች ቅርጽ አራት ማዕዘን ስለ ነበር፣ ቃል በቃል ሲተረጎም፣ “በሮቹ” ተብለው ይጠሩ ነበር። ለየቁረጠ በተጥታ ሲተረጎም “አየቀደደ” ማለት ነው። ንጉሡ የራሱን ልብስ በመቅደድ ፋንታ (የተፋ24 ማብ ይመ) የቢዩን ጥቅልል ብራና ቀደደ።

36፡24 መኳንንት ሁሉ አንጻቅ አልፈሩም ተ31 ይመ። እሌቆች የሰሙትን መልስ (ተፋ12፡ተፋ16፡25 ይመ) ከዚህ ጋር ያነጻጽሩ። ልብሳቸውንም አልቀደዱም፤ የኢዮአቂም እሳት ኢዮስያስ የሰጠውን መልስ ከዚህ ጋር ያነጻጽሩ (2፡122፡11 ይመ።)። ከ1፡121፡27 ጋር ያነጻጽሩ።

36፡26 የንጉሡን ልጅ፣ “የንጉሥ ቤት ሰብ” ማለት ነው (38፡6፤ 1፡122፡26፤ ሰፊ1፡8)። ኢዮአቂም ዕድሜው ባለፀገ ሳምንት ብቻ የነበረ በመሆኑ (2፡123፡36)፤ ቃል በቃል በመተርጎም የሕረትን ሕሳብ መረጋገጥ አስቸጋሪ ሊሆን ይችላል።

36፡27 ኢዮአቂም ... ዙፋን ላይ የሚቀመጥ ከዘፍ ለይገኝም፤ የኢዮአቂም ልጅ ዮካልን (2፡124፡2) ሦስት ወር ብቻ

ገዛ (2፡124፡8)፤ ከዚያም በግዞት ወደ ባቢሎን ተወስዶ (2፡124፡15 ይመ።) ቁጭም በዚያ ጥተ (52፡33-34)፤ ራሳውም ወደ ውጭ ተጥሎ፤ የቢዩን ጥቅልል ብራና እሳት ውስጥ ጥሎ (ተፋ23) በማቃጠሉ (22፡18-19 እና ማብ ይመ) የደረሰበት ቅጣት ነው።

36፡31፤ 11፡11፤ 19፡15፤ 35፡17 ይመ። መኳንንቱም የተፋ24 ማብ ይመ።

36፡32 ሌላ ብራና ከዘ፡34፡1 ጋር ያነጻጽሩ። 37፡1-38፡28፤ በሲዴቅያስ ዘመን መንግሥት የመጨረሻ ምቹ ሁለቱ ሞታት (588-586 ዓ.ቅ.ክ) ኤርምያስ በባሌሥልጣ ኖቶ የታሰረባቸው ሞታት ናቸው (20፡2 እና ማብ ይመ)።

37፡1፤ 2፡124፡15፤ 17-18 ይመ። ለዴቅያስ ትርጉሙ “እግዚአብሔር ጽፎ ነው” ማለት ነው፤ በመግቢያው ላይ የተጻፈውን የታሪክ ጻፈ ይመ። በኢኮንያን ፊንታ ነገሠ ይህ የሆነው በ597 ዓ.ቅ.ክ ላይ ነው። ኢዮአቂምን በተመለከተ በ36፡30 ላይ የተነገረው ትንቢት በዚህ ይፈጸማል።

37፡3 ለዴቅያስ ... ኤርምያስ ላከ፤ 21፡1 ይመ። የከሊምያን ልጅ ዮካልንና ከጊዜ በኋላ ኢኤርምያስ ጠላቱ ሆነ (38፡1፤ 4 ይመ።)። የመፅሔያን ልጅ ሴርንያስን 21፡1 እና ማብ ይመ። ለእነዚህ ልጆች ለዴቅያስ 21፡2 እና ማብ ይመ። የመጠላቸው የጸሎቱ ዋና ዓላማ በ588 ዓ.ቅ.ክ ላይ ባቢሎናውያን የወሰዱትን ለቆ የመውጣት ርምጃ (የ34፡21-22 ማብ ይመ) የዘላቂታ እንዲያደርገው እግዚአብሔርን መለምን ይህናል።

37፡5 የፈርዖን ሰራዊት፤ የሐፍራ ሰራዊት (44፡30 ይመ)፤ በግሪክ ባለታሪክ “አፕራይስ” ተብሎ ይጠራል። ከግብፅ ወጥቶ ምናልባት ሲዴቅያስ በጠቀመው መሠረት እርሱን

ሎናውያንን ይህን ሲሰሙ ኢየሩሳሌምን ለቀው ሄዱ።

፪፻፲፱ አገላለጽ ምን ሆኖ ወደ ነቢዩ ወደ ኢርምያስ እንዲህ ሲል መጣ፡ “የእስራኤል ስምሳክ እግዚአብሔር እንግዳ ይላል፡ ትጠይቁኝ ዘንድ ወደ እኔ የላካችሁን የይሁዳን ንጉሥ እንዲህ በሉት፡ ‘ሊረዳችሁ የወጣው የፈርዖን ሰራዊት ወደ ገዛ አገሩ ወደ ግብፅ ይመለሳል፤ ፻ባቢሎናውያንም ተመልሰው ይህችን ከተማ ይወጃታል፤ ይዘውም ያቃጥሏታል።”

፻፶፫ አግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ “በባሎናውያን በአርግጥ ትተውን ይሄዳሉ’ ብላችሁ አታስቡ፤ አይሄዱምና ራሳችሁን አታታሉ። ፲፱፻፶፱ ግብፅኛዎች የባቢሎናውያንን ሰራዊት ሁሉ አሸንፋችሁ፤ ሞቱ ስለሞቱ በገዢዎች ከተማው ውስጥ ቢቀሩ እንኳ፤ እነዚህ ሰዎች መጥተው ይህችን ከተማ ያቃጥሏታል።”

፲፱፻፶፱ በአርግጥ ሰራዊት ከፈርዖን ጭፍራ የተነሣ ከኢየሩሳሌም ከወጣ በኋላ፤ ፲፮ኛው ያስጠገነው መካከል የርስቱን ድርሻ ለገር ካልፈ፣ ከኢየሩሳሌም ወደ ብንያም አገር ሊሄድ ተነሣ፤ ፲፮ኛው ግን ወደ ብንያም በር ሲደርስ፤ የዘበኞች አለቃ የነበረው የሐናንያ ልጅ የሲሌምን ልጅ የሪያ የተባለው፤ “ከድተህ ወደ ባቢሎናውያን ልትሄድ ነው!” በማለት ያዘው።

፲፮ኛው ኢርምያስም፡ “ሐሰት ነው! ከድቼ ወደ ባቢሎናውያን መሄዴ አይደለም” አለ፤ የሪያ ግን አልሰማውም፤ እንዲያውም ኢርምያስን አስሮ ወደ መካከንቱ አመጣው። ፲፮ኛው ኢርምያስም እጅግ ተቋቋመው ኢርምያስን ደበደቡት፤ የግዛት ቤትን አድርገውት በነበረው፤ በጸሐፊው በየናታን ቤት አሰሩት።

፲፮ኛው ኢርምያስም በምድር ቤት በሚገኝ ክፍል ውስጥ እንዲቀመጥ ተደረገ፤ በዚያም

37:7 ቀ፡3 ዘፍ 25:22 ሲክ 15:11 22:18 ሲክ 23:36 ለቆ 17:14 37:8 ሲክ 21:10 38:3 18:39 37:9 ሲክ 29:8 ግር 13:5 37:10 ሲክ 21:10 37:11 ቀ፡5 37:12 ሲክ 32:9 37:13 ሲክ 20:21 21:9 37:14 ሲክ 45:8 46:1 ሲክ 40:4 37:15 ቀ፡20 ሲክ 17:22 ሲክ 20:21 38:26 ሲክ 11:36

37:17 ቀ፡3 ዘፍ 25:22 ሲክ 15:11 22:18 ሲክ 23:36 37:18 ሲክ 14:10 26:18 ሲክ 10:32 ሲክ 25:8 37:19 ሲክ 14:13 ሲክ 13:2 37:20 ቀ፡15 37:21 ሲክ 26:26 ሲክ 25:31 ሲክ 32:21 38:6 ሲክ 13:28 39:13 ሲክ 14:11 38:1 ሲክ 37:31 14:9 38:2 ቀ፡17 ሲክ 21:9 39:18 39:18 45:5

ረጅም ጊዜ ቁየ። ፲፱ኛው ኢርምያስ በኋላ ንጉሡ ሲደቅያስ ላከበትና ወደ ቤተ መንግሥት አስመጣው፤ ለብቻውም ወስዶ፤ “አግዚአብሔር የመጣ ቃል አለህ?” በማለት ጠየቀው።

ኢርምያስም፤ “አዎን አለ፤ ለባቢሎን ንጉሥ ዐልፊህ ትሰጣለህ” አለው።

፲፱ኛው ኢርምያስም ንጉሡ ሲደቅያስን እንዲህ አለው፡ “የሰራችሁን በአንተና በመኳንንትህ ወይም በዚህ ሕዝብ ላይ ምን ወንጀል ፈጽሜ ነው? ፲፱ኛው የባቢሎን ንጉሥ አንተን ነም ይህችንም ምድር አይወጋም” ብለው ትንቢት ይናገሩ የነበሩት ነቢያታችሁ ወዴት ናችው? ፳፬ኛው ንጉሥ ሆይ፤ እስከህ አድምጠኝ፤ ልመናዬን በፈትህ ላቅርብ፤ በዚያ እንዳልሞት ወደ ጸሐፊው ወደ የናታን ቤት አትመልሰኝ።”

፳፯ኛው ኢርምያስም ሲደቅያስን ኢርምያስ በዘጠጠ ቂዎች አደባባይ እንዲቀመጥና በከተማዬ ያለው እንጀራ እስኪያልቅ ድረስ ከእንጀራ ጋር ይወጃል፤ ሰፈር በየቀኑ አንድ አንድ እንጀራ እንዲሰጠው አዘዘ፤ ስለዚህ ኢርምያስ በዘጠጠ ቂዎች አደባባይ ተቀመጠ።

ኢርምያስ በውሃ ጉድጓድ ውስጥ ተጣለ

38 ኢርምያስ ለሕዝቡ የተናገረውን ቃል የማታን ልጅ ሰፋጥያስ፤ የጳስ ኮር ልጅ ነዳልያስ፤ የሰሌምን ልጅ የካል፤ እንዲሁም የመልክያ ልጅ ጸስኮር ሰሙ፤ ቃሉም እንዲህ የሚል ነበር። ፳፯ኛው ኢርምያስም ይላል፤ “በዚህች ከተማ የሚቀሩ ሁሉ በሰዶች በራሳቸው ወይም በቸንፈር ይሞታል፤ ይህን ስፍራ ለቆ ወደ ባቢሎናውያን የሚሄድ ሁሉ ይተርፋል፤ ያመልጣል፤ በሕ

5 ወይም ከላወያን ቀ፡8 9:13 14 ይመ። 6 ወይም ከላወያን ቀ፡11 ይመ። 7 የሰራጊዎች የካል የካል ስም ነው። 8 ወይም ከላወያን ቀ፡18 19 ሲክ 23 ይመ።

ለመርዳት ይሆናል፤ በሕዝቡ የተገኘውን በድንጋይ ላይ የተቀረጸው የነበሩት ጽሑፍ (34:7 ግብ ይመ።) የይሁዳ ሰራዊት እዛኛ ወደ ግብፅ ያደረገውን ጉብኝት ይጠቅሳል፤ ይህን እንጂ ሲደቅያስ በብልገት ለማሸነፍ ያደረገውን እንደዚህ ያለው መከራ ሳይላካ ቀረ (ሕዝቡ 17:15 17 ይመ።) ባቢሎናውያን ... ለቀው ሄዱ፤ ከግብፅ ጋር መርከብ ለመግጠም ነው (34:21 እና ግብ ይመ።) 37:7 የፈርዖን ሰራዊት ... ወደ ግብፅ ይመለሳል፤ የባቢሎን ደንቦር ሐፍራን በቀላሉ ያስገራሉ (የሕዝቡ 21 ግብ ይመ።) 37:10 ቀ፡1 ሲክ 29:8 ቃል ስለራሱም፤ “የተወገ” “በጠና የቀረሰ” ግለት ነው። ባቢሎናውያን ከዚያ መሰከሩ ሲገጥ ማቸውም፤ አሁንም ኢየሩሳሌምን ከግጥፋት አይመለሱም። 37:12 ብንያም ለገር የኢርምያስ የከተማዬ ሰጥቶት የምትገኘው እዚህ ነው (የ11 ግብ ይመ።) የርስቱን ድርሻ ለመክፈል፤ 14:10 30:24 ይመ። ባቢሎናውያን በወረሩበት ወቅት ለጥቂት ጊዜ እድይታ ተገኝቶ ስለ ነበር፤ ኢርምያስ ከሌሎች የቤተ ሰቡ አባላት ጋር ያለውን የርስት ጉዳይ ለማስተካከል ፈለገ።

37:13 ብንያም በር፤ 38:7 እንዲሁም የዘካርያ 14:10 ግብ ይመ። ከድተህ ወደ ባቢሎናውያን ልትሄድ ነው፤ ኢርምያስ ለባቢሎናውያን እጅ መስጠት የሚገል እንደ ሆነ ተናገሮ ስለ ነበርና (21:9 38:2) ብዙ አይሁዶችም ከድተው ወደዚያ ስለ ገቡ (38:19 39:9 45:21 ይመ።) የሪያ የፈራበት ምዝንዶት ገልጽ ነው። 37:15 ደበደቡት፤ 20:2 እና ግብ ይመ። በየናታን ቤት ኢርምያስ መለሰ ብሎ ስለዚህ አስር ቤት በማሰብ ለሕ

ይወቱ እጅግ አደገኛ ቦታ እንደ ሆነ ይናገራል (ቀ፡20 38:26 ይመ።)።

37:16 በምድር ቤት ቃል በቃል ሲተረጎም፤ “የውሃ ግጠራ ቀጭኖ ቤት” ግለት ነው (ዘፀ 12:29 ይመ።)። 37:17 ሲደቅያስ ... ለብቻውም ... ጠየቀው፤ በሚፈራ ቸው ባለሥልጣናት ፊት እንዲነገረው ስለፈልገ ነው። ‘ለባቢሎን ንጉሥ እጅ ዐልፊህ ትሰጣለህ’ አለው (32:4 34:3 ይመ።)። 37:19 ኢየሁዳውያን ሐሰተኞች ነቢያት ግለት ነው (ዘጸ 18:32 ይመ።)።

37:20 ልመናዬን በፈትህ ላቅርብ 36:7 ይመ። 37:21 በዘጠጠ ቂዎች አደባባይ፤ በቀ፡16 ላይ ከተጠ ቀስው ምድር ቤት ይልቅ ሻል ያለ እስር ቤት ነው (የ32:2 ግብ ይመ።)። ከእንጀራ ጋር ይወጃል፤ ሰፈር የሚገኘው ምናልባት ከሐጥኑ ግንብ አጠገብ ይሆናል (የህዝቡ 11 ግብ ይመ።)። ... እንጀራ እስኪያልቅ ድረስ፤ ‘ዳቦ’ የሚለው የዕብራይስጥ ቃል በ52:6 ላይ ‘ምግብ’ ተብሎ ተተርጎሟል።

38:1 የሰራጊዎች የ20:1 ግብ ይመ። የሰሌምን ልጅ የካል፤ የ37:3 ግብ ይመ። የመልክያ ልጅ ጸስኮር፤ የ21:1 ግብ ይመ። ኢርምያስ ለሕዝቡ የተናገረውን ቃል፤ በዘጠጠ ቂዎች አደባባይ ትሰረድ (37:21 ይመ።)፤ ጠየቀው፤ እንዲያስከልኩትና ከእነርሱም ጋር እንዲነገር አታፈቅዱት ነበር (32:8 12 ይመ።)። 38:21 በ21:9 ላይ የተጻፈውን ሐሳብ መልሶ ይጠቅሳል

ይወትም ይኖራል።” ³እግዚአብሔርም እንዲህ ይላል፡ ‘ይህች ከተማ በእርግጥ ለባቢሎን ንጉሥ ሰራዊት ዐልፋ ትሰጣለች፤ እርሱም ይይዛታል።’”

‘መኪንንቱም ንጉሡን እንዲህ አሉት፡ “ይህ ሰው በሚናገረው ነገር በዚህች ከተማ የቀሩትን ወታደሮችና ሕዝቡንም ሁሉ ተስፋ የሚያስቁርጥ ስለ ሆነ መሞት አለበት፤ ይህ ሰው የሕዝቡን መጥፋት እንጂ መልካም ነገር አይሻም።”

‘ንጉሡ ሲዴቅያስም፡ “እርሱ በእጃችሁ ነው፤ ንጉሡ እናነተን ተቃውሞ ምንም ማድረግ አይችልም” አለ።

‘ለሰዚህ ኢርምያስን ወስደው፤ በዘበኞች አደባባይ በነበረው በንጉሡ ልጅ በመልክያ የውሃ ማጠራቀሚያ ጉድጓድ ውስጥ ጣሉት፤ በገመድም ኢርምያስን ወደ ጉድጓዱ አወረዱት። ጉድጓዱም ጭቃ እንጂ ወሃ አልነበረበትም፤ ኢርምያስም ወደ ጭቃው ዘለቆ ገባ።

‘በቤተ መንግሥት ባለ ሥልጣን የነበረው ኢትዮጵያዊት ጃንደረባ አቢሜሌክ፤ ኢርምያስን በውሃ ማጠራቀሚያ ጉድጓድ ውስጥ እንደ ጣሉት ሰማ። ንጉሡም በብንያም በርተቀመጠ ሳለ፤ ‘አቢሜሌክ ከቤተ መንግሥት ወጥቶ ንጉሡን እንዲህ አለው፡

“ይታዩ ንጉሥ ሆይ፤ እነዚህ ሰዎች በነበሩ በኢርምያስ ላይ ባደረጉት ነገር ሁሉ ክፉ ትን አድርገዋል፤ ከከተማዬ ተም እንጀራ በጠፋ ጊዜ በራሳቸው እንዲሞቱ ጉድጓድ ውስጥ ጥለውታል።”

¹⁰ንጉሡም ኢትዮጵያዊውን አቢሜሌክ ከገ፤ “ሠላሳ ሰዎች ከዚህ ይዘህ ሂድ፤ ነቢዩ ኢርምያስንም ሳይሞት ከጉድጓድ አውጣው” ብሎ አዘዘው።

38:3 ኢር21:4110
38:4 14፡17-32
ኢር21:12136፡12
38:5 14፡15-24
ኢር26፡14
38:6 ዘፍ37:241
ኢሉ21:15፡አዩ
30:191ኢር37:211
ሰፋ3፡53
38:7 ሊዩ29:71
ኢላ56:3-51ኢር
39:161ሐሳ8:27
38:9 ዘፍ37:201
ኢር37:21

¹¹አቢሜሌክም ሰዎቹን ይዞ በቤተ መንግሥቱ ግምጃ ቤት ሥር ወዳለው ክፍል ሄደ፤ ያረጀ ጨርቅና ያለቀ ልብስ ከዚያ ወስዶ ወደ ኢርምያስ ወደ ጉድጓዱ ውስጥ በገመድ አወረደለት። ¹²ኢትዮጵያዊው አቢሜሌክ ኢርምያስን፤ “ይህን ያረጀ ጨርቅና ያረጀ ልብስ ገመዱ እንዳይከረከርህ በብብትህ ሥር አድርገው አለው፤ ኢርምያስም እንዲሁ አደረገ። ¹³አነርሱም በገመዱ ጉትተው ከጉድጓዱ አወጡት። ኢርምያስም በዘበኞች አደባባይ ሰነበተ።

ሲዴቅያስ ኢርምያስን እንደ ገና አነጋገረው

¹⁴ንጉሡ ሲዴቅያስ ወደ ነቢዩ ወደ ኢርምያስ ልኮ ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ሦስተኛው በር አስመዘገውና፤ “አንድ ነገር እጠይቅሃለሁ፤ ምንም አትሸገግኝ” አለው።

¹⁵ኢርምያስም ሲዴቅያስን፤ “መልስ ብስ ጥህ አትገድለኝም? ምክር ብስጥህ አትሰማኝም” አለው።

¹⁶ንጉሡ ሲዴቅያስ፤ “ለኢርምያስ፤ እስ ትንፋሱ የሰጠ ሕያው እግዚአብሔርን በእርግጥ አልገድለህም፤ ሕይወትህንም ለሚጀት አሳልፈ አልሰጥም” ብሎ በምስጢር ማለት።

¹⁷ኢርምያስም ሲዴቅያስን እንዲህ አለው፡ “የእስራኤል ስምዛክ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ‘ለባቢሎን ንጉሥ የጦር መኮንኖች እጅህን ብትሰጥ፤ ሕይወትህ ትተርፋለች፤ ይህችም ከተማ አትቃጠልም፤ እንተና ቤተ ሰብሀም በሕይወት ትናርፋችሁ።’ ¹⁸ለባቢሎን ንጉሥ የጦር መኮንኖች እጅህን ባትሰጥ ግን ይህች ከተማ

ገ ከላይኛው ሀይላ አካባቢ የሚኖር ሊሆን ይችላል፤ ገ ወይም ዘያ

38:11 ኢሉ2፡15
38:13 ኢር37:21
38:14 14፡30-3417
ኢር37:3
38:16 ተ4፡አላ
42፡5157፡16፤ኢር
37:17
38:17 ኢር 21:9፤
27፡8
38:18 ተ3፡18
24፡81324፡437፡8

(የዚያን ማጠቃለያ ይመጥናል።)

38:3፤ በ32፡28 ላይ የተጻፈውን ሐሳብ መልሶ ያስተጋባል (34፡21 37፡8 ይመጥናል።)

38:4 መኪንንቱም በተላ፤ ላይ ሰማችው ተጠቅሶአል። የሐይ የሚያስቁርጥ ስለነበረ ይመጥናል። ቃል በቃል ሲተርጉም “እጅ ማዛል” ማለት ሊሆን፤ በተመሳሳይ ሁኔታ በሐዘብ በተገኘው በሐድሱትም ደንጋይ ላይ የተቀረጸው ጽሑፍም (የ34፡7 ግብ ይመጣ) “መኪንንቱ የሚናገረውን ቃላት ጥሩ አይደለም፤ እጃችንን የሚያዝሉ ናቸው” የሚል ነው። ኢሳ35፡3 ያነጻጽሩ። መልካም ነገር አይሻም፤ ይህን ሐረግ የሚገልጸው የብሔራዊነት ቃል በ29፡47 ላይ “ለሰዎችና ብልጽግናን ፈልግ” የሚል ነው (የዚያ ግብ ይመጣ)። መጥፋት ... መልካም፤ ይህን የሚገልጸው የብሔራዊነት ቃል በኢሳ45፡7 ላይ “ብልጽግና ... ጥፋት” ተብሎ ተተርጉሞአል።

38:5 ንጉሡ ... ምንም ግድረግ አይችልም፤ ችሎታ ዘግባ ወይም ሥልጣን ስለሌለው ሲሆን፤ ድፍረት በማጣቱ ነው። የገዛ መኪንንቱን ፈራችው (ተፋ25፡26፤ 37፡17 እና ማጠቃለያ ይመጥናል።)

38:6 የውሃ ግጠራቀሚያ ጉድጓድ፤ ከላይ ጠበብ፤ ከታች ደግሞ በፋ ብሎ የተሠራ በመሆኑ ቅርጹ እንደ ቃጭል ነው (37፡16 እና ማጠቃለያ ይመጥናል።) በገገሡ ልጅ፤ 33፡26 ማጠቃለያ። ጉድጓዱም ... ውሃ አልነበረበትም፤ የሲዴቅያስ መኪንንት ኢርምያስን ሲገድሉት ፈለጉ (ተፋ4 ይመጣ) ነገር ግን ሕይወቱ ለእርሱ እጅ እንድትጠፋ አልፈለገም ነበር (ዘፍ37፡20-24 ጋር ያነጻጽሩ።)

38:7 አቢሜሌክ “የንጉሡ አገልጋይ” ማለት ነው። ንጉ

ሠያ በብንያም በር ተቀምጦ ሳለ፤ 37፡13 ይመጣ። እንዲሁም የዘክ14፡10 ማጠቃለያ ይመጣ። የከተማው በር፤ ሁል ጊዜም ጳጳሳት የሚታዩበት የከተማው ጉዳይ የሚመክርበትና የሚዘከርበት ስፍራ ነው (የዘፍ19፡1፤ የፋት 4፤ ማጠቃለያ)። በዚህ ጊዜ ሲዴቅያስ የተለያዩ ሕግ ነክ ጉዳዮችን በማየቱ ላይ ሊሆን ይችላል (2፡15፤2፡4 ይመጣ)፤ ለሰዚህም አቢሜሌክን ለመርዳት ሁኔታው አመቺ ነበር።

38:9 ከከተማዬ ተም እንጀራ በጠፋ ጊዜ፤ 37፡21 እና ማጠቃለያ ይመጣ።

38:10 ሠላሳ ሰዎች፤ የሰዎች ተጥር በዛ ማለቱ ምናልባት መኪንንቱና ጓደኞቻቸው የኢርምያስን ሕይወት ለማግኘት የሚደረገውን መከራ እንዳያሰናክሉ ለመከላከል ነው (ተፋ4 ይመጣ)።

38:11 ... ግምጃ ቤት ሥር፤ የልብ ማስቀመጫ መጋዘን (በታ) ሊሆን ይችላል (2፡19፡10፡22 ይመጣ)።

38:12 ይህን ያረጀ ጨርቅና ያረጀ ልብስ ገመዱ እንዳይከረከርህ አቢሜሌክ ለኢርምያስ ያለው ቅርፅ፤ በእግዚአብሔር ላይ መታመን፤ ይገልጻል፤ እግዚአብሔርም ደግሞ መልካም አደረገለት (39፡15-18 ይመጣ)።

38:13 በዘበኞች አደባባይ ሰነበተ፤ የ32፡2 ማጠቃለያ ይመጣ።

38:14 አንድ ነገር ... ምንም ከእግዚአብሔር ዘንድ የየ፤ ቃል ማለቱ ነው (37፡17)።

38:16 ሕያው፤ እግዚአብሔርን፤ የዘፍ 42፡15 ማጠቃለያ ይመጣ። ሕይወትህንም ለሚጀት፤ የሲዴቅያስን መኪንንት ማለቱ ነው (ተፋ4 እና ማጠቃለያ ይመጣ)።

38፡17-18፤ ተፋ2-3፤ 21፡9-10፤ 32፡3-4፤ 34፡2-5 ይመጣ። እጅህን ብትሰጥ፤ ቃል በቃል ሲተርጉም፤ ከተደበቁበት “መው

የጎደልያስ መገደል

40፥7-91 41፥1-3 ተጽ ምሳ 2፡25፤22-26

ገበየሜዳው የነበሩት የጦር መኮንኖችና ሰዎቻቸው ሁሉ የባቢሎን ንጉሥ የአኪቃምን ልጅ ጎደልያስን በምድሪቱ ላይ ገዥ አድርጎ እንደ ሾመውና ወደ ባቢሎን በምርከባ ለተወሰዱት በምድሪቱ ድኾች ወንዶች፤ ሴቶችና ልጆች ላይ ሥልጣን እንደ ሰጠው በሰሙ ጊዜ፤ ወደ ምጽጳ፤ ጎደልያስ ዘንድ መጡ፤ የናታንያ ልጅ እስማኤል፤ የቃሬያ ልጆች የሐናንና የናታን፤ የተንሐት ልጅ ሠራያ፤ የነጠፋዊው የዮፌ ልጆች፤ የማዕ ካታዊ ልጅ ያላዛንያንን ሰዎቻቸውም ነበሩ።⁹ የሳፋን ልጅ የአኪቃም ልጅ ጎደልያስ ለአነርሱና ለሰዎቻቸው እንዲህ ሲል ቃል ገባላቸው፡ “ለባቢሎናውያን መገዛት አትፍሩ፤ በምድሪቱ ተቀምጣችሁ የባቢሎንን ንጉሥ አገልግሉ፤ መልካም ይሆንላችኋል።”¹⁰ እኔም ራሴ ወደ እኛ በሚመጡት በባቢሎናውያን ፊት ልቆምላችሁ፤ በምጽጳ እቀመጣለሁ፤ እናንተ ግን ወይን፤ የበጋ ፍሬና ዘይት አምርቱ፤ በማከማቻ ዕቃዎቻችሁ ውስጥ ኩቱቱ፤ በቤተኛችሁም ኩቱቱን ተቀመጡ።”¹¹ በሞላባብ፤ በአሞን፤ በኢዶምና በሌሎች አገሮች ሁሉ የነበሩ አይሁድ በሙሉ የባቢሎን ንጉሥ፤ ሰዎችን በይሁዳ እንዳስቀረና የሳፋን ልጅ የአኪቃምን ልጅ ጎደልያስን በሰዎቻቸው እንደ ሾመ በሰሙ ጊዜ፤¹² ሁሉውም ከተበታተኑበት አገር ሁሉ ወደ ይሁዳ ምድር ተመለሱ፤ በምጽጳ ወደሚኖረውም ወደ ጎደልያስ መጡ፤ ወይንና የበጋ ፍሬም በብዛት አከማቸው።¹³ የቃሬያ ልጅ የሐናንና ገና በሚሜዳው የነበሩት የጦር መኮንኖች ሁሉ ወደ ጎደልያስ ወደ ምጽጳ መጥተው፤¹⁴ የአሞናውያን ንጉሥ በአሊስ አንተን ለመገደል የናታንያን ልጅ እስማኤልን እንደ ሳከው አታውቅምን?” አሉት። የአኪቃም ልጅ ጎደልያስ ግን አላመናቸውም።¹⁵ የቃሬያ ልጅ የሐናን፤ “ማንም ሳያውቅ

41፥2144፥21011፥12
40፥6 ተፋ101መፋ
20፥1114ፋግ75-17
40፥7 ዘፍ41፥411
2፡2724፥14፥105፥141
ሐሥ24፥17፥102፥5
40፥8 ተፋ13፥14፥15
10፥43፥14፥24፥23፥
28፥ሐር41፥1፥2፥11
40፥9 ሐር5፥191
27፥11፥38፥20፥10፥
11፥ሐር23፥23፥10፥
13፥1-2፥ሐር6፥5-8
40፥10 ተፋ6፥10፥
27፥28፥10፥7፥191
23፥16፥ ዘፋ1፥391
24፥ር4፥7
40፥11 ዘፍ25፥30፥1
ዘፍ21፥11፥125፥11
ሐር21፥14
40፥12 ሐር43፥5
40፥13 ተፋ8፥ሐር
42፥1
40፥14 ተፋ8፥10፥
19፥38፥124፥10፥1-
19፥ሐር25፥21፥
41፥10፥149፥1
40፥15 ተፋ8፥10፥
11፥4፥10፥26፥331
ዘፋ5፥17፥2፥21፥14
ሐላ፥1፥9፥1፥5፥21-
22፥26፥31፥1፥ሐላ፥15
2፥ር፥11፥5፥1፥5፥1
40፥16 ሐር 43፥2
41፥1 ሐር 40፥8
41፥2 ሐላ፥1፥10፥10፥
24፥3፥27፥12፥10፥9-10
1፥መፋ4፥1፥9፥1፥10፥5፥
ሐር40፥5፥18፥15፥10፥
11፥37
41፥5 ዘፍ12፥61
33፥18፥37፥29፥10፥ሐ
10፥6፥1፥19፥27፥28፥1
ዘፋ1፥6፥14፥10፥ሐላ፥
18፥1፥1፥መፋ9፥1-57፥1
1፥ፋፋ፥24፥6፥381
12፥11፥1፥16፥24፥2፥91
25፥9፥ሐር47፥15፥1
48፥37፥1፥ግር14፥63፥1
ሐታ፥1፥9
41፥6 24፥መፋ3፥1፥6፥1
መፋ5፥9፥10፥ሐላ፥7፥11፥1
ሐላ20፥10
41፥7 ዘፍ37፥24፥1
2፡27፥10፥14

የናታንያን ልጅ እስማኤልን ሂጅ ልገደለው፤ ሸሽተው ወደ አንተ የመጡት አይሁድ እንዲበተኑ፤ በይሁዳም የቀሩት እንዲጠፉ ለምን ይገድልሃል?” ብሎ በምጽጳ ለጎደልያስ በምስጢር ነገረው።
“የአኪቃም ልጅ ጎደልያስ ግን የቃሬያ ልጅ የሐናንን፤ “ስለ እስማኤል የምትነግረኝ ሁሉ እውነት አይደለምና ይህን ነገር አታድርግ” አለው።

41 ከንጉሣዊ ቤተ ሰብ የሆነው ከንጉሡ የጦር መኮንኖች አንዱ የነበረው የኢሊሳማ ልጅ የናታንያ ልጅ እስማኤል፤ በሰባተኛው ወር ከዕሥር ሰዎች ጋር ወደ ምጽጳ ወደ አኪቃም ልጅ ወደ ጎደልያስ መጣ፤ በዚያም በአንድነት ሊበሉ በማለድ ተቀምጠው ሳለ፤ የናታንያ ልጅ እስማኤል ልና አብረውት የነበሩ ዐሥሩ ሰዎች ተነሥተው፤ የባቢሎን ንጉሥ በምድሪቱ ላይ ገዥ አድርጎ የሾመውን የሳፋንን ልጅ የአኪቃምን ልጅ ጎደልያስን በሰይፍ መቱት፤ ገደሉትም።³ የማሞም እስማኤል በምጽጳ ከጎደልያስ ጋር የነበሩትን አይሁድ ሁሉ፤ በዚያም የተገኙትን የባቢሎን ወታደሮች ገዳላቸው።

ጎደልያስ በተገደለ ማግስት፤ ማንም ስለ ሁኔታው ከማወቁ በፊት፤ ፊንግንያ ሰዎች ጢማቸውን ተላቂተው፤ ለሰባተኛውን ቀደው፤ ገላቸውን ነጭተው የአህል ቀርባንና ዕጣን በመያዝ ከሲኬም፤ ከሲሎና ከሰማርያ ወደ እግዚአብሔር ቤት ለማቅረብ መጡ።⁶ የናታንያ ልጅ እስማኤል ሊኖኛቸው እያለቀስ ከምጽጳ ወጣ፤ ሲያገኛቸውም፤ “ወደ አኪቃም ልጅ ወደ ጎደልያስ ኑ” አላቸው።⁷ ወደ ከተማዬቱ በገቡ ጊዜ፤ የናታንያ ልጅ እስማኤልና አብረውት የነበሩ ሰዎች ዐረጃቸው፤ በውሃ ማጠራቀሚያ ጉድጓድ ውስጥም ሳሳቸው።⁸ ከተገደሉት

³8 የዕብራይስጡ ያላዛንያን የናታንያ እጅ ስም ነው
⁹ ወይም ከሊዳንን ተፋ10 ይመ
¹⁰ ወይም የሐላውያን

40፥10 የበጋ ፍሬና ዘይት አምርተህ ናብዘርኳን ኢየሱሳ ሳሌም የደረሰው (39፥9 ይመ) በክሊስ 586 ዓ.ክ.ስ ላይ ነበር (የ52፥12 ማብ ይመ)። በመካከለኛው ምሥራቅ በክሊስና በመስከረም ወር ወይን፤ የበለሰ ፍሬና ዘይት የሚደርስበት ወቅት ነው።
40፥14 በአሊስ፤ 1)ክድሰት መቶ ዓ.ክ.ስ ላይ በዮርዳኖስ አካባቢ ተቈፍሮ በተገኘው ጦርመስ ላይ ሰሙ ተጽፎ የተገኘው “ንጉሥ ሳሌዬ” ወይም 2)በዮርዳኖስ ውስጥ በ1984 ዓ.ም በቴሌክላ ሐላ ሔሜሪ በተገኘው ማንተም ላይ ስሙ የተጻፈው አምናዊ ንጉሥ በአል የኛ ሊሆን ይችላል። ለምናውያንን አሞን፤ ባቢሎንን ለመውጋት ቀደም ሲል ጎብረት ከፈጠሩት አገሮች አንዱ ናት (27፥13 እና ሳሊካን እንደሚለው ሕዝቧ21፥18-32 ይመ)።
40፥15 የቀሩት፤ የ6፥9 ይመ። በምሥጢር፤ የ38፥16 ማብ ይመ።
40፥16 እውነት አይደለም፤ ቀተተኛ ትርጉሙ “ውሸት” ማለት ነው (37፥14 እና ማብ ይመ)። ጉደልያስ ስለ እስማኤል ጨዋት የነበረው ንጉሥ እምነት አይወድቅ እንዲያጣ አደረገው።
41፥1-31 2፡27፤25 እና ማብ ይመ።
41፥1 ከንጉሡ የጦር መኮንኖች አንዱ፤ እስማኤል፤ የባቢሎን መንግሥት አሸንጉሊት መንግሥት ሆኖ የተቀመጠውን ጎደልያስን መገደል፤ ለሲዶኾያስ የነበረውን ታማኝነት ይገልጻል። በአገድነት ሲበሉ በማዕድ ተቀምጠው ሳለ፤ እንግዳ ከመቀበል

አንዱ እንዲህ ማድረግ ጥንታዊ ባህል ስለ ነበር መገደል ቀርቶ እንገደዩ፤ ይጉዳኛል የሚል ግምት እንኳ ጎደልያስ አልነበረውም (የመፋ4፥21 ማብ ይመ)።
41፥5 ጢማቸውን ተላቂተው፤ ለሰባተኛውን ቀደው፤ ገላቸውን ነጭተው፤ ምናልባት ኢየሱሳሌም በመጥፋቷ የተደረገ የሐኪስ ምልክት ሊሆን ይችላል (16፥6 እና ማብ እንዲሁም የዕከ 9፥3 ማብ ይመ)። መጡ፤ የመጡት የዳስ በዓልን ለማክበር (የዘፋ23፥16 ማብ ይመ) በሰባተኛው ወር ነው (ተፋ1)። ለአህል ሌሎች ለማርያ ቀደም ሲል በሰሜን ክፍል የአምልኮ ማከከል የነበሩ ናቸው፤ የ7፥12፤ የዘፍ12፥6 ማብ፤ እንዲሁም ኢየ24፥25-26 ይመ። በ722-721 ዓ.ክ.ስ ላይ የሰሜን መንግሥት ከጠፋ በኋላ፤ በተለይ በሕዝቶቻቸው (2ዜና 30፥11) እና በኢየሱስያስ (2ዜና 34፥9 ይመ) የተሐድሱ እንቅስቃሴ ዘመን ብዙ እስራኤላውያን በየጊዜው ወደ ኢየሱሳሌም ጥዞ አድርገዋል። የአህል ቀርባንና ዕጣን በኢየሱሳሌም ቤተ መቅደስ የነበረውን መሆኔ በመፈራረሱ ግብረሰብ የተቃለው ደም አላጣ መሆኑም ተሳታፊ። እግዚአብሔር ቤትን ቤተ መቅደሱ የፈራረሰ ቢሆንም እንኳ በታው እስከ አሁን ድረስ ትዱሳስ ተደርጎ ይቋቋራል።
41፥6 ይሁዳያስ፤ ከሰሜን የመጡትን ለቀስተኞች ሐኪስ የሚካፈል በመምሰል ነው።
41፥7 ከተማዬቱ፤ ምጽጳ ናት። በውሃ ማጠራቀሚያ

ጋር የነበሩ ዐሥር ሰዎች ግን እስማኤልን፤
“እባክህ አትግደለን! በዕርሻችን ውስጥ
የሸሸግነው ስንዴና ገብስ፤ የወይራ ዘይትና
ማር ሰላላን እባክህን አትግደለን?” አሉት።
እርሱም ተዋቸው፤ ከሌሎቹም ጋር አልገደ
ላቸውም። ፤እስማኤል ከጎደልያስ በተጨማሪ
በጌ የገደላቸው ሰዎች ሁሉ ሬሳ የተጣጠነ
ሰት የውሃ ማጠራቀሚያ ጉድጓድ ንጉሡ
አሳ የአስራኤልን ንጉሥ ባለሰን ስለ ፈራ
ለመከላከል ያሠራው ነበር፤ ይህን ጉድጓድ፤
የናታንያ ልጅ እስማኤል በሬሳ ዋላው።

¹⁰እስማኤል በምጽጳ የቀረውን ሕዝብ
ሁሉ ምርኮኛ አደረገ፤ እነርሱም የባቢሎን
የክብር ዘበኞች አካላት ናቡረከረዳን የአኪቃ
ምን ልጅ ጎደልያስን በሳያቸው ገዥ አድርጎ
የሾመባቸው የንጉሡ ሴቶች ልጆችና በዚያ
የቀሩት ሌሎች ሰዎች ሁሉ ነበሩ። የናታ
ንያ ልጅ እስማኤል እነዚህን ማርኮ ወደ
አዋናውያን ለመሻገር ተነሣ።

¹¹የቃሬያ ልጅ ዮሐናንና ከእርሱ ጋር
የነበሩት የጦር መኮንኖች ሁሉ የናታንያ
ልጅ እስማኤል የፈጸመውን ግፍ ሁሉ
በሰሙ፤ ጊዜ፤ ፤የናታንያን ልጅ እስማኤልን
ለወጉ ሰዎቻቸውን ሁሉ ይዘው ሂዱ፤ በገባ
የንም ባለው በታላቁ ኩራ አጠገብ ደረሱ
በት። ፤እስማኤል የያዛቸው ሰዎች ሁሉ
የቃሬያን ልጅ ዮሐናንና አብረውት የነ
በሩትን የጦር መኮንኖች ባዩ ጊዜ ደስ
አላቸው። ፤እስማኤል ከምጽጳ ማርኮ የወሰ
ዳቸው ሰዎች ሁሉ አምልጠው ወደ ቃሬያ
ልጅ ወደ ዮሐናን ገቡ። ፤የናታንያ ልጅ
እስማኤል ግን አብረውት ከነበሩት ሰዎችን
ሰዎች ጋር ከዮሐናን አመለጠ፤ ሽሽቶም
ወደ አዋናውያን ገባ።

ሽሽቶ ወደ ግብፅ

¹⁶የቃሬያ ልጅ ዮሐናንና ከእርሱ ጋር
የነበሩት የጦር መኮንኖች ሁሉ የናታንያ
ልጅ እስማኤል የአኪቃምን ልጅ ጎደልያ
ስን ከገደለ በኋላ፤ በምጽጳ ከማረካቸው
የተረፉትን ሰዎች በማስመለስ ይዘው ሂዱ።

41፥8 ለ445፥3
41፥9 መ46፥21
15፥15፤22፤2፤2፤5
16፥1፥6
41፥10 ለር38፥23፤
40፥7፤12፥14
41፥11 ለር40፥8
41፥12 ዘ014፥14፤
ሊሰ9፥3፤ዮሐ9፥7፤
18፥36
41፥13 ቀ፥10
41፥14 ለር40፥6
41፥15 ሊዮ21፥30፤
ዋ428፥17
41፥16 ሊሰ1፥9፤
ሊር42፥1143፥24፤፤
ሐ፡7፥16፤14፤221
ሰር249

41፥17 ዘዩ35፥19፤1
24፥መ19፥37፤አር
42፥14፤ጊዜ 5፥2
41፥18 ዘጉ፥14፥9፤1
25፥25፤22፤አሳ፤
51፥12፤አር42፥16፤
ጌ፥12፥4-5
42፥1 ሊር6፥13፤
40፥13141፥16፤1
44፥12
42፥2 ዘዩ20፥7፤1
ዘሊ26፥22፤አሳ፥1፤
ሊር36፥7፤ሐ፥1፥9፤
ሐ፥8፥24፥ያ05፥16
42፥3 ቀ፥20፤መዘ
86፥11፤ዋ43፥6፤አር
15፥11
42፥4 ዘ08፥29፤ዘጉ፥
22፥181፥ጣ፥3፥17
11፥23፤አር1፥17
42፥5 ዘዩ31፥148፤1
ዘዘ4፥26፥17፥9፤1፥7
22፥16፤መዘ119፥
160፤አሳ፥2፤ዮሐ፥
8፥26፤ር፤ግ፥19፥34፤1
1፥ቀ፥1፥9፥ሬአ 1፥5
42፥6 ቀ፥19፤ዘ08
24፥7፤ዘዘ5፥29፤1
6፥3፤አሰ፥24፥24፤
ሊር7፥23፤ 2፥15
42፥8 ቀ፥1፤አር
41፥16፤ግር9፥35፤1
ሐ፥7፥28፥ብ8፥11

እነዚህም፡- ወታደሮች፤ ሴቶች ሕፃናትና
ከገባንን ያመጧቸው የሰፊ መንግሥት ባለ
ሥልጣኖች ነበሩ። ፤ከዚያም ተነሥተው
ሂዱ፤ ወደ ግብፅም በማምራት በቤተሰባቸው
አጠገብ ባላቸው በጌሮች ከመፃም ዐረፉ።
፤ወደ ግብፅም የሂዱት ከባቢሎናውያን ለማ
ምለጥ ነበር፤ ባቢሎናውያንም የፈሩት
የናታንያ ልጅ እስማኤል የባቢሎን ንጉሥ
የምድሪቱ ገዥ አድርጎ የሾመውን የአኪ
ቃምን ልጅ ጎደልያስን በመማደሉ ነው።

42የቃሬያን ልጅ ዮሐናንና የሆሻንያን
ልጅ ያላካንያን ጨምሮ፤ የጦር
መኮንኖች ሁሉ እንዲሁም ሕዝቡ ሁሉ
ከትንሹ እስከ ትልቁ ቀርበው፤ ንቢዩ ኢር
ምያስን እንዲሁ አሉት። “ቀድሞ ብዙዎች
ነበርን አሁን እንደምታየን ግን የቀረነው
ጥቂት ነን፤ ስለዚህ እባክህ ልመናችንን ሰማ፤
ለዚህ ለተረፈው ሕዝብ ሁሉ ወደ ስምባክህ
ወደ እግዚአብሔር ጸልይ። ፤ስምባክህ እግዚ
አብሔር ወደቶ መሄድ እንዳለብንና ምን
ማድረግ እንደሚገባን እንዲነግረን ጸልይ
ልን።”

“ንቢዩ ኢርምያስም፤ “ስምቻችኋለሁ፤ እን
ዳላችሁት ወደ ስምባክህ ወደ እግዚአብሔር
በእርግጥ እጸልያለሁ፤ እግዚአብሔር ያለኝን
ሁሉ አንዳች ባሳስቀር እነግራችኋለሁ”
አላቸው።

“እነርሱም ኢርምያስን እንዲሁ አሉት።
“እግዚአብሔር ስምባክህ በአንተ በኩል የሚ
ለውን ነገር ሁሉ ባናደርግ፤ እግዚአብሔር
ራሱ በእኛ ላይ እውነተኛና ታማኝ ምስክር
ይሁን። ፤ስምባክህን እግዚአብሔርን በመታ
ዘዝ መልካም ይሆንልን ዘንድ ነገሩ ቢሰማ
ማንም ባይሰማማንም፤ አንተን ወደ እርሱ
ማንምታልክህን ስምባክህን እግዚአብሔርን እን
ታዘዛለን።”

ከዐሥር ቀን በኋላ የእግዚአብሔር ቃል
ወደ ኢርምያስ መጣ። ፤ስለዚህ የቃሬያ

¹⁸ ወደ ወያዜ ከሰለፍን
፤፤ የቤራይስጡና የብሳ ሊቃናት ትርጉሞች (43፥2 ይመ)
አዛርያ ይላሉ

ጉድጓድ፤ የሞተም ሆነ በሕይወት ያለ ወገኛለኛ የሚጣልበት
ወይም በእለር የሚቀይደበት ቦታ ነው (37፥16 እና ማብ 38፥6
ይመ)።

41፥8 ስንዴና ገብስ የወይራ ዘይትና ማር፤ እስማኤል ወደ
አምን በሸሸ ጊዜ (ቀ፥15) ይዞት የሂደው ሥንት ሊሆን ይችላል።

41፥9 ንጉሡ አሳ ... ያሠራው፤ ጠላት ከበባ በሚያደር
ገበት ጊዜ ውሃ ለማጠራቀም ጉድጓዶች አስፈላጊ ስለ ነበሩ፤
እነ በምጽጳ ምሽግ በሚያሠራበት ጊዜ ጉድጓዶችን ማስፈር፤
የሠራው አንዱ ክፍል ነበር (15፥15፤22 ይመ)። የታሪኩ ሕርስ
ተመራጭዎች ከተንታዊ የምጽጳ ከተማ ፍራሽ ውስጥ ብዙ
የውሃ ማጠራቀሚያ ጉድጓዶችን አግኝተዋል።

41፥10 የንጉሡ ሴቶች ልጆችና የንጉሡ ሴዶችን የራሱ
ልጆች ብቻ ሳይሆኑ በቤተ መንግሥቱ ውስጥ በቤተ ሰብነት
የሠራው ሴቶች ሊሆኑ ይችላሉ (የ36፥26 ማብ ይመ)።

41፥12 በገባንም ባለው በታላቁ ኩራ፤ በ24፥23፥13
ላይ የተጠራበው ዐይነት ሊሆን ይችላል።
41፥15 ስምቻት ሰዎች ጋር ... አመለጠ፤ ከዮሐናን ጋር
ባደረገው ውጊያ፤ እስማኤል የሞቱበት ሁለት ሰዎች ብቻ ነበሩ
(ቀ፥2 ይመ)።

41፥17 በፈረት ከምጽጳ በታወ የት እንደሚገኝ አይታ
ወቅም፤ ምናልባት አቢሴሉም ከጦሩ በኋላ አብሮት ወደ አዮራ
ባሉም የተመለሰው የአዳጊት ጓደኛ የነበረው የከመጣው “ማረፊያ
ቦታ” ሊሆን ይችላል (24፥መ19፥37-40)።

42፥1 የሆሻንያን ልጅ ያላካንያን ምናልባት፤ “የማዕከታ
ዊው ልጅ ያላካንያን” የተባለው ሰው ይሆናል (40፥8)። ያላካንያም
ሐክ እንደ ንጉሥ ዘዘያን (25፥14፤21፤ 2ዜ5፥26፥1 ይመ) ፃዛርያስ
በሚል ስም ይጠራ ነበር (43፥2)።

42፥2 ሊርምያስን በምጽጳ ከነበሩት ከሕዝቡ ቅሬታዎች
መካከል እንዱ ሳይሆን አይቀርም (41፥16)። ልመናችንን ሰማ፤
ቀ፥9፤ 37፥20 ይመ።

42፥3፤ ሕዝቡ እግዚአብሔርን የሚጠይቁትን ብቸኛ ምር
ጫቸው በማድረግ እጽንተው ለያዙት ወደ ግብፅ የመሄድ ጉዳይ
(ቀ፥17፤ 41፥17 ይመ) ማረጋገጥ ለማግኘት ነበር።

42፥6 ለምሳሌችን እግዚአብሔርን እንታዘዛለን፤ የእግዚ
አብሔርን ፈቃድ ለማድረግ ያላቸውን መሻት እዚህ ላይ ሁለት
ጊዜ ቢናገሩትም እንኳ፤ የሳላቸውን ምኞት ለመከተልም ፈጥነው
መወሰናቸውን ይገልጻሉ (43፥2 ይመ)።

42፥7 ከዐሥር ቀን በኋላ፤ ራሱ እርግጠኛ እስከሚሆን
ድረስ ኢርምያስ የእግዚአብሔርን ቃል ወደ ሕዝቡ አያመጣም

ልጅ ዮሐንስንና ከእርሱም ጋር የነበሩትን የጦር መኮንኖች ሁሉ እንዲሁም ሕዝቡን ሁሉ ከትንሽ እስከ ትልቅ ጦርቶ፤ ፡9 እንዲህ አላቸው፡ “ልመናችሁን በፊቱ እንዳቀርብ ወደ እርሱ የላካችሁን የእስራኤል ስምዊክ አግዚአብሔር እንዲያው ይላል፡፡¹⁰ ባመጣህባችሁ ጥፋት አገኛለሁና በዚሁ ምድር ብትቀመጡ እሠራችኋለሁ እንጂ አላፈርሳችሁም፤ እተከላችኋለሁ እንጂ አልነቅላችሁም፡፡¹¹ አሁን የሚያስፈራችሁን የባቢሎንን ንጉሥ አትፍሩ፤ አድናችሁ ዘንድ በእጁም አስጥላችሁ ዘንድ፤ እኔ ከእናንተ ጋር ሄጃና አትፍሩ ይላል አግዚአብሔር፡፡¹² እርሱ እንዲሠራችሁ ወደ አገራችሁ እንዲመልሳችሁ እኔ እምራችኋለሁ፡፡”

¹³ “እናንተ ግን፤ በዚህች ምድር አንቀመጥም” ብትሉና፤ ስምዊክቱን አግዚአብሔር ርን ባትታዘዙ፤¹⁴ የሚሞግ፤ ጦርነት ወደ ማንደበት፤ የመለከት ድምፅ ወደማንሰማ በትና ወደማንራብበት ወደ ግብፅ ምድር ሄደን በዚያ እንኖራለን” ብትሉ፤¹⁵ እንግዲህ የይሁዳ ቅሬታ ሆይ፤ የአግዚአብሔርን ቃል ስሙ፤ የእስራኤል ስምዊክ የሰራዊት ኃይል አግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ “ወደ ግብፅ ለመሄድ ወሰናችሁ እዚያ ለመቀመጥ ብትሄዱ፤¹⁶ የፈራችሁት ሰይፍ በዚያ ያገኛችኋል፤ የሠጋችሁበት ራብ እስከ ግብፅ ድረስ ተከትሎአችሁ ይመጣል፤ በዚያም ትሞታላችሁ፡፡¹⁷ በዚያም ለመኖር ወደ ግብፅ ለመሄድ የወሰኑ ሁሉ በሰይፍ በራብና በቸነፈር በእርግጥ ይሞታሉ፤ ከማመጣባችሁ ውም ጥፋት አንድ እንኳ የሚተርፍ ወይም የሚያመልጥ አይገኝም፡፡¹⁸ የእስራኤል ስምዊክ የሰራዊት ኃይል አግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ “ቀጣዩና መጣቴ በእየሩሳሌም በሚኖሩት ሁሉ ላይ እንደ ፊሰስ፤ እንዲሁ ወደ ግብፅ በገባችሁ ጊዜ መጣቴ በእናንተ ላይ ይፈላል፤ እናንተም የመቀፊያና የድንጋጤ፤ የመረገማያና የመዘበባች ምልክት ትሆናላችሁ፤ ይህንም ስፍራ ዳግመኛ አታዩም፡፡”

¹⁹ “እናንተ የይሁዳ ቅሬታ ሆይ፤ አግዚአብሔር፤ ‘ወደ ግብፅ አትሄዱ’ ብሎአችኋል፤ እኔም ዛሬ እንዳስጠነቀቅኋችሁ በእርግጥ ፅወቁ፤²⁰ ወደ ስምዊክቱ ወደ አግዚአብሔር ጸልይልን፤ እርሱ የለህን ሁሉ ንገረን፤ እኛም እንታዘዛለን” ብላችሁ ወደ

42፡9 ሓ212፡7
22፡15
42፡10 ዘ429፡281
30፡912ዘ534፡241
መዝ3፡214፡A30፡261
ኤር18፡8124፡61
43፡41 45፡414፡ዝ
36፡361፡ዳ7 1፡4
42፡11 ዘ፡14፡91
1፡4፡1፡15፡241መዝ
7፡7118፡7137፡41
69፡351119፡94፡ዳ፡9
20፡22፡አ፡A63፡11
ኤር1፡8127፡111፡ግ፡፡
10፡28፡ሮ፡ዘ8፡311
2፡ጢ፡ዳ፡17፡1፡4፡25
42፡12 ዘ63፡131
ዘ83፡212፡4፡1፡24፡
14፡10፡1፡9፡1፡መ፡106፡
44፡4612፡ፋ፡1፡13
42፡13 ዘ81፡128
42፡14 ዘ፡11፡4፡5
10፡8፡3117፡1፡6፡አ፡
6፡201፡1፡4፡2፡5፡ግ፡
13፡ግ፡፡፡4፡2፡4፡
24፡31
42፡15 ኤር44፡24
42፡16 ዘ፡4፡1፡551
2፡17፡ዘ፡አ፡26፡33፡2፡
52፡5፡4፡አ፡፡2፡201
ኤር41፡181፡ዳ3፡19
11፡181፡41፡171፡814
42፡17 ሓ22፡1፡አ፡
21፡7144፡13
42፡18 ዘ፡5፡5፡271
ዘ828፡25፡37፡29፡18
-20፡2፡ዘ፡5፡12፡71
36፡19፡መ፡ዘ44፡131
ኤር22፡10፡25፡181
39፡1፡9
42፡19 ሓ6፡1፡ዘ፡
17፡1፡6፡አ፡30፡71
ኤር40፡15143፡21
44፡16
42፡20 ሓ21፡ዳ፡ዝ
14፡7፡8
42፡21 ዘ824፡71
ኤር40፡31፡ዳ፡ዝ2፡71
12፡21፡ዘ፡7፡11፡12
42፡22 ሓ17፡1፡አ፡
1፡28፡1፡አ፡5፡21
24፡10፡1፡ዳ፡ዝ6፡111
፡ዘ፡9፡16
43፡1 ኤር26፡81
42፡19-22
43፡2 ዘ፡9፡14፡11
ዘ824፡71፡ዘ፡8 13፡31
2፡125፡5፡24፡1፡ዘ፡9፡291
ኤር18፡19፡40፡161
41፡1፡6142፡19፡1፡ዳ፡ዝ
37፡14፡ሮ፡ዘ9፡11
1፡ፋ፡4፡18፡21፡2፡ፋ፡
11፡31፡1፡ጢ፡፡፡2፡7

ስምዊክቱ ወደ አግዚአብሔር በላካችሁን ጊዜ ሕይወታችሁን የሚያጠፋ ስሕተት” ፈጽሞ ችሁ፡፡²¹ እነሆ፤ ዛሬ በግልጽ ነገርኋችሁ፤ እናንተ ግን አግዚአብሔር ስምዊክቱ ልከን የነገርኋችሁን ሁሉ አሁንም አልታዘዙም፤²² እንግዲህ ሄዳችሁ ልትኖሩበት በፈለጋችሁት ሰይፍ በሰይፍ፤ በራብና በቸነፈር እንደምትሞቱ በእርግጥ ፅወቁ፡፡”

43 ኤርምያስ፤ አግዚአብሔር ለእነርሱ እንዲነግራቸው የላከውን የስምዊክቱን የአግዚአብሔርን ቃል ሁሉ ለሕዝቡ ተናግሮ በጨረሰ ጊዜ፤ የሆሽያ ልጅ ዓዘርያስ፤ የቃሬያ ልጅ ዮሐንስንና ትሰራተኞች የሆኑ ሰዎች ሁሉ ኤርምያስን እንዲህ አሉት፡ “ትዋሻለህ! ስምዊክቱን አግዚአብሔር፤ ‘እዚያ ለመኖር ወደ ግብፅ አትሄዱ’ ብለህ ንግራቸው” ብሎ አልላከህም፤ ነገር ግን ባቢሎናውያን እንዲገድሉን ወይም ማርከው ወደ ባቢሎን እንዲወስዱን ለእነርሱ፤ አላልፈህ ትሰጠን ዘንድ የኔርያ ልጅ ባርክ በእኛ ላይ አነግሥቶሃል፡፡”

ስለዚህ የቃሬያ ልጅ ዮሐንስንና የጦር መኮንኖች ሁሉ እንዲሁም ሕዝቡን መሙሉ አግዚአብሔር በይሁዳ ምድር እንዲቀመጡ ያዘዛቸውን ቃል አልሰሙም፡፡ ነገር ግን የቃሬያ ልጅ ዮሐንስንና የጦር መኮንኖች ሁሉ፤ በይሁዳ ምድር ለመቀመጥ ከተበተኑበት ከአሕዛብ ሁሉ መካከል የተመለሱትን የይሁዳን ቅሬታዎች ሁሉ ይዘው ሄዱ፤ ፡9፡ተጨማሪም ወንዶችን፤ ሴቶችንና ሕፃናትን እንዲሁም የክብር ዘበኞች አዛዥ ናቡ ዘረዳን በአኪቃም ልጅ በንዶልያስ እጅ የተዋቸውን የንጉሡን ሴቶች ልጆች፤ ነቢዩ ኤርምያስንና የኔርያን ልጅ ባርክን ወሰዷቸው፤ ፡7፡አግዚአብሔርንም ቃል ባለመታዘዝ ወደ ግብፅ ገቡ፤ ዘልቀውም እስከ ጣፍ ናስ ድረስ ሄዱ፡፡

የጣፍናስም የአግዚአብሔር ቃል ወደ ኤርምያስ እንዲህ ሲል መጣ፤ ፡9፡ተጨማሪም ድንጋዮች ውሰድና በጣፍናስ ባለው የፈር ያን ቤተ መንግሥት በር ላይ የይሁዳ ሰዎች

43፡3 ኤር32፡12፡38፡441፡1፡8152፡30 43፡4 2፡ዘ፡525፡161
ኤር41፡1614፡25፡6፡10 43፡5 ኤር40፡12 43፡6 ኤር6፡121
32፡42 43፡7 2፡ዘ፡25፡26፡አ፡21፡6144፡1፡46፡14፡ዳ፡ዝ30፡1፡18
43፡8 መዝ139፡71፡ዳ፡2፡16 43፡9 ዘ፡11፡1፡3131፡45፡53147፡14
1፡አ፡4፡1፡71፡191፡8131፡32

*20 ወደም በልግሥት ስሕተት ሠራችሁ

ነበር (28፡10-12 ይመ)፡፡

42፡10 እሠራችኋለሁ ... አፈርሳችሁም እተከላችኋለሁ ...

አልታዘዙም፤ 1፡10 እና ማዘ፤ እንዲሁም 31፡4፡28፡133፡7 ይመ፡፡

42፡12 እርሱ እንዲያፈርሱና፤ ይህን የሚመስል ሐሳብ በዘፍ43፡141 በ1፡78፡50 ላይ ይመ፡፡

42፡16 የፈራችሁት ሰይፍ በዚያ ያገኛችኋል፤ 43፡11 እና ማዘ ይመ፡፡

42፡17-18፤ 44፡11-14 ይመ፡፡

42፡17 በሰይፍ፤ በራብና በቸነፈር፤ የ14፡12 ማዘ ይመ፡፡

42፡18 ቀጣዩና መጣቴ ... እንደ ፊሰስ 7፡20፤ 44፡6 ይመ፡፡ የመቀፊያና ... የመረገማያና፤ የ24፡9፤ 25፡18 ማዘ

29፡18 ይመ፡፡ ይህንም ስፍራ፤ እየሩሳሌምን ግልት ነው፡፡

42፡19 እንዳስጠነቀቅኋችሁ፤ 11፡7 ይመ፡፡

43፡2 ዓዘርያስ፤ የ42፡1 ማዘ ይመ፡፡ ትሰራተኞች የሆኑ ሰዎች፤ እንደዚህ ዐይነት ሰዎች መሆናቸውን የገለጹት ከእነጋብራቸው የተነሱ ነው፡፡

43፡3 ባርክ የ32፡12 ማዘ ይመ፡፡ የኤርምያስ ተቃዋሚዎች በመንፈሳዊ አጭም እንደ ኤርምያስ ጠንካራና ታዋቂ አይደሉም ብለው የሚያስቡትን ሰው ጥፋተኛ ለማድረግ ፈለጉ፡፡

43፡6 የንጉሡን ሴቶች ልጆች፤ የ41፡10 ማዘ ይመ፡፡ ኤርምያስንና ... ባርክን፤ በ32፡6-15፤ 40፡1-61 42፡13-22 ላይ የተጠቀሱት ሐሳብ ግምት ውስጥ በማስገባት ከፈቃዳቸው ውጭ ወደ ግብፅ እንደ ሄዱ አያጠራጥርም፡፡

43፡7 ጣፍናስ፤ የ2፡16 ማዘ ይመ፡፡

43፡9 የኤርምያስ ቤተ መንግሥት ዋና መኖሪያው ላይሆን

ይችላል፡፡ በአሌክሳንዶንያን በፓፒረስ ላይ ተጽፈው ከተገኙት ጽሑ

እያዩ በሽላ ሙብ ወለል ውስጥ ቅበራ ቸው፡፡ ¹⁰እንዲሁም በላቸው፡፡ 'የእስራኤል ስምዓክ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡፡ እገልጋዬን የባቢሎንን ንጉሥ ናቡከ ደነዖርን እንዲመጣ አደርጋለሁ፡፡ ዙፋኑንም እዚህ በቀበርኋቸው ድንጋዦች ላይ እዘረ ጋለሁ፡፡ የንጉሥ ድንኳኑንም በላያቸው ይተክላል፡፡ ¹¹እርሱም መጥቶ ግብፅን ይወጋል፡፡ ሞት የሚገባቸውን ለሞት፤ ለምርኮ የተመደቡትን ወደ ምርኮ፤ ለሰይፍ የተዳረጉትን ለሰይፍ አሳልፎ ይሰጣል፡፡ ¹²እርሱ የግብፅ አማልክት ቤተ ጣዖቶች ላይ እሳት ይለኩላል፡፡ የቃጥላቸዋልም፤ አማልክታቸውንም ማርኮ ይወስዳል፡፡ እረኛ ልብሱን እንደሚጎናጽፍ የግብፅን ምድር ተጎናጽፎ ከዚያ በሰላም ይሄዳል፡፡ ¹³በግብፅ ምድር የሚገኙትን የዐሐዶች አምላክ ቤተ ጣዖት ሐውልቶች ይሰባብራል፡፡ የግብፅንም አማልክት ቤተ ጣዖቶች በእሳት የቃጥላል፡፡

44 ጣዖትን ማምለክ ያስከተለው ጥፋት በግብፅ ሰሜናዊ ክፍል በሚገኝ ለጣፍናስና በሚሆኑት እንዲሁም በግብፅ ደቡባዊ ክፍል ስለሚኖሩት የአይሁድ ሕዝብ እንዳለ የሚል ቃል ስለግዚአብሔር ዘንድ ወደ ኢርምያስ መጣ፡፡ ²የእስራኤል ስምዓክ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡፡ በኢየሩሳሌምና በይሁዳ ከተሞች ሁሉ ላይ ያመጣሁትን ታላቅ ጥፋት አይታችኋል፡፡ ዛሬ ማንም የማይኖርባቸው ሳድማ ሆነው ይታያሉ፡፡ ይህም የሆነው ስላደረጉት ክፉት ነው፡፡ እነርሱም ሆኑ እናንተ ወይም አባቶቻችሁ ሳላወቁቸው ለሌሎች አማልክት በማጣንና በማምለክ አስቈጥተውኛል፡፡ 'እኔም፤ 'ይህን የምጣላውን አስደዳኝ ነገር አታድርጉ' በማለት እገልጋዦቼን ነቢያትን ደጋግሜ ላክሁባቸው፡፡ 'እነርሱ ግን አልሰሙም፤ ልብም አላሉም፤ ከክፉታቸው

43+10 መዝ18+11
ኢሳ44+28145+11
ኢር25+9127+61
46+13149+38
43+11 ዘፈ28+641
ምላ11+191መ
49+141ኢር15+21
46+13-26+አዝ
29+19-20123+11
ዘዘ11+912መ26+231
ሰብ 94271+ሰ13+10
43+12 ቀ131 ዘዘ
12+121ኢሳ7+151
15716+321መዘ10+4
21109+18-191ኢሳ
2+181ኢር46+251
ሕዝ30+131ኢዘ1+8
ዘዘ13+2
43+13 ዘፍ1+161
ዘፍ4+191ኢሳ19+181
ኢር52+171ኦዝ
26+11
44+1 ዘዘ14+21
ዘፍ32+421ኢሳ111
11119+131ኢር43+7
8124+8
44+2 ዘፍ26+311
ዘፍ29+2312ዘ53+4
241ኢሳ6111ኢር
40+5
44+3 ቀ8ዘዘ32+
221ዘግ11+133116+
40125+31ዘ813+6-
11129+261መሳ2+19
ኢሳ19+1
44+4 ዘግ11+1291
ዘ818+911ገ114+241
ኢር71+131ኢር4+3
44+5 ቀ21ዘፍ
6+51 ኢር1+16111
8-10125+471ኦዝ
8-111618123+41
1ኦዝ9+61ር21+181
2ሙዋ2+19
44+6 ዘፍ26+311
341ዘፍ29+231ሰብ
1+131ኢዘ8+181
20+341ዘዘ7+14
44+7 ገንገ21+141
ኢር26+19151+22
44+8 ቀ3+17-251
ዘዘ12+121መዘ44+13
ኢሳ40+18-201ኢር

አልተመለሱም፤ ለሌሎችም አማልክት ማጠን አልተወኑም፡፡ ስለዚህ መጣቴና ቀጣዬ ፈሰሰ በይሁዳ ከተሞችና በኢየሩሳሌም መንገዶች ላይ ነደደ፤ ዛሬ እንደሚታዩትም ማንም የማይኖርባቸው ፍርስራሾች አደረጋቸው፡፡

⁷'አሁንም የእስራኤል ስምዓክ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡፡ 'የር እንዳይቀርሳችሁ ወንዶችና ሴቶች፤ ልጆችና ሕፃናት በይሁዳ እንዳይገኙ ለምን እንዲህ ዐይነት ታላቅ ጥፋት በራሳችሁ ላይ ታመጣላችሁ? ⁸ልትኖርሳት በመጣችሁባት በግብፅ ምድር ለሌሎች አማልክት በማጠን፤ እጆቻችሁ በባጃቸው ነገሮች ለምን ታስቂጡኛላችሁ? በምድር ባሉት ሕዝቦች ሁሉ ዘንድ የርግማንና የመዘባበቻ ምልክት ለመሆን ራሳችሁን ታጠፋችሁን? ⁹በይሁዳ ምድርና በኢየሩሳሌም መንገዶች አባቶቻችሁ የይሁዳ ነገሥታትና ሚስቶቻቸው እንዲሁም እናንተና ሚስቶቻችሁ ያደረጋችሁትን ክፉት ረስታችሁታልን? ¹⁰እስከ ዛሬ ድረስ ራሳቸውን ዝቅ በማድረግ ክብርን አልሰጡትም፤ በእናንተና በአባቶቻችሁ ፊት የኖርሁትንም ሕጌንና ሥርዐቱን አልተከተሉም፡፡

¹¹'ስለዚህ የእስራኤል ስምዓክ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡፡ 'በእናንተ ላይ ጥፋት ለማጣትና ይሁዳን ሁሉ ለመደምሰስ ቈርጬ ተነሥቻለሁ፡፡ ¹²ይደው በግብፅ ለመቀመጥ የወሰኑትን የይሁዳ ቅሬ

30+3141+51ር21+2311ተ10+22 44+9 ቀ+17፡211መሳ2+191
15721+2512ገን23+111መሳ31+101ኢር6+12111+12132+32
44+10 ዘፍ18+41ዘፍ4+1318+311ገዘ9+6-912ገን17+171ኢሳ1+71
መዘ517+12118117+517-20123+121ገዘ3+191ፈል2181ዘፍ
3+4 44+11 2ዘፍ34+241ኢሳም9+41ፈል4+8 44+12 ቀ+71ዘፍ28
+251ኢሳ1+281ኢር29+1840+15142+1

፪ ወይም ከላላውያን
፫ ወይም እኔ እስከላላሁ ... እቃጥላለሁ ... እወላለሁ
፬ ወይም በሌሎች ሌሎች በወላዊ ከተማ
፭ ዕብራይስጡ ኖፍ ይላል
፮ ዕብራይስጡ ከላትርስ ይላል

ፎች እንደገና "የንጉሥ ቤት" ፈርዖን ደቡብ ግብፅ የምትገኘውን አለፋንታደንን በሚገቡበት ጊዜ ያደረገበት ፀጥ ያለ ቤተ መንግሥት እንደ ሆነ ይገልጻል፡፡

43+10 ለገልጋዬን ፤ ናቡከደነዖርን፤ የ25+9 ማብ ይመ፡፡

ዙፋኑንም፤ ሥልጣኑን፤ ያመለክታል፡፡

43+11፤ 15+2 እና ማብ ይመ፤ ሕዝ29+17-20 እና ማብ ይመ፡፡

43+12 እረኛ ልብሱን እንደሚጎናጽፍ ... ተጎናጽፎ፤ በልብ ሙሉትን እንደሚኖርባቸው ያመለክታል፡፡

43+13 በግብፅ ምድር የሚገኙትን የዐሐዶች አምላክ ቤተ ጣዖት፤ በቁሙ፤ "በግብፅ የሚገኘው ቤት ሳሚስ" ማለት ነው፤ ይህም በይሁዳ ከሚገኘው "ቤት ሳሚስ" (23ገ14+11) የተለየ መሆኑን የሚገልጽ ሐረግ ይሁናል፡፡ የግብፅ ከተማ ምናልባት በሰብራይስጥ ሕሉግ-ጋሪ (የዘፍ41+45 ማብ ይመ) ተብሎ ከሚጠራው ጋር የሚታረብ (የሚዛወር) ይሆናል፡፡ ሐውልቶችን ጥንታዊ ሕሉግ-ጋሪ ታዋቂ እንድትሆን ያደረገች ፀዎዶች ናቸው፡፡

44+1-301 ከኢርምያስ ትንቢቶች የጽሑፍ ሥራ የመጨረሻ ክፍል ይህ ነው 940+1-44+30 ያለው፡፡

44+1 በግብፅ ... ስለሚኖሩት የአይሁድ ሕዝብ ከዚያ በፊት ተገደው ከአገር እንዲወጡ (እንዲሰደዱ) የተደረጉትን (ለምሳሌ፡ 23ገ23+34) እና ወይም ደግሞ በ43+5-7 ላይ የተጠቀሱትን አይሁድ የሚመለከት ሳይሆን አይቀርም፤ ያም ሆነ ይህ በቀ፡ 15 ላይ የተጻፈውን እውን ለማድረግ በም 43 እና 44

መካከል የጊዜ ከፍተኛ ሳይኖር አልቀረም፡፡ በሚገኝ ይህ በታየት እንደ ሆነ በውል ተለይቶ የሚታወቅ ነገር የለም፤ ምናልባትም በሰሜኑ የግብፅ ምድር የሚገኝ በታላቁ አይቀርም (46+14 ይመ)፡፡ ትርጉሙ "ማጣ" ማለት ነው፡፡ በጣፍናስና በሚምድዘ፤ የ21+61 የኢሳ19+13 ማብ ይመ፡፡

44+31 የ1+16 ማብ ይመ፤ እንዲሁም 11+171 19+41 32+32 ይመ፡፡

44+41 የ7+25 ማብ ይመ፡፡

44+6 መጻፍትና ቀጣዬ ረስብ፤ 7+20፤ 42+18 ይመ፡፡

44+7 ታላቅ ጥፋት በራሳችሁ ላይ ታመጣላችሁ፤ 26+19 ይመ፡፡ ወንዶችና ሴቶች፤ ልጆችና ሕፃናት፤ በአጠቃላይ "እያንዳንዱን ሰው" የሚመለከት ሐረግ (1ሞ15+31 22+19 ይመ)፡፡

44+8 እጆቻችሁ በባጃቸው ነገሮች፤ ጣዖቶች ናቸው (1+16 እና ማብ ይመ)፡፡ የርግማንና የመዘባበቻ ምልክት፤

42+18 ይመ፤ እንዲሁም የ24+91 የ25+18 ማብ ይመ፡፡

44+9 ነገሥታትና ... ሚስቶቻችሁ ያደረጋችሁትን ክፉት፤ ከባለቤቶቻቸው ጋር "የሰማይ ንግሥት" የተባለችውን ያመለክ፤ (ቀ+191 እንዲሁም ቀ+15 ይመ)፡፡

44+10 ሕጌንና ሥርዐቱን አልተከተሉም፤ 9+131 26+4 ይመ፡፡ እንዲሁም 7+9 እና ማብ ይመ፡፡

44+11-141 42+17-18 እና ማብ ይመ፡፡

44+11 ተነሥቻለሁ፤ ይህ በሰብራይስጥ ቃል በቃል ሲተረጎም "ፊቴን በ ... ላይ አድርጌአለሁ" ማለት ነው (21+10

ታዎች ሁሉ እነጥቃለሁ፤ ሁሉም ይጠፋሉ፤ በግብፅ ምድር በሰይፍ ይወድቃሉ፤ በራብ ያልቃሉ፤ ከትንሽ እስከ ትልቅ በሰይፍና በራብ ይሞታሉ፤ የመንፈሥና የድንጋጤ የመረገጫና የመዘባባቻ ምልክት ይሆናሉ።
13ኢየሱሳምን እንደቀጣሁ፤ በግብፅ የሚኖሩትን በሰይፍ፤ በራብና በቸንፈር እቀጣለሁ፤
14ወደ ግብፅ የመጡት የይሁዳ ቅሬታዎች ወደ ይሁዳ ለመመለስ ቢመኙም ከጥቂት ስደተኞች በስተቀር አምልጦ ወይም ተርፎ ወደ ይሁዳ የሚመለስ አንድም ሰው አይኖርም።”

15ሚስቶቻቸው ለሌሎች አማልክት ማጠናቀቅ ያወቁ ወንዶች ሁሉና በዚያ የነበሩት ሴቶች ሁሉ ይህም ማለት በሰሜንና በደቡብ ግብፅ የሚኖረው ሕዝብ ሁሉ ታላቅ ገብአ ሆነው ለኢርምያስ እንዲህ አሉት፡

16“አንተ በእግዚአብሔር ስም የነገርኸንን መልእክት አንሰማም፤
17እናደርጋለን ያልነውን ሁሉ እናደርጋለን፤ አባቶቻችን ነገሥታታችንና ባለ ሥልጣናቸውን በይሁዳ ከተሞችና በኢየሩሳሌም መንገዶች እንዳደረጉት ሁሉ እኛም ለሰማይዋ ንግሥት እናጥናለን፤ የመጠጥ ቀርባን እናፈሰሳታለን። በዚያን ጊዜ የተትረፈረፈ ምግብ ነበረን፤ በመልካም ሁኔታ እንጥኝ ነበር እንጂ ምንም ክፉ ነገር አልገጠመንም።
18ነገር ግን ለሰማይዋ ንግሥት ማጠናቀቅ የመጠጥ ቀርባን ማፍሰስ ከተውን ወዲህ ሁሉን ነገር አጥተናል፤ በሰይፍና በራብም እያለቅን ነው።

19ሴቶቻችን “ለሰማይዋ ንግሥት በምናንገበት ጊዜና የመጠጥ ቀርባን በምናፈሰስበት ጊዜ የጋንጮንና አንደ ምስላ ያለ ዕንጉቻ ያፈሰሰነውንም የመጠጥ ቀርባን ባሎቻችን ሳያውቁት ኖሮአልን?” አሉ።

20ኢርምያስ ይህን መልስ ለሰጠው ሕዝብ ለወንግድና ለሴቶች ሁሉ እንዲህ አለ፤

21“እናንተና አባቶቻችሁ ነገሥታታችሁና ባለሥልጣናቸሁ እንዲሁም የምድሪቱ ሕዝብ በይሁዳ ከተሞችና በኢየሩሳሌም መንገዶች ያጠናቅቁትን እግዚአብሔር የማያስታውሰውና የዘነጋው ይመስላችኋልን? 22እግዚአብሔር ክፉ አድራጊታችሁንና እስኪያፈ

44:13 ዘፀ21:24፤ ዘፀ26:14-17፤ ዘፀ15:2142:17
44:14 ኢር22:24-27፤ ዘፀ19:51044:151
ሕ16:81ርፀ9:27
44:15 ዘፀ3:61
ጥ43:1101ኢ11:1
11ኢር6:1218:15
11ጢዋ2:14
44:16 1ኣፀ8:19
ኢዮ15:25-26፤ ኢር11-10142:19
44:17 ቀፃ:25:28
ዘፀ16:31ዘጥ1:14
61ዘፀ23:231፡ዘፀ9:34
ኢዮ21:151ኢ43:91
65:31ኢር21:2611:12
12ዘፀ18:215:1319:11
ዘፀ1:16
44:18 ዘፀ23:181
ኢር24:161፡ፀ፯
31:13-15
44:19 ዘፀ3:61ዘኢ7:12126:11ኢር18:1
1517:181ኢዘ17:29
ኢዮ1:22
44:21 ቀፃ:9:መዝ79:81ኢዮ46:91ዘጥ2:2611:1311:410
ዘፀ18:13
44:22 ዘፀ19:131
ዘፀ26:31:321፡መዝ107:33-341ኢ41:14
ኢር25:181ኢዘ33:28-29
44:23 ዘፀ18:141
ኢር23:11579:691
ኢፀ7:13-15140:2
ኢዘ39:231፡፳7
9:11-12
44:24 ዘፀ3:61
ኢር43:17
44:25 ቀፃ:171፡ዘፀ32:381፡፳20:251
31:101ኢዘ20:391
ዘፀ1:13-15
44:26 ዘፀ15:21
22:161ዘፀ32:401
መዝ50:161ኢዮ48:1
ኢር24:8141:21ኢዘ19:1310:461:13-17
44:27 ዘፀ38:141:151
ዘፀ26:381ኢዮ15:22
22ኢር1:1219:161
21:101፡፳91፡141፡፳9
9:812ኢጥ3:9
44:28 ቀፃ:13:4-17
25:2612፡፱21:141
ኢዮ79:1101፡191፡ኢር

ተግባራችሁን ሊታገሥ ባለመቻሉ፤ ዛሬ እንደ ሆነው ምድራችሁ የርግማን ምልክት ሰው የማይኖርበት ባይ ምድረ በጻ ሆኖአል። 23ዕጣን በማጠን በእግዚአብሔር ላይ ንጠኦት ስለ ሠራችሁና ቃሉን ስላልጠበቃችሁ ሕጉን፤ ሥርዐቱንና ትእዛዜን ስላሳከበራችሁ ዛሬ እንደምታዩት ጥፋት መጥቶባችኋል።”

24ኢርምያስም ለሕዝቡና ለሴቶቹ ሁሉ እንዲህ አለ፡ “በግብፅ የምትኖሩ የይሁዳ ሕዝብ ሁሉ፤ የእግዚአብሔርን ቃል ስሙ። 25የእስራኤል ስሞዝ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ እናንተና ሚስቶቻችሁ፤ ‘ለሰማይዋ ንግሥት ለማጠንና የመጠጥ ቀርባን ለማፍሰስ የተላልነውን ስእለታችንን በእርግጥ እንፈጽማለን’ ብላችሁ የገባችሁትን ቃል በተግባር አሳይታችኋል።”

“እንዲያውስ ወደ ኋላ አትበሉ፤ ቃል የገባችሁትን ስእለታችሁንም ፈጽሙ። 26በግብፅ የምትኖሩ አይሁድ ሁሉ የእግዚአብሔርን ቃል ስሙ፤ ‘እግዚአብሔር እንዲህ ይላል ‘ከእንግዲህ ወዲህ በየትኛውም የጎበዘ ክፍል የሚኖር ማንኛውም አይሁዳዊ፤ ‘ሕያው እግዚአብሔርን’ ብሎ ስሜን እንዳይጠራ፤ እንዳይምልም በታላቁ ስሜ ምያለሁ። 27ለመልካም ሳይሆን ለክፉ እተጋባቸዋለሁና፤ በግብፅ የሚኖሩ አይሁድ ፈጽቶ እስኪጠፉ ድረስ በሰይፍና በራብ ይደሙ ሰላሉ። 28ከሰይፍ አምልጦት፤ ከግብፅ ወደ ይሁዳ ምድር የሚመለሱት በባም ጥቂት ሰዎች ይሆናሉ። በግብፅ ምድር ለመኖር የመጡት የይሁዳ ቅሬታ ሁሉ፤ ከእኔ ወይም ከእነርሱ የማንኛችን ቃል እንደሚጸና ያውቃሉ።”

29“በእናንተ ላይ አመጣለሁ ያልሁትን ክፉ ነገር እንደሚፈጸም ታውቁ፤ ዘንድ በዚህ ስፍራ እንደምባችሁ ይህ ምልክት ይሁናችሁ ይላል እግዚአብሔር። 30እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ ‘የይሁዳን ንጉሥ ሴዴቅያ ስን ሊገድለው ለፈለገው ጠላቱ ለባቢሎን 39:16142:15-1845:51ኢዘ6:8 44:29 ዘፀ24:14ዘፀ3:1213:34ዘዘፀ:16438፡፳91፡1921፡፳፯12:38124:3
፳15 ዕብራይስጡ በግብፅና በዳርባ ይላል።

ይመ::

44:15 ሚስቶቻቸው ... ሴቶች፤ ቀፃ:19 ይመ፤ እንዲሁም የቀፃ ማብ ይመ። በሰማይዋ በደቡብ (በላዕላይና በታሕታይ) ግብፅ ቀፃ ይመ፤ እንዲሁም የኢሳ11:11 ማብ ይመ።

44:17 ለሰማይዋ ንግሥት፤ የ7:18 ማብ ይመ። በመልካም ሁኔታ እንጥኝ ነበር በደሮው የምናሲ አገዛዝ ዘመን ይሁዳ እንዲራዊ የሀብት እድገት አሳይታ ነበር።

44:18 ... ከተውን ወዲህ ከ6219.ቅ.ክ እንሥቶ ንጉሡ ኢዮስያስ በጣጦት አምልኮ ከፍቶ የተበዘለውን የይሁዳ ሃይማኖት በሰማይዋና እውነተኛው የእግዚአብሔር አምልኮ እቶድሞ ስታውቅ እንዲራዊ ለማድረግ ከፍተኛ እንቅስቃሴ ያደረገበት ዘመን ነው። ሁሉን ነገር ለጥተናል፤ ኢዮስያስ ከጥቅስ ከ6099.ቅ. ክ እንሥቶ ወራሪና ስደትን ያካተተ ተከታታይ መከራና ጥፋት ይሁዳን ከፍቶ ገጥሞታል። ሕዝቡ (እባባላቸው ስሕተት መሆኑ ቢታወቅም) መከራውን የደረሰባቸው ለሰማይ ንግሥት የሚገባውን አምልኮ ስላልጠሙ መሆኑን ገልጠዋል።
44:19 ሴቶቻችን “የሰማይ ንግሥት” የሚል መጠሪያ

የተሰጣት በባቢሎናውያን ሥርዐት አምልኮ ከፍተኛ ቦታ የተሰጣት የሰማይን የልማድ አምልኮ ናት፤ ከዚህ የተነሣ ነበር ዋናው የአምልኮ ስፍራ የዘነጋው። ባሕቶችን ሳያውቁት ኖሮአልን፤ ጠጥኦታ እንዳደረገው ባገባች ሴት የሚፈጸም ሃይማኖታዊ ስእለት (ቀፃ:25 ይመ።) በባላ መጽፈች አላሳት (ዘጥ:30፤10-15 ይመ።) እንደ ምስላ ያለ ዕንጉቻ የጋንጮን 7:18 እና ማብ ይመ።

44:22 የርግማን ምልክት፤ ቀፃ:12 ይመ። ሰው የማይኖርበት ባይ ምድረ በጻ ቀፃ:6 ይመ።

44:23 ትእዛዜን፤ እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር የገባው ቃል ኪዳን (ዘፀ44:451 6:17-12 ይመ።) 44:25 እንዲያውስ ወደ ኋላ አትበሉ፤ የምትገባ አባል ነው (7:21 እና ማብ ይመ።)።

44:26 በታላቁ ስሜን፤ የዘፀ22:15 የዘፀ22:15 ማብ ይመ። ሕያው እግዚአብሔርን፤ የዘፀ42:16 ማብ ይመ።

44:27 ለተጋባቸዋለሁና፤ የ1:12 ማብ ይመ። እንዲሁም 31:28 ይመ።
44:28 በባም ጥቂት፤ ቀፃ:14 ይመ።

ከተሞችንና ነዋሪዎቻቸውን
አጠፋለሁ፤ ይላል።
፩፤ ፈረሶች ሆይ ዘላችሁ ውጡ፤
ሠረገሎችም ሸምጥጡ፤
ጋሻ ያነገባችሁ የኢትዮጵያና።

የፋጥ ሰዎች፤
ቀስት የተራራችሁ የሉድ ጀግኖች፤
እናንተ ብርቱ ጦረኞች ተነሥታችሁ
ዝመቱ።

10 ያ ቀን ግን የሰራዊት ጌታ የእግዚአ
ብሔር ቀን ነው፤
ጠላቶቹን የሚበቀልበት የበቀል ቀን።
ሰይፍ እስኪጠግብ ድረስ ይበላል፤
ጥማቱም እስኪረካ ድረስ ደም
ይጠጣል።

በሰሜን ምድር በኢፍራጥስ ወንዝ አጠገብ፤
የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር መሥዋዕት
አዘጋጅቶአልና።

11 “ድንግለቱ የግብፅ ሴት ልጅ ሆይ፤
ወደ ገለፃድ ውጪ፤ የሚቀባ
መድኅኒትም አምጪ፤
ነገር ግን መድኅኒት የምታበገዢው በከንቱ
ነው።
ፊጡስ አታገኝም።

12 ሕዝቦች ኅፍረትሽን ይሰማሉ፤
ልቅሶሽም ምድርን ይሞላል።
ጦረኛ በጦረኛው ይደናቀፋል፤
ሁለቱም ተያይዘው ይወድቃሉ።”

13 የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነሰር መጥቶ
ግብፅን እንደሚወጋ፤ እግዚአብሔር ለነቢዩ
ለኤርምያስ የተናገረው መልእክት ይህ
ነው፤

46፡9 ዘፍ10፡6፤ሉላ
66፡19፤ሉር47፡31
ሕዝ26፡10፤ሆ3፡2
46፡10 ዘፍ2፡141
15፡18፤ዘሌ3፡9፤ዘጥኦ
31፡3፤ዘጸ32፡41
24፡ሙ2፡26፤2፡ገፃ23፡
29-30፤ሕዝ32፡10፡
42፤ሉል1፡15፤ ሉብ
1፡15፤ሉፎ1፡7፤12፤121
46፡11 ዘፍ37፡25፤
2፡ገፃ19፡21፤ሉር
30፡13፤ግዚ19
46፡12 ፋ6፡ሉላ
194፡4፤ሆ3፡8-10
46፡13 ፋ26፡ሉላ
19፡1፤ሉር27፡7፤ሕዝ
32፡11

46፡14 ዘጸ32፡42፤
24፡ሙ2፡26፤ሉላ19፡4
13፤ሉር24፡8፤43፡8
46፡15 ሉሉ23፡5፤
ሉላ66፡15-16

46፡16 ፋ6፡ዘሌ
26፡37፤ሉላ13፡14፤
ሉር 25፡38
46፡17 1፡ገፃ20፡10-
11፤ሉላ19፡11-16
46፡18 ሉሉ19፡22፤
1፡ገፃ18፤42፤ሉር
48፡15
46፡19 ሉላ20፡4፤
19፡13፤ሕዝ29፡10፤
12፤35፡7

14 “ይህን በግብፅ ተናገር፤ በሚገደልም
አስማ፤
በሚምፎስና፤ በጣፍናስም እንዲህ ብላህ
ዐውጅ፤
በበታችሁ ቁጡ፤ ተዘጋጁም፤
በዘራያችሁ ያሉትን ሰይፍ ይበላቸዋልና።
15 ጦረኞችህ ለምን ተዘረና?
እግዚአብሔር ገፍትሮ ስለሚጥላቸው
መቆም አይችሉም።
16 ደጋግመው ይሰናከላሉ፤
አንዱም በሌላው ላይ ይወድቃል፤
‘ተነሡ እንሂድ፤
ወደ ሕዛባችንና ወደ ትውልድ
አገራችን እንመለስ፤
ከጠላትም ሰይፍ እናምልጥ’ ይላሉ።
17 በዚያም የግብፅን ንጉሥ ፈርዖንን፤
በተሰጠው ዕድል ያልተጠቀመት
አለሁ አለሁ ባይ ደንፊ’ ብለው
ይጠሩታል።
18 ስሙ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር
የሆነው ንጉሡ እንዲህ ይላል፤
በሕያውነቱ እምላለሁ።
በተራሮች መካከል ያለውን የታቦር ተራራ
የሚመስል፤
ባሕርም አጠገብ ያለውን የቀርሚሉስ
ተራራ የሚመስል አንድ የሚመጣ
አለ።
19 እናንተ በግብፅ የምትኖሩ ሆይ፤
በምርኮ ለመወሰድ ጓዛችሁን አሰናዳ፤
ሚምፎስ ፈራርሳ፤
ሰው የማይኖርባት ባድማ ትሆናለችና።
19 የላይኛው ገላይ እካባ ይህ
14 ዕብራይስጡ ኖፍ ይላል፤ ፋ19 ይመጣ።

ተመሳሳይ ተለዋጭ ዘይቤ በኢሳ፡8፡7-8 ተገልጿል (የዚያ ማብ ይመጣ)። ከተሞችንና ይህ ቃል በዕብራይስጥ የተገለጠው በነጠላ ፋጥር ነው፤ ይሁን እንጂ በዚህ ስፍራና በ8፡16 በብዙ ፋጥር ተጠቅሶአል።
46፡9 ዘላችሁ ውጡ፤ የፋጥ ሰዎች፤ የሆኑ፤ የዘፍ10፡6 ማብ ይመጣ። የሉድ፤ የሉላ66፡19 ማብ ይመጣ። ከኢትዮጵያ፤ ከተሞች ከሉድ የመጡ ሰዎች በግብፅ ሰራዊት ውስጥ ቅጥረኛ ወታደሮች ናቸው።
46፡10 የበቀል ቀን፤ ሉላ34፡8 እና ማብ ይመጣ። እግዚ አብሔር ግብፅ በይሁዳ ላይ የፈጠረውን ጭካኔ ይበቀላል (ለምሳሌ 2፡ገፃ28፡29፡33-35 ይመጣ)። ሰይፍ ... ይበላል፤ ፋ፡14 ይመጣ። ጥማቱም እስኪረካ ድረስ ደም ይጠጣል ... መሥዋዕት አዘጋጅቶአልና፤ አብዛኛውን ጊዜ ጦርነት መሥዋዕት ከጥቅረብ ጋር ተጓዥቶአል (ሉላ34፡5-7 እና ማብ፤ ሰፍ1፡7-8 ይመጣ)።
46፡11 ገለፃድ ... የሚቀባ መድኅኒት፤ 8፡22 እና ማብ ይመጣ። ድንግለቱ የግብፅ ሴት ልጅ ሆይ፤ ፋ፡19፤ ሉላ23፡12 እና ማብ፤ ሉላ47፡14-17 እና ማብ፤ 18፡13፤ 31፡4፡21 ይመጣ። መድኅኒት የምታበገዢው በከንቱ ነው፤ ፊጡስ አታገኝም፤ በሕ ክምና ሙያ ታላቅ አድናቆት ከሰጠች ከግብፅ ጋር ሲጓዥ ምት ነው።
46፡12 ይደናቀፋል ... ይወድቃሉ፤ ፋ፡16 ይመጣ።
46፡13 ናቡከደነሰር ... ግብፅን እንደሚወጋ ከከርካሚ ጦርነት በኋላ (ፋ፡2 ላይ ያለውን ማብ ይመጣ)፤ በ568-567 ዓ.ቅ.ክ ነው።
46፡14 በሚገደልም የ44፡1 ማብ ይመጣ። በሚምፎስ በጣፍናስም፤ 44፡1፤ የ2፡16 ማብ፤ ሉላ19፡13 ይመጣ። በበታችሁ ቁጡ፤ ፋ፡4 ይመጣ። ሰይፍ ይበላቸዋልና፤ ፋ፡10 ይመጣ።
46፡15 ጦረኞችህ ይህን ቃል የሚተካው የዕብራይስጥ ቃል፤ በፋ፡5፡9፡12 “ጦረኛ” ከሚለው ቃል ጋር ተመሳሳይ አይደ

ለም፤ ቃል በቃል ከታየ፤ “ብርቱዎች” ማለት ሲሆን አብዛኛውን ጊዜ ኃይለኛ እንስሳትን የሚያመለክት ነው (8፡16፤ 50፡11፤ 47፡3፤ መላ5፡22 ይመጣ)። በሙዝ22፡12፤ 50፡13፤ 68፡30፤ ሉላ 34፡7 የዕብራይስጡ ቃል “በፊዎች” በሚል ተተርጉሟል (የሙዝ 68፡30 ማብ ይመጣ)። ተዘረና፤ የዕብራይስጡ ቃል በሰባ ሊቃናት ትርጉም “አጥስ ሸሽ” ይለዋል። አጥስ በግብፅ በተለይም በሜዶስ የሚመለከት የበሬ ባዎች ነው (ፋ፡14 ይመጣ)። ስለዚህ የፋ፡15 ትርጉም አማራጭ ሊሆን የሚችለው፤ “አጥስ” ለምን ፈረጠው? በሬህ ለምን መቆም አታታው? “እግዚአብሔር ገፍትሮ ስለ ጣለው አይደለምን?” የሚለው ነው።
46፡16 ደጋግመው ይሰናከላሉ፤ ፋ፡12 ይመጣ። ቃል በቃል ትርጉሙ ሲታይ፤ “በዘዎችን ያሰናከላል” ነው። ‘ተነሡ’ እንሂድ፤ ...’ ይላሉ፤ በፈርዖን ሰራዊት ውስጥ ያሉ ቅጥረኛ ወታደሮች (ፋ፡9 እና ማብ ይመጣ) ወደ አገራቸው ለመመለስ ይወ ስናሉ። ከጠላትም ሰይፍ፤ 25፡38፤ 50፡16 ይመጣ።
46፡17 አለሁ አለሁ ባይ ደንፊ፤ በሉላ30፡7 ግብፅ “ከንቱና ምናምን” ተብላ በጠቃላይ፤ በተሰጠው ዕድል ያልተጠቀመ፤ ከከርካሚ ጦርነት በኋላ (ፋ፡2)፤ ናቡከደነሰር የላባቱን ሞት በሰማ ጊዜ ወደ አገሩ ወደ ባቢሎን ተመለሰ ነበር፤ ታዲያ በዚህ ጊዜ ግብፅ ዕድሉን አልተጠቀመችበትም።
46፡18 በሕያውነቱ እምላለሁ፤ የዘፍ22፡15፤ 42፡16 ማብ ይመጣ። ንጉሡ፤ እግዚአብሔር በ8፡19፤ 10፡7፡10፤ 48፡15፤ 51፡57 ንጉሡ ተብሎ ተጠርፏል። የሚመጣ (እርሱን) ናቡከደነሰር ርን ነው። ታቦር ... ቀርሚሉስ፤ በእስራኤል ያሉ ሁለት ትል ልቅ ተራሮች ናቸው (የመላ4፡6፤ መላ7፡5፤ ሉላ33፡9 ማብ ይመጣ)።
46፡19 በምርኮ ለመወሰድ ጓዛችሁን አሰናዳ፤ በሕዝ2፡3 ላይ ተስተጋብሯል። በግብፅ ቃል በቃል ሲተረጎም “የግብፅ ሴት ልጅ” ማለት ነው (ፋ፡11 እና ማብ ይመጣ)። ባድማ

ፍልስጥኢማውያንን ሊያጠፋ
ተነሥቶአል።
5^ጋዛ በማዘን ራሷን ትላጫለች፤
አስቀሉና አፏን ትይዛለች።
በሜዳማ ስፍራ የምትገኙ ትሩፋን ሆይ፤
እስከ መቼ ስሙንታችሁን ትቧጥጣላችሁ?
6^ፋ “የእግዚአብሔር ስፍራ ሆይ፤
የማታርፊው እስከ መቼ ነው?
ወደ ሰገባህ ተመልሰህ ግባ፤
ጸጥ ብለህ ተቀመጥ” ትላላችሁ።
7^ኀነገር ግን እግዚአብሔር አስቀሉናንና
የባሕሩን ጳርቻ፤
እንዲወጋ ሲያዝዘው፤
እንዲፈጽመውም ትእዛዝ ሲሰጠው፤
እንዴት ማረፍ ይችላል?”
ስለ ሞግብ የተነገረ መልክት
48፡29-36 ተገኝ ሥራ-ሊሳ16፡12

48 ስለ ሞግብ፤
የእስራኤል ሕዝብ የሰራዊት ጌታ
እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤
“ናባው ትጠፋለችና ወደላት፤
ቂርያታይም ትዋረዳለች፤ ትያዛለችም፤
ምሽጎች ይደፈራሉ፤ ይፈራርሳሉም።
8^ኀእንግዲህ ሞግብ አትከበርም፤
ሰዎች በሐሰቦችን ተቀምጠው፤
‘ኑ ያቺን አገር እናጥፋት’ ብለው
ይደልቱባታል።
መድሜን ሆይ፤ አንቺም ደግሞ ጸጥ
ትደረጊያለሽ፤
ሰይፍም ያሳድድሻል።
9^ኀከሐረርያይም የሚወጣውን ጨከት፤
የመውደምና የታላቅ ጥፋት ድምፅ
ሰሙ!

47፡5 NA19፡281
ኢር25፡20፡41+5
47፡6 ኢሳ34፡51
ኢር12፡12፡48+101
50፡35፡አሰ21፡30
47፡7 ሕዘ25፡15-
17
48፡1 ዘፍ19፡37፤
ዘጥ32፡37፡38፡ዘፋ
23፡6፡አሰ 3፡19
48፡2 ተፋ2፡ዘጥፋ
21፡25፡ኢሰ13፡26፤
ኢሳ16፡14
48፡3 ኢሳ15፡5

48፡5 ተፋ3፡ኢሳ
15፡5
48፡6 ዘፍ19፡17፤
ኢር 17፡6
48፡7 ዘጥ21፡29፤
መዘ49፡6፤ምሳ11፡28
1ኢሳ46፡1-2፤ኢር
49፡3፤አጥ 2፡3
48፡8 ዘሰ12፡23፤
ኢሰ13፡9፤ኢር 4፡7
48፡9 መሳ9፡45፤
ኢር51፡29
48፡10 ሳሙ15፡11
1፤ነገ20፡42፤ነገፋ
13፡15-19፤ኢር47፡6

1^ኀሞግብ ትሰበራለች፤
ልጆቿም ጨከት ያሰማሉ።
2^ኀከፋኛ እያለቀሱ፤
ወደ ሉሊት ሽትብ ይወጣሉ፤
ስለ ደረሰባቸውም ጥፋት መራራ ጨከት
እያሰሙ፤
ወደ ሐርናይም ተልቀው ይወርዳሉ።
3^ኀሽ፡፤ ሕይወታችሁንም አትርፉ!
በምድር በዳ እንዳለ ቀጥቋጦ ሁኑ።
7^ኀበድርጊታችሁና በብልጽግናችሁ
ስለምትታሙ፤
እናንተም ትማረካላችሁ፤
ካሞሽም ከካህናቱና ከመኪንንቱ ጋር፤
በምርኮ ይወስዳል።
8^ኀበእያንዳንዱ ከተማ ላይ አጥፊ ይመጣል፤
እንድም ከተማ አያመልጥም።
እግዚአብሔር ተናግሮአልና፤
ሽለቆው ይጠፋል፤
ዐምባውም ይፈርሳል።
9^ኀበራ እንድታመልጥ፤
ለሞግብ ክንፍ በሟት፤
ከተሞቿም ምንም እስከማይኖርባቸው
ድረስ፤
ባድማም ይሆናሉ።
10^ኀ “የእግዚአብሔርን ሥራ በችልታ
የሚያከናውንና ርጉም ይሁን፤
ሰይፋን ያኖር ከማፍሰስ የሚከላከል
7¹ ወይም ግሥታብ
7² ሐሰቦን የሚለው የዕብራይስጥ ቃል አነባበብ ሙዶለት
ከሚለው የዕብራይስጥ ቃል ጋር ተመሳሳይ ነው።
7³ ሙዶላን የሚለው የዋላውያን ከተማ ስም አነባበብ ጸጥ
ከሚለው የዕብራይስጥ ቃል ጋር ተመሳሳይ ነው።
7⁴ የዕብራይስጥና የሰባን ሊቃናት ትርጉሞች ለሃላር ያውቁ
ይሉ።
7⁵ ወይም እንደ ለርሊር
7⁶ ወይም የተተወች ያድር እንድትሆን በሞግብ ላይ ጨ
ነገሰባት

ደሴቶች እንዲ የፍልስጥኢም መኖሪያ እንደ ሆነ ይገመታል
(ዘፍ10፡4 እና ማብ ዘፋ2፡23 ይመን)።
47፡5 ተገኝ ተፋ1፡25፡20፤ የመሳ1፡18 ማብ ይመን። በማ
ዘን ራሷን ትላጫለች የ16፡6 ማብ 48፡37 ይመን። አስቀሉና፤
ተፋ7፡25፡20፤ የመሳ1፡18 ማብ ይመን። አፏን ትይዛለች፤ የሐዘን
ምልክት ነው (ብፋ2፡10)። ትሩፋን የተፋ ማብ ይመን። በሜዳማ
ሰፍራ፤ ከይሁዳ የፍልስጥኢምን ምድር ከሚለው የተራራ ግርጌ
በስተ ምዕራብ ያለው ከከመኖራዊው ጋዛ ምድር የሚተካከል ስፍራ
ነው። ስሙንታችሁን ትቧጥጣላችሁ የ16፡6 ማብ 48፡37 ይመን።
47፡6 ተመልሰህ (አንተ)፤ ፍልስጥኢማውያንን ነው።
47፡7 አስቀሉናንና ... እንዲወጋ፤ ይህ የተፈጸመው
ናብከዲያር በ604 ዓ.ቅ.ክ ላይ ይህን ስፍራ በያዘ ጊዜ ነበር።
የባሕሩን ጳርቻ፤ ሕዘ25፡16 ይመን። የፍልስጥኢምን ረሳዳ ምድር
ለማለት ነው (የተፋ5 ማብ ይመን)።
48፡1 ስለ ሞግብ፤ ኢሳ15፡16፤ ሕዘ25፡8-11፤ አጥ2፡1-3፤
ሰር2፡8-11 ይመን። አይሁዳቸው የታሪክ ጸሐፊ፤ የሲፍ ወልደ
ኮርዮን (ጆሊሰ) ሞላብ እንደምትጠፋ ኢርምያስ አስቀድሞ የተ
ናገረው ትንቢት “ናብከዲያር በነገሠ በሃያ ሦስተኛው ዓመት”
(582 ዓ.ቅ.ክ ማለት ነው፤ 52፡34 ይመን) በትክክል መፈራራት
የጥንቱ ታሪክ (ኢትኪይቲ) በተባለው መጽሐፍ በ10፡9፡7 ላይ
ገልጾለች። ናባው፤ ተፋ22 ይመን። ቀድሞ ለሮብላም ነገድ በዕጣ
የተደለደለች ከተማ ናት (ዘጥ32፡37-38 ይመን። እንዲሁም ኢሳ
15፡2 እና ማብ ይመን)። ቂርያታይም፤ ተፋ23 ይመን። የጥንት
ከተማ ናት (ዘፍ14፡5 ይመን)። ይህች መጀመሪያ ለሮብላም
ነገድ በዕጣ የተደለደለች ናት (ኢያ13፡19 እና ማብ ይመን)።
ናባው፤ ቂርያታይምና በሲህ መጽሐፍ የተጠቀሱት ሌሎች ጥቂት
ከተሞች የሞግብ ንጉሥ ሜሽ ባስቀረጸው በአንድ በታወቀ የድን
ጋይ ላይ ጽሑፍ ስማቸው ተጠቅሰዋል (2ነገ3፡4 ይመን)። ይህም

ጽሑፍ በ1868 ዓ.ም ተገኝቷል።
48፡2 ሐሰቦን፤ ተፋ34፡45፤ 49፡31 ዘጥ21፡25 ይመን።
ቀድሞ ለሮብላም ነገድ የተደለደለች ከተማ ነበረች (ዘጥ32፡37፤
ኢያ13፡17 ይመን) በኋላ ግን የሴሞውያን ከተማ ሆና ለጋድ
ተሰጥታለች (ኢያ21፡39 ይመን)። ይደልቱባታል፤ ቃሉ በዕብራ
ይሰጥ ሁለት ትርጉም የሚለጥ ስለሆነ ሐሰቦን ከሚለውም ቃል
ጋር ግንኙነት አለው።
48፡3 ሐርናይም፤ ተፋ5፡34 ይመን። የምትገኝበት ትክክለኛ
ቦታ በውል አይታወቅም።
48፡4 ትሰበራለች፤ እንደ ሽክላ ዕቃ ማለት ነው (19፡11
ይመን)።
48፡5 ሉሊት፤ ያለችበት ቦታ በትክክል አይታወቅም (ኢሳ
15፡5 ይመን)።
48፡6 ሽ፡፤ ሕይወታችሁን ለማትረፍ ፈጥናችሁ ውጡ።
51፡6 ይመን። እንዳለ ቀጥቋጦ የ17፡6 ማብ ይመን።
48፡7 ካሞሽም፤ ተፋ13፡46 ይመን። ካሞሽ የሞግብ እገር
ዋነኛ ጣታት (1ነገ11፡7፡33፤ 2ነገ23፡13 ይመን)። ... በምርኮ
ይወስዳል፤ የተለመደ አባባልን የያዘ ሐረግ (49፡31 እጥ 1፡15
ይመን)። እስካብ ለአግልጋታቸው የሠሯቸውን የጣታታት ምስሎች
ከቦታ ቦታ ተሽከሞ ማዘዋወር የተለመደ ነበር (43፡12፤ እጥ
5፡26 ይመን)።
48፡8 አጥፊ፤ ተፋ32 ይመን። ናብከዲያር ሊሆን ይችላል።
ሽለቆው ሰው ዐምባውም፤ ከአብዛኛው የሞግብ ምዕራብ ከፍል ላይ
ለቆመ ሰው የዋርዳና ሽለቆ ፍንትነት ብሎ ይታየዋል።
48፡10 በሽልታ፤ ወይም “በሽንፈት” (ይህም በምሳ10፡4፤
12፡24 ላይ ተጽፎ እንደሚናገረው ዐይነት ማለት ነው። ሞግብን
እንዲያጠፋ እግዚአብሔር ያዘዛቸው ወገኖች እንደ ታዘዙት እን
ዲያደርጉ ወይም ማድረግ ያለባቸው መሆኑን ተረድተው በእስ

የተረገመ ይሁን፤ 11“ሞዓብ በአምቡላው ላይ እንዳረፈ የወይን ጠጅ፤ ከልጅነት ጀምሮ የተረጋጋ ነበረ፤ ከዕቃ ወደ ዕቃ አልተገባበም፤ በምርኮም አልተወሰደም፤ ቃናው እንዳለ ነው፤ መወጣውም አልተለወጠም። 12ሰለዚህ ዕቃውን የሚገብብሉ ሰዎችን፤ የምልክበት ጊዜ ይመጣል፤” ይላል እግዚአብሔር። 13“እነርሱም ይደፉታል፤ ዕቃውን ባይ ያስቀራሉ፤ ማንቆርቆሪያዎቹንም ይሰባብራሉ። 14የእስራኤል ቤት፤ በቤቴል ታምኖ እንዳፈረ ሁሉ፤ ሞዓብም በካሞሽ ያፍራራ። 15“እናንተ፤ ‘እኛ ተዋጊዎች ነን፤ በጦርነትም ብርቱ ነን’ ልትሉ እንዴት ቻላችሁ? 16ሞዓብ ትጠራለች፤ ከተሞቿም ይወረራሉ፤ ምርጥ ወጣቶቿም ወደ መታረድ ይወርዳሉ፤” ይላል ስሙ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር የሆነው ንጉሥ፤ 17ሞዓብ ውድቀት ተቃርቦአል፤ ጥፋቱም ፈጥኖ ይመጣበታል። 18በዙሪያው የምትኖሩ ሁሉ፤ ዝናውን የምታውቁ ሁሉ አልቅሱለት፤ ‘ብርቱው ከዘራ፤ የከበረው በትር እንዴት ሊሰበር ቻለ’	48፥11 ዘካ1፥15፤ ሉፍ1፥12 48፥13 ቀ፡7፤ሉሉ 7፡2፤ሆላ10፥6 48፥14 መ፡33፥16 48፥15 ሉላ9፥17፤ ሉር46፥18፤1፥140፤ 57 48፥16 ሉላ13፥22 48፥17 2፡73፥4፥5፤ መዝ110፥2 48፥18 ቀ፡8፤ዘጥ፡ 21፥30፤ሉሉ13፥9፤ ሉላ47፥1 48፥19 ዘጥ፡32፥34 48፥20 ዘጥ፡21፥13፤ ሉላ16፥7 48፥21 ዘጥ፡21፥23፤ ሉሉ13፥9፥18፥21፤ 15፥51፤ሉላ15፥4 48፥22 ዘጥ፡21፥30፤ 32፥38፤ሉሉ 34፥17 48፥23 ዘጥ፡32፥37፤ ሉሉ13፥17፥19 48፥24 ሉላ15፥1፤ ሉር49፥13፤ዘጥ2፥2 48፥25መዝ10፥15፤ 37፥17፤75፥10፤ሕዝ 30፥21 48፥26 ቀ፡39፥42፤ 14፥መ፡17፥26፤ሉላ 28፥8፤ሉር25፥16፥27፤ 51፥39	በሉ። 18“ሞዓብን የሚያጠፋ፤ በአንቺ ላይ ይመጣልና፤ የተመሸት ከተሞችሽንም ያጠፋልና፤ አንቺ የዲቦን ቤት ልጅ ሆይ፤ ከከብርሻ ውረጂ፤ በደረቅም መሬት ተቀመጧ። 19አንቺ በአሮጌር የምትኖሪ ሆይ፤ በመንገድ አጠገብ ቆመሽ ተመልከቺ፤ የሚሸሸውን ወንድ፤ የምታመልጠውንም ቤት፤ ምን ተፈጠረ? ብለሽ ጠይቂ። 20ሞዓብ በመፍረሱ ተዋርዷል፤ ዋይ በሉ፤ ጩኸ፤ የሞዓብን መደምሰስ፤ በአርናና አጠገብ አስታውቁ። 21ፍርድ በዐምባው ምድር። በሐሉን፤ በያሳና በሚኖሩት ላይ፤ 22በዲቦን በናባውና በቤት ዲብላታይም ላይ፤ 23በቂርያታይም በቤት ጋሙልና በቤትምያን ላይ፤ 24በቂርያትና በባሶራ ላይ፤ በሩቅና በቅርብ፤ ባሉት በሞዓብ ከተሞች ሁሉ ላይ መጥቶአል። 25የሞዓብ ቀንድ፥ ተቋርጦአል፤ እጁም ተሰባብሮአል፤” ይላል እግዚአብሔር። 26“እግዚአብሔርን ንቆአልና፤ ሞዓብን በመጠጥ አስከፍት። ፫25 ቀንድ እዚህ ቦታ ገይላን በትእምርትነት ይመለከታል
--	---	--

ቺኪ ይገኛል፤ የሚገኛሉ ነው።

48፥11፤ በመጀመሪያዎቹ የክርስትና ዓመታት በአንድ
ትልቅ የክንሳ ለሌጻ ላይ በዕብራይስጥ ዳንዳ የተቀረጸ የዚህ
ቀጥር ቅጂ (ማንተም) ተገኝቶአል፤ ማንተምም የወይን ጠጅ
ገበያዎች ተዋልተው በቅጥራን በሚከፈሉበትና በሚታሸግበት ጊዜ፤
የሚታተሙበት እንደ ነበር ገልጽ ነው። ከልጅነት ጀምሮ፤
በመጀመሪያ ታሪክ አንገሥተ። እንዳረፈ የወይን ጠጅ የሞዓብ
ከወይን ተከላቱ እጅግ የታወቀች ስለ ነበረች፤ ያን ለማሳየት
የነባ ሐረግ (ቀ፡32-33፤ ሉላ16፥8-10 ይመ)። በአምቡላው ላይ
እንዳረፈ፤ እንዲብላላ ተፈልጎ ማለት ነው (ሉላ25፥6 ይመ)።
በምርኮም አልተወሰደም፤ እንደ አስራኤል ማለት ነው።

48፥12 ጊዜ ይመጣል፤ ሞዓብ የምትጠፋበት (የቀ፡1 ማብ
ይመ)። ከዕቃ ወደ ዕቃ አልተገባበም፤ ከሥር ያለው ዝቃኛ
እዚያም እንዳለ እንዲቀር ዝቅ ብለው ከላይ ያለውን እያጠለሉ
መቅዳታቸውን ለማሳየት ነው። ይሁን እንጂ እነዚህ ሰዎች የእግ
ዚላብሔርን የፍርድ ቅጣት በመፈጸም የተመደቡ ስለ ሆነ ሞዓ
ብን ‘ይሰበረሉ’ (ቀ፡4 እና ማብ ይመ)።

48፥13 በካምሽ የቀ፡7 ማብ ይመ። የእስራኤል ቤት፤
በሜት የእስራኤል መንግሥት፤ የህ መንግሥት በ722-721 ዓ.ክ
ላይ ተደምሶሉና ሕዝቡም በምርኮ ተወስደዋል። በቤቴል፤ ከኢ
የርብዓም የወርቅ ጥጃዎች እንዲ የቆመበት ታዋቂ ከተማ (1፡7
12፥28-30) አልያም በዚያ ዘመን ከተቀረጸው ከወሊሱናውያን ዐለት
ላይ በተቀረጸው ሰሌዳ፤ እንዲሁም ከመቶ ዓመት በኋላ በሌሌፋን
ታይን ‘የሸንበቆ ልባላ’ ላይ ተጽፎ በተገኘው መገለጫ መሠረት
እንዲታወቀው በካምሽ ፓፒሊስ ጋር በተቃራኝ የሚጠራው የምዕ
ፊቱ ሲሞግ ከፍል ጣየተ አምላክ ሊሆን ይችላል።

48፥14 ልትሉ እንዴት ቻላችሁ? 2፡231 8፥8 ይመ።

48፥15 ወደ መታረድ ይወርዳሉ፤ 50፥27 ይመ። የጦ
ርነት ዕልቂት ለመሥዋዕት ከሚቀርብ እንበላ ጋር ተመስሎ
ትዘላት ስለ መንገሩ ሉላ34፥6 እና ማብ ይመ። ገሥሥ፤ የ46፥18
ማብ ይመ። እውነተኛው ንጉሥ እግዚአብሔር እንጂ ካሞሽ አይ

ደለም።

48፥16፤ ዘ32፥35 ይመ።

48፥17 በዙሪያው የምትኖሩ ... ዝናውን የምታውቁ፤
በቅጥራም በሩቅም ያሉ የሚገሥታት። ብርቱዓ በአንድ ወቅት
ሞዓብ ንፋሳ ይፈራ የነበረበት ጊዜ ነበር 927፥31 2፡71፥1፤
3፥51 24፥2 ይመ። ከከራ የከበረው በትር፤ የሥልጣንና የእገዛዝ
ምልክት (ዘፋ9፥10፤ መዝ2፥9፤ ሕዝ19፥11፤14 ይመ)።

48፥18 ... ውረጂ ... ተቀመጧ፤ ሉላ47፥1 እና ማብ
ይመ። የ ... ሌት ልጅ፤ የሉላ23፥10 ላይ ይመ። ሊቦን ቀ፡
221 ዘጥ፡21፥30 ይመ፤ እንዲሁም ሉላ15፥2 ይመ።

48፥19 በአሮጌር ዘጥ፡32፥34፤ ዘ42፥36 ይመ።

48፥20 በአሮጌር፤ በሞዓብ የሚገኝ ታላቅ ወንዝ።

48፥21 በዐምባው ምድር፤ የቀ፡8 ማብ ይመ። በሐሉን፤
በሉሉ፤ 15፥21፤ 21፥5 ላይ የተጠቀሰችው ከተማ አይደለችም።
ያለችበት ቦታ የት እንደ ሆነው አይታወቅም። በያሳና፤ ዘዩና 6፥78
ይመ። ያሐድ ተብላም ተጠራለች (ቀ፡34 ይመ፤ እንዲሁም ሉላ
15፥4 እና ማብ ይመ።

48፥22 በሊቦን ቀ፡18 ይመ። በናባውና፤ ቀ፡1 ይመ።
በቤት ዲብላታይም ምናልባት ከአልሞን ዲብላታይም ጋር
አንድ ሊሆን ይችላል። ዘጥ፡33፥146 ይመ።

48፥23 በቂርያታይም የቀ፡1 ማብ ይመ። በቤት ጋሙ
ልና፤ ባህት ጊዜ ቂርያት ገውሜል ተባለች። የምትገኘውም ከኢ
ርኢር በስተ ምሥራቅ 8 ኪሎ ሜትር ርቃ ነው። በቤትምያን
ከበአል ሜሊን ጋር አንድ ናት (ዘጥ፡32፥38 ይመ)፤ እንዲሁም
ቤትባላል ሜሊን (ሉያ13፥17 ይመ)።

48፥24 በቂርያትና፤ ዘጥ፡2፥2 ይመ። የነበረችበት ቦታ
በትክክል ተለይቶ አይታወቅም። በባሶራ፤ በሊዶም የምትገኘው
በሰራ አይደለችም (49፥13፥22 ይመ)፤ የወሊር ሌላው በፕሪ ሲሆን፤
የምትገኘውም በሞዓብ ምድር ነው (ዘዩ44፥43 ማብ ይመ)።

48፥26፤ እግዚአብሔር ለባሕሊናውያን ወራሪዎች የተናገ
ረው ነው። በመጠጥ አስከፍት፤ የእግዚአብሔርን የቀ፡ጣውን ጽዋ

ሞግብ በትፋቱ ላይ ይንከባለል፤
ለመዘባበቻም ይሁን።

27 በእስራኤል ላይ ስታላግጥ አልነበረምን?
ስለ እርሷ በተናገርህ ቀጥር፤
አያቃለልሃት ራስህን የምትነቀንቀውስ፤
ከሌቦች ጋር ስትሰርቅ ተይዛለችን?

28 እናንተ በሞግብ የምትኖሩ ሆይ፤
ከከተማ ወጥታችሁ በዐለት መካከል
ኑሩ፤

በገደል አፋፍ ላይ ጉጀዋን
እንደምትሠራ፤
እንደ ርግብ ሁኑ።

29 “ስለ ሞግብ ትሰባሉት
ስለ አብራቱና ስለ ኩራቱ፤
ስለ ትምክሕቱና ስለ መጓደዱ፤
ስለ ልቡም ማበጥ ሰምተናል።
30 መጻፋትን ዐውቃለሁ፤ ነገር ግን ከንቱ
ነው።”

ይላል አግዚአብሔር።

“ጉራውም ፋይዳ አይኖረውም።”

31 ስለዚህ ለሞግብ አላቅሳለሁ፤
ለሞግብ ምድር ሁሉ ዋይ አላለሁ፤
ለቂርሔሬስ ሰዎችም የልቅሶ ድምፅ
አሰማለሁ።

32 የቢባማ ወይን ሆይ፤
ለኢያዚር ካለቀስሁት እንኳ ይልቅ
አለቅስልሻለሁ፤
ቅርንጫፎችን እስከ ባሕሩ ተዘርግተዋል፤
እስከ ኢያዚርም ደርሰዋል፤
ለመከር በደረሰው ፍሬሽና በወይንን ላይ፤
አጥፊው መጥቶአል።

33 ከሞግብ የአትክልት ቦታና እርሻ፤
ሐሣትና ደስታ ርቆአል፤
የወይን ጠጅ ከመቀመቂያው እንዳይወርድ
አድርቄዋለሁ፤

በእልልታ የሚጨምቀውም አይገኝም፤
በዚያ ድምፅ ቢሰማም፤
የእልልታ ድምፅ አይደለም።

34 “ከሐሲቦን እስከ አልያሊና እስከ ያህጽ፤
ከዞር እስከ ሐሮናይም፤ እስከ ዔግላት
ሺሊሺያ ድረስ፤
ጨሽታቸው ከፍ ብሎ ይሰማል፤
የኤጥሬም ውሃ እንኳ ደርቆአልና።

48:27 ዘፋ28+37፤
23፡17+3-6፤ እ.ኤ.አ.
16፡4፤መዝ44፤14፤
ኢር2፤26፤18፤16፤
ሚክ7፤8-10፤ላ፤
28፤10
48፤28 ዘፋ8፤8፤
መሳ6፤2፤መሳ፤1፤15
48፤29 ዘፋ26፤19፤
ኢዮ40፤12፤መዝ
10፤5፤ሞሳ16፤18
48፤30 መዝ10፤3
48፤31 ፋ+36፤23፤7
3፤25፤ኢላ15፤5-8
48፤32 ዘፋ32፤3፤
ኢሲ13፤25
48፤33 ኢሳ24፤7፤
ኢላ1፤12፤ሞሳ5፤17
48፤34 ዘፋ13፤10፤
ዘፋ21፤23፤25፤
32፤3፤ኢሲ13፤26፤
ኢሳ15፤4-6

35 በመስገሻ ኩረብቶች ላይ የሚሠዉትን፤
ለአማልክታቸው የሚያጥኑትን፤
ከሞግብ አጠፋለሁ።”

ይላል አግዚአብሔር፤

36 “ስለዚህ ልቤ ለሞግብ እንደ ዋሽንት
ያንጉራጉራል፤
ለቂርሔሬስ ሰዎችም እንደ ዋሽንት
ያንጉራጉራል።

ያከማቸት ንብረት ጠፍቶአልና።

37 የእያንዳንዱ ሰው ራስ፤

ጢምም ሁሉ ተላጭቶአል፤

እጅ ሁሉ ተቸፍቶፎአል፤

ወገብም ሁሉ ማቅ ታጥቆአል።

38 በሞግብ ቤቶች ጣራ ሁሉ ላይ፤

በሕዝብም አደባባሮች፤

ሐዘን እንጂ ሊላ የለም፤

እንደማይፈለግ እንስራ፤

ሞግብን ሰብሬአለሁና።”

ይላል አግዚአብሔር።

39 “እንዴት ተንኩታኩተ! ምንኛስ አለቀሰ!
ሞግብ እንዴት ዐፍሮ ጀርባውን አዞረ!

ሞግብ የመሰደቢያ፤
በኩራያው ላሉትም ሁሉ የሽብር ምልክት
ሆነ።”

40 አግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤

“እነሆ፤ እንደ ንስር ተወርውሮ

ይወርድበታል፤

ከንፎቹንም በሞግብ ላይ ይዘረጋል።

41 ከተሞቹ፤ ይወረራሉ፤

ምሽጎቹም ይያዝሉ፤

በዚያን ቀን የሞግብ ጦረኞች ልብ፤

በምጥ እንደ ተያዘች ሲት ልብ ይሆናል።

42 ሞግብ እግዚአብሔርን አቃልሎአልና

ይጠፋል፤

መንግሥትነቱም ይቀራል።

43 የሞግብ ሕዝብ ሆይ፤

ሽብርና ጉድጓድ፤ ወጥመድም

ይጠብቅሃል፤”

ይላል አግዚአብሔር።

44 “ከሽብር የሚሸሽ ሁሉ፤

ጉድጓድ ውስጥ ይገባል፤

ከጉድጓዱም የሚወጣ፤

41 ወይም ቂርያት

ያመለክታል (13+13፤ 25፤15-17፤28 ይመጣ። በትፋቱም ላይ
ይንከባለላል፤ 25፤27፤ ኢሳ19፤14 ይመጣ። ለመዘባበቻም ይሁን
በአንድ ወቅት ሌሎችን መዘባበቻ እንዳደረጋቸው ፋ፡27፤ ሰፊ
28፤10 ይመጣ።

48፤27 ራስህን የምትነቀንቀውስ፤ 18፤16 እና ማብ ይመጣ።
እንዲሁም መዝ6፤48 ይመጣ።

48፤28፤ በገደል አፋፍ ... እንደ ርግብ መዝ55፤6-8፤
ማሕ2፤14 ይመጣ።

48፤29-30፤ በኢሳ16፤6 ላይ ስለ ሞግብ የተጻፈውን በሰፋት
ያቀረበ ክፍል ነው።

48፤29 ስለ ሞግብ ትሰባሉት በኩ ጊዜ እንደ ሞላሌ ሆኖ
ሲጠቀስ ኖሮአል (ኢሳ25፤10-11፤ ሰፊ2፤8-10 ይመጣ።)

48፤31-33፤ ነቢያ ራሱ (በኢሳ16፤9 ላይ እንደምናገኘው)
ነው። ከኢሳ15፤5 ጋርሞ ያጻጽፋል።

48፤34፤ ኢሳ15፤4-6 እና ማብ ይመጣ።
48፤36፤ ኢሳ16፤11 ይመጣ። የሸንጉት በሥርዐተ ቀብር ላይ

ይነፋል (ማቴ9፤23-24 ይመጣ።)

48፤37፤ እነዚህ የሐዘን መግለጫ ምልክቶች ናቸው (ኢሳ
15፤2-3 እና ማብ ይመጣ። ተቸፍቶፎአል፤ የ16፤6 ማብ ይመጣ።)

48፤38 እንደማይፈለግ አንስራ ... ሰብሬአለሁና፤ ፋ፡4
እና የፋ፡12 ማብ ይመጣ። ስለ ንጉሡ ስለ ኢዮአቂም በ22፤28 ላይ
በዝርዝር ከተጻፈው ጋር ያጻጽፋል (የዚያኑ ማብ ይመጣ።)

48፤39 የመሰደቢያ፤ ፋ፡26 እና ማብ ይመጣ።
48፤40-41፤ ኢዮምን በተመለከተ በ49፤22 ላይ የተጻፈው

እዚህ ላይ ተስተጋብሯል።
48፤40 ንስርና ናቡከደነ፤ርን ያመለክታል (በሕዝ17፤3 ላይ

እንደ ተጻፈው ማብ ትው።) ዘፋ28፤49 እና ማብ ይመጣ።
48፤41 ከተሞቹ፤ የትኞቹ እንደ ሆኑ በውል ተለይተው

አይታወቁም (ፋ፡24 ይመጣ። እንዲሁም የአሞ2፤2 ማብ ይመጣ።)
48፤43 ሽብርና ጉድጓድ ወጥመድም የጥንቱ የዐብራይስጥ

ቅጅ ኢርምያስ ይህን ሐረግ ይወደው እንደ ነበር በሚገባ ያሳያል።
48፤44 የሚሸሽ ... ይገባል ... የሚወጣ ... ይያዝል፤

በወጥመድ ይያዛል፤
 በምዓብ ላይ፤
 የትግቱን ዓመት አመጣለሁና።”
 ይላል እግዚአብሔር፤
 45“የምዓብን ግንባር፤
 የደንፊዎችን ዐናት የሚያቃጥል፤
 እሳት ከሐሴቦን፤
 ነበልባል ከሲዎን ቤት ወጥቶአልና፤
 ኩብላዮች በሐሴቦን ጥላ ሥር፤
 ተስፋ ቈርጠው ቆመዋል።”
 46“ምዓብ ሆይ፤ ወዮልህ፤
 የካምሽ ሕዝብ ተደምስሰዋል፤
 ወንዶች ልጆችህ በምርኮ ተወስደዋል፤
 ሴቶች ልጆችህም ተገዘዋል።”
 47“ነገር ግን የኋላ ኋላ፤
 የምዓብን ምርኮ አመልሳለሁ።”
 ይላል እግዚአብሔር።
 በምዓብ ላይ የተወሰነው ፍርድ
 ይኸው ነው።

ስለ አምን የተነገረ መልእክት

49 ስለ አምናውያን፤
 እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤
 “እስራኤል ወንዶች ልጆች አልወለደምን?
 ወራሾችሰ የሉትምን?
 ታዲያ፤ ሚልኮምን ጋድን ለምን ወረሰ?
 የእርሱ ሰዎች ለምን በከተሞቹ
 ይኖራሉ?
 ንስሐኪህ፤ በአምናውያን ከተማ በረባት
 ላይ፤
 የጦርነት ውካታ ድምፅ፤
 የሚሰማበት ጊዜ ይመጣል።”
 ይላል እግዚአብሔር፤
 “እርሷም የፍርስራሽ ክምር ትሆናለች፤
 በዙሪያዋ ያሉትን መንደሮችም
 ይቃጠላሉ።

48፥45 ዘኁ21፥21፤
 26፥28፤24፥17፤ሉ፡12፤2
 48፥46 ዘኁ21፥29
 48፥47 መዝ14፥7፤
 ኢሳ11፥11፤ኢር
 12፥15፤49፥6፤39፤ሐዘ
 16፥53፤ኣግ11፥41
 49፥1 ዘዩ19፥38፤
 30፥11፤ዘሉ18፥21፤
 1፥መ11፥1-11፤
 2፥መ10፥1-19
 49፥2 ዘዳ3፥11፤
 13፥16፤ሉሳ14፥2፤
 ኢር4፥19፤30፥16፤
 ሕዝ21፥28-32፤
 25፥2-11

እስራኤልም ከአገሯ ያስወጣትን፤
 ከአገሯ ታስወጣለች።”
 ይላል እግዚአብሔር፤
 3ሐሴቦን ሆይ፤ ጋይ ጠፍታለችና ዋይ በይ፤
 የረባት ሴቶች ልጆች ሆይ ጨኩ፤
 ማቅ ለብሳችሁ አልቅሱ፤
 ሚልኮም ከከህናቱና ከመኳንንቱ ጋር፤
 ተማርክ ይወስዳልና፤
 በቅጥር ውስጥ ወዲያ ወዲህ ተሯሯጡ።
 4አንቺ ከዳተኛ ልጅ ሆይ፤
 በሸለቆችሽ ለምን ትመኪያለሽ?
 ለምን በፍሬያማ ሽለቆች ትኩራሪያለሽ?
 በብልጽግናሽ ተማምነሽ፤
 “ማን ሊነካኝ ይችላል?” ትያለሽ።
 5በዙሪያሽ ካሉት ሁሉ ዘንድ፤
 “ሽብር አመጣብኻለሁ።”
 ይላል የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር፤
 “እያንዳንዳችሁ ትሰደዳላችሁ፤
 በሽሽት ላይ ያሉትንም የሚሰበስብ
 አይገኝም።”
 6“ከዚያ በኋላ ግን፤
 የአምናውያንን ምርኮ አመልሳለሁ።”
 ይላል እግዚአብሔር።

ስለ ኢዶም የተነገረ መልእክት

49፥9-10 ተገ ምሰ-አብ5-6
 49፥14-16 ተገ ምሰ-አብ1-4

7ስለ ኢዶም፤
 የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር
 እንዲህ ይላል፤
 “ጥበብ ከቴማን ጠፍቶአል?
 ምክር ከአስተዋዮች ርቆአል?
 ጥበባቸውስ ተሟሟል?
 8ዲሳውን በምቀባ ጊዜ፤
 ጥፋት ስለማመጣበት፤

49፥3 ዘዩ12፥8፤
 37፥34፤ሉሉ8፥28፤
 13፥26፤ኢር48፥7፤
 ሉር 1፥5
 49፥4 ኢር3፥6፤
 9፥23፤21፥13፤1፤ጢጥ
 6፥17
 49፥5 ኢር44፥14
 49፥6 ኢር12፥14፥
 17፥48፥47
 49፥7 ዘዩ25፥30፤
 36፥11፥15፥34፤መዝ
 83፥6
 49፥8 ዘዩ10፥7፤
 25፥31፤መፋ6፥2

፯፤ ወይም ንጉሣችሁ ፅብራደሰጡ ሙልኮም ይላል፤ ተጋይ።።።

አንድ ጊዜ ከተወሰነው የእግዚአብሔር ፍርድ በምንም መንገድ ግምልጥ አይቻልም (አጥ5፥19 ይመ)።
 48፥45-46፤ ዘኁ21፥28-29፤ 24፥17ን ያስተጋባል። በላም
 በምዓብ ላይ የተናገረው ትንቢት የሚፈለምበት ጊዜ መቃረብን
 የሚገልጽ ነው።
 48፥45 ከሐሴቦንን የቀጥጦ ግብ ይመ። በገልጽ እንደሚታ
 ወቀው በዚህ ጊዜ አገሩን የሚቈጣጠሩት አምናውያን ነበሩ
 (49፥3 ይመ)። ከሲዎንን የአጥፊውያንን ንጉሥ የሲዎንን ግበር
 የመለከታል፤ እስራኤላውያን ከግብፅ በወጡ ጊዜ የንጉሡ መናገሻ
 ከተማ ሲዎን ነበረች (ዘኁ21፥2 ይመ)። የደንፊዎችን የቀጥጦ
 ግብ ይመ።
 48፥46 የካምሽን የቀጥጦ ግብ ይመ።
 49፥1 ስለ አምናውያን ሕዝብ 25፥1-7 ይመ። እንዲሁም
 አጥ1፥13-15፤ ለዴ2፥8-11 ይመ። የአምን ምድር የሚገኘው
 በዮርዳኖስ በስተ ምሥራቅ፤ ከሞላብ በስተ ሰሜን ነው (የዘፍ 19፤
 36-38 ግብ ይመ)። ሚልኮም፤ የአምናውያን ዋና የጣዖት
 አምላክ (1ነዝ1፥5፤7፥33 ይመ)። ዋሉክ ተብሎም ይጠራል።
 ሚልኮም ወይም ዋሉክ በምዕራቡ ሰማያዊ ቋንቋ “ንጉሡ” ከሚለው
 ቃል ጋር ግንኙነት አለው። ጋድን ለምን ወረሰ? ምናልባ
 ትም ዐረፍታ ነገሩ የሚያመለክተው “ላሳሳዊ ቴልጌላቴልፊልሳር
 በ734-732 ዓ.ቅ.ስ ላይ ከዮርዳኖስ ማዶ (ምሥራቅ) ያለውን አገር
 ከሸፈ በኋላ ያለውን ሁኔታ ይሆናል። በኋለኛው ጊዜም አምና
 ከፋ። በምንገሠራው? ከእስራኤል ነገድ አንዱ በሆነው በጋድ
 ከተዘጋገባቸው ግዛት ጥቂቱን ከፍል ወረሰ ለመያዝ ችለዋል።
 49፥2 የጦርነት ውካታ ድምፅ፤ አጥ1፥14 ይመ። በአምና
 ወያኔ ከተማ በረባት ላይ፤ የዘዳ3፥11 ግብ ይመ። ከምርኮ

የ30፥18 ማብ ይመ።
 49፥3 ሐሴቦን፤ የ48፥45 ግብ ይመ። እንዲሁም መሳ
 11፥26-27 ይመ። ጋይ፤ በሐሴብ ላይ የተጠቀሰው ጋይ አይደ
 ላለችም፤ ስፍራዋ በወል ተለይቶ አይታወቅም። በቅጥር፤ ቃሉ
 በዕብራይስጥ የአንድን ከተማ ቅጥር የሚያመለክት ሳይሆን፤
 አንድ ወይም አትክልት ስፍራን ከሌላው ለመለየት የቆመን
 ቅጥር የሚያመለክት ነው (ዘኁ21፥24 ይመ)። ሚልኮም የቀጥጦ
 ግብ ይመ። ተማርክ ይወስዳልና፤ የ48፥7 ግብ ይመ።
 49፥4 አንቺ ከዳተኛ ልጅ ሆይ፤ በ31፥22 ላይ በይሁዳ ሕዝብ
 ላይ ተነግሮአል። በብልጽግናሽ ተማምነሽ፤ በ48፥7 ላይ በምዓብ
 ላይ ተነግሮአል። ማን ሊነካኝ ይችላል፤ የሲዎን ወልደ ኮርዮን
 (ጀሴፋስ ፍላብዩስ) የተባለው አይሁዳዊ የታሪክ ጸሓፊ (አንቲክዩ
 ቴስ 109፥7 በተባለው መጽሐፍ) እንደ ገለጸው የባቢሎን ንጉሥ
 ናቡከደነፆርን በንጉሡ በ23ኛው ዓመት (በ582 ዓ.ቅ.ስ) ላይ አምንን
 አጥፍቷታል።
 49፥6፤ 48፥47 ይመ። እንዲሁም የ29፥14 ግብ ይመ።
 49፥7-22፤ በዋና ዋና ሐረጎች ጽንሰ ሐሳቦች ከትንቢተ
 አብድዩ ጋር ተመሳሳይ ነው።
 49፥7 ስለ ኢዶም፤ ኢሳ21፥11-12፤ ዘዩ25፥12-14፤ አጥ
 1፥11-12፤ሐሳብ-16 ይመ። ጥበብ፤ ኢዶም በዚህ ጉዳይ ጥሩ ስም
 ነበራት (የሌል)፤1፤ 2፤11 ግብ ይመ። ከቴማን፤ ከሙት ባሕር
 በስተ ደቡብ የምትገኝ ታዋቂ ከተማ (የሌል2፥11 ግብ ይመ)።
 በቀጥጦ ላይ ከኢዶም ጋር ተጓዳኝ ሆና ተጠቅሳለች።
 49፥8 ዲሳውን፤ ከታላላቅቹ አባቶች የአንዱ የያዕቆብ
 ወንድም፤ ዲሳው፤ ሌላው የኢዶም ስም ነው (ዘፍ32፥28 ይመ)።
 ዲሳው የያዕቆብ ወንድም የመሆኑ ጉዳይ ኢዶም ለእስራኤል ያለ

እናንተ በድዳን የምትኖሩ ሆይ፤
ወደኋላ ተመልሳችሁ ሽሮ፤ ጥልቅ
ጉድጓድ ውስጥ ተደበቁ።
ወይን ለቃሚዎች ወዳንተ ቢመጡ፤
ጥቂት ወይን አያስቀሩምን?
ሌበቸሰ በሌሊት ቢመጡ፤
የሚሰርቁት የሚፈልጉትን ብቻ
አይደለምን?
እኔ ግን ዲሳውን አራቀተዋለሁ፤
መደበኛም እንዳይችሉ፤
መሸሸጊያ ስፍራዎቼን እገልጻለሁ፤
ልጆቼ፤ ዘመዶቼና ጎረቤቶቼ ይጠፋሉ፤
እርሱም ራሱ አይኖርም።
ወላጆች የሌላቸውን ልጆችህን ተዋቸው፤
እኔ ለሕይወታቸው እጠነቀቃለሁ፤ መበለ
ቶቻችሁም በእኔ ይታመኑ።
እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡ “ከጽዋው
መጠጣት የማይገባቸው ሊጠጡ ግድ ከሆነ፤
እንተ እንደራት ሳትቀጣ ትቀራለህ? መቀ
ጣትህ አይቀርም፤ መጠጣት ይገሃል።”
እባራ ፈራርሳ የድንጋጤ የመዘገበቻና የርግማን
ምልክት እንደምትሆን በራሴ ምያለሁ፤
ይላል እግዚአብሔር፡ “ከተሞቿም ሁሉ ለዘ
ላለም ባድማ ይሆናሉ።”
ከእግዚአብሔር ዘንድ መልእክት
ሰምቻለሁ፡
“እርሷን ለመውጋት ተሰብስቡ፤
ለጦርነቱም ወጡ፤”
የሚል መልእክተኛ ወደ ሕዝቦች
ተልኮአል።
“እነሆ፤ በሕዝቦች መካከል ታናሽ፤
በሰዎችም ዘንድ የተናቅህ አድርገሃለሁ።
እንተ በዐለት ንቃታት ውስጥ የምትኖር፤
የተራራውንም ከፍታ የያዘህ ሆይ፤
የምትነዛው ሽብር፤
የልብህም ኩራት አታሉሃል፤

49:10 ዘፍ318፤ሊ4
34:10-12፤ሊር11፤
23፤ሕዝ35፤4፤ሊ4
1፤18፤ሚል1፤2-5
49:11 ዘፍ10፤181
ሀፈ14፤3፤ሪ6 1፤27
49:12 ምላ11፤31፤
ሊ45፤123፤ ሊር
25፤15፤ግቴ20፤22
49:13 ተ፡17፤ዘፍ
22፤16፤36፤33፤ሊር
19፤8፤42፤18፤ሕዝ
35፤9
49:16 ሊዮ39፤27፤
28፤ሕዝ35፤13፤ሊብ
1፤12

መኖሪያህን እንደ ንስር በከፍታ ቦታ
ብትሠራም፤
ከዚያ ወደ ታች እጥላለሁ።”
ይላል እግዚአብሔር።
“ኢደም የድንጋጤ ምልክት ትሆናለች፤
ከቀሰሎቿም ሁሉ የተነሣ፤
በዚያ የሚያልፍ ሁሉ በመደንቅ
ያላግጥባታል።”
በዙሪያቸው ካሉት ከተሞች ጋር፤
ሰዶምና ገሞራ እንደ ተገለበጡ፤
ይላል እግዚአብሔር።
እንዲሁ ማንም በዚያ አይኖርም፤
አንድም ሰው አይቀመጥባትም።
እንበሳ ከኖርዳኖስ ደናች፤
ወደ ግጦሽ ሚዳ ብቅ እንደሚል፤
እኔም በኢደም ላይ ድንገት እወጣለሁ፤
ከምድሩም አባርረዋለሁ።
የመረጥሁትን በእርሱ ላይ እሾማለሁ፤
እንደ እኔ ያለ ማን ነው? ማንስ ሊገዳደረኝ
ይችላል?
የትኛውስ እረኛ ሊቋቋመኝ ይችላል?
በሐዚህ እግዚአብሔር በኢደም ላይ
ያለውን ፅቅድ፤
በቴማን በሚኖሩትም ላይ ያሰበውን
አሳብ ስሙ፤
ታናናሹ መንጋ ተጉትቶ ይወሰዳል፤
በእነርሱም ምክንያት መሰማሪያቸውን
ፈጽሞ ይጠፋል።
በውድቀታቸው ድምፅ ምድር
ትናወጣለች፤
ጩሽታቸውም እስከ ቀይ ባሕር*
ያስተጋባል።
እነሆ፤ እንደ ንስር ተወርደሮ
ይወርድባታል፤
ከንፎቹንም በባሶራ ላይ ይዘረጋል፤
*21 ፅባራይሰው ያም ሱፍ ይላል፤ ትርጉሙ የሽንብቅ ባሕር ማለት ነው

ውን ጠላትነት ይበልጥ የከፋ እንዲሆን አድርጎታል (አሞ1፤11፤
አብ10 ይመ።)፤ ተመልሳችሁ ሽሮ፤ ተፋ24፤46፤21 ይመ። በድ
ዳን 25፤23 ይመ። እንዲሁም የሊሳ21፤13፤ የሀዘ25፤13 ግብ ይመ።።
49፤9-10፤ ከአብ5-6 ጋር ተዳዳኝ ነው።
49፤9 ወይን ለቃሚዎች የተፋ13 ማብ ይመ። ጥቂት
ወይን አያስቀሩምን? ቃርሚያውን ለሚቃርሙ ትገረኞች ጥቅም
ሲሉ ነው (የፍት2፤2 ማብ ይመ።)።
49፤10 አራቀተዋለሁ፤ የ13፤22 ማብ ይመ። ...
ሊድፍር፤ 31፤15፤ ሊሳ19፤7 ይመ።።
49፤12 ከ25፤28-29 የተስተጋገጠ ሐሳብ ነው። መጠጣት የማይ
ይገባቸው ... ተፋ2፤ ባትቀጣ ትቀራለህ? ምንም እንኳ በእግ
ቢሰብሔር የተሰረጠሉ ቢሆኑም፤ የደህዳ ሕዝብ በግጢሊታቸው
ምክንያት ከመቀጣት አያመልጡም (አሞ3፤2 ይመ።)።
49፤13 በራሳ ምያለሁ፤ የዘፍ22፤16፤ የሊሳ45፤23 ማብ
ይመ። እንዲሁም የሊሳ34፤6፤ አሞ1፤12 ማብ ይመ።። ባባሪ፤ በ
48፤24 ላይ የተጠቀሰችው ባባራ አይደለችም (የዚያን ማብ ይመ።።
ይመ።።)። የኢደም ባባራ ኢርምያስ በነበረበት ዘመን የኢደም ዋና
ከተማ ባትሆን አልቀረችም (ተ፡22፤ ዘፍ36፤33 ይመ። እንዲሁም
የሊሳ44፤6፤ አሞ1፤12 ይመ።።)። በዕብራይስጥ ባባራ የሚለውን
ቃል በተሰየመው መነሻ ቃል፤ በተፋ9 ላይ ወይን ለቃሚ የሚለ
ውን ቃል ከሚያስገኘው ጋር አንድ ነው። ፈራርሳ ... የርግማን
25፤15 ይመ።። ለዘላለም ባድግ፤ 25፤9፤ መዝፋ4፤3፤ ሊሳ 58፤12
እና ማብ ይመ።።
49፤14-16፤ ከአብ1-4 ጋር ተዳዳኝ ነው።።

49፤16 ኩራት በየአትጣጣው የተያዘበት ንጢላት
(ተ፡4፤ አብ11-13 ይመ።። ከ48፤29-30 ጋር ያነጻጽሩ)። በዐለት
ንቃታች በሰብሽ “ፔፐራ” ማለት ዐለት ማለት ነው (የ2፤17፤4፤7
ማብ ይመ።)። ኢደም የምትታወቀው በዚህ ጠንካራ የተራራ ላይ
ምሽን ነው።
49፤17፤ ከ19፤8 የተስተጋገጠ ሐሳብ ነው።።
49፤18፤ ከ50፤40 ቃል በቃል የተወሰደና ተፋ33ን በከፊል
የሚያስተውሉ። ሰዶምና ገሞራ እንደ ተገለበጡ፤ ዘፍ19፤24-25
ይመ።። ከዚያ በኋላ ለደረሱ መከራዎችና ጥፋቶች ዋናው ማነጻ
እርሶ በሰዶምና በገሞራ ላይ የደረሰው ጥፋት ነው (የአሞ4፤11
ማብ ይመ።)። በዙሪያቸው ካሉት ከተሞች ጋር የመጀመሪያዎቹ
ተጠቃሾች እያማና ሰባይም (ዘፍ14፤2፤8፤ዘፍ29፤23፤ሀሳ1፤18
ይመ።) ናቸው።።
49፤19-21፤ በ50፤44-46 ላይ ስለ ባቢሎን የተነገረው ቃል
በቃል እዚህ ላይ ተደግሞአል።።
49፤19፤ ከኖርዳኖስ ደናች፤ 12፤5 እና ማብ ይመ።። እረኛ፤
ገዥ (የ2፤8 ማብ ይመ።)።።
49፤20 በቴማን የተፋ7 ማብ ይመ።። መንጋ፤ የኢደም ሕዝብ።
49፤22፤ ከ48፤40-41 የተስተጋገጠ ሐሳብ ነው።። ንስር፤ በ
48፤40 ላይ ናቡከደነ፤ፋርን ደተከል (የዚያን ማብ ይመ።)። እዚህም
በፍራ ላይ ናቡከደነ፤ፋርን ሊያመለክት ይችላል።። ይሁን እንጂ በ
55 ዓ.ክ. መጀመሪያ ላይ በኢደማውያን ላይ የታወቀውን ፍጹም
ሽንፈት ያደረገው የናባጥ ዐረቦች (ምናልባት በሚል 1፤3 ላይ
“ምድር በዳ ቀበሮዎች” የተባሉት ሊሆኑ ይችላሉ) ናቸው።። ባቢሎን

በዚያን ቀን የኢዶም ጦረኞች ልብ፤
በምጥ እንደ ተያዘች ሴት ልብ
ይሆናል።

ስለ ደማስቆ የተነገረ መልእክት

23 ስለ ደማስቆ፤

“ክፉ ወሬ ሰምተዋልና፤
ሐማትና አርፋድ ደንግጠዋል፤
እንደ²¹ ተናወጠ ባሕርም ታውከዋል፤
ልባቸውም ቀልጠአል።

24 ደማስቆ ተዳከመች፤
ትሸሽም ዘንድ ወደ ጳላ ተመለሰች፤
ብርክ ያዛት፤

ምጥ እንደ ያዛት ሴት፤
ጭንቅና መከራ ዋጣት።
25 ደስ የምሰኝባት፤

የታወቀችው ከተማ እንዴት ተተወች?
26 በእርግጥ ወንዶች ወጣቶቿ በየአደባባዩ
ይረግፋሉ።
በዚያ ቀን ወታደሮቿ ሁሉ
ይወድቃሉ።”

ይላል የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር፤
27 “በደማስቆ ቅጥር ላይ አሳት አለኩላለሁ፤
የወልደ አደርንም ዐምባ ይበላል።”

ስለ ቄዳርና ስለ ሐዳር የተነገረ መልእክት
28 የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር ስለወጋ
ቸው ስለ ቄዳርና ስለ ሐዳር መንግሥታት
የተነገረ፤ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤

“ተነሡ፤ ቄዳርን ውጉ፤
የምሥራቅንም ሕዝብ ደምስሱ።
29 ድንኳኖቻቸውና መንገዳቸው ይወሰዳሉ፤
መጠለያቸውና ግጦራቸው ሳይቀሩ፤
ከነዕቃዎቻቸው ይነጠቃሉ፤
ሰዎች ‘ሽብር በሽብር ላይ
መጥቶባቸዋል፤’
እያሉ ይሮሹባቸዋል።

30 በሐዳር የምትኖሩ ሆይ፤
በጥድፊያ ሽሹ! በጥልቅ ጉድጓድ

49:23 ዘፍ14+151
49:411578+651
27:114428+18+341
19:131245+16+21
ኢሳ10:913ሕዘ47+16
1አጥ6+21ዘዘ9+21
ሐሥ 9+2
49:24 ኢር13+21
49:26 ኢሳ9+171
13+18117+12-14
49:27 ዘፍ14+151
17:151+18አር21+14
143+12150+32ሕዘ
30+8139+61አጥ
1+41 ኢሳ 17+11
49:28 ዘፍ25+131
ኢሐ11+11አር
10+221መላ 6+3
49:29 ቀ+321አር
6+25
49:30 መላ6+21
ኢሐ11+11አር10+22

ተሸሽጉ!”
ይላል እግዚአብሔር፤
የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር በእናንተ ላይ
መክርአልና፤
ወረራም ይልቅባችኋል።
31 “ተነሡ፤ ተዘልሱ የተቀመጠውን፤
በራሱ ተማምኖ የሚኖረውን ሕዝብ
ውጉ።”

ይላል እግዚአብሔር፤
መዝጊያና መቀርቀሪያ በሌለው፤
ለብቻው በሚኖረው ሕዝብ ላይ
ዝመቱ።”

32 ግጦራቸው ይዘረፋሉ፤
ከብቶቻቸውንም አንጋግተው
ይነዱባቸዋል፤
ጠጉሩን የሚቀነሰበውን ወገን³¹ አበትናለሁ
ከየአቅጣጫው መግት አመጣባቸዋለሁ፤

ይላል እግዚአብሔር፤
33 “ሐዳር የቀበሮዎች መፈንጫ፤
ለዘላለም ባድማ ትሆናለች፤
ማንም በዚያ አይኖርም፤
የሚቀመጥበትም አይገኝም።”

ስለ ኢላም የተነገረ መልእክት
34 በይሁዳ ንጉሥ በሲዴቅያስ ዘመን መን
ግሥት መጀመሪያ ላይ ወደ ነቢዩ ወደ
ኢርምያስ የመጣው የእግዚአብሔር ቃል
ይህ ነው፤

35 የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤

“እነሆ፤ የነያልነቷን መሠረት፤
የኢላምን ቀስት አስብራለሁ።
36 ከአራቱ የሰማይ ማእዘናት፤
በኢላም ላይ አራቱን ነፋሳት አመጣለሁ፤
ወደ አራቱም ነፋሳት አበትናቸዋለሁ፤
ከኢላም የሚማረኩት የማይደርሱበት፤
አገር አይገኝም።

37 ነፋሳቸውን በሚሹ ጠላቶቻቸው ፊት፤
23 ሰብራይሰው በተናጠለ ይላል
32 ወይም በራት ስፍራ ይላል

የኡ13 ግብ ይመ።

49:23 ስለ ደማስቆ፤ ኢሳ171 አጥ1+3-5 ይመ (እንዲሁም
የኢሳ171፤ ግብ ይመ)። ሐማትና፤ በአራም ንጉሠዊ ግዛት ውስጥ
የታወቀች ከተማ (ኢሳ10+9 እና ግብ ይመ)። አርፋድ፤ የኢሳ
10+9 ግብ ይመ። እንደ ተናወጠ ባሕርም፤ ኢሳ57+20 ይመ።
49:24 ጭንቅና፤ የ4+19 ግብ ይመ።
49:26 በ50+30 ላይ የተነገረው በዚህም ስፍራ ቃል
በቃል ተደግጦአል።
49:27፤ ፍርድን በተመለከተ የተለመደ አባባል (የአጥ1+4
ግብ ይመ)።

49:28 ስለ ቄዳርና፤ ኢሳ21+13-17 ይመ። እንዲሁም
2ከ10ንና ግብ ይመ። ሐዳር መንግሥታት፤ ቀ+30+33 ይመ።።
ከነላላ ባሕር በስተ ሰሜን ያለችው ሐዳር አይደለችም (ኢሐ
11+1)። እነሆ፤ መንግሥታት ድዳንን፤ ቴማንን፤ ቡዝን እንዲሁም
ሌሎችን የዐረብ ክፍሎች የሚያጠቃልሉ ሊሆኑ ይችላሉ (25+23-
24 እና ግብ ይመ)። ሐዳር የሚለው የተጽዕኖ ስም ሥርዐት
ቃሉ ዐልድ ዐልድ ‘ሰፍራ’ ለሚለው የወል ስም የሚገባ መሆኑን
ግብተዋል ይገባል። በተለይም ኢሳ42+11 ይመ። እንዲሁም
ዘፍ25+16 ይመ። ናቡከደነፆር ስለ ወጋቸው፤ በ599-598 ዓ.ቅ.ክ
ነው። የምሥራቅንም ሕዝብ (ኢሳ1+33፤ ስዘ25+4 ይመ)። በሰብ
ሬይስጥ ይህ ቃል “የምሥራቅ ሕዝቦች” ተብሎ ነው ተተርጉ

ጥላል (መላ6+3 እና ግብ ይመ)።

49:29 ሽብር በሽብር ላይ፤ የ6+25 ግብ ይመ።።
49:30 በጥልቅ ጉድጓድ ተሸሽጉ፤ ቀ+8 ይመ።።
49:31 ተዘልሱ፤ ግንም ዐይነት ነገር እንደማይደርስበት
በማለብ (አፍ21+23 ይመ)። በራሱ ተማምኖ፤ በሰማ ያለ ሥጋት
(መላ18+71፤ ስዘ38+11 ይመ)። መዝጊያና መቀርቀሪያ፤ ቅጥር
በሌላት ከተማ የሚኖሩ ሰዎች (ዘጓ3+5፤ ይመ።። ከኢሳ 23+7 ጋር
ያገኛሉ።። ለብቻው በእንዳንድ ስፍራዎች የአስራኤልን ሁኔታ
ያመለክታል (ዙኑ23+91፤ ዘጓ33+28)።
49:32 አበትናለሁ፤ ሕዝና12፤ 12+4 ይመ።። ከየአቅጣ
ጫው መግት፤ የሰሎሞንን ግዛት በተመለከተ በ1ነ5+4 ላይ ከተ
ጸፈው ጋር ያገኛሉ።።
49:33 የቀበሮዎች መፈንጫ፤ የ9+11 ግብ ይመ።። ግንም
በዚያ አይኖርም፤ እዚህ ላይ ቀ+18 እንዳለ ተደግጦአል።።
49:34 ወደ ነቢዩ ወደ ኢርምያስ የመጣው የእግዚአብሔር
ቃል ይህ ነው፤ የ46+1 ግብ ይመ።። ሲዴቅያስ፤ ዘ597-586 ዓ.ቅ.ክ
ገዝቶአል።።
49:35 ቀስት፤ የኢላም ሰዎች በቀስት ውጊያ አቻ አልገን
ራቸውም ኢሳ22+6 ይመ)።።
49:36 ከኢሳ11+12 ጋር ያገኛሉ።። ወደ አራቱም ነፋሳት
አበትናቸዋለሁ፤ በየአቅጣጫው ማለት ነው (ሕዘ37+91 ዳ77+2፤
8+8 ይመ)።።

ኢላምን አርበደብዳቢሁ፤
በላያቸው ላይ መጻጉን፤
ይኸውም ቊባዩን አመጣባቸዋለሁ።”
ይላል እግዚአብሔር፤
“ፈጽሜ አስከጣፋችውም ድረስ፤
በሰይፍ አሳድጻቸዋለሁ።፤
38 ዙፋኔን በኢላም አዘረጋለሁ፤
ነገሥታቷንና መኪንንቷን
አጠፋለሁ።”
ይላል እግዚአብሔር፤

39 “ነገር ግን የኋላ ኋላ፤
የኢላምን ምርኮ እመልሳለሁ።”
ይላል እግዚአብሔር።

በለ ባቢሎን የተነገረ መልእክት
51:15-19 ተፃ ምብ-ኢርጠ0:12-16

50 እግዚአብሔር ስለ ባቢሎንና ስለ
ባቢሎናውያን ምድር፤ በሰይፍ ኢር
ምያስ በኩል የተናገረው ቃል ይህ ነው፤

2 “በሕዝቦች መካከል ተናገሩ፤ አስታውቁም፤
ሰንደቅ ዐላማ አንሠ፤ ዐውጁ፤
አንጻች ሳታስቀሩ፤ እንዲህ በለ፤
‘ባቢሎን ትያዛለች፤

በል ይዋረዳል፤
ሜሮዳክ በሽብር ይሞላል፤
ጣዖቶቿ ይዋረዳሉ፤
አማልክቷም ይሸበራሉ።”

3 ከሰሜን አንድ መንግሥት መጥቶ
ይወጋታል፤
ምድሯንም ባድማ ያደርጋል፤
የሚኖርባትም አይገኝም፤
ሰዎችና እንስሳትም ሸሽተው ይሄዳሉ።

49:39 ኢር48:47
50:1 ዘፍ10:101
መዝ137:8
50:2 ቀ+9:38፤
ዘለ26+30ዘላ30:41
መዝ20+5197:7፤አላ
13+2121+9146:1+61
ኢር4+1615:131:47፤
52፤
50:3 ቀ+13:26፤
ኢሳ14+22-23፤
25+261 41+251
ኢር9+113፤ፍ143

50:4 ዕዝ3+12፤አላ
9+13፤ኢር3+18፤አዝ
37+17:22፤ሀሳ3+5
50:5 ዘዳ29+141
14፤መ-29+1፤አላ
11+16፤55+3፤ኢር
31+21፤324፤1033+7
1 ዕብ8፤6-10
50:6 ቀ+ነፃ፤መዝ
95+101፤119+176፤
ኢር2+83፤61፤10፤21፤
23፤32፤አዝ13+101፤
34፤6፤ጣፋ9+36፤
10፤6
50:7 ኢር2፤31
50:7፤1710፤25፤14፤8፤
ሕዝ35፤12
50:8 ቀ+28፤አላ
48፤20
50:9 ቀ+2፤አላ
13፤17፤18፤ላ4፤1
25፤ኢር25፤14፤26፤

“በዚያ ዘመን፤ በዚያ ጊዜም፤”
ይላል እግዚአብሔር፤
“የእስራኤል ሕዝብና የይሁዳ ሕዝብ
በአንድነት ይመጣሉ፤
እምሳካቸውንም እግዚአብሔርን በመፈለግ
ያለቀቁ፤ ይመጣሉ።፤
5 ወደ ጽዮን የሚወስደውን መንገድ
ይጠይቃሉ፤
ፊታቸውንም ወደዚያ ያቀናሉ።፤
መጥተውም ከቶ በማይረሳ፤
በዘላለም ቃል ኪዳን፤
ከእግዚአብሔር ጋር ይጣበቃሉ።፤

6 “ሕዝቧ የጠፉ በጎች ሆነዋል፤
እረኞቻቸው አሳቷቸው፤
በተራራችም ላይ እንዲቅበዘበዙ
አደረጓቸው፤
በተራራና በኩረብታ ላይ ተንከራተቱ፤
ማደራቸውንም ረሱ።፤

7 የገኛቸው ሁሉ ይውጣቸዋል፤
ጠላቶቻቸውም፤ ‘እኛ በደለኞች
አይደለንም፤
እነርሱ የአባቶቻቸውን ተስፋ
እግዚአብሔርን፤
እውነትን ማደራቸው የሆነውን እግዚ
አብሔርን በድለዋል’ አሉ።፤

8 “ከባቢሎን ሽቡ፤
የባቢሎናውያንን ምድር ልቀቁ፤
መንጋ እንደሚመራ የፍዋል አውራ
ሁኑ።፤

9 የታላላቅ መንግሥታትን ማገበር፤
ከሰሜን በባቢሎን ላይ አስነሣለሁ፤
እነርሱም በእርሷ ላይ ይሰሉሉ፤

*1 ወይም ዘላውያኑ በተፃ8:25:35 እና 45 ይመጣሉ።

49:37 ፈጽሜ እስከጣፋችው ... አሳድጻቸዋለሁ፤ በሰይፍ
ይለጥ ይህ ዐርፍት ነገር በ9:16 ላይ ቃል በቃል ተደግሞአል።፤
49:38 ዘፋኔን ... አዘረጋለሁ፤ 1+15 እና ማብ ይመጣ።፤
49:39፤ የ29፤14 ማብ ይመጣ።፤
50:1-51፤16፤ ኢሳ13፤1-14፤23፤ 21፤1-9 ይመጣ።፤ ኢር
ምያስ ስለ ባቢሎን የተናገረው ትንቢት በሌሎች አሕዛብ ላይ
ከተነገረው በጣም ረጅምና (46-51 ምዕራፎች ይመጣ) ቀደም ሲል
በተናገረውና አሜሪካ በሆኑት ነገሮች ላይ ተመሥርቶ
እየተሰፋፋ የሚሄድ ትንቢት ነው (25፤12-14፤26 ይመጣ)። የተነገ
ረበት ዘመን ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል 593 ዓ.ቅ.ክ ነው
(51፤59 እና ማብ ይመጣ)። ሁለቱ ምዕራፎች በሦስት ዋና ዋና
ክፍሎች ይከፈላሉ (50፤2-28፤ 50፤29-51፤26፤ 51፤27-58)፤
እያንዳንዱም ክፍል የይሁዳ ዋነኛ ጠላት በሆነችው ባቢሎን ላይ
ለጦርነት በሚያነሣ ጥሪ ይጀምራል (50፤2-31 50፤29-32፤ 51፤
27-32 ይመጣ)።

50፤1 ቃል፤ በሌላ አባባል “መልእክት” ማለት ነው (በኢ
ሳ46፤13 ላይ እንደ ተጻፈው) ይህም በም50-51 ያለውን አጠ
ቃሉ ይዟል። በኩል፤ 37፤2 ይመጣ። መልእክት በመጨረሻ በሰይፍ
አማካይነት ለባቢሎን የሚላክ መልእክት ነው። (51፤59-61
ይመጣ)።
50፤2 ተናገሩ፤ አስታውቁም፤ 4፤5፤ 46፤14 ይመጣ። በን
ደቅ ዐላማ አንሠ፤ የኢሳ5፤26 ማብ ይመጣ። ይህ ሐረግ በ4፤6
ላይ በሰይፍ ይገኛል “ምልክቱን አንሠ” ተብሎ ተተርጉሞአል።
ባቢሎን ትያዛለች፤ ይህ ትንቢት በ539 ዓ.ቅ.ክ ላይ ተፈጽሞ
አል። ቤል፤ 51፤44፤ ኢሳ4፤1 እና ማብ ይመጣ። ይዋረዳሉ፤ ...
በሽብር ይሞላል፤ የአንዚህ ሕረግች መደጋገም በአጽንዖት የሚረፍ
ጋገጠው፤ የባቢሎንን ዋነኛ አምላክና የምስሉን እንዲሁም የባህ
ታትን መጥፋት ነው። አማልክቷም የቃሉ ቁጥተኛ ትርጉም

“የሰጋ ወይም የፍዋል በጠጥ” ማለት ነው። ጣዖታትንና የጣዖት
አምላክን በተመለከተ ይህን የመሰለ የማንኳሽ ስም መስጠት
የተለመደ ነው። ኢሳ44፤9-20ን ለምሳሌ ያህል ብቻ መመልከቱ
ይበቃል።፤

50፤3 ከሰሜን አንድ መንግሥት፤ በትንቢተ ኢርምያስ
ውስጥ ከሰሜን እየተላለ የሚነገርለት ጠላት አብዛኛውን ጊዜ
የሚያመለክተው ባቢሎን ነው (ለምሳሌ 1፤14-15 ይመጣ)። እዚህ
ላይ ግን ቃሉ የሚያመለክተው ምናልባት ፋርስን ሊሆን ይችላል።
በባቢሎን ላይ እንዲፈጸም የተወሰነው ቅጣት በእርሷ ላይ ብቻ
ተወሰኖ የሚቀር ሳይሆን፤ ለተባባሪዎቿ የሰሜን ታላላቅ መንግሥ
ታት ጭምር የሚቀርባቸው ነው። ይህን ለማመልከት በተፃ9 የተ
ጻፉት በ51፤27-28 ላይ በስም ተለይተው ተጠቅሰዋል። ሰዎችና
እንስሳትን ሸሽተው ይሄዳሉ፤ 33፤12 ይመጣ።፤

50፤4 የእስራኤል ሕዝብና የይሁዳ ሕዝብ፤ የ3፤18 ማብ
ይመጣ። እያለቀቁ፤ ለጳጳሱና ዕንባው የንስሐ ልቅሶና ዕንባ ነው
(3፤21-22፤ 31፤9 ይመጣ)።፤

50፤5 በዘላለም ቃል ኪዳን፤ 32፤40 እና ማብ ይመጣ።
እንዲሁም 31፤31-34፤ 33፤20-21 ይመጣ።፤

50፤6 የጠፉ በጎች፤ በሉቃ15፤3-7 ላይ ጌታ የተናገረውን
ምሳሌ ይመጣ። እረኞቻቸው፤ ገነጥ፤ (የ2፤8 ማብ ይመጣ)። በተራራ
ና በኩረብታ፤ የአሕዛብ አግልጋት የሚመለከባቸው በታዎች
(የ2፤20 ማብ ይመጣ)። ማደራቸውንም፤ እግዚአብሔርን ራሱን
(ቀ+7 ይመጣ)።፤

50፤7 የጣባቶቻቸውን ተስፋ፤ 14፤8፤22፤ ዮሐ 28፤20
ይመጣ።፤

50፤8 መንጋ እንደሚመራ የፍዋል አውራ፤ ከዚሁን ምርኮ
በመጀመሪያ ከሚመለሱት መካከል አንዱ ይሁዳ ነው።፤

50፤9 የታላላቅ መንግሥታትን ማገበር፤ ኢሳ13፤4 ይመጣ።፤
እዚህ ላይ በጥቅሉ ቢጠቀሱም፤ በ51፤27-28 ላይ ግን በስም ተዘ

መጥተውም ይይዟታል።
 ቀስቶቻቸው ባዶ እጃቸውን እንደ
 ማይመለሱ፤
 እንደ ሥልጡን ተዋጊዎች ናቸው።
 10 የባቢሎን ምድርን ትዘረፋለች፤
 የሚዘርፏትም ሁሉ እስኪበቃቸው
 ይመዘብሩአታል።
 ይላል እግዚአብሔር።
 11 እናንተ ርስቴን የበዘበዛችሁ ሆይ፤
 ደስ ስላላችሁና ሐሢትም ስላደረጋችሁ፤
 በመስክ እንዳለች ጊደር ስለ ፈነጫችሁ፤
 እንደ ድንጉላ ፈረስ ስለ አሸነካችሁ፤
 12 እናታችሁ እጅግ ታፍራለች፤
 የወለደቻችሁም ትዋረዳለች።
 እርሷም ምድረ በዳ፤ ደረቅ ምድርና
 በረሐ፤
 ከመንግሥታትም ሁሉ ያነሰች
 ትሆናለች።
 13 ከእግዚአብሔር ቀጣ የተነሣ ባድማ
 ትሆናለች እንጂ፤
 የሚኖርባት አይገኝም፤
 በቀሰሎንቸዎም ሁሉ ምክንያት፤
 በባቢሎን የሚያልፍ ሁሉ ይገረማል፤
 ያፈዝባታልም።
 14 እናንተ ቀስት የምትገትሩ ሁሉ፤
 በባቢሎን ዙሪያ ተሰለፉ፤
 አንዳች ሳታስቀሩ ፍላጻችን ስደዱባት፤
 በእግዚአብሔር ላይ ንጢአት
 ሠርታለችና።
 15 ከየአቅጣጫው ጨክባት፤
 እጇን ትሰጣለች፤ ምሽትም ይወድቃል፤
 ቅጥርቺ ይፈርሳሉ።
 ይህ የእግዚአብሔር በቀል ነውና፤
 እርሷን ተበቀላች፤
 በሌሎች ላይ እንዳደረገችውም
 አድርገባት።
 16 ከባቢሎን፤ ዘር የሚዘራውን፤
 በመክር ጊዜ ማውድ የጨበጠውንም

50፥10 ኢላ47፥11፤
 ኢር 30፥16
 50፥11 ኢላ47፥6፤
 ኢር31፥18
 50፥12 ቀ፥31፤ኢላ
 21፥1፤ኢር25፥12፤
 51፥26፥47
 50፥13 ቀ፥3፤12፤
 ዘ829፥22፤ኢር9፥11
 118፥16፤48፥91
 51፥37፥41፤62፤ሕዝ
 27፥36፤ዕጊ2፥6
 50፥14 ቀ፥29፥42፤
 ኢላ13፥18
 50፥15 ቀ፥28፥29፤
 2፥ጊ25፥41፤መዝ
 137፥8፤ኢላ10፥3፤
 63፥4፤ኢር51፥6፤14፤
 24፥44፤58፤ዕጊ2፥7-8፤
 ራእ18፥6
 50፥16 ኢላ13፥14፤
 ኢር25፥38፤5፥19
 50፥17 ዘላ26፥33፤
 ዘጥ24፥8፤ዘላ4፥27፤
 2፥ጊ5፤29፤24፤1፤17፤
 25፥7፤መዝ119፥176፤
 ኢር2፥15፤5፥17፤
 51፥34፥ሰቆ3፥4
 50፥18 ኢላ10፥12
 1፥ሕዝ3፥13፥ሰቆ2፥13
 50፥19 ኢር31፥5፤
 10፥14፤ሕዝ34፥13፤
 ሚዘ7፥14፤ዘዘ10፥10
 50፥20 ዘዩ45፥7፤
 መዝ17፥31፥103፥12፤
 ኢላ1፥9፤110፥20-22፤
 33፥24፥38፥17፤ሕዝ
 3፥16፤ሚዘ7፥18፥19
 ዘዘ34፥9፤ዘር፥27
 50፥21 ሕዝ23፥23

ዐጫጅ አጥፋት፤
 ከአጥፈው ሰይፍ የተነሣ፤
 እያንዳንዱ ወደ ዝነ ሕዝቡ ይመለሳ፤
 ወደ ዝነ ምድሩም ይሸሽ።
 17 “እስራኤል አንበሶች ያሳደዱት፤
 የተበተነ መንጋ ነው፤
 መጀመሪያ የአሦር ንጉሥ፤
 በጫጭቅ በሳሞ፤
 በኋላም የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር፤
 አጥንቱን ቈረጣጠመው።”
 18 ስለዚህ የእስራኤል ስምሳክ የሰራዊት ጌታ
 እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤
 “የአሦርን ንጉሥ እንደ ቀጣሁት ሁሉ፤
 የባቢሎንን ንጉሥና ምድሩን እቀጣለሁ።
 19 እስራኤልንም ወደ መሰማሪያው
 እመለስዋለሁ፤
 በቀርሜሎስና በባሳን ላይ ይሰማራል፤
 በኤፍሬም ተራሮችና በገለፃድም ላይ፤
 እስኪጠግብ ይመገባል።
 20 በነዚያ ጊዜያት፤ በዚያ ዘመን፤”
 ይላል እግዚአብሔር፤
 አንዳችም አይገኝም፤
 የይሁዳም ንጢአት ይፈለጋል፤
 ከቶም የለም፤
 እንዲተርፉ ያደረግኋቸውን ትሩፋን
 እምራለሁና።
 21 “የምራታይምን ምድር፤
 የፋቁድ ነዋሪዎችንም፤
 አሳዷቸው፤ ግደሏቸው፤ ፈጽማችሁም
 አጥፏቸው።”
 ይላል እግዚአብሔር፤
 “ያዘገኝችሁንም ሁሉ አድርጉ።”
 21 ወይም ከወደደያን
 221 ለጥፋቸው ለሚላው የሚተካው የዕብራይስጥ ቃል የሚ
 ያመለክተው ነገሮችን ወይም ሰዎችን ዳም ላይመለሱ ለእግ
 ዚአብሔር ሙሉ በሙሉ መስጠትን ነው፤ ቀ፥26 ይመ።

ርዝረዋል (ቀ፥3 ማብ ይመ።)። ባዶ እጃቸውን እንደግይመለሱ፤
 ኢላ55፥11 ይመ።
 50፥11 ለናንተ፤ የባቢሎንን ሰዎች ነው። ርስቴን የእግዚ
 አብሔርን ምድርና ሕዝቡን (2፥7 እንዲሁም 12፥7 እና ማብ
 ይመ።) እንዳለች ጊደር ስለ ፈነጫችሁ፤ ሚላ4፥2 ይመ። ድገጥላ
 ፈረስ የ8፥16 ማብ ይመ።
 50፥12 እናታችሁ፤ እንድም ከተማዬቱን አሊያም ምድረ
 ቱን ያመለክታል (ኢላ50፥1፤ ሆሰ2፥15 ይመ።)። ያዘነችሁ ቃል በቃል
 የመፈረሻ ማለት ነው። አግላቅ እስራኤልን ለመውጋት “ከእስላሞ
 መካከል የመጀመሪያም” (ዘጥ፥24፥40) ሆናለች፤ እንደዚሁም እስራ
 ኤልን ለመውጋት የመጨረሻ የሆነችው ባቢሎን ትጠፋለች።
 50፥13 የሚኖርባት አይገኝም፤ ኢላ13፥20 እና ማብ ይመ።።
 በተሳሰሉትም ሁሉ ምክንያት ... የሚያልፍ ሁሉ ይገረማል፤
 ይህ ቃል በ19፥8 ስለ አሊያሳሌም፤ በ49፥17 ላይ ደግሞ ስለ
 አዶም ተነግሯል።
 50፥14 ቀስት የምትገትሩ፤ ይህ የሚድን ሰዎች ጭምር
 ያመለክታል (ኢላ13፥17-18 ይመ።)።
 50፥15 ጨክባት፤ የጦር ባደረበቸን ወኔ ለማነሣማት
 የሚደረግ (ኢላያ፥16 ይመ።)። የእግዚአብሔር በቀል፤ ቀ፥28፤
 51፥1 ይመ።። ይህ ከቅዱስነቱ አንጻር የሚነገር ቢሆንም፤ ተገንባ
 ባር የሚገለጠው አብዛኛውን ጊዜ በራሱ ሕዝብ ለማካደነት ነው
 (ዘጥ፥31፥3 ይመ።)።
 50፥16 ከአጥፈው ሰይፍ፤ 46፥16 ይመ።። እያንዳንዱ ...

ወደ ዝነ ምድሩ፤ በዚህ ክፍል የተጻፈው የዕብራይስጥ ቅጅ የኢሳ
 13፥14 ጋር ተጓዳኝ ነው። በባቢሎን ምርኮ የተወሰዱት ሕዝቦች
 ከወራሪዎች ሰይፍ ሸሽተው ማምለጥ እንዳለባቸው የተሰጠ ማስጠ
 ንቀቷዩ ወ።
 50፥17 የተበተነ መንጋ ኢላ3፥2 ይመ።። አንበሶች፤
 አንበሳ የአሦርና የባቢሎን ምሳሌ ነው 4፥7፤ ኢላ15፥9 እና ማብ
 ይመ።። መጀመሪያ የአሦር ንጉሥ እስራኤልን (የሰሜኑን መንግ
 ሥት) በ722-721 ዓ.ቅ.ክ ላይ አሦራውያን አጠፉት። በኋላም ...
 ናቡከደነፆር፤ ባቢሎናውያን ደግሞ በ586 ዓ.ቅ.ክ ላይ ይሁዳን
 (የደቡቡን መንግሥትን) ደመሰሰች።
 50፥18 የአሦርን ንጉሥ ... ቀጣሁት፤ ትዕቢተኛዬቱ የአ
 ሦር መጻፍ ነፃዩ በ612 ዓ.ቅ.ክ ላይ ወደቀች። አሦር ራሷ
 ደግሞ ሚዶናውያንና ባቢሎናውያን ግንባር ፈጥረው ስለ ወጓት
 በ609 ዓ.ቅ.ክ ላይ ድል ሆነች።
 50፥19 በቀርሜሎስና ኢላ33፥9 እና ማብ ይመ።። በባሳን
 የኢላ2፥13 ማብ ይመ።። በኤፍሬም ተራሮችና አረንጓዴ ልም
 ላሚን የተጻፈው የመካከለኛው እስራኤል ተራሮች ወገብ (ሕዝ
 34፥13-14 ይመ።)። ለገለፃድም፤ ዘጥ፥32፥1፤ ሚዘ7፥14 ይመ።።
 50፥20፤ 33፥8 እና ማብ ይመ።። እንዲሁም 36፥31 ሚዘ
 7፥18-19 ይመ።።
 50፥21 የምራታይምን፤ ትርጉሙ “በእግዚአብሔር ላይ
 የተደረገ ዕጥፍ ዐመ።” ማለት ነው። ምናልባት የሚያመለክተው
 ቀ፥24 እና 29ን ሲሆን ይችላል (መሳ፥3፥8፤ ኢላ40፥2 እና ማብ

22 በምድሪቱ የጦርነት ውካታ፤
የታላቅ ጥፋት ድምፅ ተሰማ።
23 የምድር ሁሉ መደሻ፤
እንዴት ተሰበረ! እንዴትስ ደቀቀ!
በሕዝቦች መካከል፤
ባቢሎን እንዴት ባድማ ሆነች!
24 ባቢሎን ሆይ! ወጥመድ ዘርግቴልሻለሁ፤
አንቺም ሳታውቂ ተይዘሻል፤
እግዚአብሔርን ተገዳድረሻልና፤
ተገኘሽ፤ ተያዝሽም።
25 እግዚአብሔር የመሣሪያ ግምጃ ቤቱን
ከፍቶአል፤
የቀሳውን የጦር ዕቃ አውጥቶአል፤
የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር፤
በባቢሎናውያን ምድር ሥራ አለውና።
26 ከፍቶ መጥታችሁ በእርሷ ላይ ውጡ፤
ጐተራዎቿን አፈራርሱ፤
እንደ እህል ክምር ከምራት፤
ፈጽማችሁ አጥፏት፤
ምኗም አይቅር።
27 ወይፈኖቿን ሁሉ ዕረዱ፤
ወደ መታረጃም ይውረዱ፤
የሚቀጡበት ጊዜ፤
ቀናቸው ደርሶአልና ወዮላቸው!
28 እግዚአብሔር ለምሳካችን የተበቀለውን፤
ስለ ቤተ መቅደሱ የተበቀለውን በቀል፤
ከባቢሎን የመጡ ስብሰባዮችና ሰደተኞች፤
በጽዮን የሚናገሩትን ሰሟቸው።
29 “ቀስት የሚገሩትን፤
ቀስተኞችን ሁሉ በባቢሎን ላይ ጥሩ፤
አንድም ሰው እንዳያመልጥ፤
ኩሪያውን ሁሉ መሸጉ፤
የእስራኤልን ቅዱስ፤
እግዚአብሔርን አቃላላችና፤
እንደ ሥራዋ መጠን መልሱላት፤
በሌሎች ላይ እንዳደረገችውም
አድርገላት።

50፥22 ኢር4፥19-
21፥15፥54
50፥23 ኢሳ10፥5፤
14፥16፤ኢር51፥25
50፥24 ኢዮ9፥4፤
ኢር51፥12፥31
50፥25 ኢሳ13፥5፤
ኢር51፥25፥55
50፥26 ሐ3፥41፤
ሩት3፥17፤ኢሳ4፥22-
23፤ኢር51፥11
50፥27 ኢዮ18፥20፤
መዘ68፥30፤ኢሳ
30፥25፤ኢር25፥34፤
48፥15፥1፥6
50፥28 ሐ8፥15፤
2፥24፥13፤ኢሳ
48፥20፤ኢር51፥10፤
11፥2፥13
50፥29 ሐ4፥10፥8
32፥41፤ኢዮ21፥19፤
መዘ78፥41፤ ኢሳ
13፥18፤14፥13-14፤
41፥20፥47፤10፤ኢር
51፥3፥5፥6፤አወ።
35፥11፤ወ፤23፤
ኢብ1፥15፥ራእ18፥6

50፥30 ኢሳ13፥18
50፥31 ኢዮ18፥20፤
ኢር21፥13፤ራእ18፥7-
8
50፥32 መዘ20፥8፤
119፥21፤ኢር49፥27፤
አዋ 5፥2
50፥33 ኢሳ14፥17፤
58፥6
50፥34 ዘወ6፥6፤ኢዮ
19፥25፤መዘ119፥15
4፤ኢሳ14፥7፤49፥25፤
ኢር15፥21፥13፤13፥5፤
51፥19፥36፤ሰፋ3፥58
50፥35 ኢሳ45፥11
ኢር47፥6፤ወ፤5፥7
50፥36 ኢር49፥22፤
51፥30፥32
50፥37 2፥19፥23፤
ኢሳ19፥16፤45፥3፤
ኢር51፥21

30 ስለዚህ ወንዶች ወጣቶቿ በየአደባባዩ
ይረግፋሉ፤
በዚያ ቀን ወታደሮቹ ሁሉ
ይወድቃሉ።”
ይላል እግዚአብሔር፤
31 “አንተ ትዕቢተኛ፤ እነሆ፤ በአንተ ላይ
ተነሥቻለሁ።”
ይላል የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር፤
“የምትቀጣበት ጊዜ፤
ቀንህ ደርሶአልና።፤
32 ትዕቢተኛው ይሰናከላል፤ ይወድቃልም፤
የሚያነሣውም የለም፤
በኩሪያው ያሉትን ሁሉ የሚበላ እሳት፤
በከተሞቹ ውስጥ አስነሣለሁ።፤
33 የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል።
“የእስራኤል ሕዝብና የይሁዳ ሕዝብ፤
በአንድነት ተጨቀኑሃል፤
የማረካቸውም ሁሉ አጥብቀው ይዘዋቸዋል፤
ይለቅቋቸውም ዘንድ እንቢ ብለዋል።፤
34 ነገር ግን ቢዛቸው ብርቱ ነው፤
ስሙም የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር
ነው፤
ለምድራቸው ዕረፍትን ለመስጠት፤
ተግባሩ ይሟገትላቸዋል፤
በባቢሎን የሚናገሩትን ግን ዕረፍት
ይነሣቸዋል።፤
35 “ሰይፍ በባቢሎናውያን ላይ መጣ!”
ይላል እግዚአብሔር፤
“በባቢሎን ነዋሪዎች ላይ፤
በባለሥልጣናቸውና በጥበበኞቻቸው ላይ
ተመዘዘ!፤
36 ሰይፍ በሐሰተኞች ነቢያታ ላይ መጣ፤
እነርሱም ሞቶች ይሆናሉ፤
ሰይፍ በመረኞቹ ላይ ተመዘዘ፤
እነርሱም ይሸሸሉ።፤
37 ሰይፍ በፈረሰኞቻቸውና በሠራገሎቹ ላይ፤

ይመ)።
50፥22 የታላቅ ጥፋት 4፥61 6፥1 ይመ። ከ48፥31
ከ51፥54 ጋር ያነጻጽሩ።
50፥231 የምድር ሁሉ መደሻ፤ የኢሳ10፥5 ማብ ይመ።
በሕዝቦች መካከል ... እንዴት ባድማ ሆነች! በዕብራይስጡ ቅጅ
ይህ ዐርፍተ ነገር በ51፥41 ላይ ተደግግቶአል።
50፥24 አንቺም ሳታውቂ ተይዘሻል፤ በ539 ዓ.ቅ.ክ ላይ
የፋርስ ጦር ባቢሎንን የሚይዛት ሳታሰበው ድንገት መሆኑን የሚ
ገልጽ፤ አስተዳዋ የተነገረ ትንቢት (51፥81 ኢሳ47፥11 ይመ።)
50፥25 የቀሳውን የጦር ዕቃ፤ ባቢሎንን ድል ለማድረግ
እግዚአብሔር መሣሪያ አድርጎ ይሚጠቀምባቸውን ሕዝቦች (ኢሳ
13፥5 እና ማብ ይመ።)፤ እግዚአብሔር ... ሥራ አለውና፤ 48፥
10 ይመ።
50፥26 እህል ክምር፤ በዕብራይስጡ ቅጅ ይህ ሐረግ በነህ
4፥2 ላይ ከቃጠሉ የተረፈውን ስብርሳሪ ለመግለጽ ተጠቅሶአል።
ፈጽማችሁ አጥፏት፤ በእሳት በግምገማ የቀፋ21 ማብ ይመ። እን
ዲሁም ኢዮ11፥11-13 ይመ።
50፥27 ወይፈኖቹን የባቢሎን ሕዝብ በተለይ ደግሞ ተዋጊ
ሰራዊቱ (ኢሳ34፥7 እና ማብ ይመ።) ወደ መታረጃም ይው
ረዱ፤ የ48፥15 ማብ ይመ። የሚቀጡበት ጊዜ፤ 11፥23፤ 23፥12፤
46፥21 ይመ።
50፥28 ስብሰባዮችና ሰደተኞች፤ ባቢሎን በጠላት እጅ ወድቶ
በጠፋች ጊዜ ሸሽተው ያመለጡ አይሁድ ያርዙኞች። ስለ ቤተ
መቅደሱ የተበቀለውን በቀል፤ ሐ4፥15 እና ማብ ይመ። 46፥10፤

51፥6። ባቢሎን ለመሸናፍ የበቃችው፤ የኢየሱሳሌምን ቤተ መቅ
ደስ ስላቃጠለች በእግዚአብሔር በቀል ነው።፤
50፥29 እንደ ሥራዋ መጠን መልሱላት፤ ከ25፥14 የተሰ
ተጋባ አባባል (51፥24 ይመ።)፤ በሌሎች ላይ እንዳደረገችውም
አድርገላት፤ ሐ4፥15 ይመ።፤ የእስራኤልን ቅዱስ በትንቢተ ኢሳ
ይያስ ተደጋግሞ በእግዚአብሔር የተነገረ ተጨማሪ ስም ነው
(የኢሳ 1፥4 ማብ ይመ።)፤ በትንቢተ ኢርምያስ ውስጥ የሚገኘው
ግን እዚህና በ51፥5 ላይ ብቻ ነው።፤
50፥30፤ በ49፥16 ላይ በአብዛኛው ቃል በቃል ተደግግቶአል።፤
50፥31-32፤ ከ21፥13-14 የተሰተጋባ ሲሆን፤ በ21፥13-14
ላይ የተነገረው ለኢየሱሳሌም ነው፤ በዚህ ስፍራ የተገለጠው ደግሞ
ባቢሎንን ያመለክታል።፤
50፥33 የማረካቸውም፤ ኢሳ14፥2 ይመ።፤ ይለቅቸውም
ዘንድ እያገቡ ብለዋል፤ ፈርዖን በተደጋጋሚ አልለቅም በግለት
ያሳቸውን የልብ ይገዳናት ያስታውሳል (ለምሳሌ።- ዘወ7፥14፤
8፥2፥32፥9፥2፥7 ይመ።)።
50፥34 ቢዛቸው፤ 31፥11 እና ማብ ይመ።፤ ተግባሩ ይሟገት
ላቸዋል (51፥36 ይመ።)፤ ዕረፍትን ለመስጠት፤ 31፥2 እና ማብ
ይመ።፤ እንዲሁም ኢሳ14፥4፥3 ላይ የዘዳ 3፥20፤ ኢሳ1፥13 ማብ
ይመ።፤
50፥35-38፤ ከሕዝብ21 ጋር ያነጻጽሩ።፤
50፥36 በሐሰተኞች ነቢያታ ... ሞቶች ይሆናሉ፤ ኢሳ
44፥25፤ እንዲሁም ዘ፥12፥11 ይመ።፤
50፥37 በፈረሰኞቻቸውና በሠራገሎቹ ላይ፤ ኢሳ43፥17 ይመ።፤

በመካከሏ ባሉት ባዕዳን ወታደሮች ሁሉ-
ላይ መጣ!
እነርሱም እንደ ሴቶች ይሆናሉ፤
ሰይፍ በሀብት ንብረቷ ላይ መጣ!
ለዝርፊያም ይሆናሉ።
38 ድርቅን በውሆቿ ላይ መጣ!
እነሆ፤ ይደርቃሉ፤
ምድሪቱ በፍርሀት በሚሸበሩ አማልክት፤
በጣዎችም ብዛት ተዋልታለችና።
39 “ስለዚህ የምድር በዳ አራዊትና የጅብ
መኖሪያ፤
የጉጉሩትም ማደሪያ ትሆናለች፤
ከእንግዲህ ወዲህ ማንም አይኖርባትም፤
ከትውልድ እስከ ትውልድም
የሚቀመጥባት አይገኝም።
40 “እንዲሁም ሰዶምንና ገሞራን፤
በዙሪያቸውም የነበሩትን ከተሞች ያለ
ነዋሪ እንዳስቀራቸው”
ይላል እንዲሁም።
“እንዲሁ ማንም በዚያ አይኖርም፤
የሚቀመጥባትም አይገኝም።
41 “እነሆ፤ ሰራዊት ከሰሜን ይመጣል፤
አንድ ኅያል መንግሥትና ብዙ
ነገሥታት፤
ከምድር ዳርቻ ተነሣሥተዋል።
42 ቀስትና ጦር ይዘዋል፤
ጨካኞች ናቸው፤ ምሕረትም
አያደርጉም፤
በፈረሳቸው እየጋለቡ ሲመጡ፤
ድምዳሜው እንደ ባሕር ሞገድ ይተማል
ያስገመግማል።
አንቺ የባቢሎን ሴት ልጅ ሆይ፤
ለጦርነት እንደ ተዘጋጁ ተዋጊዎች
ይመጡብኛል።
43 የባቢሎን ንጉሥ ስለ እነርሱ ሰማ፤
እጆቹም በድን ሆኑ፤
ጭንቀት ይዞታል፤
ምጥ እንደ ዳዛት ሴት ታሟል።
44 “አንበሳ ከዮርዳኖስ ደናች ድንገት ወጥቶ፤
ወደ ግጦሽ ሜዳ ብቅ እንደሚል፤
እኔም ባቢሎንን ሳይታሰብ ከምድሯ
አባርራታለሁ፤
የመረጥሁትንም በእርሷ ላይ እሾማለሁ፤
እንደ እኔ ያለ ማን ነው? ማንስ ሊገዳደረኝ
ይችላል?

50፥38 ተፈጥሮ
137፥11፤ላቢ11፥15፤
ኢር51፥13፥36
50፥39 መዝ4፥14
1፤ላቢ3፥19፥22፤
34፥13፥15፤ኢር
51፥37፥ፊጸ 18፥2
50፥40 ዘፍ19፥24፤
ኢር51፥62፤ማቴ
10፥15
50፥41 ተፈጥሮ
13፥4፥17፤ላቢ1፥25፤
ኢር51፥22፥28
50፥42 ተፈጥሮ
30፥21፤ላቢ5፥30፤
13፥18፤ 47፥1
50፥43 ኢር6፥22፥
24፤ላቢ7፥3
50፥44 ዘፍ1፥16፥5፤
ኢር4፥1፥10፥ፊጸ
46፥9፤ኢር12፥5፤
49፥19
50፥45 መዝ33፥11
1፤ላቢ48፥14፤ኢር
51፥11
50፥46 መጻፍት
ኢር24፥12፤ኢር49፥
21፤ ፊጸ 18፥9-10
51፥1 ላቢ13፥17፤
ኢር25፥12
51፥2 ላቢ13፥59፤
41፥16፤ማቴ3፥12
51፥3 ኢር46፥4፤
50፥29
51፥4 ላቢ13፥15፥
18
51፥5 ዘፈ26፥44፤
ኢፋ54፥6-8፤ዘፋ4፥1
51፥6 ተፈጥሮ
ዘፋ1፥16፥26፤ዘፋ32፥35
1፤ኢር21፥19፤ላቢ1፥
24፤48፥20፤ኢር25፥
14፤50፥15፥27፥29፤
ሰፍ3፥64፥ፊጸ18፥4
51፥7 ላቢ51፥22፤
ኢር25፥15፥16፥49፤
12፥ፊጸ14፥8-10

የትኛውስ እረኛ ሊቋቋሙኝ ይችላል?
45 ስለዚህ እንዲሁም በባቢሎን ላይ
ያቀደውን፤
በባቢሎናውያንም ምድር ላይ ያለበውን
ስሙ፤
ከመንጋው ታናናሹ ተጉትቶ ይወሰዳል፤
በእነርሱም ምክንያት መስማሪያቸውን
ፈጽሞ ያጠፋል።
46 በባቢሎን ውድቀት ድምፅ ምድር
ትናወጣለች፤
ጨክሯም በሕዝቦች መካከል
ያስተጋባል።
51 እንዲሁም እንዲህ ይላል፤
“እነሆ፤ በባቢሎንና በምድሯ ላይ፤
የሚያጠፋ ነፋስ አስነሣለሁ፤
እንዲያስገባሉትና እንዲያወድሟት፤
ባዕዳንን በባቢሎን ላይ እልካለሁ፤
በመከራዋም ቀን፤
ከበው ያስጨንቋታል።
3 ቀስተኛው ቀስቱን እስኪገባር፤
የጦር ልብሉንም እስኪለብስ ፋታ
አትሰጡት፤
ለወጣቶቿ አትዘኑ፤
ሰራዊቷንም ፈጽማችሁ አጥፉ።”
4 በባቢሎን ምድር ታርደው፤
በአደባባዩቿም እስከ ሞት ቁስለው
ይወድቃሉ።
5 ምድራቸው በእስራኤል ቅዱስ ፊት፤
በበደል የተሞላች ብትሆንም፤
እስራኤልንና ይሁዳን ስምዳካቸው፤
የሰራዊት ጌታ እንዲሁም
አልባላቸውም።
6 “ከባቢሎን ሸሽታችሁ ውጡ፤
ፈጥናችሁም ሕይወታችሁን አትርፉ፤
በገጠኦቹ ምክንያት አትጥፉ።
የእንዲሁም በቀል ጊዜ ነው፤
እርሱም የሥራዋን ይከፍላታል።
7 በባቢሎን በእንዲሁም እጅ የወርቅ ጸዋ
ነበረች፤
738 ወይም ወይም
739 ወይም ወይም
740 ወይም ወይም
741 ወይም ወይም
742 ወይም ወይም
743 ወይም ወይም
744 ወይም ወይም
745 ወይም ወይም
746 ወይም ወይም
747 ወይም ወይም
748 ወይም ወይም
749 ወይም ወይም
750 ወይም ወይም
751 ወይም ወይም
752 ወይም ወይም
753 ወይም ወይም
754 ወይም ወይም
755 ወይም ወይም
756 ወይም ወይም
757 ወይም ወይም
758 ወይም ወይም
759 ወይም ወይም
760 ወይም ወይም
761 ወይም ወይም
762 ወይም ወይም
763 ወይም ወይም
764 ወይም ወይም
765 ወይም ወይም
766 ወይም ወይም
767 ወይም ወይም
768 ወይም ወይም
769 ወይም ወይም
770 ወይም ወይም
771 ወይም ወይም
772 ወይም ወይም
773 ወይም ወይም
774 ወይም ወይም
775 ወይም ወይም
776 ወይም ወይም
777 ወይም ወይም
778 ወይም ወይም
779 ወይም ወይም
780 ወይም ወይም
781 ወይም ወይም
782 ወይም ወይም
783 ወይም ወይም
784 ወይም ወይም
785 ወይም ወይም
786 ወይም ወይም
787 ወይም ወይም
788 ወይም ወይም
789 ወይም ወይም
790 ወይም ወይም
791 ወይም ወይም
792 ወይም ወይም
793 ወይም ወይም
794 ወይም ወይም
795 ወይም ወይም
796 ወይም ወይም
797 ወይም ወይም
798 ወይም ወይም
799 ወይም ወይም
800 ወይም ወይም
801 ወይም ወይም
802 ወይም ወይም
803 ወይም ወይም
804 ወይም ወይም
805 ወይም ወይም
806 ወይም ወይም
807 ወይም ወይም
808 ወይም ወይም
809 ወይም ወይም
810 ወይም ወይም
811 ወይም ወይም
812 ወይም ወይም
813 ወይም ወይም
814 ወይም ወይም
815 ወይም ወይም
816 ወይም ወይም
817 ወይም ወይም
818 ወይም ወይም
819 ወይም ወይም
820 ወይም ወይም
821 ወይም ወይም
822 ወይም ወይም
823 ወይም ወይም
824 ወይም ወይም
825 ወይም ወይም
826 ወይም ወይም
827 ወይም ወይም
828 ወይም ወይም
829 ወይም ወይም
830 ወይም ወይም
831 ወይም ወይም
832 ወይም ወይም
833 ወይም ወይም
834 ወይም ወይም
835 ወይም ወይም
836 ወይም ወይም
837 ወይም ወይም
838 ወይም ወይም
839 ወይም ወይም
840 ወይም ወይም
841 ወይም ወይም
842 ወይም ወይም
843 ወይም ወይም
844 ወይም ወይም
845 ወይም ወይም
846 ወይም ወይም
847 ወይም ወይም
848 ወይም ወይም
849 ወይም ወይም
850 ወይም ወይም
851 ወይም ወይም
852 ወይም ወይም
853 ወይም ወይም
854 ወይም ወይም
855 ወይም ወይም
856 ወይም ወይም
857 ወይም ወይም
858 ወይም ወይም
859 ወይም ወይም
860 ወይም ወይም
861 ወይም ወይም
862 ወይም ወይም
863 ወይም ወይም
864 ወይም ወይም
865 ወይም ወይም
866 ወይም ወይም
867 ወይም ወይም
868 ወይም ወይም
869 ወይም ወይም
870 ወይም ወይም
871 ወይም ወይም
872 ወይም ወይም
873 ወይም ወይም
874 ወይም ወይም
875 ወይም ወይም
876 ወይም ወይም
877 ወይም ወይም
878 ወይም ወይም
879 ወይም ወይም
880 ወይም ወይም
881 ወይም ወይም
882 ወይም ወይም
883 ወይም ወይም
884 ወይም ወይም
885 ወይም ወይም
886 ወይም ወይም
887 ወይም ወይም
888 ወይም ወይም
889 ወይም ወይም
890 ወይም ወይም
891 ወይም ወይም
892 ወይም ወይም
893 ወይም ወይም
894 ወይም ወይም
895 ወይም ወይም
896 ወይም ወይም
897 ወይም ወይም
898 ወይም ወይም
899 ወይም ወይም
900 ወይም ወይም
901 ወይም ወይም
902 ወይም ወይም
903 ወይም ወይም
904 ወይም ወይም
905 ወይም ወይም
906 ወይም ወይም
907 ወይም ወይም
908 ወይም ወይም
909 ወይም ወይም
910 ወይም ወይም
911 ወይም ወይም
912 ወይም ወይም
913 ወይም ወይም
914 ወይም ወይም
915 ወይም ወይም
916 ወይም ወይም
917 ወይም ወይም
918 ወይም ወይም
919 ወይም ወይም
920 ወይም ወይም
921 ወይም ወይም
922 ወይም ወይም
923 ወይም ወይም
924 ወይም ወይም
925 ወይም ወይም
926 ወይም ወይም
927 ወይም ወይም
928 ወይም ወይም
929 ወይም ወይም
930 ወይም ወይም
931 ወይም ወይም
932 ወይም ወይም
933 ወይም ወይም
934 ወይም ወይም
935 ወይም ወይም
936 ወይም ወይም
937 ወይም ወይም
938 ወይም ወይም
939 ወይም ወይም
940 ወይም ወይም
941 ወይም ወይም
942 ወይም ወይም
943 ወይም ወይም
944 ወይም ወይም
945 ወይም ወይም
946 ወይም ወይም
947 ወይም ወይም
948 ወይም ወይም
949 ወይም ወይም
950 ወይም ወይም
951 ወይም ወይም
952 ወይም ወይም
953 ወይም ወይም
954 ወይም ወይም
955 ወይም ወይም
956 ወይም ወይም
957 ወይም ወይም
958 ወይም ወይም
959 ወይም ወይም
960 ወይም ወይም
961 ወይም ወይም
962 ወይም ወይም
963 ወይም ወይም
964 ወይም ወይም
965 ወይም ወይም
966 ወይም ወይም
967 ወይም ወይም
968 ወይም ወይም
969 ወይም ወይም
970 ወይም ወይም
971 ወይም ወይም
972 ወይም ወይም
973 ወይም ወይም
974 ወይም ወይም
975 ወይም ወይም
976 ወይም ወይም
977 ወይም ወይም
978 ወይም ወይም
979 ወይም ወይም
980 ወይም ወይም
981 ወይም ወይም
982 ወይም ወይም
983 ወይም ወይም
984 ወይም ወይም
985 ወይም ወይም
986 ወይም ወይም
987 ወይም ወይም
988 ወይም ወይም
989 ወይም ወይም
990 ወይም ወይም
991 ወይም ወይም
992 ወይም ወይም
993 ወይም ወይም
994 ወይም ወይም
995 ወይም ወይም
996 ወይም ወይም
997 ወይም ወይም
998 ወይም ወይም
999 ወይም ወይም
1000 ወይም ወይም

እንዲሁም መዝ20፥7 ይመጣ፤ ባዕዳን፤ 25፥20፥24፤ ነሀ13፥3 ይመጣ፤
ለቶች ይሆናሉ፤ ነሀ3፥13 ይመጣ፤
50፥38 በጣዎችም ብዛት፤ 51፥52 ይመጣ፤ እንዲሁም የኢሳ
21፥9 ማብ ይመጣ፤ በፍርሀት በሚሸበሩ፤ 25፥16 እና ማብ ይመጣ፤
50፥39፤ 2፥ሐ፤ 13፥20-22 እና ማብ ይመጣ፤
50፥40፤ (ፋ4፥18) ላይ የተጠቀሰው በእነዚህም ተደግሞአል፤
የዚያው ማብ ይመጣ፤
50፥41-43፤ በ6፥22-24 ላይ የተጠቀሰው (ማብ ይመጣ)
በእነዚህም ተደግሞአል፤ ቀደም ሲል እየተላለፈውን በተመለከተ
የመጣው ቃል እዚህ ላይ ለባቢሎን ተነግሮ ይታያል።
50፥44-46፤ ይህ ክፍል ከሞላ ጉዳይ ቃል በቃል
በ49፥19-21 (ማብ ይመጣ) ተደግሞ ይታያል፤ ለኢዶም ተነግሮ
የነበረው ንግር በዚህ ክፍል ለባቢሎን ተነግሮ ይገኛል።
51፥1 የሚያጠፋ ነፋስ፤ ከዚያ፤ 26፤ ሐጌ1፥14 ይመጣ፤
የሚያጠፋ፤ የ47 ማብ ይመጣ፤ እዚህ ላይ “የሚደገን መንግሥ
ታት” ይጨምራል (ተፈ11)።
51፥3 ፈጽማችሁ አጥፉ፤ 25፥9፤ 50፥21፥26 ይመጣ፤
51፥4 በአደባባዩቿም ... ይወድቃሉ፤ 49፥26፤ 50፥30
ይመጣ፤
51፥5 ለሌላቸውም ቃል በቃል ሲተረጉም ባሏ እንደ
ሞተባት ትዳሩ እንደ ተፈታባት ሴት ፈጽሞ አልተዋትም ማለት
ነው ከኢሳ44፥46፥7 እና ማብ ፬ር ያነጻጽሩ፤ በእስራኤል ቅዱስ
ፊት፤ የ50፥29 ማብ ይመጣ፤
51፥6 ሸሽታችሁ ውጡ፤ ... ፈጥናችሁም ሕይወታችሁን
አትርፉ፤ ተፈ51 48፥6 ይመጣ፤ ይህ በ50፥8 ላይ ስለ ይሁዳ ሕዝብ
ተነግሮአል፤ የእንዲሁም በቀል ፊት ... የ50፥15 ማብ ይመጣ፤
የሥራዋን፤ ኢሳ59፥18፥6፥6 ይመጣ፤
51፥7፤ 25፥15-16 እና ማብ ይመጣ፤ ባቢሎን የወርቅ ...፤

ምድርንም ሁሉ አስከረች።
ሕዝቦች ከወይን ጠጁ ጠጡ፤
ሰለዘህ አሁን አብደዋል።
ባቢሎን በድንገት ወድቃ ትሰበራለች፤
ዋይ በሉሳት!

ምናልባት ልትፈወስ ስለምትችል፤
ለቀላሲ የሚቀጣ መድኃኒት ፈልጉላት።

94 “ባቢሎንን ለመፈወስ ሞክረን ነበር፤
እርሷ ግን ልትፈወስ አትችልም፤
ፍርዷ እስከ ሰማይ ስለ ደረሰ፤
እስከ ደመናም ድረስ ከፍ ሰላለ፤
ትተናት ወደየአገራችን እንሂድ።”

100 “እግዚአብሔር ቅንነታችንን መሰከረ፤
ኑ፤ ስምዛካችን እግዚአብሔር ያደረገውን፤
በጽዮን እንናገር።”

111 “ፍጻሜችን ባለ፤
ጋሻዎችን አዘጋጁ፤
የእግዚአብሔር ሐሳብ ባቢሎንን ለማጥፋት
ስለ ሆነ፤

የሚደገን ነገሥታት አነሣሥቶአል፤
እግዚአብሔር ይበቀላል፤
ስለ ቤተ መቅደሱ ይበቀላል።

12 በባቢሎን ቅጥር ላይ ዐላማ አንሁ፤
ጥበቃውን አጠናክሩ፤
ዘብ ጠባቂዎችን አቀሙ፤

ደፈጣ ተዋጊዎችን አዘጋጁ፤
እግዚአብሔር በባቢሎን ሕዝብ ላይ
የወሰነውን፤

ዐላማውን ያከናውናል።
13 አንቺ በብዙ ውሃ አጠገብ የምትኖሪ፤
በሀብትም የበለጸገሽ ሆይ፤

የምትወገጃች በጊዜ ወጥቶአል፤
ፍጻሜሽ ደርሶአል።

14 የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ
ሲል በራሱ ምሉአል፤
ብዛቱ እንደ አንበሳ መንጋ የሆነ

ሰራዊት ያጥለቀልቅሻል፤
እነርሱም በድል አድራጊነት በላይሽ
ያቅራራሉ።

15 “ምድርን በጎይሉ የሠራ፤

51:8 ኢሳ44:151
21:9ኢር8:221
46:11ኢላ14:8
51:9 ኢሳ13:141
31:9ኢር50:161
6ኦ 18:4-5

51:10 መዝ64:9
ኢር50:28፤መዝ71:9
51:11 ሓ28፤ዘላ
26:251ኢሳ13:31
21:5141:2፤251ኢር
50:9:28:45

51:12 ሓ27:1
24መ18:24፤መዝ
20:51 33:11ኢር
50:24፤መዝ33:2
51:13 ኢሳ45:31
ኢር50:3፤38፤ዘላ
22:27፤መዝ29

51:14 ሓ27፤ዘላ
22:16፤ኢር50:151
አዎ6:817:11 ኖሆ
3:15
51:15 ዘላ11:1
መዝ104:2:24፤
136:15

51:16 ዘላ28:12፤
ኢሮ28:26፤መዝ
135:7፤ዘላ11:131
ዮሳ14
51:17 ኢሳ44:20
1 ፀፓ2:18-19
51:18 ኢር18:15
51:19 ዘላ34:9፤
መዝ119:57

51:20 ኢሮ
34:24፤ኢሳ10:51
45:1፤ መዝ 4:131
ዘላ 9:13
51:21 ዘላ 15:11
ኢሳ 43:17፤ ኢር
50:37
51:22 2ዘላ
36:17፤ ኢሳ
13:17-18
51:23 ሓ57

ዓለምን በጥበብ የመሠረተ፤
ሰማያትንም በማስተዋሉ የዘረጋ እርሱ
ነው።

16 ድምፁን ባንጉደጉደ ጊዜ በሰማይ ውሆች
ይናወጣሉ፤

ጉሙን ከምድር ዳርቻ ወደ ላይ
እንዲወጣ ያደርገዋል፤
መብረቅን ከክናብ ጋር ይልካል፤
ነፋሱንም ከግምጃ ቤቱ ያወጣል።

17 “እያንዳንዱ ሰው ጅልና ዕውቀት
የለሽ ነው፤
የወርቅ አንጥረኛው ሁሉ በሠራው
በጣዖቱ ዐፍሮአል፤

የቀረጸኛው ምስሉቹ የሐሰት ናቸው፤
እስትንፋሱ የላቸውም።

18 እነርሱ ከንቱ የፊዝ ዕቃዎች ናቸው፤
ፍርድ ሲመጣባቸው ይጠፋሉ።

19 የያዕቆብ ዕድል ፈንታ የሆነው ግን እንደ
እነዚህ አይደለም፤
እርሱ የሁሉ ነገር ፈጣሪ ነውና፤
እስራኤልም የርስቱ ነገድ ነው።

ሰሙ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር
ነው።

20 “አንቺ የእኔ ቁመጥ፤
የጦር መሣሪያዬ ነሽ፤
በአንቺ ሕዝቦችን እሰባብራለሁ፤
በአንቺ መንግሥታትን አጠፋለሁ፤

21 በአንቺ ፈረሰንና ፈረሰኛውን
እሰባብራለሁ፤
በአንቺ ሠረገላውንና ሠረገላ ነጂውን
እሰባብራለሁ፤

22 በአንቺ ወንዶችና ሴቱን እሰባብራለሁ፤
በአንቺ ሽማግሌውንና ወጣቱን
እሰባብራለሁ፤

በአንቺ ጉራምሳውንና ኩረዳዪቱን
እሰባብራለሁ።

23 በአንቺ እረኛውንና መንጋውን
እሰባብራለሁ፤
በአንቺ ገበሬውንና በሬውን
እሰባብራለሁ፤

በአንቺ ገዢዎችንና ባለ ሥልጣናችን

የጻፈን32:43 ማብ ይመ::
51:8 ባቢሎን ... ወድቃ ኢሳ21:9 እና ማብ ይመ::
የሚታባ መድኃኒት፤ የ8:22 ማብ ይመ::

51:9 ተናጋሪዎቹ በባቢሎን የተወረሩ መንግሥታት ናቸው::
ወደየአገራችን እንሂድ፤ 50:16 እና ማብ ይመ:: ፍርዷ የምት
ቀጣበት ንጢአት:: እስከ ሰማይ ስለ ደረሰ፤ እስከ ደመናም
ድረስ ከፍ ሰላለ፤ ስለዚህ ላይ ነቢዩ በቅኔያዊ አገላለጽ ተጠ
ትዋልል (ዘላ1:281 መዝ57:101 108:4 ይመ)::

51:101 ተናጋሪው ይሁዳ ነው (50:28 ይመ):: እግዚ
አብሔር ቅንነታችንን መሰከረ፤ መዝ37:8 ይመ::

51:11 አነሣሥቶአል፤ ቃል በቃል ሲተረጎም “የሚያጠፋ
ነፋስ አስነሣለሁ” ማለት ነው (የቀፋ1 ማብ ይመ):: የሚደገን፤
ቀፋ28፤ ኢሳ13:17 እና ማብ ይመ:: ኢሳ21:2፤ ጻን5:28:31
6:8:12:151 8:20 ይመ:: ይበቀላል፤ ስለ ቤተ መቅደሱ ይበቀ
ላል፤ የ50:28 ማብ ይመ::

51:12 ደፈጣ ተዋጊዎችን አዘጋጁ፤ ተዋጊው ሰራዊት
አፈግናን ወደ ምሽት እንዳይገባ ነው (ኢሳ8:14-22 መሳ20:29-
39 ይመ)::

51:13 በብዙ ውሃ የባቢሎን ወንዞች (መዝ 137:1)፤
እንዲሁም ታላቁ የኢፍራጥስ ወንዝ አስደናቂና ግዙፍ ከሆነት
የመሰና ሰዮች ጋር በአንድነት መነገራቸው ምሳሌያዊ ነው::
የምትወገጃችሁን ከሸማኔ መጠቅለያ ተቈርጦ እንደሚጣል ከር
ነው (ኢሳ38:12 ይመ)::

51:14 በራሱ ምሉአል፤ የዘላ22:16 ማብ ይመ:: እንደ
አንበሳ ...፤ 46:23 ይመ:: በድል አድራጊነት ... ያቅራራሉ፤
የ48:33 ማብ ይመ::

51:15-19፤ ይህ ክፍል ከ10:12-16 ላይ በአብዛኛው ቃል
በቃል የተደገመ ነው (የዚያኑ ማብ ይመ)::

51:20-23፤ በድንግሞሽ ውጤታማነት ላይ ኢርምያስ የዘላ
ረውን እምነት ያሳያል (4:23-26 ይመ:: እንዲሁም በመግቢያው
ርእስ ሥር የሥነ ጽሑፉ ገጽታ የሚለውን ይመ)::

51:20 የእኔ ቁመጥ፤ ከምሳ25:18 ጋር ያነጻጽሩ፤ ነፃ
በአንድ በኩል ሲታይ፤ (1)የፋርሱ ቂርሰ በቀሉ ባቢሎንን ድል
እንደሚያደርግ የሚያሳይ ሊሆን ይችላል፤ (2)ወይም የነገሥታትን
አገራል (50:23 ይመ:: እንዲሁም የኢሳ10:5 ማብ ይመ) ሊያመ
ላክት ይችላል:: ሁለተኛው እማራዊ የተሻለ እማራዊ እንደ ሆነ

እባባብራሉሁ። ²⁴“በጽዮን ባይ ሰላደረሱት ጥፋት ሁሉ ለባቢሎንና በባቢሎንም ለሚኖሩት ሁሉ ዐይናችሁ እያየ ዋጋቸውን እከፍላችኋለሁ” ይላል እግዚአብሔር። ²⁵“አንቺ ምድርን ሁሉ ያጠፋሽ፤ አጥፊ ተራራ ሆይ፤ እኔ በአንቺ ላይ ነኝ።” ይላል እግዚአብሔር፤ “እጄን በአንቺ ላይ አነሣለሁ፤ ከገመገሙ ተራራ ላይ እንከባልሻለሁ፤ የተቃጠለም ተራራ አደርግሻለሁ። ²⁶ከአንቺ ለማለዘን የሚሆን ድንጋይ፤ ለመሠረትም የሚሆን ዐለት አይወሰድም፤ ለዘላለም ባደማ ትሆኖለሽ።” ይላል እግዚአብሔር። ²⁷“በምድር ሁሉ ላይ ሰንደቅ ዐላማ አንሠላ፤ በሕዝቦች መካከል መለከት ንፋ፤ ሕዝቦችን ለጦርነት በእርሷ ላይ አዘጋጁ፤ የአራብትን፤ የሚኒንና የአስከናዝን መንግሥታት፤ ጦርታችሁ በእርሷ ሰብስቧቸው፤ የጦር አዝማች ሹመባት፤ ፈረሶችንም እንደ አንበሳ መንጋ ስደዱባት። ²⁸የሚደገን ነገሥታት፤ ገዢዎችና ባለሥልጣናቸውን ሁሉ፤ በግዛታቸው ሥር ያሉትን አገሮች ሁሉ፤ እነዚህን ሕዝቦች ለጦርነት አዘጋጁባት። ²⁹እው በዚያ መኖር እስከማይችል ድረስ፤ የባቢሎንን ምድር ባደማ ለማድረግ፤ እግዚአብሔር በባቢሎን ላይ ያቀደው ስለሚጻፍ፤ ምድር ትናወጣለች፤ በሥቃይም ትወራጫለች።	51:24 ተፋ351 ዘጸ 32:411 ኢር 50:151 ሰቆ 3:641 ኢሳ 45:1 51:25 ዘፀ 3:201 ኢር 21:131 50:231 ዘከ 4:7 51:26 ተፋ291 ኢሳ 13:19-221 ኢር 50:12 51:27 ተፋ141 ዘፍ 8:431 10:31 መዝ 20:51 ኢሳ 13:21 ኢር 25:14 51:28 ተፋ 11:48 51:29 ተፋ31 መዝ 5:441 መዝ 33:11 ኢሳ 13:201 ኢር 48:91 49:21 51:30 ኢሳ 19:161 45:21 47:141 ኢር 50:436 51:31 ጊዳማ 18:19-31:ኢር 50:21ጳጵ75:30 51:32 ኢሳ47:141 ኢር50:436 51:33 ኢሳ13:221 17:521:10147:1 51:34 ተፋ441 ዘለ 18:251ኢር50:171 ሆሌ8:81ናሆ2:12 51:35 ተፋ241መዝ 137:81ኢሳ3:191 ፅዮ 2:17 51:36 ተፋ61መዝ	³⁰የባቢሎን ጦረኞች መዋጋት ትተዋል፤ በምሽንቻቸው ውስጥ ተቀምጠዋል፤ ነገላቸው ተሟጦለዋል፤ እንደ ሴት ሆነዋል፤ በማደራደሪያም እሳት ተለኩሶአል፤ የደጃም መሬት ተሰብርቷል። ³¹ከተማዩቱ ሙሉ በሙሉ መያዟን፤ ለባቢሎን ንጉሥ ለመንገር፤ አንዱ ወሬኛ ሌላውን ወሬኛ፤ አንዱ መልእክተኛ ሌላውን መልእክተኛ ወዲያው ወዲያው ይከተላል፤ ³²መልክዎቹ እንደተያዙ፤ የወንዝ ዳር ምሽንቻ እንደ ተቃጠለ፤ ወታደሮቹም እንደ ተደናገጡ ሊነገሩት ይሯሯጋሉ።” ³³የእስራኤል ስምዓክ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ “የባቢሎን ሴት ልጅ በመረገጥ ላይ እንዳለ፤ የእህል መውቂያ አውድማ ናት፤ የመከር ወራቷም ፈጥኖ ይደርስባታል። ³⁴“የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር በላን፤ አድቅቆ ፈጨን፤ እንደ ባይ ማድጋ አደረገን፤ እንደ ዘንዶ ዋጠን፤ እንደ ጣፋጭ በልቶን ሆዱን ሞላ፤ በኋላም አንቅር ተፋን፤ ³⁵የጽዮን ነዋሪዎች፤ እንዲህ ይላሉ፤ “በሥጋችን ላይ የተፈጸመው ግፍ በባቢሎን ላይ ይሁን።” ኢየሩሳሌም እንዲህ ትላለች፤ “ደማችን በባቢሎን ምድር በሚኖሩት ላይ ይሁን።” ³⁶ስለዚህ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ²⁴ ወይም ከሳውዲያን ተፋ35 ይመጣ ³⁵ ወይም በለኛና በለኛችን ላይ የተፈጸመው
--	--	---

ይታሰባል። እባባብራሉሁ ተፋ21-23 ይመጣ። 51:24 ዐይናችሁ እያየ የይሁዳን ሕዝብ ነው። ሰላደረሱት ጥፋት ሁሉ ... እከፍላችኋለሁ ተፋ61 50:15:29 ይመጣ። 51:25 አጥፊ ተራራ ነገሥት መንግሥታትን በምላሴ የሚገልጥ ሐረግ ነው (ጳጵ23:35:44-45 ይመጣ)፤ እዚህ ላይ የሚያመለክተው ባቢሎን ነው። የተቃጠለም ተራራ፤ ባቢሎን እግዚአብሔር ከፈረደባት በኋላ፤ ፈንድተና ነገ እንዳበቃለት እሳተ ገዋራ ትሆናለች። 51:26 ለዘላለም ባደማ 25:121 50:12-13 ይመጣ፤ እንዲሁም የኢሳ13:20 ማለ ይመጣ። 51:271 50:129 ይመጣ። ሰንደቅ ዐላማ አንሠላ ... መለከት ንፋ፤ 4:5-61 6:1 እና ማለ ይመጣ። ለጦርነት ... አዘጋጁ፤ ቃል በቃል ሲተረጎም “ተገቢና ተስማሚ የሆኑትን ሰዎች ለዩ” ማለት ነው (የ6:4 ማለ ይመጣ)። መንግሥታት ከሚደገን መንግሥት ጋር ያበሩ (ተፋ11 እና ማለ ይመጣ)። አራራት፤ የዘፍ8:4 ማለ ይመጣ። ማኒ፤ በአዋግ የቅርጽ ቅርጽ ጽሑፍ ላይ እንደ ተገለጸው፤ የአንድ ስጋል አገር ስም ሲሆን፤ የሚገኘውም በአርማንያ ውስጥ ነው። ለሰከናዝ፤ የዘፍ10:3 ማለ ይመጣ። አዝማች፤ ይህ ቃል በሰብራይስጡ ቅጅ ከዚህ ሊላ የሚገኘው ናሆ3:17 ላይ ብቻ ነው፤ ትርጉሙም “(ከሽማግሌት) የሚል ነው። ቃሉ ከባቢሎንም ትንቢት የተወረሰ ሲሆን፤ ቃል በቃል ሲተረጎምም ጽሑፍ ማለት ነው። እንደ አንበሳ ...፤ የፋ6:23 ማለ ይመጣ። 51:28 ሚደገ፤ የተፋ11 ማለ ይመጣ። በግዛታቸው ሥር	ያሉትን አገሮች ሁሉ፤ የ34:1 ማለ ይመጣ፤ እንዲሁም 1ነገ9:19 ይመጣ። 51:29 ምድር ትናወጣለች፤ በሥቃይም ትወራጫለች፤ ገና ለገና ጦርነት ይመጣል በማለት። 51:30 ነገላቸው ተሟጦለዋል ... ሴት፤ በሰራይስጥ ቋንቋ በቃላት ጨዋታ ምሥጢር መናገር የተለመደ ነው። እንደ ሴት ሆነዋል፤ 50:371፤ የሆ3:13 ይመጣ። 51:31 አንዱ ወሬኛ ሌላውን ... ይከተላል፤ ከየከተማው ሁሉ ወደ ሴት መንግሥቱ ወሬ ይዘው ይሸቀዳደማሉ። 51:32 መልክዎቹን ወዘኑትን በእግር በደም በመኪና ለማድረግ የማያስታሉ ጠባብ ስፍራዎች፤ ወይም በእግር መሸገር በማይቻልባቸው አቅማጫዎችም ፈልገዋቸው ዝግጁ ሆነው የሚጠባበቁ ባቸው በታዎች ናቸው። ምሽንቻ እንደ ተቃጠለ፤ ሸንብኞችን ጨርሶ ለማጥፋትና ከአደጋው ለማምለጥ የሚሸሹ ሰዎች መደበቂያ እንዳያገኙ ለማድረግ። 51:33 የባቢሎን ሴት ልጅ፤ 50:42 ይመጣ፤ እንዲሁም የኢሳ47:1 ማለ ይመጣ። አውድማ፤ የአንዲት ከተማ ወይም የአንድ ሕዝብ መጥፋት አብዛኛውን ጊዜ እህል ታጭዶና ተወቅቶ በተተራ በሚገባበት ወቅት እየተመሰለ ትንቢት ተነግሮአልል (ኢሳ47:12:1 ኢየ3:131 ማኒ4:12-13 ይመጣ)። 51:34 ዘንዶ፤ የኢሳ 51:9 ይመጣ፤ እንዲሁም የዘፍ 1:21 ማለ ይመጣ። 51:35 በሥጋችን፤ ማኒ3:2-3 ይመጣ።
---	--

“እነሆ፤ እሚገትልሻለሁ፤
በቀልሽንም እኔ እበቀልልሻለሁ፤
ባሕሯን አደርቃለሁ፤
የምንጮቻንም ውሃ።
37 ባቢሎን የፍርስራሽ ክምር፤
የቀበሮዎች መፈንጫ፤
የድንጋጤና የመሣለቂያ ምልክት
ትሆናለች፤
የሚኖርባትም አይገኝም።
38 ሕዝቦቿ ሁሉ እንደ ደቦል አንበሳ
ያገሣሉ፤
እንደ አንበሳ ግልገልም ያጉረመርማሉ።
ጉርሮአቸው በደረቀ ጊዜ
ድግስ አዘጋጅላቸዋለሁ፤
እንዲሰክሩም አደርጋቸውና።”
39 በሣቅ እየፈነደቁ፤
ለዘላለም ሳይነቁ ይተኛሉ።”
ይላል እግዚአብሔር።
40 “እንደ ጠቦት፤
እንደ አውራ በግና እንደ ፍየል፤
ወደ መታረድ አወርዳቸዋለሁ።
41 “ጄቫክ” እንዴት ተማረከች!
የምድር ሁሉ ትምክህትስ እንዴት
ተያዘች!
ባቢሎን በሕዝብ ሁሉ ዘንድ፤
ምንኛ አስደንጋጭ ሆነች።
42 ባሕር በባቢሎን ላይ ይወጣል፤
ግንዱም እየተመመ ይሸፍናታል።
43 ከተሞቿ ሰው የማይኖርባቸው፤
ዝርም የማይላባቸው፤
ደረቅና በረሐማ ቦታ፤
ባድማ ምድርም ይሆናሉ።
44 “ቤልን በባቢሎን ውስጥ እቀጣለሁ፤
የዋጠውን አስተፋዋለሁ፤
ሕዝቦች ከእንግዲህ ወደ እርሱ
አይጉርፉም፤
የባቢሎንም ቅጥር ይወድቃል።
45 “ሕዝቧ ሆይ፤ ከመካከሷ ውጡ!
ሕይወታችሁን አትርፉ!

140+121ላ11+151
19+51ላር20+121
50+341043+581
ሆል13+151ሮጂ
12+19
51+37 ላ113+221
ሌር50+13+3915ሆ
3161ግላ2+916ላ
18+21
51+38 ላ45+29
51+39 ተ+571መዝ
13+31ላሳ 21+51
ሌር50+24
51+40 ሕዝ39+18
51+41 ላ113+191
ሌር 25+261 50+113
51+42 መዝ18+41
ላሳ 8+7
51+43 ተ+29+621
ላሳ 13+201 21+11
ሌር 2+6
51+44 ተ+34+581
29+25+41ላ121+91
25+12146+11ላር
50+15
51+45 ተ+501
መዝ76+101 79+61
ላሳ 48+20

51+46 21917+71
መዝ18+451ላር
46+27
51+47 ላ446+1-2
1ላር27+7150+212
51+48 ተ+1153፡
561ላሪ 3+71መዝ
149+21ላሳ1+251
ሌር25+261 ራላ
18+20
51+49 መዝ137+8
1 ላር 50+29
51+50 ተ+451
መዝ137+61ላር
23+23
51+51 መዝ44+13-
16179+4104 1+10
51+52 ተ+471ላሪ
24+12

ከአስፈሪው የእግዚአብሔር ቀጣ
እምልጡ።
46 ወሬ በምድሪቱ ሲሰማ፤
ተስፋ አትቀረጡ፤ አትፍሩም፤
ገዥ በገዥ ላይ ስለ መንሣቱ፤
ዐመፅም በምድሪቱ ስለ መኖሩ፤
አንድ ወሬ ዘንድሮ፤ ሌላውም ለከርዋ
ይመጣል፤
47 የባቢሎንን ጣዖታት የምቀጣበት ጊዜ፤
በእርግጥ ይመጣልና።
ምድሯ በመሉ ትዋረዳለች፤
የታረዱትም በመሉ በውስጧ
ይወድቃሉ።
48 ሰማይና ምድር በውስጣቸውም ያለው
ሁሉ፤
በባቢሎን ላይ እልል ይላሉ፤
አጥፊዎች ከሰሜን ወጥተው፤
እርሷን ይወግታልና።”
ይላል እግዚአብሔር።
49 “በምድር ሁሉ የታረዱት፤
በባቢሎን ምክንያት እንደ ወደቁ፤
ባቢሎንም በእስራኤል በታረዱት
ምክንያት መውደቅ ይገባታል።
50 ከሰይፍ ያመለባችሁ ሆይ፤
ሂዱ! ጊዜ አትፍሩ፤
በሩቅ ምድር ያላችሁ እግዚአብሔርን
አስታውሱ፤
ኢየሩሳሌምንም አስቧት።”
51 “ባዕዳን ሰዎች ወደ ተቀደሰው፤
ወደ እግዚአብሔር ቤት ስለ ገቡ፤
እኛ ተሰድበናል፤
ዕናረትም ፊታችንን ሸፍናለል፤
ውርደትም ተከናንበናል።”
52 “እንግዲህ ጣዖቶቿን የምቀጣበት ዘመን
ይመጣል፤”
ይላል እግዚአብሔር፤
“በምድሯም ሁሉ፤
*41 ጀግን የባቢሎን ለውር ስም ነው።

51+36 ለበቀልልሻለሁ ተ+6፡11 ይመ፤ እንዲሁም የ50፡
15 ግብ ይመ፤ ባሕሯን ... የምንጮቻንም፤ የተ+13 ግብ
ይመ፤ በላሳ21+1 ላይ ባቢሎን “በባሕር አጠገብ ያለች ምድረ
በዳ” ተብላ ተጠርታለች (የዚያች ግብ ይመ።)
51+371 9፡11፤ 18፡16 እኛ ግብ ይመ።
51+38 እንደ ደቦል አንበሳ ያገሣሉ፤ 2፡15 እኛ ግብ
ይመ።
51+40 ጠቦት ... አውራ በግና ... ፍየል፤ ስለ ባቢሎን ሕዝብ
በምላሌነት የተነገሩ ቃላት (ላሳ34+61 01ን39+18 ይመ።)። መታ
ረድ፤ ዘዳ32+241 ላሳ13+22 ይመ።
51+41 ጄቫክ የ25+26 ግብ ይመ።
51+42 ባሕር ... ምንዱም፤ ላሳ17፡12 እኛ ግብ ይመ።
እዚህና በተ+55 ላይ የተጻፈው የባቢሎንን ጠላቶች የሚያመለክት
ነው (46፡7 እኛ ግብ ይመ።)
51+431 48፡9፤ 49፡18፡33፤ 50፡12-13 ይመ።
51+44 ቤልን፤ 50፡21 ላሳ46፡1 እኛ ግብ ይመ። የዋጠ
ውን ደሁዱን መፍረር በምርክ የወሰዳቸውን ሕዝቦች፤ ከኢየሩ
ሳሊም እንት መቅደስ ያወዘቸውን ንግዶች ቅድሳትና ባጠቃላይ
ከአገሪቱ አግብስቦ የወሰዱትን የምርክ ዕቃ (ዳ35፡2-3 ይመ።)
የባቢሎን ቅጥር፤ ሁለት ዙር የገንብ አጥር፤ በስተ ውጭ በኩል
ያለው ውፍረት ስድስት ከንድ ያህል ሲሆን፤ በስተ ውስጥ በኩል

ያለው ደግሞ ውፍረቱ ዐሥር ከንድ ተኩል ያህል ነው። በሁለት
ቅጥር መካከልም አስፈላጊ ሲሆን በውሃ የሚሞላ ዐሥራ አንድ
ከንድ ያህል ስፋት ያለው ደረቅ ቦይ አለ።
51+45 ሕይወታችሁን አትርፉ፤ የተ+6 ግብ ይመ። ከአስ
ፈሪው ... ቀጣጣ 48፡261 ላሳ13+131 ናሆ1+6 ይመ።
51+46 ወሬ ... ሲሰማ ... አትፍሩም፤ ጌታ በደብረ ዘይት
ተራራ ላይ ረጅም ንግግር ባደረገ ጊዜ (ግቴ24+61 ግር 13፡71
ሉቃ 21፡9 ይመ።) ይህን ቃል ሳያስታውስ አልረም።
51+47 የባቢሎንን ጣዖታት የምቀጣበት፤ የተ+52 ይመ።
እንዲሁም የ50፡2 ግብ ይመ።
51+48 ሰማይና ምድር ... እልል ይላሉ፤ ላሳ44+23፤
ራዕ18+20፤ 19፡1-3 ይመ። ከሰሜን ወጥተው፤ የ50፡3 ግብ
ይመ።
51+491 የ25+26 ግብ ይመ።
51+50 ደዱ፤ የተ+6 ግብ ይመ።
51+51 ባዕዳን ሰዎች ወደ ተቀደሰው ወደ እግዚአብሔር
ቤት ስለ ገቡ፤ ናቡከደነፆር 586 ዓ.ቅ.ክ ላይ በኢየሩሳሌም
የነበረውን ቤተ መቅደስ ግርከሱን የሚያመለክት ነው። እንጂ
ያክስ ለጲጳጳሱ በ168 ዓ.ቅ.ክ ላይ፤ ሮማውያንም በ70 ዓ.ም
ቤተ መቅደሱን እንደዚሁ አርክሰውታል።
51+52 ጣዖቶቿን የምቀጣበት፤ የ50፡2 ግብ ይመ።

ውም የዐፈር ድልድል ሠሩ። ከተማዬቱም እስከ ንጉሡ እስከ ሲዴቅያስ ዐሥራ አንደኛ ዘመነ መንግሥት ተከባ ነበር።

፪በአራተኛው ወር በዘጠነኛው ቀን በከተማይቱ ራብ ጸንቶ ስለ ነበር ሕዝቡ የሚበላውን አጣ፣ የከተማዬቱም ቅጥር ተነደለ፤ ሰራዊቱም ሁሉ ኩብጭሎ ሄደ። ባቢሎናውያን በከተማዬቱ ዙሪያ ቢኖሩም፤ በንጉሡ የአትክልት ስፍራ አጠገብ በሁለት ቅጥሮች መካከል ባለው በር በፊሊት ከተማዬቱን ጥለው ሸሹ፤ ወደ ዓረባም፤ አመሩ።

፫የባቢሎናውያንም፤ ሰራዊት ንጉሡ ሲዴቅያስን ተከታትሎ በማሳደድ በኢያሪኮ ሚዳ ደረሱበት፤ ወታደሮቹም ሁሉ ከእርሱ ተለይተው ተበታትነው ሳለ፤ ንጉሡን ያዙት።

፬እርሱም በሐማት ምድር በራብላ ወደ ነበረው ወደ ባቢሎንም ንጉሡ ተወሰደ፤ የባቢሎን ንጉሥ በዚያ ፈረደበት።¹⁰ በራብላም የባቢሎን ንጉሥ፤ የሲዴቅያስን ወንዶች ልጆች በአባታቸው ፊት ዐረጻቸው፤ የይሁዳንም ባለሥልጣናች ሁሉ ገደላቸው።¹¹ የሲዴቅያስንም ዐይኖች አወጣ፤ በናስ ሰን ስለትም አስሮ ወደ ባቢሎን ወሰደው፤ በዚያም እስከ ልሳተ ሞቱ በእስር ቤት አቆሙ።

፭የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር በነገሡ በዐሥራ ዘጠነኛው ዓመት በአምስተኛው ወር፤ ከወሩም በዐሥረኛው ቀን፤ የባቢሎን ንጉሥ ባለሟል ዮክብር ዘበኞች አዛዥ የነበረው ናቡከደነፆን ወደ ኢየሩሳሌም መጣ።¹³ የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስና የንጉሡን ቤተ መንግሥት እንዲሁም በኢየሩሳሌም የነበሩትን ቤቶች ሁሉ በእሳት አቃጠለ፤ ሌሎች ትልልቅ ሕንጻዎችንም በእሳት አወደው።¹⁴ በክብር ዘበኞች አዛዥ ሥር የነበሩት የባቢሎናውያን ሰራዊት ሁሉ በኢየሩሳሌም ዙሪያ ያለውን ቅጥር በሙሉ አፈሰሱ።¹⁵ የዘበኞች አዛዥ ናቡከደነፆን አንዳንድ ድኾችንና በከተማይቱ የቀረውን ሕዝብ፤ የእጅ ጥበብ ያላቸውንና፤ ሸሽተው ወደ ባቢሎን ንጉሥ የተጠጉትን አፈለሳቸው።¹⁶ ነገርንም ዮክብር ዘበኞች አዛዥ ናቡከደነፆን ሌሎች የምድራቱን ድኾች ወደን ተካዮችና ዐራሾች እንዲሆኑ አስቀረባቸው።

፮የባቢሎናውያን በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የነበሩትን የናስ ዐምዶች ተንቀሳቃሽ ማስቀመጫዎችንና ከናስ የተሠራውን ቃሻ ገንዳ ሰባቡ፤ ናቡንም ሁሉ ወደ ባቢሎን ይዘው ሄዱ።¹⁸ ከእነዚህም ሌላ ምን ቸቶቹን፤ መጫሪያዎቹን፤ መኮስተሪያዎቹን፤

52፡6 ዘፈ26፡26፤
ሊ43፡11 ሰቆ1፡11
52፡7 ሰቆ4፡19
52፡9 ዘፈ13፡21፤
34፡11፤ ሊር21፡7፤
32፡4
52፡10 ሊር22፡30
52፡11 ሊር34፡4
1፡ሐዝ12፡13፤17፡16
52፡12 ቀ26፡ዘዛ
7፡518፡19
52፡13 ዘፈ13፡16፤
29፡24፤26፡536፡19
1፡መዝ74፡8179፡11
ሊር19፡13፤ሰቆ2፡6
ሚዘ3፡12፤
52፡14 ነዛ1፡31
ሰቆ 2፡8
52፡15 2፡724፡11
ሊር1፡3138፡19
52፡16 ሊር40፡6
52፡17 1፡የ77፡15፤
27፡37፤12፡19፡22
52፡18 ዘወ27፡3
ዘፈ4፡14፤1፡የ77፡45

52፡19 ዘወ25፡29፤
ዘፈ10፡11፤ዘፈ3፡31
14፡71፤1፡የ77፡5016፡ዘ
1፡የ71፡ዘፈ3፡5፤2
52፡20 1፡የ77፡25፤
47
52፡21 1፡የ77፡15
52፡22 ዘወ28፡33፤
1፡የ77፡16
52፡23 ቀ1፡71፤1፡የ7
7፡20፤ ሊር 27፡19
52፡24 2፡የ7 12፡9፤
25፡18፤ ሊር 37፡3
52፡25 ሊር 36፡10
52፡26 ቀ1፡2
52፡27 ዘፈ1፡
34፡11፤ ሊር 20፡4
52፡28 ዘፈ 28፡36፤
2፡ዘፈ 36፡20፤ ነዛ
1፡2

ወጭቶችን፤ ጭልፋዎቹንና ለቤተ መቅደስ አገልግሎት የሚውሉትን የናስ ዕቃዎች በሙሉ ወሰዱ።¹⁹ ዮክብር ዘበኞች አዛዥ ከንጉሕ ወርቅና ከንጉሕ ብር የተሠሩትን ዕቃዎች ሁሉ ጉድዳሪ ሳከፍችን ጥናዎችን፤ ወጭቶችን፤ ምንቸቶችን፤ መቅረቢያን፤ ጭልፋዎችንና ለመጠጥ ቀረባን ማቅረቢያ የሚሆኑ ወጭቶችን ይዞ ሄደ።

፯ንጉሥ ሰሎሞን ለእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ከናስ ያሠራቸው፡- ሁለቱ ዐምዶች፤ ትልቁ የውሃ ገንዳ፤ ዘፈሩ ያሉት ዐሥራ ሁለት ወይፈኖችና ተንቀሳቃሽ ማስቀመጫዎች ከብደታቸው ሚዛን ከሚችለው በላይ ነበር።²¹ እያንዳንዱም ዐምድ ከፍታው ዐሥራ ስምንት ከንድ ዙሪያ ከቡም፤ ዐሥራ ሁለት ከንድ ነበረ፤ ውስጡ ከፍት ስለ ሆነ የእያንዳንዱ ከንፈር ውፍረት እራት ጣት ነበረ።²² በአንዱ ዐምድ ዐናት ላይ ያለው የናስ ጉልሳት ቁመት አምስት ከንድ፤ ሲሆን፤ ዙሪያውንም ሁሉ የሮማን ቅርጽ ባላቸው የናስ ገጣ ጌቶች የተዋበ ነበር፤ ሌላውም ዐምድ የሮማኑን ጌጣጌጥ ጨምሮ ከዚሁ ጋር አንድ ዐይነት ነበር።²³ ዘጠና ስድስቱ የሮማኖች ከጉን በቀላሉ የሚታዩ ሲሆኑ፤ በአጠቃላይ በዙሪያው ካለው ጌጥ በላይ ያለው የሮማኖች ቀጥጥር አንድ መቶ

፯ዮክብር ዘበኞች አዛዥ የካህናት አለቃ የነበረውን ሠራያን፤ ምክትሉንም ካህን ሶዴ ንያስንና ሦስቱን በር ጠባቂዎች አስሮ ወሰደባቸው፤ ጃስኩማው ወስጥ ከፍታችን ሕዝብ የተዋጊዎቹ ጎሳፈ የነበረውን መከንን፤ ሰባቱን የንጉሡን አማካሪዎች ከእገሬው ሕዝብ ወታደር የሚመለምለውን መከንን ጸሐፊና በከተማው ውስጥ የተገኙትን ሌሎች ስድሳ ሰዎች ወሰደ።²⁵ ዮክብር ዘበኞች አዛዥ ናቡከደነፆን እነዚህን ሁሉ ይዞ የባቢሎን ንጉሥ ወደ ነበረበት ወደ ራብላ አመጣቸው።²⁷ ንጉሡም በሐማት ምድር በነበረችው በራብላ ፈጸቸው።

ይሁዳም በዚህ ሁኔታ ከምድሯ በምርኮ ተወሰደች።²⁸ ናቡከደነፆር ማርኮ የወሰደው ሕዝብ ቀጥጥር እንደሚከተለው ነው፡-

በነገሡ በሰባተኛው ዓመት፤ ሦስት ሺህ ሃያ ሦስት አይሁድ፤²⁹ ናቡከደነፆር በነገሡ በዐሥራ ስምንተኛው ዓመት፤ ስምንት መቶ

፳7 ወይም ከሌላውያን ቀ17 ይመ።
፳7 ወይም የርዳስ ሰቆ
፳8 ወይም ከሌላውያን ቀ14 ይመ።
፳15 ወይም ተፈሪ ሕዝብ

52፡12 በዐሥረኛው ቀን፤ የዚህ ተዓዳኝ 2፡725፡8 በሰባተኛው ቀን ይለዋል። ከሁለቱ ቀጥሮች አንዱ ቅጅውን በገለበጠው ሰው የተፈጸመ ስሕተት ነው፤ ነገር ግን ስሕተቱ የት ላይ እንደሆነ ለይተን ማመልከት አገኛልም (ቀ22፡25፡31 ይመ።)።
52፡18-19፤ 1፡የ77፡40፡45፡50 ይመ።
52፡20 በሥራ ሀሳት ወይፈኖች፤ የዘፈ54፡4 ማለ ይመ።
52፡21-23፤ የ1፡የ77፡15-22 ማለ ይመ።
52፡22 ለምሳሌ፤ በ2፡725፡17 ላይ የሚገኘው ተዓዳኝ ጽሑፍ "ሦስት" ያደርገዋል። ምናልባትም ይህ ስሕተት ሊከሰት የቻለው

ከአንዱ ወደ ሌላው በሚገለበጥበት ጊዜ ላይሆን አይቀርም።
52፡25 ሰቆ4፡19፤ በ2፡725፡19 ላይ "አምስት" ይለዋል።
የቀ1፡23ን ማለ ይመ።
52፡28 በሰባተኛው ዓመት፤ ናቡከደነፆር ከነገሡበት ጊዜ ጀምሮ በመቀጠሉ (ቀ29-30 ይመ።) ዘመኑ 597 ዓ.ቅ.ዘ ነው። ሦስት ሺህ ሃያ ሦስት፤ ምናልባትም ለዐቅጥ አጸም የደረሱትን የሚጨርሱ ሊሆን ይችላሉ፤ ከዚሁ ጋር ተመሳሳይ የሆነው በ2፡724፡14፤16 የተጻፈው ቀጥጥር እጅግ ከፍ ያለ ነው።
52፡29 በዐሥራ ስምንተኛው ዓመት፤ ዘመኑ 586 ዓ.ቅ.ዘ

ሠላሳ ሁለት ሰዎች ከኢየሩሳሌም፤

³⁰ናቡከደነፆር በነገሠ በሃያ ሦስተኛው ዓመት፤ የክብር ዘበኞች አዛዥ ናቡ-ዘረዳን ሰባት መቶ አርባ አምስት አይሁድ ማርኮ ወስዶ አልፈ፤ በአጠቃላይ አራት ሺህ ስድስት መቶ ሰዎች ነበሩ።

የዮአኪን መፈታት

³¹የይሁዳ ንጉሥ ዮአኪን በተማረክ በሠላሳ ሰባተኛው ዓመት፤ ዮርማሮዴክ³² በባቢሎን ነገሠ፤ በዚሁ ዓመት፤ በዐሥራ ሁለተኛው ወር ከወሩም በሃያ አምስተኛው ቀን የይሁዳን ንጉሥ ዮአኪንን አሰበው፤ ከእስር ቤትም አወጣው፤ ³²በመልካምም

52:30 ኤር
13:19፤ 43:3
52:31 2ዜና 36:9

52:33 2ዜና 9:7
52:34 24መ-
9:10

ቃል አናገረው፤ ከእርሱም ጋር በባቢሎን በምርኮ ከነበሩት ነገሥታት ይልቅ ከፍ ባለ የክብር ቦታ አስቀመጠው። ³³ዮአኪንም እስር ቤት ለብሶት የነበረውን ልብሱን አውልቆ ጣለ፤ በቀረውም የሕይወቱ ዘመን ሁሉ ከንጉሡ ማእድ ይበላ ነበር። ³⁴የባቢሎንም ንጉሥ፤ ዮአኪን እስኪሞት ድረስ፤ በሕይወት ዘመኑ ሁሉ ሳያቋርጥ በየዕለቱ ቀለቡን ይሰጠው ነበር።

³²21 ከፍታው 27 ሜግ (8.1 ሜትር) እና ዙሪያ ክቡ 18 ሜግ (5.4 ሜትር) ገደማ ነው።

³³22 7% ሜግ (2.3 ሜትር) ገደማ ነው።

³⁴31 እንዲሁም ለጌልግርቶክ ተብሎ ይጠራል።

ነው። ይህ ቀጥር በቀፋ12 ላይ “ዐሥራ ዘጠኝ ዓመት” ተብሎ ተጠቅሷል። የአቄጣጠር ልዩነት ሊከሰት የቻለው የነገሥታቱን የአገዛዝ ዘመን ልዩነት ከመከተል የተነሣ ነው (የዳን1:1 ማብይመ)።

52:30፤ ዘመኑ 581 ዓ.ቅ.ክ ነው። ናቡ-ዘረዳን ... ማርኮ ወስዶአል፤ ይህ እርምጃ የተወሰደው (1) ሌላ ዐመፅ እንዳይነሣ ለማምከን (ቀፋ3)፤ ወይም (2) በንዶልያስ ላይ የተፈጸመውን ግድያ ለመቀበል ሳይሆን አይቀርም (41:1-3 ይመ)።

52:31-34፤ በ2ነገ25:27-30 ላይ የተጻፈውን በአብዛኛው ደግሞታል (የዚያኑ ማብይመ)። ኤርምያስም ሆነ መጽሐፈ ነገሥት ታሪኩን የሚደመድሙት እንዲህ ባለ ደስ በሚያሰኝ ሁኔታ ነው።

52:31 በሃያ አምስተኛው፤ የዚህ ተጓዳኝ የሆነው የ2ነገ25:27 ምንባብ ገን “ሃያ ሰባተኛው” ይላል። የቀፋ12 ማብይመ።

52:34 እስኪሞት ድረስ፤ ቀፋ11 ይመ። ይህ ሐረግ በ2ነገ ላይ በሚገኙት ተጓዳኝ ቀጥሮች ውስጥ በየትኛውም ምክንያት ስለማይታይ፤ ምናልባት ዋና ትኩረቱ እስከ ዕለተ ሞቱ ታስሮ በቄየው በሴዲትያስና (ቀፋ11) ከእስር ቤት ተለቆ በባቢሎን ነገሥታት ዘንድ ምስጢር ባገኘውና እስከ ሞትም ድረስ በነጻነት መኖር በቻለው በኢየሱቅም መካከል ያለውን ልዩነት በጥላላ ለማሳየት ሳይሆን አይቀርም።